

Hemelsche Verborgenheden

Band 1

Hemelsche Verborgenheden

Die in de Heilige Schrift, of het Woord des Heeren

zijn, onthuld

Hier die in

Exodus

Tezamen met de wonderlijke dingen,
die gezien zijn in de wereld der geesten
en in den hemel der engelen

EERSTE DEEL
BAND I

Vertaling (1960) in opdracht van het Swedenborg Genootschap.

Arcana Coelestia
QUAE IN
SCRIPTURA SACRA,
SEU
VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA: Hic quae in

EXODO,

Una cum Mirabilibus

Quae visa sunt

In Mundo Spirituum, & in Coelo Angelorum.

PARS PRIMA.

MDCCLIII.

Colofon

Swedenborg Bibliotheek ©2017

Eerste Deel van Het Boek Exodus

Exodus

Eerste Hoofdstuk

6627. Aan de Hoofdstukken van het Boek Exodus moeten leerstellige dingen worden voorafgezonden, eerst de Leerstellige Dingen Der Naastenliefde, en daarna de Leerstellige dingen des Geloofs, ter oorzaak hiervan dat de dingen die in de ontvouwingen hier en daar zijn voorgelegd, in een reeks worden uiteengezet, en zo in haar orde de Leer verschijne zodanig als zij is en moet zijn voor de Kerk, opdat zij samenstemt met het goede en ware in den Hemel.

6628. In de ontvouwingen die voorafgaan, is hier en daar getoond dat de Leer der Naastenliefde de Leer in de Oude Kerken is geweest, en dat die Leer alle Kerken heeft verbonden, en aldus uit verscheidene er één heeft gemaakt; zij erkenden immers als mensen der Kerk al diegenen die in het goede der naastenliefde leefden, en zij noemden hen broeders, hoezeer zij ook overigens in de ware dingen welke heden ten dage des geloofs worden genoemd, van elkander mochten afwijken. In deze dingen onderrichtte de een den ander, hetgeen tot hun werken der Naastenliefde behoorde, en eveneens waren zij niet verontwaardigd indien de een niet tot het gevoelen van den ander toetrad, wetende dat een ieder voor zoveel van het ware opneemt als hij in het goede is.

6629. Omdat de Oude Kerken zodanig waren, waren zij derhalve innerlijker mensen, en omdat zij innerlijker waren, waren zij wijzer; want zij die in het goede der liefde en der naastenliefde zijn, zijn ten aanzien van den inwendigen mens in den Hemel, en daar in een Engellijk Gezelschap dat in een eender goede is; vandaar de verheffing van hun gemoed tot de innerlijke dingen, en bijgevolg hadden zij wijsheid; de wijsheid kan immers nergens anders vandaan komen dan uit den Hemel, dat is, door den Hemel van den Heer; en in den Hemel is de wijsheid, omdat zij daar in het goede zijn.

6630. Maar die oude wijsheid heeft in den loop des tijds afgenomen; voor zoveel als immers het menselijk geslacht zich van het goede der liefde tot den Heer en van het goede der liefde jegens den naaste heeft verwijderd, voor zoveel heeft het zich ook van de wijsheid verwijderd, omdat het zich voor zoveel heeft verwijderd van den Hemel; vandaar komt het, dat de mens van een inwendig mens een uitwendig mens is geworden, en dit geleidelijk.

6631. En toen de mens uitwendig is geworden, is hij ook wereldlijk en lichamelijk geworden; en wanneer hij zodanig is, bekommert hij zich niet langer om de dingen die des Hemels zijn; die dingen zijn immers

zozeer verwijderd, dat men niet gelooft dat zij er zijn, want dan nemen de verkwikkelijke dingen der aardse liefden en daarmede alle boze dingen, die voor hem vanwege die liefden verkwikkelijk zijn, het ganse in beslag; en dan is dat wat hij hoort over het leven na den dood, over den Hemel, en over de hel, zoals kaf in den wind, dat op het eerste gezicht wegvliegt.

6632. Vandaar is het eveneens, dat de Leer der Naastenliefde, welke bij de Ouden van zulk een grote waarde was geweest, heden ten dage tot de verloren dingen behoort; wie immers weet heden ten dage wat in den echten zin de Naastenliefde is, en wat in den echten zin de Naaste is; terwijl toch die Leer van zo vele en zo grote verborgenheden overvloeit, dat zij niet voor het duizendste deel kan worden beschreven. De ganse Gewijde Schrift is niets anders dan de Leer der liefde en der naastenliefde; hetgeen de Heer ook leert door te zeggen: *“Gij zult liefhebben den Heer uw God uit uw ganse hart, en in uw ganse ziel, en in uw ganse gemoed; dit is het eerste en het grote gebod; het tweede is aan dit gelijk: Gij zult uw naaste liefhebben zoals uzelf; aan deze twee geboden hangen de Wet en de Profeten”*, Matth. xxii: 35, 36, 37, 38. De Wet en de Profeten zijn het Woord in alle en de afzonderlijke dingen.

6633. Omdat de Leer der Naastenliefde heden ten dage tot de verloren dingen behoort, en vandaar de Leer des Geloofs zeer van het ware is vervreemd, is het geoorloofd die Leer, uit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, voorafgaande aan de afzonderlijke Hoofdstukken van het Boek Exodus, voor te leggen, en haar aldus aan de Kerk terug te geven.

Eerste Hoofdstuk.

1. En deze zijn de namen der zonen van Israëel, komende in Egypte met Jakob; de man en zijn huis kwamen zij.
2. Ruben, Schimeon, Levi, en Jehudah.
3. Jisaschar, Zebulon, en Benjamin.
4. Dan en Naftali, Gad en Ascher.
5. En het was alle ziel, uitgegaan van Jakobs dij, zeventig zielen; en Jozef was in Egypte.
6. En Jozef stierf, en al de broeders van hem, en al dat geslacht.
7. En de zonen Israëls werden vruchtbaar, en werden voortgebracht, en werden vermenigvuldigd en werden zeer zeer talrijk; en het land werd met hen vervuld.
8. En er stond een nieuwe koning op over Egypte, die Jozef niet kende.
9. En hij zeide tot zijn volk: Zie, het volk der zonen Israëls is veel en talrijker dan wij.
10. Komt aan, laat ons voorzichtigheid gebruiken met hetzelfde; misschien zal het vermenigvuldigd worden, en het zal zijn als zich oorlogen voordoen, en het zal zich ook verwoegen tot onze wederpartijders, en het zal tegen ons strijden; en het zal opklimmen uit het land.
11. En zij stelden over hetzelfde vorsten der schattingen, om het te verdrukken met lasten; en het bouwde steden der opslagplaatsen voor Farao, Pithom en Raämses.
12. En gelijkerwijs zij het verdrukten, aldus werd het vermenigvuldigd, en aldus werd het vermeerderd; en zij werden met walging aangedaan vanwege de zonen Israëls.
13. En de Egyptenaren deden de zonen Israëls dienen met hardigheid.
14. En zij maakten hun leven bitter met zware slavernij, in leem en in tichelstenen, en in alle dienstbaarheid op het veld, met al hun dienstbaarheid waarmede zij hen deden dienen met hardigheid.
15. En de koning van Egypte zeide tot de vroedvrouwen der Hebreïnnen, welker ener naam Schifra, en de naam der andere Puah was.
16. En hij zeide: Wanneer gij de Hebreïnnen in het baren helpt, en zult hebben gezien op de stoelen; indien het een zoon is, en gij zult hem doden; en indien het een dochter is, en zij leve.
17. En de vroedvrouwen vreesden God, en zij deden niet gelijk als de koning van Egypte tot haar gesproken had, en zij lieten de knapen leven.

18. En de koning van Egypte riep de vroedvrouwen, en hij zeide tot haar: Waarom doet gij dat woord, en laat gij de knapen leven.
19. En de vroedvrouwen zeiden tot Farao: Omdat niet zoals de Egyptische vrouwen de Hebreïnnen zijn, omdat zij levend zijn; voordat tot haar de vroedvrouw komt, en zij hebben gebaar.
20. En God deed aan de vroedvrouwen wel, en het volk werd vermenigvuldigd, en zij werden zeer talrijk.
21. En het geschiedde, omdat de vroedvrouwen God vreesden, en Hij maakte voor haar huizen.
22. En Farao gebood aan al zijn volk, door te zeggen: Allen zoon die geboren wordt, gij zult hem in den stroom werpen, en alle dochter zult gij laten leven.

De Inhoud.

6634. In dit eerste Hoofdstuk wordt in den inwendigen zin gehandeld over den staat der geïnstaaureerde Kerk, wanneer het goede de eerste plaats inneemt, en bevrucht wordt door de vermenigvuldiging van de ware dingen des geloofs.

6635. Daarna over de bestoking van die ware dingen door de valse en de boze dingen in het natuurlijke; en dat door die bestoking het goede nog meer wordt bevrucht door de ware dingen; er wordt nog verder tot aan het einde van het Hoofdstuk gehandeld over die bestoking en de aanwassing ervan in de reeks waarin zij geschiedt, en over de inplanting en de bevestiging van het ware uit het goede vandaar.

De Inwendige Zin.

6636. Vers 1, 2, 3, 4, 5. *En deze zijn de namen der zonen van Israël, komende in Egypte met Jakob; de man en zijn huis kwamen zij: Ruben, Schimeon, Levi, en Jehudah. Jisaschar, Zebulon, en Benjamin. Dan en Naftali, Gad en Ascher. En het was alle ziel, uitgegaan van Jakobs dij, zeventig zielen; en Jozef was in Egypte.* Deze zijn de namen der zonen van Israël, betekent het hoedanige der Kerk; komende in Egypte met Jakob, betekent nadat de ware dingen waren ingewijd in de wetenschappelijke dingen; de man en zijn huis kwamen zij, betekent ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede; Ruben, Schimeon, Levi, en Jehudah; Jisaschar, Zebulon, en Benjamin; Dan en Naftali, Gad en Ascher, betekenen den voortgang van den aanvang tot het einde; en het was alle ziel, uitgegaan van Jakobs dij, betekent alle dingen die uit het algemene ware zijn; zeventig zielen, betekent het volle; en Jozef was in Egypte, betekent dat het Hemels Inwendige was in het natuurlijke.

6637. Deze zijn de namen der zonen van Israël; dat dit het hoedanige der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van den naam, zijnde het hoedanige, waarover n. 144, 145, 1754, 1869, 2009, 2628, 2724, 3006, 3421; uit de uitbeelding van de zonen van Israël, zijnde de geestelijke ware dingen, waarover n. 5414, 5879, 5951; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde het goede van het ware, of het geestelijk goede, waarover n. 3654, 4598, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833. Omdat Israël het goede van het ware of het geestelijk goede uitbeeldt, en zijn zonen de geestelijke ware dingen in het natuurlijke, beelden derhalve de zonen van Israël de Kerk uit, want de Kerk is Kerk krachtens het geestelijk goede en krachtens de ware dingen daaruit. Wie niet in het geestelijk goede is, dat is, in het goede der naastenliefde, en in de geestelijke ware dingen, dat is, in de ware dingen des geloofs, is niet van de Kerk, ook al is hij binnen de Kerk geboren; het ganse hemelse Rijk des Heren is immers in het goede der liefde en des geloofs; indien de Kerk niet in een eender goede is, kan zij de Kerk niet zijn, omdat zij niet verbonden is met den Hemel, want de Kerk is het Rijk des Heren op aarde. Dat zij Kerk wordt geheten, is niet uit hoofde hiervan dat het Woord daar is en dat de leerstellige dingen daaruit zijn, noch uit hoofde hiervan dat de Heer daar bekend is, en dat de Sacramenten daar zijn, maar zij is de Kerk uit hoofde hiervan dat men leeft volgens het Woord, of volgens de Leer uit het Woord, en dat de Leer het richtsnoer des levens is; zij die niet zodanig zijn, zijn niet van de Kerk, maar zij zijn buiten haar; en zij die in het boze leven, aldus die tegen de Leer leven, zijn verder buiten de Kerk dan de heidenen die in het geheel niets weten aangaande

het Woord, aangaande den Heer, en aangaande de Sacramenten; want genen blussen, omdat zij de goede en de ware dingen der Kerk weten, bij zich de Kerk uit, hetgeen de heidenen niet kunnen doen omdat zij van die dingen onwetend zijn. Men moet eveneens weten, dat een ieder die in het goede der naastenliefde en des geloofs leeft, een Kerk is, en dat hij een Koninkrijk des Heren is; vandaar wordt hij ook een tempel genoemd, alsmede een huis Gods. Uit hen die Kerken zijn in het bijzonder, wordt, hoezeer zij ook van elkander verwijderd zijn, de Kerk in het algemeen gesticht. Dit nu is de Kerk welke onder de zonen van Israël hier en in hetgeen volgt wordt verstaan.

6638. Komende in Egypte met Jakob; dat dit betekent nadat de ware dingen waren ingewijd in de wetenschappelijke dingen, staat vast uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover n. 1164, 1165, 1186, 1462, 4749, 4964, 4966, 6004, 5700, 5702, 6015, 6125; uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het ware, alsmede het goede, in het natuurlijke, of het natuurlijke ten aanzien van het ware en het goede, waarover n. 3305, 3509, 3525, 3546, 3576, 3599, 3659, 3669, 3677, 3775, 3829, 4009, 4234, 4286, 4337, 4538, 5306, 5533, 5535, 6001, 6236. Dat in Egypte komen, is ingewijd worden in de wetenschappelijke dingen, kan vaststaan uit de ontvouwingen der dingen in die Hoofdstukken, waar wordt gehandeld over het voorttrekken van de zonen van Jakob tot Egypte om koren te kopen, en daarna over hun komst met Jakob aldaar. Hoe het gesteld is met de inwijding van de ware dingen der Kerk in de wetenschappelijke dingen, zie men in n. 6004, 6023, 6052, 6071, 6077. Uit deze dingen blijkt, dat met de zonen van Israël komende in Egypte, de in de wetenschappelijke dingen ingewijde ware dingen worden aangeduid.

6639. De man en zijn huis kwamen zij; dat dit betekent ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede, staat vast uit de betekenis van den man, zijnde het ware, waarover n. 3134, 3459; en uit de betekenis van het huis, zijnde het goede, waarover n. 3720, 4982. Omdat in die Hoofdstukken in Genesis waar gehandeld wordt over het komen van de zonen van Jakob, en over het komen van Jakob zelf in Egypte tot Jozef, gehandeld is over de inwijding van de ware dingen, die van de Kerk zijn, in de wetenschappelijke dingen, en de Kerk niet eerder is geïnstauréerd dan nadat die inwijding is geschied, wordt hier derhalve, volgens de reeks der dingen in den inwendigen zin, gehandeld over de geïnstauréerde Kerk, en hoe zij aanhoudend wordt bestookt door wetenschappelijke en valse dingen; want hoezeer ook de ware dingen zijn ingewijd, en de Kerk bij den mens is geïnstauréerd, staan nochtans wetenschappelijke en valse dingen aanhoudend op, en bestrijden zij de dingen

die der Kerk bij hem zijn. Dit zijn de dingen die daarmee worden uitgebeeld dat Faraó en de Egyptenaren de zonen van Israël verdrukten, en hun kleine knaapjes wilden doden. Wie niet weet hoe het gesteld is met de bestrijding van het ware der Kerk door wetenschappelijke en valse dingen, bij hen die van de Kerk zijn, in het andere leven, kan geenszins geloven dat het aldus is. De mens der Kerk die in het andere leven komt, moet gezuiverd worden van zulke dingen die de ware en de goede dingen bestoken; anders kan hij niet tot den Hemel worden verheven, en daar in een gezelschap verkeren dat van zulke dingen is gezuiverd; indien hij tevoren daarheen werd opgeheven, zou hij zijn zoals een dichte aardse damp in een serene aura, of zoals een zwartachtige massa in een blinkend wit licht. Opdat dus die pas uit de wereld komende mens gezuiverd worde, wordt hij in een staat gehouden dat hij kan worden aangevochten door wetenschappelijke dingen die niet met de ware dingen samenstemmen, en eveneens door valse dingen, en dit zolang totdat die wetenschappelijke dingen nietswaardig worden en verwijderd worden. Dit geschiedt zelden bij den mens wanneer hij in het lichaam leeft, maar het geschiedt aldus in het andere leven met hen die tot den Hemel moeten worden verheven; maar dit met zeer veel verscheidenheid. Dat dit aldus is, werd uit veel ondervinding te weten gegeven, en indien deze in haar geheel werd aangevoerd, zo zou zij meerdere bladzijden vullen. Het zijn deze dingen die in den inwendigen zin worden beschreven met de zonen van Israël, namelijk dat zij verdrukt werden door de Egyptenaren, en daarna dat zij bevrijd werden, en dat zij tenslotte, na verschillende staten in de woestijn, werden binnengeleid in het land Kanaán. Dat het hiermede aldus is gesteld, kunnen diegenen geenszins begrijpen die geloven dat de zaliging slechts een binnenleiden in den Hemel is uit barmhartigheid, welke aan een ieder wordt gegeven die uit een schijnbaar vertrouwen, dat het geloof wordt genoemd, heeft gedacht dat hij, omdat de Heer voor hem heeft geleden, gezaligd wordt, hoe hij ook heeft geleefd; indien immers de zaliging alleen een binnenleiden in den Hemel uit barmhartigheid was, zo zouden allen in het algehele wereldrond gezaligd worden; want de Heer, Die de Barmhartigheid zelf is, wil het heil van allen, en den dood of de verdoemenis van niemand.

6640. Ruben, Schimeon, Levi, en Jehudah; Jisaschar, Zebulon, en Benjamin; Dan en Naftali, Gad en Ascher, betekent den voortgang van begin tot het einde, namelijk van de instauratie der Kerk, waarover nu in hetgeen volgt wordt gehandeld; de twaalf zonen van Jakob immers, zoals eveneens de naar hen genoemde stammen, betekenen alle dingen van het goede en het ware, dat is, alle dingen der liefde en des geloofs in samenvatting; men zie n.3858,

3926, 3939, 4060, 6335; maar verschillende volgens de orde waarin zij worden genoemd, n. 3862, 3926, 3939, 4603 en vervolg; en aldus ontelbare dingen, en alle en de afzonderlijke dingen die van de Kerk en van het Rijk des Heren zijn, n. 6337. Maar wat zij in het bijzonder betekenen wanneer zij in zulk een orde of in een andere worden genoemd, weet niemand dan de Heer alleen, ook niet iemand in den Hemel tenzij van den Heer, waar de ware en de goede dingen die worden aangeduid, worden geopenbaard door lichten met de daaraan verbonden doorvatting. Omdat de twaalf stammen het Rijk des Heren en alle dingen die daar zijn, uitbeeldden, werden derhalve, opdat eveneens die lichten zouden worden uitgebeeld, en zo alle ware en goede dingen der Kerk, twaalf kostbare stenen in hun orde in goud gevat, één steen voor iederen stam, en het werd de Borstlap genoemd, en gelegd op den Efod van Aharon, en daaruit kregen zij door verschillende flonkeringen van licht antwoorden, waaraan òf een levende stem, òf een inwendige doorvatting was verbonden. Daaruit kan eveneens vaststaan, dat de twaalf stammen van Israël alle ware en goede dingen van het Rijk des Heren en van de Kerk in samenvatting betekenen, en verschillende volgens de orde waarin zij worden genoemd. Dat zij hier in een andere orde worden genoemd dan volgens de geboorten, blijkt hieruit dat Jisaschar en Zebulon eerder worden genoemd dan Dan en Naftali, hoewel dezen eerder geboren waren; en eveneens Benjamin vóór Dan, Naftali, Gad en Ascher, die evenwel het laatst geboren was; voorts dat Gad en Ascher na allen worden genoemd; eender elders in het Woord, waar zij in nog een andere orde worden genoemd.

664I. En het was alle ziel, uitgegaan van Jakobs dij; dat dit alle dingen betekent die uit het algemene ware zijn, staat vast uit de betekenis van de ziel, zijnde in den algemenen zin de mens, hier de mens der geestelijke Kerk; in den inwendigen zin echter is de ziel het ware en het goede, omdat daaruit de mens een mens is, n. 6605, 6626; uit de betekenis van de dij, zijnde de echtelijke liefde, waarover n. 302I, 4277, 4280, 5050 tot 5062; en omdat de dij de echtelijke liefde is, is zij elke liefde, zowel de hemelse als de geestelijke, n. 302I, 4277, 4280, 4575; vandaar betekent van de dij uitgaan het ware en het goede uit het hemels huwelijk, bijgevolg het ware en het goede der Kerk, want deze zijn, wanneer zij echt zijn, uit het hemels huwelijk, zijnde dat van het goede en het ware, geboren; en uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het ware alsmede het goede in het natuurlijke, maar in het algemeen, omdat zijn zonen de ware en de goede dingen zijn, onderscheiden in dat algemene, waarover n. 6637. Dat Jakob hier de ware dingen in het algemeen uitbeeldt, komt omdat er wordt gehandeld over de geestelijke Kerk; deze zet immers

in van de ware dingen in het algemeen, en wordt daardoor binnengeleid tot haar goede; want bij den mens der geestelijke Kerk wordt niet geweten wat het geestelijk goede is, aldus wordt het ook niet erkend, dan door het ware; hij heeft immers geen doorvatting van het ware uit het goede, zoals de mens der hemelse Kerk.

6642. Zeventig zielen; dat dit het volle betekent, staat vast uit de betekenis van zeventig, zijnde het volle, waarover n. 6508.

6643. En Jozef was in Egypte; dat dit betekent dat het Hemels Inwendige was in het natuurlijke, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Hemels Inwendige, waarover n. 5869, 5877, 6224; en uit de betekenis van Egypte, zijnde het natuurlijke, waarover n. 6147, 6252. Dat het Hemels Inwendige was in het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn, en daar alle dingen rangschikte, werd daarmede uitgebeeld dat Jozef tot heer over het ganse land van Egypte werd, en dat hij was aangesteld over het huis van Farao. Dit werd uitgebeeld, omdat in den inwendigen zin zou gehandeld worden over de instauratie van de geestelijke Kerk, en omdat het natuurlijke niet de Kerk kon worden indien daar niet het Hemels Inwendige was en alle dingen verrichtte; maar over deze dingen zie men de dingen die eerder in n. 6275, 6284, 6299, 6451, 6587 zijn gezegd.

6644. *Vers 6, 7. En Jozef stierf, en al de broeders van hem, en al dat geslacht. En de zonen Israëls werden vruchtbaar en werden voortgebracht, en werden vermenigvuldigd en werden zeer zeer talrijk; en het land werd met hen vervuld.* En Jozef stierf, betekent dat het met het inwendige der Kerk nu anders was gesteld; en al de broeders van hem, en al dat geslacht, betekent ook met het uitwendige in het bijzonder en in het algemeen; en de zonen Israëls werden vruchtbaar en werden voortgebracht, betekent dat de ware dingen der Kerk groeiden ten aanzien van het goede; en werden vermenigvuldigd en werden zeer zeer talrijk, betekent dat zij zeer veel groeiden ten aanzien van de ware dingen uit het goede; en het land werd met hen vervuld, betekent tot aan het volle der Kerk toe.

6645. Jozef stierf; dat dit betekent dat het met het inwendige der Kerk nu anders was gesteld, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde het einde van een vorigen staat, en de aanvang van een nieuwen, aldus dat het met den staat der Kerk nu anders was gesteld; dat sterven is ophouden zodanig te zijn, zie men in n. 494, 6587, 6593; en dat het het einde van een vorige uitbeelding is, n. 3253, 3259, 3276, 6302; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 6177, 6224. Hoedanig de staat der Kerk nu is, wordt in hetgeen volgt in den inwendigen zin beschreven; voorts eveneens de

staat van haar uitwendige, welke daarmede wordt aangeduid dat de broeders van hem stierven, en al dat geslacht. Met de Kerk bij den mens is het aldus gesteld: zij ondergaat bij beurten nieuwe staten; naar gelang immers de mens in het ware des geloofs en in het goede der naastenliefde verstevigd wordt, wordt hij in andere staten binnengeleid; de vorige staat is dan als vlak van dienst voor den volgenden staat, en zo aanhoudend voort; aldus wordt de mens die een Kerk is of die wordt wederverwekt, bij voortduur naar innerlijker dingen geleid, dus innerlijker in den Hemel. Dat het aldus geschiedt, is daarvandaan dat de Heer uit de Liefde, welke oneindig is omdat zij Goddelijk is, den mens tot aan Zich toe wil trekken, en zo hem zegenen met alle heerlijkheid en gelukzaligheid; hetgeen ook duidelijk blijkt uit des Heren woorden bij Johannes: *“Ik bid opdat zij allen één zijn, zoals Gij Vader in Mij, en Ik in u, opdat ook zij in Ons één zijn. Ik heb hun de heerlijkheid gegeven die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn zoals Wij één zijn, Ik in hen, en Gij in Mij. Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die met Mij zijn die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen zien, die Gij Mij gegeven hebt; want Ik heb hun Uw Naam bekend gemaakt, en zal hem bekend maken, opdat de liefde waarmede Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen”*, xvii: 20 tot 26. Dat deze woorden der Goddelijke Liefde zijn jegens allen die opnemen, blijkt klaar; en bovendien kan het hieruit vaststaan dat de Heer in het andere leven als Zon verschijnt, en daaruit met warmte en licht den algehelen Hemel vervult; de vlam van die Zon is niets anders dan de Goddelijke Liefde, en het licht daaruit is het heilige der liefde, zijnde het Goddelijk Ware; daaruit kan vaststaan hoe groot de Liefde des Heren is. Hiervandaan komt het nu, dat zij die van de Kerk zijn, achtereenvolgens tot nieuwe staten worden voortgeleid, en aldus bij voortduur innerlijker in den Hemel, bijgevolg nader tot den Heer.

6646. En al de broeders van hem, en al dat geslacht; dat dit betekent ook met het uitwendige in het bijzonder en in het algemeen, staat vast uit de uitbeelding van de zonen van Jakob, die hier de broeders zijn, zijnde de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover n. 5403, 5419, 5427, 5458, 5512, aldus het uitwendige van haar; en uit de betekenis van dat geslacht, zijnde het uitwendige der Kerk in het algemeen, want het geslacht sluit hier het zelfde in als de broeders van Jozef, maar in een betrekkelijk algemenen zin.

6647. En de zonen Israëls werden vruchtbaar en werden voortgebracht; dat dit betekent dat de ware dingen der Kerk groeiden ten aanzien van het goede, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde de geestelijke ware dingen, waarover n. 5414, 5879; en zijnde de Kerk, n. 6637; uit de betekenis van vruchtbaar worden, zijnde groeien ten aanzien van het goede, waarover

n. 43, 55, 913, 983, 2846, 2847, 3146; en uit de betekenis van voortgebracht worden, zijnde een verdere afleiding. Wanneer immers de Kerk bij den mens is geïnstauréerd, dan groeit het goede aanhoudend en wordt het afgeleid, zowel in het inwendige, als eveneens naar het uitwendige toe, en daarin. Dat bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, het goede groeit door de ware dingen, is eerder vaak getoond; want de mens der geestelijke Kerk heeft niet doorvatting, zoals de mens der hemelse Kerk, en daarom weet hij ook niet wat het goede der Kerk of het geestelijk goede is, tenzij door de ware dingen; en daarom worden, wanneer de mens dier Kerk wordt wederverwekt, ware dingen opgewekt van den Heer door de Engelen die bij hem zijn, en daaruit wordt hij in het goede geleid; wanneer echter die mens is wederverwekt, dan worden tegelijk èn het ware èn het goede opgewekt, en zo wordt hij geleid; maar bij den mens der geestelijke Kerk is het goede zodanig als het ware is, en vandaar zodanig het geweten, dat voor hem zoals een doorvatting is, volgens hetwelk hij leeft.

6648. En werden vermenigvuldigd en werden zeer zeer talrijk; dat dit betekent dat zij zeer veel groeiden ten aanzien van de ware dingen uit het goede, staat vast uit de betekenis van vermenigvuldigd worden, zijnde groeien ten aanzien van de ware dingen, waarover n. 43, 55, 913, 983, 2846, 2847; en uit de betekenis van zij werden talrijk, zijnde een verdere afleiding, dus een aanwassing van het ware aanhoudend; dat het een aanwassing van het ware uit het goede is, komt omdat nu wordt gehandeld over de geïnstauréerde Kerk; want met de Kerk bij den mens is het aldus gesteld: wanneer zij wordt geïnstauréerd, dan is de mens in de ware dingen, en door die groeit het goede; wanneer echter de Kerk bij hem is geïnstauréerd, dan is de mens in het goede en uit het goede in de ware dingen, die dan aanhoudend groeien; slechts weinig wanneer hij in de wereld leeft, omdat daar de zorgen voor voedsel en kleding, en voor andere dingen in den weg staan; en in het andere leven tot in het onmetelijke, en dit voortdurend tot in het eeuwige; de wijsheid immers, welke uit het Goddelijke is, heeft niet enig einde; aldus worden de Engelen aanhoudend vervolmaakt, en aldus allen die, wanneer zij in het andere leven komen, Engelen worden; elke zaak immers die der wijsheid is, is van een oneindige uitbreiding, en de dingen der wijsheid zijn oneindig in getal. Daaruit kan vaststaan, dat de wijsheid tot in het eeuwige kan groeien, en nochtans niet ver buiten den eersten graad voortdringen; dit is daarvandaan dat het Goddelijke oneindig is, en hetgeen uit het Oneindige is, is zodanig.

6649. En het land werd met hen vervuld; dat dit betekent tot aan het volle der Kerk, staat vast uit de betekenis van vervuld worden, zijnde het volle;

en uit de betekenis van het land, zijnde de Kerk, waarover n. 82, 662, 1066, 1067, 1262, 1411, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118 einde, 2928, 3355, 4447, 4535, 5577. Met het land Goschen, waar de zonen Israëls nu waren, wordt de Kerk aangeduid; dat daar de Kerk was voordat de zonen Israëls in het land Kanaän kwamen, staat vast uit hetgeen volgt, namelijk dat daar niet de plagen waren die elders in Egypte waren; voorts dat daar het Licht was, toen elders de duisternis heerste, Exod. x: 21, 22, 23; en dat zo dat land geheel en al was afgescheiden van de overige landen in Egypte; en eveneens staat het hieruit vast dat met het land Goschen het midden of het binnenste in het natuurlijke wordt aangeduid, n. 5910, 6028, 6031, 6068, aldus de Kerk, want in het binnenste van het natuurlijke is de geestelijke Kerk.

6650. Vers 8 tot 14. *En er stond een nieuwe koning op over Egypte, die Jozef niet kende. En hij zeide tot zijn volk: Zie, het volk der zonen Israëls is veel en talrijker dan wij. Komt aan, laat ons voorzichtigheid gebruiken met hetzelfde; misschien zal het vermenigvuldigd worden, en het zal zijn als zich oorlogen voordoen, en het zal zich ook vervoegen tot onze wederpartijders, en het zal tegen ons strijden; en het zal opklimmen uit het land. En zij stelden over hetzelfde vorsten der schattingen, om het te verdrukken met lasten; en het bouwde steden der opslagplaatsen voor Farao, Pithom en Raämses. En gelijkerwijs zij het verdrukten, aldus werd het vermenigvuldigd, en aldus werd het vermeerderd; en zij werden met walging aangedaan vanwege de zonen Israëls. En de Egyptenaren deden de zonen Israëls dienen met hardigheid. En zij maakten hun leven bitter met zware slavernij, in leem, en in tichelstenen, en in alle dienstbaarheid op het veld, met al hun dienstbaarheid waarmede zij hen deden dienen met hardigheid.* En er stond een nieuwe koning op over Egypte, betekent de afgescheiden wetenschappelijke dingen, die tegen de ware dingen van de Kerk zijn; die Jozef niet kende, betekent die geheel en al vervreemd waren van het Inwendige; en hij zeide tot zijn volk, betekent de ondergeordende wetenschappelijke dingen; zie, het volk der zonen Israëls is veel en talrijker dan wij, betekent dat de ware dingen der Kerk de overhand krijgen op de vervreemde wetenschappelijke dingen; komt aan, laat ons voorzichtigheid gebruiken met hetzelfde, betekent de sluwheid; misschien zal het vermenigvuldigd worden, en het zal zijn als zich oorlogen voordoen, betekent de overmacht indien het groeit; en het zal zich ook vervoegen tot onze wederpartijders, en het zal tegen ons strijden, betekent dat zo de genoten versterkt zullen worden die het boze zullen aandoen; en het zal opklimmen uit het land, betekent dat zo de Kerk zal zijn geïnstaurerd; en zij stelden over hetzelfde vorsten der schattingen, betekent de valse dingen die aan zouden drijven om te dienen; om het te verdrukken

met lasten, betekent de verzwarende door slavernijen; en het bouwde steden der opslagplaatsen voor Farao, betekent de leren uit de vervalste ware dingen in het natuurlijke, waar de vervreemde wetenschappelijke dingen zijn; Pithom en Raämses, betekent het hoedanige ervan; en gelijkerwijs zij het verdrukten, aldus werd het vermenigvuldigd, betekent dat de ware dingen naar gelang van de bestokingen groeiden; en aldus werd het vermeerderd, betekent dat zij werden verstevigd; en zij werden met walging aangedaan vanwege de zonen Israëls, betekent een groteren afkeer; en de Egyptenaren deden de zonen Israëls dienen, betekent de bedoeling om te onderjucken; met hardigheid, betekent de onbarmhartigheid; en zij maakten hun leven bitter met zware slavernij, betekent totdat de bedoeling om te onderjucken verontrustend werd; in leem en in tichelstenen, betekent vanwege de boze dingen die zij uitvonden, en de valse dingen die zij verzonnen; en in alle dienstbaarheid op het veld, betekent de bedoeling om te onderjucken tegen de dingen die der Kerk zijn; met al hun dienstbaarheid waarmede zij hen deden dienen met hardigheid, betekent de bedoeling om te onderjucken op vele wijzen uit onbarmhartigheid.

6651. En er stond een nieuwe koning op over Egypte; dat dit de afgescheiden wetenschappelijke dingen betekent, die tegen de ware dingen der Kerk zijn, staat vast uit de uitbeelding van Farao, die hier de koning is, zijnde het wetenschappelijke in het algemeen, waarover n. 6015; hij wordt koning genoemd, omdat de koning in den echten zin het ware betekent, n. 1672, 2015, 2069, 3670, 4581, 4966, 5044, 6148, en in den tegengestelden zin het valse; en wanneer onder den koning Farao wordt verstaan, zo wordt het valse wetenschappelijke aangeduid, dat is, het wetenschappelijke dat tegen de ware dingen der Kerk is; vandaar wordt er ook gezegd een nieuwe koning, want hij die er was in den tijd van Jozef, beeldde het wetenschappelijke uit dat met de ware dingen der Kerk samenstemde; dat Egypte het wetenschappelijke is, hier in het bijzonder, zie men boven in n. 6638.

6652. Die Jozef niet kende; dat dit betekent die geheel en al vervreemd waren van het Inwendige, staat vast uit de betekenis van niet kennen, zijnde vervreemd zijn; want wie het ware niet kent, en het niet wil gekend hebben, die is van het ware der Kerk vervreemd; dat de vervreemding hier wordt aangeduid, blijkt uit hetgeen volgt, want hij verdrukte hard en wreed de zonen Israëls, door wie de Kerk wordt uitgebeeld, n. 6637; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 6177, 6224; van het Inwendige vervreemde wetenschappelijke dingen, zijn aan de Kerk tegengestelde wetenschappelijke dingen; want het goede en het ware, die de Kerk maken, vloeien in door

het Inwendige; en indien deze niet door het natuurlijke worden opgenomen, wordt het Inwendige gesloten, en zo wordt de mens vervreemd van het goede en het ware, en dan worden van de wetenschappelijke dingen, die in het natuurlijke zijn, geen andere als ware wetenschappelijke dingen erkend dan die welke vals zijn; deze worden dan vermenigvuldigd, en de ware dingen zelf worden naar buiten verbannen.

6653. En hij zeide tot zijn volk; dat dit de ondergeordende wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van het volk, zijnde de ware dingen, en in den tegengestelden zin de valse dingen, waarover n. 1259, 1260, 3295, 3581; hier de van het ware gescheiden wetenschappelijke dingen, omdat het het volk van Egypte is; dat Egypte het wetenschappelijke is, zie men in n. 6638; dat het de wetenschappelijke dingen zijn die ondergeordend zijn, komt omdat er wordt gezegd dat de koning zeide tot zijn volk. Dat met het volk de ware dingen worden aangeduid, komt omdat het in het Woord een volk wordt genoemd wat onder een koning is, en met den koning wordt het ware aangeduid, n. 6651. Met het volk worden de ware dingen aangeduid, maar verstaan worden zij die in de ware dingen zijn; dat er abstract wordt gezegd ware dingen, komt omdat de geesten en de Engelen aldus denken en spreken; zo immers begrijpen zij universeel de zaak, en tegelijk dan afzonderlijk de dingen die tot de zaak behoren, zonder ombuiging tot enig volk dat in de ware dingen is, in het bijzonder, welke ombuiging het gemoed zou aftrekken van de universele idee, aldus van de uitbreiding der aanschouwing, bijgevolg van de wijsheid; want de bepaling der gedachte tot enig volk in het bijzonder, zoals eveneens tot enig persoon, begrenst de ideeën en maakt ze eindig, en keert af van de doorvatting van de zaak zodanig als zij van de ene grens tot de andere is. Eender als met het volk is het gesteld met de andere benamingen, namelijk dat zij in den inwendigen zin onbegrensde dingen betekenen, zoals met de natie, zijnde het goede, met den koning, zijnde het ware, met den vorst, zijnde het primaire ware, met den priester, zijnde het goede, en met zoon, dochter, schoonzoon, schoondochter, broeder, zuster, vader, moeder, en tal van andere benamingen.

6654. Zie, het volk der zonen Israëls is veel en talrijker dan wij; dat dit betekent dat de ware dingen der Kerk de overhand krijgen op de vervreemde wetenschappelijke dingen, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde de ware en de goede dingen der Kerk, waarover boven n. 6647; uit de betekenis van veel en talrijk, zijnde de overhand krijgen; dat van vermenigvuldigd worden of veel worden, en van talrijk wordt gesproken met betrekking tot het ware, zie men ook boven in n. 6648; en uit de uitbeelding

van den koning van Egypte en van zijn volk, die hier worden verstaan onder *dan wij*, zijnde de vervreemde wetenschappelijke dingen, zoals boven n. 6652; daaruit blijkt dat met zie, het volk der zonen Israëls is veel en talrijker dan wij, wordt aangeduid dat de ware dingen de overhand krijgen op de vervreemde wetenschappelijke dingen.

6655. Komt aan, laat ons voorzichtigheid gebruiken met hetzelfde; dat dit de sluwheid betekent, staat vast uit de betekenis van de voorzichtigheid, wanneer het wordt gezegd van de bozen die vervreemd zijn van het ware en het goede, zijnde de sluwheid; want dat wat de bozen bedrijven uit sluwheid en eveneens uit arglist, noemen zij voorzichtigheid. Aangaande de sluwheid, welke met de voorzichtigheid wordt aangeduid, mag hier iets worden vermeld: zij die in het boze zijn, noemen allen de sluwheid voorzichtigheid; ook stellen zij het inzicht en de wijsheid in niets anders. Zij die zodanig zijn in de wereld, worden erger in het andere leven, en daar handelen zij aanhoudend uit de sluwheid tegen de goede en de ware dingen; en bij hen worden diegenen als inzichtsvollen en wijzen erkend die door valse dingen de ware dingen, naar het hun toeschijnt, kunnen verzwakken en vernietigen, onverschillig met welke kunstgreep of boosheid dit geschiedt. Daaruit kan vaststaan, hoedanig de mensen binnen de Kerk zijn wanneer zij de voorzichtigheid stellen in de sluwheid, namelijk dat zij gemeenschap hebben met de hellen. Zij die ware mensen der Kerk zijn, zijn zo ver van de sluwheid verwijderd, dat zij vol afgrijzen daarvoor terugdeinzen, en diegenen van hen die zoals de Engelen zijn, willen dat, indien het mogelijk ware, hun gemoed open is, en dat het voor een ieder klaarlijk openligt wat zij denken, want zij bedoelen niet dan het goede jegens den naaste, en indien zij het boze bij iemand zien, zo verontschuldigen zij het. Anders zij die in het boze zijn; die vrezen dat er wat dan ook mocht uitschijnen van wat zij denken en willen, want zij bedoelen niets dan het boze tegen den naaste; indien zij het goede bedoelen, zo is het terwille van zichzelf; en indien zij het goede doen, is het slechts in den uitwendigen vorm, om het vertoon, terwille van eer en gewin; zij weten immers dat het goede en het ware, het gerechte en het billijke, voorts het eerbare, een sterke verborgen kracht hebben om den animus, ook van de bozen, aan te trekken.

6656. Misschien zal het vermenigvuldigd worden, en het zal zijn als zich oorlogen voordoen; dat dit de overmacht betekent indien het groeit, staat vast uit de betekenis van vermenigvuldigd worden, zijnde groeien ten aanzien van de ware dingen, waarover n. 43, 55, 913, 03, 2846, 2847; en uit de betekenis van de oorlogen, zijnde de gevechten aangaande de ware en de valse dingen, of de geestelijke gevechten, waarover n. 1664, 2686; en omdat er volgt dat het

zich ook tot onze wederpartijders zal vervoegen, wordt er de overmacht in die gevechten aangeduid.

6657. En het zal zich ook vervoegen tot onze wederpartijders, en het zal tegen ons strijden; dat dit betekent dat zo de genoten versterkt zullen worden die het boze aandoen, staat vast uit de betekenis van zich vervoegen tot, zijnde versterkt worden; de vijanden immers worden, wanneer een menigte zich tot hen vervoegt, versterkt; uit de betekenis van de wederpartijders, zijnde de genoten die tezamen krijg voeren; en uit de betekenis van tegen ons strijden, zijnde het boze aandoen; wanneer immers tegen iemand wordt gestreden, zo wordt hem voor zoveel als het niet weerstaan kan worden, het boze aangedaan. Hiermede is het aldus gesteld: er is rondom ieder mens, en eveneens rondom iederen goeden geest, een algemene sfeer van strevingen van de hel, en een algemene sfeer van strevingen uit den Hemel; de sfeer die van de hel is, is een sfeer van strevingen om het boze te doen en te verderven; die welke uit den Hemel is, is een sfeer van strevingen om het goede te doen en om te zaligen; men zie n. 6477; deze sferen zijn algemene sferen; desgelijks zijn er bijzondere sferen rondom ieder mens; er zijn immers bij hem geesten van de hel, en er zijn Engelen uit den Hemel, waarover n. 5846 tot 5866, 5976 tot 5993; vandaar is de mens in het evenwicht, en heeft hij het vrije om het boze te denken en te willen, en het vrije om het goede te denken en te willen. Wanneer derhalve de mens der Kerk in verzoeking komt, hetgeen geschiedt wanneer hij in zijn boze wordt gelaten, dan is er strijd rondom hem tussen de geesten van de hel en de Engelen uit den Hemel, n. 3927, 4249, 5036, welke strijd duurt zolang als de mens in zijn boze wordt gehouden. In dien strijd schijnt het den geesten van de hel somtijds toe dat zij winnen, en dan richten zij zich op; somtijds schijnt het hun toe dat zij overwonnen worden, en dan trekken zij zich terug, weswege zij dan vrezen dat zich meerderen uit den Hemel tegen hen zullen vervoegen, en dat zij zo in de hel zullen worden geworpen, waaruit zij niet meer zullen uitgaan, hetgeen ook geschiedt wanneer zij overwonnen zijn. Deze dingen zijn het die worden verstaan onder de overmacht indien het groeit, en dat de genoten versterkt zullen worden die het boze zullen aandoen. De geesten uit de hel zijn, wanneer zij tegen de Engelen strijden, in de wereld der geesten, en daar in een vrijen staat, n. 5852. Hieruit kan nu vaststaan wat in den inwendigen zin daaronder wordt verstaan dat de zonen Israëls aldus bestookt en verdrukt waren door de Egyptenaren, en dat zij voor zoveel als zij bestookt werden, vermenigvuldigd werden; en dat Jehovah, dat is, de Heer, voor hen heeft gestreden, en de Egyptenaren heeft gestuit door plagen, en allen ten slotte heeft verdrongen in de zee Suph.

6658. En het zal opklimmen uit het land; dat dit betekent dat zo de Kerk zal zijn geïnstauréerd, staat vast uit de betekenis van opklimmen, zijnde verheven worden, namelijk naar de innerlijke dingen die der Kerk zijn, waarover n. 3084, 4539, 4969, 5406, 5817, 6007; en uit de betekenis van het land, hier het land Goschen, zijnde de Kerk, waarover boven n. 6649. Verheven worden naar de innerlijke dingen, hetgeen wordt aangeduid met uit het land opklimmen, en in het land Kanaän komen, wil zeggen dat de Kerk zal zijn geïnstauréerd; bij den mens is weliswaar de Kerk geïnstauréerd wanneer hij uit de aandoening het goede verricht, maar nochtans is zij niet ten volle geïnstauréerd dan nadat hij heeft gestreden tegen de boze en de valse dingen, aldus nadat hij verzoekingén heeft doorstaan; daarna wordt hij waarlijk een Kerk, en dan wordt hij binnengeleid in den Hemel, hetgeen wordt uitgebeeld door het binnenleiden van de zonen Israëls in het land Kanaän.

6659. En zij stelden over hetzelfde vorsten der schattingen; dat dit de valse dingen betekent die aan zouden drijven om te dienen, staat vast uit de betekenis van de vorsten, zijnde de primaire ware dingen, waarover n. 1482, 2089, 5044, hier in den tegengestelden zin de primaire valse dingen; en uit de betekenis van de schattingen, tot welke zij werden aangedreven door die over hen aangestelde vorsten, zijnde de slavernijen, waarover n. 6394.

6660. Om het te verdrukken met lasten; dat dit de verzwaring door slavernijen betekent, staat vast uit de betekenis van verdrukken zijnde de verzwaring; en uit de betekenis van de lasten, die de schattingen waren, zijnde de slavernijen.

6661. En het bouwde steden der opslagplaatsen voor Farao; dat dit de leren betekent uit vervalste ware dingen in het natuurlijke, waar de vervreemde wetenschappelijke dingen zijn, staat vast uit de betekenis van de steden, zijnde de leren in beiderlei zin, waarover n. 402, 2449, 2943, 3216, 4492, 4493; uit de betekenis van de opslagplaatsen, zijnde de vervalste ware dingen, waarover aanstonds; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke, waarover n. 5160, 5799, 6015 einde; dat daar de vervreemde wetenschappelijke dingen zijn, zie men boven, n. 6651, 6652. Dat de steden der opslagplaatsen die het volk Israëls voor Farao bouwde, de leren uit vervalste ware dingen zijn, komt omdat zij die in de van het ware vervreemde wetenschappelijke dingen zijn, die met Farao en de Egyptenaren hier worden aangeduid, alle ware dingen der Kerk verdraaien en vervalsen, en uit de aldus verdraaide en vervalste ware dingen zich leren maken. Het woord waarmede in de oorspronkelijke taal de opslagplaatsen worden uitgedrukt, betekent ook wapenkamers, en eveneens schatkamers, die in den inwendigen zin van bijna eendere betekenis zijn; het zijn immers de opslagplaatsen waar de veldvoortbrengselen worden

verzameld, en met de veldvoortbrengselen wordt het ware aangeduid, n. 5276, 5280, 5292, 5402; en in den tegengestelden zin het valse; het zijn echter de wapenkamers waar de oorlogswapenen worden opgeborgen, en met deze worden zulke dingen aangeduid die zijn van het ware strijdende tegen de valse dingen, en in den tegengestelden zin die welke zijn van het valse strijdende tegen de ware dingen, n. 788, 2686; het zijn de schatkamers waar schatten worden weggelegd, en met schatten en rijkdommen worden de erkenningen van het goede en het ware aangeduid, n. 4508, in den tegengestelden zin de erkenningen van het boze en het valse; aldus worden met de steden der opslagplaatsen, of der wapenkamers, of der schatkamers, in het algemeen de leren uit de vervalste ware dingen aangeduid.

6662. Pithom en Raämses; dat dit het hoedanige ervan betekent, namelijk van de leren uit de vervalste ware dingen, staat vast uit de namen in het Woord, zijnde het hoedanige en de staat van het ding waarover wordt gehandeld.

6663. En gelijkerwijs zij het verdrukten, aldus werd het vermenigvuldigd; dat dit betekent dat de ware dingen naar gelang van de bestokingen groeiden, staat vast uit de betekenis van verdrukken, zijnde de bestoking; en uit de betekenis van vermenigvuldigd worden, zijnde groeien ten aanzien van de ware dingen, waarover boven n. 6656. Het moet worden gezegd hoe het met deze dingen is gesteld, omdat men het zonder ondervinding uit de dingen die in het andere leven geschieden, heden ten dage niet kan weten: de meeste geesten die uit de wereld komen, en het leven van des Heren geboden hebben geleefd, worden, voordat zij in den Hemel verheven, en daar aan gezelschappen verbonden kunnen worden, door de boze en de valse dingen bij hen bestookt, te dien einde dat die verwijderd worden; men zie n. 6639; want er zijn onzuivere dingen die zij in het leven van het lichaam hebben aangenomen, en deze stemmen geenszins samen met den Hemel; de bestokingen geschieden door onderdompelingen in hun boze en valse dingen, in welke, wanneer zij daarin zijn, de geesten aanwezig zijn die in eendere boze en valse dingen zijn, en op elke wijze zich inspannen om hen van het ware en het goede af te leiden; maar nochtans worden zij niet zo diep in hun boze en valse dingen ondergedompeld of de invloed door de Engelen uit den Heer heeft de overhand; dit geschiedt met een nauwkeurigheid zoals naar een weegschaal, terwille hiervan dat het hem die bestookt wordt, toeschijne in het vrije te zijn, en zo uit zich tegen de boze en de valse dingen te strijden, met de erkenning evenwel, zo al niet alsdan dan toch daarna, dat alle kracht om te weerstaan uit den Heer is geweest; men zie n. 1937, 1947, 2881, 5660. Wanneer dit geschiedt, dan worden niet slechts de ware en ide goede dingen die tevoren waren ingeplant, verstevigd, maar er

worden ook meerdere ingeboezemd; dit brengt elke geestelijke strijd waarin de strijder overwinnaar is, met zich mede. Dat het aldus is, blijkt ook uit de algemene ondervinding; hij immers die zijn gevoelen verdedigt tegen anderen die hetzelfde bestrijden, bevestigt zich te meer in zijn gevoelen, en vindt dan eveneens tal van bevestigende dingen ten gunste van zijn gevoelen, welke hij tevoren niet had opgemerkt, alsmede tal van dingen die het tegengestelde gevoelen ontkennen, en aldus verstevigt hij zich in zijn gevoelen, en licht het eveneens toe met tal van dingen. Met de geestelijke gevechten is dit op nog volmaakter wijze het geval, omdat de strijd geschiedt in den geest en betreft de goede en de ware dingen, en vooral omdat de Heer aanwezig is, en door de Engelen leidt, want het gaat om het eeuwige leven en heil. In zulke gevechten is het gewoon dat de Heer alle boze dingen die de hellen beogen, ten goede keert; en daarom wordt het ook niet toegestaan meer en andere boze dingen voort te brengen dan die welke gekeerd kunnen worden tot een goede dat strookt met hem die in den strijd is; de oorzaak dat aldus geschiedt, ontleent den oorsprong daaraan dat het Rijk des Heren het Rijk der nutten is, weswege niets daar kan geschieden dan waarvandaan het goede is. Hieruit nu kan vaststaan hoe het moet worden verstaan dat de ware dingen naar gelang van de bestokingen groeien, en deze worden aangeduid met gelijkerwijs zij het verdrukten, aldus werd het vermenigvuldigd.

6664. En aldus nam het toe; dat dit betekent dat zij werden verstevigd, namelijk de ware dingen, staat vast uit de betekenis van toenemen, wanneer het wordt gezegd met betrekking tot de ware dingen die vermenigvuldigd zijn door de bestokingen van de zijde van de boze en de valse dingen, zijnde verstevigd worden; want geen andere ware dingen zijn blijvend dan die welke verstevigd worden; weswege even zoveel ware dingen worden verstevigd als er vermeerderd worden; dat door de bestokingen de ware dingen worden verstevigd, zie men vlak boven in n. 6663.

6665. En zij werden met walging aangedaan vanwege de zonen Israëls; dat dit een groteren afkeer betekent, staat vast uit de betekenis van met walging worden aangedaan, zijnde de afkeer, hier een grotere afkeer, omdat zij door de verdrukkingen nog meer vermenigvuldigd en vermeerderd werden.

6666. En de Egyptenaren deden de zonen Israëls dienen; dat dit de bedoeling om te onderjukkan betekent, staat vast uit de betekenis van doen dienen, zijnde de onderjukking, hier de bedoeling om te onderjukkan, omdat zij in het aanhoudend streven zijn om te onderjukkan, maar nochtans tegen de goeden nooit de overhand verkrijgen; uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde de afgescheiden wetenschappelijke dingen, die tegen de ware dingen

der Kerk zijn, waarover n. 6651; en uit de betekenis van de zonen Israëls, zijnde de Kerk, waarover n. 6637; daaruit blijkt dat met de Egyptenaren deden de zonen Israëls dienen, de bedoeling wordt aangeduid om te onderjukkan van de zijde van hen die in de afgescheiden wetenschappelijke dingen zijn, die tegen de ware dingen der Kerk zijn. Wat de bedoeling om te onderjukkan aangaat, het werd ook te weten gegeven hoedanig zij is bij de bozen die uit de hel zijn; zij hebben een zodanig streven en een zodanige bedoeling om diegenen te onderjukkan die in het goede en het ware zijn, dat het niet kan worden beschreven; zij gebruiken immers elke boosheid, elke sluwheid, en elk bedrog, elke arglist, en elke wreedheid, welke zo groot en zodanig zijn, dat, indien zij slechts voor enig deel werden vermeld, nauwelijks iemand in de wereld het zou kunnen geloven, zo vol geslepenheid en vol kunstgrepen zijn zij, en eveneens zo schandelijk; in één woord, zij zijn zodanig dat zij geenszins door enig mens, zelfs niet door enig Engel, weerstaan kunnen worden, maar door den Heer alleen. De oorzaak dat zij een zodanig streven en een zodanige bedoeling hebben, is deze dat al het verkwikkelijke des levens, aldus het leven zelf van hen in boos doen bestaat; deswege neemt niets anders hun gedachten in beslag, bijgevolg bedoelen zij niets anders; het goede doen kunnen zij in het geheel niet, omdat het hun tegenstaat; indien zij het goede doen, is het terwille van zich, aldus aan zichzelf. Uit dezulken worden heden ten dage de hellen onmetelijk vermeerderd; en, wat wonderlijk is, vooral door hen die binnen de Kerk zijn, vanwege de sluwheden, de arglisten, de haatgevoelens, de wraaknemingen, de echtbreuken, welke daar meer gedijen dan elders, want daar wordt nu de geslepenheid voor vernuftig gehouden, en de echtbreuken voor eerbaar, en er wordt gelachen om hen die van een ander gevoelen zijn. Omdat het aldus heden ten dage is binnen de Kerk, is het een aanwijzing dat haar laatste tijd nabij is, want “indien niet het einde kwam, zo zou geen vlees gezaligd worden”, volgens des Heren woorden bij Mattheus, Hfdst. xxiv: 22; bijaldien al het boze besmettelijk is, en verontreinigt, zoals de heffe het deeg, aldus ten slotte allen.

6667. Met hardigheid; dat dit de onbarmhartigheid betekent, kan zonder ontvouwing vaststaan; want zij, over wie vlak boven is gehandeld, hebben geen barmhartigheid, omdat zij geen liefde tot den naaste, maar alleen de zelfliefde hebben; de liefde tot den naaste die bij hen verschijnt, is ook niets anders dan zelfliefde, want voor zoveel de ander begunstigt, dat is, voor zoveel als hij de hunne is, wordt hij geliefd; doch voor zoveel als hij niet begunstigt, of voor zoveel als hij niet de hunne is, wordt hij verworpen, en, indien hij tevoren een vriend was geweest, voor even zoveel gehaat; zulke dingen schuilen in

de zelfliefde; zij openbaren zich ook niet in de wereld, maar in het andere leven, waar zij losbarsten; de oorzaak dat zij daar losbarsten, is deze dat de uitwendige dingen daar worden afgenomen; en dan komt het uit hoedanig de mens innerlijk is geweest.

6668. En zij maakten hun leven bitter met zware slavernij, dat dit betekent totdat de bedoeling om te onderjukken verontrustend werd, staat vast uit de betekenis van het leven bitter maken, zijnde verontrustend worden; en uit de betekenis van de slavernij, zijnde de onderjukking, hier de bedoeling om te onderjukken, zoals boven n. 6666.

6669. In leem en in tichelstenen; dat dit betekent vanwege de boze dingen die zij uitvonden, en de valse dingen die zij verzonnen, staat vast uit de betekenis van het leem, zijnde het goede, en in den tegengestelden zin het boze, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de tichelstenen, zijnde de valse dingen die zij verzinnen, waarover n. 1296; aangaande de boze en de valse dingen die de helsen uitvinden en verzinnen, zie men vlak boven n. 6666. Dat het leem het boze is waaruit het valse is, blijkt uit deze plaatsen in het Woord; bij Jesaja: “De goddelozen zijn zoals een voortgedrevene zee, wanneer zij niet kan rusten; *haar wateren werpen uit slijk en leem*”, LVII: 20; slijk voor het valse waaruit het boze is, en leem voor het boze waaruit het valse is. Bij Jeremia: “*Uw voeten zijn in het leem ondergedompeld*; zij zijn achterwaarts geweken”, XXXVIII: 22; de voeten ondergedompeld in het leem, voor: dat het natuurlijke in het boze is. Bij Nahum: “Schep u wateren ter belegering, bevestig uw vestingen, *ga het slijk binnen*, en *treed het leem*, herstel de ticheloven; daar zal u het vuur verteren, en het zwaard u uitroeien”, III: 14, 15; het leem treden voor: uit het boze het valse denken. Bij Habakuk: “Hij zal zeggen: Wee hem die vermenigvuldigt hetgeen het zijne niet is; hoe lang? en *hem die leem op zich laadt*; zullen zij niet plotseling opstaan die u bijten zullen”, II: 6, 7; leem op zich laden, voor het boze. Bij David: “Jehovah heeft mij doen opklimmen uit den kuil der verwoesting, *uit het slijk van het leem*, en heeft mijn voeten op een rots gesteld”, Psalm XL: 3. Bij denzelfde: “*Ik ben gezonken in diep leem*, waar men niet kan staan; ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed heeft mij overstroomd; *ruk mij uit het leem, opdat ik niet verzinke*, en uit de diepten der wateren, en de diepte verzwelge mij niet”, Psalm LXIX: 3, 15, 16; het leem voor het boze waaruit het valse is. Bij Jesaja: “De voorgangers zullen komen *zoals leem*, en zoals de pottenbakker *het slijk treedt*”, XLI: 25. Het leem staat echter voor het goede, in deze plaatsen: “Nu, Jehovah, Gij zijt onze Vader, *wij zijn leem*, en Gij zijt onze *pottenbakker*, en wij allen zijn Uwer handen werk”, LXIV: 8; het leem voor den mens der Kerk die gevormd

wordt, aldus voor het goede des geloofs, waardoor de mens gevormd, dat is, hervormd wordt. Eender bij Jeremia: “Jehovah zeide tot Jeremia: Sta op en daal af *in het huis des pottenbakkers*, en daar zal Ik u Mijn woorden doen horen; ik daalde dus af *in het huis des pottenbakkers*; toen, ziet, hij maakte een werk op de schijven; maar het vat dat hij makende was, werd verdorven, *zoals leem in de hand des pottenbakkers*; en hij keerde om, en hij maakte daarvan een ander vat, gelijk als het recht was in de hand des *pottenbakkers* te maken. Toen geschiedde het woord van Jehovah tot mij, door te zeggen: Kan Ik niet *zoals deze pottenbakker* met u doen, o huis Israëls, gezegde van Jehovah; ziet, *gelijk leem in de hand des pottenbakkers*, alzo zijt gijlieden in Mijn hand, o huis Israëls”, XVIII: 1 tot 6; het huis Israëls voor de Kerk die moet worden gevormd; en omdat de formering geschiedt door het goede der naastenliefde en het ware des geloofs, en die worden aangeduid met het leem en het vat des pottenbakkers, werd het den Profeet derhalve bevolen om te gaan in het huis des pottenbakkers; hetgeen niet was geschied, indien niet met het leem en met het vat des pottenbakkers die dingen waren aangeduid. Elders wordt ook Jehovah of de Heer *Pottenbakker* genoemd, en de mens die hervormd wordt, *leem*, namelijk in Jesaja XXIX: 15, 16; Hfdst. XLV: 9; Job x: 9; Hfdst. XXXIII: 6. “Dat de Heer *leem maakte uit speeksel*, en over de ogen van den blindgeborene streek, en hem beval zich te wassen in het meer Siloam, en dat vandaar de blinde ziende werd”, Joh. IX: 6, 7, II, was gescheide omdat werd uitgebeeld de hervorming van den mens die in de onwetendheid omtrent het ware is geboren, en dat de hervorming geschiedt door het goede des geloofs, zijnde het leem.

6670. En in alle dienstbaarheid op het veld; dat dit de bedoeling om te onderjukkan betekent tegen de dingen die der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de dienstbaarheid, zijnde de bedoeling om te onderjukkan, waarover boven n. 6666; en uit de betekenis van het veld, zijnde de Kerk, waarover n. 2971, 3766.

6671. Met al hun dienstbaarheid waarmede zij hen deden dienen met hardigheid; dat dit de bedoeling betekent om te onderjukkan op vele wijzen, uit onbarmhartigheid, staat vast uit de betekenis van de dienstbaarheid, zijnde de bedoeling om te onderjukkan, zoals boven n. 6666, 6668, 6670; en omdat er wordt gezegd alle dienstbaarheid, wordt aangeduid dat het op vele wijzen was; en uit de betekenis van de hardigheid, zijnde de onbarmhartigheid, waarover n. 6667.

6672. Vers 15 tot 21. *En de koning van Egypte zeide tot de vroedvrouwen der Hebreïnnen, welker ener naam Schifra, en de naam der andere Puah was. En hij*

zeide: Wanneer gij de Hebreïnnen in het baren helpt, en zult hebben gezien op de stoelen; indien het een zoon is, en gij zult hem doden; en indien het een dochter is, en zij leve. En de vroedvrouwen vreesden God, en zij deden niet gelijk als de koning van Egypte tot haar gesproken had, en zij lieten de knapen leven. En de koning van Egypte riep de vroedvrouwen, en hij zeide tot haar: Waarom doet gij dat woord, en laat gij de knapen leven. En de vroedvrouwen zeiden tot Farao: Omdat niet zoals de Egyptische vrouwen de Hebreïnnen zijn, omdat zij levend zijn; voordat tot haar de vroedvrouw komt, en zij hebben gebaard. En God deed aan de vroedvrouwen wel, en het volk werd vermenigvuldigd, en zij werden zeer talrijk. En het geschiedde, omdat de vroedvrouwen God vreesden, en Hij maakte voor haar huizen. En de koning van Egypte zeide tot de vroedvrouwen der Hebreïnnen, betekent den invloed uit de afgescheiden wetenschappelijke dingen in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke ware dingen zijn die van de Kerk zijn; welker ener naam Schifra, en de naam der andere Puah was, betekent het hoedanige en den staat van het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn; en hij zeide: Wanneer gij de Hebreïnnen in het baren helpt, en zult hebben gezien op de stoelen, betekent de ontwaring van het invloeiende ware en goede uit het Inwendige in de wetenschappelijke dingen; indien het een zoon is, en gij zult hem doden, betekent dat zij, indien het een ware was, het zouden vernietigen op welke wijze zij zouden kunnen; en indien het een dochter is, en zij leve, betekent dat zij het niet zouden doen indien het een goede was; en de vroedvrouwen vreesden God, betekent dat de wetenschappelijke ware dingen, omdat zij uit het Goddelijke waren, werden behoed; en zij deden niet gelijk als de koning van Egypte tot haar gesproken had, betekent dat niet aldus geschiedde zoals diegenen van plan waren die in de valse dingen zijn; en zij lieten de knapen leven, betekent dat de ware dingen, omdat zij van het goede waren, in stand werden gehouden; en de koning van Egypte riep de vroedvrouwen, betekent dat zij die in de valse dingen waren, een plan beraamden tegen hen die in de wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke waren; en hij zeide tot haar: Waarom doet gij dat woord, en laat gij de knapen leven, betekent de toornigheid daarover dat de ware dingen niet werden vernietigd; en de vroedvrouwen zeiden tot Farao, betekent de ontwaring aangaande die wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke; omdat niet zoals de Egyptische vrouwen de Hebreïnnen zijn, betekent dat de wetenschappelijke dingen der Kerk niet zodanig zijn als de daarmede strijdige wetenschappelijke dingen; omdat zij levend zijn, betekent dat in dezelve het geestelijk leven is; dezelve, voordat tot haar de vroedvrouw komt, hebben gebaard, betekent dat het natuurlijke het niet weet

voordat zij het leven hebben; en God deed aan de vroedvrouwen wel, betekent dat het natuurlijke door het Goddelijke gezegend was; en het volk werd vermenigvuldigd, en zij werden zeer talrijk, betekent dat daarin aanhoudend ware dingen werden voortgebracht, en zo aangroeiden; en het geschiedde, omdat de vroedvrouwen God vreesden, betekent omdat de wetenschappelijke ware dingen door het Goddelijke werden behoed; en Hij maakte voor haar huizen, betekent dat zij in den hemelsen vorm werden gesteld.

6673. En de koning van Egypte zeide tot de vroedvrouwen der Hebreïnnen; dat dit den invloed betekent uit de afgescheiden wetenschappelijke dingen in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke ware dingen zijn die van de Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de invloed, waarover n. 5743, 6291; uit de betekenis van den koning van Egypte, zijnde de afgescheiden wetenschappelijke dingen, die tegen de ware dingen van de Kerk zijn, waarover n. 6651; uit de betekenis van de vroedvrouwen, zijnde het natuurlijke, waarover n. 4588, 4921; en uit de betekenis van de Hebreïnnen, zijnde de dingen die der Kerk zijn, waarover n. 5136, 5236; aldus eveneens de wetenschappelijke ware dingen, die van de Kerk zijn. Dat de vroedvrouwen het natuurlijke zijn, komt omdat het natuurlijke datgene opneemt wat uit het Inwendige invloeit, en zo als het ware in het baren helpt.

6674. Welker ener naam Schifra, en de naam der andere Puah was; dat dit het hoedanige en den staat betekent van het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn, staat vast uit de betekenis van den naam, zijnde het hoedanige, waarover n. 144, 145, 1896, 2009; en eveneens de staat, n. 1946, 2643, 3422, 4298; alle namen immers in het Woord betekenen dingen, en vatten in het kort de dingen samen die van die zaak zijn waarover wordt gehandeld, aldus het hoedanige en den staat ervan; hier dus de namen Schifra en Puah het hoedanige en den staat van het natuurlijke waar de wetenschappelijke ware dingen zijn, omdat deze de zaak is waarover wordt gehandeld, zoals blijkt uit hetgeen vlak voorafgaat, n. 6673. Wie niet weet dat de naam het hoedanige en de staat is van de zaak waarover wordt gehandeld, kan geloven dat het daar waar een naam wordt gezegd, slechts de naam is die wordt verstaan; aldus dat het daar waar de Heer over Zijn Naam spreekt, slechts de naam is, terwijl het toch het hoedanige van den eredienst is, namelijk het al des geloofs en der naastenliefde waardoor Hij moet worden vereerd; zoals bij Mattheus: “Waar twee of drie zijn *vergaderd in Mijn Naam*, daar ben Ik in het midden van hen”, XVIII: 20; daar wordt niet de naam verstaan, maar de eredienst uit het geloof en de naastenliefde. Bij Johannes: “Zo velen hebben opgenomen, dien heeft Hij mogendheid gegeven zonen Gods te zijn, hun *die*

in Zijn Naam geloven", i: 12; hier ook wordt onder den Naam het geloof en de naastenliefde verstaan, waarmede de Heer wordt vereerd. Bij denzelfde: "Deze dingen zijn geschreven, opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zoon Gods, *opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam*", xx: 31, eender. Bij denzelfde: "*Indien gij iets zult hebben gevraagd in Mijn Naam*, Ik zal dit doen", xiv: 13, 14; en elders: "*Al wat gij den Vader zult hebben gevraagd in Mijn Naam*, zal Hij u geven", xv: 16, 17; Hfdst. xvi: 23, 24; hier wordt niet verstaan dat zij den Vader zouden vragen in den Naam des Heren, maar dat zij den Heer Zelf zouden vragen; want er staat tot het Goddelijk Goede, dat de Vader is, n. 3704, geen toegang open dan door het Goddelijk Menselijke des Heren, zoals eveneens bekend is in de Kerken; en daarom is den Heer Zelf vragen, dit doen volgens de ware dingen des geloofs; als volgens die wordt gevraagd, zo wordt gegeven; zoals Hij eveneens Zelf zegt in de vorige plaats bij Johannes: "Indien gij iets zult hebben gevraagd in Mijn Naam, Ik zal dit doen". Dit kan verder nog vaststaan hieruit dat de Heer de Naam van Jehovah is, waarover aldus bij Mozes: "Ik zend een Engel vóór u, om u te behoeden in den weg; wacht u voor Zijn aangezichten, en hoort Zijn stem, en verbittert Hem ook niet, *omdat Mijn Naam in het midden van Hem is*", Exod. xxiii: 20, 21. Bij Johannes: "*Vader, verheerlijk Uw Naam*; er ging een stem van den Hemel uit: En Ik heb verheerlijkt, en Ik zal wederom verheerlijken", xii: 28. Bij denzelfde: "*Ik heb Uw Naam geopenbaard* den mensen die Gij Mij gegeven hebt uit de wereld. *Ik heb hun Uw Naam bekend gemaakt*, en Ik zal bekend maken; opdat de liefde waarmede Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen", xvii: 6, 26; waaruit blijkt dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Naam van Jehovah is, of het gehele Hoedanige van Hem; vandaar is uit het Goddelijk Menselijke alle Goddelijke eredienst, en het is Hetzelve dat moet worden vereerd; zo immers wordt het Goddelijke Zelf vereerd, tot hetwelk anders geen gedachte reikt; en indien er geen gedachte is, zo is er ook geen verbinding. Dat de Naam des Heren het al des geloofs en der liefde is waarmede de Heer moet worden vereerd, blijkt verder uit de volgende plaatsen; bij Mattheus: "Gij zult door allen gehaat worden *om Mijn Naam*", x: 22. Bij denzelfde: "Zo wie een zodanig knaapje opneemt *in Mijn Naam*, die neemt Mij op", xviii: 5. Bij denzelfde: "Zo wiezen, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of echtgenote, of kinderen, of akkers, *om Mijns Naams wil*, die zal honderdvoud ontvangen", xix: 29. Bij denzelfde: „En zij riepen: Hosanna den Zoon Davids, *gezegend Hij die komt in den Naam des Heren*", xxi: 9. Bij Lukas: "Voorwaar, Ik zeg u, omdat gij Mij niet zult zien, totdat het gekomen zal zijn dat gij zult zeggen: *Gezegend*

Hij die komt in den Naam des Heren”, XIII: 35. Bij Markus: “Zo wie ulieden een beker waters zal te drinken hebben gegeven *in Mijn Naam*, omdat gij van Christus zijt, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon niet verliezen”, IX: 41. Bij Lukas: “En de zeventigen zijn wedergekeerd met vreugde, zeggende: Heer, ook de demonische dingen gehoorzamen ons *in Uw Naam*. Jezus zeide tot hen: Verheugt u hierin niet dat de geesten u gehoorzamen, maar verheugt u veeleer *dat uw namen geschreven zijn in den Hemel*”, X: 7, 20; namen geschreven in den Hemel, zijn niet namen, maar het hoedanige des geloofs en der naastenliefde van hen. Eender de namen geschreven in het Boek des Levens, in de Apocalyps: “*Gij hebt weinige namen* ook te Sardis, die hun bekleedselen niet bevlekt hebben; die overwonnen zal hebben, deze zal bekleed worden met witte bekleedselen, *en Ik zal zijn naam niet verdelgen uit het Boek des Levens, en Ik zal zijn naam belijden* voor den Vader, en voor Zijn Engelen”, III: 4, 5. Desgelijks bij Johannes: “Die door de deur ingaat, is de herder der schapen; *deze noemt de eigen schapen bij name*”, X: 2, 3. In Exodus: “Jehovah tot Mozes: *Ik ken u bij name*”, XXXIII: 12, 17. Bij Johannes: “*Velen geloofden in Zijn Naam*, ziende Zijn tekenen, die Hij deed”, II: 23. Bij denzelfde: “Die in Hem gelooft, wordt niet gericht, wie echter niet gelooft, is alreeds gericht, *omdat hij niet heeft geloofd in den Naam des Enigverwekten Gods*”, III: 18. Bij Jesaja: “*Zij zullen vrezen van den nedergang den Naam van Jehovah*”, LIX: 19. Bij Micha: “Alle volken *wandelen in den naam huns gods, en wij zullen wandelen in den Naam van Jehovah, onzes Gods*”, IV: 5. Bij Mozes: “*Jehovah God zouden zij vereren* in de plaats die Hij zal uitkiezen, en waar Hij *Zijn naam zal zetten*”, Deut. XII: 5, 11, 14. Desgelijks bij Jesaja Hfdst. XVIII: 7; en bij Jeremia Hfdst. VII: 12. Bovendien in tal van andere plaatsen, zoals in Jes. XXVI: 8, 13; Hfdst. XLI: 25; Hfdst. XLIII: 7; Hfdst. XLIX: 1; Hfdst. L: 10; Hfdst. LII: 5; Hfdst. LXII: 2; Jerem. XXIII: 27; Hfdst. XXVI: 16; Ezech. XX: 14, 44; Hfdst. XXXVI: 21, 22, 23; Micha V: 3; Malach. I: 11; Deut. X: 8; Apoc. II: 7; Hfdst. III: 12; Hfdst. XIII: 8; Hfdst. XVII: 8; Hfdst. XIV: 11; Hfdst. XV: 2; Hfdst. XIX: 12, 13, 16; Hfdst. XXII: 3, 4. Dat de Naam van Jehovah alles is waarmede Hij wordt vereerd, aldus in den hoogsten zin alles wat voortgaat van den Heer, staat vast uit de Zegening: “Jehovah zegene u, en behoede u, Jehovah doe Zijn aangezichten over u lichten, en erbarme Zich uwer; Jehovah verheffe Zijn aangezichten over u, en stelle u vrede; *aldus zullen zij Mijn Naam op de zonen Israëls stellen*”, Num. VI: 23 tot 27. Hieruit nu blijkt wat er wordt verstaan onder dit gebod van den Decaloog: “*Gij zult den Naam uws Gods niet in het ijdele nemen*, omdat Jehovah hem niet onschuldig zal houden *die*

Zijn Naam in het ijdele genomen zal hebben”, Exod. xx: 7, voorts wat in het Gebed des Heren onder “*Uw Naam worde geheiligd*”, Matth. vi: 9.

6675. En hij zeide: Wanneer gij de Hebreïnnen in het baren helpt, en zult hebben gezien op de stoelen; dat dit de ontwaring betekent van het invloeiende ware en goede uit het Inwendige in de wetenschappelijke dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van in het baren helpen, zijnde de opneming van het goede en het ware invloeiende uit het Inwendige in het natuurlijke; de vroedvrouw immers is het natuurlijke voor zover het den invloed opneemt; men zie n. 4588, 6673; uit de betekenis van de Hebreïnnen, zijnde de dingen die der Kerk zijn, waarover n. 5136, 5236; uit de betekenis van zien, zijnde de ontwaring, waarover n. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; en uit de betekenis van de stoelen, zijnde de dingen in het natuurlijke die de uit het Inwendige invloeiende goede en ware dingen opnemen; aldus zijn het de wetenschappelijke ware dingen, want deze nemen op; daaruit blijkt dat met wanneer gij de Hebreïnnen in het baren helpt, en zult hebben gezien op de stoelen, de ontwaring wordt aangeduid van het invloeiende ware en goede uit het Inwendige in de wetenschappelijke dingen der Kerk, die in het natuurlijke zijn.

6676. Indien het een zoon is, en gij zult hem doden; dat dit betekent dat zij, indien het een ware was, het zouden vernietigen op welke wijze zij zouden kunnen, staat vast uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; en uit de betekenis van doden, zijnde vernietigen, want het wordt gezegd van het ware; maar zij zouden vernietigen op welke wijze zij zouden kunnen, want de bozen kunnen bij de goeden de ware dingen niet vernietigen.

6677. Indien het een dochter is, en zij leve; dat dit betekent dat zij het niet zouden doen indien het een goede was, staat vast uit de betekenis van de dochter, zijnde het goede, waarover n. 489, 490, 491, 2362; en uit de betekenis van leven, zijnde dat het niet moet worden vernietigd. De oorzaak dat de koning van Egypte zeide dat de zoon zou worden gedood, niet echter de dochter, blijkt uit den inwendigen zin, zijnde dat zij het ware zouden trachten te vernietigen, niet echter het goede; wanneer immers de helsen bestoken, dan is het hun geoorloofd de ware dingen aan te vallen, niet echter de goede dingen; de oorzaak hiervan is deze, dat het de ware dingen zijn die kunnen worden bestreden, niet echter de goede dingen; deze zijn door de Heer beschermd, en wanneer de helsen proberen de goede dingen aan te vallen, worden zij diep in de hel nedergeworpen, want bij de aanwezigheid van het goede kunnen zij niet stand houden; in elk goede is immers de Heer

aanwezig; vandaar komt het dat de Engelen, omdat zij in het goede zijn, zulk een grote mogendheid over de helse geesten hebben, dat één van hen duizenden van helsen in bedwang kan houden. Men moet weten, dat in het goede het leven is, want het goede is der liefde, en de liefde is het leven des mensen; indien het boze, dat der zelf- en wereldliefde is, en een schijnbaar goede is voor hen die in die liefden zijn, het goede dat der hemelse liefde is bestrijdt, zo strijdt het leven van het een tegen het leven van het ander, en omdat het leven uit het goede der hemelse liefde is uit het Goddelijke, begint derhalve het leven uit de zelf- en wereldliefde dan, indien het met het andere in botsing komt, te worden uitgeblust; het wordt immers verstikt; en zo worden zij gemarteld zoals zij die in den doodstrijd zijn; deswege storten zij zich halsoverkop in de hel, waar zij hun leven wederom bekomen; men zie n. 3938, 4125, 4226, 5057, 5058. Dit is eveneens de oorzaak dat het goede niet bestreden kan worden door de boze geniën en geesten, en aldus dat zij het goede niet durven vernietigen; anders is het gesteld met het ware; dit heeft niet het leven in zich, maar uit het goede, dat is, door het goede van den Heer.

6678. En de vroedvrouwen vreesden God; dat dit betekent dat de wetenschappelijke ware dingen, omdat zij uit het Goddelijke waren, werden behoed, staat vast uit de betekenis van God vrezen, zijnde behoeden hetgeen het Goddelijke heeft geboden, want zij die God vrezen, bewaren de geboden; doch omdat alle heilige vreze, en vandaar de gehoorzaamheid en het houden der geboden zijn uit het Goddelijke, en geenszins uit den mens, wordt derhalve met zij vreesden God aangeduid dat zij door het Goddelijke werden behoed; en uit de betekenis van de vroedvrouwen, zijnde het natuurlijke waar de wetenschappelijke ware dingen zijn, waarover n. 4588, 6673, 6675.

6679. En zij deden niet gelijk als de koning van Egypte tot haar gesproken had; dat dit betekent dat niet aldus geschiedde zoals diegenen van plan waren die in de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis daarvan dat zij niet deden gelijk als hij gesproken had, zijnde dat het niet aldus geschiedde zoals zij van plan waren, namelijk dat zij de ware dingen, die met de zonen worden aangeduid, niet konden vernietigen, maar dat zij van plan waren om ze te vernietigen op elke wijze waarop zij het zouden kunnen, n. 6676; en uit de betekenis van den koning van Egypte, zijnde het afgescheiden wetenschappelijke dat tegen het ware der Kerk is, waarover n. 6651, aldus het valse, want dat wetenschappelijke is vals.

6680. En zij lieten de knapen leven; dat dit betekent dat de ware dingen, omdat zij van het goede waren, in stand werden gehouden, staat vast uit de betekenis van laten leven, zijnde in stand houden; en uit de betekenis

van de zonen, die hier de knapen worden genoemd, zijnde de ware dingen, waarover boven n. 6676; de zonen worden hier knapen genoemd, omdat met de knapen het goede der onschuld wordt aangeduid, n. 430, 2782, 5236; en daarom zijn de knapen hier de ware dingen die van het goede zijn.

6681. En de koning van Egypte riep de vroedvrouwen; dat dit betekent dat zij die in de valse dingen waren, een plan beraamden tegen hen die in de wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke waren, staat vast uit de betekenis van roepen, zijnde hier een plan beramen, want de oorzaak van het roepen was de ware dingen vernietigen, maar het plan werd verijdeld, omdat de ware dingen door het Goddelijke werden behoed, hetgeen daarmede wordt aangeduid dat de vroedvrouwen God vreesden, n. 6678. In het andere leven beramen ook inderdaad de bozen die de goeden bestoken, met elkander plannen, hetgeen ook uit ondervinding te weten is gegeven; uit de betekenis van den koning van Egypte, zijnde zij die in de valse dingen zijn, waarover vlak boven n. 6679; en uit de betekenis van de vroedvrouwen, zijnde het natuurlijke waar de wetenschappelijke ware dingen zijn, waarover n. 4588, 6673, 6675, 6678. Daaruit blijkt dat met de koning van Egypte riep de vroedvrouwen, wordt aangeduid dat zij die in de valse dingen waren, een plan beraamden tegen hen die in de wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke waren.

6682. En hij zeiden tot haar: Waarom doet gij dat woord, en laat gij de knapen leven; dat dit de toornigheid betekent daarover dat de ware dingen niet werden vernietigd, staat vast uit de betekenis van waarom doet gij dat woord, zijnde woorden van berisping, aldus van toornigheid; en uit de betekenis van laten leven, zijnde niet vernietigen, zoals boven n. 6677, 6680; en uit de betekenis van de knapen, zijnde de ware dingen die van het goede zijn, waarover n. 6680.

6683. En de vroedvrouwen zeiden tot Farao; dat dit de ontwaring aangaande die wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de ontwaring, waarover meermalen; uit de betekenis van de vroedvrouwen, zijnde de wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke, waarover vlak boven n. 6681; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde de valse wetenschappelijke dingen in het algemeen, waarover ook boven n. 6679, 6681.

6684. Omdat niet zoals de Egyptische vrouwen de Hebreïnnen zijn; dat dit betekent dat de wetenschappelijke dingen der Kerk niet zodanig zijn als de daarmede strijdige wetenschappelijke dingen, staat vast uit de betekenis van de Hebreeuwse vrouwen, zijnde de dingen die der Kerk zijn, waarover

n. 5136, 5236, 6673, 6675; en uit de betekenis van de Egyptische vrouwen, zijnde zulke dingen als tegen de dingen zijn die der Kerk zijn; en dat deze de wetenschappelijke dingen zijn, blijkt uit hetgeen voorafgaat, voorts uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen, n. 6638; hier de wetenschappelijke dingen die in strijd zijn met de wetenschappelijke ware dingen der Kerk; dat de vrouwen de dingen zijn die der Kerk zijn, zie men in n. 252, 253.

6685. Omdat zij levend zijn; dat dit betekent dat in dezelve het geestelijk leven is, staat vast uit de betekenis van leven, zijnde het geestelijk leven, waarover n. 5890, hier het geestelijk leven in de dingen die der Kerk zijn, welke worden aangeduid met de Hebreeuwse vrouwen. Wat het geestelijk leven is, is eerder ettelijke malen gezegd, maar omdat heden ten dage weinigen weten wat het geestelijke is, mag het nog verder in het kort worden uiteengezet wat het is: het geestelijke in zijn eersten oorsprong is het Goddelijk Ware voortgaande van het Goddelijk Menselijke des Heren, welk Ware in zich heeft het Goddelijk Goede, omdat het Goddelijk Ware uitgaat van het Goddelijk Menselijke, Hetwelk het Goddelijk Goede is; dat Goddelijk Ware, waarin het Goddelijk Goede is, is het Geestelijke zelf in zijn oorsprong, en het is het leven zelf dat den Hemel vervult, ja zelfs dat het heelal vervult; en waar een subject is, daar vloeit het in; maar het wordt in de subjecten gevariëerd overeenkomstig den vorm; in de subjecten die samenstemmen met het goede, daar vertoont zich het geestelijk leven; doch in de subjecten die niet met het goede samenstemmen, daar vertoont zich een leven dat strijdig is met het geestelijk leven, en dit wordt in het Woord de dood genoemd. Daaruit blijkt nu, wat het geestelijk leven is, namelijk dat het is zijn in de ware dingen uit het goede, die van den Heer voortgaan.

6686. Dezelve, voordat tot haar de vroedvrouw komt, en zij hebben gebaard; dat dit betekent dat het natuurlijke niet weet voordat zij het leven hebben, namelijk de wetenschappelijke ware dingen welke der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de vroedvrouw, zijnde het natuurlijke waar de wetenschappelijke ware dingen zijn die van de Kerk zijn, waarover boven n. 6681; en uit de betekenis van baren, zijnde de dingen die des geloof en der naastenliefde zijn, waarover n. 3860, 3868, 3905, 3915; aldus die van het geestelijk leven zijn; dat het natuurlijke *niet weet*, wordt aangeduid met voordat tot haar de vroedvrouw komt. Daarmede dat het natuurlijke niet weet voordat de wetenschappelijke ware dingen het leven hebben, is het aldus gesteld: de wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke hebben het gehele leven uit het goede dat door het Inwendige invloeit; het natuurlijke

weet het in het geheel niet wanneer het goede invloeit, omdat het natuurlijke betrekkelijk in het duister is; dat het in het duister is, komt omdat het in het licht der wereld en vandaar tegelijk in de wereldlijke dingen is; en wanneer daarin het licht des Hemels invloeit, zo geschiedt een duistere ontharing; en eveneens komt het daarvandaan dat in het natuurlijke de algemene dingen zijn, die de afzonderlijke dingen niet kunnen doorritten, want hoe algemener iets is, des te minder doorvat het de afzonderlijke dingen; en te minder doorvat het vandaar de gebeurtenissen die zich bij hetzelfde voordoen; en bovendien zijn in het natuurlijke niet de goede en de ware dingen zelf, maar de uitbeeldende dingen ervan. Vandaar nu komt het dat het natuurlijke niet weet wanneer de wetenschappelijke ware dingen het leven hebben, bijgevolg wanneer het wordt wederverwekt, noch hoe, volgens des Heren woorden bij Johannes: “De geest blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn stem, doch gij weet niet van waar hij komt en waar hij heen gaat; zo is het met een elk die wordt wederverwekt uit den geest”, III: 8. Onder het natuurlijke wordt de uitwendige mens verstaan, die ook de natuurlijke mens wordt genoemd.

6687. En God deed aan de vroedvrouwen wel; dat dit betekent dat het natuurlijke door het Goddelijke gezegend was, staat vast uit de betekenis van weldoen, wanneer het van God wordt gezegd, zijnde zegenen; en uit de betekenis van de vroedvrouwen, zijnde het natuurlijke, waar de wetenschappelijke ware dingen zijn, waarover boven n. 4588, 6673, 6675, 6678.

6688. En het volk werd vermenigvuldigd, en zij werden zeer talrijk; dat dit betekent dat daarin aanhoudend ware dingen werden voortgebracht, en zo aangroeiden, staat vast uit hetgeen boven in n. 6648 is gezegd, waar eendere woorden staan; dat van volk wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, zie men in n. 1259, 1260, 3295, 3581.

6689. En het geschiedde, omdat de vroedvrouwen God vrees den; dat dit betekent: omdat de wetenschappelijke ware dingen door het Goddelijke werden behoed, staat vast uit hetgeen boven in n. 6678 is gezegd, waar eendere woorden staan.

6690. En Hij maakte voor haar huizen; dat dit betekent dat zij in den hemelsen vorm werden gesteld, namelijk de wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van het huis, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 4973, 5023; aldus de dingen die van dat gemoed zijn, zijnde hier, omdat het van de vroedvrouwen wordt gezegd, de wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke, n. 6687; dus voor haar huizen maken, is die dingen in orde stellen, en zij worden in orde gesteld wanneer zij in den hemelsen vorm worden gesteld. Dat deze dingen met voor

haar huizen maken worden aangeduid, kan men niet gemakkelijk weten, tenzij men weet hoe het gesteld is met de wetenschappelijke ware dingen, die van het natuurlijk gemoed zijn; derhalve moet het in het kort worden gezegd. De wetenschappelijke dingen in het natuurlijke zijn in doorlopende reeksen geschikt, de ene reeks hangt met de andere samen, en zo hangen alle samen volgens de verschillende verwantschappen en aanverwantschappen; zij zijn daarin niet ongelijk aan familiën en de generaties ervan; het ene wordt immers van het andere geboren, en zo worden zij voortgebracht. Vandaar werden de dingen die des gemoeds zijn, namelijk de goede en de ware dingen, door de Ouden huizen geheten, het regerende goede daar vader, en het aan dat goede toegevoegde ware moeder, en de afleidingen zonen, dochteren, schoonzonen, schoondochters, en zo voort; maar de schikking van de wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke wordt gevariëerd bij elk mens; de heersende liefde immers brengt over die dingen een vorm; die liefde is in het midden, en rondom haar ordent zij de afzonderlijke dingen; het naast bij haar stelt zij de dingen die het meest met haar overeenkomen, en de overige dingen in orde volgens de overeenkomsten; daarvandaan hebben de wetenschappelijke dingen den vorm. Indien de hemelse liefde heerst, dan worden door den Heer daar alle dingen in den hemelsen vorm geschikt, welke vorm is zodanig als die des Hemels is, aldus de vorm van het goede der liefde zelf; in dezen vorm worden de ware dingen geschikt, en wanneer deze aldus geschikt zijn, treden zij als één op met het goede; en wanneer dan het ene door den Heer wordt opgewekt, wordt het andere opgewekt; namelijk, wanneer de dingen die des geloofs zijn, worden opgewekt, zo worden de dingen opgewekt die der naastenliefde zijn, en omgekeerd. Zodanig is de rangschikking, die daarmede wordt aangeduid dat God voor de vroedvrouwen huizen maakte.

6691. *Vers 22. En Farao gebood aan al zijn volk, door te zeggen: Allen zoon die geboren wordt, werpt hem in den stroom, en alle dochter zult gij laten leven.* En Farao gebood aan al zijn volk, betekent den algemenen invloed in de wetenschappelijke dingen die strijdig zijn met de ware dingen der Kerk; door te zeggen: Allen zoon die geboren wordt, werpt hem in den stroom, betekent dat zij alle ware dingen die verschijnen, in de valse dingen zouden onderdompelen; en alle dochter zult gij laten leven, betekent dat zij het goede niet zouden aanvallen.

6692. En Farao gebood aan al zijn volk; dat dit den algemenen invloed betekent in de wetenschappelijke dingen die strijdig zijn met de ware dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van ebieden, zijnde de invloed, waarover n. 5486, 5732; hier de algemene invloed, omdat hij is van de zijde van Farao,

door wien het wetenschappelijke in het algemeen wordt uitgebeeld, n. 6015; en uit de betekenis van zijn volk, zijnde de wetenschappelijke dingen die strijdig zijn met de ware dingen der Kerk; dat de Egyptenaren, die hier het volk zijn, de wetenschappelijke dingen zijn, werd meermalen getoond; men zie n. 6638. Dat met de Egyptenaren de wetenschappelijke dingen worden aangeduid die strijdig zijn met de ware dingen der Kerk, komt omdat de uitbeeldende en de aanduidende dingen der Oude Kerk, welke Kerk ook bij hen was geweest, daar waren verkeerdt in magische dingen, want door de uitbeeldende en de aanduidende dingen der Kerk was er te dien tijde vergemeenschapping met den Hemel, welke vergemeenschapping er was bij hen die in het goede der naastenliefde leefden, en bij verscheidenen geopend was; doch hun die niet in het goede der naastenliefde leefden, maar in daarmede strijdige dingen, werd somtijds open vergemeenschapping gegeven met de boze geesten, die alle ware dingen der Kerk verdraaiden, en met dezelve de goede dingen vernietigden; vandaar de magische dingen. Dit kan eveneens vaststaan uit de hieroglyphen der Egyptenaren, die ook gebezigd werden in de gewijde dingen, want daarmede duiden zij geestelijke dingen aan, en verdraaiden zij de Goddelijke orde. De magie is niets anders dan een verdraaiing van de orde; vooral is het een misbruik van de overeenstemmingen. Het is de orde, dat de goede en de ware dingen die van den Heer voortgaan, door den mens worden opgenomen; wanneer dit geschiedt, is de orde in de afzonderlijke dingen die de mens voornemens is en denkt; doch wanneer de mens die dingen niet opneemt volgens de orde, die uit den Heer is, maar gelooft dat alle dingen een blinden loop volgen, en dat als er iets bepaalds gebeurt, dit der eigen voorzichtigheid is, zo verdraait hij de orde, want de dingen die der orde zijn, plooit hij aan zich aan om slechts voor zichzelf te zorgen, niet echter voor den naaste, tenzij voor zoveel als die hemzelf begunstigt; vandaar zijn, hetgeen verwonderlijk is, allen die het zich vast hebben ingeprent dat alle dingen der eigen voorzichtigheid, en niets der Goddelijke Voorzienigheid zijn, in het andere leven ten zeerste tot de magie geneigd, en voor zoveel zij het kunnen, doordrenken zij zich ook ervan; vooral zij die, omdat zij op zichzelf vertrouwden en alle dingen aan hun eigen voorzichtigheid toeschreven, tal van kunstgrepen en sluwheden hadden uitgedacht om zich boven de anderen te verheffen; dezulken worden, wanneer zij in het andere leven geoordeeld zijn, naar de hellen der magiërs geworpen, die in het vlak onder de voetzolen zijn, ter rechterzijde een weinig naar voren, uitgestrekt over een groten afstand, en in de diepste hellen ervan zijn de Egyptenaren. Vandaar nu komt het, dat met Farao, de Egyptenaren, en Egypte, de wetenschappelijke dingen

worden aangeduid die strijdig zijn met de ware dingen der Kerk. Opdat dus de uitbeeldende en de aanduidende dingen der Kerk niet langer in magische dingen zouden worden verkeerd, werd het Israëlietische volk aangenomen, bij hetwelk de uitbeeldende en de aanduidende dingen der Kerk hersteld zouden worden; en dit volk was zodanig, dat het daaruit niet het magische kon maken, want het was geheel en al in uitwendige dingen, en in geen geloof dat er enig inwendige was, te minder dat er enig geestelijke was; bij dezulken kan het magische niet ontstaan zodanig als het bij de Egyptenaren bestond.

6693. Door te zeggen: Allen zoon die geboren wordt, werpt hem in den stroom; dat dit betekent dat zij alle ware dingen die verschijnen, in de valse dingen zouden onderdompelen, staat vast uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; en uit de betekenis van den stroom, zijnde de dingen die van het inzicht zijn, waarover n. 108, 109, 2702, 3051, hier in den tegengestelden zin de dingen die strijdig daarmede zijn, aldus de valse dingen; dat werpen in is onderdompelen, is duidelijk. Dat de stroom van Egypte het tegendeel van het inzicht is, aldus het valse, staat eveneens vast bij Jesaja: “De *stromen* zullen terugwijken, de *rivieren van Egypte* zullen verminderd en *uitgedroogd* worden, de *papiergewassen aan den stroom, aan den mond van den stroom*, en al het *zaad van den stroom zal verdrogen*; het zal weggestoten worden, en derhalve zullen de vissers rouwen, en treurig zullen allen zijn die den *angel in den stroom* werpen, en die het net uitbreiden *over de aangezichten der wateren*, zullen kwijnen”, XIX: 6, 7, 8; dat hier onder den stroom van Egypte niet een stroom wordt verstaan, noch onder de vissers vissers, maar andere dingen, die niet uitkomen indien men niet weet wat onder Egypte, onder den stroom daar, en onder de vissers wordt verstaan, is duidelijk; indien men die dingen weet, zo ligt de zin open. Dat met den stroom van Egypte het valse wordt aangeduid, blijkt uit de afzonderlijke dingen daar. Bij Jeremia: “Wie is deze die *zoals een stroom* opklimt, wiens *wateren zoals stromen worden beroerd*; Egypte klimt op *zoals een stroom*, en *zoals stromen worden zijn wateren beroerd*; want hij zeide: Ik zal opklimmen, ik zal het land bedekken, ik zal de stad verderven, en die daarin wonen”, XLVI: 7, 8; hier staat eveneens de stroom van Egypte voor de valse dingen; opklimmen en het land bedekken, voor de Kerk dit aandoen; de stad verderven, voor de Leer der Kerk verderven; en die daarin wonen, voor de goede dingen die daaruit zijn. Dat het land de Kerk is, zie men in n. 6649; dat de stad de Leer der Kerk is, n. 402, 2449, 3216, 4492, 4493; en dat de bewoners de goede dingen daar zijn, n. 2268, 2451, 2712. Bij Ezechiël: “Zie, Ik ben tegen u, Farao, koning van Egypte, grote walvis, *die ligt in het midden zijner rivieren*; die

zeide: *Mijne is de rivier*, en ik heb mij gemaakt; daarom zal Ik haken in uw kaken geven, en Ik zal *de vissen uwer rivieren* aan uw schubben doen kleven, en Ik zal n doen opklimmen *uit het midden uwer rivieren*, en al de *vis uwer rivieren* zal aan uw schubben kleven; Ik zal u verlaten in de woestijn en *al den vis uwer rivieren*”, xxix: 3, 4, 5, 9, 10; wat deze dingen betekenen, kan ook niemand weten zonder den inwendigen zin; dat niet Egypte wordt bedoeld, is duidelijk; aldus tenzij men weet wat Farao is, wat de stroom, wat de walvis, wat de vis, wat de schubben. Dat Farao het natuurlijke is waar het wetenschappelijke is, zie men in n. 5160, 5799, 6015; dat de walvissen de algemene dingen zijn der wetenschappelijke dingen die in het natuurlijke zijn, n. 42; dat de vissen de wetenschappelijke dingen onder het algemene zijn, n. 40, 991; de schubben zijn de dingen die ten volle uitwendig zijn, aldus de zinlijke dingen, waaraan de wetenschappelijke dingen kleven die vals zijn; uit deze dingen, gekend zijnde, is het duidelijk wat daar onder den stroom van Egypte wordt verstaan, namelijk het valse. Bij denzelfde: “Te dien dage waarop Farao zal nederdalen in de hel, zal Ik doen rouwen; Ik zal over hem den afgrond dekken, en *Ik zal zijn stromen stuiten*, en de grote wateren zullen toegesloten worden”, xxxi: 15. Bij Amos: “Zal het land hierover niet beroerd worden, en al wie daarin woont rouwen; zodat het gans opklimt zoals een beek, en wordt uitgedreven, en ondergedompeld *zoals door den stroom van Egypte*? In dien dag zal Ik de zon doen ondergaan in den middag, en Ik zal het land verduisteren in den dag des lichts”, viii: 8, 9; Hfdst. ix: 5; het land dat beroerd zal worden, voor de Kerk, n. 6649; ondergedompeld worden zoals door den stroom van Egypte, voor vergaan door de valse dingen; en omdat de valse dingen worden aangeduid, wordt er gezegd dat de zon zal ondergaan in den middag, en het land verduisterd zal worden in den dag des lichts; met het ondergaan van de zon in den middag wordt aangeduid dat het goede der hemelse liefde zal terugtreden; en met het verduisterd worden van het land in den dag des lichts, dat de valse dingen de Kerk in beslag zullen nemen. Dat de zon het goede der hemelse liefde is, zie men in n. 1529, 1530, 2441, 2495, 3636, 3643, 4060, 4696; dat de duisternissen de valse dingen zijn, n. 1839, 1860, 4418, 4531; en dat het land de Kerk is, n. 82, 662, 1066, 1067, 1262, 1411, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118 einde, 2928, 3355, 4447, 4535, 5577. Een ieder kan zien dat andere dingen worden aangeduid dan die welke daar in de letter verschijnen, zoals dat het land beroerd zal worden, en al wie daarin woont, zal rouwen, dat de zon in den middag zal ondergaan, en het land verduisterd zal worden in den dag des lichts; indien niet de Kerk wordt verstaan onder het land, het valse onder den stroom, de hemelse liefde onder de zon, zo wordt

daar niet enige zin gevonden die kan worden ontvouwd. Omdat de stroom van Egypte het valse betekent, werd het daarom aan Mozes bevolen “dat hij met den stok zou slaan *op de wateren van dien stroom*, en dat die vandaar werden verkeerd in bloed, en *in den stroom* stierf alle vis, en de *stroom* stonk”, Exod. VII: 17, 18, 20, 21; en eveneens “dat Aharon de hand met den stok zou uitstrekken *over de rivieren, over de stromen, en over de poelen*, tengevolge waarvan de vorsen opklommen over het land van Egypte”, Exod. VIII: 1, 2; dat de wateren in den tegengestelden zin de valse dingen betekenen, zie men in n. 790; en omdat de wateren zijn van den stroom, is de stroom betrekkelijk genomen het valse in het algemeen.

6694. En alle dochter zult gij laten leven; dat dit betekent dat zij het goede niet zouden aanvallen, staat vast uit hetgeen boven in n. 6677 is gezegd, waar eendere woorden staan.

Over de inwoners van andere aardbollen.

6695. *Omdat mij, uit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, de innerlijke dingen zijn geopend die van mijn geest zijn, en het aldus gegeven is te spreken met hen die in het andere leven zijn, ook niet alleen met hen die van dezen aardbol zijn, maar ook met hen die van andere aardbollen zijn, daarom is het, omdat het mijn verlangen was om dit te weten, en de dingen die te weten werden gegeven vermeldenswaardig zijn, geoorloofd om die dingen aan het einde der volgende Hoofdstukken mede te delen. Ik sprak niet met de inwoners zelf van de aardbollen, maar met de geesten en de Engelen die daar de inwoners waren geweest; en dit niet een dag of een week lang, maar verscheidene maanden lang, met een open onderrichting uit den Hemel daaromtrent vanwaar zij waren. Dat er verscheidene aardbollen zijn, en daarop mensen, en daar vandaan geesten en Engelen, is ten zeerste bekend in het andere leven, want het is een ieder toegestaan om, indien hij het verlangt, met hen te spreken.*

6696. *Er zijn geesten die in den Grootsten Mens betrekking hebben op het geheugen; zij zijn uit de planeet Mercurius; het is hun geoorloofd rond te zwerven, en zich de erkentissen te verschaffen van de dingen die in het heelal zijn; en het is hun eveneens geoorloofd buiten de wereld van deze zon over te gaan tot andere; dezen zeiden dat er niet alleen aardbollen met mensen daarop in deze wereld zijn, maar ook in het heelal, in een onmetelijk aantal.*

6697. *Ik sprak ettelijke malen met geesten over deze zaak, en het werd gezegd dat een mens die over verstand beschikt, uit vele dingen kan weten dat er verscheidene aardbollen zijn, en daar inwoners, want hij kan uit het redelijke opmaken dat zulke grote gevaarten als de planeten zijn, waarvan enige dezen*

aardbol in grootte overtreffen, geen lege gevaarten zijn, en geschapen om alleen maar om de zon te lopen, en licht te geven voor één aardbol, maar dat haar nut aanzienlijker moet zijn dan zo iets. Wie gelooft, zoals een ieder moet geloven, dat het Goddelijke niet het heeral heeft geschapen om een ander doel dan opdat het menselijk geslacht ontsta, en daaruit de Hemel, want het menselijk geslacht is de kweekplaats van den Hemel, die moet noodwendig geloven dat er mensen zijn overal waar ook maar enige aardbol is. Dat de planeten die voor onze ogen zichtbaar zijn omdat zij binnen de grenzen der wereld van deze zon zijn, aardbollen zijn, kan men klaarbljkend daarvandaan weten dat het lichamen van aardse materie zijn, omdat zij het schijnsel der zon terugkaatsen; voorts dat zij, eender als onze aardbol, rondom een zon gevoerd worden, en vandaar jaren en jaargetijden maken, namelijk lente, zomer, herfst, en winter, met een variatie volgens de klimaten; alsmede dat zij rondom hun as worden gewenteld, eender als onze aardbol, en vandaar dagen maken en de tijden van deze, namelijk morgen, middag, avond, en nacht; en bovendien dat sommige van hen manen hebben, die satellieten worden genoemd, en om haar bol op gezette tijden rondzwerfen, zoals de maan rondom den onze; en dat de planeet Saturnus, omdat zij het verst van de zon is verwijderd, eveneens een groten manegordel heeft, die aan dien aardbol veel licht geeft, hoewel het een teruggekaatsd licht is. Wie, die deze dingen weet en uit de rede denkt, kan zeggen dat dit lege lichamen zijn?

6698. *Bovendien heb ik met geesten daarover gesproken dat het door den mens kan worden geloofd dat er meer aardbollen in het heeral zijn dan één enkele, uit hoofde hiervan dat het aan-schouwbaar heeral, met zoveel ontelbare sterren verlicht, zo onmetelijk is, en het evenwel alleen een middel is tot een doel dat het laatste van de Schepping is, welk einddoel het hemels Rijk is, waarin het Goddelijke kan wonen; het aanschouwbaar heeral is immers het middel opdat er aardbollen bestaan, en daarop mensen uit wie het hemels Rijk is; wie kan ooit denken dat een zo onmetelijk middel werd gemaakt voor een zo gering en begrensd doel als het zou zijn indien één enkele aardbol werd bewoond, en uit die alleen de Hemel bestond; wat zou dit zijn voor het Goddelijke, dat Oneindig is, voor hetwelk duizenden, ja zelfs myriaden van aardbollen en alle vol inwoners, slechts weinig, ja zelfs nauwelijks iets zou zijn? Bovendien is de Engellijke Hemel zo onmetelijk, dat deze overeenstemt met de afzonderlijke dingen bij den mens, en myriaden met ieder lid, orgaan, en ingewand; en het werd te weten gegeven dat de Hemel ten aanzien van al zijn overeenstemmingen geenszins kan bestaan dan alleen uit de inwoners van zeer vele aardbollen.*

6699. *Enige malen zag ik als het ware een groten aanhoudenden stroom ter rechterzijde op tamelijk groten afstand in het vlak der voetzolen; en het werd door*

de Engelen gezegd, dat langs dien weg diegenen komen die uit de werelden waren, en dat zij zoals een stroom verschijnen vanwege de veelheid; uit de grootte en het voortschieten van den stroom heb ik kunnen oordelen dat ettelijke myriaden van mensen per dag aanstromen; vandaar is het ook te weten gegeven dat er aardbollen in een groot aantal zijn.

6700. *Wat den Goddelijken eredienst der inwoners van de andere aardbollen aangaat, zij die daar niet afgodendienaars zijn, erkennen allen den Heer als den Enigen God; zij weten weliswaar, op uiterst weinigen na, niet dat de Heer het Menselijke op dezen aardbol heeft aangenomen, en Hetzelfde Goddelijk heeft gemaakt; maar zij aanbidden het Goddelijk niet als een geheel en al onvatbaar Goddelijke, doch als een Goddelijke vatbaar door den Menselijken vorm; want wanneer het Goddelijke aan hen verschijnt, zo verschijnt het in dien vorm zoals ook oudtijds aan Abraham en aan anderen op dezen aardbol; en omdat zij het Goddelijke onder den Menselijken vorm aanbidden, aanbidden zij den Heer. Zij weten ook dat niemand met het Goddelijke door geloof en liefde kan worden verbonden, tenzij het Goddelijke in een vorm is dien zij met de ene of andere idee begrijpen; indien het niet in een vorm was, zou de idee worden verstrooid, zoals het gezicht in het heelal. Toen aan hen door geesten van onzen aardbol werd gezegd dat de Heer op dezen aardbol het Menselijke had opgenomen, overwogen zij het een tijd lang, en zeiden terstond daarop dat dit geschied was terwille van de zaliging van het menselijk geslacht; en dat zij het Goddelijke, dat als Zon in den Hemel licht en wanneer het verschijnt, zich in den Menselijken vorm zichtbaar vertoont, met den heiligsten eredienst aanbidden; dat de Heer als Zon in het andere leven verschijnt, en dat van daar al het licht des Hemels is, zie men in n. 1053, 1521, 1529, 1530, 1531, 3636, 3643, 4060, 4321 einde, 5097. Maar aangaande deze dingen moet in hetgeen volgt meer worden vermeld in het bijzonder.*

6701. *De geesten en de Engelen die uit andere aardbollen zijn, zijn allen onderling volgens de aardbollen gescheiden; zij verschijnen niet op één plaats tezamen; de oorzaak hiervan is deze, dat de inwoners van den enen aardbol van een gans anderen gemoedsaard zijn dan de inwoners van den anderen aardbol; ook worden zij in de Hemelen niet vergezelschaft, slechts alleen in den binnensten of derden Hemel; zij die daar komen, zijn tezamen uit elken aardbol, en zij stellen dien Hemel op nauwst verbonden wijze samen.*

6702. *Aan het einde van het volgende Hoofdstuk zal worden gesproken over de geesten van de planeet Mercurius.*

Exodus

Tweede Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

6703. Omdat volgens het opgevatte voornemen, voorafgaande aan de Hoofdstukken van het Boek Exodus, de Leer der Naastenliefde voorgelegd zal worden, moet eerst worden gezegd wat de naaste is; hij immers is het, jegens wien de naastenliefde moet worden uitgeoefend; indien men immers niet weet wie de naaste zijn, zo kan de Naastenliefde op een eendere wijze zonder onderscheid worden uitgeoefend, evangelijk jegens de bozen als jegens de goeden; vanwaar de Naastenliefde niet naastenliefde wordt; de bozen immers doen uit de weldaden den naaste boos, maar de goeden doen wel.

6704. De algemene mening heden ten dage is, dat elk mens evangelijk de naaste is, en dat een ieder die hulp behoeft, welgedaan moet worden; maar het is voor de Christelijke voorzichtigheid van belang om goed uit te vorsen hoedanig het leven van den mens is, en volgens dat de naastenliefde uit te oefenen; de mens der inwendige Kerk doet dit met onderscheid, aldus met inzicht; doch de mens der uitwendige Kerk doet het, omdat hij niet aldus de dingen kan onderkennen, zonder onderscheid.

6705. De Ouden stelden den naaste in klassen op, en elke klasse noemden zij naar de namen van hen die in de wereld meer dan de overigen hulpbehoevend verschijnen; en zij leerden hoe de Naastenliefde moest worden uitgeoefend jegens hen die in de ene klasse waren, en jegens hen die in de andere waren; en zo stelden zij in orde een Leer op, en dienvolgens stelden zij het leven op; vandaar bevatte de Leer hunner Kerk de wetten des levens; en daaruit zagen zij hoedanig de een en de ander een mens der Kerk was, dien zij broeder noemden, maar met een onderscheid in den inwendigen zin volgens de uitoefeningen der naastenliefde naar de echte Leer der Kerk, of naar een Leer veranderd door henzelf; een ieder immers verdedigt, omdat hij onberispelijk wil verschijnen, zijn leven, en derhalve ontvouwt hij of verandert hij de wetten der Leer te zijnen gunste.

6706. De onderscheid makende verschillen van den naaste die de mens der Kerk ten enen male moet weten, opdat hij het hoedanige der naastenliefde wete, gedragen zich volgens het goede dat bij een ieder is; en omdat al het goede voortgaat uit den Heer, is de Heer in den hoogsten zin en in den overuirmendenden graad de Naaste van Wien de oorsprong is; daaruit volgt

dat een ieder voor zoveel als hij van den Heer bij zich heeft, de naaste is; en omdat niemand op eendere wijze den Heer opneemt, dat is, het goede dat van Hem voortgaat, is daarom ook niet de een op eendere wijze de naaste als de ander; allen immers zovelen als het er zijn in de Hemelen, en allen zovelen als het er zijn op aarde, verschillen naar het goede; nooit bestaat er bij twee een goede dat volstrekt een en hetzelfde is; er moet het verschillende zijn, opdat een ieder op zichzelf blijve bestaan. Maar al die verschillende goeden, aldus alle onderscheid makende verschillen van den naaste, welke zich gedragen volgens de opneming van den Heer, dat is, volgens de opneming van het van Hem voortgaande goede, kan nooit enig mens, zelfs niet enig Engel weten, maar slechts in het algemeen, aldus de geslachten en ettelijke soorten van deze; ook vergt de Heer niet meer van den mens der Kerk dan dat hij leve volgens dat wat hij weet.

6707. Hieruit blijkt het nu duidelijk dat het hoedanige van het Christelijk goede bepaalt in welken graad een ieder de naaste is; de Heer is immers in het goede aanwezig, omdat het van Hemzelf is, en Hij is aanwezig volgens het hoedanige ervan; en dat, omdat van den Heer de oorsprong van den naaste moet worden afgeleid, derhalve de onderscheid makende verschillen van den naaste zich gedragen volgens de aanwezigheid van den Heer in het goede, aldus volgens het hoedanige van het goede.

6708. Dat de naaste is volgens het hoedanige van het goede, blijkt uit des Heren gelijkenis aangaande hem die “viel onder de rovers, aan wien, terwijl hij half dood lag, een priester voorbijging, en eveneens een Leviet; maar een Samaritaan, na zijn wonden verbonden en olie en wijn daarin gegoten te hebben, hief hem op zijn eigen lastdier, en voerde hem naar de herberg, en droeg zorg voor hem; deze, omdat hij het goede der naastenliefde uitoefende, wordt de naaste geheten”, Lukas x: 29 tot 37. Daaruit kan men weten dat de naaste diegenen zijn die in het goede zijn. Doch zij die in het boze zijn, zijn weliswaar de naaste, maar in een gans ander opzicht; en omdat het zo is, moet aan hen op andere wijze worden welgedaan. Doch over deze dingen zal, uit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, in hetgeen volgt meer worden gezegd.

6709. Omdat het het hoedanige van het goede is dat bepalend is, hoe een ieder de naaste is, is het de liefde die dit doet; want er bestaat niet enig goede dat niet der liefde is; daaruit ontstaat elk goede, en daaruit ontstaat het hoedanige van het goede.

6710. Dat het de liefde is die maakt dat men de naaste kan zijn, en dat een ieder de naaste is volgens het hoedanige ervan, blijkt duidelijk uit hen die in de zelfliefde zijn; zij erkennen diegenen als den naaste die hen het meest

liefhebben, dat is, voor zoveel als zij van hen zijn, aldus in hen; dezen omhelzen zij, dezen kussen zij, dezen doen zij wel, en dezen noemen zij broeders; ja zelfs ook zeggen zij van dezen, omdat zij bozen zijn, dat zij meer de naaste zijn dan de anderen; de overigen houden zij, naar gelang die hen liefhebben, voor den naaste; aldus volgens het hoedanige en het hoevele der liefde; dezulken leiden van henzelf den oorsprong van den naaste af, ter oorzake hiervan dat de liefde bepalend is.

67II. Zij echter die zich niet boven de anderen liefhebben, zoals allen die van het Rijk des Heren zijn, zullen den oorsprong van den naaste afleiden van Hem Dien zij boven alle dingen moeten liefhebben, aldus van den Heer; en zij zullen een ieder voor den naaste houden volgens het hoedanige der liefde tot Hem. Zij dus die de anderen liefhebben zoals zichzelf, en te meer zij die, evenals de Engelen, de anderen meer liefhebben dan zichzelf, zij allen leiden den oorsprong van den naaste van den Heer af, want in het goede is de Heer Zelf; het gaat immers van Hem voort. Daaruit kan eveneens vaststaan, dat het hoedanige der liefde bepaalt wie de naaste is. Dat de Heer in het goede is, leert de Heer Zelf bij Mattheus, “Hij zegt immers tot hen die in het goede zijn geweest, dat zij Hem te eten hebben gegeven, dat zij Hem te drinken hebben gegeven, dat zij Hem hebben opgenomen, Hem gekleed, Hem bezocht, en in den kerker tot Hem zijn gekomen; en daarna dat zij, voor zoveel als zij het een van Zijn minste broederen hebben gedaan, het Hemzelf gedaan hebben”, xxv: 34 tot 40.

67I2. Hieruit kan nu vaststaan, vanwaar de oorsprong van den naaste door den mens der Kerk moet worden afgeleid; en dat een ieder de naaste is in dien graad waarin hij den Heer nader is; en omdat de Heer is in het goede der naastenliefde, dat de naaste is volgens het hoedanige van het goede, aldus volgens het hoedanige der naastenliefde.

Tweede Hoofdstuk.

1. En er ging een man uit het huis van Levi, en hij nam een dochter van Levi.
2. En de vrouw ontving, en zij baarde een zoon; en zij zag hem dat hij goed was, en zij verborg hem drie maanden.
3. En zij kon hem niet langer verbergen, en zij nam voor zich een kistje van bies, en belijmde het met lijm en pek, en zij legde daarin den geborene, en zij legde hem in het schilf aan den oever van den stroom.
4. En zijn zuster stond van verre om te kennen wat hem zou geschieden.
5. En de dochter van Farao daalde neder om te wassen aan den stroom; en haar meisjes waren gaande aan de zijde van den stroom; en zij zag het kistje in het midden van het schilf, en zij zond haar dienstmaagd, en zij nam het.
6. En zij opende het, en zij zag hem, den geborene, en ziet, een knaap wenende, en zij erbarmde zich over hem, en zij zeide: Van de geborenen der Hebreëen is deze.
7. En zijn zuster zeide tot de dochter van Farao: Zal ik gaan, en u een vrouw voedster uit de Hebreëinnen roepen, en zij zoge u den geborene?
8. En de dochter van Farao zeide tot haar: Ga heen; en het meisje ging, en zij riep de moeder van den geborene.
9. En de dochter van Farao zeide tot haar: Neem u dezen geborene heen, en zoog hem mij; en ik zal uw loon geven; en de vrouw nam den geborene, en zij zoogde hem.
10. En de geborene groeide, en zij bracht hem tot de dochter van Farao, en hij was haar tot een zoon; en zij noemde zijn naam Moscheh, en zij zeide: Omdat ik hem uit de wateren heb uitgetogen.
11. En het geschiedde in die dagen, en Moscheh groeide, en hij ging uit tot zijn broeders, en hij zag hun lasten; en hij zag een Egyptisch man slaande een Hebreuwsen man uit zijn broeders.
12. En hij schouwde uit herwaarts en derwaarts, en hij zag dat er geen man was, en hij sloeg den Egyptenaar, en hij verborg hem in het zand.
13. En hij ging uit den anderen dag, en ziet, twee Hebreeuwse mannen waren twistende; en hij zeide tot den onrechtschapene: Waarom slaat gij uw genoot.
14. En hij zeide: Wie heeft u gesteld tot een man vorst en rechter over ons; zegt gij om mij te doden, gelijk gij den Egyptenaar hebt gedood? en Moscheh vreesde, en hij zeide: Zekerlijk, het woord is bekend.

15. En Farao hoorde dit woord, en hij zocht Moscheh te doden; en Moscheh vluchtte van voor Farao, en hij woonde in het land Midian, en hij woonde aan een put.
16. En de priester van Midian had zeven dochters, en zij kwamen, en zij putten, en zij vulden de drinkbakken, om de kudde van kleinvee haars vaders te drenken.
17. En de herders kwamen, en zij dreven haar weg; en Moscheh stond op, en hij hielp haar, en hij drenkte haar kudde van kleinvee.
18. En zij kwamen tot Reuël haar vader; en hij zeide: Waarom hebt gij u heden gehaast te komen?
19. En zij zeiden: Een Egyptisch man heeft ons bevrijd uit de hand der herders; en hij heeft ook door te putten geput voor ons, en de kudde van kleinvee gedrenkt.
20. En hij zeide tot zijn dochters: En waar is hij; waarom dit, hebt gij den man achtergelaten; roept hem, en hij ete brood.
21. En Moscheh wilde wonen met den man, en hij gaf Zipporah, zijn dochter, aan Moscheh.
22. En zij baarde een zoon, en hij noemde zijn naam Gerschom, omdat hij zeide: Ik ben een vreemdeling in een vreemd land.
23. En het geschiedde in deze vele dagen, en de koning van Egypte stierf; en de zonen Israëls zuchtten vanwege de dienstbaarheid, en zij schreeuwden; en hun geschreeuw klom op tot GOD vanwege de dienstbaarheid.
24. En GOD hoorde hun gekerm, en GOD gedacht aan Zijn verbond met Abraham, met Jischak, en met Jakob.
25. En GOD zag de zonen Israëls, en GOD kende.

De Inhoud.

6713. In dit Hoofdstuk wordt in den inwendigen zin gehandeld over *het Goddelijk Ware*; ¹⁾ over de aanvangen ervan en de opeenvolgende staten bij den mens der Kerk.

6714. In den hoogsten zin wordt gehandeld over den Heer, hoe Hijzelf ten aanzien van het Menselijke *de Goddelijke Wet* is geworden; Mozes beeldt den Heer uit ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, die het Woord is; en in den betrekkelijken zin beeldt hij *het Goddelijk Ware* bij den mens der Kerk uit.

---

1 Ter onderscheiding wordt in de vertaling DIVINUM VERUM “het Goddelijk Ware” ongecursiveerd, tegenover VERUM DIVINUM “*het Goddelijk Ware*” gecursiveerd. Evenzo DIVINA LEX “de Goddelijke Wet” ongecursiveerd, tegenover LEX DIVINA “*de Goddelijke Wet*” gecursiveerd.

De Inwendige Zin.

6715. 1, 2, 3, 4. *En er ging een man uit het huis van Levi, en hij nam een dochter van Levi. En de vrouw ontving, en zij baarde een zoon; en zij zag hem dat hij goed was, en zij verborg hem drie maanden. En zij kon hem niet langer verbergen, en zij nam voor zich een kistje van bies, en zij belijmde het met lijm en met pek, en zij legde daarin den geborene, en zij legde hem in het schilf aan den oever van den stroom. En zijn zuster stond van verre om te kennen wat hem zou geschieden.*

Er ging een man uit het huis van Levi, betekent den oorsprong van het ware uit het goede; en hij nam een dochter van Levi, betekent de verbinding met het goede; en de vrouw ontving, betekent het eerste van de opkomst; en zij baarde een zoon, betekent *de Goddelijke Wet* in haar oorsprong; en zij zag hem dat hij goed was, betekent de ontwaring dat het door den Hemel was; en zij verborg hem drie maanden, betekent het volle van den tijd waarin zij niet verscheen; en zij kon hem niet langer verbergen, betekent den tijd toen zij moest verschijnen; en zij nam voor zich een kistje van bies, betekent het geringe dat rondom was, maar nochtans van het ware afgeleid; en zij belijmde het met lijm en met pek, betekent het goede gemengd met boze en valse dingen; en zij legde daarin den geborene, betekent dat het meest van binnen daar *de Goddelijke Wet* in haar oorsprong was; en zij legde hem in het schilf aan den oever van den stroom, betekent dat zij eerst was onder de valse wetenschappelijke dingen; en zijn zuster stond van verre om te kennen wat hem zou geschieden, betekent het ware der Kerk ver van daar verwijderd, en de opmerkzaamheid.

6716. Er ging een man uit het huis van Levi; dat dit den oorsprong van het ware uit het goede betekent, staat vast uit de betekenis van den man, zijnde het ware, waarover n. 3134; uit de betekenis van zijn uit het huis, zijnde de oorsprong; en uit de uitbeelding van Levi, zijnde het goede; Levi beeldt immers in den hoogsten zin de Goddelijke Liefde uit, waarover n. 3875; en in den inwendigen zin de geestelijke liefde, n. 3875, 4497, 4502, 4503; en omdat hij de liefde uitbeeldt, beeldt hij het goede uit, want al her goede is der liefde. Wat den oorsprong van het ware uit het goede aangaat, die hier met den man uit het huis van Levi wordt aangeduid, moet men weten dat in hetgeen volgt in den hoogsten zin wordt gehandeld over den Heer, hoe Hijzelf ten aanzien van Zijn Menselijke *de Goddelijke Wet* is geworden, dat is, het ware zelf. Het is bekend dat de Heer geboren werd zoals een ander mens, en dat Hij, toen Hij een klein kind was, leerde spreken zoals een ander klein kind, en dat Hij daarna groeide in wetenschap, voorts in inzicht en wijsheid. Daaruit

blijkt dat Zijn Menselijke niet Goddelijk is geweest van de geboorte aan, maar dat Hij hetzelve uit eigen macht Goddelijk heeft gemaakt. Dat Hij het gedaan heeft uit eigen macht, kwam omdat Hij van Jehovah was ontvangen; vandaar was het binnenste van Zijn leven Jehovah Zelf; want het binnenste des levens van ieder mens, dat de ziel wordt genoemd, is van den vader; dat echter wat dat binnenste bekleedt, en dat het lichaam wordt geheten, is van de moeder. Dat het binnenste des levens, dat van den vader is, aanhoudend invloeit en werkt in het uitwendige, dat van de moeder is, en daarnaar tracht om dit eender aan zichzelf te maken, ook in de baarmoeder, kan vaststaan uit de kinderen, namelijk zij worden geboren in de inborst van den vader, en somtijds de kleinkinderen en de achterkleinkinderen in de inborst van den grootvader en den overgrootvader. Dit komt daarvandaan dat de ziel, die van den vader is, aanhoudend het uitwendige, dat van de moeder is, aan zich eender en tot een beeld van zich wil maken. Daar het aldus bij den mens geschiedt, kan het vaststaan dat het aldus in de eerste plaats bij den Heer is geschied; het binnenste van Hem was het Goddelijke Zelf, omdat het Jehovah Zelf was, want Hij was Zijn Enigverwekte Zoon. En omdat het binnenste het Goddelijke Zelf was, heeft Dit dan niet, meer dan bij elk mens, het uitwendige, dat van de moeder was, tot een beeld van zich, dat is, aan zich eender kunnen maken, aldus het Menselijke, dat uitwendig en van de moeder was, Goddelijk? en dit uit eigen macht, omdat het Goddelijke, dat het binnenste was, waaruit Hij werkte op het Menselijke, van Hemzelf was, evenals de ziel des mensen, die het binnenste is, van hem is? En omdat de Heer is voortgeschreden volgens de Goddelijke orde, maakte Hij dat Zijn Menselijke, toen Hij in de wereld was, het Goddelijk Ware was; nadien echter, toen Hij ten volle verheerlijkt was, maakte Hij dat het het Goddelijk Goede was, aldus één met Jehovah. Hoe dit is geschied, wordt in dit Hoofdstuk in den hoogsten zin beschreven; maar omdat de dingen die in den hoogsten zin zijn, welke alle over den Heer handelen, het menselijk verstand te boven gaan, is het geoorloofd om in hetgeen volgt de dingen uiteen te zetten die in dit Hoofdstuk in den inwendigen zin zijn bevat; deze dingen handelen over de aanvangen en de opeenvolgende staten van *het Goddelijk Ware* bij den mens der Kerk, dat is, bij den mens die wordt wederverwekt, n. 6713, 6714; de oorzaak dat die dingen in den inwendigen zin zijn bevat, is deze dat de wederverwekking van den mens een beeld is van de verheerlijking van het Menselijke des Heren; men zie n. 3138, 3212, 3296, 3490, 4402, 5688, 3245, 3246.

6717. En hij nam een dochter van Levi; dat dit de verbinding met het goede betekent, staat vast uit de betekenis van een dochter nemen, namelijk tot

echtgenote, zijnde de verbinding; en uit de uitbeelding van Levi, zijnde het goede, waarover vlak boven n. 6716. Hoe het moet worden verstaan dat het ware, welks oorsprong uit het goede is, verbonden is met het goede, moet worden gezegd: het ware dat door den Heer wordt ingeboezemd bij den mens die wordt wederverwekt, trekt den oorsprong uit het goede; het goede openbaart zich in den eersten tijd niet, omdat het in den inwendigen mens is; het ware echter openbaart zich, omdat het in den uitwendigen mens is; en omdat het inwendige op het uitwendige werkt, en niet omgekeerd, n. 6322, is het het goede dat op het ware werkt en dit tot het zijne maakt, want het ware erkent niets anders en neemt niets anders op dan het goede; dit komt uit in de aandoening van het ware die er is bij den mens die wordt wederverwekt; de aandoening zelf is uit het goede; ergens anders vandaan kan de aandoening, die der liefde is, niet komen. Maar dit ware dat in dezen eersten tijd, dat is, vóór de wederverwekking, wordt opgenomen, is niet het echte ware van het goede, maar het is het ware der leer; want dan overweegt de mens het niet of het wel het ware is, maar hij erkent het, omdat het van de leer der Kerk is; en zolang hij niet overweegt of het het ware is, en het vandaar erkent, is het het zijne niet, en daarom wordt het hem ook niet toegeëigend; deze staat is de eerste voor den mens die wordt wederverwekt. Doch wanneer hij is wederverwekt, dan openbaart zich het goede, vooral daardoor dat hij het lief heeft te leven volgens het ware waarvan hij van zichzelf erkent dat het het ware is; dan wordt hem, omdat hij het ware wil dat hij erkent, en dienvolgens handelt, hetzelfde toegeëigend, omdat het niet, zoals eerder, slechts in het verstand, maar ook in den wil is, en dat wat in den wil is, dit is toegeëigend; en omdat het verstand dan één maakt met den wil, want het verstand erkent en de wil doet, is er verbinding van elk van beide, namelijk van het goede en het ware. Wanneer deze verbinding is geschied, dan worden er, evenals uit een huwelijk, aanhoudend telgen geboren, zijnde ware en goede dingen, met de gezegende en de verkwikkelijke dingen ervan. Het zijn deze beide staten die worden verstaan onder den oorsprong van het ware uit het goede, en onder de verbinding ervan. Maar het ware dat met het goede wordt verbonden, dat hier wordt aangeduid met er ging een man uit het huis van Levi, en hij nam een dochter van Levi, is niet zulk een ware als door den mens in den eersten staat wordt opgenomen, want dat is het ware der leer van die Kerk waarin hij geboren is; maar het is het ware zelf, want er wordt in den hoogsten zin gehandeld over den Heer, hoe Hijzelf *de Goddelijke Wet* ten aanzien van het Menselijke is geworden; het is het ware van deze Wet dat wordt bedoeld; dat de oorsprong ervan het goede is, komt omdat het Goddelijke, dat het

binnenste van den Heer en het Zijn van Zijn leven was, hetzelfde voortbracht in Zijn Menselijke. Aldus is de verbinding van dat Ware met het Goede geschied, want het Goddelijke is niets anders dan het Goede.

6718. En de vrouw ontving; dat dit het eerste van de opkomst betekent, namelijk van *de Goddelijke Wet* in het Menselijke des Heren, staat vast uit de betekenis van ontvangen, zijnde het eerste van de opkomst; met de vrouw wordt hier het zelfde aangeduid als wat vlak boven met de dochter van Levi wordt aangeduid, die de man uit het huis van Levi nam, namelijk het ware verbonden met het goede.

6719. En zij baarde een zoon; dat dit *de Goddelijke Wet* in haar oorsprong betekent, staat vast uit de betekenis van baren, zijnde het ontstaan, waarover n. 2621, 2629, aldus de oorsprong; en uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; hier *de Goddelijke Wet*, omdat onder den zoon Mozes wordt verstaan; en dat deze den Heer ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, of het Woord, heeft uitgebeeld, zal in hetgeen volgt worden getoond.

6720. Zij zag hem, dat hij goed was, dat dit de ontwaring betekent dat het door den Hemel was, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde de ontwaring, waarover n. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; en uit de betekenis van goed, zijnde hier, omdat daarvan wordt gesproken met betrekking tot *de Goddelijke Wet* in den Heer, door den Hemel; maar dat goed hier betekent door den Hemel, is een verborgenheid die men, indien zij niet wordt ontdekt, niet kan weten; toen de Heer Zijn Menselijke Goddelijk maakte, deed Hij dit uit het Goddelijke door een heenvloeien door den Hemel; niet dat de Hemel iets uit zich bijdroeg, maar opdat het Goddelijke Zelf in het Menselijke zou kunnen invloeien, vloeide het door den Hemel heen in; deze doorheenvloeijing was het Goddelijk Menselijke vóór des Heren Komst, en het was Jehovah Zelf in de Hemelen, of de Heer. Het Goddelijke dat door den Hemel heenvloeide, was het Goddelijk Ware of de Goddelijke Wet, die Mozes heeft uitgebeeld; en het Goddelijke dat door den Hemel heen vloeit, is het goede. Daaruit blijkt vanwaar het is dat met zij zag hem, namelijk den zoon, dat hij goed was, de ontwaring wordt aangeduid dat het door den Hemel was.

6721. En zij verborg hem drie maanden; dat dit het volle van den tijd betekent waarin zij niet verscheen, staat vast uit de betekenis van verborgen worden, zijnde niet verschijnen; en uit de betekenis van drie maanden, zijnde het volle van den tijd en het volle van den staat; dat drie het volle is, of een volledige periode van den aanvang tot het einde, zie men in n. 2788, 4495; en dat de

maand, evenals de dag en het jaar, de tijd en de staat is, n. 2788; vandaar is drie maanden lang een nieuwe staat.

6722. En zij kon hem niet langer verbergen; dat dit den tijd betekent toen zij moest verschijnen, staat vast uit de betekenis van verborgen worden, zijnde niet verschijnen, waarover vlak boven n. 6721; vandaar is niet langer verborgen worden, verschijnen; dat het de tijd is toen zij moest verschijnen, komt omdat met de drie maanden, zolang als hij verborgen was, het volle van den tijd van den aanvang tot het einde is aangeduid; men zie vlak boven n. 6721.

6723. En zij nam een kistje van bies; dat dit het geringe betekent dat rondom was, maar nochtans van het ware afgeleid, staat vast uit de betekenis van een kistje of een arkje, zijnde dat wat rondom is, of dat waarin iets is opgesloten, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de bies, zijnde het geringe, maar nochtans van het ware afgeleid. Dat de bies het geringe is, is duidelijk; dat het van het ware is afgeleid, komt omdat de bies dat betekent, zoals blijkt bij Jesaja: “Wee het land, schaduw makende met vleugels, hetwelk aan de overzijde van de stromen van Kusch is; dat gezanten zendt in de zee, en *in vaten van bies* over de aangezichten der wateren”, XVIII: 1, 2; het land, schaduw makende met vleugels, voor de Kerk die zich door redeneringen uit de wetenschappelijke dingen verduistert; aan de overzijde van de stromen van Kusch, voor tot de erkenningen waardoor zij de valse beginselen bevestigen, n. 1164; in de zee gezanten zenden, voor de wetenschappelijke dingen raadplegen, n. 28; in vaten van bies over de aangezichten der wateren, voor de geringste receptakels van het ware. In den tegengestelden zin bij denzelfde: “De dorre plaats zal tot een poel zijn, en het dorstige tot springaders der wateren, *gras voor riet en bies*”, xxxv: 7; gras voor riet en bies, staat daarvoor dat het wetenschappelijk ware in de plaats zal zijn voor zulke dingen waarin er niet enig ware is; dat het gras het wetenschappelijk ware is, blijkt uit de plaatsen in het Woord waar het wordt genoemd. Omdat daarin voorzien was dat Mozes den Heer zou uitbeelden ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, of het Woord, in het bijzonder ten aanzien van het Historische Woord, is het derhalve geschied dat hij, toen hij een klein kind was, werd gelegd in een kistje of een arkje, maar in een van geringe waarde, omdat het was in de eerste opkomst, en omdat het slechts het uitbeeldende was dat daar was; maar dat daarna *de Goddelijke Wet* zelf, nadat zij van den berg Sinai was opgeblonken, in de ark werd gelegd die de Ark des Verbonds werd genoemd; dat binnen in de ark *de Goddelijke Wet* werd gelegd, zie men in Exod. xl: 20; 1 Kon. viii: 9; en eveneens dat de Boeken van Mozes het werden, Deut. xxxi: 24, 25, 26; vandaar was de ark hoogst heilig, omdat zij het Goddelijk Menselijke des Heren uitbeeldde ten aanzien

van de Goddelijke Wet; want van het Goddelijk Menselijke des Heren gaat de Goddelijke Wet of het Goddelijk Ware voort, dat het zelfde is als het Woord bij Johannes: “In den aanvang was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord; en het Woord is Vlees geworden, en het heeft bij ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als des Enigverwekten uit den Vader”, Joh. 1: 1, 14; en omdat de ark dat heiligste uitbeeldde, werd op de ark de verzoendeksel met de cherubim gesteld; en naast den voorhang ervan de kandelaar met de lampen, en de gouden tafel met de broden, welke beide de Goddelijke Liefde betekenden. Dit nu is de oorzaak dat Mozes, toen hij een klein kind was, omdat hij *de Goddelijke Wet* zou uitbeelden, in een arkje werd gelegd.

6724. En zij belijmde het met lijm en met pek; dat dit het goede betekent gemengd met boze en valse dingen, staat vast uit de betekenis van de aardlijm, zijnde het goede gemengd met boze dingen; en uit de betekenis van het pek, zijnde het goede gemengd met valse dingen; dat de aardlijm en het pek die dingen betekenen, komt daarvandaan dat zij in zich vurig zijn, en met het vurige wordt in het Woord het goede aangeduid, en in den tegengestelden zin het boze; maar omdat zij zwavelachtig zijn, en eveneens zwart, betekenen zij het boze en het valse, zoals bij Jesaja: “De dag der wraak van Jehovah; *zijn schietbeken zullen in pek verkeerd worden*, en zijn stof *in zwavel*, en zijn land zal zijn *tot brandend pek*”, xxxiv: 8, 9; pek en zwavel voor de valse en de boze dingen. Vandaar nu komt het dat met zij belijmde het met lijm en met pek, het goede gemengd met boze en valse dingen wordt aangeduid. Wat de zaak zelf aangaat, namelijk dat rondom *het Goddelijk Ware* het met boze en valse dingen gemengde goede was, dit kan niemand verstaan indien hij niet weet hoe het is gesteld met de hervorming van den mens; deze wordt, wanneer hij wordt hervormd, ten aanzien van zijn inwendige door den Heer in het goede en het ware gehouden, doch ten aanzien van het uitwendige in zijn boze en valse dingen gebracht, bijgevolg tussen de helse geesten die in die boze en valse dingen zijn; dezen fladderen rond en proberen hem op elke wijze te verderven; maar het goede en ware, welke door het inwendige invloeden, brengen hem zó in veiligheid dat de helse geesten hem niet het minste nadeel kunnen toevoegen; dat wat immers innerlijk werkt, heeft onmetelijk de overhand op dat wat uiterlijk werkt, want het innerlijke werkt, omdat het zuiverder is, op de afzonderlijke en de enkelvoudige dingen zelf van het uiterlijke, en zo schikt het het uitwendige naar zijn wenken; maar dan moet er het goede en het ware in het uitwendige zijn, waarin de invloed uit het inwendige vastgehecht kan worden; aldus kan het goede zijn

tussen de boze en de valse dingen, en toch in bescherming zijn. In dezen staat wordt een elk gebracht die wordt hervormd; aldus worden de boze en de valse dingen waarin hij is, verwijderd, en worden goede en ware dingen in de plaats ervan ingeplant. Indien men deze verborgenheid niet weet, kan men geenszins weten waarom rondom het Goddelijk Ware bij den mens goede dingen gemengd met boze en valse dingen zijn, welke worden aangeduid met de lijm en het pek waarmede het arkje, waarin het kleine kind werd gelegd, was belijmd. Men moet verder weten dat het goede gemengd kan worden met boze en valse dingen, maar daarom nochtans niet verbonden worden; het ene immers ontvlucht het andere, en krachtens de wet der orde scheiden zij zich van elkander; het goede immers is des Hemels, en het boze en het valse is der hel; evenals derhalve de Hemel en de hel gescheiden zijn, evenzo scheiden zich ook alle en de afzonderlijke dingen die daaruit zijn.

6725. En zij legde daarin den geborene; dat dit betekent dat het meest van binnen daar *de Goddelijke Wet* in haar oorsprong was, staat vast uit de betekenis van daarin leggen, zijnde het meest van binnen daar, omdat het in het arkje was; en uit de uitbeelding van Mozes, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover in hetgeen volgt, hier *de Goddelijke Wet* in haar oorsprong, omdat het een klein kind was.

6726. En zij legde hem in het schilf aan den oever van den stroom; dat dit betekent dat zij eerst was onder de valse wetenschappelijke dingen, staat vast uit de betekenis van het schilf, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den stroom van Egypte, zijnde het valse, waarover n. 6693. Hoe het hiermede gesteld is dat zij die in *het Goddelijk Ware* worden ingewijd, eerst tussen de valse dingen worden gesteld, zie men vlak boven in n. 6724. Dat het schilf het wetenschappelijke is, komt omdat alle kruid in het Woord een of ander soort wetenschappelijke betekent, het schilf, dat aan den oever van den stroom voorkomt, een gering wetenschappelijke; zoals eveneens bij Jesaja: “De stromen zullen terugtreeden, en de rivieren van Egypte zullen uitgedroogd worden, *het riet en het schilf zullen verwelken*”, XIX: 6; de stromen voor de dingen die van het inzicht zijn, n. 2702, 3051; de rivieren van Egypte zullen uitgedroogd worden, voor de dingen die der wetenschap zijn; het riet en het schilf voor de laagste wetenschappelijke dingen, zijnde de zinlijke dingen. Het schilf staat voor de valse wetenschappelijke dingen bij Jonas: “De wateren hadden mij omgeven tot aan de ziel toe; de afgrond omgordde mij, *het schilf was aan mijn hoofd gebonden*”, II: 5; in deze profetische uitspraak wordt de staat der verzoekingen beschreven; de wateren die hadden omgeven tot aan de ziel toe, zijn de valse

dingen; dat de overstromingen der wateren de verzoeken en de verlatingen zijn, zie men in n. 705, 739, 790, 5725; de afgrond die omgordde, is het boze van het valse; het schilf aan het hoofd gebonden, staat daarvoor dat de valse wetenschappelijke dingen het ware en het goede belegerden; aldus is het gesteld in den staat der verlatingen.

6727. En zijn zuster stond van verre om te kennen wat hem zou geschieden; dat dit het ware der Kerk betekent, ver van daar verwijderd, en de opmerkzaamheid, staat vast uit de betekenis van de zuster, zijnde het redelijk ware, waarover n. 1495, 2508, 2524, 2556, 3160, 3386, aldus het ware der Kerk, want dit ware is het redelijk ware; en uit de betekenis van om te kennen wat zou geschieden, zijnde de opmerkzaamheid.

6728. *Vers 5, 6, 7, 8, 9. En de dochter van Farao daalde neder om te wassen aan den stroom, en haar meisjes waren gaande aan de zijde van den stroom; en zij zag het kistje in het midden van het schilf, en zij zond haar dienstmaagd, en zij nam het. En zij opende het, en zij zag hem, den geborene, en ziet, een knaap wenende; en zij erbarmde zich over hem, en zij zeide: Van de geborenen der Hebreëen is deze. En zijn zuster zeide tot de dochter van Farao: Zal ik gaan, en u een vrouw voedster uit de Hebreëinnen roepen, en zij zoge u den geborene? En de dochter van Farao zeide tot haar: Ga heen; en het meisje ging, en zij riep de moeder van den geborene. En de dochter van Farao zeide tot haar: Neem u dezen geborene heen, en zoog hem mij, en ik zal uw loon geven; en de vrouw nam den geborene, en zij zoogde hem.* En de dochter van Farao daalde neder, betekent het godsdienstige daar; om te wassen aan den stroom, betekent den eredienst uit het valse; en haar meisjes waren gaande aan de zijde van den stroom, betekent de bedieningen van dat godsdienstige hetwelk uit het valse was; en zij zag het kistje in het midden van het schilf, betekent de ontwaring van het ware dat het gering was, tussen het valse wetenschappelijke; en zij zond haar dienstmaagd, betekent de dienstbaarheid; en zij nam het, betekent de nieuwsgierigheid; en zij opende het, en zij zag hem, den geborene, betekent de navorsing hoedanig het was, en de ontwaring dat het het ware uit het Goddelijke was; en ziet, een knaap wenende, betekent de bedroefdheid; en zij erbarmde zich over hem, betekent de aanmaning door het Goddelijke; en zij zeide: Van de geborenen der Hebreëen is deze, betekent dat het uit de Kerk zelf was; en zijn zuster zeide tot de dochter van Farao, betekent het ware der Kerk naast het godsdienstige daar; zal ik gaan, en u een vrouw voedster uit de Hebreëinnen roepen, betekent de doorvatting dat aan hetzelfde het goede uit de Kerk zelf moest worden ingeboezemd; en de dochter van Farao zeide tot haar: Ga heen, betekent de instemming uit het godsdienstige daar;

en het meisje ging, en zij riep de moeder van den geborene, betekent het ware van het goede der Kerk, dat het de dingen die der Kerk zijn, toevoegde; en de dochter van Farao zeide tot haar, betekent de instemming uit het godsdienstige daar; neem u dezen geborene heen, betekent om hetzelfde aan zich toe te voegen; en zoog hem mij, betekent dat het daaraan het goede zou inboezemen dat met het godsdienstige overeenkwam; en ik zal uw loon geven, betekent de beloning; en de vrouw nam den geborene, en zij zoogde hem, betekent dat daaraan het goede uit de Kerk werd ingeboezemd.

6729. En de dochter van Farao daalde neder; dat dit het godsdienstige daar betekent, staat vast uit de betekenis van de dochter, zijnde de aandoening van het ware en het goede, en vandaar de Kerk, waarover n. 2362, 3963; en in den tegengestelden zin de aandoening van het valse en het boze, en vandaar het godsdienstige dat daaruit is, n. 3024, hier het godsdienstige uit de valse wetenschappelijke dingen, omdat het Farao's dochter was; door Farao immers wordt hier het valse wetenschappelijke uitgebeeld, n. 6651, 6679, 6683, 6692. Dat met de dochters in het Woord de Kerken worden aangeduid, kan vaststaan uit die zeer vele plaatsen waar de Kerk wordt genoemd *dochter van Zion*, en *dochter van Hierosolyma*; en dat met de dochters eveneens de godsdienstige dingen van verscheidene natiën worden aangeduid, die vals zijn, blijkt eveneens uit die plaatsen waar dochters worden genoemd, zoals *dochter van Tyrus*, Psalm XLV: 13; *dochter van Edom*, Klaagl. IV: 22; *dochter der Chaldeën en van Babel*, Jes. XLVII: 1, 5; Jer. I: 41, 42; Hfdst. LI: 33; Zach. II: 11; Psalm CXXXVII: 8; *dochter der Filistijnen*, Ezech. XVI: 27, 57; *dochter van Tharschisch*, Jes. XXIII: 10. Dochter van Egypte bij Jeremia: "Klim op naar Gilead, en neem balsem, *gij maagd dochter van Egypte*; maak u vaten der verhuizing, *gij inwoneres dochter van Egypte*; beschaamd is de *dochter van Egypte*, gegeven in de hand des volks van het noorden", XLVI: 11, 19, 24; de dochter van Egypte voor de aandoening van te redeneren over de ware dingen des geloofs, of het aldus is, uit de wetenschappelijke dingen, wanneer het ontkenkende regeert; aldus staat zij voor het godsdienstige dat daaruit oprijst, hetwelk zodanig is dat men niets dan alleen het valse gelooft.

6730. Om te wassen aan den stroom; dat dit den eredienst uit het valse betekent, staat vast uit de betekenis van wassen, zijnde de zuivering van vuile dingen, geestelijk verstaan, waarover n. 3147; vandaar is het de eredienst, omdat de eredienst is terwille van de zuivering; en uit de betekenis van den stroom, hier van den stroom van Egypte, zijnde het valse, waarover n. 6693.

6731. En de meisjes waren gaande aan de zijde van den stroom; dat dit de bedieningen van dat godsdienstige betekent, hetwelk uit het valse was, staat

vast uit de betekenis van de meisjes, zijnde de bedieningen; want wanneer de dochter van Farao het godsdienstige betekent, zo betekenen haar meisjes de bedieningen van dat godsdienstige; en uit de betekenis van den stroom, zijnde het valse, zoals vlak boven n. 6730; aldus zijn het de bedieningen van het godsdienstige dat uit het valse is, die worden aangeduid met de meisjes gaande aan de zijde van den stroom.

6732. En zij zag het kistje in het midden van het schilf; dat dit de ontwaring van het ware betekent, dat het gering was, tussen het valse wetenschappelijke, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde de ontwaring, waarover n. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; uit de betekenis van het kistje van bies, zijnde het geringe, maar nochtans van het ware afgeleid, waarover n. 6723, aldus het ware dat gering is; en uit de betekenis van het schilf, zijnde het valse wetenschappelijke, waarover n. 6726; aldus is in het midden van het schilf, tussen dat wetenschappelijke. Hoe het hiermede is gesteld, is boven ontvouwd.

6733. En zij zond haar dienstmaagd; dat dit de dienstbaarheid betekent, staat zonder ontvouwing vast.

6734. En zij nam het; dat dit de nieuwsgierigheid betekent, kan vaststaan uit de betekenis van het nemen, namelijk het kistje, toen het ontwaarde dat het een of ander ware was, dat gering was, tussen het wetenschappelijke, n. 6732, zijnde de nieuwsgierigheid, namelijk om te weten hoedanig dat ware was.

6735. En zij opende het, en zij zag hem, den geborene; dat dit de navorsing betekent hoedanig het was, en de ontwaring dat het het ware uit het Goddelijke was, staat vast uit de betekenis van openen, zijnde navorsen hoedanig het was, want wie opent om te zien wat het is en hoedanig het is, die vorst na; uit de betekenis van zien, zijnde de ontwaring, waarover vlak boven n. 6732; en uit de uitbeelding van Mozes, die hier de geborene is, zijnde *de Goddelijke Wet, of het Goddelijk Ware*, waarover in hetgeen volgt; aldus het ware uit het Goddelijke.

6736. En ziet, een knaap wenende; dat dit de bedroefdheid betekent, staat zonder ontvouwing vast.

6737. En zij erbarmde zich over hem; dat dit de aanmaning door het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zich erbarmen, zijnde de invloed der naastenliefde van den Heer, want wanneer iemand uit naastenliefde een ander in ellende ziet, zoals hier de dochter van Farao den geborene in het kistje van bies, en wenende, ontstaat erbarming, en omdat deze uit den Heer is, is het een aanmaning; zij die in de doorvatting zijn, weten ook wanneer zij met erbarming worden bewogen, dat zij door den Heer worden aangemaand om hulp te verlenen.

6738. En zij zeide: Van de geborenen der Hebreëen is deze; dat dit betekent dat het uit de Kerk zelf was, staat vast uit de betekenis van de Hebreëen, zijnde de dingen die der Kerk zijn, waarover n. 6675, 6684; aldus zijn de geborenen der Hebreëen zij die van de Kerk zelf zijn. Dat de Hebreëen de dingen beteken die der Kerk zijn, komt omdat toen de Oude Kerk ophield, de Hebreeuwse Kerk aanving, welke de tweede Oude Kerk was; deze Kerk hield verscheidene dingen aan uit de uitbeeldende en de aanduidende dingen der Oude Kerk, en eveneens erkende zij Jehovah; vandaar komt het dat met de Hebreëen de Kerk wordt aangeduid. Aangaande de Hebreeuwse Kerk zie men n. 1238, 1241, 1343, 4516, 4517, 4874, 5136.

6739. En zijn zuster zeide tot de dochter van Farao; dat dit het ware der Kerk naast het godsdienstige daar betekent, staat vast uit de betekenis van de zuster, zijnde het ware der Kerk, waarover boven n. 6727; en uit de betekenis van de dochter van Farao, zijnde het godsdienstige, waarover ook boven n. 6729; *naast* wordt daarmee aangeduid dat zij aanwezig was toen de dochter van Farao het kistje opende.

6740. Zal ik gaan, en u een vrouw voedster uit de Hebreïnnen roepen; dat dit de doorvatting betekent dat aan hetzelfde het goede uit de Kerk zelf moest worden ingeboezemd, staat vast uit de betekenis van de vrouw voedster, zijnde de inboezeming van het goede, waarover n. 4563; want met de melk die de voedster ingeeft, wordt het goede van het ware aangeduid, of, wat hetzelfde is, het hemels geestelijke, n. 2184; en uit de betekenis van de Hebreïnnen, zijnde de dingen die der Kerk zijn, waarover n. 6675, 6684; dat het de doorvatting is dat het goede daaruit moest worden ingeboezemd, wordt aangeduid met zij zeide: Zal ik gaan en roepen; aangezien in den inwendigen zin wordt verstaan het ware van het goede dat doorvatting heeft; in den zin der letter echter wordt een meisje verstaan, dat niet doorvatting heeft. Dat de voedster de inboezeming van het goede is, blijkt eveneens bij Jesaja: “Zij zullen uw zonen in den schoot aanbrengen, en uw dochters zullen op den schouder aangedragen worden; en *koningen* zullen *uw voeders zijn*, en hun dames *uw voedsters*”, XLIX: 22, 23; de koningen voeders staan voor de inboezeming van het ware, dat van het inzicht is; de dames voedsters voor de inboezeming van het goede, dat van de wijsheid is. Bij denzelfde: “Hef uw ogen rondom op, en zie: allen worden vergaderd; zij komen tot u; uw zonen komen van verre, en *uw dochters worden aan de zijde door de voedsters aangedragen*”, LX: 4; de zonen die van verre komen, voor de ware dingen bij de natiën, van wie, omdat zij ver van het ware der Kerk verwijderd zijn, wordt gezegd dat zij van verre komen; de dochters die aan de zijde door de voedsters

worden aangedragen, staan voor de goede dingen die aanhoudend worden ingeboezemd; de dochters immers zijn de goede dingen, en de voedsters zijn die welke inboezemen.

6741. En de dochter van Farao zeide tot haar: Ga heen; dat dit de instemming uit dat godsdienstige betekent, staat vast uit de uitbeelding van de dochter van Farao, zijnde het godsdienstige, waarover boven n. 6729; dat het de instemming is, is zonder ontvouwing duidelijk.

6742. En het meisje ging, en zij riep de moeder van den geborene; dat dit het ware van het goede der Kerk betekent, dat het de dingen die der Kerk zijn, toevoegde, staat vast uit de betekenis van het meisje, zijnde het ware van het goede der Kerk, waarover aanstonds; uit de betekenis van roepen, zijnde toevoegen; dat immers het meisje riep, was om toe te voegen; en uit de betekenis van de moeder, zijnde de Kerk, waarover n. 289, 2691, 2717, 5581; aldus eveneens de dingen die der Kerk zijn. In het Woord wordt melding gemaakt van maagd, en eveneens van meisje, maar laatstgenoemde met de benaming waarmede zij hier wordt vermeld, in de oorspronkelijke taal zelden; de maagd betekent het goede dat der hemelse Kerk is, het meisje echter het ware van het goede, dat van de geestelijke Kerk is; zoals bij David: “Zij hebben Uw gangen gezien, o God, de gangen mijns Gods, mijns Konings, in het heiligdom; de zingenden gingen voor, de speellieden achter, *in het midden der trommelende meisjes*”, Psalm LXVIII: 25, 26; de woorden die in dit vers zijn, worden alle gezegd met betrekking tot de ware dingen van het goede, die van de geestelijke Kerk zijn; dat God wordt gezegd waar over het ware wordt gehandeld, zie men in n. 2769, 2807, 2822, 4402; dat de koning het ware is, n. 1672, 2015, 2069, 3009, 4575, 4581, 4966, 5044, 5068, 6148; dat van de zingenden wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen die van de geestelijke Kerk zijn, n. 418, 419, 420; van de trommelenden met betrekking tot het geestelijk goede, n. 4138; vandaar kan men weten dat de meisjes de ware dingen van het goede zijn, die van de geestelijke Kerk zijn.

6743. En de dochter van Farao zeide tot haar; dat dit de instemming betekent uit het godsdienstige daar, is duidelijk, want zij had den geborene aan de moeder gegeven om hem te zogen; de instemming uit dat godsdienstige wordt hier aangeduid, zoals boven in n. 6741, waar eendere woorden staan.

6744. Neem u dezen geborene heen; dat dit betekent om hetzelfde aan zich toe te voegen, staat vast uit de betekenis van heennemen, zijnde toevoegen; uit de betekenis van de moeder, die hier u is, zijnde de Kerk, waarover vlak boven n. 6742; uit de uitbeelding van Mozes, die hier de geborene is, zijnde *de Goddelijke Wet* in haar oorsprong, in den hoogsten zin bij den Heer, toen

Hijzelf maakte dat Zijn Menselijke *de Goddelijke Wet* zou zijn; en in den betrekkelijken zin bij den mens die wordt wederverwekt, wanneer hij in *het Goddelijk Ware* wordt ingewijd; men zie boven n. 6716.

6745. En zoog hem mij; dat dit betekent dat het daaraan het goede zou inboezemen dat met het godsdienstige overeenkwam, staat vast uit de betekenis van zogen, zijnde het goede inboezemen, waarover aanstonds; en uit de uitbeelding van de dochter van Farao, zijnde het godsdienstige, waarover n. 6729; en omdat zij zegt dat zij hem voor haar zou zogen, wordt er aangeduid dat het een goede zou inboezemen dat met het godsdienstige overeenkwam. Dat zogen is het goede inboezemen, blijkt uit de betekenis van de voedster of de zoogster, zijnde de inboezeming van het goede, waarover boven n. 6740; voorts behalve uit de daar uit het Woord aangevoerde plaatsen ook uit deze; bij Mozes: “Zij zullen de volken tot den berg roepen; daar zullen zij slachtoffers der gerechtigheid offeren, omdat zij *den toevloed der zee zullen zuigen*, en de bedekte dingen der verborgen dingen des zands”, Deut. xxxiii: 19; een profetische uitspraak van Mozes aangaande Zebulon en Jisasehar; de volken tot den berg roepen, daar slachtoffers der gerechtigheid offeren, betekent den eredienst uit de liefde; den toevloed der zee zuigen, betekent dat zij het wetenschappelijk ware in overvloed dan zullen putten, of dat het zal worden ingeboezemd; zuigen is hier het zelfde woord als gezoogd worden, ook in de volgende plaatsen. Bij Jesaja: “Ik zal u stellen tot een pracht der eeuwigheid, een vreugde van geslacht en geslacht; en *gij zult de melk der natiën zuigen*, ja zelfs *de borsten der koningen zult gij zuigen*”, lx: 15, 16; daar aangaande Zion en Hierosolyma, welke de hemelse Kerk zijn, Zion haar inwendige, en Hierosolyma haar uitwendige; de melk der natiën zuigen voor de inboezeming van het hemels goede; de borsten der koningen zuigen, voor de inboezeming van het hemels ware. Een ieder kan zien dat in die woorden een zin schuilt die niet in de letter verschijnt, en dat het heilige is dat in dien zin schuilt, omdat het het Goddelijke Woord is; wat zou het anders zijn de melk der natiën te zuigen, en de borsten der koningen te zuigen; de zin die verscholen ligt, en die heilig is, ligt in genen dele open, indien men niet weet wat zuigen betekent, wat melk, wat natiën, wat borsten, en wat koningen. Dat de melk het geestelijke van het hemelse is, of het ware van het goede, zie men in n. 2184; dat de natiën de goede dingen in den eredienst zijn, n. 1259, 1260, 1416, 1849, 6005; dat de borsten de aandoeningen van het goede en het ware zijn, n. 6432; dat de koningen de ware dingen zijn, n. 1672, 2015, 2069, 3009, 4575, 4581, 4966, 5044, 5068, 6148; en dat zuigen de inboezeming van het goede is. Hieruit kan men nu weten wat de zin dier

woorden is, wanneer zij wonden toegepast op de hemelse Kerk, zijnde Zion en Hierosolyma; wanneer Zion en Hierosolyma tezamen worden genoemd, dan wordt daarmede de hemelse Kerk aangeduid, met Zion haar inwendige, en met Hierosolyma haar uitwendige, zoals boven is gezegd; doch wanneer Hierosolyma zonder Zion wordt genoemd, dan wordt meestal de geestelijke Kerk aangeduid. Bij denzelfde: “Gij moge *zuigen* en verzadigd worden uit de borst der vertroosting van Hierosolyma, en gij moge *uitdrukken* en verlustigd worden uit den glans harer heerlijkheid; ziet, Ik breid over haar uit zoals een stroom den vrede, en zoals een overstromenden stortvloed de heerlijkheid der natiën, *opdat gij moogt zuigen*, aan de zijde opgenomen worden, en op de knieën verlustigd”, LXVI: 11, 12; zuigen hier eveneens voor de inboezeming van het goede. Bij Jeremia: “Zelfs de walvissen reiken de pram, *zij zogen haar lichaamsvruchten*; de dochter mijns volks is wreed, *de tong van den zuigeling* kleeft aan zijn gehemelte van dorst”, Klaagl. IV: 3, 4; de dochter mijns volks voor de geestelijke Kerk, hier voor dezelve verwoest zijnde; en dat deze haar lichaamsvruchten niet zoogt, terwijl toch de walvissen zulks doen, staat daarvoor dat er geen inboezeming van het ware is; de tong van den zuigeling kleeft aan zijn gehemelte van dorst, staat daarvoor dat het gebrek aan het ware zodanig is dat het al der onschuld vergaet; de zuigeling is de onschuld, en de dorst is het gebrek aan het ware.

6746. En ik zal uw loon geven; dat dit de beloning betekent, staat zonder ontvouwing vast.

6747. En de vrouw nam den geborene, en zij zoogde hem; dat dit betekent dat daaraan het goede uit de Kerk werd ingeboezemd, staat vast uit de betekenis van de vrouw, zijnde de Kerk, waarover n. 252, 253; en uit de betekenis van zogen, zijnde de inboezeming van het goede, waarover vlak boven n. 6745. Het is de tweede staat die hier wordt beschreven; de eerste staat was de staat van het inlaten tussen de boze en de valse dingen, n. 6724; de tweede hier is de staat van de inboezeming van het goede der Kerk.

6748. Vers 10. *En de geborene groeide, en zij bracht hem tot de dochter van Farao, en hij was haar tot een zoon; en zij noemde zijn naam Moscheh; en zij zeide: Omdat ik hem uit de wateren heb uitgetogen.* En de geborene groeide, betekent dat er aanwassing was uit het goede; en zij bracht hem tot de dochter van Farao, betekent de aandoening van de wetenschappelijke dingen; en hij was haar tot een zoon, betekent dat vandaar dezelve de eerste ware dingen had; en zij noemde zijn naam Moscheh, betekent het hoedanige van den staat toen; en zij zeide: Omdat ik hem uit de wateren heb uitgetogen, betekent de bevrijding van de valse dingen.

6749. En de geborene groeide; dat dit betekent dat er aanwassing was uit het goede, staat vast uit de betekenis van groeien, zijnde de aanwassing; dat het uit het goede was, kwam omdat hij groeide door het zogen, en het zogen door de Hebreïenne is de inboezeming van het goede der Kerk, n. 6745.

6750. En zij bracht hem tot de dochter van Farao; dat dit de aandoening van de wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de uitbeelding van de dochter van Farao, zijnde het godsdienstige, waarover n. 6729, hier echter de aandoening van de wetenschappelijke dingen, want het is de derde staat, die in dit Vers wordt beschreven, en dan wordt met de dochter de aandoening aangeduid, n. 2362, 3963; en met Farao het wetenschappelijke in het algemeen, n. 6015; aldus met de dochter van Farao de aandoening van de wetenschappelijke dingen; dit blijkt ook uit de reeks der dingen in den inwendigen zin, want Moscheh kon niet, omdat hij den Heer uitbeeldt ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, tot de dochter van Farao gebracht worden en haar tot een zoon zijn, indien met haar het godsdienstige werd aangeduid, zoals tevoren; en bovendien zijn het de wetenschappelijke dingen welke zij die worden wederverwekt, eerst moeten aanleren; die dingen zijn immers het vlak voor de dingen van het verstand, en het verstand is de recipiënt van het ware des geloofs, n. 6125; en het ware des geloofs is de recipiënt van het goede der naastenliefde. Daaruit kan vaststaan dat het wetenschappelijke het eerste vlak is wanneer de mens wordt wederverwekt. Dat het wetenschappelijke ook het eerste vlak is geweest voor den Heer toen Hij Zijn Menselijke het Goddelijk Ware maakte, of de Goddelijke Wet, wordt daarmede aangeduid dat de Heer, toen Hij een klein kind was, naar Egypte werd heengeleid, Matth. 11: 13, 14, aldus met de profetische uitspraak bij Hoschea: “Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen”, xi: 1; Matth. 11: 15. Dat met Egypte de wetenschappelijke dingen worden aangeduid, is meermalen getoond; doch onder de wetenschappelijke dingen worden niet de filosofische wetenschappelijke dingen verstaan, maar de wetenschappelijke dingen der Kerk, waarover men zie n. 4749, 4964, 4965, 4966, 6004; deze wetenschappelijke dingen eveneens zijn het die in den echten zin met Egypte worden aangeduid. Dat door die dingen het eerste vlak is, zie men in n. 5901.

6751. En hij was haar tot een zoon; dat dit betekent dat dezelve vandaar de eerste ware dingen had, staat vast uit de uitbeelding van de dochter van Farao, die hier haar is, zijnde de aandoening van de wetenschappelijke dingen, waarover vlak boven n. 6750; en uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware, waarover n. 489, 491, 533, 2623, 3373 hier het eerste ware, want haar tot een zoon zijn, is zijn in de eerste ware dingen door wetenschappelijke dingen;

de eerste ware dingen immers worden geboren uit de wetenschappelijke dingen, en aldus zijn zij zoals zonen uit de moeder die de aandoening van de wetenschappelijke dingen is; dat de wetenschappelijke dingen het vlak zijn voor de ware dingen die des verstands en des geloofs zijn, zie men boven in n. 6750. De mens schrijdt in de dingen des geloofs wanneer hij wordt wederverwekt, bijna zo voort als hij voortschrijdt in de ware dingen die niet des geloofs zijn, wanneer hij opgroeit; wanneer hij opgroeit, zijn de zinlijke dingen het eerste vlak, daarna de wetenschappelijke dingen, en op deze vlakken groeit daarna het oordeel, bij den een meer, bij den ander minder; wanneer de mens wordt wederverwekt, zijn de algemene dingen des geloofs of de aanvangsgronden van de Leer der Kerk het eerste vlak; daarop zijn het de bijzondere dingen der Leer en des geloofs; daarna achtereenvolgens de meer innerlijke dingen; het zijn deze vlakken die worden verlicht door het licht des Hemels; vandaar het verstandelijke en het perceptieve van het geloof en van het goede der naastenliefde.

6752. En zij noemde zijn naam Moscheh; dat dit het hoedanige van den staat toen betekent, staat vast uit de betekenis van den naam en van den naam noemen, zijnde het hoedanige, waarover n. 144, 145, 1754, 1896, 2009, 2724, 3006, 3421, 6674; hier het hoedanige van den staat, omdat wanneer iemand wordt genoemd, de naam zelf dan den staat betekent, n. 1946, 2643, 3422, 4298; het hoedanige van den staat dat wordt aangeduid, is het hoedanige van den staat der *Goddelijke Wet* in den aanvang bij den Heer, en het hoedanige van den staat van *het Goddelijke Ware* in den aanvang bij den mens die wordt wederverwekt. Twee zijn het vooral die den Heer ten aanzien van het Woord uitbeelden, namelijk Mozes en Elias, Mozes den Heer ten aanzien van de Historische Boeken, Elias ten aanzien van de Profeten; bovendien zijn het ook Elisa, en ten slotte Johannes de Doper; en daarom is het deze die wordt verstaan onder Elias die komen zou, Matth. xvii: 10, 11, 12, 13; Lukas i: 17. Maar voordat het getoond kan worden dat Mozes *de Goddelijke Wet* uitbeeldt, moet het worden gezegd wat *de Goddelijke Wet* is; *de Goddelijke Wet* in den brede zin duidt het ganse Woord aan; in minder brede zin duidt zij het Historische Woord aan; in den strikten zin dat wat door Mozes is geschreven; en in den striktsten zin de Tien Geboden, aan de stenen tafelen op den berg Sinai ingegrift; Mozes beeldt de Wet uit in den minder brede zin, voorts in den strikten, en eveneens in den striktsten. *Dat de Wet in den brede zin het ganse Woord is*, zowel het Historische als het Profetische, staat vast bij Johannes: “Wij hebben *uit de Wet gehoord* dat Christus (de Messias) blijft tot in het eeuwige”, xii: 34; dat hier onder de Wet ook het Profetische Woord

wordt verstaan, is duidelijk, want dit staat geschreven bij Jesaja, Hfdst. ix: 5, 6; bij David, Psalm cx: 4, en bij Daniël, Hfdst. vii: 13, 14. Bij denzelfde: “Opdat het Woord vervuld worde, geschreven in de Wet: Zij hebben Mij zonder oorzaak gehaat”, xv: 25, eender, want dit is geschreven bij David, Psalm xxxv: 19. Bij Mattheus: “Voorwaar zeg Ik u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota en één hoortje *van de Wet voorbijgaan*, totdat alle dingen geschieden”, v: 18; hier de Wet in den breiden zin voor het ganse Woord. *Dat de Wet in den minder breiden zin het Historische Woord is*, staat vast bij Mattheus: “Alle dingen, welke ook, die gij zult hebben gewild dat u de mensen doen, doet gij hun ook alzo; *dit immers is de Wet en de Profeten*”, vii: 12, hier wordt het Woord onderscheiden in de Wet en de Profeten, en omdat het Woord is onderscheiden in het Historische en het Profetische, volgt dat onder de Wet het Historische Woord wordt verstaan, en onder de Profeten het Profetische Woord. Eender bij denzelfde: “Aan deze twee geboden hangen *de Wet en de Profeten*”, xxii: 40. Bij Lukas: “*De Wet en de Profeten* tot op Johannes; van daar aan wordt het Koninkrijk Gods geëvangeliseerd”, xvi: 16; Matth. xi: 13. *Dat de Wet in den strikten zin het Woord is dat is geschreven door Mozes*, staat vast bij Mozes: “Toen Mozes voleind had *de woorden dezer Wet te schrijven op het Boek totdat hij ze voleindigd had*, zo gebod Mozes den Levieten, die de ark van Jehovah droegen, al zeggende: Door te nemen *het Boek dezer Wet*, legt het aan de zijde van de ark des verbonds van Jehovah, uw God”, Deut. xxxi: 24, 25, 26; het Boek der Wet voor de Boeken van Mozes. Bij denzelfde: “Indien gij niet waarneemt *te doen alle woorden dezer Wet, geschreven in dit Boek*, alle ziekte en alle plage die *in het Boek dezer Wet* niet geschreven zijn, zal Jehovah heimelijk over u zenden, totdat gij wordt verdelgd”, Deut. xxviii: 58, 61, eender. Bij David: “*In de Wet van Jehovah* is zijn welbehagen, en *in Zijn Wet* overdenkt hij dag en nacht”, Psalm i: 2; de Wet van Jehovah voor de Boeken van Mozes, want de Profetische Boeken waren er nog niet, noch de Historische, slechts het Boek van Joschua en dat der Richteren; behalve in de plaatsen waar wordt gezegd de Wet van Mozes, waarover in hetgeen terstond volgt. *Dat de Wet in den striktsten zin de Tien Geboden zijn, aan de stenen tafelen op den berg Sinai ingegrift*, is bekend; men zie Jozua viii: 32; maar deze Wet wordt ook de Getuigenis genoemd, Exod. xxv: 16, 25. *Dat Mozes de Wet uitbeeldt in den minder breiden zin, of het Historische Woord, voorts eveneens de Wet in den strikten, en eveneens in den striktsten*, staat vast uit de plaatsen waar in plaats van de Wet Mozes wordt gezegd, en waar de Wet wordt genoemd de Wet van Mozes, zoals bij Lukas: “Abraham zeide tot hem: Zij hebben *Mozes en de Profeten*; dat zij die horen;

indien zij Mozes en de Profeten niet horen, zo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de doden wederopstond, zich niet laten gezeggen", xvi: 29, 31; hier wordt met Mozes en de Profeten iets eenders aangeduid als met de Wet en de Profeten, namelijk het Historische en het Profetische Woord; daaruit blijkt dat Mozes de Wet of het Historische Woord is. Bij denzelfde: "Jezus, aangevangen hebbende *van Mozes en van al de Profeten*, legde hun uit in al de Schriften, de dingen die Hem betroffen", xxiv: 27. Bij denzelfde: "Alle dingen moeten vervuld worden die van Mij geschreven zijn in de Wet van *Mozes*, en in de *Profeten*, en de Psalmen", xxiv: 44. Bij Johannes: "Filippus zeide: Wij hebben Hem gevonden van Wien *Mozes in de Wet* geschreven heeft, Jezus", i: 46. Bij denzelfde: "*In de Wet* heeft *Mozes* ons geboden", viii: 5. Bij Daniël: "Nedergevloed is over ons de vervloeking en de eed, welke is *geschreven in de Wet van Mozes, den knecht Gods*, omdat wij tegen Hem hebben gezondigd. *Zoals geschreven is in de Wet van Mozes*, is al het boze over ons gekomen", ix: 11, 13. Bij Joschua: "Joschua schreef op den steen des altaars een *dubbel van de Wet van Mozes*", viii: 32; de Wet van Mozes wordt gezegd, omdat door Mozes de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van de Wet, dat is, ten aanzien van het Woord, in minder breiden zin ten aanzien van het Historische Woord; vandaar komt het dat aan Mozes wordt toegekend wat des Heren is, zoals bij Johannes: "*Mozes heeft u de Wet gegeven; Mozes heeft u de besnijdenis gegeven*; indien een mens de besnijdenis ontvangt op den sabbath, opdat aldus de *Wet van Mozes* niet worde gebroken", vii: 19, 22, 23. Bij Markus: "*Mozes heeft gezegd*: Eer uw vader en uw moeder", vii: 10. Bij denzelfde: "Jezus antwoordende, zeide tot hen: *Wat heeft u Mozes geboden*. Zij zeiden: *Mozes* heeft toegelaten een scheidbrief te schrijven, en haar heen te zenden", x: 3, 4. En omdat terwille van de uitbeelding aan Mozes wordt toegekend wat des Heren is, wordt er en de Wet van Mozes, en de Wet des Heren gezegd bij Lukas: "Als de dagen harer zuivering vervuld waren, *naar de Wet van Mozes*, brachten zij Hem heen in, Hierosolyma om aan den Heer voor te stellen, gelijkerwijs geschreven is *in de Wet des Heren*, dat alle manlijke openende de baarmoeder, den Heer heilig genaamd moet worden; en om slachtoffer te geven, naar hetgeen gezegd is *in de Wet des Heren*, een paar tortelduiven, en twee jongen van duiven", ii: 22, 23, 24, 39. Omdat Mozes de Wet uitbeelde, was het hem geoorloofd binnen te gaan tot den Heer op den berg Sinai, en daar niet alleen de tafelen der Wet te ontvangen, maar ook de statuten en de gerichten der Wet te horen, en die aan het volk te gelasten; en ook wordt gezegd *dat zij vandaar in Mozes zouden geloven tot in het eeuwige*: "Jehovah zeide tot Mozes: Zie, Ik zal tot u komen in den nevel der wolk, opdat het volk

hore *wanneer Ik tot u gesproken zal hebben*, en dat zij ook *in u geloven tot in het eeuwige*”, Exod. xix: 9; in den nevel der wolk wordt gezegd, omdat onder de wolk het Woord wordt verstaan in de letter; vandaar wordt eveneens toen Mozes tot eden Heer binnentrad op den berg Sinai, gezegd dat hij binnentrad *in de wolk*, Exod. xx: 18; Hfdst. xxiv: 2, 18; Hfdst. xxxiv: 2, 3, 4, 5; dat de wolk de letterlijke zin des Woords is, zie men in de Voorrede tot Genesis, Hfdst. xviii, voorts in n. 4060, 4391, 5922, 6343 einde. En omdat hij de Wet of het Woord uitbeeldde, *straalde* derhalve eveneens toen hij nederdaalde van den berg Sinai *de huid zijner aangezichten* wanneer hij sprak, en deed hij een omhulsel over zijn aangezichten, Exod. xxxiv: 28 tot het einde; de straling der aangezichten betekende het Inwendige der Wet, want dit is in het licht des Hemels, en wordt derhalve heerlijkheid genoemd, n. 5922; en het omhulsel betekende het Uitwendige der Wet; dat hij het aangezicht omhulde wanneer hij met het volk sprak, kwam omdat het Inwendige voor hetzelfde bedekt was, en zo verduisterd voor dat volk, dat zij niets van licht daaruit verdroegen; dat het aangezicht het Inwendige is, zie men in n. 1999, 2434, 3527, 3573, 4066, 4796 tot 4805, 5102, 5695. Omdat door Mozes de Heer werd uitgebeeld ten aanzien van het Historische Woord, en door Elias de Heer ten aanzien van het Profetische Woord, werden derhalve bij de gedaanteverandering van den Heer “*Mozes en Elias gezien, met Hem samensprekende*”, Matth. xvii: 3. Ook hebben geen anderen met den Heer, toen in de wereld Zijn Goddelijke verscheen, kunnen samenspreken dan zij die het Woord uitbeeldden, want het samenspreken met den Heer is door het Woord; dat Elias den Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van het Woord, zie men in n. 2762, 5247 einde. En omdat de een en de ander, zowel Mozes als Elias, tezamen het ganse Woord uitbeeldde, wordt derhalve waar over Elias wordt gehandeld dat hij gezonden zou worden vóór den Heer, elk van beiden vermeld bij Malachia: “*Gedenk der Wet van Mozes, Mijn knecht*, die Ik hem bevolen heb in Choreb voor gans Israël, der statuten en der gerichten. *Ziet, Ik ben zendende ulieden den Profet Elia*, voordat de grote en verschrikkelijke dag van Jehovah komt”, iv: 4, 5; die woorden behelzen dat iemand vooraf zou gaan om de Komst volgens het Woord aan te kondigen.

6753. En zij zeide: Omdat ik hem uit de wateren heb uitgetogen; dat dit de bevrijding uit de valse dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de wateren, hier van de wateren van den stroom van Egypte, zijnde de valse dingen, waarover n. 6693; en uit de betekenis van uittijgen, zijnde de bevrijding. In deze woorden is het hoedanige van den staat vervat, hetgeen wordt aangeduid met den naam Moscheh, welk hoedanige in den hoogsten

zin behelst dat de Heer om *de Goddelijke Wet* ten aanzien van het Menselijke te worden, zich heeft bevrijd van al het valse dat Zijn Menselijke van de moeder aankleefde, en dit totdat Hij de Goddelijke Wet werd, dat is, het Goddelijk Ware Zelf, en daarna toen Hij verheerlijkt was, het Goddelijk Goede werd, dat het Zijn van het Goddelijk Ware, of Jehovah is.

6754. Vers 11, 12, 13, 14. *En het geschiedde in die dagen, en Moscheh groeide, en hij ging uit tot zijn broeders, en hij zag hun lasten; en hij zag een Egyptisch man slaande een Hebreewsen man uit zijn broeders. En hij schouwde uit herwaarts en derwaarts, en hij zag dat er geen man was, en hij sloeg den Egyptenaar, en hij verborg hem in het zand. En hij ging uit den anderen dag, en ziet, twee Hebreeuwse mannen twistende; en hij zeide tot den onrechtschapene: Waarom slaat gij uw genoot. En hij zeide: Wie heeft u gesteld tot een man vorst en rechter over ons; zegt gij om mij te doden, gelijk gij den Egyptenaar hebt gedood? en Moscheh vreesde, en hij zeide: Zekerlijk, het woord is bekend.* En het geschiedde in die dagen, en Moscheh groeide, betekent toen die staten aanhielden, en de aanwassing in de wetenschappelijke ware dingen; en hij ging uit tot zijn broeders, betekent de verbinding met de ware dingen der Kerk; en hij zag hun lasten, betekent de ontwaring dat zij werden bestookt door de valse dingen; en hij zag een Egyptisch man slaande een Hebreewsen man, betekent het vervreemde wetenschappelijke, trachtende het ware der Kerk te vernietigen; uit zijn broeders, betekent met welke hij verbonden was; en hij schouwde uit herwaarts en derwaarts, en hij zag dat er geen man was, betekent de voorzichtigheid, of hij in veiligheid was; en hij sloeg den Egyptenaar, betekent dat hij het vervreemde wetenschappelijke vernietigde; en hij verborg hem in het zand, betekent dat hij het daarheen verwees waar de valse dingen zijn; en hij ging uit den anderen dag, betekent de verbinding wederom met de Kerk; en ziet, twee Hebreeuwse mannen twistende, betekent de ontwaring dat zij binnen de Kerk onder elkander streden; en hij zeide tot den onrechtschapene: Waarom slaat gij uw genoot, betekent de berisping dat de een het geloof van den ander wilde vernietigen; en hij zeide: Wie heeft u gesteld tot een man vorst en rechter over ons, betekent de doorvatting dat hij nog niet zo ver in de ware dingen der Kerk was gevorderd om de onenigheden binnen de Kerk te beslechten; zegt gij om mij te doden, betekent wilt gij mijn geloof vernietigen; gelijk gij den Egyptenaar hebt gedood, betekent zoals gij het valse hebt vernietigd; en Moscheh vreesde, en hij zeide: Zekerlijk, het woord is bekend, betekent dat hij was onder de vervreemde wetenschappelijke dingen, en nog niet in de ware dingen, om in veiligheid te zijn.

6755. En het geschiedde in die dagen, en Moscheh groeide; dat dit betekent toen die staten aanhielden, en de aanwassing in de wetenschappelijke ware dingen, staat vast uit de betekenis van de dagen, zijnde de staten, waarover n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850; het geschiedde in die dagen, wil vandaar zeggen: toen die staten aanhielden; en uit de betekenis van groeien, zijnde de aanwassing, zoals boven n. 6749; dat het de aanwassing in de wetenschappelijke ware dingen is, blijkt uit de dingen die vlak boven in n. 6751 zijn ontvouwd.

6756. En hij ging uit tot zijn broeders; dat dit de verbinding met de ware dingen der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van de broeders, zijnde de ware dingen der Kerk, waarover aanstonds; en uit de betekenis van tot hen uitgaan, zijnde met die verbonden worden. Wat de broeders aangaat, zij betekenen nu eens de goede dingen, dan weer de ware dingen der Kerk; waar wordt gehandeld over de hemelse Kerk, betekenen zij de goede dingen, en wanneer wordt gehandeld over de geestelijke Kerk, betekenen zij de ware dingen; de oorzaak hiervan is deze dat de hemelse Kerk in het goede is, doch de geestelijke Kerk in het ware; en in de oude tijden noemden allen die van de Kerk waren, elkander broeders; zij die van de geestelijke Kerk waren, noemden zich weliswaar broeders krachtens het goede, n. 3803, maar de mensen der Inwendige Kerk deden dit met een verschil volgens het hoedanige van het goede, aldus volgens de ware dingen, want het goede heeft zijn hoedanige van de ware dingen; daarna, toen de Kerk afboog van het goede, en vandaar eveneens van het ware, spraken zij elkander niet langer krachtens de geestelijke bloedverwantschap en aanverwantschap, die der naastenliefde en des geloofs zijn, als broeders aan, maar alleen krachtens de natuurlijke bloedverwantschap en aanverwantschap, alsmede uit vriendschap; en eveneens begonnen ze het beneden hun waardigheid te achten om iemand die van een lageren stand was dan zijzelf, broeder te noemen; de oorzaak hiervan was deze dat zij slechts weinig of totaal geen waarde hechtten aan de nauwe verwantschappen uit geestelijken oorsprong, en zeer veel waarde hechtten en boven alles de voorkeur gaven aan de nauwe verwantschappen uit natuurlijke en burgerlijken oorsprong. Dat de ware dingen der Kerk broeders worden geheten, staat hieruit vast dat de zonen van Jakob de ware dingen der Kerk in een samenvatting uitbeeldden, n. 5403, 5419, 5427, 5458, 5512. Dat zij in de oude tijden broeders werden geheten krachtens de geestelijke verwantschap, komt omdat de nieuwe geboorte of de wederverwekking bloedverwantschappen en aanverwantschappen maakte, in een hogeren graad dan de natuurlijke geboorte; en omdat die bloeden aanverwantschappen van

één Vader den oorsprong afleiden namelijk van den Heer; vandaar komt het, dat de mensen na den dood die in den Hemel komen, niet langer enigen broeder erkennen, zelfs niet moeder en vader, dan alleen krachtens het goede en het ware; dienvolgens erlangen zij daar nieuwe broederschappen. Vandaar nu komt het, dat zij die van de Kerk waren, elkander wederzijds broeders noemden. Dat de zonen Israëls allen broeders heetten die uit Jakob waren, de overigen echter genoten, blijkt uit deze plaatsen; bij Jesaja: “Ik zal Egypte met Egypte vermengen, zodat *de man tegen den broeder*, en *de man tegen zijn genoot* strijdt”, XIX: 2. Bij denzelfde: “De man helpt *zijn genoot*, en zegt tot *zijn broeder*: Sterk u”, XLI: 6. Bij Jeremia: “Wacht u, de man *van zijn genoot*, en vertrouwt niet *op enigen broeder*; want *elke broeder* verdringt door te verdringen, en *elke genoot* lastert”, IX: 4. Dat allen die uit Jakob waren, elkander broeders noemden, bij Jesaja: “Dan zullen zij *al uw broeders* uit alle natiën een geschenk aan Jehovah brengen, op paarden, op wagen, en op rosbaren”, LXVI: 20. Bij Mozes: “Door te stellen zult gij een koning over hen stellen, dien Jehovah, uw God, verkozen zal hebben; *uit het midden uwer broeders* zult gij een koning over hen stellen; gij zult niet over u kunnen geven een vreemden man, die *niet hun broeder is*”, Deut. XVII: 15. Ook de zonen van Ezau heetten zij broeders, omdat zij uit Jakob waren; bij Mozes: “Wij gingen door *met onze broeders, de zonen van Ezau*, die in Seïr woonden”, Deut. II: 8. Dat zij die van de Kerk waren, elkander in de oude tijden als broeders aanspraken, kwam, zoals boven is gezegd, omdat zij den Heer als den Enigen Vader erkenden, en omdat zij van Hem een nieuwe ziel en een nieuw leven hadden; daarom zegt de Heer: “Wilt niet Rabbi genoemd worden, Eén is uw Meester, Christus; *gij allen echter zijt broeders*,” Matth. XXIII: 8. Omdat de geestelijke broederschap uit de liefde is, hierin namelijk dat de een van den ander is, en omdat zij die in het goede zijn “in den Heer zijn, en de Heer in hen”, Joh. XIV: 20, worden zij derhalve broeders genoemd door den Heer bij Mattheus: “Jezus, Zijn hand uitstreckende over Zijn discipelen, zeide: Ziet Mijn moeder, en *Mijn broeders*; zo wie immers zal hebben gedaan den wil Mijns Vaders, Die in de Hemelen is, dezelve is *Mijn broeder*, en zuster, en moeder”, XII: 49, 50. Bij denzelfde: “Voor zoveel gij het een *uit Mijn minste broeders* hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan”, XXV: 40; en eveneens noemt Hij de discipelen broeders, Matth. XXVIII: 10; Joh. XX: 17; onder de discipelen worden in den uitbeeldenden zin al diegenen verstaan die in de ware dingen des geloofs en het goede der naastenliefde zijn.

6757. En hij zag hun lasten; dat dit de ontwaring betekent dat zij bestoekt werden door de valse dingen, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde de

ontwaring, waarover boven n. 6732; en uit de betekenis van lasten, zijnde de bestokingen door de valse dingen; de lasten immers die den zonen Israëls door Farao werden opgelegd, zijn in den geestelijken zin niets anders; Farao is het valse wetenschappelijke, n. 6651, 6679, 6683; de bestokingen door de valse dingen zijn ook niets anders dan lasten voor hen die in de ware dingen zijn. Hoe het gesteld is met de bestokingen door de valse dingen, die lasten zijn voor hen die in de ware dingen zijn, kan door den mens niet worden geweten zolang hij in de wereld leeft, want dan wordt hij niet aldus bestookt; immers, òf zijn gemoed kleeft dan aan de valse dingen, òf hij slaat ze uiteen, en zulks zonder een voelbare bestoking; doch wanneer in het andere leven zij die in de ware dingen zijn, door de valse dingen worden bestookt, dan worden zij door de boze geesten in die valse dingen zoals gebonden gehouden, doch de innerlijke dingen des gemoeds in de ware dingen door den Heer, door welke de valse dingen worden uiteengeslagen; de staat der bestokingen door de valse dingen zodanig als die in het andere leven is, wordt hier in den inwendigen zin verstaan, zoals nog verscheidene andere dingen meer; want het Woord is niet slechts voor den mens geschreven, maar ook voor de geesten en de Engelen.

6758. En hij zag een Egyptisch man slaande een Hebreuwsen man; dat dit het vervreemde wetenschappelijke betekent trachtende het ware der Kerk te vernietigen, staat vast uit de betekenis van een Egyptisch man, zijnde het van het ware vervreemde wetenschappelijke, waarover n. 6692; uit de betekenis van slaan, zijnde vernietigen, hier trachten te vernietigen, omdat de valse dingen de ware dingen niet kunnen vernietigen; en uit de betekenis van den Hebreuwsen man, zijnde het ware der Kerk; met den man wordt immers het ware aangeduid, n. 3134, en met den Hebreër de Kerk, n. 6675, 6684.

6759. Uit zijn broeders; dat dit betekent met welke hij verbonden was, staat vast uit de betekenis van de broeders, zijnde de ware dingen der Kerk, waarover boven n. 6756; en omdat hij zelf in deze was, en het de ware dingen der Kerk, die met de broeders worden aangeduid, waren waarmede hij verbonden was, wordt hier vanwege het verband der dingen in den inwendigen zin de verbinding verstaan.

6760. En hij schouwde uit herwaarts en derwaarts, en hij zag dat er geen man was; dat dit de voorzichtigheid betekent, of hij in veiligheid was, kan vaststaan zonder ontvouwing.

6761. En hij sloeg den Egyptenaar; dat dit betekent dat hij het vervreemde wetenschappelijke vernietigde, staat vast uit de betekenis van slaan, zijnde

vernietigen, zoals boven n. 6758; en uit de betekenis van den Egyptenaar, zijnde het van het ware vervreemde wetenschappelijke, waarover n. 6692.

6762. En hij verborg hem in het zand; dat dit betekent dat hij het daarheen verwees waar de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van verbergen, zijnde verwijzen; en uit de betekenis van het zand, zijnde het ware wetenschappelijke, en in den tegengestelden zin het valse wetenschappelijke; dat het zand dit is, komt omdat de steen, waaruit het zand is, elk van beide betekent, n. 1298, 3720, 3769, 3771, 3773, 3789, 3798, 6426; het ware wordt ook met het zand aangeduid bij Mozes: “Zebulon en Jisaschar zullen de volken tot den berg roepen, en zij zullen slachtoffers der gerechtigheid offeren, omdat zij den toevloed der zee zullen zuigen, en *de bedekte dingen der verborgen dingen des zands*”, Deut. xxxiii: 18, 19; de volken tot den berg roepen, voor maken dat de ware dingen goede dingen worden, of het geloof naastenliefde; de volken zijn immers de ware dingen des geloofs, de berg is het goede der naastenliefde; slachtoffers der gerechtigheid offeren, voor den erediens uit de naastenliefde; den toevloed der zee zuigen, voor overvloed van wetenschappelijke ware dingen hebben; de bedekte dingen der verborgen dingen des zands, voor de verborgenheden der ware wetenschappelijke dingen; en omdat het zand het ware wetenschappelijke betekent, betekent het ook in den tegengestelden zin het valse wetenschappelijke, want de meeste dingen in het Woord hebben ook een tegengestelden zin, en hoedanig de tegengestelde zin is, leert men kennen uit den echten zin. Daarmede dat hij het verwees onder de valse dingen, hetgeen wordt aangeduid met hij verborg hem in het zand, is het aldus gesteld: wanneer de helse geesten die in de valse dingen zijn, in de wereld der geesten zijn geweest, en daar hebben getracht de ware dingen te vernietigen bij hen die in verzoeking zijn, worden zij daarna tot de hellen verwezen, vanwaar zij niet langer kunnen uitgaan; dit is mij door verscheidene ondervindingen te weten gegeven; een zodanig iets is het, wat met de verwijzing onder de valse dingen wordt aangeduid.

6763. En hij ging uit den anderen dag; dat dit de verbinding wederom met de Kerk betekent, staat vast uit de dingen die boven in n. 6756 zijn gezegd, waar eendere woorden staan.

6764. En ziet, twee Hebreeuwse mannen twistende; dat dit de ontwaring betekent dat zij binnen de Kerk onder elkander streden, staat vast uit de betekenis van ziet of zien, zijnde de ontwaring, waarover n. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; uit de betekenis van de Hebreeuwse mannen, zijnde zij die van de Kerk zijn, waarover boven n. 6758 einde; en uit de betekenis van twisten, zijnde strijden.

6765. En hij zeide tot den onrechtschapene: Waarom slaat gij uw genoot; dat dit de berisping betekent dat de een het geloof van den ander wilde vernietigen, staat vast uit de betekenis van den onrechtschapene, zijnde hij die niet in het ware des geloofs is, maar nochtans binnen de Kerk; er zijn er immers binnen de Kerk die in het ware des geloofs zijn, en er zijn er die niet in het ware zijn, zoals kan vaststaan uit de verschillende ketterijen; zij die in ketterijen, of in het niet-ware des geloofs zijn, worden hier verstaan onder den onrechtschapene; uit de betekenis van slaan, zijnde vernietigen, zoals boven n. 6758; en uit de betekenis van den genoot, zijnde hij die in het ware des geloofs is; wanneer immers met den onrechtschapene diegene wordt aangeduid die in het niet-ware des geloofs is, zo wordt met den genoot diegene aangeduid die in het ware des geloofs is; hij wordt genoot geheten, niet broeder, hoewel elk van beiden een Hebreër was, omdat zij tegenpartijders waren; dat het een berisping is, is duidelijk. Hiermede is het aldus gesteld: Wanneer de mens wordt wederverwekt, wordt hij in gevechten tegen de valse dingen gebracht, en dan wordt hij door den Heer in het ware gehouden, maar in dat ware waarvan hij zich had overreed dat het het ware was; uit dit ware wordt tegen het valse gestreden; uit het niet-echte ware kan ook worden gestreden, als het slechts zodanig is dat het op de ene of andere wijze met het goede kan worden verbonden, en het wordt verbonden met het goede door de onschuld, want de onschuld is het middel der verbinding; vandaar komt het, dat binnen de Kerk lieden uit onverschillig welke leer kunnen worden wederverwekt, maar meer dan de anderen diegenen die in de echte ware dingen zijn.

6766. En hij zeide: Wie heeft u gesteld tot een man vorst en rechter over ons; dat dit de doorvatting betekent dat hij nog niet zo ver in de ware dingen der Kerk was gevorderd om de onenigheden binnen de Kerk te beslechten, staat vast uit de betekenis van hij zeide, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; uit de betekenis van den man vorst, zijnde hij die in de primaire ware dingen is, aldus hij die meer dan de anderen in de leer van het ware is verlicht; deze werd onder den vorst verstaan in de uitbeeldende Kerk; vandaar komt het, dat met wie heeft u gesteld tot een man vorst, wordt aangeduid dat hij nog niet zo ver in de ware dingen der Kerk was gevorderd; dat de vorst diegene is die in de primaire ware dingen is, zie men in n. 5044; en uit de betekenis van den rechter, zijnde hij die twisten of onenigheden beslecht, hier de onenigheden binnen de Kerk, omdat zij waren tussen twee Hebreeuwse mannen, met wie diegenen worden aangeduid die van de Kerk zijn. In den hoogsten zin is gehandeld over de aanvangen der *Goddelijke Wet* in het Menselijke des Heren; nu wordt gehandeld over de voortschrijding dier Wet; in den inwendigen zin

echter wordt hier gehandeld over de voortschrijding van *het Goddelijk Ware* bij den mens die wordt wederverwekt; de voortschrijding is zodanig dat de mens eerst onder scheid kan maken tussen het valse en het ware, want uit het ware waarin hij is, kan hij het valse zien, omdat dit het tegengestelde is; doch hij kan in dien eersten tijd niet de onenigheden tussen de ware dingen des geloofs binnen de Kerk beslechten; om dit te kunnen moet hij verdere voortschrijdingen maken, want de mens wordt gaandeweg verlicht; zoals klaarblijkend kan vaststaan uit hen die in den leeftijd van den jongeling en van de eerste jongemensjaren zijn, namelijk dat zij van de leerstellige dingen die van hun Kerk zijn, geloven dat zij de ware dingen zelf zijn, en vandaar de valse dingen veroordelen, maar nog niet de onenigheden kunnen beslechten tussen de dingen die des geloofs zijn binnen de Kerk; dit komt gaandeweg; en daarom ook moet de mens aan wien dit kan worden gegeven, van meer gevorderden leeftijd zijn, wien de innerlijke dingen des verstande verlicht zijn.

6767. Zegt gij om mij te doden; dat dit betekent wilt gij mijn geloof vernietigen, staat vast uit de betekenis van doden, zijnde vernietigen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den Hebreuwsen man, die hier mij is, zijnde hij die van de Kerk is, aldus eveneens het geloof, want het geloof is der Kerk, en deze zijn aldus verenigd, dat wie het geloof bij iemand vernietigt, de Kerk bij hem vernietigt; en dit is eveneens hem doden, want wie het geloof wegneemt, die neemt het geestelijke leven weg; het leven dat achterblijft, is een leven dat de dood wordt genoemd; daaruit blijkt dat met zegt gij om mij te doden, wordt aangeduid: wilt gij mijn geloof vernietigen. Dat doden is het geestelijk leven wegnemen, blijkt uit verscheidene plaatsen in het Woord; zoals bij Jeremia: “Ruk ze uit zoals het vee ter slachting, en bestem ze *tot den dag der doding*; hoe lang zal het land rouwen, en het kruid van het ganse veld verdorren; vanwege de boosheid dergenen die daarin wonen, zullen de beesten en de vogel worden verteerd”, XII: 3, 4; de dag der doding, voor den tijd der verwoesting van de Kerk, wanneer er niet langer enig geloof is, omdat er geen naastenliefde is; het land dat zal rouwen, voor de Kerk; het kruid van het ganse veld, voor elk wetenschappelijk ware der Kerk; de beesten en de vogel zullen worden verteerd, staat daarvoor dat de goede en de ware dingen het zullen worden; dat het land de Kerk is, zie men in n. 566, 662, 1067, 1262, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118 einde, 2928, 3355, 4335, 4447, 5577; dat het kruid het wetenschappelijk ware is, staat vast uit de plaatsen in het Woord waar het kruid wordt genoemd; en dat het veld datgene is wat der Kerk is, n. 2971, 3310, 3766; dat de beesten de aandoeningen van het goede zijn, aldus de goede dingen, n. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 719, 1823, 2179, 2180, 3218,

3519, 5198; dat de vogels de aandoeningen van het ware zijn, n. 5149; daaruit kan vaststaan, wat de zin dier woorden is, en eveneens dat er een geestelijke zin is in de afzonderlijke dingen daar; een ieder kan zien dat het zonder innerlijken zin niet zou worden verstaan wat de dag der doding is, wat het is dat het land zal rouwen, dat het kruid van het ganse veld zal verdorren, vanwege de boosheid dergenen die daarin wonen, en dat de beesten en de vogel zullen worden verteerd. Bij Zacharia: “Zo zeide Jehovah, mijn God: *Weidt de schapen der doding, welker bezitters hen doden*”, XI: 4, 5; schapen der doding klaarlijkend voor hen wier geloof de bezitters vernietigen. Bij Ezechiël: “Gij hebt Mij ontwijd bij Mijn volk, voor handvollen van gerst, en voor stukken broods, *om zielen te doden die niet moeten sterven*, en om zielen levend te maken die niet moeten leven”, XIII: 19; hier staat doden ook klaarlijkend voor het geestelijk leven vernietigen, dat is, het geloof en de naastenliefde. Bij Jesaja: “Wat zult gijlieden doen ten dage der bezoeking en der verwoesting; beneden de gebondenen en *beneden de gedoden* zullen zij vallen”, X: 3, 4; daar de gedoden voor hen die in de hel zijn, aldus die in de boze en de valse dingen zijn. Bij denzelfde: “Gij zijt voortgeworpen uit uw graf zoals een gruwelijke scheut, *het bekleedsel der gedoden, de doorboorden met het zwaard*; gij zult niet bijeengevoegd worden met hen in het graf, want gij hebt uw land verdorven, *gij hebt uw volk gedood*”, XIV: 19, 20; de gedoden voor hen die van het geestelijk leven zijn beroofd; gij hebt het volk gedood, staat daarvoor dat hij de ware en de goede dingen des geloofs heeft vernietigd. Bij Johannes: “De dief komt niet dan opdat hij stele, *dode*, en *verderve*; Ik ben gekomen opdat zij het leven hebben”, X: 10; doden voor het leven des geloofs vernietigen; en daarom wordt er gezegd: Ik ben gekomen opdat zij het leven hebben. Bij Markus: “De broeder zal den broeder overleveren *tot den dood*, en de vader de kinderen, en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en *zullen hen doden*”, XIII: 12; daar wordt gehandeld over de laatste tijden der Kerk, wanneer er niet langer enige naastenliefde, en derhalve ook niet enig geloof is; de broeder, de kinderen, en de ouders zijn in den inwendigen zin de goede en de ware dingen der Kerk, en doden is dezelve vernietigen. Omdat met den gedode de van het geestelijk leven beroofde werd aangeduid, en met het veld de Kerk, was het derhalve in de uitbeeldende Kerk ingesteld dat “indien iemand *aan de oppervlakte des velds een met het zwaard doorboorde*, of een *gedode* zal hebben aangeroord, hij zeven dagen onrein zou zijn”, Num. XIX: 16, dat de met het zwaard doorboorde het door het valse uitgebluste ware is, zie men in n. 4503; want het zwaard is het valse dat het ware uitblust, n. 2799, 4499, 6353. Desgelijks was er deze inzetting:

“indien iemand *gedood* werd gevonden in het land der erfenis, *op het veld*, niet bekend zijnde wie hem *gedood* heeft, zo zouden de ouderlingen en de rechters meten tussen de steden die rondom zijn; was zo de naaste stad gevonden, zo zouden zij een kalf nemen, en aan een snellen stroom onthalzen”; behalve meer dingen, Deut. XXI: 1 tot 10.

6768. Gelijk gij den Egyptenaar hebt gedood; dat dit betekent zoals gij het valse hebt vernietigd, staat vast uit de betekenis van doden, zijnde vernietigen, waarover vlak boven n. 6767; en uit de betekenis van den Egyptenaar, zijnde het van het ware vervreemde wetenschappelijke, aldus het valse, waarover n. 6692, 6758, 6761.

6769. En Moscheh vreesde, en hij zeide: Zekerlijk, het woord is bekend; dat dit betekent dat hij was onder de vervreemde wetenschappelijke dingen, en nog niet in de ware dingen, om in veiligheid te zijn, staat vast uit de betekenis van vrezen, zijnde niet in veiligheid zijn; dan immers is er vrees; dat hij niet in veiligheid was, komt omdat hij niet in de ware dingen was; want zij die in de ware dingen zijn, zijn in veiligheid waar zij ook heengaan, zelfs indien zij midden in de hellen gingen; dat zij die nog niet in de ware dingen zijn, niet in veiligheid zijn, is ter oorzaak hiervan dat de niet-ware dingen gemeenschap hebben met de boze geesten; deze dingen worden met die woorden aangeduid dat Moscheh vreesde, en zeide: Zekerlijk, het woord is bekend, namelijk aan de Egyptenaren, tussen wie hij was; zoals eveneens blijkt uit hetgeen terstond volgt, “dat Farao dit woord hoorde, en zocht Moscheh te doden”.

6770. Vers 15, 16, 17, 18, 19. *En Farao hoorde dit woord, en hij zocht Moscheh te doden; en Moscheh vluchtte van voor Farao, en hij woonde in het land Midian, en hij woonde aan een put. En de priester van Midian had zeven dochters, en zij kwamen, en zij putten, en zij vulden de drinkbakken, om de kudde van kleinvee baars vaders te drenken. En de herders kwamen, en zij dreven haar weg; en Moscheh stond op, en hij hielp haar, en hij drenkte haar kudde van kleinvee. En zij kwamen tot Reuël haar vader; en hij zeide: Waarom hebt gij u heden gehaast te komen? En zij zeiden: Een Egyptisch man heeft ons bevrijd uit de hand der herders; en hij heeft ook door te putten geput voor ons, en de kudde van kleinvee gedrenkt. En Farao hoorde dit woord, en hij zocht Moscheh te doden, betekent dat het valse wetenschappelijke, dit ontwaard hebbende, het ware dat der Wet uit het Goddelijke is, wilde vernietigen; en Moscheh vluchtte van voor Farao, betekent dat het van de valse dingen werd gescheiden; en hij woonde in het land Midian, betekent het leven in de Kerk bij hen die in het eenvoudig goede zijn; en hij woonde aan een put, betekent de studie daar*

in het Woord; en de priester van Midian had zeven dochters, betekent de heilige dingen der Kerk; en zij kwamen, en zij putten, betekent dat zij werden onderricht in de ware dingen uit het Woord; en zij vulden de drinkbakken, betekent dat zij daaruit de leer der naastenliefde verrijkten; om haar kudde van kleinvee te drenken, betekent opdat daaruit diegenen werden onderricht die in het goede zijn; en de herders kwamen, en zij dreven haar weg, betekent dat de leraars die in de boze dingen waren, zich daartegen verzetten; en Moscheh stond op, en hij hielp haar, betekent de hulp van de zijde der ware dingen die van de Wet uit het Goddelijke zijn; en hij drenkte haar kudde van kleinvee, betekent dat daaruit diegenen werden onderricht die in het goede waren; en zij kwamen tot Reuël haar vader, betekent de verbinding met het goede zelf der Kerk; en hij zeide: Waarom hebt gij u heden gehaast te komen, betekent de doorvatting dat nu de verbinding zeker was; en zij zeiden: Een Egyptisch man heeft ons bevrijd uit de hand der herders, betekent omdat het wetenschappelijk ware, dat van de Kerk is, de overhand had op de macht der leer van het valse uit het boze; en hij heeft ook door te putten geput voor ons, betekent dat het uit het Woord onderrichtte; en de kudde van kleinvee gedrenkt, betekent hen die van de Kerk daar waren.

6771. En Farao hoorde dit woord, en hij zocht Moscheh te doden; dat dit betekent dat het valse wetenschappelijke, dit ontwaard hebbende, het ware dat der Wet uit het Goddelijke is, wilde vernietigen, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde ontwaren, waarover n. 5017; uit de uitbeelding van Farao, zijnde het wetenschappelijke dat tegen de ware dingen der Kerk is, aldus het valse, waarover n. 6651, 6679, 6683; uit de betekenis van doden, zijnde vernietigen, waarover n. 6767; aldus is zoeken te doden, willen vernietigen; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, en *het Goddelijk Ware*, waarover n. 6752; aldus het ware dat der *Goddelijke Wet* is. Er wordt gezegd het ware dat der *Goddelijke Wet* is, niet *de Goddelijke Wet*, omdat nog wordt gehandeld over den voortgang der *Goddelijke Wet* in het Menselijke des Heren. Daaruit staat vast dat met Farao hoorde dit woord, en hij zocht Moscheh te doden, wordt aangeduid dat het valse wetenschappelijke, dit ontwaard hebbende, het ware dat der *Goddelijke Wet* is, wilde vernietigen.

6772. En Moscheh vluchtte van voor Farao; dat dit betekent dat het van de valse dingen werd gescheiden, staat vast uit de betekenis van vluchten, zijnde gescheiden worden; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde het ware dat der Wet uit het Goddelijke is, waarover vlak boven n. 6771. Hier nu zet de vijfde staat in van de voortschrijding der *Goddelijke Wet* in het Menselijke des Heren, en in den betrekkelijken zin van de voortschrijding van *het Goddelijk Ware* bij

den mens die wordt wederverwekt, zijnde de staat der scheiding van de valse dingen, en der aanbinding met de ware dingen van het eenvoudig goede; daarna volgt de zesde staat, zijnde die van de aanbinding met het goede.

6773. En hij woonde in het land Midian; dat dit het leven betekent onder hen die in het eenvoudig goede zijn, staat vast uit de betekenis van wonen, zijnde het leven, waarover n. 1293, 3384, 3613, 4451, 6051; en uit de betekenis van Midian, zijnde zij die in de ware dingen van het eenvoudig goede zijn, waarover n. 3242, 4756, 4788; er wordt gezegd land, omdat de Kerk wordt aangeduid waar die zijn; dat het land de Kerk is, zie men in n. 6767 in het midden.

6774. En hij woonde aan een put; dat dit de studie daar in het Woord betekent, staat vast uit de betekenis van wonen, zijnde het leven, waarover vlak boven n. 6773, hier de studie des levens; en uit de betekenis van den put, zijnde het Woord, waarover n. 2702, 3424. Het Woord wordt somtijds een put genoemd, somtijds een bron; wanneer het een put wordt genoemd, wordt het Woord ten aanzien van den letterlijken zin aangeduid, en wanneer het een bron wordt genoemd, wordt het Woord ten aanzien van den inwendigen zin aangeduid, n. 3765; hier wordt gezegd wonen aan een put, omdat het Woord ten aanzien van den letterlijken zin wordt aangeduid, want die zin is de eerste voor hen die worden wederverwekt, en tot *het Goddelijk Ware* voortschrijden, over wie hier in den inwendigen zin wordt gehandeld; ook bekommeren zij die in de ware dingen van het eenvoudig goede zijn, hier onder Midian verstaan, zich om geen anderen zin dan den letterlijken.

6775. En de priester van Midian had zeven dochters, dat dit de heilige dingen dier Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van de dochters van den priester, zijnde de dingen die der Kerk zijn; dat de dochter de Kerk is, zie men in n. 2362, 3963, 6729; en dat de priester het goede der liefde is, n. 1728, 3670, 6148; aldus wordt met de dochters van den priester de Kerk ten aanzien van het goede aangeduid; uit de betekenis van Midian, zijnde zij die in de ware dingen van het eenvoudig goede zijn, waarover vlak boven n. 6773; en uit de betekenis van zeven, zijnde het heilige, waarover n. 395, 433, 716, 881, 5265, 5268; aldus worden daarmee dat de priester van Midian zeven dochters had, de heilige dingen der Kerk aangeduid van hen die in de ware dingen van het eenvoudig goede zijn. Van diegenen wordt gezegd dat zij in het eenvoudig goede zijn, die in de uitwendige dingen der Kerk zijn, en eenvoudig aan het Woord geloven ten aanzien van den letterlijken zin ervan, een ieder volgens zijn bevatting, en ook leven volgens de dingen die zij geloven, aldus in het goede volgens het hoedanige ervan uit de ware dingen. Het Inwendige der

Kerk vloeit bij hen in door het goede, maar omdat zij niet in de innerlijke ware dingen zijn, wordt het goede dat invloeit, algemeen, aldus duister, want het geestelijk licht kan daar niet invloeien in de afzonderlijke dingen, en zo de dingen wel onderscheiden verlichten; zij die zodanig zijn, worden in het andere leven begiftigd met den Hemel volgens het hoedanige van het goede uit de ware dingen. Zodanig zijn zij die hier onder Midian worden verstaan; in den eigenlijken zin zijn het echter diegenen die buiten de Kerk zijn, en in het goede volgens hun godsdienstige leven.

6776. En zij kwamen, en zij putten; dat dit betekent dat zij werden onderricht in de ware dingen uit het Woord, staat vast uit de betekenis van putten, zijnde onderricht worden in de ware dingen des geloofs, en verlicht worden, waarover n. 3058, 3071; dat het was uit het Woord, wordt aangeduid met den put waaruit zij putten; dat de put het Woord is, zie men boven in n. 6774.

6777. En zij vulden de drinkbakken; dat dit betekent dat zij daaruit de leer der naastenliefde verrijkten, staat vast uit de betekenis van uit den put vullen, zijnde daaruit of uit het Woord verrijken; en uit de betekenis van den drinkbak, zijnde de leer der naastenliefde. Dat de drinkbak of de waterleiding de leer der naastenliefde is, komt omdat het een houten kanaal is waarin water uit den put wordt geput om de kudden van kleinvee te drenken; het hout immers in den inwendigen zin betekent het goede der naastenliefde, n. 3720; putten betekent onderricht worden, n. 3058, 3071; het water dat geput wordt, betekent het ware des geloofs, n. 2702, 3058, 4976, 5668; de put waaruit wordt geput, betekent het Woord, n. 2702, 3424, 6774; en de kudden van kleinvee drenken betekent onderrichten in het goede uit het Woord, n. 3772. Uit deze dingen kan vaststaan dat de drinkbak de leer der naastenliefde is.

6778. Om de kudde van kleinvee haars vaders te drenken; dat dit betekent opdat zij daaruit werden onderricht in het goede, staat vast uit de betekenis van drenken, zijnde onderrichten, waarover n. 3772; uit de betekenis van de kudde van kleinvee, zijnde zij die aanleren en geleid worden tot het goede der naastenliefde, waarover n. 343, 3772, 5913, 6048; en uit de uitbeelding van Reuël, die hier de vader is, en die priester was, zijnde het goede dier Kerk waar diegenen zijn die in het ware van het eenvoudig goede zijn, over wie boven in n. 6773, 6775.

6779. En de herders kwamen, en zij dreven weg; dat dit betekent dat de leraars die in de boze dingen waren, zich daartegen verzetten, staat vast uit de betekenis van de herders, zijnde zij die leren en leiden tot het goede der naastenliefde, waarover n. 343, 3795, 6044, hier zij die leren, maar die, omdat zij in de boze dingen zijn, niet leiden tot het goede der naastenliefde,

waarover aanstonds; uit de betekenis van wegdrijven, zijnde zich verzetten; en uit de betekenis van de dochters, die degenen zijn die zij wegdreven, zijnde de dingen die der Kerk zijn, waarover boven n. 6775. Met de herders hier worden weliswaar diegenen aangeduid die leren, maar die niet leiden tot het goede der naastenliefde, omdat zij in de boze dingen zijn; want zij die in de boze dingen zijn, erkennen nooit dat de naastenliefde en haar werken tot het heil bijdragen; zij kunnen immers de dingen niet erkennen die tegen hun leven zijn, want dit zou tegen henzelf zijn; en omdat zij in de boze dingen zijn, weten zij zelfs niet eens wat de naastenliefde is, aldus evenmin wat de werken der naastenliefde zijn; zij leren het geloof, door dat rechtvaardigen zij, en door dat beloven zij den Hemel; dezen zijn het die zich verzetten tegen de leer der naastenliefde, die uit het Woord is, bijgevolg tegen hen die in het ware van het eenvoudig goede zijn, die worden aangeduid met de dochters van den priester van Midian, die de herders wegdreven van den put nadat zij geput hadden en de drinkbakken hadden gevuld om de kudde kleinvee te drenken.

6780. En Moscheh stond op, en hij hielp haar; dat dit de hulp betekent van de zijde der ware dingen die van de Wet uit het Goddelijke zijn, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde het ware dat der Wet uit het Goddelijke is, waarover boven n. 6771; en uit de betekenis van helpen, zijnde hulp verlenen.

6781. En hij drenkte haar kudde van kleinvee; dat dit betekent dat daaruit diegenen werden onderricht die in het goede waren, staat vast uit de betekenis van drenken of doen drinken, zijnde onderrichten, waarover n. 3069, 3092, 3772; en uit de betekenis van de kudde van kleinvee, zijnde zij die aanleren en geleid worden tot het goede der naastenliefde, waarover n. 343, 3772, 5913, 6048, aldus zij die in het goede zijn.

6782. En zij kwamen tot Reuël haar vader; dat dit de verbinding betekent met het goede zelf dier Kerk, staat vast uit de betekenis van tot iemand komen, zijnde verbonden worden; en uit de uitbeelding van Reuël, zijnde het goede, omdat hij priester was; dat de priester het goede der liefde is, zie men in n. 1728, 3670, 6148; de verbinding die hier wordt aangeduid, is die van de ware dingen der Kerk met het goede ervan.

6783. En hij zeide: Waarom hebt gij u heden gehaast te komen; dat dit de doorvatting betekent dat nu de verbinding zeker was, staat vast uit de betekenis van hij zeide in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; en uit de betekenis van haasten om te komen, zijnde de zekere verbinding; dat haasten het zekere is, zie men in n. 5284; en dat komen de verbinding is, vlak boven n. 6782; hier wordt de zekere verbinding niet verstaan daaronder dat de dochters zich haastten om tot haar vader te komen,

maar onder het ware dat der Wet uit het Goddelijke is, hetwelk door Mozes wordt uitgebeeld; dit is het wat werd doorvat.

6784. En zij zeiden: Een Egyptisch man heeft ons bevrijd uit de hand der herders; dat dit betekent omdat het wetenschappelijk ware, dat aan de Kerk is aangebonden, de overhand had op de macht der leer van het valse uit het boze, staat vast uit de betekenis van den Egyptischen man, zijnde het wetenschappelijk ware; met den man immers wordt het ware aangeduid, n. 3134, en met den Egyptenaar het wetenschappelijke, n. 1164, 1165, 1186, 1462, 4949, 4964, 4966, 6004, 4967, 5700, 6692; dat Moscheh hier als Egyptisch man wordt betiteld, komt omdat door Moscheh hier een zodanig ware wordt uitgebeeld als diegenen hebben die in het ware van het eenvoudig goede zijn, dat met de dochters van den priester van Midian wordt aangeduid; dezen zijn in een zodanig ware; zij zijn immers mensen der uitwendige Kerk, n. 6775; derhalve wordt ook gezegd het wetenschappelijk ware dat aan de Kerk is aangebonden; en uit de betekenis van bevrijden uit de hand der herders, zijnde dat het de overhand had op de macht van het valse uit het boze; bevrijden immers is de overhand hebben, want wie bevrijdt uit de hand der anderen, die heeft de overhand op hen; de hand is de macht, n. 8,78, 3387, 4937 tot 4937 5327, 5328, 5544; en de herders zijn de leraars, hier lerende het valse uit het boze, n. 6779; en omdat zij de leraars zijn, zijn zij ook een zodanige leer. Dat het wetenschappelijk ware de overhand heeft op de macht der leer van het valse uit het boze, komt omdat het Goddelijke is in elk ware uit het goede; doch in het valse uit het boze is het tegendeel, en dat wat strijdig is met het Goddelijke, vermag in het geheel niets; daarom vermogen in het andere leven duizend die in het valse uit het boze zijn, in het geheel niets tegen één die in het ware uit het goede is; bij de tegenwoordigheid van dezen éne vluchten duizend, en indien zij niet vluchten, worden zij gemarteld en gekweld. Er wordt gezegd het valse uit het boze, omdat dat valse waarlijk vals is; doch het valse niet uit het boze, maar uit de onwetendheid omtrent het ware, is niet zodanig; het is het boze dat is tegengesteld aan den Hemel, niet echter het valse uit de onwetendheid; ja zelfs wordt, indien in de onwetendheid iets van onschuld is, dan dat valse aanvaard door den Heer zoals het ware, want zij die in een zodanig valse zijn, nemen het ware op.

6785. En hij heeft ook geput voor ons; dat dit betekent dat het uit het Woord onderrichte, staat vast uit de betekenis van putten, zijnde onderrichten in de ware dingen des geloofs en verlicht worden, waarover n. 3058, 3071; dat het was uit het Woord, wordt aangeduid met den put waaruit zij putten; dat de put het Woord is, zie men in n. 6774.

6786. En de kudde van kleinvee gedrenkt; dat dit betekent hen die van de Kerk daar waren, staat vast uit de betekenis van de kudde van kleinvee, zijnde zij die in het goede zijn, en die zich laten onderrichten, waarover n. 343, 3772, 5913, 6048, hier zij die van de Kerk daar waren, en dat dezen diegenen zijn die in het ware van het eenvoudig goede zijn, en met Midian worden aangeduid, is boven getoond. De kudde van kleinvee duidt èn het goede èn de Kerk aan, dat is, hen die in het goede zijn en van de Kerk, want die zijn aldus verbonden dat het ene niet van het andere kan worden gescheiden; wie immers in het goede des geloofs is, die is een Kerk, en wie een Kerk is, die is in het goede des geloofs.

6787. Vers 20, 21, 22. *En hij zeide tot zijn dochters: En waar is hij; waarom dit, hebt gij den man achtergelaten; roept hem, en hij ete brood. En Moscheh wilde wonen met den man, en hij gaf Zipporah, zijn dochter, aan Moscheh. En zij baarde een zoon, en hij noemde zijn naam Gerschom, omdat hij zeide: Ik ben een vreemdeling in een vreemd land.* En hij zeide tot zijn dochters, betekent de gedachte aangaande de heilige dingen der Kerk; en waar is hij; waarom dit, hebt gij den man achtergelaten, betekent hoe zouden zij zonder dat ware verbonden kunnen worden met het goede der Kerk; roept hem, betekent dat het verbonden moet worden; en hij ete brood, betekent de bevestiging in het goede; en Moscheh wilde wonen met den man, betekent dat zij samenstemden; en hij gaf Zipporah, zijn dochter, aan Moscheh, betekent dat hij aan hetzelfde het goede zijner Kerk aanbond; en zij baarde een zoon, betekent de ware dingen daaruit; en hij noemde zijn naam Gerschom, betekent het hoedanige ervan; omdat hij zeide: Ik ben een vreemdeling in een vreemd land, betekent dat hij onderricht was in de ware dingen in een Kerk die niet de zijne was.

6788. En hij zeide tot zijn dochters; dat dit de gedachte aangaande de heilige dingen der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de gedachte, waarover n. 3395; en uit de betekenis van de dochters, zijnde de heilige dingen der Kerk, waarover boven n. 6775; de heilige dingen die hier met de dochters worden aangeduid, zijn de ware dingen; deze worden in het Woord heilig genoemd, ter oorzake hiervan dat de ware dingen die bij den mens des geloofs worden, uit het goede zijn, en omdat dat wat voortgaat uit het Goddelijk Menselijke des Heren het Goddelijk Ware uit het Goddelijk Goede is; vandaar komt het, dat de *Heilige Geest* het *heilige* is dat voortgaat uit den Heer; want niet de Geest zelf gaat voort, maar het heilige dat de Geest spreekt; hetgeen een ieder kan verstaan die daarover nadenkt. Dat de Heilige Geest, die ook de Parakleet wordt genoemd, het Goddelijk Ware is, voortgaande uit het Goddelijk Menselijke des Heren, en dat het Heilige

wordt gezegd van het Goddelijk Ware, staat vast uit des Heren woorden bij Johannes: “Ik zal den Vader vragen dat Hij u een anderen *Parakleet* geve, opdat Hij met u blijve tot in het eeuwige, *den Geest der waarheid*, welken de wereld niet kan aannemen, omdat zij hem niet ziet, en hem niet kent. De Parakleet, de *Heilige Geest*, welken de Vader zal zenden in Mijn Naam, *die zal u alle dingen leren*, en zal u indachtig maken alle dingen die Ik u heb gezegd”, xiv: 16, 17, 26. Bij denzelfde: “Wanneer de *Parakleet* zal gekomen zijn, dien Ik u zenden zal van den Vader, de *Geest der waarheid*, die uit den Vader uitgaat, die zal getuigen van Mij”, xv: 26; en bij denzelfde: “Wanneer die zal gekomen zijn, de *Geest der waarheid*, hij zal u *in al de waarheid leiden*; hij zal niet van zichzelf spreken, maar zo wat hij zal gehoord hebben, zal hij spreken; die zal Mij verheerlijken, *omdat hij uit het Mijne zal nemen en u verkondigen*; alle dingen, welke dan ook, die de Vader heeft, zijn de Mijne; daarom heb Ik gezegd *dat hij van het Mijne zal nemen, en u verkondigen*”, xvi: 13, 14, 15. Indien men deze plaatsen met meerdere andere vergelijkt, zo kan men verstaan dat de Heilige Geest het heilige is dat voortgaat van het Goddelijk Menselijke des Heren; de Heer zegt immers: Dien de Vader zenden zal in Mijn naam; voorts: dien Ik u zenden zal van den Vader; alsmede: die uit het Mijne nemen zal en u verkondigen; alle dingen welke dan ook, die de Vader heeft, zijn de Mijne; daarom heb Ik gezegd, dat hij van het Mijne zal nemen, en u verkondigen; eveneens blijkt dat van het heilige wordt gesproken met betrekking tot het ware; want de Parakleet wordt de Geest der waarheid genoemd.

6789. En waar is hij; waarom dit, hebt gij den man achtergelaten; dat dit betekent hoe zouden zij zonder dat ware verbonden kunnen worden met het goede der Kerk, staat vast uit de betekenis van den Egyptischen man, die hier de man is dien zij hebben achtergelaten, zijnde het wetenschappelijk ware, waarover boven n. 6784; en uit de betekenis van waarom dit, hebt gij den man achtergelaten, zijnde hoe zouden zij zonder dat ware verbonden kunnen worden met het goede, want den man achterlaten hier is niet verbonden kunnen worden. Hoe het hiermede is gesteld, moet worden gezegd: het wetenschappelijk ware dat hier door Moscheh wordt uitgebeeld, is het ware der uitwendige Kerk; dit ware ontstaat uit het Ware dat der Wet uit het Goddelijke is, hetwelk eveneens Moscheh is, n. 6771, 6780; en het Ware dat der Wet uit het Goddelijke is, is het ware der inwendige Kerk; tenzij het uitwendig ware uit het inwendig ware is, kan het niet met het goede verbonden worden. Ter toelichting diene het Woord: indien niet het inwendige des Woords invloeit bij hen die het Woord lezen en in den letterlijken zin blijven, zo geschiedt niet de verbinding van het ware uit het

Woord met het goede; en het inwendige des Woords vloeit dan in en wordt verbonden met het goede, wanneer de mens het Woord heilig houdt, en hij houdt het dan heilig, wanneer hij in het goede is. Ter toelichting diene ook het Heilig Avondmaal: nauwelijks enigen weten dat het brood daar de liefde des Heren jegens het algehele menselijke geslacht betekent, en de wederkerige liefde van den mens; en dat de wijn de naastenliefde betekent; maar nochtans hebben zij die dezelve heilig opnemen, verbinding met den Hemel en met den Heer door dezelve, en vloeien de goede dingen der liefde en der naastenliefde in door de Engelen, die dan niet denken over het brood en den wijn, maar over de liefde en de naastenliefde, n. 3464, 3735, 5915. Daaruit blijkt dat het uitwendig ware wordt verbonden met het inwendig ware, wanneer de mens in het goede is, zonder dat hij het weet.

6790. Roept hem; dat dit betekent dat het verbonden moet worden, staat vast uit de betekenis van roepen, zijnde verbonden worden, waarover n. 6047.

6791. En hij ete brood; dat dit de bevestiging in het goede betekent, staat vast uit de betekenis van het brood, zijnde het goede der liefde, waarover n. 2165, 2177, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735; dat brood eten de bevestiging in het goede is, komt omdat onder eten hier een sameneten wordt verstaan, dat in het Woord gastmaal wordt genoemd; de gezamenlijke maaltijden of de gastmalen vonden bij de Ouden binnen de Kerk plaats terwille van de verbinding, en van de bevestiging in het goede; men zie n. 3596, 3832, 5161.

6792. En Moscheh wilde wonen met den man; dat dit betekent dat zij samenstemden, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde hier het wetenschappelijk ware, waarover boven n. 6784; uit de betekenis van wonen, zijnde leven, waarover n. 1293, 3384, 3613; en van met iemand wonen, zijnde tezamen leven, n. 4451, bijgevolg samenstemmen; en uit de betekenis van den man, zijnde het ware van het goede dier Kerk; dat de man het ware is, zie men in n. 3134.

6793. En hij gaf Zipporah, zijn dochter, aan Moscheh; dat dit betekent dat hij aan hetzelfde het goede zijner Kerk aanbond, staat vast uit de betekenis van geven, namelijk tot echtgenote, zijnde aanbinden; uit de betekenis van de dochter, zijnde het goede, waarover n. 489, 490, 491; en eveneens de Kerk, n. 2362, 3963, 6729;

Zipporah betekent het hoedanige van het goede dier Kerk; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde het wetenschappelijk ware, waarover n. 6784.

6794. En zij baarde een zoon; dat dit de ware dingen daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van baren, namelijk dat het wordt gezegd met betrekking tot de dingen die der Kerk zijn, zijnde het geloof en de naastenliefde; deze

baringen ontstaan uit het hemels huwelijk, zijnde dat van het goede en het ware, welk huwelijk wordt uitgebeeld door de huwelijken op aarde; en uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware, waarover n. 489, 491, 533, 2623, 3373. **6795.** En hij noemde zijn naam Gerschom; dat dit het hoedanige ervan betekent, namelijk van de ware dingen, staat vast uit de betekenis van den naam en van den naam noemen, zijnde het hoedanige, waarover n. 144, 145, 1754, 2009, 2724, 3006, 3421, 6674; Gerschom sluit het hoedanige van die ware dingen in, namelijk dat het die zijn waarin hij was onderricht in een Kerk die niet de zijne was, zoals nu volgt.

6796. Omdat hij zeide: Ik ben een vreemdeling in een vreemd land; dat dit betekent dat hij onderricht was in de ware dingen in een Kerk die niet de zijne was, staat vast uit de betekenis van vreemdeling zijn, zijnde hij die wordt onderricht in de dingen die der Kerk zijn; en uit de betekenis van het land, zijnde de Kerk, waarover n. 662, 1067, 1262, 1733, 1850, 2117, 2118 einde, 2928, 3355, 4447, 4535, 5577; vandaar is een vreemd land een Kerk die niet de zijne is.

6797. Vers 23, 24, 25. *En het geschiedde in deze vele dagen. en de koning van Egypte stierf; en de zonen Israëls zuchtten vanwege de dienstbaarheid, en zij schreeuwden; en hun geschreeuw klom op tot God vanwege de dienstbaarheid. En God hoorde hun gekerm, en God gedacht aan Zijn verbond met Abraham, met Jischak, en met Jakob. En God zag de zonen Israëls, en God kende.* En het geschiedde in deze vele dagen, betekent na verscheidene veranderingen van den staat; en de koning van Egypte stierf, betekent het einde van het vorige valse; en de zonen Israëls zuchtten vanwege de dienstbaarheid, betekent de smart vanwege het streven om het ware der Kerk te onderjukkan; en zij schreeuwden, betekent de smeekbede; en hun geschreeuw klom op tot God vanwege de dienstbaarheid, betekent dat zij verhoord werden; en God hoorde hun gekerm, betekent de hulp; en God gedacht aan Zijn verbond met Abraham, met Jischak, en met Jakob, betekent terwille van de verbinding met de Kerk door het Goddelijk Menselijke des Heren; en God zag de zonen Israëls, betekent dat Hij de Kerk met geloof begiftigde; en God kende, betekent met naastenliefde.

6798. En het geschiedde in deze vele dagen; dat dit betekent na verscheidene veranderingen van den staat, staat vast uit de betekenis van de dagen, zijnde staten, waarover n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850; aldus is: het geschiedde in vele dagen, na verscheidene staten, of na verscheidene veranderingen van den staat.

6799. En de koning van Egypte stierf; dat dit het einde van het vorige valse betekent, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde ophouden te zijn,

waarover n. 494, 6587, 6593, aldus het einde; en uit de uitbeelding van Farao, of van den koning van Egypte, zijnde het valse wetenschappelijke, waarover n. 6651, 6679, 6683, 6692.

6800. En de zonen Israëls zuchtten vanwege de dienstbaarheid; dat dit de smart betekent vanwege het streven om het ware der Kerk te onderjucken, staat vast uit de betekenis van zuchten, zijnde de smart; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde de ware dingen der Kerk, waarover n. 5414, 5879, 5951; en uit de betekenis van de dienstbaarheid, zijnde het streven om te onderjucken, waarover n. 6666, 6670, 6671.

6801. En zij schreeuwden; dat dit de smeekbede betekent, staat zonder ontvouwing vast.

6802. En hun geschreeuw klom op tot God vanwege de dienstbaarheid; dat dit betekent dat zij verhoord werden, kan ook zonder ontvouwing vaststaan, want er volgt dat God hun gekerm hoorde en gedacht aan Zijn verbond met Abraham, met Jischak, en met Jakob.

6803. En God hoorde hun gekerm; dat dit de hulp betekent, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde gehoorzamen, waarover n. 2542, 3869, 4652 tot 4660, 5017; doch wanneer het van den Heer wordt gezegd, is het voorziening treffen en hulp verlenen; want aan hem dien de Heer hoort, verleent Hij hulp; en uit de betekenis van het gekerm, zijnde de smart vanwege het streven om te onderjucken door de valse dingen.

6804. En God gedacht aan Zijn verbond met Abraham, met Jischak, en met Jakob; dat dit betekent terwille van de verbinding met de Kerk door het Goddelijk Menselijke des Heren, staat vast uit de betekenis van het verbond, zijnde de verbinding, waarover aanstonds; en uit de uitbeelding van Abraham, Jischak, en Jakob, met wie het verbond was gemaakt, zijnde het Goddelijk Menselijke des Heren. Dat Abraham den Heer uitbeeldt ten aanzien van het Goddelijke Zelf, Jischak ten aanzien van het Goddelijk Redelijke, en Jakob ten aanzien van het Goddelijk Natuurlijke, zie men in n. 1893, 2011, 2066, 2072, 2083, 2630, 3194, 3210, 3245, 3251, 3305 einde, 3439, 3576, 3599, 3704, 4180, 4286, 4538, 4570, 4615, 6098, 6185, 6276, 6425. Dat daar waar Abraham, Jischak, en Jakob in het Woord worden genoemd, in den geestelijken zin niet zij worden verstaan, kan daaruit vaststaan dat namen nooit tot den Hemel doordringen, maar slechts dat wat met hen die worden genoemd, wordt aangeduid, aldus de dingen zelf, het hoedanige der dingen, en de staten der dingen, die namelijk welke der Kerk zijn, en die welke van het Rijk des Heren zijn, en die welke van den Heer Zelf zijn; en bovendien bepalen de Engelen in den Hemel hun gedachten nooit tot de afzonderlijke personen; dit zou gelijk

staan met de gedachten eindig te maken, en ze af te trekken van de universele doorvatting der dingen, waaruit de engellijke spraak is. Vandaar komt het, dat de dingen die de Engelen in den Hemel spreken, onuitsprekelijk zijn, en ver boven de menselijke denking, welke zich niet uitstrekt tot de universele dingen, maar zich samentrekt tot de bijzondere dingen; wanneer er dus gelezen wordt “dat velen uit het oosten en het westen zullen komen, *en zullen aanzitten niet Abraham, en Jischak, en Jakob*, in het Koninkrijk der Hemelen”, Matth. VIII: ii, zo doorvatten de Engelen des Heren tegenwoordigheid en de toeëigening van het ware en het goede die van Zijn Goddelijk Menselijke voortgaan; voorts doorvatten de Engelen wanneer er gelezen wordt “dat Lazarus werd opgeheven tot den schoot van Abraham”, Lukas XVI: 22, dat hij werd opgeheven tot den Hemel waar de Heer tegenwoordig is; daaruit kan eveneens vaststaan, dat onder het verbond met Abraham, Jischak, en Jakob, in den inwendigen zin de verbinding met het Goddelijk Menselijke des Heren wordt verstaan. Dat het Goddelijk Menselijke het verbond is, dat is, de Verbinding zelf, kan vaststaan uit verscheidene plaatsen in het Woord, zoals bij Jesaja: “*Ik zal U geven tot een verbond voor het volk*, tot een licht der natiën”, XLII: 6. Bij denzelfde: “*Ik heb U gegeven tot een verbond des volks*, om het land te herstellen, om de verwoeste erfenissen te verdelen”, XLIX: 8. Bij denzelfde: “*Neigt uw oor, en gaat tot Mij, hoort en uw ziel leve; aldus zal Ik met u een verbond der eeuwigheid maken*, de vaste Barmhartigheden van David; ziet, Ik heb Hem gegeven tot een getuige aan de volken, tot een Vorst en Wetgever aan de natiën”, LV: 3, 4. Bij Malachia: “*Plotseling komt tot Zijn tempel de Heer, Dien gijlieden zoekt, en de Engel des verbonds Dien gijlieden verlangt; ziet, Hij komt*”, III: 1. In Boek II van Samuël: “*Hij heeft Mij een verbond der eeuwigheid gesteld*, om te beschikken voor allen en om te bewaren”, XXIII: 5. In deze plaatsen wordt klaarblijkend gehandeld over den Heer, en over de verbinding van het menselijk geslacht met het Goddelijke Zelf des Heren door Zijn Goddelijk Menselijke; dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Middelaar is, en dat niemand tot het Goddelijke Zelf, dat in den Heer is en Vader wordt genoemd, kan komen dan door den Zoon, dat is, door het Goddelijk Menselijke, is in de Kerk bekend; aldus is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Verbinding. Wie kan het Goddelijke Zelf met enige gedachte begrijpen, en indien niet met de gedachte, wie kan met Hetzelve verbonden worden door de liefde? Maar het Goddelijk Menselijke kan een ieder met de gedachte begrijpen, en met Hetzelve worden verbonden door de liefde. Dat het verbond de verbinding is, kan vaststaan uit de verbonden tussen de koninkrijken, namelijk dat zij door dezelve worden

verbonden; en dat zij afspraken zijn van elk van beide zijden, die gehouden moeten worden, opdat de beklonken verbinding zich handhave; die afspraken of verdragen worden ook verbond genoemd. De afspraken of de verdragen, die in het Woord verbond worden genoemd, zijn van de zijde van den mens in den strikten zin de Tien Geboden of de Decaloog; in den brederen zin zijn het alle inzettingen, bevelen, wetten, getuigenissen, geboden, die de Heer van den berg Sinai af door Mozes heeft opgelegd; en in een nog brederen zin de Boeken van Mozes; de dingen die daar zijn vervat, moesten van de zijde der zonen Israëls in acht genomen worden; van de zijde des Heren is het de Barmhartigheid en de Uitverkiezing. *Dat de Tien Geboden of de Decaloog het verbond zijn*, staat vast uit deze plaatsen; bij Mozes: “Jehovah heeft u te kennen gegeven *Zijn verbond*, dat Hij ulieden gebod om te doen, de *Tien Woorden*, die Hij schreef op de twee tafelen van stenen”, Deut. iv: 13, 23; en omdat de twee stenen tafelen waarin de Tien Geboden waren gegrift, in de ark waren gelegd, Exod. xxv: 16, 21, 22; Hfdst. xxxi: 18; Hfdst. xxxii: 15, 16, 19; Hfdst. xl: 20, werd daarom de ark genoemd *de ark des verbonds*, Deut. xxxi: 9, 24, 25, 26; Joz. iii: 3, 6, 14; Hfdst. iv: 7; Richt. xx: 27; II Sam. xv: 24; I Kon. viii: 21; hier spreekt Salomon aldus: “*Ik heb daar een plaats beschikt voor de ark, waar het verbond van Jehovah is*, hetwelk Hij met onze vaderen maakte”; en bij Johannes: “Geopend werd de Tempel Gods in den Hemel, en *gezien werd de ark Zijns verbonds* in Zijn Tempel”, Apoc. xi: 19. *Dat een verbond genoemd worden alle gerichten en inzettingen die de Heer door Mozes heeft bevolen aan het Israëlietische volk; en eveneens de Boeken van Mozes zelf*; bij Mozes: “Op den mond dezer woorden *heb Ik een verbond met u gemaakt*, en met Israël”, Exod. xxxiv: 27; de dingen die daar verbond worden genoemd, waren verscheidene dingen aangaande de slachtoffers, de feesten, de ongezuurde dingen. Bij denzelfde: “Mozes nam het *Boek des verbonds*, en hij las in de oren des volks, en zij zeiden: Al wat Jehovah heeft gesproken, zullen wij doen en horen”, Exod. xxiv: 7, 8. In Boek II der Koningen: “Joschia, de koning van Jehudah, las in het huis van Jehovah voor allen de woorden *van het Boek des verbonds, gevonden in het huis van Jehovah*; en hij maakte een verbond voor Jehovah, om te bevestigen *de woorden des verbonds, geschreven in dat Boek*; en het gehele volk stond in het *verbond*. De koning gebod het gehele volk, om Jehovah God het Pascha te houden, naar wat geschreven is in het *Boek des verbonds*”, xxiii: 2, 3, 21. Bij David: “Indien uw zonen zullen hebben gehouden *Mijn verbond* en Mijn getuigenis, die Ik hun geleerd heb, zo zullen ook hun zonen tot in het eeuwige zitten op den troon voor u”, Psalm cxxxii: 12. *Dat het verbond de verbinding is door de liefde en het geloof*, bij

Jeremia: “Ziet, de dagen zijn komende, gezegde van Jehovah, waarop Ik met het huis van Israël en met het huis van Jehudah *een nieuw verbond zal maken*, niet zoals het *verbond dat Ik gemaakt heb* met hun vaders, omdat zij *Mijn verbond* teniet hebben gedaan; maar *dit is het verbond dat Ik maken zal* met het huis Israëls na deze dagen: Ik zal Mijn Wet in het midden van hen geven, en Ik zal die op hun hart schrijven, en Ik zal hun tot God zijn, en zij zullen Mij tot volk zijn”, xxxi: 31, 32, 33; de Wet in het midden van hen geven, en die op het hart van hen schrijven, is met geloof en met naastenliefde begiftigen; door het geloof en de naastenliefde geschiedt de verbinding, welke daarmede wordt beschreven dat Ik hun tot God zal zijn, en zij Mij tot volk zullen zijn. Bij denzelfde: “*Ik zal een verbond der eeuw met hen maken*, dat Ik Mij niet langer van achter hen zal afkeren, en hun zal weldoen; *echter zal Ik Mijn vreze in hun hart geven, opdat zij niet van Mij afwijken*”, xxxii: 40; de verbinding door de liefde, die het verbond is, wordt aangeduid met Mijn vreze zal Ik in hun hart geven, opdat zij niet van Mij afwijken. Bij Ezechiël: “*Ik zal met hen maken een verbond des vredes, een verbond der eeuwigheid* zal het met hen zijn, en Ik zal ze geven, en ze vermenigvuldigen, en het heiligdom zetten in het midden van hen, en Mijn habitakel zal bij hen zijn, en Ik zal hun tot God zijn, en zij zullen Mij tot volk zijn”, xxxvii: 26, 27; daar wordt de verbinding door de liefde en door het geloof, die het verbond zijn, beschreven met het heiligdom in het midden van hen, en met het habitakel bij hen, en daarmede dat Ik hun tot God zal zijn, en zij Mij tot volk zullen zijn. Bij denzelfde: “Toen Ik aan u voorbijging, en Ik zag u, dat ziet, het was uw tijd, de tijd der liefden, *en Ik ging een verbond met u in, opdat gij de Mijne zoudt zijn*”, xvi: 8, daar aangaande Hierosolyma, waarmede de Oude Kerk wordt aangeduid; dat een verbond ingaan opdat gij de Mijne zoudt zijn, het huwelijk of de geestelijke verbinding is, is duidelijk. Omdat het verbond de verbinding betekent, wordt ook de echtgenote *de echtgenote des verbonds* genoemd, Malach. ii: 14; en de verbinding tussen broeders wordt *het verbond der broeders* genoemd, Amos i: 9. Met het verbond wordt ook de verbinding aangeduid bij David: “*Ik heb een verbond gemaakt* met Mijn Uitverkorene; Ik heb David Mijn knecht gezworen”, Psalm lxxxix: 4. *Dat het verdrag des verbonds van de zijde des Heren de Barmhartigheid en de Uitverkiezing is*, staat vast bij David: “Alle wegen van Jehovah *Barmhartigheid* en Waarheid, dengenen die *Zijn verbond bewaren*, en Zijn getuigenissen”, Psalm xxv: 10. Bij Jesaja: “Bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, en *Mijn Barmhartigheid* zal niet wijken, en *het verbond Mijns vredes* zal niet wankelen, zeide uw Erbarmer Jehovah”, liv: 10. Bij Mozes: “Jehovah, uw God, Hij God Zelf, de getrouwe God, *houdende het*

verbond en de Barmhartigheid hun die Hem liefhebben, en Zijn geboden houden tot in het duizendste geslacht”, Deut. vii: 9, 12. Bij denzelfde: “*Indien gij Mijn verbond zult gehouden hebben*, zo zult gij Mij tot eigendom zijn uit alle volken”, Exod. xix: 5. Bij denzelfde: “Ik zal naar u omzien, en u vruchtbaar maken, en u vermenigvuldigen, en *Mijn verbond* met u bevestigen”, Lev. xxvi: 9; naar hen omzien, is der Barmhartigheid; hen vruchtbaar maken en vermenigvuldigen, is met naastenliefde en geloof begiftigen; zij die daarmee worden begiftigd, worden Uitverkorenen genoemd; aldus zijn deze dingen der Uitverkiezing; voorts eveneens dat zij tot eigendom zullen zijn. *De tekenen des verbonds waren ook in de uitbeeldende Kerk*, en het waren de dingen krachtens welke zij der verbinding indachtig zouden zijn; de *besnijdenis* was zulk een teken. Gen. xvii: 11; de besnijdenis betekende immers de zuivering van de vuile liefden, na de verwijdering waarvan de hemelse liefde wordt ingeboezemd, waardoor de verbinding geschiedt. De *Sabbath* wordt ook een *eeuwig verbond* genoemd, Exod. xxxi: 16; ook van de *toonbroden* wordt gezegd dat zij den zonen Israëls *tot een eeuwig verbond* zouden zijn, Levit. xxiv: 8, 9; vooral het *bloed*, zoals vaststaat bij Mozes: “Mozes nam het *Boek des verbonds*, en hij las in de oren des volks, en zij zeiden: Al wat Jehovah gesproken heeft, zullen wij doen en horen. Toen nam Mozes *het bloed des vredeoffers*, en sprengde het op het volk, en hij zeide: Ziet, *het bloed des verbonds* hetwelk Jehovah met ulieden gesloten heeft over al deze woorden”, Exod. xxiv: 7, 8. Bij Zacharia: “*Door het bloed uws verbonds* zal Ik de gebondenen uitlaten uit den kuil waarin geen water is”, ix: 11; het bloed was het verbond of het teken des verbonds, omdat het de verbinding betekende door de geestelijke liefde, dat is, door de liefde jegens den naaste; daarom noemde de Heer toen Hij het Heilig Avondmaal instelde, Zijn Bloed het bloed des nieuwen verbonds, Matth. xxvi: 28. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat onder het verbond in den inwendigen zin in het Woord wordt verstaan.

6805. En God zag de zonen Israëls; dat dit betekent dat Hij de Kerk met geloof begiftigde, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde geloof hebben, waarover n. 897, 2325, 2807, 3863, 3869, 4403 tot 4421, 5400; vandaar is God zag, met geloof begiftigen, want het geloof is uit God; en uit de betekenis van de zonen Israëls, zijnde de Kerk, waarover n. 6637.

6806. En God kende; dat dit betekent met naastenliefde, namelijk dat Hij haar daarmee begiftigde, staat vast uit de betekenis van kennen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot God, dat is, tot den Heer, zijnde met naastenliefde begiftigen; het is immers de naastenliefde die den Heer met den mens verbindt, en maakt dat de Heer tegenwoordig bij hem is, bijgevolg

dat Hij hem kent. De Heer kent weliswaar allen in het heelal, maar niet zoals een vader zijn zonen dan hen die in het goede der liefde en der naastenliefde zijn; daarom zegt de Heer van hen die in het goede zijn, die Hij Zijn schapen noemt: “Ik ben de goede Herder, en *Ik ken de Mijnen*, en *word van de Mijnen gekend*; Mijn schapen horen Mijn stem, en *Ik ken dezelve*, en zij volgen Mij”, Joh. x: 14, 27. Doch van hen die in het boze zijn, zegt de Heer *dat Hij hen niet kent*, bij Mattheus: “Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heer, Heer, hebben wij niet door Uw Naam geprofeteerd, en door Uw Naam demonische dingen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan. Maar dan zal Ik hun belijden: *Ik ken u niet*; wijkt van Mij, gij werkers der ongerechtigheid”, vii: 22, 23. Bij denzelfde: “Ten slotte kwamen ook de overige maagden, zeggende: Heer, Heer, doe ons open. Hij echter, antwoordende, zeide: Voorwaar zeg Ik u: *Ik ken u niet*”, xxv: 11, 12. Bij Lukas: “Van dan aan waarop de heer des huizes zal opgestaan zijn, en de deur zal gesloten hebben, zult gij aanvangen buiten te staan, en aan de deur te kloppen, zeggende: Heer, Heer, doe ons open. Maar antwoordende zal Hij tot u zeggen: *Ik ken u niet van waar gij zijt*. Dan zult gij aanvangen te zeggen: Wij hebben vóór U gegeten, en gedronken, en in onze straten hebt Gij geleerd. Maar Hij zal zeggen: Ik zeg u, *Ik ken u niet van waar gij zijt*; wijkt van Mij, alle gij werkers der ongerechtigheid”, xiii: 25, 26, 27. Daaruit blijkt dat gekend worden, wanneer het door den Heer wordt gezegd, is in het goede der naastenliefde zijn, dat is, begiftigd worden met dat goede, omdat al het goede der naastenliefde van den Heer komt; en dat niet gekend worden is in het boze zijn; kennen sluit verbinding in zich en voor zoveel wordt van den mens gezegd dat hij door den Heer wordt gekend, als hij met Hem verbonden is. Hen die niet verbonden zijn, kent de Heer ook, ja zelfs de meest afzonderlijke dingen bij een ieder, Joh. ii: 24, 25, maar omdat dezen in het boze zijn, zijn zij in een andere tegenwoordigheid, die als het ware een afwezigheid is, hoewel de Heer niet afwezig is, maar het is de mens en de geest die in het boze is, die afwezig is; hiervan wordt gezegd dat de Heer hen niet kent. Een beeld van deze zaak verschijnt bij de Engelen en de geesten; zij die eender zijn ten aanzien van de staten des levens, verschijnen aan hen nabij; en zo kennen zij elkander wederzijds; doch zij die niet eender zijn ten aanzien van de staten des levens, verschijnen ver van hen verwijderd, en zij kennen elkander aldus ook niet; in één woord, in het andere leven maakt de eenderheid van den staat dat zij tegenwoordig verschijnen en gekend worden, en maakt de oneenderheid van den staat dat zij afwezig verschijnen, en niet gekend worden.

Over de geesten van de planeet Mercurius.

6807. *Dat de algehele Hemel een Mens weergeeft, die de Grootste Mens is genoemd, en dat alle en de afzonderlijke dingen bij den mens, zowel zijn uiterlijke als zijn innerlijke dingen, met dien Mens of met den Hemel overeenstemmen, is aan het einde van verscheidene Hoofdstukken getoond. Maar om dien Grootsten Mens samen te stellen, zijn niet diegenen voldoende die van dezen aardbol in het andere leven komen; dezen zijn er betrekkelijk weinigen; er moeten er zijn van verscheidene andere aardbollen. En er wordt door den Heer in voorzien dat zodra er ergens iets aan de qualiteit of de quantiteit van de overeenstemming ontbreekt, terstond van den enen of den anderen aardbol er worden ontboden om aan te vullen, opdat de verhouding gehandhaafd blijve, en aldus de Hemel stand houde.*

6808. *Op wat de geesten van de planeet Mercurius in den Grootsten Mens betrekking hebben, werd mij ook uit den Hemel ontdekt, namelijk op het geheugen, maar het geheugen van de dingen die zijn afgetrokken van de aardse en louter stoffelijke dingen. Omdat het echter gegeven is om met hen te spreken, en dit verscheidene weken lang, en te horen hoedanig zij zijn, en uit te vorsen hoe het met hen die op dien aardbol zijn, gesteld is, zo zou ik de ondervindingen zelf willen aanvoeren.*

6809. *Eens kwamen zij tot mij, en zochten zij de dingen op die in mijn geheugen waren (dit kunnen de geesten hoogst bedreven doen; wanneer zij immers tot den mens komen, zo zien zij in diens geheugen de afzonderlijke dingen die de mens kent); toen dus de geesten van Mercurius de verschillende dingen opzochten, en daaronder ook de steden en de plaatsen waar ik geweest was, bemerkte ik dat zij de tempels, de paleizen, de huizen, de straten niet wilden weten, maar slechts de dingen waarvan ik gehoord had dat zij in die plaatsen waren geschied, voorts de dingen die van de regering daar waren, en van de gemoedsaarden en de zeden welke diegenen hadden die daar waren, en eendere dingen; zulke dingen immers hangen met de plaatsen samen in het geheugen bij den mens, en daarom duiken, wanneer de plaatsen worden opgewekt, die dingen ook op. Dat zij zodanig waren, verwonderde mij, en daarom vroeg ik waarom zij de prachtige dingen der plaatsen voorbijgingen, en slechts naar de zaken en de feiten daar zochten; zij zeiden dat het voor hen geen verlustiging is om stoffelijke, lichamelijke, en aardse dingen te beschouwen, maar alleen de werkelijke dingen. Daaruit bleek voor het eerst, dat de geesten van dien aardbol in den Grootsten Mens betrekking hebben op het geheugen van de dingen die afgetrokken zijn van de stoffelijke en de aardse dingen.*

6810. *Het werd mij gezegd dat zodanig het leven van hen op hun aardbol is, namelijk dat zij zich in het geheel niet bekommeren om de aardse en de lichamelijke dingen, maar om de inzettingen, de wetten, de regeringen der natiën daar, voorts eveneens om de dingen die des Hemels zijn, welke ontelbaar zijn. En verder werd gezegd dat verscheidene mensen van dien aardbol met de geesten spreken, en dat zij vandaar erkennenissen van geestelijke dingen hebben, en van de staten des levens na den dood, en vandaar ook een verachting voor de lichamelijke en aardse dingen; zij immers die het leven na den dood voor zeker weten en geloven, bekommeren zich om de hemelse dingen, omdat het eeuwige en gelukzalige dingen zijn, niet echter om de wereldlijke, dan alleen voor zoveel als de noodzakelijkheden des levens het vereisen.*

6811. *Hoe gretig zij de erkennenissen opzoeken en putten van zulke dingen als van het geheugen zijn dat verheven is boven de zinlijke dingen des lichaams, kon voor mij daaruit vaststaan dat zij, wanneer zij een blik wierpen in de dingen die ik wist aangaande de hemelse dingen, alle dingen doorsnelden, en aanhoudend zeiden: Zo is het, zo is het. Wanneer immers de geesten tot den mens komen, zo gaan zij in zijn gehele geheugen binnen, en wekken daaruit de dingen op die met hen overeenkomen, ja zelfs lezen zij, wat ik vaak heb opgemerkt, de dingen die daar zijn als het ware uit een boek; de geesten van Mercurius doen dit bedrevener en sneller, omdat zij zich niet ophouden bij zulke dingen die langzaam zijn, en het inwendig gezicht vernauwen en bijgevolg vertragen, zoals alle aardse en lichamelijke dingen zijn wanneer men ze ten doel heeft, dat is, wanneer men ze enig en alleen lief heeft; maar zij bezagen de dingen zelf; de dingen immers waaraan geen aardse dingen kleven, voeren den animus omhoog, aldus in een breed veld; de louter stoffelijke dingen echter voeren den animus omlaag, aldus in een nauw veld. Hun gretigheid om zich erkennenissen te verwerven, bleek ook uit deze dingen: Eens, toen ik iets schreef over dingen die komen zouden, en zij toen in de verte waren, van waar zij niet een blik konden slaan in die dingen uit mijn geheugen, waren zij, omdat ik die dingen niet in hun tegenwoordigheid wilde lezen, zeer verontwaardigd, en wilden zij, tegen hun gewone gedrag in, tegen mij uitvaren, zeggende dat ik de ergste slechtaard was, en eendere dingen; en om hun driftigheid te kennen te geven, brachten zij over het rechterdeel van mijn hoofd tot aan het oor toe een soort van samentrekking, van pijn vergezeld; maar zulke dingen deden mij in het geheel geen kwaad; doch omdat zij boos hadden gedaan, verwijderden zij zich nog meer; doch nochtans bleven zij staan, willende weten wat ik had geschreven over toekomstige dingen; zodanige begeerte naar erkennenissen hebben zij.*

6812. *De geesten van Mercurius bezitten meer dan de overige geesten erkenenissen van dingen, zowel van die welke in de wereld van deze zon zijn, als van die welke buiten deze in den sterrenhemel zijn; en de dingen die zij zich eenmaal verworven hebben, onthouden zij, en zij herinneren zich die eveneens zo vaak als eendere dingen zich voordoen. Daaruit kan eveneens klaarlijkend vaststaan dat het geheugen der geesten veel volmaakter is dan het geheugen der mensen, voorts dat de geesten de dingen onthouden die zij horen, zien, en ontwaren, en het meest zulke dingen waardoor zij worden verlustigd, zoals deze geesten door de erkenenissen der dingen; want de dingen die tot verlustiging en tot liefde zijn, vloeien als het ware uit eigen beweging in, en zijn blijvend; de overige gaan niet binnen, maar raken slechts de oppervlakte aan, en glijden voorbij.*

6813. *Wanneer de geesten van Mercurius tot andere gezelschappen komen, zo vorsen zij bij hen de dingen uit die zij weten, en na die uitgevorst te hebben trekken zij zich terug; er bestaat ook een zodanige vergemeenschapping tussen de geesten, dat wanneer zij in een gezelschap zijn, indien zij aanvaard en geliefd zijn, alle dingen worden vergemeenschapt die zij kennen, en dit niet door een of ander gesprek, maar door invloed. Vanwege hun erkenenissen zijn de geesten van Mercurius meer dan de anderen vol trots, en daarom werd tot hen gezegd dat ook al weten zij talloze dingen, er nochtans oneindige zijn die zij niet weten; en dat indien de erkenenissen bij hen zich tot in het eeuwige zouden vermeerderen, zij zelfs niet eens tot het begrip van de algemene dingen zouden geraken; dat zij trots en hoogmoed hebben, werd gezegd, en dat dit niet voegt; maar zij antwoordden dat het geen trots is, maar slechts een zich beroemen op het vermogen van hun geheugen; aldus kunnen zij hun fouten verontschuldigen.*

6814. *Van de spraak der woorden hebben zij, omdat die stoffelijk is, een afkeer; en daarom kon ik met hen niet anders spreken dan door een soort van actief denken. Hun geheugen verstrekt, omdat het een geheugen van dingen en niet van zuiver stoffelijke beelden is, zijn objecten van meer nabij aan de gedachte, de gedachte immers welke boven de verbeelding is, vereist als objecten dingen die aan de stoffelijke dingen zijn onttrokken; maar hoewel het aldus is, beschikken de geesten van Mercurius toch maar weinig over vermogen van oordeel; zij verlustigen zich niet in de dingen die des oordeels zijn en der gevolgtrekkingen uit de gedachten; de blote erkenenissen immers zijn voor hen ter verlustiging.*

6815. *Het werd gegeven om het hun bij te brengen of zij niet enig nut uit hun erkenenissen zouden willen doen, want het is niet genoeg zich aan erkenenissen te verlustigen, omdat erkenenissen nutten beogen, en nutten de einddoelen moeten zijn; uit erkenenissen alleen is er geen nut voor hen, maar voor de anderen aan wie zij hun erkenenissen zouden willen mededelen, en dat het den mens*

die wijs wil zijn, geenszins betaamt om bij erkenenissen alleen te blijven staan, omdat deze slechts instrumentale oorzaken zijn, die dienstig hebben te zijn bij het opsporen van de nutten die des levens moeten zijn. Maar zij antwoordden dat zij zich verlustigen aan erkenenissen, en dat de erkenenissen voor hen nutten zijn.

6816. *De geesten van Mercurius verschillen geheel en al van de geesten van onzen aardbol, want de geesten van onzen aardbol bekommeren zich niet zo om de zaak zelf, maar om stoffelijke, wereldlijke, lichamelijke, en aardse dingen; deswege kunnen de geesten van Mercurius niet met de geesten van onzen aardbol tezamen zijn; derhalve vluchten zij weg waar zij ze ook maar aantreffen; de geestelijke sferen immers welke van dezen en genen uitwasemen, zijn bijna met elkander in strijd. De geesten van Mercurius voeren het in den mond dat zij de uit de stoffelijke dingen voortgebrachte dingen liefhebben, en dat zij niet de schede willen beschouwen, maar de van hun schede ontblote dingen, aldus de innerlijke dingen.*

6817. *Het vervolg over de geesten van de planeet Mercurius aan het einde van het volgende Hoofdstuk.*

Exodus

Derde Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

6818. Over den naaste moet verder worden gesproken, want zonder erkentenis van eden naaste kan men niet weten hoe de naastenliefde uitgeoefend moet worden. In de aan het voorgaande Hoofdstuk voorafgezonden dingen is gezegd dat ieder mens de naaste is, maar de een niet eender als de ander; en dat diegene de naaste meer dan de anderen is, die in het goede is, aldus dat het het goede is dat bij den mens is, dat geliefd moet worden; want wanneer het goede wordt geliefd, wordt de Heer geliefd; het is immers de Heer, van Wien het Goede is, Die in het Goede is, en Die het Goede zelf is.

6819. Doch niet slechts de mens in het enkelvoud is de naaste, maar ook de mens in het meervoud is het; want het gezelschap, kleiner en groter is het, het vaderland is het, de Kerk is het, het Rijk des Heren is het, en boven allen is de Heer het; dezen zijn de naaste aan wie men moet weldoen uit naastenliefde. Dit zijn eveneens de opklimmende graden van den naaste; in een eerderen graad immers is het het gezelschap van meerderen dan de enkele mens; in een eerderen graad is het het vaderland dan het gezelschap; in een nog eerderen graad is het de Kerk; en in een nog eerderen graad is het het Rijk des Heren; in den hoogsten graad is het echter de Heer; deze opklimmende graden zijn zoals de treden van een ladder, aan den top waarvan de Heer is.

6820. Het gezelschap is meer de naaste dan de enkele mens, omdat het uit meerderen bestaat; jegens hetzelfde moet de naastenliefde eender worden uitgeoefend als jegens den mens in het enkelvoud, namelijk volgens het hoedanige van het goede dat bij hetzelfde is; aldus geheel anders jegens een gezelschap van rechtschapenen, dan jegens een gezelschap van niet-rechtschapenen.

6821. Het vaderland is meer de naaste dan het gezelschap, omdat het gelijk als een ouder is; daar immers is de mens geboren, het voedt hem, en het beschermt hem tegen onrecht. Het vaderland moet uit de liefde worden welgedaan volgens zijn noodzakelijkheden, die vooral zijn levensonderhoud, zijn burgerlijk leven, en zijn geestelijk leven betreffen. Wie het vaderland liefheeft, en hetzelfde uit welwillen weldoet, heeft in het andere leven het Rijk des Heren lief, want daar is het Rijk des Heren voor hem het vaderland; en wie het Rijk des Heren liefheeft, heeft den Heer lief, omdat de Heer het al

in alle dingen van Zijn Rijk is; want wat eigenlijk het Rijk des Heren wordt genoemd, is het goede en het ware dat bij hen die daar zijn, uit den Heer is.

6822. De Kerk is meer de naaste dan het vaderland, want wie voor de Kerk zorgt, die zorgt voor de zielen en het eeuwige leven van de mensen die in het vaderland zijn; en er wordt voor de Kerk gezorgd, wanneer de mens tot het goede wordt geleid, en wie dit doet uit de naastenliefde, die heeft den naaste lief, want hij wenst en wil voor den ander den Hemel en de gelukzaligheid des levens tot in het eeuwige. Het goede kan door een ieder aan den ander in het vaderland worden ingeboezemd, niet echter het ware, tenzij door hen die lerende bedienaren zijn; indien anderen het doen, zo ontstaan ketterijen, en wordt de Kerk verstoord en uiteengescheurd. De naastenliefde wordt uitgeoefend indien de naaste door het ware dat van de Kerk is, tot het goede wordt geleid; indien in de Kerk iets het ware wordt geheten dat van het goede afleidt, zo moet daar geen acht op worden geslagen, want het is het ware niet. Een ieder moet zich eerst het ware verwerven uit de Leer der Kerk, en daarna uit het Woord des Heren; dit moet het ware van zijn geloof zijn.

6823. Het Rijk des Heren is de naaste in een hogeren graad dan de Kerk waar iemand geboren is; want het Rijk des Heren bestaat uit allen die in het goede zijn, zowel uit hen die op aarde zijn als uit hen die in de Hemelen zijn; aldus is het Rijk des Heren het goede met al zijn hoedanige in een samenvatting; wanneer dit goede wordt geliefd, zo worden de afzonderlijken die in het goede zijn, geliefd. Aldus is het ganse, dat al het goede in een samenvatting is, de naaste in den eersten graad, en het is die Grootste Mens waarover aan het einde van verscheidene Hoofdstukken is gehandeld, welke Mens het repraesentatieve Beeld is van den Heer Zelf. Die Mens, dat is, het Rijk des Heren, wordt geliefd, wanneer men uit binnenste aandoening diegenen weldoet die mens zijn door dien Mens uit den Heer, aldus bij wie het Rijk des Heren is.

6824. Dit zijn de graden van den naaste, en volgens deze graden moet de naastenliefde opklimmen; maar deze graden zijn graden in de opeenvolgende orde, waarin altijd de eerdere of de hogere graad gesteld is boven den lateren of den lageren; en omdat de Heer in den hoogsten graad is, en Hij moet worden beschouwd in de afzonderlijke graden als het einddoel werwaarts moet worden geschouwd, moet aldus Hijzelf boven allen en boven alle dingen worden geliefd.

Derde Hoofdstuk.

1. Moscheh was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, den priester van Midian; en hij leidde de kudde achter de woestijn, en hij kwam tot den berg GODS, tot Choreb.
2. En gezien werd de Engel van JEHOVAH voor (*ad*) hem in een vlam des vuurs uit het midden van een braambos; en hij zag, en ziet, het braambos brandde van vuur, en het braambos werd in genen dele verteerd.
3. En Moscheh zeide: Ik zal derhalve ter zijde gaan, en ik zal dit grote visioen zien, waarom het braambos niet wordt verteerd.
4. En JEHOVAH zag dat hij ter zijde ging om te zien, en GOD riep tot hem uit het midden van het braambos, en Hij zeide: Moscheh, Moscheh; en hij zeide: Zie, mij.
5. En Hij zeide: Nader hier niet toe; trek uw schoenen uit van over uw voeten, omdat de plaats waarop gij staat, grond der heiligheid is dezelve.
6. En Hij zeide: Ik ben de GOD uws vaders, de GOD van Abraham, de GOD van Jischak, en de GOD van Jakob; en Moscheh bedekte zijn aangezichten, omdat hij vreesde GOD aan te zien.
7. En JEHOVAH zeide: Door te zien heb Ik gezien de verdrukking Mijns volks, hetwelk in Egypte is, en Ik heb hun geschreeuw gehoord van voor de drijvers van hetzelfde, omdat Ik de smarten van hetzelfde heb gekend.
8. En Ik ben nedergedaald om hetzelfde te bevrijden uit de hand der Egyptenaren, en om hetzelfde te doen opklimmen uit dat land tot een land goed en breed, tot een land vloeiende van melk en honing, tot de plaats van den Kanaäniet, en van den Chittiet, en van den Emorriet, en van den Periziet, en van den Chiviet, en van den Jebusiet.
9. En nu, zie, het geschreeuw der zonen Israëls is tot Mij gekomen, en ook heb Ik gezien de verdrukking waarmede de Egyptenaren hen verdrukken.
10. En nu, ga, en Ik zal u zenden tot Farao, en leid uit Mijn volk, de zonen Israëls, uit Egypte.
11. En Moscheh zeide tot GOD: Wie ben ik, dat ik zal gaan tot Farao, en dat ik zal uitleiden de zonen Israëls uit Egypte.
12. En Hij zeide: Omdat Ik met u zal zijn; en dit zal u het teken zijn dat Ik u gezonden heb: Al uitleidende, gij, het volk uit Egypte, zult gijlieden GOD vereren aan dezen berg.

13. En Moscheh zeide tot GOD: Zie, ik kom tot de zonen Israëls, en ik zeg tot hen: De GOD uwer vaderen heeft mij tot ulieden gezonden, en als zij tot mij zeggen: Wat is de Naam van Hem; wat zal ik tot hen zeggen?
14. En GOD zeide tot Moscheh: IK BEN DIE IK BEN; en Hij zeide: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen: IK BEN heeft mij tot ulieden gezonden.
15. En GOD zeide nog tot Moscheh: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen: JEHOVAH DE GOD uwer vaderen, de GOD van Abraham, de GOD van Jischak, en de GOD van Jakob, heeft mij tot ulieden gezonden; dit is Mijn Naam tot in het eeuwige, en dit Mijn gedachtenis tot in geslacht, geslacht.
16. Ga, en vergader de ouderen van Israël, en zeg tot hen: JEHOVAH de GOD uwer vaderen, is gezien voor mij, de GOD van Abraham, van Jischak en van Jakob, door te zeggen: Door te bezoeken heb Ik ulieden bezocht, en hetgeen ulieden in Egypte is gedaan.
17. En Ik zeg: Ik zal ulieden doen opklimmen uit de verdrukking van Egypte, tot het land van den Kanaäniet, en van den Chittiet, en van den Emorriet, en van den Periziet, en van den Chiviet, en van den Jebusiet, tot een land vloeijende van melk en honing.
18. En zij zullen uw stem gehoord hebben, en gij zult binnengaan, gij en de ouderen van Israël, tot den koning van Egypte, en gijlieden zult tot hem zeggen: JEHOVAH de GOD der Hebreëen is ons ontmoet; en nu, laat ons gaan, ik bid u, den weg van drie dagen in de woestijn, en laat ons slachtofferen aan JEHOVAH onzen GOD.
19. En Ik ken dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan, en niet door een sterke hand.
20. En Ik zal Mijn hand zenden, en zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen die Ik zal doen in het midden van hetzelfde; en daarna zal hij ulieden zenden.
21. En Ik zal de genade van dit volk geven in de ogen der Egyptenaren; en het zal zijn, wanneer gij gaat, zo zult gij niet ledig gaan.
22. En de vrouw zal vragen van haar naburin, en van de waardin haars huizes, vaten van zilver, en vaten van goud, en klederen, en gijlieden zult leggen op uw zonen, en op uw dochteren, en gij zult de Egyptenaren uitplunderen.

De Inhoud.

6825. In het Eerste Hoofdstuk is in den inwendigen zin gehandeld over de bestoking van hen die van de Kerk zijn, door de valse en de boze dingen. In het Tweede Hoofdstuk over de aanvangen en de opeenvolgende staten van *het Goddelijk Ware* bij hen; in dit Hoofdstuk wordt in den inwendigen zin gehandeld over de bevrijding van hen; en dan worden zij eerst daaromtrent onderricht wie de God is Die hen heeft bevrijd, namelijk dat het de Heer is; en dat Hij hen zal binnenleiden in den Hemel, nadat zij begiftigd zijn met velerlei ware en goede.

De Inwendige Zin.

6826. Vers 1, 2, 3. *En Moscheh was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, den priester van Midian; en hij leidde de kudde achter de woestijn, en hij kwam tot den berg Gods, tot Choreb. En gezien werd de Engel van Jehovah voor hem in een vlam des vuurs uit het midden van een braambos; en hij zag, en ziet, het braambos brandde van vuur, en het braambos werd in genen dele verteerd. En Moscheh zeide: Ik zal derhalve ter zijde gaan, en ik zal dit grote visioen zien, waarom het braambos niet wordt verteerd.* En Moscheh was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, den priester van Midian, betekent dat de Wet uit het Goddelijke diegenen onderrichtte die in het ware van het eenvoudig goede waren; de priester is het goede der Kerk, waar zij zijn; en hij leidde de kudde achter de woestijn, betekent nadat zij verzoekingën hadden ondergaan; en hij kwam tot den berg Gods, betekent dat het goede der Goddelijke Liefde hem verscheen; tot Choreb, betekent het hoedanige; en gezien werd de Engel van Jehovah voor hem, betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; in een vlam des vuurs uit het midden van een braambos, betekent de Goddelijke Liefde in het wetenschappelijk ware; en hij zag, en ziet, het braambos brandde van vuur, betekent de ontwaring dat het wetenschappelijk ware vol was van het goede der Goddelijke Liefde; en het braambos werd in genen dele verteerd, betekent het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede in het natuurlijke; en Moscheh zeide, betekent de doorvatting uit de Wet uit het Goddelijke; ik zal derhalve ter zijde gaan, en ik zal dit grote visioen zien, betekent de bespiegeling over deze onthulling; waarom het braambos niet wordt verteerd, betekent dat er een zodanig éénzijn is.

6827. En Moscheh was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, den priester van Midian; dat dit betekent dat de Wet uit het Goddelijke diegenen onderrichtte die in het ware van het eenvoudig goede waren, en dat de priester van Midian het goede der Kerk is, waar zij zijn, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6752; in den aanvang echter ten aanzien van het Ware dat der Wet uit het Goddelijke is, n. 6771; hier echter ten aanzien van de Wet uit het Goddelijke; het is geoorloofd aldus de graden der voortschrijding in den Heer te noemen vóórdat Hij ten aanzien van het Menselijke *de Goddelijke Wet* zelf is geworden. In het ganse Woord wordt in zijn binnensten of hoogsten zin gehandeld over den Heer alleen, en over de Verheerlijking van Zijn Menselijke; maar omdat de binnenste of de hoogste zin het menselijke verstand te boven gaat, is het

geoorloofd het Woord te ontvouwen ten aanzien van zijn inwendigen zin, waarin wordt gehandeld over het Rijk des Heren en over de Kerk, en over de instauratie van deze, voorts over de wederverwekking van den mens der Kerk uit den Heer; dat in den inwendigen zin over deze dingen wordt gehandeld, komt omdat de wederverwekking van den mens een repraesentatief beeld is van de Verheerlijking des Heren; men zie n. 3138, 3212, 3296, 3490, 4402, 5688, 3245, 3246; uit de betekenis van weiden, zijnde onderrichten, waarover n. 3795, 5201; uit de betekenis van de kudde van kleinvee, zijnde hij die leert en door het ware tot het goede der naastenliefde wordt geleid, waarover n. 343; aldus is de kudde in den algemenen zin de Kerk, n. 3767, 3768, hier de Kerk waar diegenen zijn die in het ware van het eenvoudig goede zijn, die worden aangeduid met Midian, n. 3242, 4756; en uit de betekenis van den schoonvader, zijnde het goede, waaruit als uit een vader dat goede ontstaat dat verbonden is met het ware, hier met het ware dat van de Wet uit het Goddelijke is, dat wordt uitgebeeld door Moscheh; men zie n. 6793; het hoedanige van dat goede is Jethro; en uit de betekenis van den priester van Midian, zijnde het goede der Kerk waar diegenen zijn die in het ware van het eenvoudig goede zijn, waarover n. 6775. Uit deze dingen blijkt dat met Moscheh was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, den priester van Midian, wordt aangeduid dat de Wet uithet Goddelijke diegenen onderrichtte die in het ware van het eenvoudig goede waren; en dat de priester van Midian het goede der Kerk is, waar zij zijn.

6828. En hij leidde de kudde achter de woestijn; dat dit betekent nadat zij verzoeken hadden ondergaan, namelijk zij die in het ware van het eenvoudig goede waren, staat vast uit de betekenis van de kudde, zijnde de Kerk waar diegenen waren die in het ware van het eenvoudig goede waren, waarover vlak boven n. 6827; en uit de betekenis van de woestijn, zijnde de staat der verzoeking. De woestijn immers betekent het slechts weinig bewoonde en bebouwde, en eveneens het in het geheel niet bewoonde en bebouwde, aldus in den geestelijken zin den mens die verwoest is ten aanzien van het goede, en verlaten ten aanzien van het ware; bijgevolg de mens die in de verzoeking is; wie immers in de verzoeking is, die is in de verwoesting en in de verlating; het valse immers en het boze die bij hem zijn, komen te voorschijn en verduisteren, en nemen bijna den invloed van het ware en het goede uit den Heer weg; het schijnt hem ook niet toe dat het ware dat invloeit, zulk een leven heeft dat het de valse en de boze dingen kan uiteenslaan; dan zijn ook boze geesten aanwezig die smart bijbrengen, en wanhoop aangaande het heil. Dat de woestijn zulk een staat betekent, staat vast uit zeer veel plaatsen in

het Woord; men zie n. 2708; en omdat de woestijn den staat der verzoeking betekende, en het getal veertig onverschillig welken duur ervan, n. 730, 862, 2272, 2273, waren derhalve de zonen Israëls *in de woestijn veertig jaren*, en is derhalve de Heer *veertig dagen in de woestijn* geweest toen Hij werd verzocht, Matth. iv: 2, Markus i: 13.

6829. En hij kwam tot den berg Gods; dat dit betekent dat het goede der Goddelijke Liefde daarna verscheen, staat vast uit de betekenis van den berg Gods, zijnde het goede der Goddelijke Liefde; dat de berg het goede der liefde is, zie men in n. 795, 796, 2722, 4210, 6435; dat dat goede verscheen nadat zij verzoeking hadden ondergaan, wordt daarmede aangeduid dat hij tot dien berg kwam achter de woestijn. Hiermede is het aldus gesteld: Wanneer de mens in de verzoeking is, is hij rondom belegerd door valse en boze dingen, die den invloed des lichts uit het Goddelijke, dat is, van het ware en het goede, verhinderen; de mens is dan als het ware in duisternis; de duisternis in het andere leven is niets anders dan een belegering door valse dingen, want deze nemen het licht weg, en aldus de doorvatting van de vertroosting door de ware dingen aan hem die in de verzoeking is. Wanneer de mens echter uit de verzoeking oprijst, dan verschijnt het licht met zijn geestelijke warmte, dat is, het ware met zijn goede; vandaar heeft hij blijdschap na den angst; dit is de morgen die op den nacht volgt in het andere leven. De oorzaak dat dan het goede wordt doorvat, en het ware verschijnt, is deze dat na de verzoeking het ware en het goede naar de innerlijke dingen doordringen en worden ingeworteld; de mens is immers wanneer hij in de verzoeking is, als het ware in een honger naar het goede en in een dorst naar het ware; en daarom neemt hij, wanneer hij oprijst, het goede tot zich zoals een hongerige spijs, en neemt hij het ware op zoals een dorstige drank; en bovendien worden, wanneer het Licht uit het Goddelijke verschijnt, de valse en de boze dingen verwijderd, na de verwijdering waarvan er een toegang is voor het ware en het goede om innerlijk door te dringen. Dit zijn de oorzaken dat na de verzoeking het goede der liefde met zijn licht uit den Heer verschijnt. Dat na het duistere en het angstige der verzoeking het lichtende en het blijde verschijnt, is, omdat het in het andere leven gewoon is, aan allen daar bekend.

6830. Tot Choreb; dat dit het hoedanige betekent, namelijk van het goede van de Goddelijke Liefde, dat verscheen, staat hieruit vast dat namen, wanneer zij worden toegevoegd, het hoedanige behelzen der zaak waarover wordt gehandeld; het hoedanige der zaak dat Choreb behelst, blijkt uit de dingen die daar gezien werden, namelijk uit de vlam des vuurs uit het midden van

het braambos, aldus dat het is het Goddelijk Goede der Liefde, opblinkende door het Ware dat der *Goddelijke Wet* is.

6831. En gezien werd de Engel van Jehovah voor hem; dat dit den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, staat vast uit de betekenis van den Engel van Jehovah, zijnde het Goddelijk Menselijke des Heren, waarover n. 6280. De oorzaak dat het Goddelijk Menselijke de Engel van Jehovah wordt geheten, is deze dat Jehovah vóór de Komst des Heren, toen Hij door den Hemel heenging, in den menselijken vorm zoals een Engel verscheen, want de ganse Engellijke Hemel geeft één Mens weer, die de Grootste Mens wordt geheten, waarover aan het einde van verscheidene Hoofdstukken is gehandeld; en daarom verscheen het Goddelijke Zelf, wanneer het daardoor heenging, in den Menselijken vorm als een Engel voor hen met wie Hij sprak; dit was het Goddelijk Menselijke van Jehovah vóór de Komst des Heren; het Menselijke des Heren is, na Goddelijk geworden te zijn, het zelfde; de Heer immers is Jehovah Zelf in het Goddelijk Menselijke. Dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke Engel wordt geheten, zie men in n. 6280; en eveneens staat het vast uit tal van plaatsen in het Nieuwe Testament, waar de Heer Zich *den Gezondene* van den Vader heet, en gezonden worden betekent voortgaan, en de Gezondene in de Hebreeuwse taal Engel; dat de Heer zich de Gezondene heet, zie men in Matth. x: 40; Hfdst. xv: 24; Markus ix: 37; Lukas iv: 43; Hfdst. ix: 48; Hfdst. x: 16; Joh. iii: 17, 34; Hfdst. iv: 34; Hfdst. v: 23, 24, 36, 37, 38; Hfdst. vi: 29, 39, 40, 44, 57; Hfdst. vii: 16, 18, 28, 29; Hfdst. viii: 16, 18, 29, 42; Hfdst. ix: 4; Hfdst. x: 36; Hfdst. xi: 41, 42; Hfdst. xii: 44, 45, 49; Hfdst. xiii: 20; Hfdst. xiv: 24; Hfdst. xvi: 5, 7; Hfdst. xvii: 3, 8, 18, 21, 23, 25.

6832. In een vlam des vuurs uit het midden van een braambos; dat dit de Goddelijke Liefde in het wetenschappelijk ware betekent, staat vast uit de betekenis van de vlam des vuurs, zijnde de Goddelijke Liefde, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het braambos, zijnde het wetenschappelijk ware; dat het braambos het wetenschappelijk ware is, komt omdat alle boompjes, van welk geslacht dan ook, de wetenschappelijke dingen betekenen, de grotere boomgroepen zelf echter de erkenningen en de doorvattingen; de braam betekent, omdat zij bloesems en bessen voortbrengt, het wetenschappelijk ware. Het wetenschappelijk ware der Kerk is niets anders dan het Woord in den zin der letter, en eveneens al het uitbeeldende en aanduidende der Kerk dat bij de nakomelingen van Jakob was; deze dingen worden in hun uitwendigen vorm de wetenschappelijke ware dingen genoemd, doch in den inwendigen vorm zijn het de geestelijke ware dingen.

Maar omdat de ware dingen in den inwendigen vorm, of in den geestelijken vorm, niet konden verschijnen aan het nageslacht uit Jakob, ter oorzaak hiervan dat zij in de uitwendige dingen alleen waren, en in het geheel niet wilden weten van enig inwendige, daarom verscheen de Heer in het braambos; wanneer de Heer verschijnt, verschijnt Hij immers volgens het hoedanige van den mens, want de mens neemt het Goddelijke niet anders op dan volgens zijn hoedanige; toen daarom de Heer ook op den berg Sinai verscheen, verscheen Hij aan het volk zoals een vuur brandende tot aan het hart des hemels, en zoals duisternis, wolken, en donkerheid, Deut. iv: 11; Hfdst. v: 19, 20, 21, 22, voorts Exod. xix: 18; gans anders zou Hij verschenen zijn, indien het volk, dat onder aan den berg toeschouwde, niet zodanig was geweest; en omdat dat volk slechts in de uitwendige dingen was, wordt daarom, toen Mozes tot den Heer binnentrad op den berg Sinai, gezegd dat hij in de wolk binnentrad, Exod. xx: 18, Hfdst. xxiv: 2, 18, Hfdst. xxxiv: 2, 3, 4, 5; dat de wolk het uitwendige des Woords is, zie men in de Voorrede tot Gen. Hfdst. xviii, en n. 4060, 4319, 5922, 6343 einde; bijgevolg ook het uitbeeldende der Kerk, beschouwd in den uitwendigen vorm. Dat de Heer aan een ieder verschijnt volgens diens hoedanige, kan hieruit vaststaan dat de Heer aan hen die in den binnensten of derden Hemel zijn, verschijnt als Zon, waaruit een onuitsprekelijk Licht is, ter oorzaak hiervan dat zij die daar zijn, in het goede der liefde tot den Heer zijn; en dat Hij aan hen die in den middelsten of tweeden Hemel zijn, als Maan verschijnt, ter oorzaak hiervan dat zij daar meer verwijderd en duisterder in de liefde tot den Heer zijn; zij zijn immers in de liefde jegens den naaste; in den laatsten of eersten Hemel echter verschijnt de Heer niet als Zon, noch als Maan, maar slechts zoals Licht, welk Licht het licht der wereld verre te boven gaat; en omdat de Heer aan een ieder verschijnt volgens diens hoedanige, kan Hij derhalve ook niet anders aan hen die in de hel zijn, verschijnen dan zoals een donkerzwarte wolk en donkerheid; want zodra het Licht des Hemels, dat uit den Heer is, in de ene of andere hel binnen valt, ontstaat daar duisternis en donkerheid. Uit deze dingen nu kan vaststaan dat de Heer aan een ieder verschijnt volgens diens hoedanige, omdat Hij verschijnt volgens de opneming. En omdat de nakomelingen uit Jakob alleen in de uitwendige dingen waren, verscheen daarom de Heer aan Mozes in het braambos, en eveneens in een wolk toen hij binnentrad tot den Heer op den berg Sinai. Dat de vlam de Goddelijke Liefde is, komt omdat de Liefde in haar eersten oorsprong niets anders is dan vuur en vlam van den Heer als Zon; het is het vuur en de vlam van deze Zon die het Zijn des levens geeft aan ieder mens; en het is het levensvuur zelf, en dat dit de innerlijke

dingen des mensen met warmte vult, kan vaststaan uit de liefde; voor zoveel als immers de liefde bij den mens groeit, voor zoveel wordt de mens warm, en voor zoveel als die liefde afneemt, voor zoveel wordt hij koud. Vandaar komt het dat de Heer, wanneer Hij in een visioen verscheen, als een vuur en een vlam verscheen, zoals bij Ezechiël: “Het aanzien der vier dieren (die Cherubim waren) was zoals *brandende kolen des vuurs, naar het aanzien der fakkelen*; datzelve ging steeds tussen de dieren, zoals *de glans des vuurs*, en *van het vuur ging een bliksem uit*. Boven het uitspannel, hetwelk was boven hun hoofden, was als het ware het aanzien van een saffiersteen, de gelijkenis eens troons, en op de gelijkenis des troons de gelijkenis als het ware *het aanzien van een Mens daarboven op zijnde*; en ik zag *de gedaante van een brandende kool* naar de gedaante van *vuur* daarbinnen rondom, van het aanzien Zijner lenden en opwaarts, maar van het aanzien Zijner lenden en nederwaarts zag ik als het ware het *aanzien van vuur*, hebbende een *glans rondom*”, 1: 13, 26, 27. Dat de afzonderlijke dingen in dit visioen aanduidend en uitbeeldend voor Goddelijke dingen zijn, kan niemand ontkennen, maar indien men niet weet wat er wordt aangeduid met de Cherubim, met brandende kolen des vuurs naar het aanzien der fakkelen, met den troon, met het aanzien van een mens daarop, met de lenden van welke opwaarts en nederwaarts vuur, en uit het vuur een glans, kan men nooit de heilige verborgenheid weten die daarin gelegen is; dat de Cherubim de Voorzienigheid des Heren zijn, zie men in n. 308; dat de troon de Hemel is, eigenlijk het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, dat den Hemel vormt, n. 5313; dat het aanzien van een Mens boven op den troon de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, is duidelijk; dat de lenden de echtelijke liefde zijn, en vandaar elke hemelse liefde, n. 3021, 4277, 4280, 4575, 5050 tot 5062; welke liefde werd uitgebeeld door de gedaante van een brandende kool naar de gedaante des vuurs, hebbende een glans rondom. Bij Daniël: “Ik was ziende, totdat tronen werden nedergeworpen, en de Oude der dagen zich zette; Zijn kleed was zoals sneeuw wit, en het haar Zijns hoofds zoals reine wol; Zijn troon een *vlam des vuurs*; Zijn raderen een *brandend vuur*; een *stroom des vuurs uitstromende en uitgaande van voor Hem*”, VII: 9, 10; het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde des Heren werd ook hier gezien zoals een vlam des vuurs. Bij Johannes: “Hij die op het witte paard zat; Zijn ogen zoals een *vlam des vuurs*”, Apoc. XIX: 12; dat Hij Die op het witte paard zat, de Heer is ten aanzien van het Woord, wordt daar openlijk gezegd, Vers 13, 16; aldus is de vlam des vuurs het Goddelijk Ware dat in het Woord is, dat uit het Goddelijk Goede van den Heer is. Bij denzelfde: “In het midden der zeven kandelaren een, den *Zoon des Mensen* gelijk, bekleed met

een talaar; Zijn hoofd en Zijn haren wit zoals witte wol, zoals sneeuw, maar Zijn ogen zoals een *vlam des vuurs*”, Apoc. I: 13, 14; hier eveneens is ogen zoals een vlam des vuurs het Goddelijk Ware, voortgaande van het Goddelijk Goede des Heren. Dat de vlam des vuurs het Goddelijk Ware is, voortgaande van den Heer, blijkt eveneens bij David: “De stem van Jehovah, invallende zoals een *vlam des vuurs*”, Psalm xxix: 7; de stem van Jehovah voor het Goddelijk Ware. Opdat het Goddelijk Ware, voortgaande van het Goddelijk Goede des Heren, zou worden uitgebeeld, werd het bevolen dat zij een kandelaar zouden maken uit zuiver goud *met zeven lampen*, en dat hij zou worden gesteld in de Tent der Samenkomst bij de tafel waar de toonbroden lagen, en dat *de lampen bij voortduur zouden branden vóór Jehovah*, Exod. xxv: 31 tot het einde; Hfdst. xxxvii: 17 tot 24; Hfdst. xl: 24, 25; Levit. xxiv: 4; Num. viii: 2; Zachar. iv: 2; door den kandelaar met de zeven lampen werd uitgebeeld het Goddelijk Ware, voortgaande van het Goddelijk Goede des Heren. Opdat eveneens het Goddelijk Goede zelf zou worden uitgebeeld, werd het bevolen dat er een voortdurend vuur zou zijn op het altaar: “*Het vuur zal op het altaar branden, en niet worden uitgeblust*; de priester zal daarop de houten aansteken elken dageraad; *het vuur zal geduriglijk op het altaar branden, en niet worden uitgeblust*”, Levit. vi: 12, 13. Dat het vuur uitbeeldend was voor de Goddelijke Liefde, was den Ouden ten zeerste bekend; het kan hieruit vaststaan dat dit uitbeeldende zich van de Oude Kerk heeft verbreid tot de ver spreide natiën, die in een afgodischen eredienst waren; en dat deze een eeuwigdurend heilig vuur instelden, en daarover maagden aanstelden, die de Vestaalse maagden werden geheten, is bekend. Dat het vuur en de vlam in den tegengestelden zin de vuile liefden betekenen, zoals de liefde van wraak, wreedheid, haat, echtbreuk, en in het algemeen de begerigheden die uit de liefden van zich en van de wereld zijn, staat ook vast uit verscheidene plaatsen in het Woord, waarvan alleen deze mogen worden aangevoerd; bij Jesaja: “Ziet, zij zijn geworden zoals stoppelen, *het vuur heeft ze verbrand*; zij ontrukken hun ziel niet aan *de hand der vlam*; *geen kool om te warmen, vuur om daarvoor neder te zitten*”, xlvii: 14. Bij Ezechiël: “Ziet, Ik zal *een vuur in u aansteken*, dat in u allen groenen boom en allen dorren boom zal verteren; *de vlam der zware vlam zal niet worden uitgeblust*, daardoor zullen verbrand worden alle aangezichten van het zuiden tot het noorden”, xx: 47; hier worden met het vuur en de vlam de begeerten van het boze en het valse aangeduid, die al het goede en ware der Kerk uitblussen; vandaar de verwoesting van deze. Bij Lukas: “De rijke zeide tot Abraham: Vader Abraham, ontferm u mijner, en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water dope, en

verkoel mijn tong, omdat ik *smarten lijde in deze vlam*”, XVI: 24. Zij die niet weten dat het levensvuur bij den mens uit een anderen oorsprong is dan het elementaire vuur, kunnen geenszins anders weten dan dat onder het vuur der hel een zodanig vuur als het vuur in de wereld wordt verstaan, terwijl toch in het Woord niet een zodanig vuur wordt verstaan, maar het vuur dat der liefde is, aldus dat van des mensen leven is, voortgaande van den Heer als Zon, welk vuur, wanneer het binnentreedt bij hen die in tegengestelde dingen zijn, wordt verkeerdt in het vuur der begeerten, welke, zoals boven is gezegd, die van wraak, haat, wreedheid zijn, opwellende uit de liefde van zich en van de wereld; dit vuur is het dat diegenen martelt die in de hellen zijn, want wanneer de teugel aan hun begeerten wordt gevierd, stort de een zich op den ander, en martelen zij elkander wederzijds op schandelijke en onuitsprekelijke manieren, want een ieder wil boven allen uitmunten, en den ander de dingen afnemen die van hem zijn, met verborgen en openlijke kunstgrepen; daar de een en de ander deze dingen begeert, ontstaan daaruit ingekankerde haatgevoelens, en daaruit gruweldaden die worden uitgeoefend vooral door magische kunstgrepen en door fantasieën, welke kunstgrepen ontelbaar zijn en volslagen onbekend in de wereld. Zij die de geestelijke dingen niet geloven, vooral de vereerders der natuur, kunnen er nooit toe worden gebracht om te geloven dat de warmte bij de levenden, die het inwendige leven zelf maakt, uit een anderen, oorsprong is dan waaruit de warmte der wereld is, want zij kunnen niet weten, te minder erkennen, dat het hemelse vuur het voortgaande is van den Heer als Zon, en dat dat Vuur zuivere liefde is; vandaar kunnen zij ook niet de ontelbare dingen weten die in het Woord zijn, waar niet een ander vuur wordt verstaan; noch kunnen zij de ontelbare dingen in den mens weten, die het opnemend orgaan er van is.

6833. En hij zag, en ziet, het braambos brandde van vuur; dat dit de ontwaring betekent dat het wetenschappelijk ware vol was van het goede der Goddelijke Liefde, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde ontwaren, waarover n. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; uit de betekenis van het braambos, zijnde het wetenschappelijk ware, waarover vlak boven n. 6832; en uit de betekenis van het vuur, zijnde de Goddelijke Liefde, waarover n. 934 einde, 4906, 5071, 5215, 6314, 6832; vandaar is van vuur branden, vol zijn van het goede der Goddelijke Liefde.

6834. En het braambos werd in genen dele verteerd; dat dit betekent het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van het braambos, zijnde het wetenschappelijk ware, waarover boven n. 6832, 6833; hier is het, omdat over den Heer wordt

gehandeld, het Goddelijk Ware in het natuurlijke; het natuurlijke wordt aangeduid, omdat het ware daar wetenschappelijk is; en uit de betekenis van niet door het vuur verteerd worden, zijnde niet verstrooid worden door het goede der Goddelijke Liefde; dat het vuur het goede der Goddelijke Liefde is, zie men vlak boven in n. 6832; aldus dat het verenigd is, namelijk het Goddelijk Ware met het Goddelijk Goede in het natuurlijke; dit is de betekenis dezer woorden in den hoogsten zin, waarin wordt gehandeld over den Heer. Hiermede is het aldus gesteld: Het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde is het Zonnevuur zelf in het andere leven, welk vuur van zulk een gloed is, dat indien het zonder bemiddelende tempering op iemand neerkwam, zelfs indien het op een Engel van den binnensten Hemel neerkwam, deze van elken zin zou worden beroofd, en zou vergaan; van zodanigen gloed is de Goddelijke Liefde des Heren. De Heer echter nam, toen Hij in de wereld was, en het Menselijk Wezen met het Goddelijk Wezen verenigde, het Vuur dezer Liefde in Zijn Menselijke op, en verenigde het met het Ware daar, toen Hij Zich *de Goddelijke Wet* maakte; dit nu is het wat daaronder wordt verstaan dat het Goddelijk Ware verenigd werd met het Goddelijk Goede in het natuurlijke.

6835. En Moscheh zeide; dat dit de doorvatting betekent uit de Wet uit het Goddelijke, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Wet uit het Goddelijke, waarover boven n. 6827.

6836. Ik zal derhalve ter zijde gaan, en ik zal dit grote visioen zien; dat dit de bespiegeling over deze onthulling betekent, staat vast uit de betekenis van ter zijde gaan en zien, zijnde bespiegelen; ter zijde gaan immers is in den geestelijken zin zich afkeren van de gedachte waarin men is, en zien is doorvatten; aldus is het ene en het andere tezamen genomen bespiegelen; en uit de betekenis van het visioen, zijnde de onthulling, waarover n. 6000; er wordt gezegd het grote visioen, omdat in den hoogsten zin met de vlam in het braambos het Goddelijk Ware wordt aangeduid verenigd met het Goddelijk Goede in het Menselijke des Heren, n. 6834.

6837. Waarom het braambos niet wordt verteerd; dat dit betekent dat er een zodanig éénzijn is, staat vast uit hetgeen boven in n. 6834 is gezegd.

6838. Vers 4, 5, 6. *En Jehovah zag dat hij ter zijde ging om te zien, en God riep tot hem uit het midden van het braambos, en Hij zeide: Moscheh, Moscheh; en hij zeide: Zie, mij. En Hij zeide: Nader hier niet toe; trek uw schoenen uit van over uw voeten, omdat de plaats waarop gij staat, grond der heiligheid is dezelve. En Hij zeide: Ik ben de God uws vaders, de God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob; en Moscheh bedekte zijn aangezichten,*

omdat Hij vreesde God aan te zien. En Jehovah zag dat hij ter zijde ging om te zien, betekent de bespiegeling uit den Heer; en God riep tot hem, betekent den invloed uit het Goddelijke; uit het midden van het braambos, betekent uit de wetenschappelijke ware dingen; en Hij zeide: Moscheh, Moscheh; en hij zeide: Zie, mij, betekent de inwendige aanmaning, en het horen; en Hij zeide: Nader hier niet toe, betekent dat hij nog niet over het Goddelijke moest denken uit de zinlijke dingen; trek uw schoenen uit van over uw voeten, betekent dat de zinlijke dingen, die de uitwendige dingen van het natuurlijke zijn, moesten worden verwijderd; omdat de plaats waarop gij staat, grond der heiligheid is dezelve, betekent dat anders het Goddelijke niet kan binnentreden; en Hij zeide: Ik ben de God uws vaders, betekent het Goddelijke dat der Oude Kerk was; de God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob, betekent het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, aldus den Heer; en Moscheh bedekte zijn aangezichten, betekent dat de innerlijke dingen beschermd werden; omdat hij vreesde God aan te zien, betekent opdat zij niet zouden worden beschadigd door de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf.

6839. En Jehovah zag dat hij ter zijde ging om te zien; dat dit de bespiegeling uit den Heer betekent, staat vast uit de betekenis van ter zijde gaan om te zien, zijnde de bespiegeling, waarover boven n. 6836; dat Jehovah de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6303. Hoedanig de zin der letter des Woords is, blijkt ook hier; er wordt gezegd dat Jehovah zag dat hij ter zijde ging om te zien, alsof Hij het niet van tevoren had geweten, en alsof Hij het niet had ingegeven en daartoe had aangedreven om ter zijde te gaan om te zien; toch wordt het aldus gezegd, omdat het volgens den schijn is; doch de inwendige zin leert hoe het moet worden verstaan, namelijk dat de Heer in zijn gedachte invloede, opdat hij daarover zou bespiegelen; daaruit kan vaststaan hoe het gesteld is met den zin der letter des Woords ten opzichte van den inwendigen zin; en dat de dingen die in den zin der letter zijn, zodanig zijn dat zij zich aanpassen aan de bevattning der eenvoudigen, die niet geloven tenzij het zo is als het verschijnt; dat wat niet verschijnt, geloven zij niet, omdat zij niet in de innerlijkheden van de dingen kunnen binnentreden; weswege het Woord, indien het niet zodanig was in de letter, niet zou zijn opgenomen. Hij die in de zinlijke dingen is, en hij die door de wereldlijke dingen in beslag is genomen, vat geenszins de innerlijke dingen; hij wil de dingen zien die hij moet geloven; de dingen die hij niet ziet, zijn als het ware vreemd, en hij verwerpt ze onder de dingen die negatief zijn, ten minste onder die welke twijfelachtig zijn, wanneer hij daarover uit zich denkt.

6840. En God riep tot hem; dat dit den invloed uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van roepen, zijnde de invloed; in den inwendigen zin immers wordt niet verstaan een roepen door spreken, zoals in den uitwendigen historischen zin, maar een roepen door invloed in den wil, welk roepen inwendig is; want Jehovah of de Heer vloeit in den wil in, en drijft aan om te doen wat Hem behaagt; dit inwendige valt, wanneer het in het historische valt, waarin niet dan uitwendige dingen zijn, òf in bevelen, òf in roepen, òf in een toespreken, òf in andere eendere uitdrukkingen.

6841. Uit het midden van het braambos; dat dit betekent uit de wetenschappelijke ware dingen, staat vast uit de betekenis van het braambos, zijnde het wetenschappelijk ware, waarover n. 6832, 6833.

6842. En Hij zeide: Moscheh, Moscheh; en hij zeide: Zie, mij, dat dit de inwendige aanmaning en het horen betekent, staat vast uit de betekenis van door God geroepen worden, in de historische dingen des Woords, zijnde de invloed uit het Goddelijke, n. 6840; dat roepen zelf is in deze woorden: *En Jehovah zeide: Moscheh, Moscheh*, welke, omdat zij al de dingen insluiten die volgen, en eerst dat hij niet tot hier toe zou naderen, maar dat hij zijn schoenen van over zijn voeten zou uittrekken, de aanmaning betekenen, en door het antwoord van Moscheh: *Zie, mij*, het horen.

6843. En Hij zeide: Nader hier niet toe; dat dit betekent dat hij nog niet over het Goddelijke moest denken uit de zinlijke dingen, staat vast uit de betekenis van tot Jehovah naderen, zijnde denken aangaande het Goddelijke; dat naderen, wanneer het wordt gezegd van den mens tot God, de gedachte aangaande het Goddelijke is, komt omdat de mens niet op het Goddelijke kan toetreden met het lichaam zoals een mens op een mens, maar met het gemoed, aldus met de gedachte en den wil; er is geen ander toetreden op het Goddelijke, omdat het Goddelijke boven de dingen is die van plaats en tijd zijn; het is in de dingen bij den mens die staten worden genoemd, namelijk staten van liefde, en staten van geloof, aldus staten van het ene en het andere vermogen des gemoeds, namelijk van den wil en van de gedachte; door deze kan de mens tot het Goddelijke naderen; vandaar komt het, dat hier met *nader hier niet toe* wordt aangeduid dat hij niet over het Goddelijke moest denken, namelijk uit de uitwendige zinlijke dingen, die worden aangeduid met de schoenen die hij eerst moest uittrekken. Er wordt *nog* gezegd, omdat de uitwendige zinlijke dingen van het natuurlijke het laatst worden wederverwekt, en zo het laatst den invloed uit het Goddelijke opnemen; en de staat waarover hier wordt gehandeld, was nog niet daar zodat de zinlijke

dingen die zouden kunnen opnemen; aangaande de zinlijke dingen zie men hetgeen nu volgt.

6844. Trek uw schoenen uit van over uw voeten; dat dit betekent dat de zinlijke dingen, welke de uitwendige dingen van het natuurlijke zijn, moesten worden verwijderd, staat vast uit de betekenis van de schoenen, zijnde de zinlijke dingen, welke de uitwendige dingen van het natuurlijke zijn, waarover n. 1748; en uit de betekenis van de voeten, zijnde het natuurlijke, waarover n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952. Dat uittrekken verwijderen is, is duidelijk; het wordt immers van de zinlijke dingen gezegd; want de woorden moeten worden aangepast aan hun subject waarover wordt gehandeld, aldus het uittrekken van de schoenen, en het verwijderd worden van de zinlijke dingen. Hoe het hiermede is gesteld, moet gezegd worden: Een ieder kan zien dat de schoenen hier iets uitbeelden dat niet met het heilig Goddelijke zou overeenstemmen, en zo dat het uittrekken van de schoenen uitbeeldend was voor het verwijderen van zulke dingen; wat zou dit anders voor het Goddelijke van belang zijn of de mens in schoenen toetrad dan wel barvoets, als hij slechts innerlijk zodanig is dat hij op het Goddelijke met geloof en liefde kan toetreden; deswege worden met de schoenen de zinlijke dingen aangeduid, en de zinlijke dingen, die de uitwendige dingen van het natuurlijke zijn, zijn zodanig dat zij niet tegelijk aanwezig kunnen zijn wanneer er heilig over het Goddelijke wordt gedacht; daarom was het, omdat te dien tijde de uitbeeldende dingen in acht genomen moesten worden, Moscheh niet geoorloofd om met schoenen aan te naderen. Dat de zinlijke dingen, die de uitwendige dingen van het natuurlijke zijn, zodanig zijn dat zij het Goddelijke niet kunnen opnemen, is ter oorzaak hiervan dat zij in de wereldlijke, de lichamelijke, en eveneens in aardse dingen zijn, want zij nemen die van het dichtst nabij op; vandaar trekken de dingen die in het geheugen uit de zinlijke dingen zijn, al het hunne uit het licht en de warmte der wereld, en slechts weinig uit het licht en de warmte des Hemels; deswege zijn het de laatste dingen die kunnen worden wederverwekt, dat is, iets van het licht des Hemels kunnen opnemen; daarvandaan komt het, dat de mens, wanneer hij in die zinlijke dingen is, en daaruit denkt, over het Goddelijke niet anders denkt dan zoals over de aardse dingen, en dat hij, indien hij in het boze is, uit die dingen geheel en al tegen het Goddelijke denkt; deswege wordt de mens, wanneer hij over zulke dingen denkt als des geloofs en der liefde tot God zijn, indien hij in het goede is, opgeheven van de zinlijke dingen, die de uitwendige dingen van het natuurlijke zijn, tot de innerlijke dingen, bijgevolg van de aardse en de wereldlijke dingen nader tot de hemelse en de geestelijke

dingen. Dit weet de mens niet, ter oorzaak hiervan dat hij niet weet dat bij hem de innerlijke dingen zijn onderscheiden van de uiterlijke dingen, en dat er een gedachte is meer en meer innerlijk, en ook meer en meer uiterlijk; en omdat hij die niet kent, kan hij daarover niet bespiegelen. Maar men zie hetgeen over de gedachte uit de zinlijke dingen eerder is gezegd, namelijk dat zij die daaruit denken, slechts uiterst weinig wijsheid hebben, n. 5089, 5094, 6201, 6310, 6311, 6312, 6314, 6316, 6318, 6589, 6612, 6614, 6622, 6624. Dat de mens wordt opgeheven van de zinlijke dingen, en wanneer hij wordt opgeheven in een milder schijnsel komt, en dat dit vooral geschiedt met hen die worden wederverwekt, n. 6183, 6313, 6315. Hieruit nu blijkt wat er wordt verstaan onder de schoenen van over de voeten uittrekken. Dat er bij den mens een uitwendig, een middelst, en een inwendig natuurlijke is, zie men in n. 4570, 5118, 5126, 5497, 5649; het inwendig natuurlijke wordt aangeduid met de voeten, het middelste natuurlijke met de zolen, en het uitwendige met de schoenen.

6845. Omdat de plaats waarop gij staat, grond der heiligheid is dezelve; dat dit betekent dat anders het Goddelijke niet kan binnentreden, staat vast uit de betekenis van de plaats, zijnde de staat, waarover n. 2625, 2837, 3356, 3387, 4321, 4882, 5605; vandaar is de plaats waarop gij staat, de staat waarin hij nog is; en uit de betekenis van den grond der heiligheid, zijnde het heilige dat van den Heer voortgaat, aldus is het de staat van het heilige, voortgaande van het Goddelijk Menselijke des Heren, die onder die woorden wordt verstaan. Dat er wordt aangeduid dat anders het Goddelijke niet kan binnentreden, volgt uit de voorafgaande dingen; indien namelijk de mens niet werd verwijderd van de zinlijke dingen, die de uitwendige dingen van het natuurlijke zijn, dat is, indien hij niet werd opgeheven van dezelve tot de innerlijke dingen, zo zou het Goddelijke niet kunnen invloeden. De oorzaak dat het Goddelijke niet bij den mens kan invloeden zolang hij in die zinlijke dingen is, is deze dat de invloed uit het Goddelijke doorgaat tot aan de dingen toe die in de orde de laatste zijn, aldus tot aan de zinlijke dingen toe, die de uitwendige dingen van het natuurlijke bij den mens zijn; indien daarin louter lichamelijke en aardse dingen zijn, worden de Goddelijke dingen die invloeden, daar verstrooid, want zij stemmen niet samen; weswege de mens wanneer hij het Goddelijke zal gaan opnemen, dat is, de dingen die des geloofs en der liefde zijn, wordt opgeheven van de zinlijke dingen; en wanneer hij daarvan is opgeheven, dan vloeit het Goddelijke niet langer daarheen, namelijk in het uitwendig zinlijke, maar in het innerlijk vlak waarin de mens is opgeheven. Dat het aldus is, werd door veel ondervinding te weten gegeven.

6846. En Hij zeide: Ik ben de God uws vaders; dat dit het Goddelijke betekent dat der Oude Kerk was, staat vast uit de betekenis van den vader, zijnde de Oude Kerk, waarover n. 6075; dat de Oude Kerk vader wordt geheten, komt omdat uit haar de Kerken zijn geboren die na haar waren, namelijk de Hebreeuwse Kerk, en daarna de Kerk bij de nakomelingen van Jakob; de rituelë dingen immers, en de inzettingen die waren bevolen aan de nakomelingen van Jakob door Mozes, waren niet nieuw, maar zij waren tevoren in de Oude Kerken geweest, en slechts hersteld bij de zonen Jakobs; zij waren hersteld, omdat zij bij de andere natiën afgodisch waren geworden, en in Egypte en in Babel verkeerd in magische dingen. Dat de zelfde dingen in de Oude Kerken waren geweest, kan uit verscheidene plaatsen in het Woord vaststaan. Vandaar nu komt het dat de Oude Kerk wordt verstaan onder den vader, en eveneens dat zij vader wordt geheten in het Woord waar over de Kerk wordt gehandeld. De God die in de Oude Kerk werd vereerd, was de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; en het was hun bekend dat het de Heer was Die werd uitgebeeld in de afzonderlijke riten hunner Kerk; en eveneens wisten verscheidenen van hen dat de Heer in de wereld zou komen en het Menselijke in Zich Goddelijk zou maken; in die Kerk werd ook geen ander onder Jehovah verstaan; Hij was hun immers als Goddelijk Mens verschenen, en Hij werd Jehovah genoemd, n. 1343, 5663, zoals eveneens daarna aan Abraham, Gen. XVIII: 2 en vervolg; aan Jozua, Joz. v: 13, 14, 15; aan Gideon, Richt. VI: 11 en vervolg; aan Manoach en diens echtgenote, Richt. XIII: 3 en vervolg; en Hij was erkend als de God des heelals, en als de enige God Dien zij zouden aanbidden. Vandaar nu komt het, dat onder den God uws vaders in den inwendigen zin het Goddelijke wordt verstaan dat der Oude Kerk was, dat is, de Heer; doch in den uitwendigen historischen zin wordt Abraham, voorts Jischak, en eveneens Jakob verstaan.

6847. De God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob; dat dit betekent het Goddelijke Zelf, en het Goddelijk Menselijke, aldus den Heer, staat vast uit de uitbeelding van Abraham, Jischak, en Jakob, zijnde het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke des Heren; dat Abraham den Heer uitbeeldt ten aanzien van het Goddelijke Zelf, Jischak ten aanzien van het Goddelijk Redelijke, en Jakob ten aanzien van het Goddelijk Natuurlijke, zie men in n. 1893, 2011, 2066, 2072, 2083, 3245, 3251, 2630, 3194 3210, 3305 einde, 3439, 3704, 4180, 4286, 4538, 4570, 4615, 6098, 6185, 6276, 6425, 6804; met God wordt het Goddelijke aangeduid, en met hun namen het uitbeeldende; vandaar zijn het die dingen in den Heer die onder den God van Abraham, den God van Jischak, en den God van Jakob worden verstaan.

6848. En Moscheh bedekte zijn aangezichten; dat dit betekent dat de innerlijke dingen beschermd werden, staat vast uit de betekenis van de aangezichten, zijnde de innerlijke dingen, waarover n. 1999, 2434, 3527, 4066, 4796, 4797, 5102; dat bedekken beschermen is, volgt uit de reeks in den inwendigen zin, want er wordt gezegd dat hij zijn aangezichten bedekte, omdat hij vreesde God aan te zien, en daarmee wordt aangeduid opdat de innerlijke dingen niet zouden worden beschadigd door de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf. Hoe het hiermede is gesteld, zal in hetgeen nu volgt worden gezegd.

6849. Omdat hij vreesde God aan te zien; dat dit betekent opdat zij niet zouden worden beschadigd door de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf, staat vast uit de betekenis van vrezen, zijnde opdat zij niet zouden worden beschadigd, namelijk de innerlijke dingen; dit was immers de oorzaak der vrees; en uit de betekenis van God aanzien, zijnde de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf; want niet anders dan door het inwendig aanzien, hetgeen geschiedt door het geloof dat uit de naastenliefde is, vertoont zich de Heer voor den mens tegenwoordig; indien de Heer aan iemand in den uitwendigen vorm verschijnt, zo zijn het nochtans de innerlijke dingen die worden aangedaan, want het Goddelijke dringt tot de binnenste dingen door. Hiermede dat de innerlijke dingen niet zouden worden beschadigd door de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf, en dat zij derhalve werden beschermd, is het aldus gesteld: het Goddelijke Zelf is zuivere Liefde, en de zuivere Liefde is zoals een vuur, gloeiender dan het vuur der zon van deze wereld; indien dan ook de Goddelijke Liefde in haar zuiverheid in zou vloeien bij enig Engel, geest, of mens, zo zou hij geheel en al vergaan; vandaar komt het, dat Jehovah of de Heer zo vaak in het Woord een verterend Vuur wordt geheten; opdat dus de Engelen in den Hemel niet worden beschadigd door den invloed der warmte uit den Heer als Zon, worden zij elk afzonderlijk omhuld met een dunne en passende wolk, waardoor de uit die Zon invloeiende warmte wordt getemperd. Dat een ieder zonder die beveiliging door de Goddelijke tegenwoordigheid zou vergaan, was den Ouden bekend, weswege zij vreesden God te zien, zoals blijkt in het Boek der Richteren: “Gideon zag dat het de Engel van Jehovah was; en daarom zeide Gideon: Heer Jehovih, *daarom omdat ik den Engel van Jehovah heb gezien van aangezicht tot aangezicht*; en Jehovah zeide tot hem: *Vrede zij u, vrees niet, omdat gij niet zult sterven*”, vi: 22, 23. In het zelfde Boek: “Manoach zeide tot zijn echtgenote: *Door te sterven zullen wij sterven, omdat wij God hebben gezien*”, xiii: 22. En in het Boek Exodus: “Jehovah zeide tot Mozes: *Gij zult Mijn aangezichten niet*

kunnen zien, omdat de mens Mij niet zal zien, en leven”, xxxiii: 20; weswege Mozes, toen het hem gegeven werd God te zien, “gesteld was in een gat der rots”, ald. Vers 22, waarmede het duistere des geloofs werd uitgebeeld, en het nevelachtige, dat bedekte, en waardoor hij beschermd was. Welk een groot gevaar het voor de Engelen is om door het Goddelijke te worden geschouwd zonder de oversluiting van een wolk, kan klaarblijkend hieruit vaststaan dat wanneer de Engelen een blik werpen op een geest die in het boze is, deze in een zeker onbeziend iets veranderd schijnt te worden, hetgeen mij meermalen te zien is gegeven; de oorzaak hiervan is deze, dat door den engellijken blik daar het licht en de warmte des Hemels binnenvalt, en met deze het ware des geloofs en het goede der liefde, en wanneer deze doordringen, zo worden de bozen daardoor bijna ontzield. Wanneer dit geschiedt door het aanzien van de zijde der Engelen, wat zou dan niet geschieden door het aanzien van de zijde des Heren. Dit is de oorzaak dat de hellen geheel en al verwijderd zijn van den Hemel, en dat zij die daar zijn, verwijderd willen zijn, want indien zij niet verwijderd zijn, worden zij afgrijselijk gemarteld. Daaruit blijkt wat er wordt verstaan onder deze woorden: “Zij zullen zeggen tot de bergen en tot de rotsen: Stort op ons, en verbergt ons van het aangezicht van Hem Die op den troon zit”, Apoc. vi: 16; Lukas xxiii: 30; Hos. x:8. Uit hoofde hiervan dat de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf zodanig is dat geen Engel haar uithoudt, indien hij niet door een wolk beschermd is, die de stralen en de warmte uit die Zon tempert en matigt, kan klaarblijkend vaststaan dat het Menselijke des Heren Goddelijk is, want indien het niet Goddelijk was, zou het nooit zo verenigd hebben kunnen worden met het Goddelijke Zelf, Dat de Vader wordt genoemd, dat zij één zijn, volgens des Heren woorden bij Johannes, Hfdst. xiv: 10 en vervolg, en elders; wat immers het Goddelijke aldus opneemt, moet ten enen male Goddelijk zijn; het niet-Goddelijke zou door zulk een vereniging ten volle verstrooid worden; om vergelijkenderwijs te spreken: Wat kan in het zonnevuur gebracht worden, en niet vergaan, dan alleen dat wat eender aan het zonnevuur is; aldus wie kan in den gloed der oneindige liefde worden gebracht dan alleen Hij Die in een eenderen gloed der liefde is, bijgevolg dan de Heer alleen? Dat in Hem de Vader is, en dat de Vader niet verschijnt dan in Zijn Goddelijk Menselijke, staat vast uit des Heren woorden bij Johannes: “Niemand heeft ooit God gezien; de Enigverwekte Zoon, *Die in den schoot des Vaders is*, heeft Hem uiteengezet”, 1: 18, en elders bij denzelfde: “Gij hebt noch Zijn stem ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien”, v: 37.

6850. Vers 7, 8. *En Jehovah zeide: Door te zien heb Ik gezien de verdrukking Mijns volks, hetwelk in Egypte is, en Ik heb hun geschreeuw gehoord van voor de drijvers van hetzelfde, omdat Ik de smarten van hetzelfde heb gekend. En Ik ben nedergedaald om hetzelfde te bevrijden uit de hand der Egyptenaren, en om hetzelfde te doen opklimmen uit dat land tot een land goed en breed, tot een land vloeiende van melk en honing, tot de plaats van den Kanaäniet, en van den Chittiet, en van den Emorriet, en van den Periziet, en van den Cheviet en van den Jebusiet.* En Jehovah zeide: Door te zien heb Ik gezien de verdrukking Mijns volks, betekent de Barmhartigheid jegens hen die van de geestelijke Kerk zijn, na de bestokingen door de valse dingen; en Ik heb het geschreeuw van hen gehoord van voor de drijvers van hetzelfde, betekent de hulp der Barmhartigheid tegen hen die tot dienen wilden aandrijven; omdat Ik de smarten van hetzelfde heb gekend, betekent het Vooruitzien voor zover zij in de valse dingen waren onderdompeld; en Ik ben nedergedaald om hetzelfde te bevrijden uit de hand der Egyptenaren, betekent dat Hij Zich nederliet tot hen om hen te onttrekken aan de macht der wetenschappelijke valse dingen, die de ware dingen der Kerk trachten te vernietigen; en om hetzelfde te doen opklimmen uit dat land, betekent dat zij zouden worden opgeheven; tot een land goed en breed, betekent tot den Hemel, waar het goede der naastenliefde en het ware des geloofs is; vloeiende van melk en honing, betekent en daaruit het bekoorlijke en het verkwikkelijke; tot de plaats van den Kanaäniet en den Chittiet, betekent de streek in beslag genomen door de boze dingen uit de valse dingen; en van den Emorriet en van den Periziet, betekent door de boze dingen en daaruit de valse dingen; en van den Chiviet en van den Jebusiet, betekent door een afgodische waarin iets van het goede en het ware is.

6851. En Jehovah zeide: Door te zien heb Ik gezien de verdrukking Mijns volks; dat dit de Barmhartigheid betekent jegens hen die van de geestelijke Kerk zijn, na de bestokingen door de valse dingen, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; doch wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of den Heer, is het niet de doorvatting, maar de alwetendheid, omdat de Heer alle en de afzonderlijke dingen van het eeuwige aan doorvat en kent; uit de betekenis van door te zien zien, wanneer het van Jehovah of den Heer wordt gezegd, zijnde de Barmhartigheid, want wanneer de Heer iemand in ellende, of in verdrukking, ziet, erbarmt Hij Zich zijner; de Heer ziet weliswaar allen, en aldus erbarmt Hij Zich over allen, maar van geen anderen wordt gezegd dat Hij zich hunner erbarmt, dan van hen die Zijn Barmhartigheid opnemen, zijnde diegenen die in het goede zijn; uit

de betekenis van de verdrukking, zijnde de bestoking, n. 6663, hier door de valse dingen, omdat het door de Egyptenaren was, met wie de valse wetenschappelijke dingen worden aangeduid, n. 6651, 6679, 6683; en uit de betekenis van het volk, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 2928; zij die van de hemelse Kerk zijn, worden in het Woord natie genoemd. **6852.** En Ik heb hun geschreeuw gehoord van voor de drijvers van hetzelfde; dat dit de hulp der Barmhartigheid betekent tegen hen die tot dienen wilden aandrijven, staat vast uit de betekenis van het geschreeuw, zijnde de smeekbede, waarover n. 6801; uit de betekenis van horen, zijnde gehoorzamen en ontwaren, waarover n. 5017; doch wanneer het wordt gezegd van Jehovah of den Heer, zo is het hem die aansmeekt de hulp der Barmhartigheid verlenen; het is met het horen zo gesteld als boven in n. 6851 met zien, namelijk dat de Heer allen hoort, en aldus aan allen hulp verleent, maar volgens de behoeften; zij die schreeuwen en Hem aansmeeken voor zichzelf alleen, en dus tegen de anderen, zoals de bozen plegen te doen, dezen hoort de Heer eveneens, maar Hij verleent hun geen hulp; en wanneer Hij geen hulp verleent, zo wordt er gezegd dat Hij niet hoort; en uit de betekenis van de drijvers, zijnde diegenen die willen aandrijven om te dienen. Dat de drijver diegene is die tot dienen aandrijft, blijkt bij Jesaja: “De volken zullen hen aannemen, en tot hun plaats heenleiden, en zij *zullen over hun drijvers heersen*; en het zal geschieden ten dage wanneer u Jehovah rust geven zal, en van uw beroering, en *van de zware dienstbaarheid waarin gij gedwongen waart te dienen*, dat gij deze gelijkenis zult uitspreken aangaande den koning van Babel: *Hoe heeft de drijver opgehouden*”, xiv: 2, 3, 4; en bij Zacharia: “Ik zal een legerplaats opslaan voor Mijn huis om het heirleger, vanwege den heengaande en den wederkomende, *opdat niet langer over hen de drijver doorga*”, ix: 8; drijvers worden diegenen geheten die de schattingen eisten, 2 Kon. xxiii: 35; Deut xv: 3; en eveneens diegenen die aandreven om werk te doen volgens de oplegging der schattingen; zij worden vorsten der schattingen genoemd in Exodus Hfdst. i: 11; en dat dezen het zijn die tot dienen aandreven, zie men in n. 6659.

6853. Omdat Ik de smarten van hetzelfde heb gekend; dat dit het Vooruitzien betekent voor zover zij in de valse dingen waren ondergedompeld, staat vast uit de betekenis van kennen, wanneer het wordt gezegd van den Heer, zijnde het Vooruitzien; dat kennen het Vooruitzien is, komt omdat de Heer alle en de afzonderlijke dingen van het eeuwige aan kent; en uit de betekenis van de smarten, zijnde de onderdompeling in de valse dingen; wanneer immers zij die in het goede zijn, in de valse dingen worden ondergedompeld, zo komen zij in angsten en benauwdheden, en worden zij gemarteld; zij

hebben immers de ware dingen lief en zijn afkerig van de valse dingen, en zij denken bij voortduur over het heil, en over de rampzaligheid, indien bij hen de valse dingen zouden overheersen; zij die echter niet in het goede zijn, bekommeren er zich in het geheel niet om of zij in valse dingen dan wel in ware dingen zijn; zij denken immers in het geheel niet over het heil, noch over de rampzaligheid; zij geloven immers die dingen niet; de verkwikkelijke dingen der liefden van zich en van de wereld nemen het geloof aangaande het leven na den dood weg; dezen zijn voortdurend ondergedompeld in de valse dingen. De onderdompeling in de valse dingen verschijnt in het andere leven alsof iemand in golven is ondergedompeld, die volgens den overloed van de valse dingen al hoger en hoger stijgen totdat zij ten slotte over het hoofd heen stijgen; de golven verschijnen dunner of dichter volgens het hoedanige der valse dingen; de onderdompeling die de onrechtschapenen hebben, verschijnt zoals een mistige en zoals een nevelachtige, meer en minder donkerzwart, dat hen omgeeft en hen geheel en al afscheidt van de klaarte die van het licht des Hemels is.

6854. En Ik ben nedergedaald om hetzelfde te bevrijden uit de hand der Egyptenaren; dat dit betekent dat Hij zich nederliet tot hen om hen te onttrekken aan de macht der wetenschappelijke valse dingen, welke de ware dingen der Kerk trachten te vernietigen, staat vast uit de betekenis van nederdalen, zijnde zich nederlaten, waarover aanstonds; uit de betekenis van om te bevrijden, zijnde om te onttrekken aan, want hij die aan de valse dingen onttrekt, bevrijdt; uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover n. 8718, 3387, 3563, 4931 tot 4937, 5544; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde de valse wetenschappelijke dingen die tegen de ware dingen der Kerk zijn, waarover n. 6651, 6679, 6683, aldus die deze trachten te vernietigen. Daarmede dat de Heer nederdaalt, is het aldus gesteld: Van den Heer wordt gezegd dat Hij nederdaalt of Zich nederlaat, wanneer Hij tot het Gericht komt, n. 1311; eveneens wanneer Hij tot de lagere plaatsen komt, hier tot hen die van de geestelijke Kerk zijn, die met de zonen Israëls worden aangeduid; er wordt immers in den inwendigen zin over hen gehandeld, hoe zij door de valse dingen worden bestookt, en dan verzoekingten verduren, en daarna hoe zij bevrijd worden om in den Hemel te worden binnengeleid. Doch in deze dingen die in dit Vers, en eveneens in de volgende in den inwendigen zin zijn vervat, is nog een groter mysterie gelegen, dat nog niet in de Kerk bekend is; weswege het moet worden ontdekt; zij die de geestelijken worden geheten, zijn diegenen die niet kunnen worden wederverwekt tenzij alleen ten aanzien van het verstandelijke deel, niet echter ten aanzien van het

willijke deel; in het verstandelijke deel van dezen wordt derhalve door den Heer een nieuwe wil geplant, welke wil is volgens de leerstellige dingen des geloofs die van hun Kerk zijn; dezen, namelijk zulke geestelijken, zijn enig en alleen gezaligd door de Komst des Heren in de wereld; de oorzaak hiervan is deze dat het door den Hemel heengaan de Goddelijke, dat het Goddelijk Menselijke vóór de Komst des Heren was, hen niet kon bereiken, aangezien de leerstellige dingen van hun Kerk voor het merendeel niet ware dingen waren, en vandaar het goede dat des wils is, ook niet het goede was, n. 6427. Omdat dezen enig en alleen gezaligd konden worden door de Komst des Heren, aldus ook niet eerder tot den Hemel konden worden verheven, werden zij deswege ondertussen in de lagere aarde gehouden, in plaatsen daar die in het Woord kuilen worden genoemd; welke aarde rondom was belegerd door de hellen, waar de valse dingen zijn, door welke zij zeer bestookt werden; maar nochtans werden zij door den Heer behoed. Doch nadat de Heer in de wereld was gekomen, en het Menselijke in Zich Goddelijk had gemaakt, bevrijdde Hij toen hen die daar in de kuilen waren, en hief Hij hen tot den Hemel op; en uit hen vormde Hij ook den geestelijken Hemel, welke de tweede Hemel is. Dit is het wat wordt verstaan onder de vederdaling van den Heer tot de lageren, en onder de bevrijding van hen die gebonden waren. Dit is het Mysterie dat eveneens in den inwendigen zin wordt beschreven in dit Vers en in de volgende; men zie hetgeen eerder over die geestelijken is getoond, namelijk dat de geestelijken in het duister zijn ten aanzien van het ware en het goede des geloofs, n. 2708, 2715, 27118, 2831, 2849, 2935, 2937, 3241, 3833, 6289. Dat het duistere van hen door het Goddelijk Menselijke des Heren wordt beschenen, n. 2716, 4402. Dat zij, omdat zij in het duister zijn ten aanzien van het ware en het goede des geloofs, zeer door de hellen worden bestreden, maar dat de Heer hen aanhoudend beschermt, n. 6419. Dat de geestelijken niet kunnen worden wederverwekt ten aanzien van het willijke deel, maar slechts ten aanzien van het verstandelijke deel, en dat daar een nieuwe wil door den Heer wordt gevormd, n. 863, 875, 1395, 927, 928, 1023, 1043, 1044, 2256, 4328, 4493, 5113. Dat de geestelijken gezaligd werden door de Komst des Heren in de wereld, n. 2833, 2834, 3969. In het Profetische Woord wordt hier en daar melding gemaakt van de gebondenen, en van de gebondenen in den kuil, en dat zij door den Heer bevrijd werden, onder wie diegenen waarover nu gesproken is, in het bijzonder worden verstaan; zoals bij Jesaja: “Ik, Jehovah, heb U geroepen in gerechtigheid, en Ik zal Uw hand aangrijpen, omdat Ik U zal behoeden, en U geven zal tot een verbond den volke, tot het licht der natiën, om te openen de blinde ogen, *om uit te leiden*

uit den kerker den gebondene, uit het huis der kluister hen die in duisternis zitten", XLII: 6, 7. Bij denzelfde: "Ik heb U bewaard, en gegeven tot een verbond des volks, om het land te herstellen, om te verdelen de verwoeste erfenissen; *om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit; tot hen die in de duisternis zijn: Wordt onthuld*; op de wegen zullen zij weiden, en op alle hellingen is hun weide", XLIX: 8, 9; daar klaarblijkend aangaande den Heer; de gebondenen in het bijzonder voor hen die werden vastgehouden in de lagere aarde tot aan de Komst des Heren, en die toen tot den Hemel werden verheven; in het algemeen voor allen die in het goede zijn, en als het ware gebonden worden gehouden door de valse dingen, waaruit zij zich evenwel willen opwerken. Bij Zacharia: "Door het bloed Uws verbonds *zal Ik uitlaten Uw gebondenen uit den kuil*", IX: 11. Bij Jesaja: "Door te verzamelen zullen verzameld worden de *gebondenen in den kuil*, en zij zullen besloten worden *in de kluister*; na een veelheid van dagen zullen zij bezocht worden", XXIV: 22; de gebondenen in den kuil, voor de zelfden. En bovendien uit deze dingen bij Jesaja: "Jehovah heeft Mij gezalfd om te evangeliseren aan de armen, Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, *om den gevangenen de vrijheid te prediken, den gebondenen, dengene die aan de ogen gevat is*, om uit te roepen het jaar van het welbehagen van Jehovah", LXI: 1, en elders: "Het volk, zij *die wandelen in de duisternis*, hebben een groot licht gezien; zij die wonen *in het land van de schaduw des doods*, het licht heeft uitgeblonken over hen", IX: 1.

6855. En om hetzelfde te doen opklimmen uit dat land; dat dit betekent dat zij zouden worden opgeheven, namelijk uit de plaats en den staat waar zij worden bestookt door de valse dingen, staat vast uit de betekenis van doen opklimmen, zijnde opgeheven worden; en uit de betekenis van het land, hier het land van Egypte, zijnde de plaats en de staat waar zij worden bestookt door de valse dingen; dat Egypte het valse wetenschappelijke is, dat bestookt, is getoond; iets eenders wordt ook aangeduid met het land van Egypte.

6856. Tot een land goed en breed; dat dit betekent tot den Hemel, waar het goede der naastenliefde en het ware des geloofs is, staat vast uit de betekenis van het land, hier van het land Kanaan, zijnde het Rijk des Heren, aldus de Hemel, waarover n. 1607, 3038, 3481, 3705, 4447; uit de betekenis van het goede land, zijnde het goede der naastenliefde daar; en uit de betekenis van het brede land, zijnde het ware des geloofs daar; dat het brede het ware is dat des geloofs is, zie men in n. 3433, 3434, 4482.

6857. Vloeiende van melk en honing; dat dit betekent en daaruit het bekoorlijke en het verkwikkelijke, staat vast uit de betekenis van de melk, zijnde het hemels geestelijke of het ware van het goede, waarover n. 2184; en

omdat het het ware van het goede is, is het eveneens het bekoorlijke ervan; zij zijn immers verbonden; en uit de betekenis van den honing, zijnde het verkwikkelijke, waarover n. 5620. Uit hetgeen boven in n. 6854 is getoond, kan vaststaan wat er wordt verstaan onder doen opklimmen uit dat land tot een land goed en breed, vloeiende van melk en honing, namelijk dat zij die in de lagere aarde in kuilen daar tot aan de Komst des Heren waren vastgehouden, toen tot den Hemel werden verheven, waar het goede der naastenliefde en het ware des geloofs is, en daaruit het bekoorlijke en het verkwikkelijke. Deze dingen worden in het bijzonder aangeduid met die woorden; in het algemeen echter allen die uit de geestelijke Kerk in de verzoeking zijn, en daaruit worden bevrijd.

6858. Tot de plaats van den Kanaäniet en den Chittiet; dat dit de streek betekent in beslag genomen door de boze dingen uit de valse dingen, staat vast uit de uitbeelding van de Kanaänieten, zijnde de boze dingen uit de valse dingen van het boze, waarover n. 4818; en uit de uitbeelding van de Chittieten, zijnde de valse dingen waaruit de boze dingen zijn, waarover n. 2913. Met de natiën in het land Kanaän welke hier worden opgesomd, en eveneens elders, zoals in Gen. xv: 18, 19; Exod. xxiii: 23, 28; Hfdst. xxxiii: 2; Hfdst. xxxiv: 11; Deut. vii: 1; Hfdst. xx: 17; Joz. iii: 0; Hfdst. xxiv: 11; Richt. iii: 5, worden alle geslachten van het boze en het valse aangeduid. Wat er wordt verstaan onder de streek die in beslag was genomen door de boze dingen uit de valse dingen, en eveneens door de overige geslachten van het boze en het valse, moet worden gezegd: Vóór de Komst des Heren in de wereld, namen de boze geniën en geesten die gehele streek des Hemels in beslag tot welke daarna de geestelijken werden verheven; want vóór de Komst des Heren zwierf een groot deel van dezulken vrijelijk rond, en bestookte de goeden, vooral de geestelijken die in de lagere aarde waren; maar na de Komst des Heren werden allen in hun hellen nedergestoten, en werd die streek bevrijd, en tot erfenis gegeven aan hen die van de geestelijke Kerk zijn. Het is meermalen waargenomen dat zodra de ene of andere plaats door goede geesten wordt verlaten, dezelve door boze geesten in beslag wordt genomen, en dat de bozen daaruit verdreven worden, na wier verdrijving dezelve wederom hun ten deel valt die in het goede zijn. De oorzaak hiervan is deze, dat de helsen aanhoudend branden om de dingen te vernietigen die des Hemels zijn, in het bijzonder die dingen met welke zij in het tegengestelde zijn; wanneer dan ook een plaats ergens wordt verlaten, zo wordt deze, omdat zij dan zonder bescherming is, terstond door de bozen in beslag genomen. Dit wordt, zoals gezegd, in het bijzonder verstaan onder de streek die in beslag is genomen door de boze en de valse

dingen, die wordt aangeduid met de plaats waar de natiën zijn die moeten worden verdreven. Dit is, tezamen met de dingen die boven in n. 6854 zijn gezegd, het grote Mysterie dat zonder onthulling niet bekend kan zijn.

6859. En van den Emorriet en van den Periziet; dat dit betekent door de boze dingen en daaruit de valse dingen, staat vast uit de uitbeelding van den Emorriet, zijnde het boze waarover n. 1857, 6306; en uit de uitbeelding van den Periziet, zijnde het valse, waarover n. 1573, 1574. Er is een tweetal oorsprongen van het boze, en eveneens een tweetal oorsprongen van het valse; de ene oorsprong van het boze is uit het valse van de leer of van het godsdienstige; de andere is uit de begeerten der zelfliefde en der wereldliefde; het valse van den eersten oorsprong is, zoals is gezegd, uit het valse van de leer of van het godsdienstige; en het valse van den tweeden oorsprong is uit het boze der begeerten der genoemde liefden; het zijn die boze dingen die worden aangeduid met den Kanaäniet en den Emorriet, en die valse dingen die worden aangeduid met den Chittiet en den Periziet.

6860. En van den Chiviet en van den Jebusiet; dat dit betekent door een afgodische waarin iets van het goede en het ware is, staat vast uit de uitbeelding van den Chiviet, zijnde het afgodische waarin iets van het goede is; en uit de uitbeelding van den Jebusiet, zijnde het afgodische waarin iets van het ware is. Dat met die natiën zulke dingen worden aangeduid, kan hieruit vaststaan dat het werd toegelaten dat een verbond met de Gibeonieten door Jozua en de ouderen werd gesloten, Joz. ix: 3 en vervolg; en dat zij houthouwers en waterputters voor het huis Gods werden, ald. Vers 23, 27; dat zij Chivieten waren, zie men ald. in Vers 7, en Hfdst. xi: 10; dat met de Jebusieten diegenen worden uitgebeeld die in het afgodische zijn, maar waarin iets van het ware is, kan hieruit vaststaan dat de Jebusieten lang in Hierosolyma werden geduld, en niet daaruit werden verdreven, Joz. xv: 63; Hfdst. xviii: 16, 28; II Sam. v: 6 tot 10.

6861. Vers 9, 10, 11, 12. *En nu, zie, het geschreeuw der zonen Israëls is tot Mij gekomen, en ook heb Ik gezien de verdrukking waarmede de Egyptenaren hen verdrukken. En nu, ga, en Ik zal u zenden tot Farao, en leid uit Mijn volk, de zonen Israëls, uit Egypte. En Moscheh zeide tot God: Wie ben ik, dat ik zal gaan tot Farao, en dat ik zal uitleiden de zonen Israëls uit Egypte. En Hij zeide: Omdat Ik met u zal zijn; en dit zal het teken zijn dat Ik u gezonden heb: Al uitleidende, gij, het volk uit Egypte, zult gijlieden God vereren aan dezen berg.* En nu, zie, het geschreeuw der zonen Israëls is tot Mij gekomen, betekent de erbarming over hen die van de geestelijke Kerk zijn; en ook heb Ik gezien de verdrukking waarmede de Egyptenaren hen verdrukken, betekent

vanwege het streven om te onderjukkan van de zijde van hen die in de valse dingen zijn; en nu, ga, en Ik zal u zenden tot Farao, betekent het Heilige, voortgaande van het Menselijke des Heren, waardoor de bestokende valse dingen zouden worden verstrooid; en leid uit Mijn volk, de zonen Israëls, uit Egypte, betekent vandaar de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, uit de bestokende valse dingen; en Moscheh zeide tot God, betekent de doorvatting uit het Goddelijke, en de vernedering; wie ben ik, dat ik zal gaan tot Farao, betekent dat hij nog niet in zulk een staat was dat het hem toescheen tot de bestokende valse dingen te kunnen gaan en ze te kunnen verwijderen; en dat ik zal uitleiden de zonen Israëls, betekent en zo diegenen bevrijden die van de geestelijke Kerk zijn; en Hij zeide: Omdat Ik met u zal zijn, betekent dat het Goddelijke in het Menselijke zal zijn; en dit zal u het teken zijn dat Ik u gezonden heb, betekent de erkenning dat het Goddelijke zou voortgaan van Hemzelf; al uitleidende, gij, het volk uit Egypte, betekent wanneer de geestelijken uit de bestoking door de valse dingen bevrijd zijn; zult gijlieden God vereren aan dezen berg, betekent dan de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke uit de liefde.

6862. En nu, zie, het geschreeuw der zonen Israëls is tot Mij gekomen; dat dit de erbarming betekent over hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van het geschreeuw, zijnde de smeekbede om hulp, waarover n. 6801; vandaar, wanneer er wordt gezegd dat het geschreeuw tot Jehovah of den Heer is gekomen, sluit het iets eenders in als *horen*; dat horen is de hulp der Barmhartigheid verlenen of de erbarming, zie men in n. 6852; en uit de betekenis van de zonen Israëls, zijnde degenen die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6637.

6863. En ook heb Ik gezien de verdrukking waarmede de Egyptenaren hen verdrukken, dat dit betekent vanwege het streven om te onderjukkan van de zijde van hen die in de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van de verdrukking waarmede zij verdrukken, zijnde het streven om te onderjukkan; dat het het streven om te onderjukkan is, niet de onderjukking, komt omdat zij die van de geestelijke Kerk des Heren zijn, niet onderjukt kunnen worden door hen die in de valse dingen zijn, aangezien de Heer hen beschermt; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde de valse dingen, waarover n. 6692.

6864. En nu, ga, Ik zal u zenden tot Farao; dat dit betekent het Heilige, voortgaande van het Menselijke des Heren, waardoor de bestokende valse dingen zouden worden verstrooid, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, die zou gaan en die gezonden werd, zijnde de Heer ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752, 6771, 6827, aldus ten aanzien van het

Menselijke; want toen de Heer in de wereld was, maakte Hij Zijn Menselijke eerst het Goddelijk Ware, hetgeen het zelfde is als *de Goddelijke Wet*; daarna verheerlijkte Hij Zijn Menselijk geheel en al, en maakte Hij het het Goddelijk Goede; tussen het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede is er een zodanig verschil als tussen het licht uit de zon en het vuur in de zon; uit de betekenis van gezond worden, zijnde voortgaan, waarover n. 2397, 4710, 6831; hier het heilig Ware; dat van het heilige wordt gesproken met betrekking tot het ware, zie men in n. 6788; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het valse, waarover n. 6651, 6679, 6683, 6692; daaraan wordt toegevoegd dat de bestokende valse dingen zouden worden verstrooid, namelijk door het Heilige, voortgaande van het Menselijke des Heren, omdat in hetgeen volgt gehandeld wordt over de bevrijding van de zonen Israëls, dat is, van hen die van de geestelijke Kerk des Heren zijn, uit de valse dingen, waaruit zij geenszins kunnen worden bevrijd dan door het Heilige dat voortgaat van den Heer; het Heilige immers, voortgaande van den Heer, verstroot niet slechts de bestokende valse dingen, maar het stelt ook alle dingen in de Goddelijke orde, zowel de dingen die in de Hemelen zijn, als die welke in de hellen zijn, en het maakt dat de Hemelen ten strengste zijn onderscheiden volgens de goede dingen en de ware dingen daaruit, en eveneens dat de hellen ten strengste zijn onderscheiden volgens de boze dingen en de valse dingen daaruit; en dat de boze dingen in het tegengestelde zijn tegen de goede dingen, en de valse dingen tegen de ware dingen, opdat er geestelijk evenwicht besta, en er niets zij dat niet in een vrijen staat is.

6865. En leid uit Mijn volk, de zonen Israëls, uit Egypte; dat dit betekent vandaar de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, uit de bestokende valse dingen, staat vast uit de betekenis van uitleiden, zijnde de bevrijding; uit de betekenis van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6637; en uit de betekenis van Egypte, zijnde het valse wetenschappelijke dat tegen de ware dingen der Kerk is, aldus het bestokende valse, waarover n. 6692. Het is het wetenschappelijke valse, dat het meest diegenen bestookt die van de geestelijke Kerk zijn; de oorzaak hiervan is deze dat zij geen doorvatting van het ware uit het goede hebben, maar slechts de erkenning van het ware uit de leer; zij die zodanig zijn, worden het meest door de wetenschappelijke dingen bestookt; de wetenschappelijke dingen immers zijn de meest algemene vaten, die somtijds in strijd met de ware dingen schijnen, voordat de daarin binnengelaten ware dingen maken dat zij doorschijnend zijn, en zo worden zij niet ontwaard; en bovendien zijn de wetenschappelijke dingen vol van de begoochelingen der zinnen, welke niet

uiteengeslagen kunnen worden door hen die in de erkenenissen alleen uit de leer zijn, en niet in de doorvatting van het ware uit het goede; vooral omdat het licht der wereld bij hen de opperheerschappij heeft, welk licht klaar schijnt zolang het licht des Hemels niet daarin invloeit, maar zodra het licht des Hemels daarin valt, ontstaat in de plaats van het licht het duistere. Vandaar komt het dat zij verlicht en vernuftig zijn in de dingen der wereld, maar verduisterd en stompzinnig in de dingen des Hemels. Dezen geloven dat zij verlicht zijn wanneer zij de leerstellige dingen des Woords bij zich bevestigen, maar het is een zinlijk schijnsel, dat uit het schijnsel der wereld is, dat hen dan bedriegt; alle leerstellige dingen immers, onverschillig welke, kunnen bevestigd worden, zoals door de Joden de hunne, door de dweepzieken de hunne, door de Socinianen de hunne, en door allerlei ketteren de hunne; en wanneer zij bevestigd zijn, schijnen zij hun in het zinlijk schijnsel als de ware dingen zelf toe. Doch zij die in het licht des Hemels zijn, zijn in de verlichting uit den Heer, en vóór de bevestiging ontwaren zij door een blik te slaan in de wetenschappelijke dingen, die beneden zijn, en daar in orde geschikt, of het een ware is dat bevestigd kan worden, dan wel niet. Daaruit blijkt dat dezen een innerlijke beziening hebben, die boven de wetenschappelijke dingen is, aldus duidelijk onderscheiden; genen echter een lagere beziening, die binnen de wetenschappelijke dingen is, aldus een verwarde, n. 2851.

6866. En Moscheh zeide tot God; dat dit de doorvatting uit het Goddelijke, en de vernedering betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752, 6771, 6827; het Goddelijke wordt aangeduid met God. Dat die woorden ook de vernedering in zich sluiten, blijkt uit hetgeen volgt, want hij zegt: Wie ben ik, dat ik zal gaan tot Faraó, en zal uitleiden de zonen Israëls. Omdat door Moscheh de Heer wordt uitgebeeld, en hier de vernedering wordt vermeld, moet er iets worden gezegd over den staat van de vernedering des Heren toen Hij in de wereld was: Voor zoveel als de Heer in het nog niet Goddelijk geworden Menselijke was, voor zoveel was Hij in de vernedering; maar voor zoveel als Hij in het Goddelijk geworden Menselijke was, voor zoveel kon Hij niet in de vernedering zijn, want voor zoveel was Hij God en Jehovah; dat Hij in de vernedering was toen Hij in het nog niet Goddelijk geworden Menselijke was, kwam omdat het Menselijke dat Hij aan de moeder ontleende, uit overerving boos was, en dit kon niet tot het Goddelijke naderen zonder vernedering; want de mens ontdoet zich in de echte vernedering van alle macht om uit zichzelf iets te denken en te doen, en verlaat zich geheel en al op

het Goddelijke; en aldus treedt hij op het Goddelijke toe. Het Goddelijke was weliswaar in Hem omdat Hij ontvangen was van Jehovah, maar dat verscheen voor zoveel verwijderd als Zijn Menselijke in het moederlijk overgeërfde was; in de geestelijke en de hemelse dingen immers is het de ongelijkheid van staat die de verwijdering en de afwezigheid maakt, en is het de gelijkheid van staat die de toenadering en de aanwezigheid maakt; en de liefde maakt de gelijkheid en de ongelijkheid. Uit deze dingen nu kan vaststaan vanwaar de staat van vernedering bij den Heer was toen Hij in de wereld was; daarna echter, toen Hij al het menselijke aflegde dat Hij aan de moeder ontleende, en wel dermate dat Hij niet langer haar zoon was, en het Goddelijke aantrok, hield de staat van vernedering op, want toen was Hij één met Jehovah.

6867. Wie ben ik, dat ik zal gaan tot Faraó; dat dit betekent dat hij nog niet in zulk een staat was dat het hem toescheen tot de bestokende valse dingen te kunnen gaan en ze te kunnen verwijderen, staat vast uit de betekenis van wie ben ik, zijnde dat hij nog niet in zulk een staat was; uit de betekenis van gaan tot Faraó, zijnde tot de bestokende valse dingen gaan; met Faraó wordt immers het valse dat bestookt, aangeduid, n. 6651, 6679, 6683; dat het ook verwijderen is, komt omdat het van des Heren Menselijke voortgaand Heilige, waarover boven n. 6864, de valse en de boze dingen verwijdert, want deze houden de tegenwoordigheid van Hetzelve in het geheel niet uit. Omdat deze dingen uit de vernedering werden gezegd, wordt er gezegd dat het hem toescheen dat niet te kunnen.

6868. En dat ik zal uitleiden de zonen Israëls; dat dit betekent en zo diegenen bevrijden die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van uitleiden, zijnde bevrijden, zoals boven n. 6865; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6637, 6862, 6865.

6869. En Hij zeide: Omdat Ik met u zal zijn; dat dit betekent dat het Goddelijke in het Menselijke zal zijn, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752, 6771, 6827, aldus ten aanzien van het Menselijke; want, zoals boven is getoond, de Heer maakte Zijn Menselijke *de Goddelijke Wet*, dat is, het Goddelijk Ware, toen Hij in de wereld was; en uit de betekenis van Ik zal met u zijn, zijnde het Goddelijke, want het is Jehovah Die spreekt.

6870. En dit zal u het teken zijn dat Ik u gezonden heb; dat dit de erkenenis betekent dat het Goddelijke zou voortgaan van Hemzelf, staat vast uit de betekenis van het teken, zijnde de bevestiging van de waarheid, en vandaar de erkenenis dat het aldus is; en uit de betekenis van gezonden worden,

zijnde voortgaan, waarover n. 2397, 41710, 6831; aldus is gezonden worden door God, voortgaan van het Goddelijke, en eveneens is het het Goddelijk voortgaan van Hemzelf, want wie van het Goddelijke voortgaat, die neemt het Goddelijke op, en doet het verder voortgaan.

6871. Al uitleidende, gij, het volk uit Egypte; dat dit betekent wanneer de geestelijken uit de bestoking door de valse dingen bevrijd zijn, staat vast uit de betekenis van uitleiden, zijnde bevrijden, zoals boven n. 6865, 6868; uit de betekenis van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, zijnde de geestelijken, dat is, zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6637, 6862, 6865; uit de betekenis van Egypte, zijnde het bestokende valse wetenschappelijke, waarover n. 6692.

6872. Zult gijlieden God vereren aan dezen berg; dat dit dan de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke uit de liefde betekent, staat vast uit de betekenis van God vereren, zijnde de aanbidding van het Goddelijke, maar wanneer het wordt gezegd van den Heer, is het de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke in het Menselijke; en uit de betekenis van den berg, zijnde het goede der Goddelijke Liefde, waarover n. 795, 796, 2722, 4210, 6435, 6829; daaruit blijkt, dat met gijlieden zult God vereren aan dezen berg, wanneer het wordt gezegd van den Heer, de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke uit de liefde wordt aangeduid. Wat de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke uit de liefde is, moet worden gezegd: Ieder mens wordt uit de liefde gekend hoedanig hij is; de liefde is immers het zijn des levens van een ieder; het eigenlijke leven zelf ontstaat daaruit; hoedanig dus de liefde is bij den mens, zodanig is de mens; indien het de zelfliefde en de wereldliefde is, en vandaar de liefde van wraak, haat, wreedheid, echtbreuk, en eendere dingen, zo is deze mens, hoe hij ook in den uitwendigen vorm mag verschijnen, ten aanzien van zijn geest, of ten aanzien van den innerlijken mens, die na den dood leeft, een duivel; indien echter bij den mens de liefde van God en de liefde van den naaste is, en vandaar de liefde van het goede en het ware, voorts van Eet gerechte en Eet eerbare, hoe hij ook in den uitwendigen vorm mag verschijnen, zo is hij ten aanzien van zijn geest, die na den dood leeft, een Engel; bij wien echter de Goddelijke Liefde is, welke er bij den Heer alleen was, die is God; aldus is het Menselijke van Hem Goddelijk geworden toen Hij de Liefde Zijns Vaders, welke het Zijn van het leven van Hem was, in het Menselijke opnam. Uit deze dingen kan vaststaan wat er wordt verstaan onder de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke uit de liefde. Dat de mens geheel en al is zoals zijn liefde, is een vaststaande waarheid; dit blijkt uit de Engelen in het andere leven, die,

wanneer zij worden gezien, verschijnen zoals vormen der liefde; de liefde zelf blinkt niet slechts uit hen op, maar ademt ook van hen uit, zo dat gij zoudt zeggen dat zij gans en al niets anders dan liefden zijn. De oorzaak is deze, dat alle innerlijke dingen van den Engel, zoals ook die van den mens, niets anders zijn dan opnemende vormen des levens, en omdat zij opnemende vormen des levens zijn, zijn zij opnemende vormen der liefden, want de liefden maken het leven des mensen; wanneer dus de invloeiende liefde en de opnemende vorm samenstemmen, zo volgt dat de Engel of de mens zodanig is als zijn liefde is; en dit niet alleen in zijn organische beginselen, die in het cerebrum zijn, maar ook in het ganse lichaam, want het lichaam is niets anders dan een orgaan afgeleid van zijn beginselen. Uit deze dingen kan vaststaan dat de mens geheel en al nieuw wordt, wanneer hij wordt wederverwekt, want dan worden alle en de afzonderlijke dingen bij hem geschikt om de hemelse liefden op te nemen; echter worden bij den mens de vorige vormen niet verdelgd, maar verwijderd; bij den Heer echter werden de vorige vormen, welke uit het moederlijke waren, geheel en al verdelgd en uitgeroeid, en de Goddelijke vormen in de plaats van gene opgenomen; de Goddelijke Liefde immers stemt niet met een anderen vorm dan den Goddelijken samen; de overige vormen werpt zij ten volle uit; vandaar komt het, dat de Heer, toen Hij verheerlijkt was, niet langer de zoon van Maria was.

6873. *Vers 13, 14, 15. En Moscheh zeide tot God: Zie, ik kom tot de zonen Israëls, en ik zeg tot hen: De God uwer vaderen heeft mij tot ulieden gezonden, en als zij tot mij zeggen: Wat is de Naam van Hem; wat zal ik tot hen zeggen? En God zeide tot Moscheh: Ik Ben Die Ik Ben; en Hij zeide: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen: Ik Ben heeft mij tot ulieden gezonden. En God zeide nog tot Moscheh: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen: Jehovah de God uwer vaderen, de God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob, heeft mij tot ulieden gezonden; dit is Mijn Naam tot in het eeuwige, en dit Mijn gedachtenis tot in geslacht, geslacht. En Moscheh zeide tot God, betekent de doorvatting uit het Goddelijke; Zie, ik kom tot de zonen Israëls, betekent aangaande hen die van de geestelijke Kerk zijn; en ik zeg tot hen: De God uwer vaderen heeft mij tot ulieden gezonden, betekent dat het Goddelijke der Oude Kerk zal zijn bij hen die van de geestelijke Kerk zijn; en als zij tot mij zeggen: Wat is de Naam van Hem, betekent het hoedanige van Hemzelf; wat zal ik tot hen zeggen, betekent wat voor een antwoord; en God zeide tot Moscheh, betekent de eerste onderrichting; Ik Ben Die Ik Ben, betekent het Zijn en Bestaan van alle dingen in het heelal; en Hij zeide: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen, betekent de tweede onderrichting; Ik Ben heeft mij*

tot ulieden gezonden, betekent dat het Goddelijk Bestaan in die Kerk zal zijn; en God zeide nog tot Moscheh: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen, betekent de derde onderrichting; Jehovah de God uwer vaderen, betekent het Goddelijke der Oude Kerk; de God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob, betekent het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, aldus den Heer; heeft mij tot ulieden gezonden, betekent dat Hij in hun Kerk zal zijn; dit is Mijn Naam tot in het eeuwige, betekent dat het Goddelijk Menselijke het hoedanige van het Goddelijke Zelf is; en dit Mijn gedachtenis tot in geslacht, geslacht, betekent dat het voortdurend moet worden vereerd.

6874. En Moscheh zeide tot God; dat dit de doorvatting uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting; dat God het Goddelijke is, is duidelijk; er wordt gezegd doorvatting uit het Goddelijke, omdat alle doorvatting daaruit is.

6875. Zie, ik kom tot de zonen Israëls; dat dit betekent aangaande hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6637, 6862, 6865.

6876. En ik zeg tot hen: De God uwer vaderen heeft mij tot ulieden gezonden; dat dit betekent dat het Goddelijke der Oude Kerk zal zijn bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van den God der vaderen, zijnde het Goddelijke der Oude Kerk; dat de vaders degenen zijn die van de Oude Kerk zijn, zie men in n. 6050, 6075, 6846; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier ulieden zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover vlak boven n. 6875; en uit de betekenis van gezonden worden, zijnde voortgaan, waarover n. 2397, 4710, 6831, hier dat Het bij hen zal zijn, want het wordt gezegd van het Goddelijke der Oude Kerk, namelijk dat Dit in de geestelijke Kerk zal zijn, die door de zonen Israëls wordt uitgebeeld. Het Goddelijke dat de Oude Kerk had, was de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; de Oude Kerk had dit van de Oudste; en eveneens daarvandaan dat Jehovah door hen werd gezien in den menselijken vorm; weswege zij, wanneer zij over Jehovah dachten, niet dachten als over een Universeel Aanzijn, waaromtrent zij geen idee zouden hebben gehad, maar als over het Menselijk Goddelijke, waartoe zij hun gedachte zouden kunnen bepalen; zo immers hebben zij èn kunnen denken over Jehovah, èn met Hem door de liefde verbonden kunnen worden. Zij die van de Oude Kerk waren, en vooral zij die van de Oudste Kerk waren, waren veel wijzer dan de onzen, en toch hebben zij niet anders over Jehovah kunnen denken dan zoals over een Mens, Wiens Menselijke Goddelijk was; ook vloeyde in hun denken dan niet enig

onbetamelijke in, opgevat uit den natuurlijken mens en diens gebrekkige en boze, maar dat wat aangaande Hem invloede, was geheel heilig; de Engelen zelf, die in zulk een grote wijsheid boven den mens zijn, kunnen ook niet anders over het Goddelijke denken; zij zien immers den Heer in het Goddelijk Menselijke; zij weten dat de Engel, bij wien alle dingen eindig zijn, geenszins enig idee kan hebben over het Oneindige, tenzij door iets wat het eindige nabijkomt. Dat zij in de oude tijden Jehovah hebben aanbeden onder het Menselijk-Goddelijke, staat klaarblijkend vast uit de Engelen, door Abraham gezien in den menselijken vorm, voorts daarna door Loth, alsmede door Jozua, en Gideon en Manoach, welke Engelen Jehovah werden genoemd, en als de God des heelals aanbeden. Indien heden ten dage Jehovah in de Kerk zoals een Mens zou verschijnen, zo zouden zij geërgerd worden, en denken dat Hij geenszins de Schepper en de Heer des Heelals zou zijn, omdat Hij als Mens werd gezien; en bovendien zouden zij geen andere idee aangaande Hem hebben dan een zodanige als aangaande een gewoon mens; zij geloven dat zij hierin wijzer zijn dan de Ouden, niet wetende dat zij hierin geheel en al van de wijsheid zijn verwijderd; want wanneer de idee der gedachte zich verliest in een volstrekt onbegrijpelijk universeel Aanzijn, zo valt de idee tot niets, en wordt geheel en al verstrooid; en dan komt in de plaats ervan de idee van de natuur, waaraan alle en de afzonderlijke dingen worden toegekend; daarvandaan is de eredienst van de natuur heden ten dage zo algemeen in de wereld, vooral in de Christelijke wereld.

6877. En als zij tot mij zeggen: Wat is de Naam van Hem; dat dit het hoedanige van Hem betekent, staat vast uit de betekenis van den naam, zijnde het hoedanige, waarover n. 1754, 1896, 2009, 2628, 2724, 3006, 6674. Uit dit wat Moscheh vroeg, blijkt hoedanig het nageslacht uit Jakob was, namelijk dat zij niet alleen den Naam Jehovah vergeten waren, maar ook dat zij meerdere goden erkenden, waarvan de een groter was dan de ander; vandaar kwam het, dat zij den Naam van Hem wilden weten; zij geloofden ook, dat het genoeg was God ten aanzien van den Naam te erkennen; de oorzaak dat de nakomelingen van Jakob zodanig waren, was deze dat zij alleen in uitwendige dingen waren, zonder de inwendige; en zij die zonder de inwendige dingen zijn, kunnen geen andere mening aangaande God hebben, omdat zij niets van het licht uit den Hemel, ter verlichting van hun innerlijke dingen, kunnen opnemen. Opdat zij dus Jehovah zouden erkennen, werd er tot hen gezegd dat de God hunner vaderen, de God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob gezien was en dat Die gezonden had; aldus werden zij ertoe gebracht om Jehovah te erkennen uit een blinde verering voor

hun vaders, niet echter uit enige inwendige doorvatting. Het was ook voor dat volk genoeg om Jehovah slechts ten aanzien van den Naam te vereren, omdat zij niets anders hebben kunnen opnemen dan het uitwendige der Kerk, aldus dat wat alleen het inwendige ervan zou uitbeelden; dit werd eveneens bij hen ingesteld, ter oorzaak hiervan dat hetgeen zij zouden uitbeelden, zich in den Hemel in den inwendigen vorm zou vertonen, en er zo enige verbinding zou zijn van den Hemel met den mens.

6878. Wat zal ik tot hen zeggen; dat dit betekent wat voor een antwoord, staat zonder ontvouwing vast.

6879. En God zeide tot Moscheh; dat dit de eerste onderrichting betekent, staat vast uit de betekenis van het zeggen van God, hier tot Moscheh, door wien de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware, en van Moscheh tot het volk, aldus van het Goddelijk Ware, voortgaande van het Goddelijk Menselijke des Heren, tot hen die van de geestelijke Kerk zijn, zijnde de onderrichting, hier de eerste, omdat er wordt gehandeld over God Zelf Die moet worden vereerd; het eerste immers der Kerk is de erkenning dat God is, en dat Hij moet worden vereerd; het eerste hoedanige van Hem dat men weten moet, is dat Hij het heeal heeft geschapen, en dat het geschapen heeal door Hem blijft bestaan.

6880. Ik Ben Die Ik Ben; dat dit het Zijn en Bestaan van alle dingen in het heeal betekent, staat hieruit vast dat Ik Ben is Zijn, en omdat Hij alleen Zijn is, wordt het in den nominatief gezegd; dat er tweemaal wordt gezegd Ik Ben, namelijk Ik Ben Die Ik Ben, komt omdat het ene betekent Zijn, en het andere Bestaan; aldus betekent het ene het Goddelijke Zelf, dat de Vader wordt genoemd, het andere het Goddelijk Menselijke, dat de Zoon wordt genoemd, want het Goddelijk Menselijke Bestaat van het Goddelijke Zelf; sinds echter de Heer ook ten aanzien van het Menselijke Goddelijk Zijn of Jehovah is geworden, is het Goddelijk Ware dat van het Goddelijk Menselijke des Heren voortgaat, Goddelijk Bestaan uit Goddelijk Zijn. Daaruit kan vaststaan dat Goddelijk Zijn zich niet aan iemand kan vergemeenschappen dan alleen door Goddelijk Bestaan, dat is, dat het Goddelijke Zelf dit niet kan doen dan alleen door het Goddelijk Menselijke, en het Goddelijk Menselijke niet dan door het Goddelijk Ware, dat de Heilige Geest is; dit wordt daaronder verstaan “dat alle dingen door het Woord gemaakt zijn”, Joh. 1: 3. Het schijnt den mens toe alsof het Goddelijk Ware niet zodanig is dat door hetzelfde iets kan ontstaan; men gelooft immers, dat het is zoals een woord, dat, van den mond uitgezonden zijnde, wordt verstrooid, maar het is daarmee gans anders gesteld. Het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer, is het

eigenlijke werkelijke zelf, en zodanig dat daaruit alle dingen zijn ontstaan, en daaruit alle dingen blijven bestaan; al wat immers uit den Heer voortgaat, is het eigenlijke werkelijke zelf in het heelal; zodanig is het Goddelijk Ware, dat het Woord wordt genoemd, door hetwelk alle dingen zijn gemaakt.

6881. En Hij zeide: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen; dat dit de tweede onderrichting betekent, staat vast uit de be tekenis van God zeide, wanneer het opnieuw wordt gezegd, zijnde het nieuwe der doorvatting, waarover n. 2061, 2238, 2260; het nieuwe der doorvatting is hier de tweede onderrichting; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, voor wie die onderrichting was.

6882. Ik Ben heeft mij tot ulieden gezonden; dat dit betekent dat het Goddelijk Bestaan in haar, namelijk in de Kerk, zal zijn, staat vast uit de betekenis van Ik Ben, zijnde het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, waarover vlak boven n. 6880; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, dat is, ten aanzien van het Goddelijk Ware; dat het Goddelijk Ware het Bestaande uit het Goddelijk Menselijke is, omdat het van Hetzelve voortgaande is, zie men ook boven in n. 6880; uit de betekenis van tot hen gezonden worden, zijnde dat het in de geestelijke Kerk zal zijn, waarover n. 6876. Dat is de tweede onderrichting; de eerste was dat God, van Wien alle dingen zijn, moet worden erkend; de tweede was, dat het Goddelijk Ware, dat uit Hem is, moet worden opgenomen.

6883. En God zeide nog tot Moscheh: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen; dat dit de derde onderrichting betekent, staat vast uit de dingen die vlak boven in n. 6881 zijn ontvouwd.

6884. Jehovah de God uwer vaderen; dat dit het Goddelijke der Oude Kerk betekent, staat vast uit de dingen die boven in n. 6876 zijn gezegd, waar eendere woorden staan. In den uitwendigen historischen zin worden onder den God hunner vaderen Abraham, Jischak, en Jakob verstaan, maar in den inwendigen zin het Goddelijke der Oude Kerk; dat het laatstgenoemde, niet het eerstgenoemde, in den inwendigen zin wordt verstaan, kan hieruit vaststaan, dat het historische des Woords niet kan binnentreden in den Hemel; het historische des Woords immers is natuurlijk en wereldlijk, en zij die in den Hemel zijn, zijn niet dan alleen in geestelijke ideeën; aldus verstaan zij dat geestelijk, en het wereldlijke dat van den zin der letter des Woords is, wordt aan den eersten drempel des Hemels verkeerd in den geestelijken zin. Dat het aldus is, kan enigermate ook hieruit vaststaan dat de mens dikwijls de dingen die gezegd worden, ook in zulke dingen verkeert waarin hij is met de ganse gedachte, aldus hij die in onreine dingen is, in onreine dingen, en

hij die in reine dingen is, in reine dingen. Vandaar nu komt het dat zij die in den Hemel zijn, met den God uwer vaderen niet den God van Abraham, Jischak, en Jakob doorvatten, want in den Hemel worden Abraham, Jischak, en Jakob niet gekend, maar de Heer, Die door hen wordt uitgebeeld; deswege is het het Goddelijke der Oude Kerk, dat met die woorden wordt aangeduid.

6885. De God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob; dat dit betekent het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, aldus den Heer, staat vast uit de dingen die boven in n. 6847 zijn getoond, waar eendere woorden staan.

6886. Heeft mij tot ulieden gezonden; dat dit betekent dat Hij in hun Kerk zal zijn, staat vast uit de betekenis van tot ulieden gezonden worden, zijnde dat Hij in de geestelijke Kerk zal zijn, waarover boven n. 6876, 6882.

6887. Dit is Mijn Naam tot in het eeuwige; dat dit betekent dat het Goddelijk Menselijke het hoedanige van het Goddelijke Zelf is, staat vast uit de betekenis van den Naam Gods, zijnde alles in één samenvatting waardoor de Heer wordt vereerd, aldus het hoedanige, waarover n. 2724, 3006, 6674; en aangezien het Goddelijke Zelf niet kan worden vereerd, omdat het noch met het geloof, noch met de liefde kan worden genaderd, het is immers boven elke idee, volgens des Heren woorden bij Johannes: “Niemand heeft ooit God gezien; de Enigverwekte Zoon, Die in den schoot van den Vader is, heeft Hem uiteengezet”, i: 18, en elders bij denzelfde: “Gij hebt noch Zijn stem ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien”, v: 37, daarom is het het Goddelijk Menselijke, omdat het het hoedanige van het Goddelijke Zelf is, dat genaderd en vereerd kan worden. Dat het Goddelijk Menselijke de Naam van Jehovah is, blijkt bij Johannes: “Jezus zeide: Vader, *verheerlijk Uw Naam*; er ging dan een stem van den Hemel uit: En Ik heb verheerlijkt, en Ik zal wederom verheerlijken”, xii: 28; daar noemt de Heer Zich ten aanzien van het Goddelijk Menselijke den Naam des Vaders. Bij Jesaja: “Ik, Jehovah, heb U geroepen in gerechtigheid, en Ik zal Uw hand aangrijpen, omdat Ik U zal behoeden, en Ik zal U geven tot een verbond den volke, tot een licht der natien; om te openen de blinde ogen, om uit te leiden uit den kerker den gebundene, uit het huis der kluister hen die in duisternis zitten; Ik, Jehovah, *dit is Mijn Naam*, en Mijn heerlijkheid zal Ik geen ander geven”, xlii: 6, 7, 8; daar en in de voorafgaande dingen van dit Hoofdstuk wordt openlijk over den Heer gehandeld; dat Hijzelf het is Die wordt verstaan onder den Naam van Jehovah, blijkt hieruit dat er wordt gezegd dat Hij Zijn heerlijkheid aan geen ander zal geven; wanneer het den Heer betreft, is het aan Hemzelf, omdat zij één zijn. Bij Mozes: “Ziet, Ik zend een Engel vóór u, om u te

behoeden op den weg, en om u heen te leiden tot de plaats die Ik bereid heb; hoedt u voor Zijn aangezichten, en hoort Zijn stem, omdat Hij ulieder overtreding niet zal verdragen, *aangezien Mijn Naam in het midden van Hem is*”, Exod. xxiii: 20, 21; dat onder den Engel van Jehovah hier de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke wordt verstaan, zie men in n. 6831; en omdat het Goddelijk Menselijke het hoedanige van het Goddelijke Zelf is, wordt er gezegd dat de Naam van Jehovah in het midden van Hem is. Ook wordt in het Gebed des Heren onder Onze Vader in de Hemelen, *Uw Naam worde geheiligd*, de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; en eveneens alles in één samenvatting waardoor Hij moet worden vereerd.

6888. En dit Mijn gedachtenis in geslacht, geslacht; dat dit betekent dat het voortdurend moet worden vereerd, staat vast uit de betekenis van de gedachtenis, zijnde dat wat men ter harte moet nemen, en wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot het Goddelijke, zo is het het hoedanige in den eredienst; en uit de betekenis van geslacht, geslacht, zijnde bij voortduur. In het Woord wordt gezegd tot in het eeuwige, en tot in geslacht der geslachten, en dit somtijds in één Vers; dit is daarvandaan dat van het eeuwige wordt gesproken met betrekking tot het Goddelijk Goede, en van geslacht der geslachten met betrekking tot het Goddelijk Ware; eender is het gesteld met de betekenis van de gedachtenis en van den Naam; van gedachtenis wordt gesproken met betrekking tot het hoedanige van het Goddelijke in den eredienst ten aanzien van het ware, doch van den Naam met betrekking tot het hoedanige van het Goddelijke in den eredienst ten aanzien van elk van beide, namelijk zowel van het ware als van het goede, in het bijzonder echter ten aanzien van het goede. Dat de gedachtenis het hoedanige van het Goddelijke in den eredienst is, blijkt bij Hoschea: “Jehovah God Zebaoth, *Jehovah Zijn gedachtenis*; gij dan, keer tot God terug, bewaar vroomheid en gericht”, xii: 6, 7; hier wordt gehandeld over het hoedanige van den eredienst ten aanzien van het ware, weswege er wordt gezegd: Jehovah Zijn gedachtenis. Bij David: “Zingt Jehovah, gij Zijn heiligen, en *belijdt aan de gedachtenis Zijner heiligheid*”, Psalm xxx: 5; Psalm xcvi: 12; dat van het heilige wordt gesproken met betrekking tot het ware, zie men in n. 6788; de eredienst daaruit wordt aangeduid met de gedachtenis Zijner heiligheid.

6889. Vers 16, 17, 18, 19, 20. *Ga, en vergader de ouderen van Israël, en zeg tot hen: Jehovah de God uwer vaderen, is gezien voor mij, de God van Abraham, van Jischak, en van Jakob, door te zeggen: Door te bezoeken heb Ik u bezocht, en betgeen ulieden in Egypte is gedaan. En Ik zeg: Ik zal ulieden doen opklimmen uit de verdrukking van Egypte, tot het land van den Kanaäniet en van den*

Chittiet, en van den Emorriet en van den Periziet, en van den Chiviet en van den Jebusiet, tot een land vloeiende van melk en honing. En zij zullen uw stem gehoord hebben, en gij zult binnengaan, gij en de ouderen van Israël, tot den koning van Egypte, en gijlieden zult tot hem zeggen: Jehovah de God der Hebreëen is ons ontmoet; en nu, laat ons gaan, ik bid u, den weg van drie dagen in de woestijn, en laat ons slachtofferen aan Jehovah onzen God. En ik ken dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan, en niet door een sterke hand. En Ik zal Mijn hand zenden, en zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen die Ik zal doen in het midden van hetzelfde; en daarna zal Hij ulieden zenden. Ga, en vergader de ouderen van Israël, betekent de inzichtsvollen in de geestelijke Kerk; en zeg tot hen, betekent de onderrichting; Jehovah de God uwer vaders, betekent het Goddelijke der Oude Kerk; is gezien voor mij, betekent de tegenwoordigheid van Hetzelfde; de God van Abraham, van Jischak, en van Jakob, betekent het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke des Heren; door te zeggen: Door te bezoeken heb Ik u bezocht, betekent Zijn Komst tot hen die van de Kerk zijn; en hetgeen ulieden in Egypte is gedaan, betekent het streven om te onderjucken; en Ik zeg: Ik zal ulieden doen opklimmen uit de verdrukking van Egypte, betekent de verheffing en de bevrijding uit de valse wetenschappelijke dingen; tot het land van den Kanaäniet en van den Chittiet, en van den Emorriet en van den Periziet, en van den Chiviet en van den Jebusiet, betekent de streek des Hemels, in beslag genomen door hen die in de boze en de valse dingen zijn; tot een land vloeiende van melk en honing, betekent waar het bekoorlijke en het verkwikkelijke is; en zij zullen uw stem gehoord hebben, betekent de gehoorzaamheid; en gij zult binnengaan, gij en de ouderen van Israël, tot den koning van Egypte, betekent de vergemeenschapping met hen die in de valse dingen zijn, en bestookt hebben; en gijlieden zult tot hem zeggen, betekent den invloed; Jehovah de God der Hebreëen is ons ontmoet, betekent het Goddelijke des Heren in de Kerk, en Zijn bevel; en nu, laat ons gaan, ik bid u, den weg van drie dagen in de woestijn, betekent het leven van het ware in een staat die geheel en al verwijderd is van de valse dingen, alhoewel in het duister; en laat ons slachtofferen aan Jehovah onzen God, betekent aldus den eredienst des Heeren; en Ik ken, betekent het Vooruitzien; dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan, betekent dat het valse zich zal verzetten; en niet door een sterke hand, betekent dat tegen hen niet de macht zal overmogen van hen die van de geestelijke Kerk zijn; en Ik zal Mijn hand zenden, betekent de macht uit het Goddelijke; en Ik zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen, betekent de middelen der Goddelijke macht tegen

de valse dingen; die Ik doen zal in het midden van hetzelfde, betekent die hen rechtstreeks zullen raken; en daarna zal hij ulieden zenden, betekent de verdrijving van hen en de bevrijding.

6890. Ga, en vergader de ouderen van Israël; dat dit de inzichtsvollen in de geestelijke Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van de ouderen, zijnde de voornaamste dingen van de wijsheid en van het inzicht, waarover n. 6524, 6525, aldus de inzichtsvollen; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 4286, 6426.

6891. En zeg tot hen; dat dit de onderrichting betekent, staat vast uit de betekenis van tot hen zeggen, wanneer het door Moscheh geschiedt, door wien de Wet uit het Goddelijke wordt uitgebeeld, zijnde de onderrichting, zoals boven n. 6879, 6881, 6883.

6892. Jehovah de God uwer vaderen; dat dit het Goddelijke der Oude Kerk betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 6884 is ontvouwd, waar eendere woorden staan.

6893. Is gezien voor mij; dat dit de tegenwoordigheid betekent, staat vast uit de betekenis van gezien worden voor iemand, zijnde de tegenwoordigheid; met gezien worden wordt immers in den inwendigen zin niet aangeduid gezien worden met de ogen, maar met de gedachte; de gedachte zelf maakt ook de tegenwoordigheid; hij over wien gedacht wordt, verschijnt immers zoals tegenwoordig voor het inwendige gezicht; in het andere leven geschiedt dit daadwerkelijk, want wanneer daar intens over iemand wordt gedacht, zo vertoont hij zich tegenwoordig; vandaar komt het, dat daar vrienden samenkomen, en eveneens vijanden, en dat zij van dezen hard hebben te lijden.

6894. De God van Abraham, van Jischak, en van Jakob; dat dit het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke des Heren betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 6847 is getoond.

6895. Door te zeggen: Door te bezoeken heb Ik u bezocht; dat dit Zijn Komst betekent tot hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van bezoeken, zijnde de Komst des Heren, welke den laatsten tijd der Kerk voorafgaat, welke tijd in het Woord het Laatste Gericht wordt genoemd; dat de bezoeking die tijd is, zie men in n. 2242, 6588; dat die tijd de Komst des Heren wordt geheten, blijkt uit deze woorden bij Mattheus: “De discipelen zeiden tot Jezus: Zeg ons wanneer die dingen zullen geschieden, welk zal zijn *het teken Uwer Komst*, en van de voleinding der eeuw”, xxiv: 3; en toen onderrichtte de Heer de discipelen aangaande den laatsten tijd der Kerk, zoals kan vaststaan uit hetgeen in n. 3353 tot 3356, 3486 tot 3489, 31897 tot 3901,

4056 tot 4060, 4229 tot 4231, 4422 tot 4424 is ontvouwd; en Hij zeide dat wanneer al die dingen zullen gebeuren, “*het teken van den Zoon des mensen zal verschijnen, en dan alle stammen des lands zullen klagen, en zij zullen zien den Zoon des mensen komende in de wolken des hemels met kracht en heerlijkheid*”, ald. Vers 30; dat onder de Komst des Heren niet wordt verstaan de verschijning van Hem met de Engelen in de wolken, maar de erkenning in de harten door de liefde en het geloof, zie men in n. 3353, 3900; voorts de Verschijning van Hem uit het Woord, welks binnenste of hoogste zin over den Heer alleen handelt, n. 4060; deze Komst wordt verstaan onder de Komst des Heren, die dan geschiedt wanneer de oude Kerk wordt verworpen, en de nieuwe door den Heer wordt geïnstauréerd; en omdat nu bij de nakomelingen van Jakob iets nieuws der Kerk zou worden geïnstauréerd, wordt er gezegd *door te bezoeken heb Ik u bezocht*, zoals eveneens was gezegd door Jozef toen hij stierf: “Jozef zeide tot zijn broeders: Ik sterf, en *God zal door te bezoeken u bezoeken*, en Hij zal u doen opklimmen uit dit land tot het land dat Hij Abraham, Jischak en Jakob gezworen heeft”, Gen. 1: 24. Met door te bezoeken u bezoeken, wordt in den zin der letter hier de bevrijding van de slavernij in Egypte aangeduid, en het binnenleiden in het land Kanaän; maar dit is niet het geestelijke dat in het Woord is, maar het is het natuurlijke; het geestelijke dat in het Woord is, handelt over den Heer, over Zijn Rijk en de Kerk, en over de liefde en het geloof, weswege onder door te bezoeken bezoeken in den geestelijken zin wordt verstaan de bevrijding van de valse dingen, en zo de inwijding in de dingen die van de Kerk en van het Rijk des Heren zijn, aldus de Komst des Heren in de liefde en het geloof bij hen die van de nieuwe Kerk zullen zijn.

6896. En hetgeen ulieden in Egypte is gedaan; dat dit het streven om te onderjukkan betekent, staat vast uit de dingen die voorafgaan aangaande de verdrukking en de onderdrukking van de zonen Israëls, dat is, van hen die van de geestelijke Kerk zijn; het zijn deze dingen die worden verstaan onder hetgeen u in Egypte is gedaan; dat die verdrukkingen en onderdrukkingen de bestokingen en het streven om te onderjukkan betekenen, zie men in n. 6663, 6666, 6668, 6670, 6671, 6851, 6852, 6863.

6897. En Ik zeg: Ik zal ulieden doen opklimmen uit de verdrukking van Egypte; dat dit de verheffing en de bevrijding betekent van de bestoking door de valse wetenschappelijke dingen, staat vast uit de betekenis van doen opklimmen, zijnde de verheffing naar de innerlijke dingen, waarover n. 3048, 4539, 5406, 5817, 6007; de verheffing naar de innerlijke dingen, is de verheffing van de bestoking door de valse dingen tot de ware en de goede dingen des

geloofs; vandaar eveneens is doen opklimmen de bevrijding; uit de betekenis van de verdrukking, zijnde de bestoking, waarover n. 6663, 6851; en uit de betekenis van Egypte, zijnde het valse wetenschappelijke, waarover n. 6651, 6679, 6683.

6898. Tot het land van den Kanaäniet en van den Chittiet, en van den Emorriet en van den Periziet, en van den Chiviet en van den Jebusiet; dat dit de streek des Hemels betekent, in beslag genomen door hen die in de boze en de valse dingen zijn, staat vast uit hetgeen boven in n. 6854, 6858 is getoond. Dat de Kanaänieten en de Chittieten diegenen zijn die in de boze dingen uit de valse dingen zijn, zie men in n. 6858; dat de Emorrieten en de Perizieten diegenen zijn die in de boze dingen en daaruit de valse dingen zijn, n. 6859; en dat de Chivieten en de Jebusieten diegenen zijn die in een afgodische zijn waarin iets van het goede en het ware is, n. 6860.

6899. Tot een land vloeiende van melk en honing; dat dit betekent waar het bekoorlijke en het verkwikkelijke is, staat vast uit de betekenis van de melk en den honing, zijnde het bekoorlijke en het verkwikkelijke, waarover boven n. 6857.

6900. En zij zullen uw stem gehoord hebben; dat dit de gehoorzaamheid betekent, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde de gehoorzaamheid, waarover n. 2542, 3869, 4652 tot 4660.

6901. En gij zult binnegaan, gij en de ouderen van Israël, tot den koning van Egypte; dat dit de vergemeenschapping betekent met hen die in de valse dingen zijn, en bestookt hebben, staat vast uit de betekenis van binnegaan, zijnde de vergemeenschapping, want binnegaan is in den geestelijken zin aan den ander zijn gedachte vergemeenschappen; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Wet uit het Goddelijke, waarover n. 6827; uit de betekenis van de ouderen, zijnde de inzichtsvollen, waarover n. 6523, 6525, 6890; en uit de uitbeelding van Farao of van den koning van Egypte, zijnde het valse dat de ware dingen der Kerk bestookt, waarover n. 6651, 6679, 6683; uit deze dingen blijkt dat met gij zult binnegaan, gij en de ouderen van Israël, tot den koning van Egypte, de vergemeenschapping wordt aangeduid van zulke dingen die der Wet uit het Goddelijke, en vandaar des inzichts zijn, met hen die in de valse dingen zijn, en bestookt hebben.

6902. En gijlieden zult tot hem zeggen; dat dit den invloed betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de invloed, waarover n. 5743, 6152, 6291; dat zeggen hier de invloed is, komt omdat de vergemeenschapping van zulke dingen die der Wet uit het Goddelijke, en vandaar des inzichts zijn, waarover n. 6901, geschiedt door invloed.

6903. Jehovah de God der Hebreëen is ons ontmoet; dat dit het Goddelijke des Heren in de Kerk, en Zijn bevel betekent, staat vast uit de betekenis van de Hebreëen, zijnde de Kerk, waarover n. 5136, 6675, 6684. Dat Jehovah God het Goddelijke des Heren is, komt omdat onder Jehovah niet een ander in het Woord dan de Heer wordt verstaan, n. 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6303; en uit de betekenis van ontmoeten, zijnde hier het bevel; want onder ontmoeten wordt hier verstaan dat Hij met hen sprak, en dat Hij beval; dat Hij is ontmoet dat in zich sluit, staat daaruit vast dat er niet langer wordt gezegd wat Hij sprak, maar dat Zijn bevel onmiddellijk volgt.

6904. En nu, laat ons gaan, ik bid u, den weg van drie dagen in de woestijn; dat dit het leven van het ware betekent in een staat die geheel en al verwijderd is van de valse dingen, alhoewel in het duister, staat vast uit de betekenis van gaan, zijnde het leven, waarover n. 3335, 4882, 5493, 5605; uit de betekenis van den weg, zijnde het ware, waarover n. 627, 2333; uit de betekenis van drie dagen, zijnde de volle staat, waarover n. 2788, 4495; aldus is het, wanneer over de verwijdering uit de valse dingen wordt gehandeld, de staat die geheel en al van dezelve verwijderd is; dat een weg van drie dagen stellen, is geheel en al scheiden, zie men in n. 4010; en uit de betekenis van de woestijn, zijnde het onbewoonde en onbebouwde, waarover n. 2708, 3900; hetgeen in den geestelijken zin het duistere des geloofs is; hier wordt immers gehandeld over de instauratie van de geestelijke Kerk, die met de zonen Israëls wordt aangeduid; zij die van die Kerk zijn, zijn betrekkelijk in het duister ten aanzien van het goede en het ware des geloofs; men zie n. 2708, 2715, 2716, 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3241, 3246, 3833, 4402, 6289, 6500, 6865. Het leven van het ware is het leven dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, leven; het ware immers dat zij uit het Woord of uit de Leer hunner Kerk weten, wordt, wanneer het des levens wordt, het goede genoemd, maar het is het ware in de daad.

6905. En laat ons slachtofferen aan Jehovah onzen God; dat dit aldus den eredienst des Heren betekent, staat vast uit de betekenis van slachtofferen, zijnde de eredienst in het algemeen, waarover n. 923, want in de Hebreeuwse Kerk, en daarna bij de nakomelingen van Jakob, had de gehele eredienst betrekking op de slachtoffers; hetgeen hieruit kan vaststaan dat zij dagelijks geschiedden, en meerdere op ieder feest, voorts wanneer zij zouden worden ingewijd, wanneer zij zouden worden gezuiverd, voor de zonden, voor de vergrijpen, bovendien uit de geloften, en uit het vrije; vandaar komt het dat met de slachtoffers de eredienst in het algemeen wordt aangeduid; dat het de eredienst des Heren is die wordt aangeduid met aan Jehovah God slachtofferen, blijkt duidelijk hieruit dat de slachtoffers geen ander hebben

uitgebeeld dan den Heer, en de hemelse en de geestelijke Goddelijke dingen die van Hem zijn, n. 1823, 2180, 2805, 2807, 2830, 3519; voorts hieruit dat onder Jehovah God in het Woord geen ander dan de Heer wordt verstaan; men zie boven n. 6903; onder Jehovah het Goddelijk Zijn van Hemzelf, en onder God het Goddelijk Bestaan daaruit, aldus onder Jehovah het Goddelijk Goede Zijner Liefde, en onder God het Goddelijk Ware, voortgaande van Zijn Goddelijk Goede.

6906. En Ik ken; dat dit het Vooruitzien betekent, staat vast uit de betekenis van kennen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of den Heer, zijnde het Vooruitzien, waarover boven n. 6853.

6907. Dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan; dat dit betekent dat het valse zich zal verzetten, staat vast uit de betekenis van ulieden niet geven, zijnde zich verzetten, want hij die niet geeft wanneer er wordt gezegd dat het een Goddelijk bevel is, n. 6903, en wie weigert dat iemand God vereert, die verzet zich, zoals allen plegen te doen die in het bij hen bevestigde valse zijn; uit de uitbeelding van Farao of van den koning van Egypte, zijnde het valse, waarover n. 6651, 6679, 6683; en uit de betekenis van om te gaan, namelijk den weg van drie dagen in de woestijn om aan Jehovah te slachtofferen, zijnde om te leven volgens het ware in een staat die geheel en al verwijderd is van de valse dingen, en om aldus den Heer te vereren, n. 6904. Hoe het gesteld is met hen die in het valse zijn, die door den koning van Egypte worden uitgebeeld, dat zij zich verzetten tegen hen die in de ware dingen zijn, moet gezegd worden: In de wereld verzetten zij die in het valse zijn, zich niet openlijk tegen hen die in het ware zijn; de uitwendige banden immers verhinderen het, zijnde de vrezen dat het mocht uitkomen dat zij tegen de wetten van het koninkrijk en van de Kerk waren, aldus dat zij niet den schijn konden hebben van goede burgers te zijn; een ieder immers wil in de wereld den schijn hebben van gerecht en waar te zijn in den uitwendigen vorm, en de onrechtschapenen meer dan de rechtschapenen, ten einde de gemoederen te pakken, en te bedriegen terwille van gewin en eerbewijzen; maar van binnen verzetten zij zich, want zo vaak zij iemand ware dingen der Kerk horen belijden, niet ambtshalve maar uit ijver, spotten zij bij zichzelf, en indien dan de uitwendige banden het niet weerhielden, zouden zij er openlijk om lachen. Wanneer dezulken in het andere leven komen, weerhouden de uitwendige banden hen niet meer, want deze worden hun dan afgenomen ter oorzaak hiervan dat het bij een ieder uitkome hoedanig hij is; en dan verzetten zij zich openlijk tegen hen die in de ware dingen zijn, en bestoken zij hen op elke mogelijke wijze; dit is dan voor hen het verkwikkelijke zelf des

levens; en wanneer zij worden vermaand om zulke dingen niet te doen, omdat zij, indien zij niet daarvan aflaten, ten slotte geheel en al worden verwijderd, en in de hel nedergestoten, zo geven zij hieraan nochtans in het geheel geen aandacht, maar blijven bij voortduur in de bestoking volharden, zoals tevoren; want zozeer zijn zij in het verkwikkelijke des levens uit het valse; dit neemt hen aldus in beslag dat zij niets hoegenaamd wat des inzichts is, toelaten; deze dingen zijn het die daarmede worden aangeduid dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan, en die worden uitgebeeld door Farao hierin dat hij zich zo vaak heeft verzet. De verwijdering van zulke geesten, en de nederstoting in de hel, wordt uitgebeeld met den ondergang van Farao en van de Egyptenaren in de zee Suph. Zij die in het boze des levens zijn, en daaruit in het valse, zijn in het licht der wereld, want het is het licht waardoor de verstandelijke objecten worden gezien; dit licht is bij hen die in het valse uit het boze zijn, van een rossigen gloed; en hoe meer zij in het valse uit het boze zijn, van des te meer rossigen gloed is het; de glorie der wereld die uit de zelfliefdie is, ontsteekt dat licht en geeft er den rossigen gloed aan; en omdat het aldus is, verschijnen voor hen daarin de ware dingen geheel en al als valse dingen, en de valse dingen geheel en al als ware dingen; de oorzaak hiervan is deze, dat in de schittering van dit licht het hemelse licht niet kan invloeien; dit licht wordt bij zulk een licht donkerheid; vandaar komt het, dat dezulken in een sterk overredende zijn aangaande de valse dingen tegen de ware dingen, omdat zij die in dat licht aldus zien. Doch bij hen die in de ware dingen zijn uit het goede, is het licht der wereld niet van een rossigen gloed, maar is duister; het licht des Hemels echter is bij hen blinkend wit; en omdat dit blinkend wit is, verschijnen daarin de ware dingen als ware dingen, en de valse dingen als valse dingen; want wanneer dat licht in de valse dingen invalt, die in het licht der wereld gescheiden van het licht des Hemels, als ware dingen verschijnen, zo verduistert het die dan niet alleen, maar blust ze geheel en al uit. Dit licht, namelijk het licht des Hemels, wordt gaandeweg meer en meer bij hen blinkend wit, en ten slotte dermate dat het licht der wereld daarmede niet kan worden vergeleken. Uit deze dingen verschijnt de oorzaak waarom zij die in de valse dingen uit het boze zijn, zich uit een zo sterk overredende verzetten tegen hen die in de ware dingen zijn; over welk verzet nu boven is gehandeld.

6908. En niet door een sterke hand; dat dit betekent dat tegen hen niet de macht zal overmogen van hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover n. 878, 3387, 4931 tot 4937; vandaar is niet door een sterke hand, een macht die niet zal overmogen;

dat de macht van hen die van de geestelijke Kerk zijn, wordt verstaan, blijkt uit hetgeen terstond volgt: “En Ik zal Mijn hand zenden, en Ik zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen”, waarmede wordt aangeduid dat zij overwonnen moeten worden door de macht uit het Goddelijke, en door de middelen van die macht.

6909. En Ik zal Mijn hand zenden; dat dit de macht uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover n. 878, 3387, 4931 tot 4937; en omdat Jehovah of de Heer dit van Zichzelf zegt, is het de macht uit het Goddelijke.

6910. En Ik zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen; dat dit de middelen der Goddelijke macht tegen de valse dingen betekent, staat vast uit de betekenis van Egypte, zijnde het valse, waarover vaak eerder; en uit de betekenis van de wonderlijke dingen, zijnde de middelen der Goddelijke macht, waardoor zij die in de valse dingen zijn en bestoken, worden onderjukt. Dat de wonderlijke dingen de middelen der Goddelijke macht zijn, waardoor zij die in de valse dingen zijn, worden onderjukt, staat vast uit de in Egypte gedane wonderlijke dingen of wonderen, waardoor zij ten slotte werden aangezet om de zonen Israëls heen te zenden; ieder wonderlijk ding of wonder daar betekent een middel der Goddelijke macht.

6911. Die Ik zal doen in het midden van hen; dat dit betekent die hen rechtstreeks zullen raken, staat vast uit de betekenis van het midden, zijnde dat wat van binnen is, waarover n. 1074, 2940, 2973; aldus dat wat rechtstreeks raakt; want dat wat iemand rechtstreeks raakt, is binnen hem; dat wat echter niet rechtstreeks raakt, is ook buiten, want het treft schuin van opzij, en glijdt voor een deel voorbij.

6912. En daarna zal hij ulieden zenden; dat dit de verdrijving van hen betekent, namelijk van hen die in de valse dingen zijn, en de bevrijding, namelijk van hen die in de ware dingen zijn, staat vast uit de betekenis van zenden of van heen zenden, zijnde hier verdreven worden; want zij die in de valse dingen zijn, zenden nooit heen, ook al zou het zijn tot in het eeuwige, indien zij niet worden verdreven; weswege met zenden in den inwendigen zin hier de verdrijving wordt aangeduid, en vandaar de bevrijding.

6913. Vers 21, 22. *En ik zal de genade van dit volk geven in de ogen der Egyptenaren; en het zal zijn, wanneer gij gaat, zo zult gij niet ledig gaan. En de vrouw zal vragen van haar naburin, en van de waardin haars huizes, vaten van zilver, en vaten van goud, en klederen, en gijlieden zult leggen op uw zonen, en op uw dochteren, en gij zult de Egyptenaren uitplunderen.* En Ik zal de genade van dit volk geven in de ogen der Egyptenaren, betekent de vrees

van hen die in de valse dingen zijn, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, vanwege de plagen; en het zal zijn, wanneer gij gaat, zo zult gij niet ledig gaan, betekent niet meer een leven in de behoefteigheid ten aanzien van de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn; en de vrouw zal vragen van haar naburin, en van de waardin haars huizes, betekent dat het goede van een ieder zal worden verrijkt met zulke dingen die bevorderlijk zijn; vaten van zilver, betekent de wetenschappelijke dingen van het ware; en vaten van goud, betekent de wetenschappelijke dingen van het goede; en klederen, betekent de daarmede overeenstemmende lagere wetenschappelijke dingen; en gijlieden zult leggen op uw zonen, betekent de aanwending tot hun ware dingen; en op uw dochteren, betekent de aanwending tot de goede dingen; en gij zult de Egyptenaren uitplunderen, betekent dat zulke dingen moeten worden weggenomen van hen die in de valse dingen en de boze dingen daaruit zijn.

6914. En Ik zal de genade van dit volk geven in de ogen der Egyptenaren; dat dit de vrees betekent van hen die in de valse dingen zijn, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, vanwege de plagen, staat vast uit de betekenis van genade geven, zijnde de vrees vanwege de plagen, waarover aanstonds; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6637; en uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen zijn, waarover vaak eerder. Dat genade geven in de ogen der Egyptenaren de vrees betekent vanwege de plagen voor hen die in de valse dingen zijn, staat vast uit het verstand van de dingen in den inwendigen zin; er wordt immers gehandeld over hen die in de valse dingen zijn, die met de Egyptenaren worden aangeduid, namelijk dat hun de ware en de goede dingen moeten worden afgenomen, en overgedragen aan hen die van de geestelijke Kerk zijn; en omdat over degenen wordt gehandeld die in de valse dingen zijn, wordt met de genade niet de genade aangeduid, want zij die in de valse en de boze dingen zijn, hebben nooit genade voor iemand, maar indien zij weldoen, of indien zij niet boosdoen, is het uit de vrees vanwege de plagen; daarvandaan is hun genade; het is deze genade die in den inwendigen zin hier wordt verstaan; de inwendige zin zet de dingen uiteen zodanig als zij zijn, niet zodanig als zij zich vertonen in de letter; en hij plooit de afzonderlijke dingen aan het onderwerp aan. Dat het aldus is, blijkt ook uit de volgende dingen over de Egyptenaren, namelijk dat zij de zonen Israëls niet uit enige genade heenzonden, maar uit de vrees vanwege de verdere plagen, *Exod. Hfdst. xi: 1; Hfdst. xii: 33.* Omdat in deze beide Verzen wordt gehandeld over de uitplundering van de Egyptenaren daarmede dat de vrouwen van Israël van de Egyptische vrouwen zilver, goud,

en klederen zouden vragen, en men geenszins kan weten hoe het hiermede is gesteld tenzij uit de onthulling aangaande de dingen die in het andere leven geschieden, de inwendige zin immers sluit zulke dingen in die bij de Engelen en de geesten geschieden, moet het derhalve worden gezegd. Dat de lagere plaats des Hemels vóór de Komst des Heren in beslag was genomen door de boze geniën en geesten, en dat zij daaruit daarna werden verdreven, en die streek werd gegeven aan hen die van de geestelijke Kerk zijn, zie men boven in n. 6858; zolang de boze geniën en geesten daar waren, waren zij onder den aanhoudenden blik der Engelen van den hogeren Hemel; vandaar werden zij daarvan afgehouden om de boze dingen openlijk te doen; heden ten dage zijn ook sommigen die arglistiger dan de anderen zijn, omdat zij door het veinzen van onschuld en naastenliefde bedriegen, onder den blik der hemelsen, en worden zolang van hun schandelijke arglisten afgehouden; zij zijn rechtstreeks boven het hoofd, en de hemelse Engelen onder wier blik zij zijn, zijn nog hoger; en van dezen is het te weten gegeven hoedanig de staat is geweest van de boze geniën en geesten die vóór de Komst des Heren de lagere streek des Hemels in beslag hadden genomen, namelijk dat zij er toen door de Engelen van den hogeren Hemel van waren afgehouden om de boze dingen openlijk te doen. Hoe zij echter daarvan waren afgehouden om de boze dingen openlijk te doen, werd ook te weten gegeven; zij werden in uitwendige banden gehouden, namelijk in de vrees voor het inboeten van eer en faam, in de vrees voor de beroving van de bezittingen in die streek des Hemels, en de vrees van nedergestoten te zullen worden in de hel; en dan werden eenvoudige goede geesten aan hen toegevoegd, evenals geschiedt met de mensen in de wereld; dezen worden, hoewel zij innerlijk duivels zijn, nochtans door die uitwendige banden gehouden in de veinzing van het eerbare en het gerechte, en om wel te doen; en om aldus gehouden te kunnen worden, worden geesten aan hen toegevoegd die in het eenvoudig goede zijn; aldus was het gesteld met de bozen die in de lagere streek des Hemels vóór de Komst des Heren zijn geweest; en toen konden zij ook worden aangedreven om het ware te zeggen en het goede te doen door de eigen liefden; niet anders dan de boze priesters, ja zelfs ook de ergste, die van binnen duivels zijn, die de leerstellige dingen van hun Kerk met zulk een gloed en geveinsden ijver kunnen prediken, dat zij de harten der toehoorders tot vroomheid bewegen; toch zijn zij dan in de zelf- en wereldliefde, want de gedachte over de eer en over het gewin regeert universeel bij hen, uit welk vuur zij worden aangespoord om aldus te prediken; het zijn de boze geesten bij hen die in een eendere liefde en vandaar in een eendere gedachte zijn, die leiden, aan wie eenvoudige goede

geesten zijn toegevoegd. Uit deze dingen kan vaststaan, hoedanig de staat des Hemels vóór de Komst des Heren is geweest. Na Zijn Komst echter zijn de staten van den Hemel en de hel geheel en al veranderd; toen werden immers de boze geniën en geesten die de lagere streek des Hemels in beslag hadden genomen, nedergeworpen, en in de plaats van hen zij die van de geestelijke Kerk zijn, daarheen opgeheven. De bozen die nedergeworpen waren, werden toen beroofd van de uitwendige banden, die, zoals boven is gezegd, de vrezers waren voor het inboeten van eer en faam, en voor het verlies van de bezittingen in die streek; en aldus werden zij overgelaten aan hun innerlijke dingen, welke niets dan duivelse en helse dingen waren; en zo werden zij naar de hellen verwezen. De beroving van de uitwendige banden geschiedt in het andere leven door de wegneming van de goede geesten die aan hen waren toegevoegd; wanneer dezen zijn weggenomen, kunnen zij niet meer in enige veinzing van het goede, gerechte, en eerbare zijn, maar zijn zij zodanig als zij in de wereld waren geweest van binnen, dat is, zodanig als zij waren geweest naar de gedachte en den wil, die zij daar voor de anderen hadden verborgen; en dan begeren zij niets anders dan boos te doen. Deze eenvoudige geesten die hun werden afgenomen, werden gegeven of toegevoegd aan hen die van de geestelijke Kerk waren, aan wie die streek des Hemels tot bezitting werd gegeven; vandaar komt het, dat dezen werden verrijkt met de ware en de goede dingen die tevoren de boze geniën en geesten hadden gehad; want het verrijkt worden met ware en goede dingen in het andere leven geschiedt door de toevoeging van geesten die in het ware en het goede zijn, want door hen geschiedt vergemeenschapping. Deze dingen zijn het, die daarmede worden aangeduid dat de zonen Israëls niet ledig uit Egypte zouden gaan, maar dat de vrouw van haar naburin en van de waardin haars huizes zou vragen vaten van zilver, en vaten van goud, en klederen, en dat zij zo de Egyptenaren zouden uitplunderen. Een ieder kan zien dat indien zulke dingen niet waren uitgebeeld, nooit door het Goddelijke zou zijn bevolen om zulk een sluwheid tegen de Egyptenaren te gebruiken; al wat zodanig is, staat immers het verst van het Goddelijke af; maar omdat dat volk geheel en al uitbeeldend was, werd het, omdat aldus met de bozen in het andere leven zou geschieden, door het Goddelijke toegelaten dat zij aldus zouden doen. Met moet weten dat zeer vele dingen die door Jehovah of den Heer werden bevolen, in den inwendigen zin niet betekenen dat zij werden bevolen, maar dat zij werden toegelaten.

6915. En het zal zijn, wanneer gij gaat, zo zult gij niet ledig gaan; dat dit betekent niet meer een leven in de behoefteigheid ten aanzien van de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, staat vast uit de betekenis van gaan, zijnde

het leven, waarover n. 3335, 4882, 5493, 5605, 6904; en uit de betekenis van gij zult niet ledig gaan, zijnde niet meer een leven in de behoefteigheid; dat het ledige is daar waar niet het ware is, zie men in n. 4744; aldus waar geestelijke behoefteigheid is; dat het is ten aanzien van de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, blijkt uit de dingen die voorafgaan, namelijk dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, waren bestookt door hen die in de valse wetenschappelijke dingen waren, die met de Egyptenaren worden aangeduid; vandaar ten aanzien van de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, want de dingen die van dit gemoed zijn, worden de wetenschappelijke dingen genoemd; deze bestoken ook voornamelijk de geestelijken, want hun gedachte is binnen de wetenschappelijke dingen, en slechts weinig daarboven, n. 6865.

6916. En de vrouw zal vragen van haar naburin, en van de waardin haars huizes; dat dit betekent dat het goede van een ieder zal worden verrijkt met zulke dingen die bevorderlijk zijn, staat vast uit de betekenis van de vrouw, zijnde de aandoening van het goede der naastenliefde, waarover n. 6014; uit de betekenis van de naburin, zijnde de aandoening van het ware, welke degenen hebben die in de wetenschappelijke dingen zijn; en uit de betekenis van de waardin des huizes, zijnde de aandoening van het goede, welke zij ook hebben; omdat zij van de naburin en van de waardin des huizes zou vragen, worden de ware en de goede dingen aangeduid die het meest nabij zijn, aldus die bevorderlijk zijn. Hoe het hiermede gesteld is, staat vast uit de dingen die vlak boven in n. 6914 zijn aangevoerd; dat de vrouw zou vragen, komt omdat met de vrouw het goede der naastenliefde wordt aangeduid, en dit zal het zijn wat zal worden verrijkt; want opdat het goede het goede zij, zullen er ware dingen zijn die het zullen kwalificeren; de oorzaak hiervan is deze, dat wanneer men leeft volgens de ware dingen, de ware dingen zelf dan goede dingen worden; hoedanig deswege het ware is, zodanig wordt het goede; dit goede verschaft zich daarna geen andere ware dingen en voegt geen andere aan zich toe dan die welke volgens zijn hoedanige zijn, bijgevolg geen andere dan die welke bevorderlijk zijn, aldus die welke in de nabuurschap zijn en in het huis.

6917. Vaten van zilver; dat zij de wetenschappelijke dingen van het ware betekenen; en vaten van goud; dat zij de wetenschappelijke dingen van het goede betekenen, staat vast uit de betekenis van de vaten, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover n. 3068, 3079; de wetenschappelijke dingen worden vaten genoemd, omdat zij de algemene dingen zijn, en in zich ontelbare ware dingen en veelvoudige goede dingen kunnen bevatten;

uit de betekenis van het zilver, zijnde het ware; en van het goud, zijnde het goede, waarover n. 1551, 1552, 2954, 5658; dat het zilver van Egypte het ware en aanpasbare wetenschappelijke is, zie men in n. 6112. Dat de vaten van zilver en de vaten van goud bij de Egyptenaren de wetenschappelijke dingen van het ware en de wetenschappelijke dingen van het goede zijn, terwijl toch met de Egyptenaren hier en in hetgeen voorafgaat, voorts eveneens in hetgeen volgt, de valse wetenschappelijke dingen worden aangeduid, dienaangaande moet men weten dat de wetenschappelijke dingen in zich niet waar zijn, en ook niet vals zijn, maar dat zij waar worden bij hen die in de ware dingen zijn, en vals bij hen die in de valse dingen zijn; de aanwending ervan en het nut doet dit. Het is met de wetenschappelijke dingen bij den mens zo gesteld als met de rijkdommen en de schatten bij hem; de rijkdommen en de schatten bij hen die in het boze zijn, zijn verderfelijk, omdat zij ze tot boze nutten aanwenden; doch de rijkdommen en de schatten bij hen die in het goede zijn, zijn nuttig, omdat zij ze tot goede nutten aanwenden; indien derhalve de rijkdommen en de schatten die bij de bozen zijn, worden overgebracht tot de goeden, zo worden zij goed; aldus is het eveneens gesteld met de wetenschappelijke dingen; zoals bij voorbeeld: bij de Egyptenaren bleven tal van dingen uit de uitbeeldende dingen der Oude Kerk achter, zoals vaststaat uit hun hieroglyphen; maar omdat zij die aanwendden tot magische dingen, en een boos nut daaruit maakten, waren zij voor hen derhalve geen ware wetenschappelijke dingen, maar valse wetenschappelijke dingen; doch de zelfde dingen waren in de Oude Kerk ware wetenschappelijke dingen, aangezien zij ze naar behoren tot den Goddelijken eredienst aanwendden. Diene tot voorbeeld ook de altaren en de slachtoffers; deze waren bij de Hebreeuwse natie, en daarna bij de Joodse en de Israëlietische natie, ware rituele dingen, omdat zij die aanwendden tot den eredienst van Jehovah; maar bij de natiën in het land Kanaän waren het valse rituele dingen, omdat zij die aanwendden tot den eredienst van hun afgoden; weswege het ook bevolen werd om de altaren der natiën overal te vernietigen; eender is het gesteld met zeer vele andere dingen; weswege men uit hen die in de boze en de valse dingen zijn, vele wetenschappelijke dingen kan putten, die tot goede nutten kunnen worden aangewend, en zo goede dingen worden; zulke dingen werden eveneens aangeduid met de uitplunderingen van de natiën in het land Kanaän, met de schatten, de kudde van grootvee, de veestapels, de huizen, de wijngaarden die de zonen Israëls daar buit maakten; dit blijkt nog meer hieruit dat het op de natiën buit gemaakte goud en zilver ook tot een heilig nut werd gebezigd, zoals vaststaat uit het Boek II van Samuël: “In zijn hand

waren vaten van zilver, en vaten van goud, en vaten van koper; ook *heiligde koning David deze aan Jehovah, met het zilver en het goud dat hij geheiligd had van alle natiën die hij onderwierp*: van Syrië, van Moab, en van de zonen van Ammon, en van de Filistijnen, en van Amaleck, en van den roof van Hadad-Ezer, den zoon van Rechob, den koning van Zoba”, VIII; 10, 11, 12; en bij Jesaja: “Ten slotte zal de koopwaar van Tyrus en haar hoerenloon *Jehovah heilig* zijn; het zal niet worden weggelegd, noch worden achtergehouden; maar *haar koopwaar zal zijn voor hen die vóór Jehovah wonen*, om te eten, om verzadigd te worden, en om zich te dekken naar de oude wijze”, XXIII: 18. Ook deze dingen, die de vrouwen der zonen Israëls van de Egyptenaren leenden en zo buit maakten, werden daarna aangewend tot het nut van de ark te bouwen, en tot verscheidene dingen die de heilige dingen van hun eredienst waren.

6918. En klederen; dat zij de daarmede overeenstemmende lagere wetenschappelijke dingen betekenen, staat vast uit de betekenis van de klederen, zijnde de lagere wetenschappelijke dingen, waarover n. 2576, 5248; de klederen betekenen die dingen, omdat zij de innerlijke dingen bekleden.

6919. En gijlieden zult leggen op uw zonen, dat dit de aanwending tot hun ware dingen betekent; en op uw dochteren; dat dit de aanwending tot de goede dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de zonen, zijnde de ware dingen, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; uit de betekenis van de dochteren, zijnde de goede dingen, waarover n. 489, 490, 491, 2362, 2363; en uit de betekenis van op die leggen, zijnde aanwenden, want wat op iemand wordt gelegd, dat wordt op hem aangewend.

6920. En gij zult de Egyptenaren uitplunderen; dat dit betekent dat zulke dingen moeten worden weggenomen van hen die in de valse dingen en de boze dingen daaruit zijn, staat vast uit de betekenis van uitplunderen, zijnde wegnemen; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen zijn, waarover vaak eerder. Hoe het met deze dingen is gesteld, blijkt uit hetgeen boven in n. 6914, 6917 is aangevoerd.

Vervolg over de geesten van de planeet Mercurius.

6921. *Aan het einde van het vorige Hoofdstuk is getoond, dat de geesten van de planeet Mercurius in den Grootsten Mens het geheugen van de niet-stoffelijke dingen samenstellen; en omdat zij het derhalve liefhebben dingen te weten die onttrokken zijn aan de stoffelijke dingen, zijn zij vaardiger en sneller dan de andere geesten in het doorzien, het denken, en het spreken; stoffelijke dingen immers zijn als het ware zware dingen, die log maken en vertragen, want zij voeren het gemoed omlaag en dompelen het in aardse dingen onder, en zo*

verwijderen zij het van de geestelijke wereld waarvandaan alle doorzicht is. Hoe vaardig die geesten zijn, kan uit deze dingen vaststaan.

6922. *Er verscheen een tamelijk blinkend witte vlam die blijde oplamde, en dit enigen tijd lang; die vlam duidde de komst van geesten van Mercurius aan die vaardiger waren dan de overigen; toen zij gekomen waren, doorsnelden zij terstond de dingen die in mijn geheugen waren (dit kunnen alle geesten, en omdat zij bij den mens zijn, zijn zij in het bezit van alle dingen van diens geheugen, n. 5853, 5857, 5859, 5860), maar de dingen die zij waarnamen, kon ik niet ontwaren vanwege hun vaardigheid; ik hoorde hen van tijd tot tijd zeggen dat het zo en zo is; ten aanzien van de dingen die ik in de Hemelen en in de wereld der geesten had gezien, zeiden zij dat zij die tevoren hadden gekend; ik doorvatte dat er een menigte van met hen vergezelschapte geesten was aan den rug een weinig ter linkerzijde in het vlak van het achterhoofd.*

6923. *Op een anderen tijd zag ik een menigte van zulke geesten, maar op een zekeren afstand van mij, naar voren een weinig ter rechterzijde, en van daar spraken zij met mij, maar door bemiddelende geesten, want hun spreken is zo snel als hun gedachte, die niet in de menselijke spraak valt dan alleen door bemiddelende geesten; en, waarover ik mij verwonderde, zij spraken in massa, en nochtans zo vaardig en snel; hun spraak werd, omdat zij er ene van verscheidenen tegelijk was, ontwaard zoals een golving; en, wat vermeldenswaard was, zij gleed naar mijn linkeroog toe, hoewel genen aan de rechterzijde waren; de oorzaak hiervan was deze, dat het linkeroog overeenstemt met de aan de stoffelijke dingen onttrokken erkentnissen der dingen, aldus met de dingen die van het inzicht zijn, het rechteroog echter met de dingen die der wijsheid zijn. Met een eendere vaardigheid als waarmede zij spraken, doorvatten zij de gehoorde dingen, en oordeelden daarover door te zeggen dat dit zo is en dat niet zo is; hun oordeel was als het ware ogenblikkelijk.*

6924. *Er was een geest van een anderen aardbol, die met hen bedreven kon spreken, omdat hij vaardig en snel sprak; zij oordeelden in één ogenblik over de dingen die hij sprak, door te zeggen: Dit is al te sierpk, dit is al te keurig; zo dat zij er slechts op letten of zij iets van hem hoorden wat hun nog niet bekend was, waarbij zij aldus al zulke dingen terzijde wierpen die overschaduwden, zijnde voornamelijk alle zucht voor sierlijke taal en fijne beschaving, want die verbergen de zaken zelf, en in de plaats ervan presenteren zij woorden, die de stoffelijke vormen der dingen zijn.*

6925. *De geesten van den aardbol Mercurius vertoeven niet op één plaats of binnen de sfeer der geesten van één wereld, maar zwerven door het heelal; de oorzaak hiervan is deze dat zij betrekking hebben op het geheugen der dingen in den*

Grootsten Mens, welk geheugen aanhoudend moet worden verrijkt; vandaar werd het hun gegeven om rond te zwerven, en zich overal erkennenissen te verwerven. Indien zij, wanneer zij aldus rondreizen, geesten aantreffen die de stoffelijke dingen, dat is, de lichamelijke en de aardse dingen, liefhebben, zo ontluchten zij hen, en begeven zij zich daarheen waar zij zulke dingen niet horen. Daaruit kan vaststaan, dat hun gemoed verheven is boven de zinlijke dingen, en dat zij zo in een innerlijk schijnsel zijn; dit werd eveneens daadwerkelijk te doorvatten gegeven toen zij dicht bij mij waren, en met mij spraken; ik bemerkte toen dat ik werd afgeleid van de zinlijke dingen, en wel dermate dat het schijnsel van mijn ogen aanving dof en duister te worden.

6926. *De geesten van dien aardbol gaan bij scharen en gesloten drommen, en wanneer zij vergaderd zijn, vormen zij als het ware een kogel; aldus worden zij door den Heer verbonden om als één op te treden, en opdat de erkennenissen van ieder met allen worden vergemeenschap, en de erkennenissen van allen met een ieder. Dat die geesten door het heelal zwerven om de erkennenissen der dingen bijeen te zoeken, stond voor mij ook hieruit vast dat zij eens, toen zij uitermate ver van mij verwijderd verschenen, van daar met mij spraken; en zij zeiden dat zij nu vergaderd waren, en dat zij nu buiten de sfeer van deze wereld gingen tot den sterrenhemel waar zij wisten dat er zodanigen waren die zich niet om aardse en lichamelijke dingen bekommeren, maar om de daaraan onttrokken dingen, met wie zij wilden zijn. Er werd gezegd, dat zij zelf niet weten waarheen zij gaan, maar dat zij uit het Goddelijk toezicht daarheen worden gevoerd waar zij onderricht kunnen worden over zulke dingen die zij nog niet weten, en die overeenkomen met de erkennenissen die zij hebben. Er werd ook gezegd, dat zij niet weten op welke wijze zij met de genoten samenkomen met wie zij verbonden worden, en dat dit ook geschiedt uit het Goddelijk toezicht.*

6927. *Omdat zij aldus door het heelal gaan, en vandaar meer dan de anderen kunnen weten aangaande de werelden en de aardbollen buiten de sfeer der wereld van onze zon, heb ik daarom met hen ook over die zaak gesproken; zij zeiden, dat er in het heelal zeer vele aardbollen waren, en dat daar mensen waren; en dat zij zich verwonderden dat enigen, die zij mensen van gering oordeel noemden, van mening waren dat de Hemel van den Almachtigen God slechts alleen bestond uit de geesten en de Engelen die van één aardbol komen, terwijl die er toch zo weinigen zijn dat zij ten opzichte van de Almacht Gods nauwelijks iets zijn, ook al waren er myriaden van werelden en myriaden van aardbollen. Verder zeiden zij, dat zij weten dat er in het heelal aardbollen zijn wel over ettelijke honderdduizenden heen, en wat is dit evenwel nog voor het Goddelijke, dat oneindig is.*

6928. *De geesten van den aardbol van Mercurius verschillen geheel en al van de geesten van onzen aardbol, want de geesten van onzen aardbol, vooral zij die pas in het andere leven zijn, hebben de lichamelijke en de wereldlijke dingen, dat is, de stoffelijke dingen lief, en begeren zulke dingen in het andere leven te kennen; en daarom worden zij, om tezamen te kunnen zijn met de goede geesten, die zich om zulke dingen niet bekommeren, in plaatsen gehouden die onder de zolen der voeten zijn, en in het Woord de lagere aarde worden genoemd, en dit zolang tot zij een afkeer krijgen van de lichamelijke en de aardse dingen, en ze zo afleggen; nadat dit is geschied, worden zij tot den Hemel verheven, en in de innerlijke dingen ingewijd, en worden zij Engelen.*

6929. *Toen geesten van Mercurius bij mij waren terwijl ik schreef en het Woord ontvouwde ten aanzien van zijn inwendigen zin, en zij doorvatten wat ik schreef, zeiden zij dat de dingen die ik schreef, uitermate grof waren, en dat de uitdrukkingen bijna alle zoals stoffelijk verschenen; maar het werd gegeven te antwoorden, dat de mensen van onzen aardbol deze dingen die geschreven zijn, zien zoals subtiel en verheven, waarvan zij er verscheidene ook niet vatten; ik voegde daaraan toe, dat zeer velen op dezen aardbol niet weten dat er een inwendige mens is, die handelt in den uitwendigen, en maakt dat deze leeft, en dat zij zich overreden uit de begoochelingen der zinnen dat het lichaam uit zichzelf leeft, en dat bijgevolg de ganse mens zal sterven wanneer hij naar het lichaam sterft, en dat zij zo bij zich het leven na den dood in twijfel trekken; voorts dat zij dat van den mens wat na den dood des lichaams zal leven, niet geest, maar ziel noemen, en dat zij daarover twisten wat de ziel is, en waar haar zetel, en dat zij geloven dat zij wederom met het stoffelijke lichaam moet worden verbonden opdat de mens leve, behalve eendere dingen meer. Toen de geesten van Mercurius deze dingen hoorden, vroegen zij of dezulken Engelen kunnen worden; hierop werd het gegeven te antwoorden dat diegenen Engelen worden die in het goede des geloofs en in de naastenliefde hebben geleefd; en dat zij dan niet langer in de uitwendige en stoffelijke dingen zijn, maar in de inwendige en geestelijke dingen; en dat zij, wanneer zij tot dien staat komen, in een licht zijn boven dat waarin de geesten uit Mercurius zijn. Opdat zij zouden weten, dat het aldus was, werd het gegeven dat een Engel die in den Hemel uit onzen aardbol was, die zodanig was geweest toen hij in de wereld leefde, met hen sprak, waarover in hetgeen volgt.*

6930. *Daarna werd mij door de geesten van Mercurius een lang, onregelmatig papier gezonden, uit verscheidene papieren samengeplakt, dat verscheen alsof het bedrukt was met lettertypen zodanig als zij op onzen aardbol bestaan; ik vroeg of zij zulke dingen bij hen hadden, maar zij zeiden dat zij ze niet hebben,*

maar dat zij weten dat er zulke papieren op onzen aardbol zijn; meer wilden zij niet zeggen. Maar het werd te doorvatten gegeven, dat zij dachten dat op dezen aardbol de erkenningen der dingen zodanig waren, aldus gescheiden van den mens zelf, behalve wanneer de mens op zulke papieren het oog, en zo het gemoed vestigde. Aldus bespotten zij bij zichzelf de mensen van dezen aardbol, alsof zij niets wisten dan alleen uit papieren; maar zij werden onderricht, hoe het hiermede gesteld was. Na enigen tijd kwamen zij terug, en zonden tot mij een ander papier ook zoals met letterty pen daarin gegrift, zoals het vorige was, maar niet aldus samengeplakt en slordig, maar netjes en fraai; zij zeiden dat zij verder daarover waren ingelicht dat op onzen aardbol zulke papieren waren, en daarvan boeken.

6931. *Ut deze dingen die tot dusver over de geesten van den aardbol van Mercurius zijn gezegd, staat klaarblijkend vast, dat de geesten de dingen onthouden die zij zien en horen in het andere leven, en dat zij evengoed als toen zij mensen waren, onderricht kunnen worden, aldus in de dingen die des geloofs zijn, en zo vervolmaakt kunnen worden. Hoe zuiverder de geesten en de Engelen zijn, des te vaardiger en voller nemen zij in zich op, en des te volmaakter onthouden zij met het geheugen de dingen die zij horen; en omdat dit tot in het eeuwige voortgaat, blijkt dat zij aanhoudend in wijsheid groeien. De geesten van Mercurius echter groeien aanhoudend in de wetenschap der dingen, maar daaruit niet in wijsheid, omdat zij de erkenningen, die de middelen zijn, liefhebben, niet echter de nutten, die de einddoelen zijn, volgens de dingen die over hen in n. 6814, 6815 zijn vermeld.*

6932. *Het vervolg over de geesten van den aardbol van Mercurius aan het einde van het volgende Hoofdstuk.*

Exodus

Vierde Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

6933. Het is een algemene zegswijze dat een ieder voor zichzelf de naaste is, dat is, dat een ieder het eerst voor zichzelf moet zorgen. De Leer der naastenliefde leert, hoe het hiermede is gesteld; een ieder is voor zichzelf de naaste, niet in de eerste, maar in de laatste plaats; in een eerdere plaats zijn de anderen die in het goede zijn; in een nog eerdere is het gezelschap van verscheidenen; in een nog eerdere is het vaderland, en in een nog eerdere is de Kerk; en nog in een eerdere het Rijk des Heren; en boven allen en boven alle dingen is de Heer.

6934. Dit punt dat een ieder voor zichzelf de naaste is, en voor zichzelf het eerst moet zorgen, moet aldus worden verstaan: Een ieder moet eerst voor zichzelf voorzien opdat hij de noodzakelijkheden des levens hebbe, namelijk opdat hij voedsel, opdat hij kleding, opdat hij een woning hebbe, en meer dingen die in het burgerlijk leven waar hij is, noodwendig worden vereist; en dit niet slechts voor zichzelf, maar ook voor de zijnen; ook niet slechts voor den tegenwoordigen tijd, maar ook voor den toekomstigen; indien een ieder zich niet de noodzakelijkheden des levens verwerft, kan hij niet in staat zijn om de naastenliefde jegens den naaste uit te oefenen; hij is immers in de behoefte van alle dingen.

6935. Het einddoel doet uitkomen op welke wijze een ieder voor zichzelf de naaste moet zijn en voor zichzelf het eerst zorgen; indien het einddoel is rijker te worden dan de anderen, alleen om de rijkdommen, of om den wellust, of om den voorrang, en om eendere dingen, zo is het einddoel boos; en daarom schaadt hij die uit zulk een einddoel gelooft dat hij voor zichzelf de naaste is, zichzelf tot in het eeuwige; doch indien het einddoel is zich schatten verwerven terwille van de noodzakelijkheden des levens, voor zichzelf en de zijnen, om in staat te zijn het goede te doen volgens de geboden van de Leer der naastenliefde, zo draagt hij zorg voor zich tot in het eeuwige. Het einddoel zelf maakt den mens, want het einddoel is zijn liefde; een ieder heeft immers datgene tot einddoel wat hij liefheeft.

6936. Hoe het hiermede is gesteld, kan verder vaststaan uit dit eendere: Een ieder moet zorgen voor zijn lichaam met voedsel en kleding; dit moet het eerste zijn, maar te dien einde opdat een gezond gemoed in een gezond lichaam zij; en een ieder moet voor zijn gemoed zorgen met voedsel, namelijk

met zulke dingen die van het inzicht en van de wijsheid zijn, te dien einde dat het gemoed vandaar in staat is om den Heer te dienen; wie dit doet, draagt goed zorg voor zichzelf tot in het eeuwige. Wie echter voor zijn lichaam zorgt alleen terwille van het lichaam, en ook niet denkt over de gezondheid des gemoeds, en wie voor zijn gemoed zorgt niet met zulke dingen die van het inzicht en van de wijsheid zijn, maar met zulke dingen die daartegen indruisen, die draagt slecht zorg voor zichzelf tot in het eeuwige. Uit deze dingen blijkt hoe een ieder voor zichzelf de naaste moet zijn, namelijk niet in de eerste plaats, maar in de laatste; het einddoel moet immers niet zijn terwille van zich, maar terwille van de anderen; en waar het einddoel is, daar is het eerste.

6937. Het is hiermede ook gesteld zoals met iemand die een huis bouwt: Eerst legt hij het fundament, maar het fundament moet voor het huis zijn, en het huis voor de bewoning; aldus moet een ieder eerst voor zichzelf zorgen, echter niet terwille van zich, maar om in staat te zijn den naaste te dienen, aldus het vaderland, de Kerk, en boven alle dingen den Heer. Wie gelooft dat hij voor zichzelf de naaste is in de eerste plaats, is gelijk aan hem die het fundament als het einddoel beschouwt, niet het huis en de bewoning, terwijl toch de bewoning het eerste en het laatste einddoel zelf is, en het huis met het fundament slechts het middel tot het einddoel is.

6938. Zoals het is gesteld met de schatten, aldus is het eveneens gesteld met de eerbewijzen in de wereld; een ieder kan ook voor zulke dingen zorg dragen, echter niet terwille van zich, maar terwille van den naaste; wie het doet terwille van zich, zorgt slecht voor zich; wie het echter doet terwille van den naaste, zorgt goed voor zich; want wie de einddoelen naar zich toekeert, keert zich naar de hel toe; wie echter de einddoelen van zich af tot den naaste keert, keert zich naar den Hemel toe.

Vierde Hoofdstuk.

1. En Moscheh antwoordde, en hij zeide: En zie, zij zullen mij niet geloven, en mijn stem niet horen, omdat zij zullen zeggen: JEHOVAH is niet voor u gezien.
2. En JEHOVAH zeide tot hem: Wat is dat in uw hand; en hij zeide: Een stok.
3. En Hij zeide: Werp dien ter aarde; en hij wierp dien ter aarde, en hij werd tot een slang; en Moscheh vlood van voor dezelve.
4. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Zend uw hand, en grijp haar staart; en hij zond zijn hand, en hij greep haar aan, en zij werd tot een stok in zijn palm.
5. Deswege opdat zij geloven dat voor u is gezien JEHOVAH, de Gon hunner vaderen, de GOD van Abraham, de GOD van Jischak, en de GOD van Jakob.
6. En JEHOVAH zeide nog tot hem: Breng nu uw hand in uw boezem; en hij bracht zijn hand in zijn boezem, en hij bracht ze uit, en ziet, zijn hand was melaats, zoals sneeuw.
7. En Hij zeide: Breng uw hand wederom tot uw boezem; en hij bracht zijn hand wederom tot zijn boezem en hij bracht ze uit zijn boezem uit, en ziet, zij was teruggekeerd zoals zijn vlees.
8. En het zal zijn, indien zij u niet geloven, en niet horen de stem van het eerdere teken, en zij zullen de stem van het latere teken geloven.
9. En het zal zijn, indien zij ook niet die beide tekenen geloven, en niet uw stem horen, en gij zult nemen van de wateren der rivier, en uitgieten op het dorre, en zij zullen zijn, de wateren die gij hebt genomen uit de rivier, en zij zullen zijn tot bloed op het dorre.
10. En Moscheh zeide tot JEHOVAH: In mij, HEER, niet een man van woorden ik, ook van gisteren, ook van eergisteren, ook van nu dat Gij spreekt, tot uw knecht, omdat zwaar van mond, en zwaar van tong ik.
11. En Jehovah zeide tot hem: Wie stelt den mens den mond, of wie heeft gesteld stom, of doof, of ziende, of blind; is het niet Ik, Jehovah.
12. En nu, ga voort, en Ik, Ik zal zijn met uw mond, en Ik zal u leren de dingen die gij spreken zult.
13. En hij zeide: In mij, HEER, zend, ik bid u, door een hand moge Gij zenden.
14. En de toorn van JEHOVAH ontstak tot Moscheh; en Hij zeide: Is er niet Aharon, uw broeder, de Leviet; Ik weet dat hij door te spreken zal

- spreken; en ook zie, hij gaat uit u tegemoet, en hij zal u zien, en hij zal zich verblijden in zijn hart.
15. En gij zult tot hem spreken, en de woorden in zijn mond leggen; en Ik, Ik zal zijn met uw mond, en met zijn mond, en Ik zal ulieden leren de dingen die gij doen zult.
  16. En hij zal spreken voor u tot het volk, en het zal geschieden, hij zal u zijn tot een mond, en gij zult hem zijn tot God.
  17. En neem dezen stok in uw hand, waarmee gij de tekenen doen zult.
  18. En Moscheh ging, en keerde weder tot Jethro, zijn schoonvader; en hij zeide tot hem: Ik zal gaan, ik bid u; en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn, en ik zal zien of zij nog leven; en Jethro zeide tot Moscheh: Ga heen in vrede.
  19. En JEHOVAH zeide tot Moscheh in Midian: Ga heen, keer weder in Egypte, omdat alle mannen dood zijn die uw ziel zochten.
  20. En Moscheh nam zijn echtgenote, en zijn zonen, en hij deed hen rijden op den ezel, en hij keerde weder in het land van Egypte; en Moscheh nam den stok Gons in zijn hand.
  21. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Terwijl gij gaat om weder te keren in Egypte, zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand, en gij zult die doen voor Farao; en Ik, Ik zal zijn hart verstokken, en hij zal het volk niet zenden.
  22. En gij zult tot Farao zeggen: Aldus zeide JEHOVAH: Mijn zoon, Mijn eerstverwekte, Israël.
  23. En Ik zeg tot u: Zend Mijn zoon heen, en hij diene Mij; en weigert gij hem heen te zenden, zie, Ik, Ik dood uw zoon, uw eerstverwekte.
  24. En het geschiedde in den weg, in de herberg, en JEHOVAH kwam hem tegen, en zocht hem te doden.
  25. En Zipporah nam een rotssteen, en besneed de voorhuid haars zoons, en deed raken zijn voeten, en zij zeide: Omdat een bruidegom der bloeden gij mij zijt.
  26. En Hij liet van hem af; toen zeide zij: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen.
  27. En JEHOVAH zeide tot Aharon: Ga Moscheh tegemoet in de woestijn; en hij ging, en ontmoette hem in den berg GODS, en hij kuste hem.
  28. En Moscheh gaf Aharon te kennen al de woorden van JEHOVAH waarmee Hij hem gezonden had, en al de tekenen die Hij hem geboden had.

29. En Moscheh ging en Aharon, en zij vergaderden al de ouderen der zonen Israëls.
30. En Aharon sprak al de woorden die JEHOVAH tot Moscheh sprak; en hij deed de tekenen voor de ogen des volks.
31. En het volk geloofde, en zij hoorden dat JEHOVAH had bezocht de zonen Israëls, en dat Hij hun verdrukking had gezien; en zij neigden zich, en zij bogen zich neder.

De Inhoud.

6939. Het vervolg in dit Hoofdstuk in den inwendigen zin over de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn; er wordt eerst beschreven de staat van hen, namelijk dat indien zij geen hoop en geloof hadden, de valse dingen en de boze dingen, en eveneens de profane dingen, hen zouden nedertrekken; dit zijn de dingen die met de drie tekenen worden aangeduid.

6940. Daarna wordt gehandeld over *de Goddelijke Wet*, dat aan het goede ervan het ware was toegevoegd, en dat zo het goede de macht had om te bevrijden en om hoop en geloof in te boezemen; Moscheh beeldt *de Goddelijke Wet* uit ten aanzien van het goede, en Aharon ten aanzien van het ware.

6941. Ten slotte wordt gehandeld over dat volk, dat het de geestelijke Kerk slechts uitbeeldde, namelijk dat bij hetzelfde die Kerk niet kon worden ingesteld, ter oorzaak hiervan dat het in de uitwendige dingen zonder de inwendige dingen was; dit wordt aangeduid met de besnijdenis van den zoon door Zipporah, en door het bloed waarmede zijn voeten geverfd waren.

De Inwendige Zin.

6942. Vers 1, 2, 3, 4. *En Moscheh antwoordde, en hij zeide: En zie, zij zullen mij niet geloven, en mijn stem niet horen, omdat zij zullen zeggen: Jehovah is niet voor u gezien. En Jehovah zeide tot hem: Wat is dat in uw hand; en hij zeide: Een stok. En Hij zeide: Werp dien ter aarde; en hij wierp dien ter aarde en hij werd tot een slang; en Moscheh vlood van voor dezelve. En Jehovah zeide tot Moscheh: Zend uw hand, en grijp haar staart; en hij zond zijn hand, en hij greep haar aan; en zij werd tot een stok in zijn palm.* En Moscheh antwoordde, en hij zeide, betekent de gedachte uit *de Goddelijke Wet*; en zie, zij zullen mij niet geloven, en mijn stem niet horen, betekent dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, geen geloof zouden hebben, aldus niet zouden opnemen; omdat zij zullen zeggen: Jehovah is niet voor u gezien, betekent het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke; en Jehovah zeide tot hem, betekent het Vooruitzien hoedanig zij zouden zijn indien zij niet het geloof hadden; Wat is dat in uw hand; en hij zeide: Een stok, betekent de macht van het Goddelijk Menselijke des Heren; en Hij zeide: Werp dien ter aarde, betekent den invloed der macht van het Goddelijk Natuurlijke des Heren in het zinlijke; en hij werd tot een slang, betekent vandaar den zinhijken en lichamelijken mens gescheiden van den inwendigen; en Moscheh vlood van voor dezelve, betekent het afgrijzen voor het afgescheiden zinlijke; en Jehovah zeide tot Moscheh, betekent de Voorzienigheid uit het Goddelijke; Zend uw hand, en grijp haar staart, betekent de macht om te verheffen uit het laatste van het zinhijke; en hij zond zijn hand, en hij greep haar aan, betekent de verheffing naar de innerlijke dingen toe; en zij werd tot een stok in zijn palm, betekent dat toen de macht uit het Goddelijke was vergemeenschap.

6943. En Moscheh antwoordde, en hij zeide; dat dit de gedachte uit *de Goddelijke Wet* betekent, staat vast uit de betekenis van antwoorden en zeggen, zijnde de gedachte; de dingen immers die in den historischen zin der letter worden uitgedrukt door uitwendige dingen, betekenen in den inwendigen zin inwendige dingen; want de geestelijke dingen, die van den Hemel zijn, kunnen zich nooit anders aan de mensen vertonen; want de mens vat de naakte geestelijke dingen niet, noch kunnen zij met de woorden der menselijke spraak worden uitgedrukt; weswege de geestelijke dingen door overeenstemmende natuurlijke dingen beschreven zijn, en zo aan den mens gegeven; aldus is het Woord den mens in de natuurlijke wereld dienstig, voorts den mens in de geestelijke wereld; vandaar de vergemeensohapping van den Hemel met den mens, en de gemeenschap; en uit de uitbeelding van

Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6752. Daaruit blijkt, dat met Moscheh antwoordde en hij zeide, de gedachte uit de Goddelijke Wet wordt aangeduid. De gedachte uit *de Goddelijke Wet* is de denking uit het Ware uit het Goddelijke; hier dienaangaande dat de zonen Israëls niet zullen geloven, indien zij niet tekenen en wonderen zien.

6944. En zie, zij zullen mij niet geloven, noch mijn stem horen; dat dit betekent dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, niet het geloof zouden hebben, aldus niet zouden opnemen, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, over wie deze dingen worden gezegd; zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637; uit de betekenis van niet geloven, zijnde niet het geloof hebben; en uit de betekenis van de stem niet horen, zijnde niet opnemen, waarover n. 5471, 5475.

6945. Omdat zij zullen zeggen: Jehovah is niet voor u gezien; dat dit het Goddelijke betekent dat in het Menselijke des Heren is, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover meermalen, hier de doorvatting van hen die van de geestelijke Kerk zijn; uit de betekenis van Jehovah gezien, zijnde de verschijning van het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke; dat gezien worden verschijnen is, is duidelijk; en dat Jehovah de Heer is ten aanzien van het Goddelijke Zelf en ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, waarover n. 1736, 2004, 2005, 2018, 2025, 2156, 2329, 2921, 3123, 3035, 5041, 5663, 6303, 6281, 6905; dat Jehovah gezien de verschijning is van het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke, blijkt ook hieruit dat Zijn Goddelijke niet aan enig mens kan verschijnen, zelfs niet aan een Engel, dan alleen door het Goddelijk Menselijke; en het Goddelijk Menselijke niet dan alleen door het Goddelijk Ware dat van Hem voortgaat. Hier wordt in den inwendigen zin gehandeld over de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en dat dezen bevrijd werden door de Komst des Heren in de wereld, zie men in n. 2661, 2716, 3169, 6854, 6914; en dat zij in het bijzonder werden gezaligd door het Goddelijk Menselijke des Heren, n. 2716, 2813, 2834. Hiermede dat zij die van die Kerk zijn, niet het geloof zouden hebben, noch zouden opnemen wat *de Goddelijke Wet*, welke door Moscheh wordt uitgebeeld, dat is, wat het Woord zegt, indien zij niet tekenen zagen, is het aldus gesteld: Zij die van de geestelijke Kerk zijn, hebben niet de doorvatting van het ware uit het goede, zoals de hemelsen, maar zij erkennen als waar al het leerstellige hunner Kerk dat zij bij zich hebben bevestigd, weswege zij betrekkelijk in het duister zijn, n. 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3833, 6427, 6500, 6865; hetgeen ook duidelijk hieruit blijkt dat zij in het geheel niet vatten hoe het Menselijke des Heren Goddelijk kan zijn, noch dat de Goddelijke

Liefde in het Menselijke dit kan doen; zij houden immers de gedachte in een menselijke zodanig als het bij den mens is, en ook treden zij daarvan niet terug wanneer zij over den Heer denken; in zulk een bevangenheid zijn zij; ook kan hieruit vaststaan dat zij evenmin vatten hoe de mens na den dood kan leven, en dan zinnen hebben, zoals het gezicht, het gehoor, den tast, en den reuk, en daar in een menselijken vorm zijn; dat de mens zodanig is wanneer hij zijn lichaam en de zinnen en leden van dit heeft afgeworpen, schijnt hun toe onverenigbaar te zijn met de waarheid; zo verward zijn zij in de zinlijke dingen, en vandaar in de wetenschappelijke dingen en de begoochelingen; deswege zouden zij, indien zij niet geloofden dat het lichaam wederom verbonden zou worden met de ziel, in het geheel niet geloven aan enige wederopstanding. Hieruit blijkt duidelijk genoeg in hoeveel duisternis zij zijn aangaande de dingen die des Hemels zijn; vandaar komt het, dat hun nooit enig geloof kan worden ingeplant, indien zij niet door den Heer met sterke kracht worden afgehouden van de valse dingen; en omdat zulk een kracht er niet was vóór de Komst des Heren, maar na Zijn Komst, toen Hij het Menselijke in Zich Goddelijk had gemaakt, konden zij daarom niet eerder onttrokken worden aan de lagere aarde, waar zij door de valse dingen werden bestookt, en verheven worden in den Hemel, dan na de wederopstanding des Heren, n. 6914. Vandaar nu komt het dat er wordt gezegd dat zij niet zullen geloven, aldus evenmin opnemen wat *de Goddelijke Wet*, dat is, wat *het Goddelijk Ware* zegt, indien zij niet zien dat het zo is; aldus, indien zij niet de tekenen zien, waarover in hetgeen terstond volgt.

6946. En Jehovah zeide tot hem; dat dit het Vooruitzien betekent hoedanig zij zouden zijn indien zij niet het geloof hadden, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of den Heer, zijnde het Vooruitzien, waarover n. 5361; dat het het Vooruitzien is daaromtrent hoedanig zij zouden zijn indien zij niet het geloof hadden, blijkt uit de drie tekenen, waarover aanstonds; die tekenen beelden immers in den inwendigen zin hun staat uit indien zij niet zouden geloven.

6947. Wat is dat in uw hand; en hij zeide: Een stok; dat dit de macht van het Goddelijk Menselijke des Heren betekent, staat vast uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover n. 878, 3387, 4931 tot 4937, 5327, 5328, 5544; en uit de betekenis van den stok, zijnde ook de macht, waarover n. 4013, 4876, 4936; dat het de macht is van het Goddelijk Menselijke des Heren, komt omdat door Moscheh de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van *de Goddelijke Wet* of het Woord, zijnde het Goddelijk Ware voortgaande van het Goddelijk Menselijke des Heren, n. 6752; de macht die met de hand wordt

aangeduid, is de macht voortgaande van het Goddelijk Redelijke des Heren; doch de macht die met den stok wordt aangeduid, is de macht voortgaande van het Goddelijk Natuurlijke des Heren; dat de stok de macht is voortgaande van het Goddelijk Natuurlijke des Heren, komt omdat de stok gelijk als een voet het lichaam schraagt, en met den voet wordt het natuurlijke aangeduid, n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952; dat de hand opheffen de macht in het geestelijke is, en den voet opheffen de macht in het natuurlijke is, zie men in n. 5327, 5328; en omdat het aldus is, volgens de verheffingen der dingen in den inwendigen zin, werd er nu eens tot Moscheh, wanneer hij wonderen zou doen, gezegd dat hij de hand zou opheffen, en dan weer dat hij den stok zou opheffen.

6948. En Hij zeide: Werp dien ter aarde; dat dit den invloed der macht betekent van het Goddelijk Natuurlijke des Heren in het zinlijke, staat vast uit de betekenis van den stok, zijnde de macht in het natuurlijke, en wanneer het van den Heer wordt gezegd, de macht voortgaande van Zijn Goddelijk Natuurlijke, waarover vlak boven n. 6947; uit de betekenis van voortwerpen of uitzenden, zijnde het voortgaande, aldus de invloed, en uit de betekenis van de aarde, zijnde het uitwendige van den mens, waarover n. 82, 913, 1411, 1733, hier diens zinlijke en lichamelijke, zijnde de uiterste dingen, omdat de stok tot een slang werd, en met de slang de zinlijke en lichamelijke mens wordt aangeduid. Onder de Goddelijke Macht des Heren wordt hier verstaan het Goddelijk Ware, voortgaande van den Heer, want het Goddelijk Ware heeft macht in, en wel dermate dat het de macht zelf is, n. 3091, 4931, 6344, 6423; het Goddelijk Ware, voortgaande van den Heer, vloeit in elk mens in, door diens innerlijke dingen heen in de uiterlijke dingen, tot in het uitwendig zinlijke en in het lichamelijke, en het wekt overal overeenstemmende dingen in hun orde op, in het zinlijke zodanige overeenstemmende dingen als in de wereld en op den aardbol verschijnen; maar omdat de dingen die in de wereld en op den aardbol zijn, anders verschijnen dan zij zijn, zijn zij derhalve vol van begoochelingen; en daarom kan het zinlijke wanneer het in die boze dingen alleen is, niet anders dan tegen de goede en de ware dingen des geloofs denken, omdat het uit begoochelingen denkt, en kan het niet anders dan, wanneer het Goddelijk Ware invloeit, hetzelfde in het valse verkeren. Dat de mens die niet is verheven uit het zinlijke, maar in hetzelfde is, en daaruit denkt, uit begoochelingen denkt, kan door voorbeelden worden toegelicht, zoals de begoochelingen aangaande het leven van den mens, dat het des lichaams is, terwijl het toch des geestes in het lichaam is; aangaande het gezicht, dat het des oogs is, aangaande het gehoor, dat het des oors is,

aangaande de spraak, dat zij der tong en des monds is, terwijl het toch de geest is die ziet, die hoort, die spreekt, door die organen des lichaams; de begoochelingen aangaande het leven, dat hetzelfde in den mens permanent is, terwijl het toch invloeit; de begoochelingen aangaande de ziel, dat zij niet in den menselijken vorm kan zijn, en in de menselijke zinnen en aandoeningen; de begoochelingen aangaande den Hemel en de hel, dat eerstgenoemde boven den mens, en laatstgenoemde beneden hem is, terwijl zij toch in hem zijn; de begoochelingen dat de voorwerpen in de innerlijke dingen invloeiën, terwijl toch het uitwendige niet invloeit in het inwendige, maar het inwendige in het uitwendige; de begoochelingen aangaande het leven na den dood, dat het er niet kan zijn tenzij het er tegelijk is met het lichaam; behalve de begoochelingen in de natuurlijke dingen, waarvandaan de met elkander in botsing komende gissingen van zo velen. Wie kan niet zien, dat begoochelingen en de valse dingen daaruit in plaats van de ware dingen heersen, alleen al uit den strijd die lang heeft bestaan over den bloedsomloop, waarover hoewel deze door zoveel bewijsstukken der ondervinding was gesteund, nochtans langen tijd twijfel bleef aanhouden; en eveneens uit den strijd aangaande de zon, dat zij dagelijks rondom dezen aardbol werd gevoerd, en niet slechts de zon, maar ook de maan, alle planeten, en de algehele sterrenhemel, iederen dag éénmaal; en eveneens uit den strijd die nog voortduurt aangaande de ziel, aangaande haar verbinding met het lichaam, en aangaande den zetel daar; wanneer de zinsbegoochelingen in zulke dingen heersen, welke evenwel zodanig als zij zijn uitkomen door zo vele verschijnselen en uitwerkingen, hoe dan niet in zulke dingen die des Hemels zijn, welke, omdat zij geestelijk zijn, niet uitkomen dan door de overeenstemmingen. Uit deze dingen nu kan vaststaan, hoedanig het zinlijke des mensen is in zich beschouwd en aan zichzelf overgelaten, namelijk dat het in begoochelingen is, en vandaar in valse dingen, aldus tegen de ware en de goede dingen des geloofs. Vandaar komt het, dat de mens, wanneer hij in het zinlijke is, en in het schijnsel ervan, in dikke duisternis is ten aanzien van de dingen die van de geestelijke wereld zijn, dat is, ten aanzien van de dingen die in het licht uit het Goddelijke zijn; en dat het zinlijk schijnsel in louter donkerheid wordt verkeerd, wanneer het licht uit den Hemel daarin valt; de oorzaak hiervan is deze, dat de ware dingen, die van het Goddelijke Licht zijn, niet tezamen kunnen zijn met de begoochelingen en de valse dingen daaruit, maar die uitblussen, en zo donkerheid veroorzaken.

6949. En hij werd tot een slang; dat dit den zinlijken en lichamelijken mens betekent, gescheiden van den inwendigen, staat vast uit de betekenis van de

slang, zijnde de mens die redeneert uit de zinlijke dingen, waarover n. 195, 196, 197, 6398, 6399, aldus het zinlijke des mensen; en omdat met de slang het zinlijke wordt aangeduid, wordt ook het lichamelijke aangeduid, want het zinlijke heeft zijn dingen uit de zinnen des lichaams; en omdat het zinlijke in zich beschouwd zodanig is als het vlak boven in n. 6948 is beschreven, betekent de slang, die het zinlijke is, ook al het boze in het algemeen, n. 251, 254, 257. Dat hier onder de slang de zinlijke en lichamelijke mens wordt verstaan *gescheiden van den inwendigen*, of den redelijken, blijkt hieruit dat Moscheh van voor dezelve vlood, waarmede het afgrijzen daarvoor wordt aangeduid; en eveneens hieruit, dat met dit teken de staat wordt beschreven van hen die van de geestelijke Kerk zijn, indien zij niet het geloof zouden hebben; dan immers zou het inwendige van hen gesloten worden; ook zou niet méér van het licht des Hemels invloeiën dan om bij machte te zijn uit het afgescheiden zinlijke te denken, en vandaar te spreken. Uit het afgescheiden zinlijke denken al diegenen die de valse dingen tegen de ware dingen, en de boze dingen tegen de goede dingen verdedigen, in één woord allen die in het boze des levens zijn, en vandaar in geen geloof, want hij die boos leeft, gelooft niets. Zij die zodanig zijn, beschikken meer dan de anderen over de gave van redeneren, en eveneens van overreden, vooral de eenvoudigen te overreden, ter oorzaak hiervan dat zij uit de begoochelingen der zinnen en de schijnbaarheden in de wereld spreken; zij weten ook de ware dingen door begoochelingen uit te blussen, of te oversluieren; vandaar ook wordt met de slangen de sluwheid en de geslepenheid aangeduid; wanneer echter het zinlijke verbonden is met het inwendige, of naar behoren aan het redelijke ondergeordend, dan wordt met de slang de voorzichtigheid en de omzichtigheid aangeduid, n. 197, 421I, 6398.

6950. En Moscheh vlood van voor dezelve; dat dit het afgrijzen voor het afgescheiden zinlijke betekent, staat vast uit de betekenis van vlieden, zijnde het afgrijzen, want wie voor iets een afgrijzen heeft, die ontvlucht het; en uit de betekenis van de slang, die het is van voor dewelke hij vlood, zijnde het afgescheiden zinlijke, waarover vlak boven n. 6949.

6951. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit de Voorzienigheid uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of den Heer, zijnde het Vooruitzien, waarover boven n. 6946; en omdat het het Vooruitzien is, is het eveneens de Voorzienigheid, want zij zijn verbonden; de Heer immers Voorziet in de dingen die Hij Voorziet; Hij Voorziet het boze, en Hij Voorziet in het goede; hier wordt derhalve met Jehovah zeide, de Voorzienigheid

aangeduid, omdat nu de slang in een stok wordt verkeerd, dat is, het boze in het goede; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van *het Goddelijk Ware*; aldus wordt van de Voorzienigheid uit het Goddelijke gesproken met betrekking tot den Heer ten aanzien van het Menselijke toen Hij in de wereld was.

6952. Zend uw hand, en grijp haar staart; dat dit de macht betekent om te verheffen uit het laatste van het zinlijke, staat vast uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover boven n. 6947; en uit de betekenis van den staart der slang, zijnde het laatste van het zinlijke; dat de slang het zinlijke is, zie men boven in n. 6949; aldus is haar staart het laatste of het laagste daar; de verheffing wordt aangeduid met zenden en grijpen, want wie de hand zendt en iets grijpt dat op de aarde kruipt, die verheft hetzelfde. Omdat met de slang het afgescheiden zinlijke wordt aangeduid, en vandaar de redenering uit de begoochelingen der zinnen aangaande de ware dingen des geloofs, wordt met den staart der slang het valse zelf aangeduid, want dit is het laatste of het laagste, en wie in het valse, aldus in het laatste en het laagste is, die schouwt geheel en al omlaag of naar buiten, dat is, in de wereld en tot de aarde, niet echter omhoog of naar binnen, dat is, in den Hemel en tot den Heer. Dat met den staart der slang zulke dingen worden aangeduid, staat vast bij Johannes: “De sprinkhanen *hadden staarten den schorpioenen gelijk, en er waren angels in hun staarten*, en hun mogendheid was om de mensen schade aan te doen”, Apoc. ix: 10; de staarten den schorpioenen gelijk, en de angels in de staarten zijn de bedreven redeneringen uit de valse dingen waarmede zij overreden, en zo schaden, en daarom wordt er gezegd dat hun mogendheid is om de mensen schade aan te doen. Bij denzelfde: “*De staarten der paarden waren aan de slangen gelijk, hebbende hoofden*, en door dezelve doen zij schade aan”, Apoc. ix: 19; desgelijks hier de staarten aan de slangen gelijk, voor de redeneringen uit de valse dingen, waardoor zij schade berokkenen, en te meer omdat er wordt gezegd dat zodanig de staarten der paarden waren, en dat zij hoofden hadden; met de paarden immers wordt het verstandelijke aangeduid, en eveneens met het hoofd; vandaar worden met de staarten daar de meer bedreven redeneringen uit begoochelingen en de valse dingen daaruit tegen de ware dingen aangeduid, welke redeneringen de laagste zijn, want hoe bedrevener de redeneringen tegen de ware dingen zijn, des te lager zijn zij. Bij denzelfde: “*De staart van den draak trok het derde deel der sterren des hemels*, en wierp die op de aarde”, Apoc. xii: 4. De staart van den draak eender voor de redeneringen uit de valse dingen; de sterren des hemels voor de erkentissen van het goede en het ware; die op de aarde werpen, voor vernietigen; dat de

draak de slang is die door redeneringen uit de valse dingen verleidt, en die de moeder der levenden of Eva in het paradijs heeft verleid uit den boom der wetenschap, dat is, door de wetenschappelijke dingen die zijn uit het zinlijke, aldus uit de begoochelingen, blijkt ook helder bij Johannes: “Geworpen is de grote draak, *de oude slang*, welke genoemd wordt duivel en satan, die het ganse aardrijk verleidt”, Apoc. xii: 9. Dat de staart in het algemeen het afgescheiden zinlijke is, dat niet omhoog maar omlaag schouwt, aldus niet tot den Hemel maar tot de aarde, bijgevolg het valse, staat vast bij Jesaja: “*Jehovah zal afhouden* uit Israël het *hoofd* en den *staart*, den tak en de bieze; de oude en de geëerde is het *hoofd*, *de profeet echter*, *de leraar der leugen*, *is de staart*”, ix: 13, 14; daar staat de staart klaarblijkend voor het valse, dat in het Woord de leugen wordt genoemd. Bij denzelfde: “Er zal voor Egypte geen werk zijn *dat maakt het hoofd en den staart*, den tak en de bieze”, xix: 15; de bieze voor het laagste. Bij Mozes: “Aldus zal Jehovah u geven *tot een hoofd*, en *niet tot een staart*, opdat gij alleenlijk omhoog zijt, niet echter omlaag zijt, wanneer gij zult gehoorzaamd hebben de geboden uws Gods”, Deut. xxviii: 13; de staart staat voor het laagste dat naar omlaag of naar buiten ziet, dat is, in de wereld en tot de aarde, niet echter tot den Hemel en tot den Heer; de innerlijke dingen immers van den mens worden met de zinlijke dingen verheven door den Heer, wanneer de mens in het goede des geloofs en der naastenliefde is; indien hij echter in het boze en het valse is, dan schouwen zijn innerlijke dingen met de zinlijke dingen naar omlaag, aldus alleen tot de dingen die in de wereld zijn; vandaar legt hij de menselijke natuur af, en trekt hij de natuur van het wilde dier aan, want de wilde dieren schouwen omlaag, of alleen tot de dingen die op de aarde zijn; hij die omlaag schouwt, wil het boze en denkt het valse; hij echter die door den Heer omhoog wordt geheven, wil het goede en denkt het ware; de verheffing door den Heer geschiedt daadwerkelijk, en vandaar de verwijdering uit de boze en de valse dingen; de Engelen doorvatten dit met den zin zelf; het is zoals het streven der zwaarten tot het middelpunt; het middelpunt is waar de Heer in Zijn Zon is; derwaarts worden de hoofden der Engelen opgeheven, doch daarheen de voeten der helsen; aldus schouwen genen omhoog, en dezen omlaag, n. 3641, 3643. Bij denzelfde: De vreemdeling die in het midden van u is, *zal boven u omhoog opklimmen* meer en meer; gij echter *zult omlaag afdalen* meer en meer; *hij zal tot hoofd zijn*, *gij echter zult tot staart zijn*”, Deut. xxviii: 43, 44, eender. Bij Jesaja: “Zeg tot hem: Wacht u, en wees gerust; vrees niet, en uw hart worde niet week, *vanwege de twee staarten dier rokende vuurbranden*, vanwege de ontsteking van Rezin en van Syrië, en van den zoon van Remalia”, vii: 4;

Rezin, de koning van Syrië, voor de erkentissen van het boze; dat Syrië de erkentissen van het goede is, zie men in n. 1232, 1234, 3680, aldus in den tegengestelden zin de erkentissen van het boze; de zoon van Remalia, de koning van Samaria, voor de erkentissen van het valse; deze en gene zijn de staarten, omdat zij de laagste dingen zijn; rokende vuurbranden staat voor de ontsteking.

6953. En hij zond zijn hand; en hij greep haar aan; dat dit de verheffing naar de innerlijke dingen toe betekent, staat vast uit de betekenis van de hand zenden en aangrijpen, wanneer het wordt gezegd van de dingen die beneden liggen, zijnde verheven worden naar de hogere dingen toe, of, wat hetzelfde is, naar de innerlijke dingen toe, zoals boven n. 6952; en uit de betekenis van de hand, zijnde de innerlijke macht, waarover ook n. 6952; en uit de betekenis van de slang, die dat is wat hij aangreep, zijnde het zinlijke en de redenering daaruit, waarover boven n. 6949; dat wanneer het zinlijke naar de innerlijke dingen toe wordt verheven, de macht uit het Goddelijke wordt vergemeenschap, zal men zien in hetgeen nu volgt.

6954. En zij werd tot een stok in zijn palm; dat dit betekent dat toen de macht uit het Goddelijke was vergemeenschap, staat vast uit de betekenis van de slang die tot een stok werd, zijnde het zinlijke, waarover boven n. 6949; uit de betekenis van den stok, zijnde de macht in het natuurlijke; en uit de betekenis van de palm, zijnde de innerlijke macht, de ene en de andere macht uit het Goddelijke, waarover n. 6952. Hiermede is het aldus gesteld: De mens schouwt uit zich slechts naar omlaag, dat is, in de wereld en tot de aarde, omdat hij uit zich in het boze en het valse is; en wanneer hij daarheen schouwt, dan heerst het zinlijke, en de innerlijke dingen doen niets daartegen, omdat zij de kracht van den stroom volgen en toegeven; doch de mens schouwt niet uit zich, maar van den Heer naar omhoog, dat is, tot den Hemel en tot den Heer; dit geschiedt door verheffing; dan wordt, wanneer de innerlijke dingen worden verheven, ook het zinlijke verheven, maar het schijnsel van dit zinlijke wordt dan verduisterd; het licht des Hemels immers heerst; wanneer dit geschiedt, vloeit het goede en het ware van den Heer in, en wordt eveneens opgenomen; dit wordt verstaan onder de vergemeenschapte macht uit het Goddelijke; maar aldus verheven worden kunnen geen anderen dan zij die in het goede des geloofs en der naastenliefde hebben geleefd. Dat er verheffingen naar de innerlijke dingen toe zijn, is te weten gegeven uit levende ondervinding, want zij zijn duizendmalen ontwaard.

6955. Vers 5, 6, 7. *Deswege opdat zij geloven dat voor u is gezien Jehovah, de God hunner vaderen, de God van Abraham, de God van Jischak, en de God*

van Jakob. En Jehovah zeide nog tot hem: Breng nu uw hand in uw boezem; en hij bracht zijn hand in zijn boezem, en hij bracht ze uit, en ziet, zijn hand was melaats, zoals sneeuw. En Hij zeide: Breng uw hand wederom tot uw boezem; en hij bracht zijn hand wederom tot zijn boezem, en hij bracht ze uit zijn boezem uit, en ziet, zij was teruggekeerd zoals zijn vlees. Deswege opdat zij geloven dat voor u is gezien Jehovah, betekent opdat zij geloof hebben aangaande het Goddelijk Menselijke des Heren; de God hunner vaderen, betekent dat hetzelfde het Goddelijke was van de Oude Kerk; de God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob, betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke; en Jehovah zeide nog tot hem, betekent het Vooruitzien hoedanig zij die van de geestelijke Kerk zijn, zouden zijn, indien zij niet het geloof hadden; breng uw hand in uw boezem, betekent de toeëigening van het ware; en hij bracht zijn hand in zijn boezem, betekent de daadwerkelijkheid; en hij bracht ze uit, betekent hetgeen daaruit was; en ziet, zijn hand was melaats, zoals sneeuw, betekent de ontwijding van het ware; en Hij zeide, betekent de Voorzienigheid hoedanig zij die van de geestelijke Kerk zijn, zouden zijn, indien zij het geloof hadden; breng uw hand wederom tot uw boezem, betekent de toeëigening van het ware; en hij bracht zijn hand wederom in zijn boezem, betekent de daadwerkelijkheid; en hij bracht ze uit zijn boezem uit, betekent hetgeen daaruit was; en ziet, zij was teruggekeerd zoals zijn vlees, betekent dat er toen het goede was.

6956. Deswege opdat zij geloven dat voor u is gezien Jehovah; dat dit betekent opdat zij geloof hebben aangaande het Goddelijk Menselijke des Heren, staat vast uit de betekenis van geloven, zijnde geloof hebben, niet het geloof dat Jehovah of de Heer met ogen gezien is, maar het geloof in den geestelijken zin in den Heer; en uit de betekenis van Jehovah gezien, zijnde de verschijning van den Heer in Zijn Goddelijk Menselijke, waarover n. 6945; aldus wordt met opdat zij geloven dat voor u is gezien Jehovah, aangeduid opdat zij geloof hebben aangaande het Goddelijk Menselijke des Heren.

6957. De God hunner vaderen; dat dit betekent dat hetzelfde het Goddelijke was van de Oude Kerk, staat vast uit de betekenis van den God der vaderen, zijnde het Goddelijke der Oude Kerk, waarover n. 6876, 6884; dat hetzelfde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke was, zie men ook daar.

6958. De God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob; dat dit betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, staat vast uit hetgeen in n. 6847 is getoond, waar eendere woorden staan.

6959. En Jehovah zeide nog tot hem; dat dit het Vooruitzien betekent hoedanig zij die van de geestelijke Kerk zijn, zouden zijn indien zij niet het geloof hadden, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, zijnde het Vooruitzien, zoals boven n. 6946; dat het is daaromtrent hoedanig zij die van de geestelijke Kerk zijn, zouden zijn indien zij niet het geloof hadden, komt omdat in hetgeen nu volgt, gehandeld wordt over hen die van de geestelijke Kerk zijn, die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, hoedanig zij verder zouden zijn, indien zij niet het geloof hadden, namelijk dat zij ontwijders van het ware zouden worden; want het eerste wonder, dat de stok een slang werd, betekent hun staat, namelijk dat zij geheel en al zinlijk en lichamelijk zouden worden; dit wonder, dat de hand melaats werd, betekent de ontwijding, want deze volgt daarop, indien die Kerk volhardt in haar ongelooft. Zij die van de geestelijke Kerk zijn, hebben in hun knapenjaren, en daarna in hun jongelingsjaren, geloof in de leerstellige dingen hunner Kerk, maar dan hebben zij het geloof uit de ouders en de leermeesters, niet echter uit zich; deswege ontwijden zij, indien zij daarna van het geloof terugtreden, het ware niet dan lichtelijk, welke ontwijding door Goddelijke middelen verwijderd kan worden, en zo de mens van de schuld ervan bevrijd. Doch indien de mens, als hij geloof heeft in de Leer der Kerk en in het Woord, uit zich, dat is, door bevestigingen bij zich, dan daarna terugtreedt, en bij zich ontkent wat hij tevoren had geloofd, vooral indien hij leeft tegen het ware dat hij bij zich had bevestigd, en dit Of ontvouwt te zijnen gunste, of geheel en al verwerpt, zo ontwijdt hij het ware, ter oorzaak hiervan dat hij het ware en het valse van binnen in zich vermengt en verbindt; dezulken worden, omdat zij nauwelijks enige overblijfselen van het ware en het goede hebben, ten slotte in het andere leven zoals geraamten, en hebben zo weinig leven over als dat van de beenderen is ten opzichte van het organische leven van het vlees; harder is evenwel het lot dergenen die het goede ontwijden dan van hen die het ware ontwijden. Zij die van de geestelijke Kerk des Heren zijn, kunnen het ware ontwijden, niet echter aldus het goede. Omdat de melaatsheid de ontwijding van het ware betekent en dienaangaande in hetgeen nu volgt wordt gehandeld, moeten eerst de dingen worden gezien die eerder over de ontwijding zijn gezegd en getoond; namelijk, dat zij die binnen de Kerk zijn, de heilige dingen kunnen ontwijden, niet echter zij die buiten zijn, n. 2051, 3399. Dat de heilige dingen niet kunnen worden ontwijd dan alleen door hen die tevoren hebben erkend, n. 1008, 1010, 1059, 3898, 3398, 4289. Dat ontwijding ook is de ware en de goede dingen erkennen en geloven, en toch tegen dezelve leven, n. 4601. Dat de mens zoveel als mogelijk van de ontwijding wordt afgehouden, n. 301, 302,

303, 1327, 1328, 3398, 3402. Dat het lot der ontwijders het allerergste is in het andere leven, n. 6348.

6960. Breng uw hand in uw boezem; dat dit de toeëigening van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover boven n. 6947; en uit de betekenis van den boezem, zijnde de liefde; de dingen immers die van de borst zijn, stemmen met de liefde overeen, want daarin is het hart, dat overeenstemt met de hemelse liefde, en de long, die overeenstemt met de geestelijke liefde, n. 3635, 3883 tot 3896, 4112, 4113, 4133; en omdat de boezem vandaar met de liefde overeenstemt, wordt daarmede eveneens het eigene aangeduid; want datgene is des mensen eigene wat van zijn liefde is; daarom wordt hier met de hand in den boezem brengen, de toeëigening aangeduid; dat het de toeëigening van het ware is, blijkt uit hetgeen volgt, voorts hieruit dat in het ware de geestelijke macht bestaat, n. 6948. Dat de boezem datgene zelf is wat des mensen is, aldus het eigene, en vandaar de toeëigening en de verbinding door de liefde, staat uit deze plaatsen vast; bij Micha: “Vertrouwt den genoot niet, stelt geen vertrouwen in den leider, bewaar de deuren uws monds *voor den aan uw boezem liggende*”, VII: 5; de aan den boezem liggende, voor hem die met hem door de liefde is verbonden; vandaar wordt eveneens de echtgenote *de echtgenote van den boezem van den echtgenoot* genoemd, Deut. XXVIII: 54; II Sam. XII: 8; en wordt de echtgenoot genoemd *de echtgenoot van den boezem der echtgenote*, Deut. XXVIII: 56; en dit omdat de een van den ander is. Bij David: “Mijn gebed *zal terugvallen op mijn boezem*”, Psalm XXXV: 13, voor tot hemzelf. Bij denzelfde: “Gedenk, Heer, aan den smaad Uwer knechten; *dat ik in mijn boezem drage* alle grote volken”, Psalm LXXXIX: 51, voor bij zichzelf, als eigen. Bij Jesaja: “Zoals een herder weidt Hij Zijn kudde; in Zijn arm verzamelt Hij de lammeren, en *in Zijn boezem draagt Hij ze*”, XI: 11, eender. Bij Lukas: “Geeft, en u zal gegeven worden; een goede, neergedrukte, geschudde, en overlopende maat *zal gegeven worden in uw boezem*”, VI: 318; in den boezem geven voor aan henzelf als eigen. Bij denzelfde: “Daarna geschiedde het dat Lazarus stierf, en door de Engelen gedragen werd in *den boezem van Abraham*”, XVI: 22; gedragen worden in den boezem van Abraham, voor tot den Heer, Die onder Abraham wordt verstaan, vanwege de verbinding door de liefde. Bij Johannes: “Een der discipelen was aanliggende *aan den boezem van Jezus, dien Jezus liefhad*; deze, gevallen *aan de borst van Jezus*, zeide tot Hem: Heer, wie is het”, XIII: 23, 25; aanliggen aan den boezem, klaarblijkend voor liefgehad en door de liefde verbonden worden. Bij denzelfde: “Niemand heeft ooit God gezien; de Enigverwekte Zoon, *Die in den boezem des Vaders is*, Die heeft

uiteengezet”, 1: 18; in den boezem des Vaders, voor één zijn. De boezem staat voor datgene zelf wat des mensen is, en voor de toeëigening niet door de liefde, in de volgende plaatsen; bij Jesaja: “Ik zal vergelden, *Ik zal vergelden op hun boezem* uw ongerechtigheden, en uwer vaderen ongerechtigheden tegelijk; Ik zal toemeten den prijs van hun werk *op hun boezem*”, LXV: 6, 7. Bij Jeremia: “Jehovah is doende barmhartigheid aan duizenden, en *vergeldende de ongerechtigheid der vaderen in den boezem hunner zonen* na hen”, XXXII: 18. Bij David: “*Vergeld* onzen naburen *zevenvoudig in hun boezem* hun smaad waarmede zij U, Heer, gesmaad hebben”, Psalm LXXIX: 12; vergelden in hun boezem, voor in henzelf.

6961. En hij bracht zijn hand in zijn boezem; dat dit de daadwerkelijkheid betekent, namelijk van de toeëigening van het ware, staat vast uit hetgeen nu boven is gezegd.

6962. En hij bracht ze uit; dat dit betekent hetgeen daaruit was, staat vast uit de betekenis van de hand uit den boezem uitbrengen en zien, zijnde bemerken hoedanig zij is, aldus hetgeen daaruit was.

6963. En ziet, zijn hand was melaats, zoals sneeuw; dat dit de ontwijding van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, zoals boven n. 6947, en zijnde het ware, omdat de geestelijke macht bestaat in het ware, n. 6948, 6960; en uit de betekenis van de melaatsheid, zijnde de ontwijding, in het bijzonder de ontwijding van het ware, waarover aanstonds. In het Historische Woord wordt veel gehandeld over melaatsheid, over de verschillende verschijning ervan, in de huid, over de daaruit te beoordelen hoedanigheid ervan, over den melaatse, dat hij òf moest worden opgesloten, òf uit de gemeenschap zou uitgaan, òf moest worden bevrijd; en over de melaatsheid in de klederen, in de vaten, en in de huizen zelf. Dat zoveel over de melaatsheid wordt gehandeld, is niet om de melaatsheid als ziekte, maar omdat zij de ontwijding van het ware betekende, aldus om den geestelijken zin; en omdat de Joden en de Israëlieten meer dan de anderen het ware hebben kunnen ontwijden; indien zij immers de inwendige dingen des Woords hadden gekend, en de ware dingen zelf die de rituele dingen der Kerk bij hen uitbeeldden, en daarin geloof hadden gehad, en toch hadden geleefd volgens hun gemoedsaard, namelijk in de liefde van zich en van de wereld, in haatgevoelens en wraaknemingen onder elkander, en in wreedheid tegen de natiën, zo zouden zij noodwendig de ware dingen waaraan zij eenmaal geloof hadden geschonken, hebben moeten ontwijden; want de ware dingen geloven en tegen dezelve leven, is dezelve ontwijden; weswege zij ook voor zoveel als het mogelijk was, van de erkentnissen van het inwendig ware werden

afgehouden, n. 3398, 3489, en wel dermate dat zij zelfs niet eens wisten dat zij na den dood zouden leven. noch geloofden dat de Messias zou komen om de zielen tot in het eeuwige te zaligen, maar om die natie boven allen in het heelal te verheffen; en omdat die natie zodanig was, en eveneens heden ten dage zodanig is, worden zij derhalve nog van het geloof afgehouden, ook al leven zij te midden van het Christendom. Vandaar nu komt het, dat de melaatsheid ten aanzien van haar hoedanige zo uitvoerig beschreven is. Dat de melaatsheid de ontwijding van het ware is, blijkt uit de dingen die aangaande de melaatsheid verordend waren bij Mozes, Levit. XIII: 1 tot het einde; in die beschrijving is in den inwendigen zin geheel het hoedanige van de ontwijding van het ware vervat, zoals hoedanig die ontwijding is indien zij recent is, hoedanig indien zij oud is; hoedanig indien zij innerlijk in den mens is, hoedanig indien zij ook uiterlijk is; hoedanig indien zij genezen kan worden, hoedanig indien zij het niet kan; welke de middelen zijn, en meer dingen, al welke dingen nooit aan iemand bekend kunnen worden dan door den inwendigen zin des Woords. Maar omdat het profane dingen zijn die met de melaatsheid worden beschreven, is het niet geoorloofd de dingen die in de beschrijving ervan zijn, afzonderlijk te ontvouwen. De Hemel huivert ook bij het noemen alleen al van het profane; het is geoorloofd slechts dit daaruit aan te voeren: “Indien de melaatsheid door uit te botten zal zijn uitgebout in de huid, en de melaatsheid de algehele huid der plage van zijn hoofd tot zijn hiel zal hebben bedekt, onder den gehelen aanblik der ogen des priesters; en de priester zal hebben gezien, dat, ziet, de melaatsheid zijn algehele vlees zal hebben bedekt, dan zal hij de plage rein verklaren; zij is gans in wit verkeerd, hij is rein. Ten welken dage echter in hem levend vlees zal zijn verschenen, zal hij onrein zijn”, Levit. XIII: 12, 13, 14. Indien men niet uit den inwendigen zin wist hoe het hiermede gesteld was, dat hij die gans melaats is van hoofd tot hiel, rein is, zou dit zoals een paradox verschijnen; maar onder den melaatse van hoofd tot hiel, wordt diegene verstaan die de inwendige ware dingen kent, maar ze niet erkent, of niet daarin gelooft; deze is niet innerlijk in de ontwijding, maar uiterlijk, welke ontwijding wordt verwijderd; daarom is hij rein; indien hij echter de ware dingen des geloofs weet en daarin gelooft, en toch daartegen leeft, zo is hij innerlijk in de ontwijding, en eveneens hij die had geloofd, en daarna ontkent; en daarom wordt er gezegd: Ten welken dage echter in hem levend vlees zal zijn verschenen, zal hij onrein zijn; onder het levend vlees wordt de erkenning en het geloof verstaan; men zie hetgeen boven in n. 6959 is aangevoerd.

6964. En Hij zeide; dat dit de Voorzienigheid betekent hoedanig zij die van de geestelijke Kerk zijn, zouden zijn indien zij het geloof hadden, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, zijnde de Voorzienigheid, zoals boven n. 6951; dat het is hoedanig zij zouden zijn indien zij het geloof hadden, blijkt uit hetgeen volgt; want daarmede dat de hand was teruggekeerd zoals zijn vlees, wordt aangeduid dat zij dan het geestelijk goede zouden hebben; daaraan is tegengesteld dat de hand door het brengen in den boezem melaats werd, waarmede wordt aangeduid dat zij die van de geestelijke Kerk waren, in de ontwijding van het ware zouden zijn, indien zij niet het geloof hadden, waarover boven n. 6959, 6963.

6965. Breng uw hand wederom tot uw boezem; dat dit de toeëigening van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de hand in den boezem brengen, zijnde de toeëigening van het ware, waarover n. 6960.

6966. En hij bracht zijn hand wederom in zijn boezem; dat dit de daadwerkelijkheid betekent, zie men boven in n. 6961.

6967. En hij bracht ze uit zijn boezem uit; dat dit betekent hetgeen daaruit was, zie men ook boven in n. 6962.

6968. En ziet, zij was teruggekeerd zoals zijn vlees; dat dit betekent dat het toen het goede van het ware was, staat vast uit de betekenis van het vlees, zijnde des mensen willijk eigene, levendgemaakt door het Eigene van het Goddelijk Menselijke des Heren, of het hemels eigene, waarover n. 3813; en omdat dit met het vlees wordt aangeduid, is het het goede der liefde tot den Heer en jegens den naaste dat wordt aangeduid; doch bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, is het het goede van het ware, want het goede bij hen is uit het ware en volgens het ware van de Leer hunner Kerk; dit ware wordt, wanneer het des levens wordt, het goede genoemd.

6969. Vers 8, 9. *En het zal zijn, indien zij u niet geloven, en niet horen de stem van het eerdere teken, en zij zullen de stem van het latere teken geloven. En het zal zijn, indien zij ook niet die beide tekenen geloven, en niet uw stem horen, en gij zult nemen van de wateren der rivier, en uitgieten op het dorre, en zij zullen zijn, de wateren die gij hebt genomen uit de rivier, en zij zullen zijn tot bloed op het dorre.* En het zal zijn, indien zij u niet geloven, betekent indien zij niet geloof hebben; en niet horen de stem van het eerdere teken, betekent dat zij, indien zij de aankondiging uit het Woord niet gehoorzamen, in plaats van een geestelijk en redelijk mens, niet-geestelijke en niet-redelijke mensen zullen worden; en zij zullen de stem van het latere teken geloven, betekent dat zij geloof zouden hebben in de vooraankondiging uit het Woord dat zij ontwijders van het ware zouden worden; en het zal zijn, indien zij ook niet

die beide tekenen geloven, betekent dat indien zij in het geheel geen geloof hadden, zulke dingen zouden gebeuren; en niet uw stem horen, betekent indien zij ook niet iets van gehoorzaamheid betonen; gij zult nemen van de wateren der rivier, betekent de valse wetenschappelijke dingen; en uitgieten op het dorre, betekent het binnenlaten in het natuurlijke; en zij zullen zijn, de wateren die gij hebt genomen, betekent de omkering van den staat; en zij zullen zijn tot bloed op het dorre, betekent de vervalsing van al het ware, en vandaar de beroving ervan in het natuurlijke.

6970. En het zal zijn, indien zij u niet geloven; dat dit betekent indien zij niet geloof hebben, staat vast uit de betekenis van geloven, zijnde geloof hebben, zoals boven n. 6956; hier betekent geloof hebben niet het geloof uit de tekenen dat zij bevrijd moesten worden uit Egypte, want dit is een geloof aangaande wereldlijke dingen, maar het geloof dat zij, indien zij niet in de ware dingen aanblijven, louter zinlijk en lichamelijk zouden worden, en ten slotte ontwijders van het ware; deze dingen immers zijn het, welke de beide tekenen betekenen; de inwendige zin handelt niet over wereldlijke dingen, zoals de uitwendige historische zin, maar over de geestelijke dingen; het geloof in de wereldlijke dingen verschilt geheel en al van het geloof in de geestelijke dingen, zoals bijvoorbeeld: geloven dat men zal doen zoals men spreekt; dat een mens waar of niet waar is; dat men aldus moet doen en niet anders, om een zaak te laten welslagen; dat gezegde of geschreven dingen geloofwaardig zijn, of het niet zijn, behalve talloze eendere dingen; zulke dingen zijn des geloofs in de wereldlijke dingen, zoals eveneens hier dat de zonen Israëls moesten worden bevrijd van de slavernij in Egypte. Doch geloven dat de Hemel is, dat de hel is. dat men na den dood zal leven, de goeden in de gelukzaligheid tot in het eeuwige, de bozen in de rampzaligheid; dat het leven een ieder bijblijft; dat het geloof en de naastenliefde het geestelijke leven maken, en dat dit het leven is dat de Engelen in den Hemel hebben; dat de Heer alle mogendheid heeft in de Hemelen en op aarde, zoals Hijzelf zegt, Matth. xxviii: 18; dat wij uit Hem leven; dat het Woord de Leer der hemelse en der Goddelijke waarheden is, en eendere dingen; zulke dingen zijn des geloofs in de geestelijke dingen, en worden hier met geloven aangeduid.

6971. En niet horen de stem van het eerdere teken; dat dit betekent dat zij, indien zij de aankondiging uit het Woord niet gehoorzamen, in plaats van een geestelijk en redelijk mens, nietgeestelijke en niet-redelijke mensen zouden worden, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde gehoorzamen, waarover n. 2542, 3869, 5017; uit de betekenis van de stem, zijnde het aangekondigde uit het Woord, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het eerdere teken,

zijnde dat zij, in plaats van een geestelijk en redelijk mens, niet-geestelijke en niet-redelijke mensen zouden worden; dat het aldus is, blijkt uit de betekenis van de slang die ontstond uit den ter aarde nedergeworpen stok van Moscheh, welke hier het eerdere teken is, zijnde de zinlijke en lichamelijke mens, n. 6949, aldus nietgeestelijk en niet-redelijk; want een mens die zinlijk en lichamenlijk is, is niet redelijk, aldus ook niet geestelijk; hij denkt immers valse dingen, en wil boze dingen, wie dit doet, is niet redelijk, te minder geestelijk; de erkenning immers en het geloof van het ware, en het leven van het goede, is het eigenlijke geestelijke zelf in het redelijke, want zij zijn uit het Goddelijke; doch de erkenning en het geloof van het valse, en het leven van het boze, is het tegendeel. Dat de louter zinlijke en lichamelijke mensen zodanig zijn, zie men in n. 6844, 6845, 6948, 6949. Louter zinlijke en lichamelijke mensen worden zij die eerst de dingen gekend hebben die van de geestelijke wereld zijn, en daarna die dingen hebben verworpen, en zich hebben doordrenkt van de beginselen van het valse tegen de ware dingen, en ten aanzien van het leven alleen hebben geschouwd naar de wereldlijke, de lichamelijke, en de aardse dingen, en vandaar hebben geloofd dat het leven verkwikkelijk moet worden gemaakt met elken wellust, zeggende: Wat heeft de mens méér wanneer hij leeft; wanneer wij sterven, zo sterven wij; dat er een leven na den dood is, wie is daar vandaan gekomen en heeft ervan verteld; wij weten niet wat er leven zal wanneer het leven uit den mens heengaat. Indien iemand hen door redelijke dingen in enige gedachte aangaande het eeuwige leven brengt, zo denken zij dat het hun niet erger zal gaan dan den anderen, en terstond verglijden zij wederom tot den vorigen staat des levens. Bij dezulken wordt de doorgang voor het licht des Hemels en voor den invloed ervan gesloten, en wordt het licht des Hemels in hun natuurlijke zoals donkerheid, doch het licht der wereld daar wordt glans, n. 6907; en de glans wordt des te schitterender naarmate het licht des Hemels meer in duisternis wordt gehuld. Vandaar komt het, dat dezulken niet anders zien dan dat de boze dingen van hun leven goede dingen zijn, en vandaar dat de valse dingen ware dingen zijn. Van daar nu komt het, dat de mens zinlijk en lichamenlijk wordt. In één woord: Wanneer de toegang voor den invloed van het licht des Hemels eenmaal geopend is geweest, en daarna gesloten wordt, dan wordt de mens aangedreven om omlaag te schouwen, niet echter omhoog; en dit vanwege de Goddelijke orde, opdat de ware dingen die hij eenmaal heeft erkend, en die in zijn innerlijken mens blijven, niet met valse dingen besmet en zo ontwijfd worden. Eender is het gesteld met de natiën die van hun godsdienstige terugtreden; doch het lot van deze is beter dan het lot van hen die binnen

de Kerk zijn, want zij hebben niet de ware dingen uit het Woord, vandaar niet de echte ware dingen, maar ware dingen die met vele begoochelingen verbonden zijn, welke ware dingen niet aldus ontwijd kunnen worden. Wat de betekenis van de stem aangaat, namelijk dat zij het aangekondigde uit het Woord is, moet men weten dat meermalen stem wordt gezegd en eveneens wordt toegevoegd aan zulke dingen die niet van de stem zijn, zoals hier, namelijk dat zij wordt toegevoegd aan het teken: “Indien zij niet *de stem van het eerdere teken horen, zullen zij de stem van het latere teken horen*”, en eveneens elders, zoals bij Nahum: “*De stem der zweep, en de stem van het gedruis des rads*”, III: 2; en bij David: “*De stromen hebben hun stem verheven, meer dan de stemmen der vele grootse wateren*”, Psalm XCIII: 3, 4. Dat de stem de aankondiging betekent, en in den goeden zin de aankondiging uit het Woord, welke stem de stem van Jehovah wordt geheten, staat vast bij David: “*De stem van Jehovah in de macht; de stem van Jehovah in de heerlijkheid; de stem van Jehovah verbrekende de cederen; de stem van Jehovah afhouwende de vlammen des vuurs; de stem van Jehovah doet de woestijn beven; de stem van Jehovah doet de hinden baren, en ontbloot de wouden*”, Psalm XXIX: 3, 4, 5, 7, 8, 9; en elders bij denzelfde: “*Hem die rijdt op den hemel van den hemel der oudheid; ziet, Hij zal geven in Zijn stem, de stem der sterkte*”, Psalm LXVIII: 34; hier staat de stem voor het Goddelijk Ware, aldus voor het Woord, en voor de aankondiging uit hetzelfde; wat verder de stem aanduidt, zie men in n. 219, en dat van stem wordt gesproken met betrekking tot het ware, n. 3563.

6972. En zij zullen de stem van het latere teken geloven; dat dit betekent dat zij geloof zouden hebben in de vooraankondiging uit het Woord, dat zij ontwijders van het ware zouden worden, staat vast uit de betekenis van geloven, zijnde geloof hebben, waarover vlak boven n. 6970; uit de betekenis van de stem, zijnde het aangekondigde, waarover n. 6971; aldus eveneens het vooraangekondigde; en uit de betekenis van de melaatsheid, die hier het latere teken is, zijnde de ontwijding van het ware, waarover boven n. 6963; wat de ontwijding is, zie men in n. 6959, en in de daar aangehaalde plaatsen.

6473. En het zal zijn, indien zij ook niet die beide tekenen geloven; dat dit betekent dat indien zij in het geheel geen geloof hadden, zulke dingen zouden gebeuren, staat vast uit de betekenis van geloven, zijnde geloof hebben, namelijk in den geestelijken zin, waarover boven n. 6970; en uit de betekenis van de beide tekenen, zijnde dat zij zinlijk en lichamelijk, en daarna ontwijders van het ware zouden worden, welke dingen worden aangeduid met de slang die ontstond door het heenwerpen van den stok van Moscheh op de aarde, n. 6471; en met de hand, die, in den boezem gebracht zijnde, melaats was

geworden, n. 6963; aldus wordt met die beide tekenen niet geloven, aangeduid in het geheel geen geloof hebben dat zulke dingen zouden gebeuren.

6974. En niet uw stem horen; dat dit betekent indien zij ook niet iets van gehoorzaamheid betonen, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde de gehoorzaamheid, waarover n. 2542, 3869, 5017; uit de betekenis van de stem, zijnde het aangekondigde en het vooraangekondigde, waarover n. 6171, 6972; en uit de uitbeelding van Moscheh, wiens stem zij zouden horen, zijnde de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, dat is, ten aanzien van het Goddelijk Ware, aldus ten aanzien van het Woord, want daar is het Goddelijk Ware. Daaruit blijkt, dat met indien zij uw stem niet horen, wordt aangeduid: indien zij ook niet iets van gehoorzaamheid betonen. Hier en eerder in Vers 1 en 8 wordt gezegd indien zij niet geloven, en indien zij niet horen, en toch schijnt het ene en het andere het eendere te zijn, want wie niet gelooft, die hoort ook niet; maar zij zijn onderscheiden, want geloven, waarmede het geloof wordt aangeduid, wordt gezegd van het ware, hetwelk des geloofs is, en heeft aldus betrekking op het verstandelijke; horen echter, waarmede gehoorzamen wordt aangeduid, wordt van het goede gezegd, dat der naastenliefde is, en heeft aldus betrekking op het willijke; in het Woord immers, vooral in het Profetische, wordt daar waar het ware met zijn woorden wordt uitgedrukt, ook het goede met de zijne uitgedrukt, terwille van het hemels huwelijk in de afzonderlijke dingen des Woords, zijnde het huwelijk van het goede en het ware; men zie n. 683, 793, 801, 2173, 2516, 2712, 4138 einde, 6343.

6975. Gij zult nemen van de wateren der rivier; dat dit de valse wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de wateren der rivier, namelijk van Egypte of van den Nijl, zijnde de valse wetenschappelijke dingen; dat de wateren de ware dingen zijn, zie men in n. 2702, 3424, 4976, en in den tegengestelden zin de valse dingen, n. 790; en dat de rivier van Egypte het valse wetenschappelijke is, n. 6693.

6976. En uitgieten op het dorre; dat dit het binnenlaten in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van uitgieten, zijnde binnenlaten; en uit de betekenis van het dorre, zijnde het natuurlijke; een dorre plaats wordt het droge genoemd, en eveneens wordt het land aldus genoemd, en met het land van Egypte wordt het natuurlijk gemoed aangeduid dat in het valse is, aldus het natuurlijke, n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301, en te meer met het dorre.

6977. En zij zullen zijn, de wateren die gij hebt genomen; dat dit de omkering van den staat betekent, staat vast uit de dingen die terstond volgen, want er wordt gezegd dat zij tot bloed zullen zijn op het dorre, waarmede de vervalsing van al het ware en de beroving ervan in het natuurlijke wordt aangeduid;

wanneer dit geschiedt, zo wordt de staat geheel en al omgekeerd; vandaar komt het, dat van die woorden, omdat zij de omkering van den staat in zich sluiten, ook wordt gezegd dat zij dezelve betekenen. Het is ook een totale omkering van den staat in het natuurlijke, wanneer niets anders dan valse dingen hetzelfde in beslag nemen; dit geschiedt zelden bij den mens terwijl hij in de wereld leeft, maar in het andere leven geschiedt het met allen die in de hel worden geworpen. Dat het zelden geschiedt met den mens terwijl hij in de wereld leeft, komt omdat hij dan voortdurend in een staat wordt gehouden dat hij hervormd kan worden, als hij slechts uit het vrije afluat van de boze dingen; doch na den dood volgt zijn leven hem, en blijft hij in den staat dien hij zich verworven heeft door zijn gansen levensloop in de wereld; dan kan hij die in het boze is, niet langer hervormd worden; en opdat hij geen vergemeenschapping hebbe met een of ander gezelschap des Hemels, wordt hem al het ware en goede afgenomen, weswege hij in het boze en het valse blijft, welke, namelijk het boze en het valse, daar aangroeien volgens het vermogen dat hij zich in de wereld heeft verworven door dezelve op te nemen; maar nochtans wordt het hem niet geoorloofd over de verworven grenzen verder heen te klimmen; het is deze omkering van den staat die hier wordt verstaan, welke zodanig is dat hij niet langer kan worden verbeterd ten aanzien van de innerlijke dingen, maar slechts ten aanzien van de uiterlijke dingen, namelijk door de vrezen vanwege de straffen; en wanneer hij deze vaak heeft verduurd, laat hij tenslotte af, niet uit het vrije, maar uit het gedwongene, terwijl nochtans de begeerte blijft om het boze te doen; welke begeerte, als gezegd, in toom wordt gehouden door de vrezen, die de uitwendige middelen ter verbetering zijn, en dwingen. Dit is de staat der bozen in het andere leven.

6978. En zij zullen zijn tot bloed op het dorre; dat dit de vervalsing van al het ware betekent, en vandaar de beroving ervan in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van het bloed, zijnde het heilig ware, voortgaande van den Heer, en in den tegengestelden zin het vervalste en ontwijde ware, waarover n. 4735; hoe het hiermede is gesteld, is in het vlak voorafgaande gezegd; en uit de betekenis van het dorre, zijnde het natuurlijke, waarover vlak boven n. 6976. Dat het bloed de vervalsing van het ware en de ontwijding ervan betekent, staat vooral vast bij Nahum: “Wee der *stad der bloedten*, gans vol leugen, roof; ook treedt de buit niet terug; de stem der zweep, en de stem van het gedruis des rads, en het hinnekende paard, en de springende wagen; de ruiter die doet opklimmen, en de glans des zwaards, en de bliksem der spies, en de veelheid der doorboorden, en de hoop des lijks, ook geen einde des lichaams; zij struikelen over hun lichaam. Vanwege de veelheid der hoererijen

der hoer, goed van gunst, der meesteres der toverijen, die natiën verkoopt met haar hoererijen, en familiën met haar toverijen”, III: 1, 2, 3, 4; dat met de stad der bloeden de leer van het valse wordt aangeduid, aldus met het bloed het vervalste en ontwijde ware, blijkt uit alle woorden der beschrijving ervan in den inwendigen zin, ook niet slechts in deze Verzen die zijn aangevoerd, maar ook in de volgende, want in het ganse Hoofdstuk wordt de beschrijving ervan voortgezet; de stad immers is de leer; gans vol leugen en roof, is het valse en het boze uit het valse; de stem der zweep en de stem van het gedruis des rads, is de verdediging van het valse uit de begoochelingen; het hinnekende paard en de springende wagen is uit een verdraaid verstandelijke en een eender leerstellige; de ruiter die doet opklimmen, de glans des zwaards, de bliksem der spies, is de strijd tegen het ware; de veelheid der doorboorden wil zeggen dat daaruit talloze valse dingen zijn, en zij die in de valse dingen zijn; de hoop des lijks, ook geen einde des lichaams, wil zeggen dat daaruit talloze boze dingen zijn, en zij die in de boze dingen zijn; de hoererijen der hoer zijn de vervalsingen zelf, de toverijen eender.

6979. Vers 10, 11, 12. *En Moscheh zeide tot Jehovah: In mij, Heer, niet een man van woorden ik, ook van gisteren, ook van eergisteren, ook van nu dat Gij spreekt, Gij, tot uw knecht, omdat zwaar van mond, en zwaar van tong ik. En Jehovah zeide tot hem: Wie stelt den mond des mensen, of wie heeft gesteld stom, of doof, of ziende, of blind; is het niet Ik, Jehovah. En nu, ga voort, en Ik, Ik zal zijn met uw mond, en Ik zal u leren de dingen die gij spreken zult.* En Moscheh zeide tot Jehovah, betekent de doorvatting uit het Goddelijke; in mij, Heer, betekent het zekere; niet een man van woorden ik, betekent dat hij geen spraak heeft; ook van gisteren, ook van eergisteren, betekent niet vanaf het eeuwige; ook van nu dat Gij spreekt, Gij, tot uw knecht, betekent aldus ook niet tot in het eeuwige, terwijl het Goddelijke in het Menselijke invloeit; omdat zwaar van mond, en zwaar van tong ik, betekent dat de stem en de spraak uit het Goddelijke niet gehoord noch doorvat wordt; en Jehovah zeide tot hem, betekent den Goddelijken invloed; wie stelt den mond des mensen, betekent het uitspreken; of wie heeft gesteld stom, betekent het niet uitspreken; of doof, betekent niet doorvatting, en de niet gehoorzaamheid vandaar; of ziende, of blind, betekent het geloof door de erkentissen, en niet geloof door niet erkentissen; is het niet Ik, Jehovah, betekent dat die dingen zijn uit den invloed des levens uit het Goddelijke; en nu, ga voort, betekent het leven uit het Goddelijke; en Ik, Ik zal zijn met uw mond, en Ik zal u leren de dingen die gij spreken zult, betekent het Goddelijke in alle en de afzonderlijke dingen die van het Goddelijk Menselijke voortgaan.

6980. En Moscheh zeide tot Jehovah; dat dit de doorvatting uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde doorvatten, waarover meermalen; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet in het Menselijke toen Hij in de wereld was, waarover n. 6723, 6752, 6771, 6827; het Goddelijke *a Quo* wordt aangeduid met Jehovah; daaruit blijkt, dat met Moscheh zeide to Jehovah, wordt aangeduid dat de Heer van Zijn Goddelijke een doorvatting had in het Menselijke.

6981. In mij, Heer; dat dit het zekere betekent, staat hieruit vast dat *in mij* een formule van verzekering is dat het aldus is, bijgevolg dat het zeker is.

6982. Niet een man van woorden ik; dat dit betekent dat hij geen spraak heeft, staat vast uit de betekenis van niet een man van woorden, zijnde dat hij niet het vermogen van spreken, aldus dat hij geen spraak heeft. Hoe het hiermede is gesteld moet gezegd worden: In den hoogsten zin wordt hier gehandeld over den Heer, want Moscheh beeldt den Heer uit ten aanzien van *de Goddelijke Wet*, aldus ten aanzien van *het Goddelijk Ware*; het Ware dat onmiddellijk voortgaat van het Goddelijke, kan niet door iemand worden gehoord, zelfs niet door enig Engel; het Goddelijke immers moet, om gehoord te worden, eerst menselijk worden, en het wordt menselijk wanneer het door de Hemelen heengaat; en wanneer het door de Hemelen is heengegaan, vertoont het zich in den menselijken vorm, en wordt het spraak, welke spraak wordt geuit door de geesten, die, wanneer zij in dien staat zijn, de Heilige Geest worden genoemd, en van dien wordt gezegd dat hij voortgaat van het Goddelijke, omdat het heilige des geestes of het heilig ware dat die geest dan spreekt, van den Heer voortgaat. Hieruit kan vaststaan dat het Ware dat onmiddellijk van het Goddelijke voortgaat, zich niet kan vertonen aan iemand als rede of spraak, tenzij door den Heiligen Geest. Dit wordt in den hoogsten zin daaronder verstaan, dat Moscheh, die den Heer uitbeeldt ten aanzien van *het Goddelijk Ware*, van zich zegt dat hij niet een man van woorden is, en daaronder dat aan hem Aharon zijn broeder werd toegevoegd, die hem tot mond zou zijn, en hij Aharon tot God.

6983. Ook van gisteren, ook van eergisteren; dat dit betekent niet vanaf het eeuwige, namelijk dat hij spraak had, staat vast uit de betekenis van van gisteren, en van eergisteren, zijnde vanaf het eeuwige; dat van gisteren, en van eergisteren vanaf het eeuwige is, komt omdat het den tijd betekent, en wel een voorbijgeganen tijd, en wanneer van tijd wordt gesproken met betrekking tot den Heer, of tot het Goddelijke, betekent hij niet tijd, maar het eeuwige. Er zijn twee dingen die aan de natuur eigen zijn, welke niet in den Hemel bestaan, te

minder in het Goddelijke, namelijk tijd en ruimte; dat zij in den Hemel niet bestaan, maar dat er in plaats ervan staten zijn, in plaats van ruimte staten ten aanzien van Zijn, en in plaats van tijd staten ten aanzien van Bestaan, zie men in n. 2625, 3938; dat ruimten en tijden in den Hemel staten zijn, n. 1274, 1382, 2625, 2788, 2837, 3254, 3356, 3387, 3404, 34827, 4321, 4814, 4882, 4901, 4916, 5605, 6110. In het Goddelijke echter, dat boven de Hemelen is, is nog minder ruimte en tijd, en zelfs niet staat, maar in plaats van ruimte is het oneindige, en in plaats van tijd is het eeuwige; deze twee zijn het waarmede de tijden en de ruimten, die in de wereld zijn, overeenstemmen, en de staten ten aanzien van Zijn en ten aanzien van Bestaan in de Hemelen. Dat in het Woord met gisteren en eergisteren niet gisteren en eergisteren wordt aangeduid, maar in het algemeen de voorbijgegangene tijd, staat vast uit de plaatsen waar zij worden genoemd, zoals bij Jozua: “De wateren van den Jordaan kwamen weder in hun plaats, en gingen zoals *gisteren, eergisteren* over al hun oevers”, iv: 18. In Boek I van Samuël: “Het geschiedde, een elk die Schaul had gekend *van gisteren en eergisteren*, wanneer zij zagen dat ziet, hij met de profeten profeteerde”, x: 11. In Boek II van Samuël: “De stammen van Israël zeiden tot David: *Zowel gisteren als eergisteren*, toen Schaul koning over ons was, waart gij Israël uitleidende en terugleidende”, v: 2. In deze plaatsen en elders staat gisteren, eergisteren voor tevoren of voor den voorbijgegangenen tijd. Omdat nu met gisteren en eergisteren de voorbijgegangene tijd wordt aangeduid, en in den hoogsten zin over den Heer wordt gehandeld, Die ten aanzien van de Goddelijke Wet of ten aanzien van het Goddelijk Ware door Moscheh wordt uitgebeeld, blijkt dat met van gisteren en van eergisteren wordt aangeduid vanaf het eeuwige. Het eeuwige dat met gisteren wordt aangeduid, wordt aldus uitgedrukt bij David: “Duizend jaren zijn in Uw ogen zoals de *dag van gisteren*, wanneer *hij voorbijgegaan is*”, Psalm xc: 4.

6984. Ook van nu dat Gij spreekt, Gij, tot uw knecht; dat dit betekent aldus ook niet tot in het eeuwige, terwijl het Goddelijke in het Menselijke invloeit, staat vast uit de betekenis van van nu of van heden, zijnde het eeuwige, waarover n. 2838+ 3998+ 4304, 6165, aldus tot in het eeuwige, omdat het den volgenden tijd in zich sluit; uit de betekenis van spreken, zijnde de invloed, waarover n. 2951, 5481, 5743, 5797; dat het de invloed is uit het Goddelijke, wordt aangeduid met Gij spreekt, Gij, dat is, Jehovah; en uit de betekenis van den knecht, zijnde het Menselijke des Heren toen het nog niet Goddelijk was geworden, waarover n. 2159; doch toen het Goddelijk was geworden, was het, omdat het één met Jehovah was, de Heer.

6985. Omdat zwaar van mond, en zwaar van tong ik; dat dit betekent dat de stem en de spraak uit het Goddelijke niet gehoord noch doorvat wordt, staat vast uit de betekenis van den mond, zijnde de stem; en uit de betekenis van de tong, zijnde de spraak; met den mond wordt de stem aangeduid, omdat deze het orgaan der stem is, en met de tong wordt de spraak aangeduid, omdat deze het orgaan van de spraak is; welk verschil er is tussen de stem en de spraak, is voor een ieder duidelijk; voorts dat met betrekking tot de stem wordt gesproken van gehoord worden, en met betrekking tot de spraak van doorvat worden. Dit kan in den historischen zin der letter, waar gehandeld wordt over Moscheh, die een mens was, en spreken kon, maar moeilijk, niet anders worden uitgedrukt dan met zwaar van mond en zwaar van tong; en wanneer dit heengaat tot den inwendigen zin, zo wordt het door de Engelen als met betrekking tot het onderwerp gezegd zijnde doorvat; en wanneer het van het Goddelijke wordt gezegd, zo wordt doorvat dat de stem daaruit niet onmiddellijk gehoord, noch de spraak doorvat kan worden, maar middellijk door geesten, volgens de dingen die boven in n. 6982 zijn gezegd.

6986. En Jehovah zeide tot hem; dat dit den Goddelijken invloed betekent, staat vast uit de betekenis van Hij zeide, zijnde de invloed, waarover n. 5743, 5797, 6152, 6291; dat het uit het Goddelijke is, komt omdat Jehovah zeide.

6987. Wie stelt den mond des mensen; dat dit het uitspreken betekent, staat vast uit de betekenis van den mond, zijnde de stem, waarover men zie boven n. 6985; en omdat het de stem is, is het het uitspreken. Wat de mond in het bijzonder betekent, kan niet vaststaan dan alleen uit de overeenstemming; de mond met de lippen stemt overeen met de innerlijke spraak, die van de gedachte is; de gedachte van den mens is actief en passief; de mens heeft een actieve gedachte wanneer hij spreekt, en zij kan sprekende gedachte worden genoemd; doch er is een passieve gedachte, die de mens heeft wanneer hij niet spreekt; hoedanig het verschil tussen de ene en de andere is, kan vaststaan voor hem die daarover nadenkt. Met des mensen mond wordt de actieve of sprekende gedachte aangeduid, dus het uitspreken. Wat de actieve gedachte aangaat, die met den mond wordt aangeduid, moet men weten dat die gedachte ook op haar wijze sprekende is, en dat zij door de activiteit van die spraak de met haar overeenstemmende organen des lichaams aanzet; het verschijnt alsof de woorden der spraak in de gedachte waren, maar het is een begoocheling; het is slechts de zin van de spraak die daar is, en hoedanig deze is, kan de mens nauwelijks weten, want het is de spraak van zijn geest, welke spraak de universele spraak is, zodanig als de spraak van de geesten in het andere leven is; wanneer deze spraak invloeit in de overeenstemmende

organen des lichaams, zo doet zij de spraak van de woorden optreden, die zeer verschilt van de gedachte die haar voortbrengt; dat zij veel verschilt, blijkt duidelijk hieruit dat de mens in één minuut kan denken wat hij in ruimten van tijd uitspreekt of neerschrijft; anders zou het gesteld zijn, indien die gedachte er ene van woorden was zodanig als de spraak van den mond. Het is uit de overeenstemming van de spraak der gedachte en van de spraak des monds, dat de mens wanneer hij na den dood onder de geesten komt, de universele taal weet te spreken, aldus met de geesten, uit onverschillig welke taal zij in de wereld zijn geweest, voorts dat hij dan nauwelijks anders weet dan dat hij daar spreekt zoals in de wereld, terwijl toch de woorden hunner spraak niet woorden zijn zodanig als de mens ze in het lichaam heeft, maar ideeën zijn, die van zijn gedachte zijn geweest; en één idee heeft zeer vele dingen in; weswege de geesten in één ogenblik kunnen uitspreken wat de mens nauwelijks in een half uur kan uitspreken, en nochtans zijn er verscheidene dingen die de zelfde idee inheeft, welke nooit met de lichamelijke spraak kunnen worden uitgedrukt. Maar nochtans spreken de Engelen, die in den Hemel zijn, anders dan de geesten; de Engelen, die in den Hemel zijn, hebben een spraak uit verstandelijke ideeën, welke door de filosofen onstoffelijke ideeën worden genoemd; doch de geesten hebben een spraak uit ideeën der verbeelding, welke stoffelijke ideeën worden genoemd; vandaar heeft één idee der gedachte van de Engelen zeer vele dingen in die de geesten niet kunnen uitspreken met verscheidene reeksen van hun ideeën, behalve vele dingen die zij nooit kunnen uitdrukken. Doch wanneer een geest een Engel wordt, is hij in de engellijke taal, zoals de mens wanneer hij na den dood een geest wordt, in de taal der geesten is, uit een eendere oorzaak. Hieruit kan vaststaan wat de actieve gedachte is, namelijk dat zij de spraak van des mensen geest is.

6988. Of wie heeft gesteld stom; dat dit het niet uitspreken betekent, staat vast uit de betekenis van stom, zijnde het nietuitspreken, want het wordt tegenovergesteld aan den mond, waarmede het uitspreken wordt aangeduid, waarover vlak boven n. 6987. Hier wordt onder het uitspreken niet het uitspreken van een woord of de spraak verstaan, want dit uitspreken is natuurlijk, maar onder het uitspreken wordt verstaan de belijdenis des Heren en de prediking des geloofs in Hem, want dit uitspreken is geestelijk. Daaruit blijkt wat er met den stomme in den inwendigen zin wordt aangeduid, namelijk dat het diegenen zijn die den Heer niet kunnen belijden, aldus ook niet het geloof in Hem kunnen prediken, uit onwetendheid, in welken staat de natiën buiten de Kerk zijn, en eveneens de eenvoudigen binnen de Kerk. Dat dezulken met den stomme worden aangeduid, blijkt bij Jesaja: “Alsdan

zal de kreupele springen zoals een hert, en de *tong des stommen* zal zingen; omdat in de woestijn wateren zullen uitbarsten, en rivieren in de vlakke der woestijn”, xxxv: 5, 6; de *tong des stommen* zal zingen, staat daarvoor dat zij den Heer zullen belijden en de dingen die des geloofs in Hem zijn; wateren zullen uitbarsten in de woestijn, en rivieren in de vlakke der woestijn, staat daarvoor dat zij erkentnissen van het ware en het goede zullen hebben; de woestijn is de staat van niet-erkenntnissen des geloofs uit onwetendheid. Met de door den Heer genezen stommen worden ook de natiën aangeduid, die door Zijn Komst in de wereld van de valse dingen en van de boze dingen daaruit werden bevrijd, zoals met den stomme bij Mattheus: “Ziet, zij brachten tot Hem een *stommen mens* die van een demon bezeten was, maar *als de demon uitgeworpen was, sprak de stomme*”, ix: 32, 33; en met den stomme bij denzelfde: “Tot Jezus werd gebracht een van den demon bezeten, blind en *stom*, en Hij genas hem, aldus dat de blinde en *stomme zowel sprak, als zag*”, xii: 22; eender met den *stomme* die ook van een demon bezeten was, bij Markus, Hfdst. ix: 17 tot 30. Men moet weten, dat de door den Heer gedane wonderen alle den staat van de Kerk en van het door Zijn Komst in de wereld gezaligde menselijke geslacht betekenen, namelijk dat toen diegenen werden bevrijd uit de hel, die het geloof der naastenliefde hebben opgenomen; deze dingen sluiten de wonderen des Heren in. In het algemeen betekenen alle wonderen, waarover in het Oude Testament wordt gehandeld, den staat van de Kerk en van het Rijk des Heren; daarin worden de Goddelijke wonderen onderscheiden van de duivelse of magische wonderen, hoezeer zij ook in den uitwendigen vorm eender mogen verschijnen, zoals de wonderen der magiërs in Egypte.

6989. Of doof; dat dit betekent de niet doorvatting van het ware, en vandaar niet gehoorzaamheid, staat vast uit de betekenis van den dove, zijnde zij die niet doorvatten wat het ware is, en vandaar niet gehoorzamen, aldus abstract genomen, de niet doorvatting van het ware en vandaar de niet gehoorzaamheid; dat de dove die dingen betekent, komt omdat het gehoor èn met de doorvatting èn met de gehoorzaamheid overeenstemt; met de doorvatting, omdat de dingen die worden gehoord, van binnen worden doorvat; en met de gehoorzaamheid, omdat vandaar wordt gekend wat gedaan moet worden; dat dit de overeenstemming is van het gehoor, en eveneens van het oor, zie men in n. 3869, 4652 tot 4660, 5017; daaruit blijkt, wat met de doven wordt aangeduid. In het Woord worden met de doven ook de natiën aangeduid, die de ware dingen des geloofs niet weten, omdat zij het Woord niet hebben, en derhalve niet dienvolgens kunnen leven, doch nochtans,

wanneer zij onderricht zijn, ze opnemen en dienvolgens leven; deze worden verstaan bij Jesaja: “Dan zullen geopend worden de ogen der blinden, en *der doven oren zullen geopend worden*”, xxxv: 5. Bij denzelfde: “*Hoort, gij doven, en schouwt, gij blinden, door te zien*”, xlii: 18, 19, 20. Bij denzelfde: “*Te dien dage zullen de doven horen de woorden des Boeks, en uit de donkerheid en uit de duisternis zullen de ogen der blinden zien*”, xxix: 18. Bij denzelfde: “Leid uit het blinde volk dat ogen heeft, en *de doven die oren hebben*”, xliii: 8, 9; onder de doven worden daar diegenen verstaan die door de Komst des Heren in den staat zouden komen om de ware dingen des geloofs op te nemen, dat is, om die dingen te doorvatten en daaraan te gehoorzamen. De zelfden worden ook aangeduid met *de doven die de Heer heeft genezen*, waarover Markus vii: 31 tot het einde, Hfdst. ix: 25. Omdat de doven dezulken betekenden, was het hun bij wie de uitbeeldende Kerk was ingesteld, verboden om “*den dove te vervloeken, en voor den blinde een aanstoot te geven*”, Levit. xix: 14.

6990. Of ziende, of blind; dat dit betekent het geloof door de erkennenissen, en niet geloof door niet erkennenissen, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan en geloof hebben, waarover n. 897, 2325, 2807, 3863, 3869, 4403 tot 4421; aldus het geloof hebben uit de erkennenissen, want in de oorspronkelijke taal is het een woord dat betekent geopend, namelijk van ogen, aldus een die ziet uit erkennenissen, want de erkennenissen openen; en uit de betekenis van blind, zijnde niet geloof uit niet erkennenissen, omdat de blinde een niet ziende is. Dat met de blinden in het Woord ook de natiën worden aangeduid die in onwetendheid leven aangaande het ware, dat des geloofs is, omdat zij buiten de Kerk zijn, doch die, onderricht zijnde, het geloof opnemen, zie men in n. 2383; de zelf den worden eveneens aangeduid met de blinden die de Heer genezen heeft, waarover Matth. ix: 27 tot 31; Hfdst. xii: 22; Hfdst. xx: 29 tot einde; Hfdst. xxi: 14; Markus viii: 22 tot 26; Hfdst. x: 46 tot einde; Lukas xviii: 35 tot einde; Joh. ix: 1 tot einde.

6991. Is het niet Ik, Jehovah; dat dit betekent dat die dingen zijn uit den invloed des levens uit het Goddelijke, kan hieruit vaststaan dat zulke dingen die worden aangeduid met stom, met doof, en met blind, voorts eveneens met den mond, en met den ziende, bij den mens ontstaan uit den invloed des levens uit Jehovah of den Heer; daaruit ontstaan immers zowel de boze dingen als de goede dingen bij een ieder; maar de boze dingen uit den mens, en de goede dingen uit den Heer; dat de boze dingen uit den mens ontstaan, komt omdat het leven, dat van den Heer invloeit, dat is, het goede en het ware, door den mens in het boze en het valse wordt verkeerd, aldus in het tegendeel van het leven, hetwelk de geestelijke dood wordt genoemd; het is

hiermede gesteld zoals met het licht uit de zon; zoals dit door de voorwerpen wordt opgenomen, zodanig wordt vandaar de kleur, in sommige levend en lichtvol, in sommige als het ware dood en grauw. Doch omdat het schijnt alsof de Heer ook het boze binnenbrengt, omdat Hij het leven geeft, wordt daarom vanwege den schijn in het Woord aan Jehovah of den Heer het boze toegekend, zoals uit verscheidene plaatsen kan vaststaan; zoals eveneens hier, dat Hij stom, doof, en blind maakt; en omdat deze dingen ontstaan uit den invloed des levens uit den Heer, wordt derhalve gezegd dat Jehovah die dingen doet; doch de inwendige zin zet uiteen en leert, hoedanig de zaak in zich is, niet hoedanig zij verschijnt.

6992. En nu, ga voort; dat dit het leven uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van voortgaan of gaan, zijnde het leven, waarover n. 3335, 4882, 5493, 5605; dat het uit het Goddelijke is, komt omdat door Moscheh de Heer wordt uitgebeeld.

6993. En Ik zal zijn met uw mond, en Ik zal u leren de dingen die gij spreken zult; dat dit het Goddelijke betekent in alle en de afzonderlijke dingen die van het Goddelijk Menselijke voortgaan, staat vast uit de betekenis van met den mond zijn, wanneer het door Jehovah wordt gezegd, zijnde zijn met de dingen die de mond uitspreekt; dat met den mond het uitspreken wordt aangeduid, zie men boven in n. 6987, 6988; en omdat die dingen worden gezegd tot Moscheh, door wien de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van *de Goddelijke Wet* in het Goddelijk Menselijke, zo wordt met Ik zal zijn met uw mond, het Goddelijke aangeduid in de dingen die van het Goddelijk Menselijke voortgaan; en uit de betekenis van u leren de dingen die gij spreken zult, zijnde voortgaan; met leren immers en met spreken wordt invloeden aangeduid, en wanneer daarvan gesproken wordt met betrekking tot het Goddelijke des Heren, is het voortgaan; immers, van het Goddelijk Menselijke Zelf des Heren gaat het Goddelijk Ware voort dat de Heilige Geest wordt genoemd; en omdat de Heer, toen Hij in de wereld was, Zelf het Goddelijk Ware was, leerde Hijzelf de dingen die der liefde en des geloofs waren, en toen niet door den Heiligen Geest, zoals Hijzelf leert bij Johannes: “De Heilige Geest was nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was,” VII: 39, doch nadat de Heer ook ten aanzien van het Menselijke Jehovah was geworden, dat is, het Goddelijk Goede, hetgeen na de wederopstanding geschiedde, was Hij toen niet langer het Goddelijk Ware, maar ging dit voort van het Goddelijk Goede van Hemzelf. Dat de Heilige Geest het Goddelijk Ware is dat van het Goddelijk Menselijke des Heren voortgaat, en niet enige geest of enige geesten vanaf het eeuwige, blijkt duidelijk uit des Heren woorden in de boven

aangehaalde plaats, namelijk dat de Heilige Geest nog niet was; voorts dat de geest zelf niet kan voortgaan, maar het heilige des geestes, dat is, het heilige dat van den Heer voortgaat, en de geest uitspreekt; men zie ook n. 6788. Uit deze dingen nu volgt dat in den Heer het gehele Drievuldige volmaakt is, namelijk Vader, Zoon, en Heilige Geest, en zo dat één God is, niet echter drie, van wie, ten aanzien van de personen onderscheiden zijnde, gezegd wordt dat zij één Goddelijke uitmaken. Dat in het Woord gezegd is Vader, Zoon, en Heilige Geest, was opdat zij den Heer en eveneens het Goddelijke in Hemzelf zouden erkennen; de mens was immers in zulk een grote donkerheid, zoals hij ook heden ten dage is, dat hij anders niet enig Goddelijke in het Menselijke des Heren erkend zou hebben, want dit zou voor hem, omdat het volslagen onbegrijpelijk was, boven elk geloof geweest zijn; en bovendien is het de waarheid, dat er een Drievuldige is, maar in Eén, namelijk in den Heer; en eveneens wordt het in de Christelijke Kerken erkend dat het Drievuldige volmaakt in Hem woont; de Heer heeft ook openlijk geleerd “dat Hij met den Vader één was”, Joh. XIV: 9, 10, 11, 12, en dat het heilige dat de Heilige Geest spreekt, niet van denzelve, maar van den Heer is, bij Johannes: “De Parakleet, de Geest der Waarheid, zal niet van zichzelf spreken, maar zo wat hij zal gehoord hebben, zal hij spreken; die zal Mij verheerlijken, omdat hij uit het Mijne zal nemen, en het u verkondigen”, XVI: 13, 14; dat de Parakleet de Heilige Geest is, wordt gezegd in Johannes XIV: 26.

6994. Vers 13, 14, 15, 16, 17. *En hij zeide: In mij, Heer, zend, ik bid U, door een hand moge Gij zenden. En de toorn van Jehovah ontstak tot Moscheh; en Hij zeide: Is er niet Aharon, uw broeder, de Leviet; Ik weet dat hij door te spreken zal spreken; en ook zie, hij gaat uit u tegemoet, en hij zal u zien, en hij zal zich verblijden in zijn hart. En gij zult tot hem spreken, en de woorden in zijn mond leggen; en Ik, Ik zal zijn met uw mond, en met zijnd mond, en Ik zal lieden leren de dingen die gij doen zult. En hij zal spreken, voor u tot het volk, en het zal geschieden, hij zal u zijn tot een mond, en gij zult hem zijn tot God. En neem dezen stok in uw hand, waarmede gij de tekenen doen zult.* En hij zeide: In mij, Heer, betekent de verzekering; zend, ik bid U, door een hand moge Gij zenden, betekent dat het Goddelijk Ware van het Goddelijk Menselijke voortgaande, middellijk zal worden uitgesproken; en de toorn van Jehovah ontstak tot Moscheh, betekent de mildheid; en Hij zeide: Is er niet Aharon, uw broeder, de Leviet, betekent de Leer van het goede en het ware; Ik weet dat hij spreken zal, betekent de prediking; en ook zie, hij gaat uit u tegemoet, betekent de opneming; en hij zal u zien, betekent de doorvatting; en hij zal zich verblijden in zijn hart, betekent de aandoening der liefde; en gij zult

tot hem spreken, betekent den invloed; en de woorden in zijn mond leggen, betekent dat de dingen die hij uitspreekt, van het Goddelijk Menselijke zullen voortgaan; en Ik, Ik zal zijn met uw mond, betekent dat *het Goddelijk Ware* zal voortgaan door het Goddelijk Menselijke van het Goddelijke Zelf; en met zijn mond, betekent aldus met de dingen die daaruit zijn; en Ik zal ulieden leren de dingen die gij doen zult, betekent aldus het Goddelijke in alle en de afzonderlijke dingen die zullen geschieden; en hij zal spreken voor u tot het volk, betekent dat hij de Leer zal zijn voor de geestelijke Kerk; en het zal geschieden, hij zal u zijn tot een mond, betekent *het Goddelijk Ware* dat ook middellijk van den Heer voortgaat; en gij zult hem zijn tot God, betekent het Goddelijk Ware dat onmiddellijk van den Heer voortgaat; en neem dezen stok in uw hand, betekent de Goddelijke macht daarin; waarmede gij de tekenen doet zult, betekent daaruit verlichting en bevestiging van de waarheden.

6995. En hij zeide: In mij, Heer; dat dit de verzekering betekent, staat hieruit vast dat in mij een formule van verzekering is dat het aldus is, zoals boven n. 6981.

6996. Zend, ik bid U, door een hand moge Gij zenden; dat dit betekent dat het Goddelijk Ware van het Goddelijk Menselijke voortgaande, middellijk zal worden uitgesproken, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, die deze dingen zegt, zijnde de Heer ten aanzien van het Woord, dat is, ten aanzien van het Goddelijk Ware, waarover n. 6752; uit de betekenis van zenden, wanneer het aangaande den Heer wordt gezegd, zijnde voortgaan, waarover n. 2397, 4710; en uit de betekenis van door een hand zenden, zijnde door een ander aan wien de macht zal worden gegeven, namelijk om uit te spreken het Goddelijk Ware, van het Goddelijk Menselijke des Heren voortgaande; en omdat het is door een ander aan wien de macht is gegeven, is het middellijk. Boven in n. 6982, 6985, is getoond dat het Goddelijk Ware, onmiddellijk voortgaande van het Goddelijk Menselijke des Heren, door geen mens, en zelfs niet door een Engel, gehoord en doorvat kan worden; daarom moet er, opdat het gehoord en doorvat worde, een bemiddeling zijn, welke bemiddeling geschiedt door den Hemel, en daarna door de Engelen en door de geesten bij den mens; dit kan men daaruit klaarblijkend weten, dat de mens zelfs niet de geesten die bij hem zijn, met elkander kan horen spreken; en als hij het hoorde, zo zou hij het niet kunnen doorvatten, ter oorzaak hiervan dat de spraak der geesten zonder menselijke woorden is, en de universele spraak van alle talen is; en verder, de geesten kunnen niet de Engelen horen, en indien zij ze hoorden, zo zouden zij het niet kunnen doorvatten, want de engelijke spraak is nog meer universeel; ja zelfs kunnen de Engelen van den binnensten Hemel

nog minder gehoord en doorvat worden, omdat hun spraak niet een spraak van ideeën is, maar er ene is van de aandoeningen die der hemelse liefde zijn. Wanneer deze spraken zo ver van den mens afstaan dat zij geenszins door hem gehoord, noch doorvat kunnen worden, wat dan niet, om zo te zeggen, de Goddelijke spraak, die oneindig boven de spraken in de Hemelen is; de Goddelijke spraak wordt er gezegd, maar verstaan wordt het Goddelijk Ware uit het Goddelijk Menselijke des Heren voortgaande; daar het aldus is, kan het vaststaan dat het Goddelijk Ware van den Heer voortgaande, om gehoord en doorvat te worden, tot den mens moet overgaan door bemiddelingen; de laatste bemiddeling is door den geest die bij den mens is, die invloeit òf in zijn gedachte, òf door een levende stem. Dat het Goddelijk Ware, onmiddellijk voortgaande uit den Heer, niet gehoord noch doorvat kan worden, blijkt ook uit de overeenstemmingen, en de uitbeeldende dingen daaruit, namelijk dat de dingen die de mens spreekt, zich gans anders vertonen bij de geesten, en dat de dingen die de geesten spreken, zich gans anders vertonen bij de Engelen, zoals kan vaststaan uit den geestelijken zin des Woords en den letterlijken zin ervan, namelijk dat de letterlijke zin, die aan den mens is aangepast, aanduidend en uitbeeldend is voor de dingen die in den geestelijken zin zijn; wanneer deze zin niet doorvatbaar is voor den mens dan slechts alleen voor zoveel als die voorgesteld en uiteengezet kan worden door zulke dingen als der wereld en der natuur zijn, en te minder de engellijke zin, wat dan niet het Goddelijk Ware onmiddellijk voortgaande van het Goddelijke des Heren, dat oneindig boven het engelijk verstand is, en ook niet in den Hemel doorvatbaar, tenzij voor zoveel als het door den Hemel heengaat, en zo een vorm aantrekt die is aangepast aan en overeenkomt met de doorvatting van hen die daar zijn; hetgeen geschiedt door een wonderbaarlijken en nooit door iemand te begrijpen invloed. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete dat het van den Heer voortgaande Goddelijk Ware niet door iemand gehoord noch doorvat kan worden, tenzij door bemiddelingen.

6997. En de toorn van Jehovah ontstak tot Moscheh; dat dit de mildheid betekent, staat vast uit de betekenis van den toorn van Jehovah, zijnde niet de toorn, maar het tegengestelde van den toorn, aldus de barmhartigheid, hier de mildheid. Dat Jehovah niet enigen toorn heeft, blijkt hieruit dat Hij is de Liefde zelf, het Goede zelf, en de Barmhartigheid zelf, en toorn is het tegengestelde, en eveneens is het een zwakheid, die niet in God kan voorvallen; weswege de Engelen als in het Woord van toorn wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of den Heer, niet toorn doorvatten, maar òf de Barmhartigheid, òf de verwijdering van de bozen uit den Hemel; hier de

mildheid, omdat het wordt gezegd ten opzichte van Moscheh, door wien de Heer wordt uitgebeeld toen Hij in de wereld was, ten aanzien van het Goddelijk Ware. Dat aan Jehovah of den Heer toorn in het Woord wordt toegekend, komt omdat het een meest algemeen ware is dat alle dingen van God komen, aldus zowel de boze als de goede dingen; doch dit meest algemene ware, dat er moet zijn voor de kleine kinderen, de knapen, de eenvoudigen, zal naderhand worden toegelicht, namelijk dat de boze dingen uit den mens zijn, maar dat het schijnt alsof zij uit God zijn, en dat het aldus is gezegd ter oorzake hiervan dat zij God leren vrezen, opdat zij niet door de boze dingen die zijzelf doen, vergaan, en daarna Hemzelf kunnen liefhebben, want de vrees moet aan de liefde voorafgaan, opdat in de liefde de heilige vreeze zij; wanneer immers vrees aan de liefde wordt ingeboezemd, wordt zij heilig uit het heilige der liefde; en dan is het niet vrees voor den Heer dat Hij zal toornen en straffen, maar opdat men niet tegen het Goede Zelf handele, omdat dit het geweten zal pijnigen. Bovendien werden de Israëlieten en de Joden door bestraffingen aangedreven om de inzettingen en de geboden in den uitwendigen vorm in acht te nemen, en vandaar geloofden zij dat Jehovah toornde en strafte, terwijl zij het toch zelf waren die door de afgoderijen zulke dingen over zich brachten, en zich van den Hemel afscheidden, waarvandaan de bestaffingen waren, zoals eveneens wordt gezegd bij Jesaja: *“Uw ongerechtigheden zijn verdeling makende tussen ulieden en uw God; en uw zonden verbergen de aangezichten voor ulieden”*, LIX: 2; en omdat de Israëlieten en de Joden slechts in de uitwendige dingen zonder het inwendige waren, werden zij derhalve in de mening gehouden dat Jehovah toornde en strafte; want zij die in de uitwendige dingen zonder het inwendige zijn, doen alle dingen uit vrees, en uit de liefde niets. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat onder den toorn en de ontsteking van Jehovah in het Woord wordt verstaan, namelijk de bestraffingen; zoals bij Jesaja: *“Ziet, de Naam van Jehovah komt van verre; brandend is Zijn toorn, en er is de zwaarte van den last; Zijn lippen zijnd vol verontwaardiging, en Zijn tong zoals een brandend vuur”*, xxx: 27; de toorn voor de berisping, en de vermaning, opdat zij niet door de boze dingen vergaan. Bij denzelfde: *“In een overstroming van toorn heb ik Mijn aangezichten voor een ogenblik van u verborgen”*, LIV: 8; de overstroming van toorn voor de verzoeking, waarin de boze dingen benauwen en pijnigen. Bij Jeremia: *“Ikzelf zal met ulieden strijden, door een uitgestrekte hand, en door een sterken arm, en in toorn, en in woede, en in grote verontwaardiging; opdat niet zoals een vuur Mijn woede uitga, en brande, zodat niemand blusse, vanwege de boosheid uwer werken”*, XXI 5, 12. Bij denzelfde: *“Om te vervullen met de*

lijken der mensen die Ik geslagen heb *in Mijn toorn*, en *in Mijn ontsteking*”, xxxiii: 5. Bij Zefanja: “Ik zal over hen uitstorten *Mijn verontwaardiging*, *de gehele ontsteking Mijns toorn*, omdat *in het vuur van Mijn ijver* het ganse land zal worden verteerd”, iii: 8. Bij David: “Hij zond tot hen de *ontsteking Zijns toorns*, de *verontwaardiging*, en de *woede*, en benauwdheid, en een *inzending van boze engelen*”, Psalm lxxviii: 49, behalve in vele andere plaatsen, waarin evenals in deze plaatsen onder den toorn, de ontsteking, de woede, het vuur de bestraffingen en verdoemenissen worden verstaan waarin de mens zich werpt wanneer hij zich in de boze dingen werpt, want uit de Goddelijke orde hebben de goede dingen de beloningen met zich; vandaar is het dat de boze dingen de bestraffingen met zich hebben, en wel dermate dat zij verbonden zijn. De bestraffing en de verdoemenis worden ook verstaan onder “*den dag des toorns van Jehovah*”, Jes. xiii: 9, 13; Klaagi. ii: 1; Zefanja ii: 3; Apoc. vi: 17; Hfdst. xi: 18; voorts onder “*den wijn des toorn Gods*”, en onder “*den beker des toorns Gods*”, Jerem. xxv: 15, 28; Apoc. xiv: 10; Hfdst. xvi: 19, alsmede onder “*den wijnpersbak des toorns en der woede Gods*”, Apoc. xiv: 19; Hfdst. xix: 15. Dat de bestraffing en de verdoemenis met den toorn worden aangeduid, blijkt eveneens bij Mattheus: “Gij adderengebroedsel, wie heeft u aangewezen *te vlieden van den toekomstigen toorn*”, iii: 7. Bij Johannes: “Die den Zoon niet gelooft, zal het leven niet zien, *maar de toorn Gods blijft op hem*”, xiii: 36. Bij Lukas: “In den laatsten tijd zal er grote benauwdheid zijn op de aarde, en *toorn in dit volk*”, xxi: 23. Uit deze plaatsen blijkt, dat met den toorn van Jehovah de bestraffingen en de verdoemenissen worden aangeduid; dat onder den toorn de mildheid en de barmhartigheid wordt verstaan, komt daarvandaan dat alle bestraffingen van de bozen gebeuren uit de Barmhartigheid des Heren jegens de goeden, opdat dezen niet beschadigd worden door de bozen; maar de Heer legt hun de bestraffingen niet op, maar zij doen het zichzelf, want de boze dingen en de straffen zijn in het andere leven verbonden. De bozen leggen zich vooral bestraffingen op wanneer de Heer Barmhartigheid aan de goeden doet, want dan groeien voor hen de boze dingen aan, en vandaar de straffen. Vandaar is het, dat in plaats van den toorn van Jehovah, waarmede de bestraffingen van de bozen worden aangeduid, door de Engelen de Barmhartigheid wordt verstaan. Uit deze dingen kan vaststaan, hoedanig het Woord in den zin der letter is, voorts hoedanig *het Goddelijk Ware* in zijn meest algemene is, namelijk dat het is volgens de schijnbaarheden, ter oorzake hiervan dat de mens zodanig is dat hij wat hij ziet en uit zijn zinlijke vat, gelooft, en wat hij niet ziet, noch uit zijn zinlijke vat, niet gelooft, dus niet opneemt. Vandaar komt het dat het Woord

in den zin der letter is volgens de dingen die verschijnen; maar nochtans heeft het in zijn innerlijken boezem de echte ware dingen weggeborgen, en in zijn binnensten boezem *het Goddelijk Ware* zelf, dat onmiddellijk van den Heer voortgaat; aldus eveneens het Goddelijk Goede, dat is, den Heer zelf.

6998. En Hij zeide: Is er niet Aharon, uw broeder, de Leviet; dat dit de Leer van het goede en het ware betekent, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede of het Priesterschap; hier echter is hij, voordat hij in het Priesterschap was ingewijd, de Leer van het goede en het ware; weswege ook wordt gezegd dat hij Moscheh tot een mond zal zijn, en Moscheh hem tot God; door Moscheh immers wordt de Heer uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware dat onmiddellijk van den Heer voortgaat; vandaar door Aharon het Goddelijk Ware dat middellijk van den Heer voortgaat, welk ware de Leer van het goede en het ware is; dat Ware hetwelk Moscheh hier uitbeeldt, is het Ware dat door den mens niet gehoord, noch doorvat kan worden, n. 6982; doch het Ware dat Aharon uitbeeldt, is het Ware dat door den mens èn gehoord èn doorvat kan worden; vandaar wordt Aharon de mond geheten, en Moscheh zijn God; en vandaar wordt Aharon de Leviet geheten, want met den Leviet wordt de Leer van het goede en het ware der Kerk aangeduid, en deze staat het priesterschap bij en is hetzelfde van dienst.

6999. Ik weet dat hij spreken zal; dat dit de prediking betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer het wordt gezegd van de Leer, die door Aharon wordt uitgebeeld, zijnde de prediking, want deze is der Leer, dat is, van hem die de Leer uitbeeldt, en die mond wordt genoemd, zijnde het uitspreken, n. 6987.

7000. En ook zie, hij gaat uit u tegemoet; dat dit de opneming betekent, staat vast uit de betekenis van uitgaan tegemoet, zijnde hier bereid worden gesteld om op te nemen, namelijk het Goddelijk Ware dat door Moscheh wordt uitgebeeld, aldus de opneming ervan; van de Engelen en de geesten die het Goddelijk Ware voortgaande van den Heer opnemen, en het verder verbreiden, wordt gezegd dat zij uitgaan tegemoet, wanneer zij door den Heer bereid worden gesteld om op te nemen.

7001. En hij zal u zien; dat dit doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan en doorvatten, waarover n. 2150, 2807, 3764, 3863, 4567, 4723.

7002. En hij zal zich verblijden in zijn hart; dat dit de aandoening der liefde betekent, staat vast uit de betekenis van zich in het hart verblijden, zijnde het bekoorlijke en het verkwikkelijke uit de aandoening die der liefde is; uit

de aandoening der liefde immers gaat alle blijdschap voort. Dat aandoening der liefde wordt gezegd met betrekking tot de Leer van het goede en het ware, en niet met betrekking tot hen die in de Leer zijn, is uit de engellijke spraak; aldus immers spreken de Engelen, omdat zij niet over personen willen spreken; want het spreken over personen zou de ideeën afkeren van de universele beziening der dingen, aldus van het begrijpen van ontelbare dingen tegelijk; daarom kennen zij aan de Leer het bekoorlijke en het verkwikkelijke toe, voorts de aandoening, en eendere dingen. In de Leer zijn zij ook gelegen, wanneer de mens haar aan zich aanplooit, omdat in de Leer *het Goddelijk Ware* is, voortgaande van den Heer; en in het van den Heer voortgaande *Goddelijk Ware* is de liefde, aldus het bekoorlijke en het verkwikkelijke.

7003. En gij zult tot hem spreken; dat dit den invloed betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde de invloed, waarover n. 2951, 5481, 5743, 5797.

7004. En de woorden in zijn mond leggen; dat dit betekent dat de dingen die hij uitspreekt, van het Goddelijk Menselijke zullen voortgaan, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, die de woorden in den mond van Aharon zou leggen, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware dat voortgaat van Zijn Goddelijk Menselijke, waarover eerder; uit de betekenis van den mond, zijnde de stem en het uitspreken, waarover boven n. 6987; aldus is in den mond leggen, geven om uit te spreken; doch wanneer het wordt gezegd met betrekking tot den Heer, zo is het voortgaan, want het Woord, dat wordt uitgesproken door een geest of een Engel, gaat voort van het Goddelijk Menselijke des Heren; Aharon immers beeldt de Leer van het goede en het ware uit, die wordt uitgesproken. Hiermede is het aldus gesteld: Van den Heer gaat het Goddelijk Ware onmiddellijk en middellijk voort; dat wat onmiddellijk voortgaat, is boven alle verstand der Engelen; dat wat echter middellijk voortgaat, is aangepast aan de Engelen in de Hemelen, en eveneens aan de mensen, want het gaat door den Hemel heen, en trekt daar het engelijk hoedanige en het menselijk hoedanige aan; maar in dit Ware ook vloeit de Heer onmiddellijk in, en zo leidt Hij de Engelen en de mensen zowel middellijk als onmiddellijk; zie n. 6058; alle en de afzonderlijke dingen immers zijn uit het Eerste Zijn, en de orde is aldus ingesteld dat het Eerste Zijn in de afgeleide dingen middellijk en onmiddellijk aanwezig zij, aldus evenzeer in het laatste der orde als in het eerste ervan; het Goddelijk Ware zelf immers is het enige substantiële; de afgeleide dingen zijn niets anders dan de daaruit opeenvolgende vormen; daaruit blijkt ook, dat het Goddelijke ook onmiddellijk in alle en de afzonderlijke dingen invloeit, want van het Goddelijk Ware zijn alle dingen geschapen; het Goddelijk Ware immers is het

enige wezenlijke, n. 6860, aldus dat waaruit alle dingen zijn. Het Goddelijk Ware is dat wat het Woord wordt genoemd bij Johannes: “In den aanvang was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord; alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is niets gemaakt dat gemaakt is”, 1: 1, 3. Door zulk een invloed leidt de Heer den mens niet slechts met de Voorzienigheid in het universele, maar ook in elk afzonderlijke, ja zelfs in de aller-afzonderlijkste dingen. Vandaar nu komt het dat er wordt gezegd dat de dingen die worden uitgesproken, van het Goddelijk Menselijke voortgaan. Dat er een onmiddellijke invloed des Heren is daar waar ook de middellijke invloed is, aldus in het laatste der orde evenzeer als in het eerste ervan, is mij uit den Hemel gezegd, en er is een levende doorvatting van die zaak gegeven; voorts dat hetgeen door den middellijken invloed geschiedt, dat is, door den Hemel en door de Engelen daar, naar verhouding slechts zeer weinig is; alsmede dat de Heer door den onmiddellijken invloed tegelijk den Hemel leidt, en door dien invloed alle en de afzonderlijke dingen daar in hun verband en orde houdt.

7005. En Ik, Ik zal zijn met uw mond; dat dit betekent dat *het Goddelijk Ware* zal voortgaan door het Goddelijk Menselijke van het Goddelijke Zelf, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van *het Goddelijk Ware*, waarover eerder; en uit de betekenis van met uw mond zijn, zijnde zijn in *het Goddelijk Ware* dat van het Goddelijk Menselijke voortgaat; het Goddelijke Zelf, dat de Vader wordt genoemd, wordt verstaan onder Ik of Jehovah; daaruit blijkt dat met Ik, Ik zal zijn met uw mond, wordt aangeduid dat *het Goddelijk Ware* voortgaat door het Goddelijk Menselijke van het Goddelijke Zelf, hetgeen het zelfde is als dit dat het heilige van den geest voortgaat van den Zoon, en dat de Zoon voortgaat van den Vader, volgens het leerstellige der Kerk; hetgeen evenwel aldus moet worden verstaan dat dit Drievuldige in den Heer is, en daar één.

7006. En met zijn mond; dat dit betekent aldus met de dingen die daaruit zijn, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer van het goede en het ware, waarover n. 6988; en uit de betekenis van met zijn mond zijn, zijnde het Goddelijke met die Leer, en in dezelve; en omdat die Leer is uit het Goddelijk Ware dat onmiddellijk van het Goddelijk Menselijke voortgaat, waarover vlak boven n. 7005, wordt derhalve met zijn met zijn mond aangeduid: met de dingen die daaruit zijn. Dat de Leer van het goede en het ware van het Goddelijk Menselijke des Heren voortgaat middellijk en onmiddellijk, zie men boven in n. 7004.

7007. En Ik zal ulieden leren de dingen die gij doen zult; dat dit betekent aldus het Goddelijke in alle en de afzonderlijke dingen die zullen geschieden, staat vast uit de betekenis van leren, zijnde invloeien, en wanneer het wordt gezegd met betrekking tot het Goddelijke, zoals hier, zijnde voortgaan, zoals boven n. 6993; en uit de betekenis van de dingen die gij doen zult, zijnde de dingen die zullen geschieden; dat het is in alle en de afzonderlijke dingen, komt omdat het wordt gezegd van het Goddelijke. Dat het Goddelijke is in alle en de afzonderlijke dingen die bij den mens geschieden, dienaangaande moet hier iets worden gezegd; dat het aldus is, schijnt den mens gans anders toe, ter oorzaak hiervan dat hij denkt dat indien het Goddelijke was in alle en de afzonderlijke dingen die geschieden, er geen boze dingen zouden geschieden, en er ook niet enige verdoemenis zou zijn, voorts dat het gerechte van een zaak steeds zou zegevieren, dat de rechtschapenen gelukkiger zouden zijn in de wereld dan de onrechtschapenen, en eendere dingen meer; en omdat zij het tegendeel zien, geloven zij niet dat het Goddelijke in alle en de afzonderlijke dingen is; vandaar komt het dat zij de afzonderlijke dingen aan zichzelf en hun eigen voorzichtigheid toekennen, en aan het Goddelijke alleen de universele regering, en dat zij de overige dingen fortuin en toeval noemen, die voor hen blinde dingen der natuur zijn. Maar de mens denkt aldus, omdat hij de verborgenheden des Hemels niet weet, die deze zijn dat de Heer aan een ieder zijn vrije laat, want indien de mens niet in het vrije is, kan hij nooit hervormd worden; het gedwongene hervormt niet, omdat het in niets wortelt; het gedwongene immers is niet des mensen willen, maar het vrije is zijn willen; en evenwel moet het goede en het ware om voor den mens zoals diens eigene te zijn, in zijn wil worden ingeworteld; dat wat buiten dien wil is, is niet van den mens; en omdat een ieder aan zijn vrije vanwege die oorzaak wordt overgelaten, is het daarvandaan dat het den mens is geoorloofd het boze te denken en het boze te doen, voor zoveel als de uitwendige vrezen het niet verhinderen; en eveneens is het daarvandaan dat de onrechtschapene naar den schijn meer dan de rechtschapene zich verblijdt en beroemt in de wereld, maar de beroeming en de blijdschap van den onrechtschapene is uitwendig of des lichaams, welke in het andere leven wordt verkeerdt in een hels rampzalige; de beroeming en de blijdschap van den rechtschapene echter is inwendig of des geestes, welke blijft en het hemels heilrijke wordt; en bovendien is in den voorrang en in de welvarendheid een wereldlijke gelukzaligheid, niet echter de eeuwige; vandaar hebben zowel de onrechtschapenen als de rechtschapenen haar; indien de rechtschapenen haar niet hebben, zo is het opdat zij niet door zulke dingen worden afgekeerd van het goede; en

omdat de mens in de wereldlijke goederen en heilrijkheden den Goddelijken zegen stelt, verglijdt hij derhalve wanneer hij het tegendeel ziet, vanwege zijn zwakheid in dwalingen aangaande de Goddelijke Voorzienigheid; ook maakt hij gevolgtrekkingen uit de tegenwoordige dingen die hij ziet, en bedenkt hij niet dat de Goddelijke Voorzienigheid het eeuwige beoogt, vooral opdat alle dingen in de orde mogen zijn in den Hemel, en eveneens in de hel, aldus opdat de Hemel bij voortduur één Mens weergeve, en de hel in het tegengestelde zij, waarvandaan het evenwicht is; en dat deze dingen geenszins kunnen bestaan tenzij door de Goddelijke Voorzienigheid in de allerafzonderlijkste dingen, aldus tenzij het Goddelijke aanhoudend des mensen vrije regeert en buigt. In de overige dingen zie men hetgeen eerder over de Goddelijke Voorzienigheid is gezegd en getoond, namelijk dat er geen universele Voorzienigheid des Heren kan bestaan tenzij zij in de meest afzonderlijke dingen is, n. 1919 einde, 4329, 5122 einde, 5894 einde, 6481 tot 6486, 6490. Dat de Voorzienigheid des Heren het eeuwige beoogt, n. 5264, 6491. Dat door den Heer het boze wordt voorzien, en in het goede wordt voorzien, n. 5155, 5195, 6489. Dat de Heer het boze dat Hij voorziet, ten goede keert, n. 6574. Dat de gebeurlijkheden zijn der Voorzienigheid, n. 5508, 6493, 6494. Dat de eigen voorzichtigheid is zoals een korreltje stof in de atmosfeer, en dat de Voorzienigheid is zoals de ganse atmosfeer, n. 6485. Dat verscheidene begoochelingen de Goddelijke Voorzienigheid in de afzonderlijke dingen bestrijden, n. 6481.

7008. En hij zal spreken voor u tot het volk; dat dit betekent dat hij de Leer zal zijn voor de geestelijke Kerk, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, van wien wordt gezegd dat hij voor Moscheh tot het volk zal spreken, zijnde de Leer van het goede en het ware, waarover n. 6998; uit de betekenis van spreken, zijnde de belijdenis en de prediking, waarover n. 6999; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 6426.

7009. En het zal geschieden, hij zal u zijn tot een mond; dat dit het ware der Leer betekent, dat ook middellijk van den Heer voortgaat, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, die Moscheh tot een mond zal zijn, zijnde de Leer, waarover n. 6998; en uit de betekenis van Moscheh tot een mond zijn, zijnde het uitspreken of de prediking ervan, waarover n. 6987; dat er wordt gezegd het ware der Leer, dat ook middellijk uit den Heer voortgaat, komt omdat het ware der Leer, dat door Aharon wordt uitgebeeld, zodanig is als het gehoord en doorvat wordt door de Engelen en door de mensen; het is dit ware dat middellijk van den Heer voortgaat; doch het ware dat door Moscheh wordt uitgebeeld, is dat wat onmiddellijk van den Heer voortgaat, en niet gehoord

noch doorvat wordt door de mensen, en zelfs niet door de Engelen; men zie n. 6982, 6985, 6996, 7004.

7010. En gij zult hem zijn tot God; dat dit het Goddelijk Ware betekent dat onmiddellijk van den Heer voortgaat, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, waarover n. 6752; dat het het Goddelijk Ware is dat onmiddellijk van den Heer voortgaat, wordt daarmee aangeduid dat hij Aharon tot God zou zijn; onder God immers wordt in het Woord de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, en onder Jehovah de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede; dat in het Woord de Heer God wordt geheten waar gehandeld wordt over het ware, doch Jehovah waar gehandeld wordt over het goede, zie men in n. 2586, 2769, 2807, 2822, 3921 einde, 4402; dat de Engelen goden worden geheten vanwege de ware dingen waarin zij zijn uit den Heer, n. 4402; en dat in den tegengestelden zin de goden der natiën de valse dingen zijn, n. 4402 einde, 4544.

7011. En neem dezen stok in uw hand; dat dit de Goddelijke macht daarin betekent, staat vast uit de betekenis van den stok, zijnde de macht, waarover n. 4013, 4015, 4876, 4936, en wel dan wanneer hij in de hand is; met de hand immers wordt de geestelijke macht aangeduid, en met den stok de natuurlijke macht; zoals het natuurlijke niets van macht heeft tenzij uit het geestelijke, evenzo heeft de stok het niet tenzij hij in de hand is; deswege wordt er gezegd dat hij dien in de hand zou nemen. Dat de hand, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot den Heer, de macht is, voortgaande van Zijn Goddelijk Redelijke, en de stok de macht voortgaande van Zijn Goddelijk Natuurlijke, zie men in n. 6947; er wordt gezegd de Goddelijke macht daarin, namelijk in de ware dingen, waarover boven, omdat van macht wordt gesproken met betrekking tot het ware, n. 3091, 6344, 6423, 6948.

7012. Waarmede gij de tekenen doen zult; dat dit betekent daaruit verlichting en bevestiging van de waarheden, staat vast uit de betekenis van het teken, zijnde de bevestiging van de waarheden, waarover n. 6870; dat het eveneens de verlichting is, komt omdat de bevestiging van de waarheden door de verlichting uit den Heer geschiedt, wanneer de mens het Woord bestudeert ten einde de ware dingen te weten. Wat de verlichting en daaruit de bevestiging van de waarheden aangaat, moet men weten dat zij die in de uitwendige dingen zonder het inwendige zijn, zoals de Joden en de Israëlieten zijn geweest, niet verlicht, aldus ook niet bevestigd kunnen worden in de ware dingen; doch zij die in de uitwendige dingen zijn, en tegelijk in de inwendige dingen, worden, wanneer zij het Woord lezen, verlicht, en in de verlichting

zien zij de ware dingen, waarin zij daarna meer en meer worden bevestigd; en, wat wonderlijk is, een ieder heeft een zodanige verlichting als de aandoening van het ware is die hij heeft, en een zodanige aandoening als het goede des levens is; vandaar komt het eveneens, dat zij die in geen aandoening van het ware zijn terwille van het ware, maar terwille van het gewin, in het geheel niet worden verlicht wanneer zij het Woord lezen, maar zij worden slechts bevestigd in de leerstellige dingen, hoedanig die ook mogen zijn, hetzij vals, zoals de ketterse zijn, hetzij geheel en al strijdig met de ware dingen, zoals de Joodse zijn, want zij zoeken niet het Rijk des Heren, maar de wereld, niet het geloof maar de faam, aldus niet de hemelse rijkdommen, maar slechts de aardse; en wanneer in hen bijgeval de lust opkomt om de ware dingen uit het Woord te weten, zo bieden zich valse dingen in plaats van de ware dingen aan, en ten slotte is er de ontkenning van alle dingen. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete wat verlichting is, en daaruit de bevestiging van het ware.

7013. Vers 18, 19, 20. *En Moscheh ging, en keerde weder tot Jethro, zijn schoonvader; en hij zeide tot hem: Ik zal gaan, ik bid u, en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn, en ik zal zien of zij nog leven; en Jethro zeide tot Moscheh: Ga heen in vrede. En Jehovah zeide tot Moscheh in Midian: Ga heen, keer weder in Egypte, omdat alle mannen dood zijn die uw ziel zochten. En Moscheh nam zijn echtgenote, en zijn zonen, en hij deed hen rijden op den ezel, en hij keerde weder in het land van Egypte; en Moscheh nam den stok Gods in zijn hand.* En Moscheh ging, en keerde weder, betekent de voortzetting van het vorige leven; tot Jethro, zijn schoonvader, betekent in het eenvoudig goede; en hij zeide tot hem: Ik zal gaan, ik bid u, en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn, betekent de verheffing tot een innerlijk en meer geestelijk leven in het natuurlijke; en ik zal zien of zij nog leven, betekent de doorvatting van dat leven; en Jethro zeide tot Moscheh: Ga heen in vrede, betekent het toestemmende en den heilwens; en Jehovah zeide tot Moscheh in Midian, betekent de verlichting en de bevestiging uit het Goddelijke in dien staat; Ga heen, keer weder in Egypte, betekent het geestelijk leven in het natuurlijke; omdat alle mannen dood zijn die uw ziel zochten, betekent de verwijdering van de valse dingen die het leven van het ware en het goede trachten te vernietigen; en Moscheh nam zijn echtgenote, betekent het aangebonden goede; en zijn zonen, betekent de ware dingen daaruit; en hij deed hen rijden op den ezel, betekent de dingen die het nieuwe inzicht van dienst zouden zijn; en hij keerde weder in het land van Egypte, betekent

in het natuurlijk gemoed; en Moscheh nam den stok Gods in zijn hand, betekent dat die dingen uit de Goddelijke macht waren.

7014. En Moscheh ging, en keerde weder; dat dit de voortzetting van het vorige leven betekent, staat vast uit de betekenis van gaan, zijnde het leven, waarover n. 4882, 5493, 5605; uit de betekenis van terugkeren of teruggaan, zijnde leven zoals vroeger; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van de Wet of van het Ware uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827. Toen Moscheh op den berg Choreb was bij Jehovah, Die in een vlam werd gezien, toen beeldde hij den Heer uit ten aanzien van het Goddelijk Ware; nu echter bij Jethro zijn schoonvader, die het goede is van de Kerk die in het ware van het eenvoudig goede is, beeldt hij den Heer uit ten aanzien van het Ware uit het Goddelijke. Hier en elders in het Woord worden in den inwendigen zin alle staten des levens van den Heer in de wereld beschreven, hoe Hij Zijn Menselijke Goddelijk maakte; dat het opeenvolgende staten zijn geweest, kan hieruit vaststaan dat de Heer toen Hij een klein kind was, zoals een klein kind is geweest, en dat Hij daarna aanwies in inzicht en wijsheid, en bij voortduur daaraan de Goddelijke Liefde heeft ingeboezemd totdat Hij ook ten aanzien van Zijn Menselijke de Goddelijke Liefde, dat is, Goddelijk Zijn of Jehovah werd; en omdat de Heer aldus gaandeweg het Goddelijke aantrok, is het vandaar dat Hij Zich eerst het Ware uit het Goddelijke heeft gemaakt, daarna het Goddelijk Ware, en ten slotte het Goddelijk Goede; dit waren de graden der Verheerlijking des Heren, die hier en elders in den inwendigen zin des Woords worden beschreven.

7015. Tot Jethro, zijn schoonvader; dat dit betekent in het eenvoudig goede, namelijk de voortzetting van het leven, staat vast uit de uitbeelding van Jethro, zijnde, omdat hij priester van Midian was, het goede van de Kerk die in het ware van het eenvoudig goede is, waarover n. 6827; dit goede wordt verstaan onder het eenvoudig goede; en uit de betekenis van den schoonvader, zijnde waaruit de verbinding van het goede en het ware is, waarover n. 6827.

7016. En hij zeide: Ik zal gaan, ik bid u, en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn; dat dit de verheffing betekent tot een innerlijk en meer geestelijk leven in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van gaan en wederkeren, zijnde het opeenvolgende des levens, en het opeenvolgende des levens is hier de verheffing tot een innerlijk en meer geestelijk leven, aldus nader tot het Goddelijke; wanneer immers van den Heer, Die met Moscheh wordt aangeduid, wordt gezegd gaan en wederkeren, zo wordt verstaan verheven worden tot het Goddelijk Zijn of Jehovah Die in Hem is, en uit Wien Hij is; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier de broeders zijn,

zijnde het geestelijk Rijk des Heren, en vandaar de geestelijke Kerk, waarover n. 6426, 6637; en uit de betekenis van Egypte, zijnde het natuurlijke, waarover n. 6147, 6252. Daaruit blijkt, dat met ik zal gaan, en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn, de verheffing wordt aangeduid tot een innerlijk en meer geestelijk leven in het natuurlijke; want evenals het wonen van Moscheh in Midian het leven betekende met hen die in het ware van het eenvoudig goede zijn, aldus in het eenvoudig goede, n. 7015, evenzo betekent nu het wonen met de zonen Israëls het leven met hen die in het ware en het goede der geestelijke Kerk zijn; welk leven innerlijker en meer geestelijk is dan het vorige; dat het goede en het ware dier Kerk in het natuurlijke zijn, zie men in n. 4286, 4402.

7017. En ik zal zien of zij nog leven; dat dit de doorvatting van dat leven betekent, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan en doorvatten, waarover n. 2325, 2807, 3764, 3863, 4403 tot 4421, 4567, 4723, 5400; en uit de betekenis van leven, zijnde het geestelijk leven, waarover n. 5407. Onder de doorvatting van dat leven wordt de doorvatting aangeduid die voorafgaat; want wanneer iemand zich iets in het vooruitzicht stelt, doorvat hij hetzelfde zoals tegenwoordig; hij stelt immers zijn gemoed in den staat dier zaak, vandaar de verlangens, en vandaar het verkwikkelijke zoals van een tegenwoordige zaak; aldus verbinden zich de middellijke doelen met het laatste doel, en maken als het ware één doel.

7018. En Jethro zeide tot Moscheh: Ga heen in vrede; dat dit het toestemmende en den heilwens betekent, staat vast uit de betekenis van Jethro zeide tot Moscheh, zijnde het antwoord; dat het het toestemmende is, wordt aangeduid met ga heen in vrede, voorts dat het de heilwens is.

7019. En Jehovah zeide tot Moscheh in Midian; dat dit de verlichting en de bevestiging uit het Goddelijke in dien staat betekent, staat hieruit vast dat Jehovah tot Moscheh zeide dat hij zou wederkeren tot Egypte, terwijl dat toch eerder aan Moscheh door Jehovah was bevolen, Hfdst. III: 10 en vervolg, en boven in dit Hoofdstuk Vers 12 en vervolg, en terwijl toch Moscheh zich vanwege het bevel alreeds tot den weg had voorbereid; daaruit kan vaststaan, dat met dit bevel de verlichting en de bevestiging uit het Goddelijke wordt aangeduid; dat het de verlichting en de bevestiging in dien staat was, namelijk in den staat van het ware van het eenvoudig goede, wordt daarmee aangeduid dat het door Jehovah tot Moscheh werd gezegd in Midian; dat Midian het ware van het eenvoudig goede is, zie men in n. 3242, 4756, 4788, 6773.

7020. Ga heen, keer weder in Egypte; dat dit het geestelijk leven in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van heengaan of van gaan en

wederkeren, zijnde het innerlijk en meer geestelijk leven, waarover boven n. 7016; en uit de betekenis van Egypte, zijnde het natuurlijke, waarover n. 6147, 6252.

7021. Omdat alle mannen dood zijn die uw ziel zochten; dat dit de verwijdering betekent van de valse dingen die het leven van het ware en het goede trachten te vernietigen, staat vast uit de betekenis van dood zijn, zijnde dat zij verwijderd waren; want zij die dood zijn, zijn eveneens verwijderd; uit de betekenis van de Egyptenaren, die hier de mannen zijn, zijnde zij die in de valse dingen zijn, waarover n. 6692; en uit de betekenis van hen die de ziel zochten, zijnde zij die het leven trachten te vernietigen; en omdat het geestelijk leven het leven van het ware is dat des geloofs is, en van het goede dat der naastenliefde is, wordt derhalve gezegd het leven van het ware en het goede. Daaruit blijkt, dat met alle mannen zijn dood die uw ziel zochten, de verwijdering wordt aangeduid van de valse dingen die het leven van het ware en het goede trachten te vernietigen. Onder de ziel wordt in het Woord al het levende verstaan, en het wordt eveneens aan de dieren toegekend, doch eigenlijk wordt ziel gezegd van den mens, en wanneer het van den mens wordt gezegd, wordt het in verschillenden zin gezegd; de mens zelf wordt ziel genoemd, omdat zijn leven in het algemeen zo wordt genoemd; voorts zijn verstandelijk leven in het bijzonder, of het verstand, en eveneens zijn willijk leven, of de wil; maar in den geestelijken zin wordt onder de ziel verstaan het leven van het ware dat des geloofs is, en van het goede dat der naastenliefde is; en in het algemeen de mens zelf ten aanzien van zijn geest, die leeft na den dood; in welken zin bij Mattheus: “Vreest u niet voor degenen die het lichaam kunnen doden, *maar de ziel niet kunnen doden*”, x: 28; bij denzelfde: “Wat baat het een mens zo hij de ganse wereld gewon, *maar schade leed zijner ziel*; of wat zal een mens geven tot lossing *van zijn ziel*”, xvi: 26; bij Lukas: “De Zoon des Mensen is niet gekomen om *der mensen zielen* te verderven, maar om te behouden”, ix: 56. Bij Ezechiël: “Gij hebt Mij ontwijfd bij Mijn volk, *om zielen te doden* die niet moeten sterven, en *om zielen levend te maken* die niet moeten leven”, xiii: 19; in die plaatsen staat de ziel voor des mensen geestelijk leven, zijnde het leven van zijn geest na den dood; de ziel doden, schade zijner ziel lijden, de ziel verderven, staat voor geestelijk sterven of verdoemd worden.

7022. En Moscheh nam zijn echtgenote; dat dit het aangebonden goede betekent, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van de Wet of van het Ware uit het Goddelijke, waarover eerder; en uit de betekenis van de echtgenote, zijnde het aangebonden goede, waarover n. 4510, 4823. Dat in den inwendigen zin, en eveneens in den hoogsten zin,

waarin over den Heer wordt gehandeld, door de echtgenote die Moscheh had, het met het ware verbonden goede wordt uitgebeeld, komt omdat in alle en de afzonderlijke dingen die in de geestelijke wereld, en die in de natuurlijke wereld zijn, het evenbeeld van een huwelijk is; het evenbeeld van het huwelijk is daar waar het bedrijvende en het lijdende is; en het bedrijvende en tegelijk het lijdende moet daar zijn waar iets ontstaat; zonder hun verbinding kan geenszins iets worden voortgebracht; dat er een evenbeeld van het huwelijk is in alle dingen, komt omdat alle dingen betrekking hebben op het goede en het ware, aldus op het hemels huwelijk, zijnde dat van het goede en het ware, en het hemels huwelijk op het Goddelijk huwelijk, zijnde dat van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware; en omdat er, als gezegd, niets kan ontstaan en voortgebracht worden, tenzij er het bedrijvende en het lijdende is, aldus tenzij er het evenbeeld van een huwelijk is, blijkt het vandaar duidelijk dat het ware dat des geloofs is, zonder het goede dat der naastenliefde is, niets kan voortbrengen, evenmin het goede dat der naastenliefde is, zonder het ware dat des geloofs is, maar dat het de verbinding van het ene en het andere zal zijn die vruchten zal voortbrengen, en het leven des Hemels bij den mens bewerkstelligen. Dat in alle en de afzonderlijke dingen het evenbeeld van een huwelijk is, zie men in n. 1432, 2173, 2176, 5194. Dat in de afzonderlijke dingen des Woords het huwelijk van het goede en het ware is, n. 683, 793, 801, 2516, 2712, 4138 einde, 5138, 6343; bijgevolg is in de afzonderlijke dingen des Woords de Hemel, want de Hemel is dat huwelijk zelf; en omdat in de afzonderlijke dingen des Woords de Hemel is, is in de afzonderlijke dingen des Woords de Heer, aangezien de Heer het al in alle dingen des Hemels is. Hieruit kan vaststaan vanwaar het komt, dat de echtgenote van Moscheh het met het ware verbonden goede uitbeeldt, ook in den hoogsten zin, waarin over den Heer wordt gehandeld, eender als Sarah, de echtgenote van Abraham, waarover n. 2063, 2065, 2172, 2173, 2198, voorts Rebekka, de echtgenote van Jischak, n. 3012, 3013, 3077.

7023. En zijn zonen; dat dit de ware dingen daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van de zonen, zijnde de ware dingen, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; er wordt gezegd daaruit, omdat zij zijn uit het huwelijk waarover nu boven.

7024. En hij deed hen rijden op den ezel; dat dit de dingen betekent die het nieuwe inzicht van dienst zouden zijn, staat vast uit de betekenis van rijden, zijnde de dingen die des verstands zijn, hier die welke van het nieuwe inzicht zijn, dat des levens zal zijn tussen hen die in de geestelijke Kerk zijn, n. 7016; dat rijden die dingen is, komt omdat het paard het verstandelijke betekent,

waarover men zie n. 2761, 2762, 3217, 5321, 6534; en uit de betekenis van den ezel, zijnde het van dienst zijnde ware, hier aan het nieuwe inzicht, waarover n. 2781, 5741; en eveneens zijnde het wetenschappelijke, n. 5492.

7025. En hij keerde weder in het land van Egypte; dat dit betekent in het natuurlijk gemoed, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5290, 5288, 5301.

7026. En Moscheh nam den stok Gods in zijn hand; dat dit betekent dat die dingen uit de Goddelijke macht waren, staat vast uit de betekenis van den stok, zijnde de macht, waarover n. 4013, 4015, 4876, 4936; aldus is de stok Gods de Goddelijke macht; dat de stok de macht van het natuurlijke is, en de hand de macht van het geestelijke, en dat het natuurlijke macht heeft uit het geestelijke, aldus dat met den stok de macht wordt aangeduid wanneer hij in de hand is, zie men boven in n. 7011. Dat de stok de macht is, ontleent den oorsprong aan de uitbeeldende dingen in het andere leven; daar immers verschijnen zij die magische dingen uitoefenen, met stokken, die hun eveneens als machten van dienst zijn; vandaar eveneens hadden de Egyptische magiërs stokken waarmede zij zulke dingen deden die zoals wonderen verschenen; vandaar wijzen de Ouden in hun geschriften overal aan de magiërs stokken toe. Uit deze dingen kan vaststaan, dat de stok uitbeeldend voor de macht is, en dat het een werkelijke overeenstemming is, want de macht wordt daadwerkelijk door stokken uitgeoefend, maar dit is bij de magiërs een misbruik van de overeenstemming, en vermag ook niet wat ook dan alleen binnen de hellen waar zij zijn, en daar omdat de misleidingen en de fantasieën regeren. En omdat er een werkelijke overeenstemming is van den stok met de macht, werd het daarom Moscheh bevolen den stok in de hand te nemen en door dien tekenen te doen; en daarom hebben ook de koningen een sceppter, welke een korte stok is, en daarmede wordt de koninklijke macht aangeduid. De overeenstemming van den stok en de macht is daarvandaan dat de stok de hand en den arm ondersteunt, aldus tegelijk het lichaam, en de hand en de arm met de macht in den Grootsten Mens overeenstemt; men zie n. 878, 3387, 4931 tot 4937, 5327, 5328, 5544, 6947, 7011.

7027. Vers 21, 22, 23. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Terwijl gij gaat om weder te keren in Egypte, zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand, en gij zult die doen voor Farao; en Ik, Ik zal zijn hart verstokken, en hij zal het volk niet zenden. En gij zult tot Farao zeggen: Aldus zeide Jehovah: Mijn zoon, Mijn eerst-verwekte, Israël. En Ik zeg tot u: Zend Mijn zoon heen, en hij diene Mij; en weigert gij hem heen te zenden, zie Ik, Ik dood uw zoon, uw eerstverwekte.* En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent de doorvatting uit het Goddelijke;

terwijl gij gaat om weder te keren in Egypte, betekent het geestelijk leven in het natuurlijke; zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand, betekent de middelen der macht uit het geestelijke dan; en gij zult die doen voor Farao, betekent tegen de bestokende valse dingen; en Ik, Ik zal zijn hart verstokken, en hij zal het volk niet zenden, betekent de hardnekkigheid, en zo nog niet de bevrijding; en gij zult tot Farao zeggen, betekent de vermaning; aldus zeide Jehovah, betekent uit het Goddelijke; Mijn zoon, Mijn eerstverwekte, Israël, betekent dat zij die in het geestelijk ware en goede zijn, als kind aangenomen zijn; en Ik zeg tot u, betekent het bevel; zend Mijn zoon heen, betekent om zich te onthouden van het bestoken van de ware dingen der Kerk; en hij diene Mij, betekent de verheffing tot den Hemel om de nutten daaruit te betrachten; en weigert gij hem heen te zenden, betekent de hardnekkigheid tot aan het laatste toe; zie Ik, Ik dood uw zoon, uw eerstverwekte, betekent de uitblussing van het geloof zonder de naastenliefde, en vandaar de verwoesting van het ware bij hen.

7028. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit de doorvatting uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; dat het is uit het Goddelijke, wordt daarmede aangeduid dat Jehovah zeide; dat hier wederom wordt gezegd Jehovah zeide tot Moscheh, komt omdat een nieuwe doorvatting wordt aangeduid, n. 2061, 2238, 2260, 2506, 2515, 2552.

7029. Terwijl gij gaat om weder te keren in Egypte; dat dit het geestelijk leven in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van gaan en wederkeren, zijnde de verheffing tot een innerlijk en meer geestelijk leven; en uit de betekenis van Egypte, zijnde het natuurlijke, waarover boven n. 7016.

7030. Zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand; dat dit de middelen der macht uit het geestelijke dan betekent, staat vast uit de betekenis van de wondertekenen of van de wonderen, zijnde de middelen der Goddelijke macht, waarover n. 6910; en uit de betekenis van de hand, zijnde de geestelijke macht, waarover n. 7011; daaruit blijkt dat met zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand, de middelen der macht uit het geestelijke worden aangeduid.

7031. En gij zult die doen voor Farao; dat dit betekent tegen de bestokende valse dingen, staat vast uit de uitbeelding van Farao, zijnde het de ware dingen der Kerk bestokende valse, waarover n. 6651, 6679, 6683, 6692; dat gij zult die doen voor Farao, is tegen die valse dingen, komt omdat het volgt in de reeks uit de dingen die voorafgaan; daar worden immers met zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand, de middelen der macht uit

het geestelijke aangeduid, aldus tegen de bestokkende valse dingen; in den inwendigen zin immers volgen de dingen in een reeks, aan welke dingen de woorden van den zin der letter worden aangeplooid.

7032. En Ik, Ik zal zijn hart verstokken, en hij zal het volk niet zenden; dat dit de hardnekkigheid betekent, en zo nog niet de bevrijding, staat vast uit de betekenis van verstokken, zijnde de hardnekkigheid; en uit de betekenis van het hart, zijnde de wil, waarover n. 2930, 3888; aldus wordt met die woorden de hardnekkigheid uit den wil aangeduid, bijgevolg uit het verkwikkelijke van het boze te doen, want dat wat des wils is, is verkwikkelijk, en dat wat verkwikkelijk is, is uit de liefde; en uit de betekenis van het volk niet zenden, zijnde uit hardnekkigheid niet willen bevrijden, aldus nog niet de bevrijding. Hier en in hetgeen volgt wordt gezegd dat Jehovah het hart van Farao heeft verstokt; aldus wordt het gezegd vanwege den schijn en vanwege het algemene begrip aangaande het Goddelijke, dat het alle dingen bewerkstelligt; maar dit moet zo worden verstaan als dat aan Jehovah of den Heer het boze, de toorn, de woede, de verwoesting, en eendere dingen meer wordt toegekend, n. 2447, 607I, 699I, 6997. Wat de hardnekkigheid aangaat van hen die in de valse dingen en in de boze dingen daaruit, en in de boze dingen en in de valse dingen daaruit zijn, moet men weten dat het een zodanige hardnekkigheid is dat zij niet kan worden beschreven; nooit laten zij af, dan alleen door zware bestraffingen en de vrees deswege; vermaningen en bedreigingen doen volstrekt niets; de oorzaak hiervan is deze, dat het verkwikkelijke van hun leven is het boze te doen; dat verkwikkelijke hebben zij tot zich getrokken toen zij in de wereld leefden, vooral daaruit dat zij alleen zichzelf liefhadden, niet den naaste, aldus dat zij in geen Christelijke naastenliefde waren geweest; zij die zodanig zijn, handelen, omdat zij zich niet door den Heer laten leiden, uit hun eigen willijke, welk willijke boos is uit het overgeërfde, en eveneens uit het daadwerkelijke leven; en zij die uit het eigen willijke handelen, doen uit liefde het boze, want dat wat van het willijke is, is der liefde; daarvandaan hebben zij het verkwikkelijke van het boze te doen, en voor zoveel als zij in dat verkwikkelijke zijn, zijn zij in de hardnekkigheid. Dat het aldus is, verschijnt niet in de wereld, maar dit ter oorzake hiervan dat in de wereld de zelf-, en de wereldliefde hen afhoudt, want zij vreesden het verlies van de faam, en vandaar van gewin en eer, indien zij het boze openlijk deden; de wetten eveneens en de vrees voor hun leven verhinderen zulks; doch indien die dingen niet in den weg stonden, zouden zij zich op het verderf storten van al diegenen die hen niet begunstigen, en de vermogens van allen wegroven, en zonder enige barmhartigheid iedereen doden. Zodanig is de mens innerlijk,

dat is, zodanig is hij ten aanzien van zijn geest, hoezeer hij ook in de wereld niet zodanig mag verschijnen; dit kan heel klaarblijkend vaststaan uit genen in het andere leven; aan hen die zodanig zijn geweest in de wereld, worden de uitwendige dingen afgenomen, en zij worden overgelaten aan hun wil, aldus aan hun liefden; en wanneer zij daaraan zijn overgelaten, bespeuren zij niets wat meer verkwikkelijk is dan het boze te doen, hetgeen zij ook doen met zulk een grote hardnekkigheid, dat zij nooit daarvan aflaten dan alleen door bestraffingen, zoals gezegd is, en daarna door nederlatingen in de hel. Hieruit kan vaststaan, hoedanig de mens is die in geen naastenliefde jegens den naaste is; voorts dat een ieder zijn leven bijblijft, niet het burgerlijk leven, dat uitwendig en in de wereld verschijnende was geweest, maar het geestelijk leven, dat inwendig was en niet in de wereld verscheen.

7033. En gij zult tot Farao zeggen; dat dit de vermaning betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het geschiedt op een Goddelijk bevel, zijnde de vermaning; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het de ware dingen der Kerk bestokende valse, aldus zij die in het valse zijn, en bestoken, waarover n. 6679, 6683, 6692.

7034. Aldus zeide Jehovah; dat dit betekent uit het Goddelijke, namelijk de vermaning, staat vast uit hetgeen nu boven is gezegd, voorts eveneens uit hetgeen nu volgt.

7035. Mijn zoon, Mijn eerstverwekte, Israël; dat dit betekent dat zij die in het geestelijk ware en goede zijn, als kind aangenomen zijn, staat vast uit de betekenis van den zoon, als het door Jehovah of den Heer wordt gezegd van hen die van de geestelijke Kerk zijn, zijnde als kind aangenomen zijn, waarover aanstonds; uit de betekenis van den eerstverwekte, zijnde het geloof der naastenliefde, dat van de geestelijke Kerk is, waarover n. 367, 2435, 3325, 4925, 4926, 4928, 4930; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 6637. Dat Mijn zoon, Mijn eerstverwekte, Israël, of zij die in het geestelijk ware en goede zijn, dat is, die van de geestelijke Kerk zijn, als kind zijn aangenomen, aldus als zonen erkend, komt omdat de Heer door Zijn Komst in de wereld hen heeft gezaligd; men zie n. 6854, 6914; vandaar ook, en eveneens uit het geloof in den Heer, worden zij eerstverwekte zoon genoemd; die worden eveneens door den Heer verstaan bij Johannes: “En Ik heb andere schapen, die van dezen stal niet zijn; die moet Ik ook toebrengen, en zij zullen Mijn stem horen, en het zal worden één kudde, en één Herder”, x: 16.

7036. En Ik zeg tot u; dat dit het bevel betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door Jehovah geschiedt, zijnde het bevel.

7037. Zend Mijn zoon heen; dat dit betekent om zich te onthouden van het bestoken van de ware dingen der Kerk, staat vast uit de uitbeelding van Farao, zijnde het de ware dingen der Kerk bestokende valse, waarover n. 6651, 6679, 6683, 6692; uit de betekenis van zend heen, zijnde het bevel om zich te onthouden; en uit de betekenis van den zoon, zijnde zij die in het geestelijk ware en goede, en als kind aangenomen zijn, waarover vlak boven n. 7035; daaruit blijkt, dat met zend Mijn zoon heen, wordt aangeduid: om zich te onthouden van het bestoken van hen die in de ware dingen der Kerk zijn.

7038. En dat zij Mij dienen; dat dit de verheffing tot den Hemel betekent om de nutten daaruit te betrachten, staat vast uit de betekenis van Jehovah of den Heer dienen, zijnde nutten betrachten; en omdat er gehandeld wordt over hen die, van de geestelijke Kerk zijnde, gezaligd werden door de Komst des Heren, en over diegenen onder hen die vóór de Komst des Heren in de lagere aarde waren, en daarna in den Hemel werden verheven, n. 6854, 6914, en vandaar in den staat kwamen om nutten te betrachten, wordt derhalve met dat zij Mij dienen, aangeduid de verheffing in den Hemel om de nutten daaruit te betrachten. Dat den Heer dienen is nutten betrachten, komt daarvandaan dat de ware eredienst bestaat in het betrachten van nutten, aldus in de uitoefeningen van de naastenliefde; wie gelooft dat het dienen van den Heer alleen maar bestaat in het geregeld kerkbezoek, in het aanhoren daar van de prediking, en in het bidden, en dat dit genoeg is, dwaalt schromelijk; de eredienst zelf des Heren bestaat in het betrachten van nutten; en de nutten zijn: terwijl de mens in de wereld leeft, dat een ieder op zijn post zijn functie naar behoren vervulle, aldus het vaderland, de gezelschappen, en den naaste van harte van dienst zijnde, en dat hij oprecht met den genoot handele, en met beleid diensten betone volgens het hoedanige van een ieder; deze nutten zijn voornamelijk de uitoefeningen der naastenliefde, en zij zijn het waardoor voornamelijk de Heer wordt vereerd; het geregeld kerkbezoek, het aanhoren van de predikingen, en de gebeden zijn eveneens nodig, maar zonder gene nutten vermogen zij niets, want die dingen zijn niet des levens, maar zij leren hoedanig het leven moet zijn. De Engelen in den Hemel hebben alle gelukzaligheid uit de nutten en volgens de nutten, en wel dermate dat de nutten voor hen de Hemel zijn. Dat krachtens de Goddelijke orde volgens de nutten de gelukzaligheid is, kan vaststaan uit de dingen die bij den mens overeenstemmen met de dingen die in den Grootsten Mens zijn, zoals uit de uitwendige zinnen, namelijk uit het gezicht, het gehoor, den smaak, den reuk, den tast; en dat deze overeenstemmen, is aan het einde van verscheidene Hoofdstukken getoond; deze zinnen hebben vandaar verkwikkelijke dingen

geheel en al volgens de nutten die zij betrachten; het verkwikkelijkst is de zin der echtelijke liefde, vanwege het grootste nut, omdat daaruit de voortplanting van het menselijk geslacht, en uit het menselijk geslacht de Hemel is; het verkwikkelijke van den smaak volgt daarop, welke een zodanig verkwikkelijke heeft omdat hij de voeding en vandaar de gezondheid des lichaams van dienst is, volgens welke het gemoed gezond kan handelen; het verkwikkelijke van den reuk is minder verkwikkelijk, omdat hij slechts de ontspanning, en aldus eveneens de gezondheid van dienst is; het verkwikkelijke van het gehoor en het verkwikkelijke van het gezicht staan op de laatste plaats, omdat zij slechts die dingen overnemen welke als nutten van dienst moeten zijn, en omdat zij dienstbaar zijn aan het verstandelijke deel, niet aldus aan het willijke deel. Uit deze en andere eendere dingen wordt het duidelijk dat het de nutten zijn volgens welke door den Heer gelukzaligheid in den Hemel wordt gegeven, en dat het de nutten zijn waardoor de Heer voornamelijk wordt vereerd. Vandaar komt het, dat Johannes aan des Heren borst lag aan tafel, en dat de Heer hem meer liefhad dan de overigen, maar dit niet om hemzelf, maar omdat hij de uitoefeningen der naastenliefde, dat is, de nutten, uitbeelde; dat Johannes die heeft uitgebeeld, zie men in de Voorrede tot Hfdst. xviii en xxii van Genesis, en n. 3934. En weigert gij hem heen te zenden; dat dit de hardnekkigheid tot aan het laatste toe betekent, staat vast uit de betekenis van weigeren hem heen te zenden, zijnde vanwege de hardnekkigheid niet de bevrijding, zoals boven n. 7032.

7039. Zie Ik, Ik dood uw zoon, uw eerstverwekte; dat dit de uitblussing betekent van het geloof zonder de naastenliefde, en vandaar de verwoesting van het ware bij hen, staat vast uit de betekenis van doden, zijnde de uitblussing; en uit de betekenis van den zoon, den eerstverwekte, namelijk van Farao en van de Egyptenaren, zijnde het geloof zonder de naastenliefde, waarover n. 3325; door Farao immers en door de Egyptenaren werden de wetenschappelijke dingen die der Kerk zijn, uitgebeeld, n. 4749, 4964, 4966, 6004; aldus de wetenschappelijke dingen die des geloofs zijn, want deze wetenschappelijke dingen zijn der Kerk; doch omdat zij die wetenschappelijke dingen in magische hebben verkeerd, n. 6692, en vandaar hun werken boos waren, en zonder enige naastenliefde, zo worden daarom met hun eerstverwekten zulke dingen aangeduid die van de wetenschap des geloofs zijn, aldus het geloof zonder de naastenliefde; dat die dingen met de eerstverwekten van Egypte worden aangeduid, blijkt uit de betekenis van de eerstverwekten van Israël, zijnde het geloof der naastenliefde, waarover boven n. 7035. Het geloof zonder de naastenliefde wordt er gezegd, maar onder het geloof wordt hier

de wetenschap verstaan van zulke dingen die des geloofs zijn, want er bestaat geen geloof waar geen naastenliefde is; zulke dingen die des geloofs zijn, zijn bij hen die niet in de naastenliefde zijn, slechts dingen van het geheugen, en in het geheugen niet onder een anderen vorm dan het andere wetenschappelijke is; en daar is ook niet het wetenschappelijke van het ware dat des geloofs is, omdat het bezoedeld is met ideeën van het valse, en eveneens als middelen van dienst is om valse dingen te verdedigen; omdat het aldus is gesteld met het geloof zonder de naastenliefde, wordt het derhalve uitgeblust bij de bozen in het andere leven, en worden die geheel en al verwoest ten aanzien van het ware, terwille hiervan dat de ware dingen hun niet als middelen tot boze dingen van dienst zijn, en zo bij hen de hel niet op de ene of de andere wijze heerre over zulke dingen die des Hemels zijn, en zij vandaar niet tussen den Hemel en de hel hangen. Het is deze uitblussing en deze verwoesting van het ware, die daarmede wordt aangeduid dat de eerstverwekten in Egypte werden gedood. Dat de Egyptenaren daarop vergingen in de zee Suph, beeldde den staat der verdoemenis of van den geestelijken dood derzulken uit daarna, want wanneer hun de dingen zijn afgenomen die des geloofs of van het ware zijn, welke als het ware vleugels waren die hen verhieven, zo vallen zij weldra evenals zware massa's in de hel.

7040. Vers 24, 25, 26. *En het geschiedde in den weg, in de herberg, en Jehovah kwam hem tegen, en zocht hem te doden. En Zipporah nam een rotssteen, en besneed de voorhuid haars zoons, en deed raken zijn voeten, en zij zeide: Omdat een bruidegom der bloeden gij mij zijt. En Hij liet van hem af; toen zeide zij: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen.* En het geschiedde in den weg, in de herberg, betekent het nageslacht uit Jakob, dat het in uitwendige dingen zonder het inwendige was; en Jehovah kwam hem tegen, betekent het verzet; en zocht hem te doden, betekent dat bij dat nageslacht de uitbeeldende Kerk niet kon worden ingesteld; en Zipporah nam een rotssteen, betekent het hoedanige getoond door de uitbeeldende Kerk door middel van het ware; en besneed de voorhuid haars zoons, betekent de verwijdering van de vuile liefden, en daardoor de ontbloting van het inwendige; en deed raken zijn voeten, betekent dat getoond werd hoedanig dan het natuurlijke is; en zij zeide: Omdat een bruidegom der bloeden gij mij zijt, betekent dat het vol was van alle geweld en vijandigheid tegen het ware en het goede; en Hij liet van hem af, betekent dat het werd toegelaten opdat zij zouden uitbeelden; toen zeide zij: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen, betekent dat hoewel het inwendige vol was van geweld en vijandigheid tegen het ware en het

goede, nochtans de besnijdenis zou worden opgenomen als een uitbeeldend teken van de zuivering van de vuile liefden.

7041. En het geschiedde in den weg, in de herberg; dat dit het nageslacht uit Jakob betekent, dat het in uitwendige dingen zonder het inwendige was, kan vaststaan uit de uitbeelding van Moscheh hier; in de dingen die voorafgaan en die volgen, wordt in den inwendigen zin gehandeld over de geestelijke Kerk, en die wordt verstaan onder de zonen Israëls; in deze drie Verzen echter wordt gehandeld over die Kerk, namelijk dat zij bij de nakomelingen van Jakob had moeten worden ingesteld, maar dat zij bij hen niet kon worden ingesteld, omdat zij in uitwendige dingen zonder het inwendige waren; daarom beeldt Moscheh hier niet de Wet of het Woord uit, maar beeldt hij die natie of dat nageslacht uit Jakob uit, welks leider hij zou zijn, aldus eveneens den eredienst van die natie, want overal in het Woord beeldt de leider of de rechter, en eveneens de koning, de natie en het volk uit waarvan hij de leider, rechter, of koning is, ter oorzaak hiervan dat hij het hoofd ervan is; men zie n. 4789. Vandaar komt het, dat hier Moscheh niet met name wordt genoemd, maar hij nochtans wordt verstaan onder het geschiedde in den weg, in de herberg, en dat Jehovah hem toen tegenkwam en hem zocht te doden, terwijl Hij toch tevoren met zoveel nadruk had bevolen dat hij zou gaan en wederkeren in Egypte. Daarmede dat hij in den weg was, wordt het ingestelde aangeduid, en met de herberg wordt het uitwendig natuurlijke of het zinlijke aangeduid, n. 5495; en omdat er, zoals is gezegd, gehandeld wordt over de bij dat nageslacht in te stellen Kerk, wordt het zodanige aangeduid dat die natie had, namelijk een uitwendige zonder het inwendige, aldus eveneens het uitwendig natuurlijke of het zinlijke, doch afgescheiden; dat het van het inwendige gescheiden zinlijke vol begoochelingen en vandaar vol valse dingen is, en dat het tegen de ware en de goede dingen des geloofs is, zie men in n. 6948, 6949. Voordat de volgende dingen worden ontvouwd, zie men hetgeen eerder over dat nageslacht is getoond, namelijk dat bij hetzelfde het uitbeeldende van een Kerk is geweest, niet echter de Kerk, n. 4281, 4288, 6304. Dat de Goddelijke eredienst bij hen slechts een uitwendige is geweest, gescheiden van den inwendigen, en dat zij tot dien eredienst werden aangedreven door uitwendige middelen, n. 4281, 4433, 4844, 4847, 4865, 4899, 4903. Dat zij niet waren uitverkoren, maar dat zij er hardnekkig op stonden om een Kerk te zijn, n. 4299, 4293. Dat zij zodanig zijn geweest dat zij de heilige dingen konden uitbeelden, hoewel zij in lichamelijke en wereldlijke liefden waren, n. 4293, 4307. Dat die natie zodanig is geweest van de eerste oorsprongen af, n. 4314, 43116, 4317; en tal van andere dingen die over die natie zijn getoond,

n. 4444, 4459 einde, 4593, 4750, 4815, 4818, 4820, 4825, 4832, 4837, 4868, 4874, 4911, 4913, 5057, 6877.

7042. En Jehovah kwam hem tegen; dat dit het verzet betekent, staat vast uit de betekenis van tegenkomen, zijnde het verzet, namelijk dat enige Kerk bij die natie kon worden ingesteld; dat het een verzet is tegen het Goddelijke, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah hem tegenkwam. Uit den zin der letter schijnt het alsof Jehovah of het Goddelijke Zich verzette, omdat er wordt gezegd dat Jehovah hem tegenkwam; maar de inwendige zin is dat het een verzet is geweest tegen het Goddelijke; het Goddelijke verzet Zich immers nooit tegen iemand, maar het is de mens of de natie die zich tegen het Goddelijke verzet, en wanneer hij zich verzet, zo schijnt het, omdat hij het Goddelijke niet uithoudt, alsof de tegenstand uit het Goddelijke was. Hoe het hiermede is gesteld, kan vaststaan uit hen die in het andere leven komen, en in den Hemel begeren te komen, en evenwel niet zodanig zijn dat zij er kunnen zijn; wanneer hun dat wat zij begeren wordt toegelaten, zo verschijnen zij dan wanneer zij in den weg zijn en nabij den ingang tot den Hemel, aan zichzelf als monster, en vangen zij aan beangst en gemarteld te worden, omdat zij het ware en het goede die daar zijn, niet uithouden, en zij geloven dat de Hemel en het Goddelijke zich tegen hen heeft verzet, terwijl toch zij het zijn die, omdat zij in het tegengestelde zijn, dit over zich brengen. Daaruit kan het eveneens vaststaan, dat het Goddelijke Zich niet tegen iemand verzet, maar dat de mens zich tegen het Goddelijke verzet.

7043. En zocht hem te doden; dat dit betekent, dat bij dat nageslacht de uitbeeldende Kerk niet kon worden ingesteld, staat vast uit de betekenis van zoeken te doden, zijnde niet opnemen, waarover n. 3387, 3395; hier dus die natie niet opnemen of uitverkiezen om bij haar de uitbeeldende Kerk in te stellen; die natie wordt onder Moscheh, haar toekomstigen leider en hoofd, bij voortduur in deze drie Verzen verstaan; men zie boven n. 7041. Dat die natie niet uitverkoren was, maar dat zij er hardnekkig op gestaan heeft om een Kerk te zijn, zie men in n. 4290, 4293; en dat niet enige Kerk bij haar is ingesteld geweest, maar slechts het uitbeeldende van een Kerk, n. 4281, 4288, 6304; en dat de dingen die der Kerk en heilig zijn, ook door de bozen kunnen worden uitgebeeld, omdat het uitbeeldende niet den persoon, maar de zaak betreft, n. 3670, 4208, 4281. Iets eenders als wat hier staat, wordt in den inwendiger zin daaronder verstaan dat Jehovah die natie geheel en al wilde verdelgen, en in de plaats ervan een andere natie uit Moscheh opwekken, Num. XIV: 12; en eveneens daaronder dat er wordt gezegd dat het

Jehovah berouwde dat Hij die natie zou binnenleiden, en dat Hij haar heeft binnengeleid in het land Kanan.

7044. En Zipporah nam een rotssteen; dat dit het hoedanige betekent getoond door de uitbeeldende Kerk door middel van het ware, staat vast uit de uitbeelding van Zipporah hier, zijnde de uitbeeldende Kerk; en uit de betekenis van den rotssteen, zijnde het ware des geloofs. Dat de besnijdenis gedaan werd met zwaardjes van rotsstenen, betekende dat de zuivering van de vuile liefden geschiedde door de ware dingen des geloofs, n. 2039, 2046, 2799; want de besnijdenis was uitbeeldend voor de zuivering van die liefden, n. 2799. De oorzaak dat de zuivering geschiedt door de ware dingen des geloofs, is dat deze leren wat het goede is, voorts eveneens wat het boze is, en aldus wat moet worden gedaan, en wat niet moet worden gedaan; en wanneer de mens die ware dingen weet, en dienvolgens wil handelen, dan wordt hij door den Heer geleid, en door Zijn Goddelijke middelen gezuiverd. Omdat de ware dingen des geloofs leren wat het boze en wat het goede is, zo is het duidelijk dat met Zipporah nam een rotssteen, het door het ware getoonde hoedanige wordt aangeduid. Dat Zipporah de uitbeeldende Kerk uitbeeldt, staat vast uit de dingen die in deze Verzen volgen.

7045. En besneed de voorhuid haars zoons; dat dit de verwijdering van de vuile liefden betekent, en daardoor de ontbloting van het inwendige, staat vast uit de betekenis van afsnijden, zijnde verwijderen; uit de betekenis van de voorhuid, zijnde de aardse en de lichamelijke liefde, die de geestelijke en de hemelse liefde bezoedelt, waarover n. 3412, 4462; en uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware der uitbeeldende Kerk; dat de zoon het ware is, zie men in n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; en dat het het ware van die Kerk is, komt omdat Zipporah die Kerk uitbeeldt, en hem haar zoon noemt, en door hem het hoedanige dier natie toont, en vandaar het hoedanige van haar eredienst. Dat met de voorhuid de vuile liefden worden aangeduid, komt omdat de lenden met de geslachtsdelen overeenstemmen met de echtelijke liefde, n. 5050 tot 5062; en omdat zij met de echtelijke liefde overeenstemmen, stemmen zij met elke hemelse en geestelijke liefde overeen, n. 686, 4277, 4280, 5054; vandaar stemt de voorhuid overeen met de meest uitwendige liefden, welke de lichamelijke en aardse liefden worden genoemd; deze liefden zijn, indien zij zonder de inwendige liefden zijn, welke de geestelijke en hemelse liefden worden genoemd, vuil, zoals bij die natie, die in uitwendige dingen zonder het inwendige was. Er wordt gezegd zonder inwendige, en daaronder wordt verstaan geen erkenning van het ware, en geen aandoening van het goede, aldus geen geloof en geen naastenliefde, deze immers zijn van

den inwendigen mens, en daaruit gaan de uitoefeningen der naastenliefde voort, die de uitwendige goede dingen zijn; dit inwendige dat zonder het geloof en de naastenliefde is, en toch vol van boze en valse dingen, wordt door den Heer ledig genoemd, Matth. xii: 43, 44, 45; vandaar wordt er gezegd een uitwendige zonder het inwendige. Omdat nu met de voorhuid de meest uitwendige liefden worden aangeduid, verschijnt derhalve, wanneer die verwijderd zijn, hetgeen daarmee wordt aangeduid dat Zipporah de voorhuid besneed, het hoedanige dier liefden, aldus de ontbloting van het inwendige.

7046. En deed raken zijn voeten; dat dit betekent dat getoond werd hoedanig dan het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van doen raken, zijnde tonen, want door de aanraking wordt getoond; en uit de betekenis van de voeten, zijnde het natuurlijke, waarover n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952. Daaronder dat getoond werd hoedanig het natuurlijke is, wordt verstaan hoedanig die natie innerlijk was, hetgeen verschijnt wanneer het uiterlijke wordt verwijderd. Het innerlijke bij den mens in de wereld kan niet verschijnen voordat het uiterlijke verwijderd is; het uiterlijke immers handelt bij de bozen geheel en al anders dan het innerlijke wil en denkt; de mens veinst immers het eerbare, veinst het gerechte, en eveneens het Christelijk goede of de naastenliefde, en dit opdat men gelove dat hij innerlijk zodanig is; de vrezende voor het verlies van gewin, faam, en eer, en voor de straffen der wet en voor het leven drijven ook aan om zo te doen; doch wanneer die vrezende verwijderd zijn, en hij uit zijn innerlijke handelt, dan plundert hij zoals een waanzinnige de goederen van den ander, en hijgt naar moord en bloed, ook van de medeburgers, zoals in binnenlandse oorlogen geschiedt. Dat de innerlijke dingen zodanig zijn, blijkt nog duidelijker uit de bozen in het andere leven; de uitwendige dingen worden immers van hen afgenomen, en de inwendige dingen worden ontbloot, over welke zaak men zie n. 7039; en alsdan wordt ontdekt dat verscheidenen die als engelen in de wereld waren verschenen, duivelen zijn. Dat de innerlijke dingen zozeer afwijken van de uiterlijke dingen, is een aanwijzing dat de staat van den mens volslagen verdraaid is; bij hem die in het oprechte is, in het gerechte, en in het goede, is er zulk een afwijken niet; deze spreekt zoals hij denkt, en denkt zoals hij spreekt; gans anders is het gesteld bij hen die niet in het oprechte zijn, niet in het gerechte, en niet in het goede; bij hen wijken de innerlijke dingen af van de uiterlijke dingen. Dat de Joodse natie zodanig is geweest, wordt met deze woorden door den Heer beschreven, bij Mattheus: “Wee u, gij schriftgeleerden en farizeën, gij geveinsden, omdat gij het uiterlijke des drinkbekers en des

schotels reinigt, maar de innerlijke dingen zijn vol van roef en onmatigheid. Gij blinde Farizeër, reinig eerst het innerlijke des drinkbekers en des schotels, opdat ook het uiterlijke rein worde. Wee u, gij schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden, omdat gij u gelijk maakt aan de gepleisterde graven, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn zij vol doodsbeenderen en alle onreinigheid; zo ook schijnt gij den mensen van buiten gerecht, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid”, xxiii: 25, 26, 27, 28.

7047. En zij zeide: Omdat een bruidegom der bloeden gij mij zijt; dat dit betekent dat het vol was van alle geweld en vijandigheid tegen het ware en het goede, staat vast uit de betekenis van den bruidegom, zijnde hier het uitbeeldende van de Kerk of haar uitwendige, wanneer de uitbeeldende Kerk zelf de bruid is; dat Moscheh in deze drie Verzen die natie uitbeeldt, en het uitbeeldende van de Kerk bij haar, zie men boven in n. 7041; en dat Zipporah de uitbeeldende Kerk uitbeeldt, n. 7044; omdat Zipporah die Kerk uitbeeldt, en Moscheh het uitwendige ervan, noemt Zipporah hem derhalve niet haar echtgenoot, noch man, maar bruidegom, want een bruid kan iets geheel anders uitbeelden dan een bruidegom, niet echter een man of echtgenoot en een echtgenote, want het echtelijke maakt één; en uit de betekenis van het bloed, zijnde het der naastenliefde aangedane geweld, waarover n. 374, 1005; en zijnde het vervalste en ontwijde ware, n. 4735, 6978; aldus de vijandigheid tegen het ware en het goede.

7048. En Hij liet van hem af; dat dit betekent dat het werd toegelaten opdat zij zouden uitbeelden, staat vast uit de betekenis van aflaten van hem, namelijk om hem te doden, zijnde dat het werd toegelaten opdat zij zouden uitbeelden; want dat Jehovah zocht hem te doden, betekende dat bij die natie de uitbeeldende Kerk niet kon worden ingesteld, n. 7043; en daarom wordt er nu gezegd dat met Hij liet van hem af, wordt aangeduid dat het werd toegelaten opdat zij zouden uitbeelden, dat is, dat bij die natie het uitbeeldende van een Kerk zou worden ingesteld, niet echter de Kerk; dat het iets anders is een Kerk uit te beelden, en iets anders een Kerk te zijn, blijkt hieruit dat ook de bozen de Kerk kunnen uitbeelden, maar de Kerk zijn kunnen niet dan de goeden, want een Kerk uitbeelden is slechts uitwendig; men zie n. 3670, 4208, 4281.

7049. Toen zeide zij: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen; dat dit betekent dat hoewel het inwendige vol was van geweld en vijandigheid tegen het ware en het goede, nochtans de besnijdenis zou worden opgenomen als een uitbeeldend teken van de zuivering van de vuile liefden, staat vast uit de betekenis van den bruidegom des bloeds, zijnde vol van alle geweld en vijandigheid tegen het ware en het goede, waarover boven n. 7047; en

uit de betekenis van de besnijdenis, zijnde het uitbeeldende teken van de zuivering van de vuile liefden, waarover n. 2039, 2632, 3412, 3413, 4462, 4486, 4493. Dit wordt gezegd door Zipporah, omdat het nu aan die natie werd toegelaten om de Kerk uit te beelden, hetgeen daarmee wordt aangeduid dat Hij daarvan afliet om hem te doden, n. 7048. Dat de besnijdenis het uitbeeldende teken van de zuivering werd, komt omdat met het afsnijden van de voorhuid de verwijdering van de vuile liefden werd aangeduid, en daardoor de ontbloting van het inwendige, n. 7045; wanneer derhalve in het geheel geen aandacht wordt geschonken aan het inwendige, zoals bij die natie, die in uitwendige dingen zonder het inwendige was, dan blijft de betekenis over van de besnijdenis of van het afsnijden van de voorhuid, namelijk zijnde de verwijdering van de vuile liefden, aldus de zuivering, weswege dat als een uitbeeldend teken van dienst heeft kunnen zijn.

7050. Dat in deze drie Verzen verborgenheden zijn die men nooit kan weten zonder den inwendigen zin, blijkt daar uit de afzonderlijke dingen; wie immers zou weten wat het betekent dat Jehovah, nadat Hij Moscheh had bevolen om naar Egypte te gaan, vlak daarop, toen hij in den weg was, hem tegenkwam en hem zocht te doden; wie zou weten wat het betekent dat Zipporah, toen zij de voorhuid van haar zoon afsneed, zijn voeten deed raken, en tot Moscheh zeide dat hij haar een bruidegom der bloeden was; voorts dat zij daarop zeide: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen? Wie ziet niet, dat in deze dingen verborgenheden zijn weggelegd, en dat die geenszins kunnen worden ontdekt dan alleen uit den inwendigen zin.

7051. Zij die aangaande den inwendigen zin des Woords niets weten, kunnen niet anders geloven dan dat de Israëlietische en de Joodse natie boven elke andere natie was uitverkoren, en vandaar voortreffelijker dan de overige natiën was, zoals zij eveneens zelf hebben geloofd; en, wat wonderlijk is, dit gelooft niet alleen die natie zelf, maar ook geloven het de Christenen, hoezeer dezen ook weten dat die natie in vuile liefden is, in smerige gierigheid, in haat, en in hoogmoed; en bovendien dat zij de inwendige dingen, die der naastenliefde en des geloofs zijn, en die des Heren zijn, van geen waarde achten, en eveneens verafschuwen. Dat de Christenen ook geloven dat die natie boven de andere uitverkoren is geweest, is ter oorzaak hiervan dat zij geloven dat de uitverkiezing en de zaligheid van den mens is uit barmhartigheid, onverschillig hoe de mens leeft, en aldus dat de misdadigers evengoed in den Hemel kunnen worden opgenomen als de vromen en de rechtschapenen, niet in aanmerking nemende dat de uitverkiezing universeel is, namelijk ene van allen die in het goede leven; en dat de Barmhartigheid des Heren is

jegens elk mens die zich onthoudt van het boze, en wil leven in het goede, en die zich zo door den Heer laat leiden en wederverwekken, hetgeen bij voortduur zijn leven lang geschiedt. Vandaar komt het eveneens, dat zeer velen in de Christelijke wereld ook geloven dat die natie wederom zal worden uitverkoren, en dan zal worden teruggevoerd tot het land Kanaan, en dit eveneens volgens den zin der letter, zoals in deze volgende plaatsen; bij Jesaja, Hfdst. x: 20, 22, 23; Hfdst. xi: 11, 12; Hfdst. xxix: 22 tot einde; Hfdst. xlvi: 5, 6; Hfdst. xlix: 6 tot 26; Hfdst. lvi: 8; Hfdst. lx: 4; Hfdst. lxi: 3 tot 10; Hfdst. lxii. Bij Jeremia, Hfdst. iii: 14 tot 19; Hfdst. xv: 4, 14; Hfdst. xvi: 13, 15; Hfdst. xxiii: 7, 8; Hfdst. xxvi: 9, 10; Hfdst. xxxi: 31, 33; Hfdst. xxv: 29; Hfdst. xxix: 14, 18; Hfdst. xxx: 3, 8, 9, 10, 11; Hfdst. xxxi: 8, 9, 10, 17; Hfdst. xxxiii: 16, 20, 26. Bij Ezechiël, Hfdst. v: 10, 12, 15; Hfdst. xvi: 60; Hfdst. xx: 41; Hfdst. xxii: 15, 16; Hfdst. xxxiv: 12, 13; Hfdst. xxxvii: 21, 22; Hfdst. xxxviii: 12; Hfdst. xxxiv: 23, 27, 28. Bij Daniël, Hfdst. vii: 27; Hfdst. xii: 7. Bij Hoschea, Hfdst. iii: 4, 5. Bij Joël, Hfdst. ii: 32; Hfdst. iii: 1. Bij Amos, Hfdst. ix: 8, 9 en vervolg. Bij Micha, Hfdst. v: 7, 8. Uit deze en eveneens uit andere plaatsen geloven ook de Christenen dat die natie wederom uitverkoren en in het land Kanaän binnengeleid zal worden, hoewel zij weten dat die natie een Messias verwacht die hen zal binnenleiden, en het hun toch bekend is dat die verwachting ijdel is, en dat het Rijk van den Messias of van Christus niet uit deze wereld is, en dat zo het land Kanaän waarin de Messias zal binnenleiden, de Hemel is. Zij nemen ook niet in overweging, dat er in het Woord een geestelijke zin is, en dat in dien zin onder Israël niet Israël wordt verstaan, noch onder Jakob Jakob, noch onder Jehudah Jehudah, maar dat onder hen de dingen worden verstaan die zij uitbeelden; ook nemen zij niet in overweging wat de historische dingen over die natie vermelden, hoedanig zij was in de woestijn, en hoedanig daarop in het land Kanaän, namelijk dat zij in haar hart afgodisch was; voorts wat de Profeten van haar zeggen, en van haar geestelijke hoerij en van haar gruwelen; hoedanig zij is, wordt beschreven in het Lied bij Moscheh, met deze woorden: “Ik zal Mijn aangezichten van hen verbergen; Ik zal zien wat hun nageslacht is; zij zijn immers een geslacht der verdraaiingen, zonen in wie geen trouw is. Ik zeide: In de uiterste hoeken zal Ik hen uitwerpen; Ik zal hun gedachtenis van den mens doen ophouden; indien de wederpartijders niet zeiden: Onze hand is hoog, en niet Jehovah heeft al dit gedaan. Want zij zijn een natie, verloren in raadslagen, ook is in hen geen inzicht; van den wijnstok van Sodom is hun wijnstok, en van de velden van Gomorrha; haar druiven druiven van gal; zij hebben beziën der bitterheden. Drakenvenijn is hun wijn, en wrede gal der adderen. Is dat niet opgeborgen bij

Mij, verzegeld in Mijn schatkamers? Mijne is de wraak en de vergelding, ten tijde als hunlieder voet zal wankelen; want nabij is de dag huns ondergangs, en de dingen haasten die hun zullen gebeuren”, Deut. xxxii: 20, 26, 27, 28, 32, 33, 34, 35; dat Jehovah dat Lied aan Moscheh heeft gedictieerd, zie men daar in Hfdst. xxxi: 19, 21. Aangaande die natie aldus eveneens de Heer, bij Johannes: “Gij zijt uit den vader den duivel, en de verlangens uws vaders wilt gij doen; die was een mensenmoorder van den beginne, en in de waarheid stond hij niet”, viii: 44, behalve in vele andere plaatsen. Dat de Christenen, hoewel zij deze dingen weten, nochtans geloven, dat die natie tenslotte tot den Heer bekeerd, en dan in het land waar zij vroeger was geweest, binnengeleid zal worden, komt, als gezegd, omdat zij den inwendigen zin des Woords niet weten; en omdat zij menen dat het leven van den mens er niets toe doet; en dat het ook door veelvuldige daden ingewortelde boze in het geheel niet verhindert of de mens kan door het geloof, ook al was het maar van één uurtje, geestelijk worden, en wederverwekt worden, en zo aangenomen door den Heer; voorts dat de binnenlating in den Hemel der Barmhartigheid alleen is, en dat deze er is jegens een afzonderlijke natie, en niet aldus jegens allen in het heelal die de Barmhartigheid des Heren opnemen. Zij die aldus denken, weten niet, dat het geheel en al tegen het Goddelijke is, dat sommigen als uitverkorenen zouden worden geboren tot het heil en den Hemel, en sommigen als niet-uitverkorenen tot de verdoemenis en de hel; aldus over het Goddelijke denken, zou huiveringwekkend zijn, omdat het het toppunt van onbarmhartigheid zou zijn, terwijl toch het Goddelijke de Barmhartigheid zelf is. Uit deze dingen nu kan vaststaan, dat de Israëlitische en de Joodse natie niet uitverkoren is geweest, en te minder dat zij uitverkoren zal worden; voorts dat er niet iets van de Kerk bij haar is geweest, noch heeft kunnen zijn, maar slechts het uitbeeldende ervan; en dat het terwille van het Woord van het Oude Testament is geweest, dat die natie nochtans tot op dezen dag in stand is gehouden, over welke zaak men zie n. 3479.

7052. *Vers 27, 28, 29, 30, 31. En Jehovah zeide tot Aharon: Ga Moscheh tegemoet in de woestijn; en hij ging, en ontmoette hem in den berg Gods, en hij kuste hem. En Moscheh gaf Aharon te kennen al de woorden van Jehovah waarmede Hij hem gezonden had, en al de tekenen die Hij hem geboden had. En Moscheh ging en Aharon, en zij vergaderden al de ouderen der zonen Israëls. En Aharon sprak al de woorden die Jehovah tot Moscheh sprak; en hij deed de tekenen voor de ogen des volks. En het volk geloofde, en zij hoorden dat Jehovah had bezocht de zonen Israëls, en dat Hij hun verdrukking had gezien; en zij neigden zich, en zij bogen zich neder. En Jehovah zeide tot Aharon, betekent het ware der Leer,*

en daar de doorvatting uit het Goddelijke; Ga Moscheh tegemoet, betekent dat het zou worden verbonden met het ware onmiddellijk van het Goddelijke voortgaande; in de woestijn, betekent waar zij niet aldus tevoren is; en hij ging, en ontmoette hem in den berg Gods, betekent de verbinding in het goede der liefde daar; en hij kuste hem, betekent de aandoening der verbinding; en Moscheh gaf Aharon te kennen al de woorden van Jehovah, betekent den invloed van het ware onmiddellijk voortgaande van het Goddelijke des Heren in het ware dat middellijk voortgaat, en het onderricht in de afzonderlijke dingen der Leer; waarmede Hij hem gezonden had, betekent die voortgaan; en al de tekenen die Hij hem geboden had, betekent de verlichting en daaruit de bevestiging tegelijk; en Moscheh ging en Aharon, betekent het leven der verbinding van het ene en het andere; en zij vergaderden al de ouderen der zonen Israëls, betekent de voornaamste dingen der wijsheid die der geestelijke Kerk is; en Aharon sprak al de woorden die Jehovah tot Moscheh sprak, betekent de Leer vandaar uit het Goddelijke; en hij deed de tekenen voor de ogen des volks, betekent de bevestiging voor de bevassing; en het volk geloofde, en zij hoorden, betekent het geloof en de hoop; dat Jehovah had bezocht de zonen Israëls, betekent dat zij die van de geestelijke Kerk waren, bevrijd en gezaligd zouden worden door de Komst des Heren; en dat Hij hun verdrukking had gezien, betekent na zo grote verzoeken; en zij neigden zich en zij bogen zich neder, betekent de vernedering.

7053. En Jehovah zeide tot Aharon; dat dit het ware der Leer betekent, en daar de doorvatting uit het Goddelijke, staat vast uit de betekenis van Hij zeide, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; vandaar is Jehovah zeide, de doorvatting uit het Goddelijke; en uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer van het ware en het goede, waarover n. 6998, 7009, aldus het ware ervan; want elke Leer is van het ware; de Leer immers handelt over het ware en vandaar over het goede, welke leer de Leer des geloofs wordt geheten; en zij handelt over het goede en vandaar over het ware, welke leer de Leer der naastenliefde wordt genoemd; maar elk van beide is van het ware.

7054. Ga Moscheh tegemoet; dat dit betekent dat het zou worden verbonden met het ware onmiddellijk van het Goddelijke voortgaande, staat vast uit de betekenis van tegemoet gaan, zijnde verbonden worden; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde het ware onmiddellijk van het Goddelijke voortgaande, waarover boven n. 7010.

7055. In de woestijn; dat dit betekent waar zij niet aldus tevoren is, namelijk de verbinding, staat vast uit de betekenis van de woestijn, zijnde waar nog slechts weinig vitale is, waarover n. 1927, aldus waar niet het goede en

daaruit het ware is, n. 4736, want daarvandaan is het vitale; hier waar niet de verbinding is van het ware onmiddellijk van het Goddelijke voortgaande, met het ware middellijk voortgaande; dat daar de verbinding zou geschieden, wordt daarmee aangeduid dat Aharon Moscheh tegemoet zou gaan in de woestijn. Wat die verbinding betreft, moet men weten dat er bij den mens het middellijk van het Goddelijke voortgaande ware kan zijn, en dit toch nochtans niet verbonden kan zijn met het ware dat onmiddellijk van het Goddelijke voortgaat. Maar laat deze zaak, omdat zij verborgen is, met voorbeelden worden toegelicht: Zij die volgens de leer hunner Kerk, die zij bij zich bevestigd hebben, denken en leren, en nergens anders vandaan weten of het ware dingen zijn dan daarvandaan dat zij uit de leer der Kerk zijn, en dat zij door geleerde en verlichte mannen zijn overgeleverd; bij dezulken kan het middellijk van het Goddelijke voortgaande ware zijn, maar nochtans is dit niet verbonden met het ware dat onmiddellijk van het Goddelijke voortgaat; indien het immers verbonden was, zo zouden zij de aandoening hebben om het ware te weten terwille van het ware, en vooral terwille van het leven; vandaar eveneens zouden zij begiftigd zijn geweest met de doorvatting of de leerstellige dingen hunner Kerk ware dingen zijn voordat zij die bij zich bevestigen, en zouden zij in de afzonderlijke dingen zien of de bevestigende dingen met het ware zelf stroken. Tot voorbeeld diene ook de Profeten door wie het Woord geschreven is; zij schreven zoals de geest uit het Goddelijke dicteerde; de woorden zelf immers die zij nederschreven, werden in hun oren uitgesproken; bij hen was het ware middellijk van het Goddelijke voortgaande, dat is, door den Hemel, maar daarom niet het ware dat onmiddellijk van het Goddelijke voortging, want zij hadden geen doorvatting daaromtrent wat de afzonderlijke dingen in den inwendigen zin betekenden, want wanneer zij verbonden zijn, is er, als gezegd, doorvatting. Die verbinding is er zelden bij den mens, maar zij is er bij allen die in den Hemel zijn, vooral bij hen die in den binnensten of derden Hemel zijn; ook is zij er niet bij den mens tenzij hij voor zoveel is wederverwekt dat hij van het zinlijke kan worden verheven naar zijn redelijke toe, en zo gesteld in het licht des Hemels waar de Engelen zijn. Bij elk mens is weliswaar zowel onmiddellijke als middellijke Goddelijke invloed, n. 6063, 7004, maar er is geen verbinding dan alleen bij hen die de doorvatting van het ware uit het goede hebben; want zij bij wie de onmiddellijke Goddelijke invloed met den middellijken is verbonden, laten zich door den Heer leiden, maar zij bij wie die invloeden niet verbonden zijn, leiden zichzelf, en hebben dit lief. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat hier onder de woestijn wordt verstaan, zijnde waar niet de verbinding is.

7056. En hij ontmoette hem in den berg Gods; dat dit de verbinding betekent in het goede der liefde daar, staat vast uit de betekenis van ontmoeten of tegemoet komen, zijnde de verbinding, waarover vlak boven n. 7054; en uit de betekenis van den berg Gods, zijnde het goede der Goddelijke Liefde, waarover n. 6829. Hiermede is het aldus gesteld: De verbinding van het ware onmiddellijk van het Goddelijke voortgaande met het ware dat middellijk voortgaat, kan er niet zijn dan in het goede, want het goede is de aardbodem zelf; de ware dingen zijn de zaden, die niet ergens anders dan in het goede zoals in hun aardbodem groeien; het goede is ook de ziel zelf van het ware; daaruit ontstaat het ware om het ware te zijn, en daaruit leeft het. Het ware dat onmiddellijk van het Goddelijke voortgaat, wordt het ware genoemd, maar het is in zich het goede, omdat het van het Goddelijk Goede voortgaat, doch het is een goede waarmede al *het Goddelijk Ware* verenigd is; het wordt het ware geheten omdat het in den Hemel als licht verschijnt, doch het is een zodanig licht als het lentelijke licht waarmede een warmte is verenigd die alle dingen van den aardbol levend maakt. Uit deze dingen kan eveneens vaststaan, dat de verbinding van het ware onmiddellijk van het Goddelijke voortgaande, met het ware dat middellijk voortgaat, niet bestaanbaar is dan alleen in het goede, bijgevolg niet dan alleen indien de mens door het ware wordt aangedaan terwille van het ware, vooral terwille van het goede, aldus terwille van het leven; dan immers is de mens in het goede. Hoe het met die verbinding is gesteld, kan men verder nog hieruit weten: Het onmiddellijk van het Goddelijke voortgaande ware treedt in den wil des mensen binnen; dit is zijn weg; doch het ware dat middellijk van het Goddelijke voortgaat, treedt in het verstand des mensen binnen, weswege er geen verbinding kan geschieden tenzij de wil en het verstand als één optreden, namelijk tenzij de wil het goede wil, en het verstand dat bevestigt door het ware; wanneer er dus verbinding is, dan verschijnt de Heer als aanwezig; Zijn aanwezigheid wordt ook doorvat; doch wanneer er geen verbinding is, dan is de Heer als het ware afwezig; maar Zijn afwezigheid wordt niet doorvat, indien men niet uit enige doorvatting weet wat Zijn aanwezigheid is.

7057. En hij kuste hem; dat dit de aandoening der verbinding betekent, staat vast uit de betekenis van kussen, zijnde de verbinding uit aandoening, waarover n. 3573, 3574, 4353, 5929, 6260.

7058. En Moscheh gaf Aharon te kennen al de woorden van Jehovah; dat dit den invloed betekent van het ware onmiddellijk voortgaande van het Goddelijke des Heren, in het ware dat middellijk voortgaat, en het onderricht in de afzonderlijke dingen der Leer, staat vast uit de betekenis van te kennen

geven, zijnde de invloed, waarover n. 5966; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde het ware onmiddellijk voortgaande van het Goddelijke des Heren, waarover n. 7010, 7054; uit de uitbeelding van Aharon, zijnde het ware middellijk voortgaande van het Goddelijke des Heren, waarover n. 7009; en uit de betekenis van al de woorden van Jehovah, zijnde de afzonderlijke dingen der Leer; het onderricht wordt daarmee aangeduid dat Moscheh die dingen aan Aharon te kennen gaf; het onderricht uit het Goddelijke geschiedt immers door een invloed, die met te kennen geven wordt aangeduid. Hieruit blijkt, dat met Moscheh gaf Aharon al de woorden van Jehovah te kennen, de invloed wordt aangeduid van het ware onmiddellijk voortgaande uit het Goddelijke des Heren in het ware dat middellijk voortgaat, en het onderricht in de afzonderlijke dingen der Leer. Wat het onderricht in de afzonderlijke dingen der Leer aangaat, dat is er wanneer het ware onmiddellijk voortgaande van het Goddelijke des Heren wordt verbonden met het ware dat middellijk voortgaat, want dan is er doorvatting; men zie boven n. 7055; die verbinding is er vooral bij de Engelen die in den derden of binnensten Hemel zijn, en de hemelsen worden genoemd; die hebben een uitgezochte doorvatting van het ene en het andere ware, en vandaar van de aanwezigheid des Heren; de oorzaak hiervan is deze, dat zij meer dan de anderen in het goede zijn, want zij hebben het goede der onschuld; daarom zijn zij den Heer het naast en in een bliksemend en als het ware vlammend licht, want zij zien den Heer als Zon, welker stralen des lichts zodanig zijn vanwege de nabijheid. Er wordt gezegd het onmiddellijk *van het Goddelijke des Heren* voortgaande ware, hoewel hier in den inwendigen zin over den Heer wordt gehandeld toen Hij in de wereld was, en toen Hij Zijn Vader zoals van Hem gescheiden aanriep; maar hoe het hiermede is gesteld, is eerder ettelijke malen gezegd, namelijk dat het Goddelijke Zelf of Jehovah in Hem was, want Hij was van Jehovah ontvangen, en daarom ook noemt Hij Hem Zijn Vader, en Zichzelf den Zoon van Hem; maar de Heer was toen in een Menselijke, zwak vanwege het overgeërfde uit de moeder, en voor zoveel als Hij in dit was, voor zoveel scheen Jehovah of het Goddelijke Zelf dat in Hem was, afwezig; doch voor zoveel als de Heer in het verheerlijkt of Goddelijk gemaakt Menselijke was, voor zoveel was Jehovah of het Goddelijke Zelf aanwezig, en in het Menselijke Zelf. Daaruit nu kan men weten hoe het wordt verstaan wanneer er wordt gezegd dat het ware dat onmiddellijk was voortgegaan uit het Goddelijke, uit het Goddelijke des Heren was.

7059. Waarmede Hij hem gezonden had; dat dit betekent die voortgaan, namelijk de afzonderlijke dingen der Leer, staat vast uit de betekenis van gezonden worden, zijnde voortgaan, waarover n. 2397, 4710.

7060. En al de tekenen die Hij hem geboden had; dat dit de verlichting betekent en daaruit de bevestiging tegelijk, staat vast uit de betekenis van de tekenen, zijnde de verlichting en de bevestiging der waarheden, waarover n. 7012.

7061. En Moscheh ging en Aharon; dat dit het leven der verbinding betekent van het ene en het andere, namelijk van het onmiddellijk van het Goddelijke des Heren voortgaande ware en van het ware dat middellijk voortgaat, staat vast uit de betekenis van gaan, zijnde het leven, waarover n. 3335, 3690, 4882, 5493; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde het ware onmiddellijk uit het Goddelijke voortgaande, waarover n. 7010, 7054; en uit de uitbeelding van Aharon, zijnde het ware middellijk van den Heer voortgaande, waarover n. 7009; vandaar nu wordt, omdat zij tezamen gingen, het leven der verbinding van het ene en het andere aangeduid.

7062. En zij vergaderden al de ouderen der zonen Israëls; dat dit de voornaamste dingen betekent van de wijsheid die der geestelijke Kerk is, staat vast uit de betekenis van de ouderen, zijnde de voornaamste dingen der wijsheid, aldus de dingen die samenstemmen met het goede, waarover n. 6524; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 6426, 6637.

7063. En Aharon sprak al de woorden die Jehovah tot Moscheh sprak; dat dit de Leer vandaar uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de Leer, die door Aharon wordt uitgebeeld, zijnde het uitspreken en de prediking, waarover n. 6987, 6999; uit de uitbeelding van Aharon, zijnde het ware middellijk voortgaande van het Goddelijke des Heren, aldus de Leer van het ware en het goede, waarover n. 6998, 7009; en uit de betekenis van de woorden die Jehovah tot Moscheh sprak, zijnde uit het Goddelijke, dat is, door het ware dat onmiddellijk van het Goddelijke des Heren voortgaat, welk ware door Moscheh wordt uitgebeeld, n. 7010, 7054.

7064. En hij deed de tekenen voor de ogen des volks; dat dit de bevestiging tot de bevatting betekent, staat vast uit de betekenis van de tekenen, zijnde de bevestiging van de waarheden, en aldus de erkenning, waarover n. 6870; en uit de betekenis van de ogen, zijnde de dingen die van het inwendig gezicht of van het verstand zijn, waarover n. 2701, 3820, 4403 tot 4421, 4523 tot 4534; aldus is voor de ogen, voor het verstand of voor de bevatting.

7065. En het volk geloofde, en zij hoorden; dat dit het geloof en de hoop betekent, staat vast uit de betekenis van geloven, zijnde geloven in den geestelijken zin, of het geloof, waarover n. 6956, 6970; en uit de betekenis van horen, zijnde gehoorzamen en eveneens ontwaren, waarover n. 5017; hier hoop hebben, want wie in het geloof en de gehoorzaamheid is, wanneer hij de bevestigingen ontwaart, krijgt hoop, want de hoop is daaruit.

7066. Dat Jehovah had bezocht de zonen Israëls; dat dit betekent dat zij die van de geestelijke Kerk waren, bevrijd en gezaligd worden door de Komst des Heren, staat vast uit de betekenis van bezoeken, zijnde de bevrijding door de Komst des Heren in de wereld, waarover n. 6895, aldus eveneens de zaliging; dat zij die van de geestelijke Kerk waren, door de Komst des Heren in de wereld als kind aangenomen en gezaligd werden, zie men in n. 6854, 6914, 7035; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 6426, 6637; dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6281, 6303, 6905.

7067. En dat Hij hun verdrukking had gezien; dat dit betekent na zo grote verzoeken, staat vast uit de betekenis van de verdrukking, zijnde de verzoeking, waarover n. 5356; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637; aangaande de verdrukking of de bestoking door de valse dingen, aldus aangaande de verzoeken van hen die van de geestelijke Kerk waren, vóór de Komst des Heren, zie men n. 6854, 6914, 7037.

7068. En zij neigden zich en zij bogen zich neder; dat dit de vernedering betekent, staat vast uit de betekenis van zich neigen en zich nederbuigen, zijnde de uitwerking der vernedering, waarover n. 2153, 6266; maar dat zich neigen de uiterlijke vernedering is, en van hen die in het ware zijn, en dat zich nederbuigen de innerlijke vernedering is, en van hen die in het goede zijn, zie men n. 5682; dat het aldus is, bleek meermalen uit hen die in het ware zijn, en uit hen die in het goede zijn; zij die in het ware zijn, zijn als het ware star, en staan rechtop alsof zij hard waren, en wanneer zij zich voor het Goddelijke moeten vernederen, neigen ze alleen een klein weinig het lichaam; doch zij die in het goede zijn, zijn als het ware week, en wanneer zij zich voor het Goddelijke vernederen, buigen zij tot aan de aarde toe neder; het ware immers zonder het goede is geheel en al star, en wanneer het het goede als einddoel beoogt, vangt dat starre aan week te worden; doch het goede is in zich week, en het ware dat wordt ingeboezemd, wordt ook week, omdat het daar het goede wordt; de oorzaak hiervan is deze, dat het ware niet in den hemelsen vorm geordend kan worden tenzij door het goede; vandaar is het in

zich hard; de hemelse vorm immers is ten zeerste vrij en van geen tegenstand; vandaar is het goede waarbij het ware naar behoren geordend is, eender, en het is, als gezegd, week.

Vervolg over de geesten van de planeet Mercurius.

7069. *Verder kan nog uit hetgeen volgt duidelijk worden hoedanig de gemoedsaard is van de geesten die uit de planeet Mercurius zijn. Men moet weten dat alle geesten, hoevelen het er ook zijn, mensen zijn geweest; het menselijk geslacht immers is de kweekplaats des Hemels; voorts dat de geesten zelf geheel en al zodanig zijn als zij geweest zijn toen zij in de wereld leefden, want een ieder volgt zijn leven na; omdat het aldus is, kan de gemoedsaard der mensen van onverschillig welken aardbol gekend worden aan den gemoedsaard der geesten die daarvandaan zijn.*

7070. *Omdat de geesten uit Mercurius in den Grootsten Mens betrekking hebben op het geheugen van dingen die aan de stoffelijke dingen zijn onttrokken, n. 6808, willen zij daarom, wanneer iemand met hen over aardse, lichamelijke, en louter wereldlijke dingen spreekt, ze in het geheel niet horen, en wanneer zij gedwongen worden om daarover te horen, zo zetten zij die dingen in andere dingen om, en meestal in het tegendeel, ten einde ze te vermijden.*

7071. *Opdat ik voor zeker zou weten dat zodanig hun gemoedsaard is, was het geoorloofd weiden, braakvelden, tuinen, wouden, stromen voor hen uit te beelden, maar terstond zetten zij die in iets anders om; de weiden en de braakvelden verduisterden zij, en zij vulden ze door uitbeeldingen met slangen; de stromen maakten zij zwart zodat het water niet helder verscheen; toen ik vroeg waarom zij aldus deden, zeiden zij dat zij niet over zulke dingen willen denken, maar over werkelijke dingen, die de erkentnissen zijn van dingen die aan de stoffelijke dingen zijn ottrokken, vooral van zulke dingen die in de Hemelen bestaan.*

7072. *Daarna beeldde ik voor hen grotere en kleine vogels uit zodanig als zij op onzen aardbol zijn, want in het andere leven kunnen zulke dingen als het ware tot het levende toe worden uitgebeeld; de spraak zelf der geesten en der Engelen is vol van uitbeeldingen. Toen zij die vogels zagen uitgebeeld, wilden zij die eerst veranderen, maar daarop verlustigden zij zich daarin en bleven rustig; de oorzaak hiervan was deze dat vogels de erkentnissen der dingen betekenen, van welke zaak toen eveneens de doorvatting invloede; daarom onthielden zij zich ervan om ze om te zetten in iets anders, en ze zo af te keren van de ideeën van hun geheugen. Daarna was het geoorloofd voor hen een hoogst bekoorlijken tuin uit te beelden vol luchters en lampen; toen bleven zij toeven en werden vastgehouden, ter oorzaak hiervan dat de luchters met de lampen de waarheden betekenen die*

licht geven uit het goede; daaruit bleek, dat zij in de aanschouwing van stoffelijke dingen konden worden gehouden, als slechts tegelijk de betekenis ervan in den geestelijken zin wordt ingeboezemd; de dingen immers die van den geestelijken zin zijn, zijn onttrokken aan de stoffelijke dingen, maar worden uitgebeeld in de stoffelijke dingen.

7073. *Bovendien sprak ik met hen over schapen en lammeren, maar zij wilden zulke dingen niet horen, omdat die door hen als aardse dingen werden doorvat; de oorzaak hiervan was deze, dat zij niet verstonden wat de onschuld is, die de lammeren betekenen; hetgeen daaruit werd ontwaard dat zij, toen ik zeide dat lammeren ook niet in den Hemel als lammeren uitgebeeld verschijnen, maar dat daar, wanneer zij worden genoemd, in hun plaats de onschuld wordt doorvat, toen zeiden dat zij niet wisten wat onschuld is, maar alleen daarvan wisten wat het woord betreft; de oorzaak hiervan is deze, dat zij slechts worden aangedaan door de erkentissen, niet echter door de nutten, die de einddoelen der erkentissen zijn, n. 6815; aldus kunnen zij, omdat zij niet door de einddoelen der erkentissen worden aangedaan, ook niet uit inwendige doorvatting weten wat de onschuld is.*

7074. *Enige van de geesten van den aardbol van Mercurius kwamen tot mij, gezonden zijnde door de anderen, om te horen wat er bij mij gaande was; en aan dezen zeide een van de geesten van onzen aardbol, dat zij aan de hunnen zouden zeggen dat zij niets anders dan het ware zouden spreken, en niet, zoals zij plegen te doen, aan hen die vragen stellen tegengestelde dingen zouden voorhouden; want indien de ene of andere van de geesten van onzen aardbol aldus deed, zo zou hij geslagen worden. Maar toen antwoordde de schare, die verwijderd was en waaruit die geesten waren uitgezonden, dat indien zij deswege geslagen werden, allen zouden worden geslagen, aangezien zij uit aanhoudende gewoonte niet anders kunnen doen; zij zeiden dat zij, wanneer zij met de mensen van hun aardbol spreken, eveneens aldus doen; doch zulks niet met de bedoeling om hen te bedriegen, maar om zo het verlangen naar weten in te blazen; wanneer immers tegengestelde dingen worden voorgehouden, en zij de dingen op een bepaalde wijze verbergen, dan wordt de weetbegeerte opgewekt, en zo wordt uit den ijver om die dingen uit te vorsen, het geheugen verrijkt.*

7075. *Over de zelfde zaak sprak ik met hen eveneens een andermaal; en omdat ik wist dat zij met de mensen van hun aardbol spraken, vroeg ik hoe zij hun inwoners onderrichten; zij zeiden dat zij hen niet dienaangaande onderrichten hoe het met een ding gesteld is, maar dat zij nochtans enig besef van het ding inboezemen, opdat daardoor de weetbegeerte wordt gevoed en groeit; want indien zij op alle dingen antwoordden, zo zou de begeerte vergaan; zij voegden daaraan*

toe, dat zij tegengestelde dingen voorhouden ook terwille hiervan dat de waarheid daarna des te beter verschijne; want elke waarheid verschijnt naar gelang van haar betrekking tot de tegengestelde dingen.

7076. Zij hebben tot gewoonte om aan niemand de dingen te zeggen die zij weten, maar nochtans van allen de dingen te willen weten welke die weten; maar met hun gezelschap vergemeenschappen zij alle dingen, en wel dermate dat de dingen die de een weet, allen weten, en de dingen die allen weten, een ieder daar weet.

7077. Omdat de geesten van Mercurius zodanig zijn, en steeds overvloed hebben van erkentissen, zijn ze in een zeker soort van trots, n. 6813; vandaar menen zij dat zij zó veel dingen weten dat men nauwelijks méér kan weten; maar er werd aan hen door geesten uit onzen aardbol gezegd, dat zij niet vele dingen weten, maar weinige, en dat de dingen die zij niet weten, naar verhouding oneindig vele zijn; en dat de dingen die zij niet weten, ten opzichte van de dingen die zij weten, zijn zoals de wateren van den grootsten oceaan ten opzichte van de wateren van een heel klein bronnetje. Opdat zij zouden weten, dat het aldus was, werd het gegeven dat een zekere engellijke geest met hen zou spreken, en hun in het algemeen zou zeggen wat zij wisten en wat zij niet wisten, en dat het oneindige vele dingen waren die zij niet wisten; voorts dat zij tot in het eeuwige zelfs niet de algemeenheden der dingen zouden kunnen weten. Hij sprak door engellijke ideeën, veel vaardiger dan zij, en omdat hij ontdekte wat zij wisten en wat zij niet wisten, stonden zij met verbijstering geslagen. Daarna zag ik een anderen Engel met hen spreken; die verscheen op enige hoogte naar rechts: hij somde zeer vele dingen op die zij niet wisten; en daarna sprak hij met hen door veranderingen van staat, waarvan zij zeiden dat zij die niet verstonden; toen zeide hij tot hen dat elke verandering van staat oneindig vele dingen bevat, en eveneens elk kleinste ding dier verandering. Toen zij dit gehoord hadden, vingen zij aan, omdat zij in den trots vanwege de erkentissen waren geweest, zich te vernederen; die vernedering werd uitgebeeld door een omlaaglaten van hun rol (want die schare verscheen toen zoals een rol, vooraan naar links op een zekeren afstand, in het vlak van de streek onder den navel); maar de rol verscheen zoals uitgehold in het midden, en aan de zijden verhoogd; er werd daar ook een wiegeling heen en weder bemerkt; er werd hun ook gezegd wat dat betekende, dat is, wat zij dachten in hun vernedering; en dat zij die aan de zijden verhoogd verschenen, nog niet in enige vernedering waren; en ik zag dat de rol werd gescheiden, en dat zij die niet in de vernedering waren, naar hun kring werden verwezen, terwijl de overigen terugbleven. Omdat de geesten van de planeet Mercurius de geesten van onzen aardbol ontvluchten vanwege

de stoffelijke dingen waarin dezen zijn, en zij gevraagd hadden of dezulken wel Engelen konden worden, n. 6929, kregen zij nu ten antwoord dat de Engel die met hen had gesproken, van dezen aardbol was geweest.

7078. *Men moet weten, dat de geesten van andere aardbollen niet verschijnen binnen de sfeer waar de geesten van onzen aardbol zijn, maar buiten die, sommigen op een groteren, sommigen op een kleineren afstand, en eveneens in verschillende hemelstreken; de oorzaak hiervan is deze, dat de geesten van den enen aardbol niet van een eenderen gemoedsaard en een eender leven zijn als de geesten van een anderen aardbol; voorts omdat zij in den Grootsten Mens andere gebieden samenstellen; de ongelijkheid van den staat des levens maakt dien schijn; maar in den binnensten Hemel verschijnen zij niet wederzijds van elkander gescheiden. De geesten echter van Mercurius verschijnen niet in een bepaalde hemelstreek, noch op een bepaalden afstand, maar zij verschijnen nu eens naar voren, dan weer naar links, dan weer een weinig aan den rug; de oorzaak hiervan is deze, dat het hun geoorloofd is om het heelal te doorzwerven ten einde zich erkentissen te verwerven, en zo het geheugen te verrijken. Hun planeet vertoont zich aan de geesten aan den rug, eender ook de zon der wereld wanneer zij daarover denken, want daarvan verschijnt hoegenaamd niets; dat zij zich aan den rug vertoont, heeft deze oorzaak dat de zon der wereld voor hen die in het andere leven zijn, geheel en al in het duister is, en donkerheid is; de Zon des Hemels echter, of de Heer, verschijnt naar voren vóór het rechteroog, omdat zij daaruit alle licht hebben; het rechteroog immers stemt overeen met het verstandelijk gezicht niet slechts voor zover het wordt belicht door het ware, maar ook voor zover het wordt belicht door het goede, n. 4410; aldus ziet de Heer den mens aan uit het goede, en belicht Hij hem door het goede.*

7079. *Het vervolg over de geesten van de planeet Mercurius aan het einde van het volgende Hoofdstuk.*

Exodus

Vijfde Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

7080. In hetgeen voorafgaat is gezegd wat de naaste is; nu komt het aan de beurt om te zeggen wat de naastenliefde of de liefde is die er zal zijn jegens den naaste.

7081. Het leven zelf van den mens is zijn liefde, en hoedanig de liefde is, zodanig is zijn leven, ja zelfs zodanig is de ganse mens. Maar het is de heersende of de regerende liefde, dat is, de liefde van het ding dat men tot einddoel heeft, die den mens maakt; die liefde heeft aan zich ondergeordend verscheidene liefden, bijzondere en afzonderlijke, die de afleidingen zijn, en onder een andere gedaante verschijnen, maar nochtans hebben deze afzonderlijke liefden de heersende liefde in, en zij richt ze, en door dezelve, als door middellijke doelen, beoogt zij haar einddoel en legt zich daarop toe, welk einddoel het primaire en het laatste van alle doelen is; en dit zowel direct als indirect.

7082. Het zijn twee dingen in de natuurlijke wereld die daar het leven maken, namelijk de warmte en het licht; en het zijn twee dingen in de geestelijke wereld welke daar het leven maken, namelijk de liefde en het geloof; de warmte in de natuurlijke wereld stemt overeen met de liefde in de geestelijke wereld, en het licht in de natuurlijke wereld stemt overeen met het geloof in de geestelijke wereld. Vandaar komt het, dat wanneer warmte of geestelijk vuur wordt gezegd, de liefde wordt verstaan, en dat wanneer geestelijk licht wordt gezegd, het geloof wordt verstaan. Ook is de liefde daadwerkelijk de levenswarmte van den mens; dat immers uit de liefde de mens warm wordt, is bekend; en het geloof is daadwerkelijk het licht van den mens; dat immers uit het geloof de mens wordt verlicht, kan bekend zijn.

7083. De warmte en het licht in de natuurlijke wereld ontstaan uit de zon der wereld; doch de geestelijke warmte en het geestelijk licht, of de liefde en het geloof, ontstaan uit de Zon des Hemels; de Zon des Hemels is de Heer; de Warmte die van Hem als Zon komt, is de Liefde, en het Licht dat van Hem als Zon komt, is het Geloof. Dat de Heer het Licht is, staat vast bij Johannes: “Jezus zeide: Ik ben *het Licht der wereld*; die Mij volgt, zal niet wandelen in de duisternis, maar *zal het Licht des levens hebben*”, VIII: 12; en dat de Heer de Zon is, staat vast bij Mattheus: “Toen Jezus van gedaante was

veranderd, blonk *Zijn aangezicht zoals de Zon*, en *Zijn bekleedselen* werden zoals *het Licht*", xvii: 2.

7084. Uit deze overeenstemming kan men ook weten hoe het gesteld is met het geloof en met de liefde; het geloof zonder de liefde is zoals het licht zonder de warmte, zodanig als het licht van den winter is; en het geloof met de liefde is zoals het licht met de warmte, zodanig als het licht van de lente is; dat in het licht van de lente alle en de afzonderlijke dingen groeien en bloeien, is bekend; en eveneens dat in het licht van den winter alle en de afzonderlijke dingen verstarren en afsterven; eender is het gesteld met het geloof en de liefde.

7085. Omdat het nu de liefde is vanwaar het leven des mensen is, en omdat de ganse mens zodanig is als zijn liefde is, alsmede omdat de liefde de geestelijke verbinding is, zo volgt daaruit dat allen in het andere leven worden vergezelschaft volgens de liefden, want zijn leven, dat is, zijn liefde, volgt een ieder. Zij die in de liefde jegens den naaste en in de liefde tot God zijn, worden vergezelschaft in den Hemel; doch zij die in de zelfliefde en in de wereldliefde zijn, worden vergezelschaft in de hel; de zelfliefde immers is tegengesteld aan de liefde tot God, en de wereldliefde is tegengesteld aan de liefde jegens den naaste.

7086. De liefde tot God wordt er gezegd, en er wordt verstaan de liefde tot den Heer, omdat in Hem de Drievuldigheid is, en Hij de Heer des Hemels is, want "Hij heeft alle mogendheid in den Hemel en op de aarde", Matth. xxviii: 18.

Vijfde Hoofdstuk.

1. En daarna kwamen Moscheh en Aharon, en zij zeiden tot Farao: Aldus zeide JEHOVAH de GOD van Israël: Zend Mijn volk heen, en dat zij Mij een feest houden in de woestijn.
2. En Farao zeide: Wie is JEHOVAH, Wiens stem ik moet horen om Israël heen te zenden; ik ken JEHOVAH niet, en ook zal ik Israël niet heenzenden.
3. En zij zeiden: De GOD der Hebreëen is ons ontmoet; laat ons gaan, ik bid u, den weg van drie dagen in de woestijn, en laat ons slachtofferen aan JEHOVAH onzen GOD, opdat Hij ons niet misschien overvalle met de pest en met het zwaard.
4. En tot hen zeide de koning van Egypte: Waarom, Moscheh en Aharon, trekt gij het volk af van zijn werken; gaat tot uw lasten.
5. En Farao zeide: Ziet, velen zijn nu het volk des lands, en gij hebt hen doen ophouden van hun lasten.
6. En Farao gebood te dien dage den aandrijvers in het volk, en deszelfs bestuurders, door te zeggen:
7. Gij zult voortaan geen kaf meer geven aan het volk om tichelstenen te maken zoals gisteren en eergisteren; zij zullen gaan, en laten zij voor zichzelf kaf verzamelen.
8. En het toegemeten deel der tichelstenen dat zij gisteren en eergisteren makende waren, zult gij op hen leggen, gij zult daarvan niet aftrekken, omdat zij nalatig zijn; daarom schreeuwen zij door te zeggen: Laat ons gaan, laat ons slachtofferen aan onzen GOD.
9. De dienst worde verzwwaard over de mannen, en dat zij dien doen, en niet omzien tot woorden van leugen.
10. En de aandrijvers des volks gingen uit, en deszelfs bestuurders, en zij zeiden tot het volk, door te zeggen: Aldus zeide Farao: Geenszins geef ik ulieden kaf.
11. Gaat gijlieden, neemt u kaf waar gij het gevonden zult hebben, omdat niets hoegenaamd van uw dienst zal worden afgetrokken.
12. En het volk verspreidde zich in het gehele land van Egypte, om stoppelen tot kaf te verzamelen.
13. En de aandrijvers waren dringende door te zeggen: Voleindigt uw werken, het woord van een dag in zijn dag, gelijk toen er kaf was.
14. En geslagen werden de bestuurders der zonen Israëls, die Farao's aandrijvers over hen gesteld hadden, door te zeggen: Waarom hebt

- gijlieden uw gestelde taak niet voleindigd tot het maken van tichelstenen zoals gisteren en eergisteren, ook gisteren, ook heden.
15. En de bestuurders der zonen Israëls kwamen, en schreeuwden tot Farao, door te zeggen: Waarom doet gij zo uw knechten.
  16. Geen kaf wordt gegeven aan uw knechten; en de tichelstenen, zeggen zij tot ons, maakt; en ziet, uw knechten worden geslagen, en uw volk heeft gezondigd.
  17. En hij zeide: Nalatig zijt gij, nalatig; daarom zegt gij: Laat ons gaan, laat ons slachtofferen aan JEHOVAH.
  18. En nu, gaat, dient, en kaf zal u niet gegeven worden, en het toegemeten deel der tichelstenen zult gij geven.
  19. En de bestuurders der zonen Israëls zagen zichzelf in het boze, door te zeggen: Gij zult niet wat ook aftrekken van uw tichelstenen op den dag in zijn dag.
  20. En zij ontmoetten Moscheh en Aharon, staande hun tegemoet toen zij uitgingen van Farao.
  21. En zij zeiden tot hen: JEHOVAH zie op u, en richte, dat gij hebt doen stinken onzen reuk in de ogen van Farao, en in de ogen zijner knechten, om een zwaard te geven in hun hand om ons te doden.
  22. En Moscheh keerde weder tot JEHOVAH, en hij zeide: HEER, waarom hebt Gij dit volk boos gedaan, waarom dit dat Gij mij gezonden hebt?
  23. En van toen af dat ik gekomen ben tot Farao om te spreken in Uw Naam, heeft hij dat volk boos gedaan, en door te bevrijden hebt Gij Uw volk niet bevrijd.

De Inhoud.

7087. In dit Hoofdstuk wordt in den inwendigen zin in voortzetting gehandeld over de bestoking van hen die van de geestelijke Kerk waren, door de valse dingen. Eerst wordt er gehandeld over hen die bestookten, namelijk dat zij aan de Goddelijke vermaning in het geheel geen aandacht schonken; daarop, dat zij daarna nog meer bestookten door begoochelingen en valse verdichtselen binnen te werpen, welke zij die van de geestelijke Kerk waren, niet konden uiteenslaan; en dat zij, omdat zij zo de bestokers niet van zich konden verwijderen, voor het Goddelijke hun beklag deden.

De Inwendige Zin.

7088. Vers, 1, 2, 3, 4. *En daarna kwamen Moscheh en Aharon, en zij zeiden tot Farao: Aldus zeide Jehovah de God van Israël: Zend Mijn volk heen, en dat zij Mij een feest houden in de woestijn. En Farao zeide: Wie is Jehovah, Wiens stem ik moet horen om Israël heen te zenden; ik ken Jehovah niet, en ook zal ik Israël niet heen zenden. En zij zeiden: De God der Hebreëen is ons ontmoet; laat ons gaan, ik bid u, den weg van drie dagen in de woestijn, en laat ons slachtofferen aan Jehovah onzen God, opdat Hij ons niet misschien overvalle met de pest of met het zwaard. En tot hen zeide de koning van Egypte: Waarom, Moscheh en Aharon, trekt gij het volk af van zijn werken; gaat tot uw lasten.* En daarna kwamen Moscheh en Aharon, betekent de Goddelijke Wet en de Leer daaruit; en zij zeiden tot Farao, betekent daaruit de vermaning tot hen die tegen de ware dingen der Kerk zijn; aldus zeide Jehovah de God van Israël, betekent dat het was uit het Goddelijk Menselijke des Heren; zend Mijn volk heen, betekent dat zij daarvan zouden aflaten hen te bestoken; en dat zij Mij een feest houden in de woestijn, betekent opdat zij blijgemoed den Heer vereren in het duistere des geloofs waarin zij zijn; en Farao zeide, betekent de tegengekante gedachte; Wie is Jehovah, Wiens stem ik moet horen, betekent aangaande den Heer, naar Wiens vermaning zij zouden luisteren; om het volk heen te zenden, betekent om af te laten; ik ken Jehovah niet, betekent dat zij zich om den Heer niet bekommeren; en ook zal ik Israël niet heen zenden, betekent dat zij ook niet zullen aflaten van te bestoken; en zij zeiden: De God der Hebreëen is ons ontmoet, betekent dat de God Zelf der Kerk het heeft bevolen; laat ons gaan, ik bid u, den weg van drie dagen in de woestijn, betekent dat zij zullen zijn in een staat die geheel en al verwijderd is van de valse dingen, hoewel in het duistere des geloofs; en laat ons slachtofferen aan Jehovah onzen God, betekent om den Heer te vereren; opdat Hij ons niet misschien overvalle met de pest en met het zwaard, betekent om te vermijden de verdoemenis van het boze en het valse; en tot hen zeide de koning van Egypte, betekent het antwoord van de zijde van hen die in de valse dingen zijn; waarom, Moscheh en Aharon, trekt gij het volk af van zijn werken, betekent dat hun Goddelijke Wet en de Leer hen niet zullen onttrekken aan de zwarigheden; gaat tot uw lasten, betekent dat zij zullen leven in worstelingen.

7089. En daarna kwamen Moscheh en Aharon; dat dit de Goddelijke Wet en de Leer daaruit betekent, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, waarover n. 6752; en uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer van het goede en het ware, waarover

n. 6998. Onder de Goddelijke Wet, die Moscheh uitbeeldt, wordt het Woord verstaan zodanig als het is in zijn inwendigen zin; aldus zodanig als het in de Hemelen is; onder de Leer echter wordt het Woord verstaan zodanig als het is in zijn letterlijken zin, aldus zodanig als het op aarde is; hoezeer die verschillen, kan vaststaan uit de dingen die tot dusver ten aanzien van den inwendigen zin des Woords zijn ontvouwd. Ter toelichting mogen de Tien Geboden dienen, welke in het bijzonder de Wet worden genoemd; de letterlijke zin daar is dat de ouders geëerd moeten worden, dat men niet mag doden, niet boeleren, niet stelen, en meer dingen; doch de inwendige zin is dat de Heer vereerd moet worden, dat men niet mag haten, dat men het ware niet mag vervalsen, en dat men voor zich niet datgene mag opeisen wat des Heren is; aldus worden deze vier geboden van den Decaloog in eden Hemel verstaan; en de overige ook op hun wijze; want in de Hemelen weten zij van geen anderen Vader dan den Heer, weswege zij in plaats van dat de ouders moeten worden geeerd, verstaan dat de Heer vereerd moet worden; in de Hemelen weten zij ook niet wat doden is, want zij leven tot in het eeuwige, maar in plaats van doden verstaan zij haten, en het geestelijke leven van iemand beschadigen; in de Hemelen weten zij evenmin wat boeleren is, en daarom doorvatten zij daarvoor in de plaats het overeenstemmende, namelijk niet het ware vervalsen; voor stelen in de plaats doorvatten zij niet iets aan den Heer ontnemen en hetzelfde voor zich opeisen, zoals het goede en het ware. Zodanig is die Wet, en eveneens het ganse Woord in de Hemelen, aldus zodanig in den inwendigen zin, ja zelfs is die nog dieper, want de meeste dingen die in de Hemelen gedacht en gezegd worden, vallen niet in woorden der menselijke spraak, omdat het daar de geestelijke wereld is, niet echter de natuurlijke; en de dingen die van de geestelijke wereld zijn, gaan de dingen die van de natuurlijke wereld zijn, zo te boven als de niet-stoffelijke dingen die welke stoffelijk zijn; doch omdat nochtans de stoffelijke dingen met die dingen overeenstemmen, kunnen die door de stoffelijke dingen worden uiteengezet, aldus door de natuurlijke spraak, niet echter door de geestelijke; de geestelijke spraak immers is er niet een van stoffelijke woorden, maar van geestelijke woorden, die de ideeën zijn, gemodificeerd in woorden in de geestelijke aura, en uitgebeeld door schakeringen van het hemelse licht, welk licht in zich niets anders is dan het Goddelijk Inzicht en de Goddelijke Wijsheid, voortgaande van den Heer. Uit deze dingen kan vaststaan wat in haar echten zin wordt verstaan onder de Goddelijke Wet, welke Moscheh uitbeeldt, en wat onder de Leer, welke Aharon uitbeeldt.

7090. En zij zeiden tot Farao; dat dit de vermaning betekent tot hen die tegen de ware dingen der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van zeggen, omdat het door Moschee en Aharon geschiedde op Goddelijk Bevel, zijnde de vermaning, zoals eveneens in n. 7033; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het wetenschappelijke dat tegen de ware dingen der Kerk is, waarover n. 6651, 6673, 6683, aldus zij die zodanig zijn. Hier en in hetgeen volgt, wordt gehandeld over hen die, van de geestelijke Kerk zijnde, werden gezaligd door de Komst des Heren in de wereld, en die vóór Zijn Komst in de lagere aarde waren vastgehouden, en daar geteisterd door de valse dingen, dat is, door de hellen, die in de valse dingen uit het boze zijn. Dat land is onder de voetzolen, omringd door de hellen, aan het voorste deel door hen die de ware dingen vervalst en de goede dingen geschonden hebben; aan de rechterzijde door hen die de Goddelijke orde verdraaien, en zich vandaar macht trachten te verwerven; aan den rug door de boze geniën die uit de zelfliefdie in het verborgene het boze tegen den naaste hebben beraamd; diep beneden hen zijn zij die het Goddelijke geheel en al veracht, en de natuur vereerd hebben, en vandaar al het geestelijke van zich hebben verwijderd; door dezulken zijn diegenen omringd die in de lagere aarde zijn, waar vóór de Komst des Heren diegenen in bewaring werden gehouden die van de geestelijke Kerk waren, en daar bestookt werden; maar nochtans werden zij door den Heer beschermd en opgevoerd naar den Hemel met den Heer toen Hij wederopstond; over dezen zie men de dingen die eerder in n. 6854, 6855, 6914, 6945, 7035 zijn gezegd en getoond. De lagere aarde waar diegenen in bewaring werden gehouden die van de geestelijke Kerk waren tot de Komst des Heren, wordt in het Woord ettelijke malen genoemd, zoals bij Jesaja: “Zingt, gij Hemelen, omdat Jehovah het gedaan heeft, *jubelt, gij lagere dingen des lands*, dreunt, gij bergen, van gezang, gij woud en alle boom daarin, omdat Jehovah Jakob heeft verlost, en in Israël Zich heerlijk heeft gemaakt”, XLIV: 23; daar wordt gehandeld over hen die in de lagere aarde zijn, namelijk dat zij werden gezaligd door den Heer; Jakob en Israël zijn de geestelijke Kerk, Jakob de uitwendige Kerk, Israël de inwendige, n. 3305, 4286, 6426. Bij Ezechiël: “Ik zal u doen nederdalen met hen die in den *kuil* nederdalen, tot het volk der eeuwigheid, en Ik zal u doen wonen *in het land der lagere dingen*, in de verlatingen”, XXVI: 20. Bij denzelfde: “*Tot het land der lagere dingen*, in het midden der zonen des mensen, tot hen die in den kuil nederdalen; weswege zich *in de lagere aarde*, alle bomen van Eden, de keur en het voornaamste van Libanon, zullen troosten, allen die water drinken”, XXXI: 14, 16; daar is de lagere aarde, alwaar diegenen waren die van de geestelijke Kerk waren geweest. Heden ten

dage worden ook zij die van de Kerk zijn, en hun ideeën hebben gevuld met wereldlijke en eveneens met aardse dingen, en gemaakt hebben dat de ware dingen des geloofs aan zulke dingen verbonden waren, naar de lagere aarde heengezonden, en daar zijn zij eveneens in worstelingen, en dit totdat die wereldlijke en aardse dingen van de ware dingen des geloofs zijn gescheiden, en zulke dingen zijn ingevoegd, zodat zij niet langer verbonden worden. Wanneer dit is volvoerd, worden zij van daar verheven tot den Hemel; want voordat zulke dingen zijn verwijderd, kunnen zij in genen dele met de Engelen zijn; die dingen immers zijn duisternissen en onreinigheden, die met het licht en de zuiverheid des Hemels niet samenstemmen; die wereldlijke en aardse dingen kunnen niet dan door worstelingen tegen de valse dingen afgescheiden en verwijderd worden. Die worstelingen geschieden op deze wijze: Zij die daar zijn, worden bestookt door begoochelingen en de valse dingen daaruit, welke door de helsen overal in het rond worden uitgezonden, maar zij worden van den Heer door den Hemel afgewend, en dan worden tegelijk ware dingen ingeboezemd; en deze dingen verschijnen alsof zij bij hen waren die in de worstelingen zijn. Vandaar komt het, dat de geestelijke Kerk de strijdende Kerk te noemen is. Maar heden ten dage is zij zelden een strijdende bij iemand in de wereld, want de mens der Kerk houdt, wanneer hij in de wereld leeft, den strijd niet uit, vanwege de bende der bozen in welker midden de mens is; en vanwege het vlees waarin hij is, dat zwak is; de mens kan in het andere leven stevig in de banden van het geweten worden vastgehouden, niet echter aldus in de wereld, want indien hij in de wereld tot iets van wanhoop wordt voortgeleid, zoals het geval pleegt te zijn met hen die in worstelingen zijn, zo verbreekt hij terstond die banden; en indien hij ze verbreekt, zo bezwijkt hij, en indien hij aldus bezwijkt, zo is het met zijn heil gedaan. Vandaar komt het, dat weinigen binnen de Kerk heden ten dage door den Heer worden toegelaten in de worstelingen voor de ware dingen tegen de valse dingen; die worstelingen zijn de geestelijke verzoeking. Men zie ook hetgeen aangaande de lagere aarde en de verwoestingen daar eerder in n. 4728, 4940 tot 4951, 6854 is getoond.

7091. Aldus zeide Jehovah de God van Israël; dat dit betekent uit het Goddelijk Menselijke des Heren, namelijk de vermaning tot hen die tegen de ware dingen der Kerk waren, staat hieruit vast dat onder Jehovah de God van Israël de Heer wordt verstaan naar het Goddelijk Menselijke; dat de Heer is Jehovah in het Woord, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6303, 6281, 6905. Hij wordt de God van Israël genoemd, omdat met Israël het geestelijk Rijk des Heren wordt aangeduid, n. 6426, 6637, en omdat de

Heer door Zijn Komst in de wereld hen die van dat Rijk of van die Kerk waren geweest, heeft gezaligd, n. 6854, 6914, 7035. Dat de God van Israël de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, komt omdat zij die van die Kerk zijn, over al het geestelijke en hemelse, natuurlijke ideeën hebben, en eveneens over het Goddelijke; weswege zij, indien zij niet over het Goddelijke zoals over een Natuurlijk Mens dachten, niet met het Goddelijke door iets van aandoening verbonden zouden kunnen worden; want indien zij over het Goddelijke niet zoals over een Natuurlijk Mens dachten, zo zouden zij over het Goddelijke of geen ideeën, of buitensporige ideeën hebben, en zo het Goddelijke bevuilen. Vandaar komt het dat onder den God van Israël de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, en wel ten aanzien van het Goddelijk Natuurlijke. Dat onder Israël en Jakob in den hoogsten zin de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Natuurlijke, onder Israël ten aanzien van het Inwendig Goddelijk Natuurlijke, en onder Jakob ten aanzien van het uitwendig Goddelijk Natuurlijke, zie men in n. 4570; en dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, gezaligd werden en gezaligd worden door het Goddelijk Menselijke des Heren, n. 2833, 2834; voorts dat de mens der geestelijke Kerk, die Israël is, innerlijk natuurlijk is, n. 4286, 4402. Uit deze dingen nu blijkt waarom de Heer in het Woord wordt geheten Jehovah de God van Israël, en Jehovah de Heilige van Israël. Een ieder kan weten, dat het Goddelijke aldus werd genoemd niet dan alleen in overeenkomst met iets Heiligs dat in den zin der letter niet verschijnt. Dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Natuurlijke wordt verstaan onder den God Israëls, blijkt uit verscheidene plaatsen in het Woord; klaarblijkend uit deze: “Dat Moschee en Aharon, Nadab en Abihu, en zeventig ouderen van Israël, *den God van Israëls zagen*, onder Wiens voeten als het ware een werk van saffiersteen, en als het ware de substantie des Hemels ten aanzien van de reinheid”, Exod. xxiv: 9, 10; dat het de Heer was, en niet Jehovah, Die de Vader wordt genoemd, staat vast uit des Heren woorden bij Johannes: “Niemand heeft ooit God gezien”, 1: 18, “Gij hebt noch Zijn stem ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien”, v: 37. Bij Jesaja: “Ik zal U geven de schatten der duisternis, en de verborgen rijkdommen der geheime plaatsen, opdat Gij moogt bekennen dat Ik Jehovah ben, *die U geroepen heb bij Uw Naam, de God van Israël*”, xlv: 3. Bij Ezechiël: “Boven het hoofd der Cherubim als het ware het aanzien van een saffiersteen, de gelijkenis eens troons; en op de gelijkenis des troons de gelijkenis als het ware *het aanzien eens Mensen* daarboven op zijnde, en hij had het aanzien van vuur en van een regenboog, en van glans rondom”, 1: 26, 27, 28; die dingen worden geheten de heerlijkheid van *Jehovah* en *van den God van Israël*,

ald. Hfdst. I: 28; Hfdst. VIII: 4; Hfdst. IX: 3; Hfdst. X: 19, 20; en eveneens daar waar gehandeld wordt over den Nieuwen Tempel, bij denzelfde, Hfdst. XLIII: 2; Hfdst. XLIV: 2; behalve in verscheidene andere plaatsen, zoals in Jes. XVII: 6; Hfdst. XXI: 10, 17; Hfdst. XXIV: 15; Hfdst. XLI: 17; Psalm XLI: 14; LIX: 6; LXVIII: 9, 36; LXIX: 7; LXXII 18; en elders; voorts eveneens de Heilige Van Israël, Jes. I: 4; Hfdst. V: 19; Hfdst. X: 20; Hfdst. XVII: 7; Hfdst. XXX: II, 12, 15; Hfdst. XLIX: 7; Hfdst. LX: 9, 14; Ezech. XXXIX: 7. Dat de God van Israël en de Heilige van Israël de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, staat eveneens hieruit vast dat Hij wordt geheten Verlosser, Heiland, Maker; Verlosser bij Jesaja: “*Onze Verlosser, Jehovah Zebaoth, Zijn Naam de Heilige van Israël*”, XLVII: 4; voorts Hfdst. XLI: 14; Hfdst. XLIII: 14; Hfdst. XLVIII: 17; Hfdst. LIV: 5. Heiland bij Jesaja, Hfdst. XLIII: 3. Maker bij Jesaja, Hfdst. XLV: II. Uit deze dingen blijkt ook, dat onder Jehovah in het Woord van het Oude Testament geen ander dan de Heer wordt verstaan, want Hij wordt geheten Jehovah God en Heilige Van Israël, Verlosser, Heiland, Maker. Jehovah Verlosser en Heiland bij Jesaja: “Opdat zij weten, alle vlees, dat *Ik Jehovah uw Heiland* ben, en *uw Verlosser*, de Sterke Jacobs”, XLIX: 26. Bij denzelfde: “Opdat gij weet dat *Ik Jehovah, uw Heiland*, en *uw Verlosser*, de Machtige Israëls ben”, LX: 16, alsmede Jesaja, Hfdst. XLIII: 14; Hfdst. XLIV: 6, 24; Hfdst. LIV: 8; Hfdst. LXIII: 16; Psalm XIX: 15. Dat de Heer Israël heeft gezaligd, dat is, hen die van de geestelijke Kerk zijn, bij Jesaja: “Ik zal de barmhartigheden van Jehovah vermelden, de loven van Jehovah, naar alles wat Jehovah ons vergolden heeft, veel in goedheid voor *het huis van Israël*; Hij zeide: *Zeker, Mijn volk zijn zij*, zonen die niet liegen; en *derhalve is Hij hun geworden tot een Heiland*; in al hun benauwdheid had Hij benauwdheid; en *de Engel Zijner aangezichten heeft hen bevrijd, om Zijn liefde*, en Zijn goedgunstigheid; *Deze heeft hen verlost, en heeft hen aangenomen, en heeft hen gedragen al de dagen der eeuwigheid*”, LXIII: vers 7, 8, 9.

7092. Zend Mijn volk heen; dat dit betekent dat zij daarvan zouden aflaten hen te bestoken, staat vast uit de betekenis van heenzenden, wanneer het wordt gezegd tot Farao, door wien het valse wordt aangeduid dat de ware dingen der Kerk bestookt, zijnde aflaten van de bestoking; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier Mijn volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637.

7093. En dat zij Mij een feest houden in de woestijn; dat dit betekent opdat zij blijgemoed den Heer vereren in het duistere des geloofs waarin zij zijn, staat vast uit de betekenis van een feest houden, zijnde de eredienst uit een blijde gezindheid, waarover aanstonds; dat het de Heer is, Wien zij een feest

zouden houden, en Die hier wordt verstaan onder Mij, of onder Jehovah, zie men vlak boven in n. 7091; en uit de betekenis van de woestijn, zijnde het duistere des geloofs, waarover n. 2708, 7055. Dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, betrekkelijk in het duistere des geloofs zijn, zie men in n. 2708, 2715, 2716, 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3241, 3246, 3833, 6289, 6500, 6945. Dat met een feest houden de eredienst uit een blijde gezindheid wordt aangeduid, komt omdat het feest zou worden gehouden tot een weg van drie dagen van Egypte af, aldus in een staat van geen bestoking door de valse dingen, dat is, in een staat van vrijheid; wie immers wordt bevrijd van de valse dingen en van de benauwdheid waarin hij dan is, die zegt blijegemoed Gode dank, aldus houdt hij Hem een feest; ook wordt van de feesten die waren ingesteld bij dat volk, en die er drie aljaarlijks waren, gezegd dat zij waren ingesteld ter herdenking van de bevrijding van de knechtschap in Egypte, dat is, in den geestelijken zin, ter herdenking van de bevrijding van de bestoking van de zijde van de valse dingen, door de Komst des Heren in de wereld. Derhalve was het ook bevolen, dat zij zich dan zouden verblijden; zoals blijkt bij Mozes, waar gehandeld wordt over het feest der tabernakels: “Op het feest der tabernakels zullen zij op den eersten dag nemen de vrucht van den boom der eer, palmtwijgen, en een tak van een dichten boom, en wilgen van den stortvloed, en *gij zult u verblijden voor Jehovah, uw God, zeven dagen*”, Levit. XXIII: 40; met de vrucht van den boom der eer, de palmtwijgen, den tak van den dichten boom, en de wilgen van den stortvloed, wordt de vreugde uit het goede en het ware aangeduid, van het binnenste des mensen tot zijn uitwendige; het goede der liefde, zijnde het binnenste, wordt aangeduid met de vrucht van den boom der eer; het goede des geloofs met de palmtwijgen, het wetenschappelijk ware met den tak van den dichten boom; en het zinlijk ware, zijnde het meest uitwendige, met de wilgen van den stortvloed. Dat het bevolen was die dingen te nemen, kon niet zonder een oorzaak uit de geestelijke wereld zijn, welke oorzaak nooit aan iemand kan blijken tenzij uit den inwendigen zin. Dat zij zich zouden verblijden op het feest der weken, staat ook vast bij Mozes: “Gij zult Jehovah uw God het feest der weken houden, *en gij zult u verblijden voor Jehovah uw God, gij, en uw zoon, en uw dochter, en uw knecht, en uw dienstmaagd, en de Leviet die in uw poorten is*”, Deut. XVI: 10, 11; ook met die woorden wordt in den inwendigen zin de blijdschap uit het goede en het ware aangeduid, van het binnenste tot het uitwendige. Dat er op de feesten blijdschap was, en dat zo een feest houden is blijegemoed vereren, blijkt ook uit deze plaatsen: bij Jesaja: “*Gijlieden zult gezang hebben* zoals van den nacht ter heiliging van het *feest*”, xxx: 29. Bij

Nahum: “Ziet op de bergen de voeten van hem die *evangeliseert, den vrede uitroept; vier, Jehudah, uw feesten*, betaal uw geloften, omdat Belial voortaan niet meer door u zal doorgaan; hij zal geheel worden afgesneden”, I: 15. Bij Zacharia: “De vastingen zullen den huize van Jehudah *tot vreugde, en tot blijdschap, en tot goede feesten* zijn; hebt slechts de waarheid en den vrede lief”, VIII: 19. Bij Hoschea: “Ik zal doen ophouden *alle vreugde, haar feest, haar nieuwe maan*”, II: 10. Bij Amos: “Ik zal *uw feesten* in rouw verkeren, en al uw liederen in weeklage”, VIII: 10. Dat een feest houden de eredienst uit een blijde gezindheid is dat zij bevrijd waren van de knechtschap in Egypte, dat is, in den geestelijken zin, dat zij bevrijd waren van de bestoking door de valse dingen, is duidelijk uit het Paasfeest; dit was bevolen dat het jaarlijks zou worden gevierd op den dag toen zij van Egypte uitgingen, en dit vanwege de bevrijding der zonen Israëls van de knechtschap, dat is, vanwege de bevrijding dergenen die van de geestelijke Kerk waren, uit de valse dingen, aldus uit de verdoemenis; en omdat de Heer hen heeft bevrijd door Zijn Komst, en hen met Zich in den Hemel heeft verheven toen Hij wederopstond, is derhalve dit eveneens met Pasen geschied; dit wordt eveneens aangeduid met des Heren woorden bij Johannes: “Nu is het gericht dezer wereld; nu zal de vorst dezer wereld buiten uitgeworpen worden; Ik echter, zo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal allen tot Mijzelf trekken”, XII: 31, 32.

7094. En Faraó zeide; dat dit de tegengekante gedachte betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde denken, waarover n. 3395; dat het de tegengekante gedachte is van de zijde van hen die bestoken, die door Faraó worden uitgebeeld, blijkt uit hetgeen nu volgt, want Faraó liet in het geheel niet af, maar bezwaarde de zonen Israëls nog meer.

7095. Wie is Jehovah, Wiens stem ik moet horen; dat dit betekent aangaande den Heer naar Wiens vermaning zij zouden luisteren, namelijk de tegengekante gedachte, staat vast uit de betekenis van de stem, zijnde hier de vermaning, omdat het de dingen zijn die Moscheh en Aharon tot Faraó zeiden, waarover n. 7090; en uit de betekenis van horen, zijnde gehoorzamen, waarover n. 2542, 3869, 5017; aldus is de stem horen de vermaning gehoorzamen, of daarnaar luisteren. Dat het de Heer is naar Wiens vermaning hij niet wilde luisteren, komt omdat onder Jehovah in het Woord geen ander dan de Heer wordt verstaan; men zie boven n. 7091.

7096. Om het volk heen te zenden; dat dit betekent om af te laten, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde aflaten, zoals boven n. 7092, namelijk van hen te bestoken die van de geestelijke Kerk zijn, die hier het volk zijn;

dat de zonen Israëls diegenen zijn die van de geestelijke Kerk zijn, zie men in n. 6426.

7097. Ik ken Jehovah niet; dat dit betekent dat zij zich om den Heer niet bekommeren, staat vast uit de betekenis van niet kennen, zijnde zich niet bekommeren, want wie zich om iets niet bekommert, die zegt dat hij het niet kent. Dat onder Jehovah de Heer wordt verstaan, zie men boven in n. 7091. Daarmede dat Farao zegt Jehovah niet te kennen, is het aldus gesteld: De Egyptenaren kenden van den ouden tijd aan Jehovah, ter oorzaak hiervan dat ook in Egypte de Oude Kerk was geweest, zoals klaarblijkend kan vaststaan hieruit dat zij bij zich de uitbeeldende en de aanduidende dingen dier Kerk hebben gehad; de Egyptische hieroglyphen zijn niets anders; met dezelve immers werden de geestelijke dingen aangeduid; ook wisten zij dat zij daadwerkelijk overeenstemden; en omdat zij aanvingen zulke dingen in hun gewijden eredienst te gebruiken en ze te vereren, en ten slotte eveneens te verkeren in magische dingen, en zo vergezelschap te worden aan de duivelse bende in de hel, hebben zij derhalve bij zich de Oude Kerk geheel en al vernietigd. Vandaar komt het, dat met de Egyptenaren in het Woord de verdraaide wetenschappelijke dingen der Kerk worden aangeduid, voorts de valse dingen die tegen de ware dingen der Kerk zijn. Toen in Egypte de Goddelijke eredienst aldus was verdraaid, was het hun eveneens niet langer geoorloofd Jehovah te vereren, en ten slotte zelfs niet te weten dat Jehovah de God der Oude Kerk was geweest, en dit te dien einde dat zij den Naam van Jehovah niet zouden ontwijden. Dat de Naam van Jehovah ook te dien tijde bekend is geweest, en dit voordat deze wederom aan de nakomelingen van Abraham door Moscheh op den berg Choreb werd te kennen gegeven, blijkt duidelijk hieruit dat Bileam, die uit Syrië was, niet slechts Jehovah kende, maar Hem ook aanbad, en eveneens aan Hem slachtofferde, Num. Hfdst. xxii, xxiii, xxiv. Uit deze dingen nu kan men weten, waarom Farao zeide: Wie is Jehovah, Wiens stem ik moet horen om het volk heen te zenden; ik ken Jehovah niet. Doch omdat door Farao diegenen in de hellen worden uitgebeeld die in de valse dingen zijn, en hen bestoken die van de geestelijke Kerk zijn, moet derhalve worden gezegd, hoe het met dezen is gesteld: Zij die in de hellen zijn, en diegenen bestoken die van de geestelijke Kerk zijn, zijn merendeels uit dezulken die hebben gezegd dat het geloof-alleen zaligt, en toch een leven hebben geleefd dat tegen het geloof indruist; en omdat na den dood van het lichaam het leven aanblijft, aldus het boze dat zij gedacht, beraamd, en gedaan hebben, plooiën zij derhalve om de boze dingen van hun leven te verdedigen, de dingen aan waarvan zij gezegd hebben dat zij des

geloofs zijn, of zij verwerpen ze geheel en al; maar opdat zij de ware dingen des geloofs niet misbruiken, worden zij daarvan beroofd, en wanneer zij van deze zijn beroofd, grijpen zij valse dingen aan die geheel en al tegen de ware dingen des geloofs zijn, en daarna bestoken zij door de valse dingen hen die in de ware dingen zijn; dit is dan voor hen het verkwikkelijke des levens; verscheidenen van hen leren ook, om zich macht te verwerven, magische dingen aan; dit doen zij die door verschillende kunstgrepen, die zij in de wereld uitdachten, den naaste hebben bedrogen, en tengevolge van het welslagen daarin alle dingen daarna aan hun eigen voorzichtigheid hebben toegeschreven. Zij die zodanig zijn geworden, erkennen den Vader, Schepper van het heelal, niet echter den Heer; van den Heer zeggen zij zoals hier Farao zegt van Jehovah: Wie is Jehovah, ik ken Jehovah niet; ja zelfs is er, zoals er de universele sfeer des Hemels is vol van de erkenning en de liefde des Heren, evenzo een universele sfeer der hellen vol van de ontkenning van den Heer en van haat tegen Hem; ook verdragen zij niet, dat Hij met name genoemd wordt. Die helsen zijn zodanig, dat zij door vermaningen en bedreigingen niet aflaten; zo groot immers is het verkwikkelijke huns levens om de rechtschapenen te bestoken, en om hen af te brengen van de erkenning des Heren en van het geloof in Hem; dat verkwikkelijke zelf huns levens wordt vermeerderd door de vermaningen om af te laten; daarvandaan immers geloven zij dat het binnenkort gedaan is met hen die zij bestoken. Dezen nu zijn het, die onder Farao en onder de Egyptenaren in het bijzonder worden verstaan.

7098. En ook zal ik Israël niet heenzenden; dat dit betekent dat zij ook niet zullen aflaten van te bestoken, staat vast uit hetgeen boven in n. 7092, 7096, is gezegd.

7099. En zij zeiden: De God der Hebreëen is ons ontmoet; dat dit betekent dat de God Zelf der Kerk het heeft bevolen, staat vast uit de betekenis van de Hebreëen, zijnde zij die van de Kerk zijn, waarover n. 6675, 6684, 6738; en uit de betekenis van ontmoeten, zijnde bevelen, waarover n. 6903.

7100. Laat ons gaan, ik bid u, den weg van drie dagen in de woestijn; dat dit betekent dat zij zullen zijn in een staat die geheel en al verwijderd is van het valse, hoewel in het duistere des geloofs, zie men in n. 6904, alwaar eendere woorden staan.

7101. En laat ons slachtofferen aan Jehovah onzen God; dat dit betekent om den Heer te vereren, zie men in n. 6905, alwaar eveneens eendere woorden staan.

7102. Opdat Hij ons niet misschien overvalle met de pest en met het zwaard; dat dit betekent om te vermijden de verdoemenis van het boze en het valse,

staat vast uit de betekenis van niet misschien overvalle, zijnde opdat zij zich niet erin stortten, namelijk in de verdoemenis; uit de betekenis van de pest, zijnde de verdoemenis van het boze, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het zwaard, zijnde de verwoesting van het ware, voorts de bestraffing van het valse, waarover n. 2799, aldus eveneens de verdoemenis, want de bestraffing van het valse, het ware verwoest zijnde, is de verdoemenis. In het Woord wordt van vier geslachten van verwoestingen en bestraffingen melding gemaakt, namelijk van het zwaard, den honger, boze wilde dieren, en de pest; en met *het zwaard* wordt aangeduid de verwoesting van het ware en de bestraffing van het valse; met *den honger* de verwoesting van het goede en de bestraffing van het boze; met *het boze wilde dier* de bestraffing van het boze uit het valse; met de *pest* de bestraffing van het boze dat niet uit het valse, maar uit het boze is; en omdat de bestraffing wordt aangeduid, wordt ook de verdoemenis aangeduid, want deze is de bestraffing van hen die in het boze volhardden. Over deze vier geslachten van bestraffingen aldus bij Ezechiël: “Wanneer Ik *Mijn vier boze gerichten, het zwaard, en den honger, en het boze wilde dier, en de pest* zal gezonden hebben over Hierosolyma, om daaruit den mens en het beest af te snijden,” XIV: 21; bij denzelfde: “Ik zal zenden over u *den honger, en het boze wilde dier, en u van kinderen beroven, en de pest en het bloed* zal door u heengaan; vooral het *zwaard* zal Ik aanbrengen over u”, v: 17. Dat met de pest de bestraffing van het boze wordt aangeduid, en de verdoemenis ervan, blijkt uit deze volgende plaatsen; bij Ezechiël: “Zij die in de woestenijen zijn, *zullen door het zwaard sterven*; en hij die op de aangezichten des velds is, hem zal Ik geven aan *het wilde dier* om te verslinden; en zij die in de vestingen en in de holen zijn, *zullen door de pest sterven*”, XXXIII: 27; in de woestenijen door het zwaard sterven, staat voor in de verwoesting van het ware en dus in de verdoemenis van het valse zijn; die op de aangezichten des velds is, gegeven worden aan het wilde dier om te verslinden, voor de verdoemenis van hen die in het boze uit het valse zijn; zij die in de vestingen en in de holen zijn, sterven door de pest, voor de verdoemenis van het boze dat zich versterkt door het valse. Bij den-zelfde: “*Het zwaard van buiten, en de pest, en de honger van binnen; die in het veld is, zal door het zwaard sterven*; die echter in de stad is, hem zullen *de honger en de pest* verteren”, VII: 15; het zwaard voor de verwoesting van het ware en de verdoemenis van het valse; de honger en de pest voor de verwoesting van het goede en de verdoemenis van het boze; van het zwaard wordt gezegd van buiten, en van den honger en de pest van binnen, omdat de verwoesting van het ware buiten is, de verwoesting echter van het goede binnen; doch wanneer men leeft volgens het valse, zo

wordt de verdoemenis aangeduid met die in het veld is, zal door het zwaard sterven; en wanneer men leeft in het boze dat door het valse wordt verdedigd, zo wordt de verdoemenis aangeduid met die in de stad is, hem zullen de honger en de pest verteren. In Leviticus: “*Aanbrengen zal Ik over u een zwaard dat de wraak des verbonds zal wreken; waar, indien gij u vergadert in uw steden, Ik de pest zal zenden in het midden van u, en u overgeven in de hand des vijands; terwijl Ik u den stok des broods zal breken*”, xxvi: 25, 26; hier eveneens het zwaard voor de verwoesting van het ware en de verdoemenis van het valse; de pest voor de verdoemenis van het boze; de verwoesting van het goede, welke met den honger wordt aangeduid, wordt daarmede beschreven dat Hij hun den stok des broods zal breken; met de steden waarin zij zich zullen vergaderen, worden desgelijks als boven de valse dingen aangeduid waarmede zij de boze dingen verdedigen; dat de steden de ware dingen zijn, aldus in den tegengestelden zin de valse dingen, zie men in n. 402, 2268, 2712, 2943, 3216, 4492, 4493. Bij Ezechiël: “Daarom dat gij Mijn heiligdom hebt verontreinigd met al uw gruwelen, zal een derde deel van u *door de pest sterven*, en zij zullen door den *honger* verteerd worden in het midden van u; daarna zullen zij, een derde, *door het zwaard vallen* rondom u; een derde zal Ik ten slotte in allen wind verstrooien, zodat *Ik het zwaard zal uittrekken* achter hen”, v: 12; de honger voor de verdoemenis van het boze, het zwaard voor de verdoemenis van het valse; in allen wind verstrooien, en het zwaard uittrekken achter hen, voor de ware dingen verstrooien, en de valse dingen aangrijpen. Bij Jeremia: “Indien zij brandoffer of spijsoffer offeren, Ik zal er Mijn goedkeuring niet aan hechten, maar door *het zwaard, den honger, en de pest zal Ik hen verteren*”, xiv: 12. Bij denzelfde: “Slaan zal Ik de inwoners dezer stad, en den mens en het beest; *door een grote pest zullen zij sterven*; daarna zal Ik Zedekia, den koning van Jehudah, en zijn knechten, en het volk, en hen die in deze stad overgebleven zijn *van de pest, en van het zwaard, en van den honger*, geven in de hand van Nebuchadnezar; die in deze stad zal gebleven zijn, zal sterven door *het zwaard, en den honger, en de pest*; die echter zal uitgegaan zijn, en zal afgevallen zijn tot de Chaldeën die ulieden belegeren, die zal leven, en zijn ziel zal hem tot een buit zijn”, xxi: 6, 7, 9. Bij denzelfde: “Zenden zal Ik tot hen *het zwaard, den honger, en de pest*, totdat zij verteerd worden van op het land”, xxiv: 10; daar wordt ook met het zwaard de verwoesting van het ware aangeduid, met den honger de verwoesting van het goede, met de pest de verdoemenis; bovendien met het zwaard, den honger, en de pest in de volgende plaatsen: Jerem. xxvii: 8; Hfdst. xxix: 17, 18; Hfdst. xxxii: 24, 36; Hfdst. xxxiv: 17; Hfdst. xxxviii: 2; Hfdst. xlii: 17, 22;

Hfdst. XLIV: 13; Ezech. XII: 16. Omdat die drie dingen in hun orde op elkander volgen, werden derhalve die drie dingen aan David voorgelegd door den profeet Gad, namelijk: “Of komen zullen zeven jaren van *bonger*; of zal hij drie maanden vlieden voor de vijanden; of zullen er drie dagen van *pest* in het land zijn”, II Sam. XXIV: 13; vluchten voor de vijanden staat voor het zwaard. Bij Amos: “*Ik heb tot u de pest gezonden* in den weg van Egypte, Ik heb uw jongemannen gedood *door het zwaard*, met de gevangenschap uwer paarden”, IV: 10; de pest in den weg van Egypte, voor de verwoesting van het goede door de valse dingen, die de weg van Egypte zijn; Ik heb de jongemannen gedood met de gevangenschap der paarden, voor de verwoesting van het ware; met de jongemannen worden de ware dingen aangeduid, en met de paarden de verstandelijke dingen, n. 2761, 2762, 3217, 5321, 6534. Bij Ezechiël: “*De pest* en het *bloed* zal door u heengaan”, v: 17. Bij denzelfde: “Ik zal in haar zenden *de pest* en *het bloed* op haar straten”, XXVIII: 23; daar staat de pest voor het geschonden goede, en het bloed voor het vervalste ware; dat het bloed het vervalste ware is, zie men in n. 4735, 6978. Bij David: “Gij zult niet vrezen voor den schrik des nachts, voor den pijl die des daags vliegt, *voor de pest* die in de donkerheid sluipt, voor den dood die verwoest op den middag”, Psalm XCI: 5, 6; de schrik des nachts, voor het valse dat in het verborgene is; de pijl vliegt des daags, voor het valse dat in het openlijke is; de pest die in de donkerheid sluipt, voor het boze dat in het verborgene is; de dood verwoest op den middag, voor het boze dat in het openlijke is; dat de pest het boze en de verdoemenis van het boze is, blijkt hieruit dat er wordt gezegd de dood, die daar alleen van de pest wordt onderscheiden doordat van den dood wordt gezegd dat hij verwoest op den middag, en van de pest dat zij in de donkerheid sluipt. Bij denzelfde: “Hij richtte een weg voor Zijn toorn; Hij onttrok hun ziel niet van den dood, en Hij besloot hun leven met de *pest*”, Psalm LXXVIII: 50; daar aangaande de Egyptenaren; de pest staat voor elk geslacht van het boze, en de verdoemenis ervan.

7103. En tot hen zeide de koning van Egypte; dat dit het antwoord betekent van de zijde van hen die in de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van zeggen wanneer het door Farao geschiedt tot Moscheh en Aharon, zijnde de tegengekante gedachte zoals boven n. 7094, aldus de gedachte die van het antwoord is; en uit de uitbeelding van Farao of van den koning van Egypte, zijnde het valse wetenschappelijke, waarover n. 6651, 6679, 6683, 6692, aldus zij die in de valse dingen zijn.

7104. Waarom, Moscheh en Aharon, trekt gij het volk af van zijn werken; dat dit betekent dat hun Goddelijke Wet en de Leer hen niet zullen onttrekken

aan de zwaarigheden, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, waarover 6723, 6752; uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Heer ten aanzien van de Leer daaruit, waarover n. 6998, 7009; uit de betekenis van aftrekken, zijnde onttrekken aan; en uit de betekenis van de werken, zijnde de zwaarigheden; want de werken waren moeiten, en eveneens lasten, zoals volgt, aldus zwaarigheden tengevolge van de worstelingen, die met de werken en de lasten in den inwendigen zin worden aangeduid.

7105. Gaat tot uw lasten; dat dit betekent dat zij zullen leven in worstelingen, staat vast uit de betekenis van gaan, zijnde leven, waarover n. 3335, 4882, 5493, 5605; en uit de betekenis van de lasten, zijnde de bestokingen door de valse dingen, waarover n. 6757, aldus de worstelingen tegen dezelve.

7106. *Vers 5, 6, 7, 8, 9. En Farao zeide: Ziet, velen zijn nu het volk des lands, en gij hebt hen doen ophouden van hun lasten. En Farao gebood te dien dage den aandrijvers in het volk, en deszelfs bestuurders, door te zeggen: Gij zult voortaan geen kaf meer geven aan het volk om tichelstenen te maken zoals gisteren en eergisteren; zij zullen gaan, laten zij voor zichzelf kaf verzamelen. En het toegemeten deel der tichelstenen dat zij gisteren en eergisteren makende waren, zult gij op hen leggen, gij zult daarvan niet aftrekken, omdat zij nalatig zijn; daarom schreeuwen zij door te zeggen: Laat ons gaan, laat ons slachtofferen aan onzen God. De dienst worde verzuwaard over de mannen, en dat zij dien doen, en niet omzien tot woorden van leugen.* En Farao zeide, betekent den wil van hen die de ware dingen der Kerk bestoken; ziet, velen zijn nu het volk des lands, betekent de veelheid dergenen die van de geestelijke Kerk zijn; en gij hebt hen doen ophouden van hun lasten, betekent dat zij nog niet genoeg hebben bestookt; en Farao gebood te dien dage, betekent de begeerte om de ware dingen der Kerk te bestoken terwijl zij in dien staat zijn; den aandrijvers in het volk, en deszelfs bestuurders, door te zeggen, betekent hen die van het dichtst nabij bestoken, en die van het dichtst nabij opnemen; gij zult voortaan geen kaf meer geven aan het volk, betekent de laagste wetenschappelijke dingen, die de meest algemene van alle zijn; om tichelstenen te maken, betekent tot verdichtselen en valse dingen, die zullen worden ingeworpen; zoals gisteren en eergisteren, betekent niet als in den vorigen staat; zij zullen gaan, en laten zij voor zichzelf kaf verzamelen, betekent dat zij zich die laagste wetenschappelijke dingen zelf mogen verwerven; en het toegemeten deel der tichelstenen dat zij gisteren en eergisteren makende waren, zult gij op hen leggen, betekent dat de verdichtselen en de valse dingen in een overvloed zoals tevoren, moesten worden ingeworpen; gij zult daarvan niet aftrekken,

betekent zonder vermindering; omdat zij nalatig zijn, betekent omdat zij niet genoeg bestreden zijn; daarom schreeuwen zij door te zeggen: Laat ons gaan, laat ons slachtofferen aan onzen God, betekent dat zij vandaar zulk een sterke gedachte hebben over zulk een eredienst; de dienst worde verzuurd over de mannen, betekent dat de bestrijding vermeerderd moet worden; en dat zij dien doen, betekent opdat er uitwerking zij; en niet omzien tot woorden van leugen, betekent opdat zij zich niet keren tot de ware dingen.

7107. En Farao zeide; dat dit den wil betekent van hen die de ware dingen der Kerk bestoken, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de wil, waarover aanstonds; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die de ware dingen der Kerk bestoken, waarover n. 6651, 6679, 6683, aldus hen bestoken die van de geestelijke Kerk zijn, want van hen wordt gezegd dat zij in de ware dingen der Kerk zijn. Dat zeggen willen of den wil betekent, komt omdat het de dingen in zich sluit die volgen; want wanneer iemand iets wil, zo zegt hij het uit; omdat *hij zegt* de dingen insluit die volgen, betekent het vandaar verschillende dingen, zoals een bevel, n. 7036; een vermaning, n. 5012, 7033, 7090; een vergemeenschapping, n. 3060, 4131, 6228; een gedachte, n. 7094, eigenlijk de doorvatting, n. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2862, 3509, 5687.

7108. Ziet, velen zijn nu het volk des lands; dat dit de veelheid betekent dergenen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van het volk des lands, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 2928; het volk immers betekent hen die in de ware dingen des geloofs zijn, n. 1259, 1260, 3581; en het land betekent de Kerk, waarover n. 662, 1066, 1067, 1262, 1733, 1850, 2117, 2118 einde, 3355, 4447, 4535, 4577.

7109. En gij hebt hen doen ophouden van hun lasten; dat dit betekent dat zij nog niet genoeg hebben bestookt, staat vast uit de betekenis van de lasten, zijnde de bestokingen door de valse dingen, en vandaar de worstelingen, waarover n. 6757, 7104, 7105; vandaar is doen ophouden van de lasten, dat zij niet genoeg hebben bestookt.

7110. En Farao gebod te dien dage; dat dit de begeerte betekent om de ware dingen der Kerk te bestoken terwijl zij in dien staat zijn, staat vast uit de betekenis van gebieden, zijnde het bevel, en omdat het bevel der bozen de begeerte inheeft van het boze te doen, daaruit immers komt het bevel van de zijde van hen, wordt daarom met hij gebod ook de begeerte aangeduid; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die de ware dingen der Kerk bestoken, waarover n. 6651, 6679, 6683; en uit de betekenis van den dag, zijnde de staat, waarover n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850.

7III. Den aandrijvers in het volk, en deszelfs bestuurders, door te zeggen; dat dit betekent hen die van het dichtst nabij bestoken, en die van het dichtst nabij opnemen, staat vast uit de betekenis van de aandrijvers, zijnde zij die tot dienen aandrijven, waarover n. 6852; en omdat dit geschiedt door bestokingen, worden met de aandrijvers ook diegenen aangeduid die bestoken, maar zij die van het dichtst nabij bestoken, waarover beneden; en uit de betekenis van de bestuurders, zijnde zij die van het dichtst nabij opnemen; de bestuurders immers waren uit de zonen Israëls, doch de aandrijvers uit de Egyptenaren, zoals blijkt uit hetgeen volgt; aldus zijn in den inwendigen zin de bestuurders zij die van het dichtst nabij opnemen, en de aandrijvers zij die van het dichtst nabij bestoken. Wie zij zijn, kan men weten uit diegenen in het andere leven die bestoken en valse en boze dingen inwerpen, en uit hen die ze opnemen en vergemeenschappen; zij die bestoken en valse en boze dingen inwerpen, zijn de hellen, maar om het te kunnen bewerkstelligen, zenden zij afgezanten van zich uit door wie zij handelen; die verschijnen niet ver van hen die bestookt worden; dit geschiedt deswege opdat de gedachten en de bedoelingen van verscheidenen worden geconcentreerd; anders zouden zij verstrooid worden; die afgezanten verschijnen op hun bepaalde plaatsen in de wereld der geesten, en uit de plaatsen zelf waar zij verschijnen, kan men kennen uit welke hel zij zijn; sommigen verschijnen boven het hoofd op verschillende hoogte, en in verschillende schuinte; sommigen nabij het hoofd ter rechter-, hetzij ter linkerzijde, ook daarachter; sommigen beneden het hoofd, verschillend ten opzichte van het lichaam, en in vlakken van het hoofd tot aan de voetzolen; zij vloeien in met zulke dingen die door de hel worden uitgeworpen; en de dingen die invloeien, voelt de geest of de mens niet anders, en vandaar weet hij daaromtrent niet anders dan dat zij in hemzelf zijn, dat is, dat hijzelf die dingen denkt en van plan is; die afgezanten worden subjecten genoemd, over wie men zie hetgeen uit ondervinding eerder in n. 4403, 5856, 5983 tot 5989 is getoond. Omdat dezen van het dichtst nabij bestoken, worden zij met de aandrijvers aangeduid. Zij echter die van genen opnemen en het vergemeenschappen, zijn de bestuurders, en het zijn bemiddelende geesten; de bestuurders immers waren, zoals boven werd gezegd, uit de zonen Israëls, maar de aandrijvers uit de Egyptenaren. Bestuurders werden bij het Israëlietische en het Joodse volk diegenen geheten die zouden zeggen wat zij zouden verrichten, en die zouden gebieden; en daarom zaten ook zij met de rechters en de ouderen in de poorten, en spraken zij tot het volk de dingen die gericht werden, voorts eveneens de dingen die door den leider werden bevolen, zoals kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Moscheh: “Rechters en *bestuurders* zult gij

stellen in al uw poorten naar uw stammen, die het volk zullen richten met een gericht der gerechtigheid”, Deut. xvi: 18. Bij denzelfde: “Wanneer zij zullen uitgaan tot den oorlog, zal de priester tot het volk spreken, en aanmanen niet te vrezen; daarna *zullen de bestuurders zeggen* dat wie een huis heeft gebouwd, zal wederkeren, en eveneens de vreesachtigen”, Deut. xx: 5, 8, 9. Bij Joschua: “Joschua gebood den *bestuurders om tot het volk te zeggen* dat zij teerkost zouden bereiden alvorens den Jordaan over te gaan”, i: 10, 11. Bij denzelfde: “Aan het einde van drie dagen geschiedde het, toen de *bestuurders* door het midden van het kamp heengingen, en *geboden* dat zij, wanneer zij de ark des verbonds van Jehovah zagen, ook verreizen zouden”, iii: 2, 3. Dat de bestuurders diegenen waren die over het volk waren aangesteld, onderscheiden van deszelfs vorsten, zie men in Deut. i: 15; onderscheiden van de ouderen, Deut. xxxi: 28; en eveneens van de rechters, Josch. viii: 33.

7112. Gij zult voortaan geen kaf meer geven aan het volk; dat dit de laagste wetenschappelijke dingen betekent, en de meest algemene van alle, staat vast uit de betekenis van het kaf of het stro, zijnde de wetenschappelijke ware dingen, waarover n. 3114; en wel de laagste wetenschappelijke dingen, en de meest algemene van alle, want de laagste spijs in den geestelijken zin, is stro of kaf, omdat het de spijs van de beesten is. Laagste wetenschappelijke dingen worden de dingen geheten die vol begoochelingen der zinnen zijn, die de bozen misbruiken om de goede en de ware dingen te verdraaien, en om aldus de boze en de valse dingen in bescherming te nemen, want die wetenschappelijke dingen kunnen vanwege de begoochelingen ten gunste van de beginselen van het valse, en van de begeerten van het boze gekeerd worden; zulke dingen zijn ook de meest algemene van alle, en indien deze niet met minder algemene en met bijzondere ware dingen worden gevuld, kunnen zij aan de valse en de boze dingen van dienst zijn; maar naar gelang zij met ware dingen worden gevuld, zijn zij minder van dienst. Zulke dingen zijn het waarmede zij die het geloof-alleen in de wereld hebben beleden, en toch een leven van het boze hebben geleefd, in het andere leven de recht-schapenen bestoken; doch omdat die dingen door de Engelen worden uiteengeslagen, wordt nu gezegd dat zij voortaan geen kaf meer zouden geven om tichelstenen te maken, dat is, dat zij die niet zouden toevoegen aan de verdichtselen en de valse dingen die zouden worden ingeworpen. Dit is de inwendige zin dezer woorden, welke weliswaar verwijderd schijnt van den zin der letter; maar men moet weten, dat er niets is in de natuurlijke wereld wat niet overeenstemt met het ene of andere ding in de geestelijke wereld; en de Engelen bij den mens verstaan alle dingen geestelijk die de mens natuurlijk verstaat; zij weten niet wat kaf is, noch wat

tichelstenen zijn; zulke dingen waren hun bekend toen zij in de wereld waren, maar die werden aan de vergetelheid prijs gegeven toen zij in den Hemel kwamen, omdat zij daar de geestelijke dingen hebben aangetrokken; vandaar komt het, dat de Engelen, wanneer zij de ideeën van zulke dingen bij den mens ontwaren, deze in overeenstemmende geestelijke dingen verkeren. Dat het kaf of het stro het laagste wetenschappelijke is, en de tichelstenen de verdichtselen en de valse dingen zijn, kan uit verscheidene dingen vaststaan; de kruidachtige dingen immers zijn niets anders, alsmede de stro-achtige dingen; de zaden echter, gerst, tarwe, en eendere, zijn de innerlijke ware en goede dingen; en de niet gemaakte stenen zijn de ware dingen.

7113. Om tichelstenen te maken; dat dit betekent tot verdichtselen en valse dingen die zullen worden ingeworpen, staat vast uit de betekenis van tichelstenen maken, zijnde valse dingen verzinnen, waarover n. 1296, 6669. In den historischen zin der letter wil het zeggen, dat de zonen Israëls tichelstenen zouden maken, en dat dezen zo als het ware valse dingen zouden verzinnen; maar in den inwendigen zin wordt aangeduid dat de helsen, die in de valse dingen zijn, die dingen inwierpen; en omdat deze dingen, zoals eerder is gezegd, verschijnen bij hen die ze opnemen, is de zin der letter volgens den schijn, welke evenwel wordt ontfouwd door den inwendigen zin; dat er zeer vele zodanige dingen in den zin der letter zijn, zie men in n. 5094, 6400, 6948.

7114. Zoals gisteren en eergisteren; dat dit betekent niet als in den vorigen staat, staat vast uit de betekenis van gisteren en eergisteren, zijnde het voorbijgegene, waarover n. 6983; en omdat alle tijden staten betekenen, n. 2625, 2788, 2837, 3254, 3356, 4814, 4882, 4901, 4916, betekent aldus gisteren en eergisteren den vorigen staat.

7115. Zij zullen gaan, en laten zij voor zichzelf kaf verzamelen; dat dit betekent dat zij zich die laagste wetenschappelijke dingen zelf mogen verwerven, staat vast uit de betekenis van verzamelen, zijnde verwerven; en uit de betekenis van het kaf, zijnde de laagste wetenschappelijke dingen, waarover vlak boven n. 7112.

7116. En het toegemeten deel der tichelstenen dat zij gisteren en eergisteren makende waren, zult gij op hen leggen; dat dit betekent dat de verdichtselen en de valse dingen in een overvloed als in den vorigen staat, moesten worden ingeworpen, staat vast uit de betekenis van het toegemeten deel, zijnde de overvloed, hier de zelfde overvloed; uit de betekenis van de tichelstenen, zijnde de verdichtselen en de valse dingen, waarover vlak boven n. 7113; uit de betekenis van gisteren en eergisteren, zijnde de vorige staat, waarover ook vlak boven n. 7114; en uit de betekenis van op hen leggen, zijnde inwerpen, omdat

daarvan wordt gesproken met betrekking tot de verdichtselen en de valse dingen; uit deze dingen blijkt dat met het toegemeten deel der tichelstenen dat zij gisteren en eergisteren makende waren, zult gij op hen leggen, wordt aangeduid dat de verdichtselen en de valse dingen in een overvloed als in den vorigen staat, moesten worden ingeworpen.

7117. Gij zult daarvan niet aftrekken; dat dit betekent zonder vermindering, staat zonder ontvouwing vast.

7118. Omdat zij nalatig zijn; dat dit betekent omdat zij niet genoeg bestreden zijn, staat vast uit de betekenis van nalatig zijn, zijnde niet genoeg bestookt zijn door de valse dingen, aldus niet genoeg bestreden. Hoe het hiermede is gesteld, kan men ook weten uit hen die worden bestookt door de valse dingen in het andere leven; zij die bestoken, verhinderen, zoveel als zij kunnen, dat de rechtschapenen die zij bestoken, over den Heer denken; zodra iets van gedachte openlijk aangaande den Heer invalt, nemen zij het terstond weg, hetgeen zij handig weten te doen; maar omdat de gedachte aangaande den Heer bij hen die bestookt worden, nochtans universeel is, aldus te innerlijk dan dat zij uitkomt, want zij vloeit door den Hemel in, komen zij derhalve, zodra zij niet worden bestookt, in de gedachte aangaande den Heer; hetgeen immers uit den Hemel invloeit en universeel regeert, onthult zich in al het vrije; uit deze dingen blijkt wat van deze woorden, namelijk: “omdat zij nalatig zijn; daarom schreeuwen zij door te zeggen: Laat ons gaan, laat ons slachtofferen aan onzen God”, de inwendige zin is.

7119. Daarom schreeuwen zij door te zeggen: Laat ons gaan, laat ons slachtofferen aan onzen God; dat dit betekent dat zij vandaar zulk een sterke gedachte hebben over zulk een eredienst, staat vast uit de betekenis van schreeuwen, zijnde hier de gedachte; met zeggen en spreken immers wordt de gedachte aangeduid, n. 2271, 2287, 7094; derhalve ook met schreeuwen, maar met schreeuwen een sterke gedachte en met het volle voornemen om te doen; vandaar wordt er gezegd zulk een sterke gedachte; uit de betekenis van aan hun God slachtofferen, zijnde de eredienst des Heren, waarover n. 6905, 7101; maar omdat Farao zeide dat hij Jehovah niet kende, n. 7095, 7097, en omdat de Egyptenaren afkerig waren van slachtoffers, n. 1343, voorts omdat Moscheh zeide dat zij zouden heengaan een weg van drie dagen in de woestijn, n. 6904, 7100, wordt derhalve gezegd zulk een eredienst.

7120. De dienst worde verzaard over de mannen; dat dit betekent dat de bestrijding vermeerderd moet worden, staat vast uit de betekenis van verzaard worden, zijnde vermeerderd worden; uit de betekenis van den dienst, wanneer het wordt gezegd door hen die door valse dingen bestoken,

zijnde de bedoeling om te onderjukkan, waarover n. 6666, 6670, 6671, aldus de bestrijding, want door de bestrijding trachten zij te onderjukkan; en uit de betekenis van de mannen, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn; er zijn twee woorden in de oorspronkelijke taal die den *mens* betekenen; het ene is Adam, en het andere Enosch; onder den mens die Adam wordt genoemd, wordt de mens der hemelse Kerk verstaan; doch onder den mens die Enosch wordt genoemd, wordt de mens der geestelijke Kerk verstaan; hier worden de *mannen* uitgedrukt met Enosch, omdat er wordt gehandeld over hen die van de geestelijke Kerk zijn.

7121. En dat zij dien doen; dat dit betekent opdat er uitwerking zij, staat zonder ontvouwing vast.

7122. En niet omzien tot woorden van leugen; dat dit betekent opdat zij zich niet keren tot de ware dingen, staat vast uit de betekenis van omzien, zijnde zich keren; en uit de betekenis van de woorden van leugen, wanneer het wordt gezegd door hen die in de valse dingen zijn, zijnde de ware dingen; want zij die in de valse dingen zijn, noemen de ware dingen valse dingen, aldus woorden van leugen, en de valse dingen noemen zij ware dingen; zij zijn immers in het tegengestelde. In deze Verzen wordt in den inwendigen zin nu de bestoking beschreven van de rechtschapenen in het andere leven door de valse dingen, en eveneens is de wijze uiteengezet waarop zij worden bestookt. Dat die bestoking wordt toegelaten, is te dien einde dat de valse dingen worden verwijderd, en de ware dingen worden ingeboezemd, hetgeen geenszins kan geschieden zonder bestoking; na den dood kleeft immers den mens het al zijner gedachte in de wereld aan, het al der bedoeling, het al des wils, het al der spraak, en het al zijner handeling, en is in zijn geheugens gelegen, want niets wordt vergeten; maar dat deze dingen geprent zijn in zijn geheugens, vooral in het innerlijk geheugen, hetwelk eigenlijk het geheugen van zijn geest is, zie men in n. 2469, 2470, 2474, 2475; en omdat het aldus is, kan het niet anders dan dat schandelijke en vuile dingen, en eveneens boze en valse dingen uit het leven in de wereld aankleven, en maken dat de ware dingen die de mens eveneens heeft aangeleerd, en de goede dingen waarvan hij zich heeft doordrenkt, worden verborgen; want de ware en de goede dingen kunnen tussen zodanige dingen niet te voorschijn treden; daarom is het, voordat de ware en de goede dingen kunnen verschijnen, en hij zo vergezelschap kan worden aan hen die in den Hemel zijn, noodzakelijk dat die boze en valse dingen worden onthuld, opdat hij ze zie, en ze lere kennen, en zo lere wat het ware is en wat het goede. Dit kan geenszins geschieden zonder strijd met de boze en de valse dingen bij hemzelf, welke strijd daadwerkelijk

plaats vindt; de boze geesten wekken de valse en de boze dingen op, en de Engelen verontschuldigen indien het einddoel goed is geweest, en boezemen ware dingen in; dit wordt doorvat alsof het in hemzelf was, zoals ook de verzoeking bij den mens, die niet anders wordt gevoeld dan dat zij in hem is, terwijl het toch een strijd is van de Engelen met de boze geesten buiten hem, over welke zaak men zie n. 3927, 4249, 4307, 5036, 6657. Dat het hiermede aldus is gesteld, is door veel ondervinding voor zeker te weten gegeven. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete, waarom er bestoking door de valse dingen plaats vindt voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, over welke bestoking in deze Verzen in den inwendigen zin is gehandeld, en eveneens in de volgende gehandeld wordt.

7123. Vers 10, 11, 12, 13. *En de aandrijvers des volks gingen uit, en deszelfs bestuurders, en zij zeiden tot het volk, door te zeggen: Aldus zeide Farao: Geenszins geef ik ulieden kaf. Gaat gijlieden, neemt u kaf waar gij het gevonden zult hebben, omdat niets hoegenaamd van uw dienst zal worden afgetrokken. En het volk verspreidde zich in het gehele land van Egypte, om stoppelen tot kaf te verzamelen. En de aandrijvers waren dringende, door te zeggen: Voleindigt uw werken, het woord van een dag in zijn dag, gelijk toen er kaf was.* En de aandrijvers des volks gingen uit, en deszelfs bestuurders, betekent de uitzending en de tegenwoordigheid van hen die van het dichtst nabij bestoken, en van hen die van het dichtst nabij opnemen; en zij zeiden tot het volk, door te zeggen, betekent de doorvatting; aldus zeide Farao, betekent aangaande de bestokingen; geenszins geef ik ulieden kaf, betekent dat er niet langer daaruit meest algemene wetenschappelijke dingen zijn; gaat gijlieden, neemt u kaf waar gij het gevonden zult hebben, betekent dat zij zich die ergens anders vandaan zouden verwerven, waar zij maar zouden kunnen; omdat niets hoegenaamd van uw dienst zal worden afgetrokken, betekent de inwerpingen van valse dingen zonder vermindering; en het volk verspreidde zich in het gehele land van Egypte, betekent dat zij het natuurlijk gemoed naar alle kanten overspreidden; om stoppelen tot kaf te verzamelen, betekent om enig wetenschappelijk ware te vinden; en de aandrijvers waren dringende, betekent dat zij die van het dichtst nabij bestookten, daarop stonden; door te zeggen: Voleindigt uw werken, het woord van een dag in zijn dag, betekent dat zij de zogenaamde valse dingen in iederen staat zouden dienen; gelijk toen er kaf was, betekent zoals hun zogenaamde ware dingen.

7124. En de aandrijvers des volks gingen uit, en deszelfs bestuurders; dat dit de uitzending en de tegenwoordigheid betekent van hen die van het dichtst nabij bestoken, en van hen die van het dichtst nabij opnemen, staat vast uit de

betekenis van uitgaan, zijnde de uitzending, omdat zij die met de aandrijvers worden aangeduid, worden uitgezonden om van dienst te zijn als middel ter vergemeenschapping, zoals kan vaststaan uit hetgeen boven in n. 7111 is gezegd; dat uitgaan ook is zich tegenwoordig vertonen voor een ander in een aan hem aangepasten vorm, zie men in n. 5137; aldus is het eveneens de tegenwoordigheid; uit de betekenis van de aandrijvers, zijnde zij die van het dichtst nabij bestoken; en uit de betekenis van de bestuurders, zijnde zij die de bestokingen van het dichtst nabij opnemen en vergemeenschappen, waarover n. 7111.

7125. En zij zeiden tot het volk, door te zeggen; dat dit de doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover n. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2862, 3509, 5687.

7126. Aldus zeide Farao; dat dit betekent aangaande de bestokingen, staat vast uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die degenen bestoken die van de geestelijke Kerk zijn, waarover eerder ettelijke malen; aldus is het de bestoking.

7127. Geenszins geef ik ulieden kaf; dat dit betekent dat er niet langer daaruit meest algemene wetenschappelijke dingen zijn, staat vast uit de betekenis van geenszins geven, zijnde niet langer toedienen; en uit de betekenis van het kaf, zijnde de allermeest algemene wetenschappelijke dingen, waarover n. 7112. Hoe het hiermede is gesteld, is boven gezegd; verder moet er echter gezegd worden dat diegenen vooral in het andere leven aan de rechtschapenen die zij bestoken kaf, dat is, de allermeest algemene wetenschappelijke dingen voorhouden, die van de Kerk zijn geweest en zich hebben overreed dat het geloof-alleen zaligt, maar nochtans niet het leven des geloofs hebben geleefd, maar het leven van het boze; dezen zijn zodanig daar als zij in de wereld zijn geweest; zij weten de bevestigende dingen ten gunste van het geloof-alleen, waarvan zij zeggen dat de mens daardoor wordt gezaligd, onverschillig hoe hij heeft geleefd; maar die bevestigende dingen zijn niets anders dan redeneringen die samengaan met de gegeven vooropstelling; want al wat men maar belieft, ook het meest valse, kan met redeneringen worden bevestigd, en eveneens door de kunsten der welsprekendheid en van gevolgtrekkingen maken aan de eenvoudigen als waar worden voorgesteld; daartoe gebruiken zij vooral zulke dingen die de allermeest algemene uit het Woord zijn, die, zonder den inwendigen zin des Woords, ten gunste van onverschillig welke mening getrokken kunnen worden; zulke dingen zijn het die zij voorhouden, en waarmede zij diegenen bestoken die van de geestelijke Kerk zijn; maar nochtans zijn het niets anders dan kaf of stro om tichelstenen te maken; want

zij sluiten het eigenlijke wezenlijke zelf buiten, namelijk de naastenliefde; zij zeggen wel dat de werken der naastenliefde de vruchten des geloofs zijn, maar nochtans achten zij die voor niets, en zij overreden dat de mens wordt gezaligd door het geloof-alleen, onverschillig hoedanig het leven is geweest, ook in het laatste levensuur, aldus door het geloof zonder zijn vruchten, zo zonder het leven des geloofs en der naastenliefde. Zolang zulke dingen aan de rechtschapenen in het andere leven worden voorgehouden, hebben zij argumenten voor den strijd, en kunnen zij zich verdedigen, want zij zien dat de redeneringen begoochelingen zijn, wanneer het wezenlijke, zijnde de naastenliefde, zo wordt buitengesloten, en eveneens wanneer zij zien dat zij zich om het leven niet bekommeren; deze dingen zien zij uit alle en de afzonderlijke dingen in het andere leven, zoals op klaarlichten dag; deze dingen nu zijn het, die worden verstaan onder de laagste wetenschappelijke dingen en de allermeeft algemene, en die met het kaf worden aangeduid. Zij die zich hebben overreed dat het geloof-alleen zaligt, en toch het leven van het boze hebben geleefd, zijn in de hel tamelijk diep naar rechts, een weinig naar voren; en van daar heb ik hen met redeneringen de rechtschapenen horen bestoken; maar de rechtschapenen, van den Heer door de Engelen geleid zijnde, verwierpen die dingen als ijdele dingen, en zij ontdekten eveneens de begoochelingen die gelegen waren in de bevestigende dingen en in de argumenten uit de algemene dingen des Woords.

7128. Gaat gijlieden, neemt u kaf waar gij het gevonden zult hebben; dat dit betekent dat zij zich die ergens anders vandaan zouden verwerven, waar zij maar zouden kunnen, staat vast uit de betekenis van nemen waar zij maar zouden vinden, zijnde zich ergens anders vandaan verwerven waar zij maar zouden kunnen; en uit de betekenis van het kaf, zijnde de laagste wetenschappelijke dingen en de meest algemene van alle, waarover n. 7112, en vlak boven n. 7127.

7129. Omdat niets hoegenaamd van uw dienst zal worden afgetrokken; dat dit de inwerpen van valse dingen zonder vermindering betekent, staat vast uit de betekenis van niets hoegenaamd afgetrokken worden, zijnde zonder vermindering; en uit de betekenis van den dienst, zijnde de bestrijding door de valse dingen, waarover boven n. 7120; aldus eveneens de bestoking.

7130. En het volk verspreidde zich in het gehele land van Egypte; dat dit betekent dat zij het natuurlijk gemoed naar alle kanten overspreidden, staat vast uit de betekenis van zich verspreiden, zijnde overspreiden; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301. Er zijn bij den mens twee gemoederen, het ene

is het natuurlijk gemoed, en het andere is het redelijk gemoed; het natuurlijk gemoed is het gemoed van den uitwendigen mens, het redelijk gemoed echter is het gemoed van den inwendigen mens; de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, worden wetenschappelijke dingen genoemd; de dingen echter die van het redelijk gemoed zijn, worden verstandelijke redenen genoemd; zij worden eveneens daardoor onderscheiden dat de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, voor het merendeel in het licht der wereld zijn, welk licht het schijnsel der natuur wordt genoemd; maar dat de dingen die van het redelijk gemoed zijn, in het licht des Hemels zijn, welk licht het geestelijk licht is.

7131. Om stoppelen tot kaf te verzamelen; dat dit betekent om enig wetenschappelijk ware te vinden, staat vast uit de betekenis van stoppelen tot kaf, zijnde het wetenschappelijk ware; de stoppel immers is zulk een ware dat is aangepast aan het wetenschappelijke, dat met het kaf wordt aangeduid; dat de stoppel een zodanig ware is, komt omdat het een halm is, in welks top het zaad is, en met de zaden worden in het Woord de ware en de goede dingen aangeduid; aldus wordt met den halm die daaronder is, het algemene vat van het ware aangeduid, aldus het wetenschappelijk ware; want de wetenschappelijke dingen des geloofs en der naastenliefde zijn weliswaar ware dingen, maar algemene, aldus de opnemende vaten van de bijzondere en de afzonderlijke ware dingen; hetgeen ook kan vaststaan voor een ieder; zo bij voorbeeld is het een wetenschappelijk ware dat de naastenliefde jegens den naaste het wezenlijke der Kerk is; voorts dat het geloof er niet kan zijn dan alleen daar waar de naastenliefde is; alsmede dat het ware en het goede verbonden kunnen worden, niet echter het ware en het boze, noch het goede en het valse; behalve eendere dingen meer, die wetenschappelijke ware dingen zijn; en dat deze met ontelbare dingen verrijkt kunnen worden, kan hieruit vaststaan dat boekdelen daarover kunnen worden volgeschreven, en nochtans kunnen de afzonderlijke ware dingen, die de innerlijke dingen van het geloof zijn, nooit beschreven worden, want die kunnen alleen worden gezien in het licht des Hemels, en zij vallen niet in natuurlijke woorden; het is met die ware dingen gesteld zoals met de naastenliefde, welke een geestelijke aandoening is, en deze kan voor het merendeel niet in woorden worden uitgedrukt, slechts de meest algemene dingen ervan, namelijk die welke een natuurlijke bekleding aantrekken, en welke met zulke dingen kunnen worden vergeleken als er in de wereld zijn. Dit is gezegd opdat men wete wat de algemene wetenschappelijke dingen zijn.

7132. En de aandrijvers waren dringende; dat dit betekent dat zij die van het dichtst nabij bestookten, daarop stonden, staat vast uit de betekenis van de

aandrijvers, zijnde zij die van het dichtst nabij bestoken, waarover n. 7111; en uit de betekenis van dringen, zijnde daarop staan.

7133. Door te zeggen: Voleindigt uw werken, het woord van een dag in zijn dag; dat dit betekent dat zij de zogenaamde valse dingen in iederen staat zouden dienen, staat vast uit de betekenis van uw werken voleindigen, zijnde de valse dingen dienen; want met tichelstenen maken worden de verdichtselen en de valse dingen aangeduid, die worden ingeworpen; men zie n. 7113; en omdat deze de werken zijn die zij zouden voleindigen, wordt er aangeduid dat zij die zouden dienen; er wordt gezegd de zogenaamde valse dingen, omdat de bozen de valse dingen die zij spreken, niet als vals erkennen, maar als ware dingen; en uit de betekenis van het woord van een dag in zijn dag, zijnde in iederen staat; dat de dag de staat is, zie men in n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850.

7134. Gelijk toen er kaf was; dat dit betekent zoals hun zogenaamde ware dingen, staat vast uit de betekenis van het kaf, zijnde het algemene wetenschappelijke, dat het vat van het ware is, waarover n. 7112, 7131; er wordt gezegd zogenaamde ware dingen, ter oorzaak hiervan dat de bozen deze dingen zeggen, die als ware dingen niet de ware dingen erkennen.

7135. Vers 14, 15, 16, 17, 18. *En geslagen werden de bestuurders der zonen Israëls, die Farao's aandrijvers over hen gesteld hadden, door te zeggen: Waarom hebt gijlieden uw gestelde taak niet voleindigd tot het maken van tichelstenen zoals gisteren en eergisteren, ook gisteren, ook heden. En de bestuurders der zonen Israëls kwamen, en schreeuwden tot Farao, door te zeggen: Waarom doet gij zo uw knechten. Geen kaf wordt gegeven aan uw knechten; en de tichelstenen, zeggen zij tot ons, maakt; en ziet, uw knechten worden geslagen, en uw volk heeft gezondigd. En hij zeide: Nalatig zijt gij, nalatig; daarom zegt gij: Laat ons gaan, laat ons slachtofferen aan Jehovah. En nu, gaat, dient, en kaf zal u niet gegeven worden, en het toegemeten deel der tichelstenen zult gij geven.* En geslagen werden de bestuurders der zonen Israëls, betekent dat zij die van het dichtst nabij de bestokingen opnamen en vergemeenschappen, tengevolge van de ingeworpen valse dingen gekwetst werden; die Farao's aandrijvers over hen gesteld hadden, betekent hen die door de bestokers geïnjecteerd waren; door te zeggen: Waarom hebt gijlieden uw gestelde taak niet voleindigd tot het maken van tichelstenen, betekent dat zij niet, zoals het was opgelegd, de inwerpingen van valse dingen opnemen en vergemeenschappen; zoals gisteren en eergisteren betekent als in den vorigen staat; ook gisteren, ook heden, betekent den staat die daaruit zal zijn; en de bestuurders der zonen Israëls kwamen, betekent hen die van het dichtst nabij opnamen en vergemeenschappen; en schreeuwden

tot Farao, betekent de verontwaardiging betuigd voor hen die bestookten; door te zeggen: Waarom doet gij uw knechten zo, betekent dat zij zo de hun opgelegde taak niet konden vervullen; geen kaf wordt gegeven aan uw knechten, betekent dat de het ware houdende wetenschappelijke dingen niet langer zouden worden verstrekt; en de tichelstenen, zeggen zij tot ons, maakt, betekent dat zij nochtans de ingeworpen valse dingen moeten uithouden; en ziet, uw knechten worden geslagen, betekent dat zo de valse dingen kwetsen; en uw volk heeft gezondigd, betekent dat zo op hen de schuld is geladen dat zij het boze hebben gedaan; en hij zeide, betekent het antwoord; nalatig zijt gij, nalatig, betekent dat zij niet genoeg bestreden waren; daarom zegt gij: Laat ons gaan, laat ons slachtofferen aan Jehovah, betekent dat vandaar de gedachte over zulk een eredienst is; en nu, gaat, dient, betekent den voortduur van de bestoking; en kaf zal u niet gegeven worden, betekent zonder zulke wetenschappelijke dingen; en het toegemeten deel der tichelstenen zult gij geven, betekent de valse dingen die in overvloed moeten worden ingeworpen.

7136. En geslagen werden de bestuurders der zonen Israëls; dat dit betekent dat zij die van het dichtst nabij de bestokingen opnamen en vergemeenschappen, tengevolge van de ingeworpen valse dingen gekwetst werden, staat vast uit de betekenis van geslagen worden, zijnde, omdat het geschiedde door de aandrijvers, met wie de bestokers worden aangeduid, gekwetst worden door de valse dingen, want geslagen worden is in den geestelijken zin niet geslagen worden, maar ten aanzien van het ware en het goede, dat is, ten aanzien van de dingen die van het geestelijke leven zijn, gekwetst worden; zoals sterven in den geestelijken zin niet is sterven, maar beroofd worden van het ware en het goede, en in het valse en het boze zijn, en derhalve verdoemd worden; en uit de betekenis van de bestuurders, zijnde zij die van het dichtst nabij de bestokingen opnemen en vergemeenschappen, waarover n. 7111; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637, met wie diegenen gemeenschap hadden die met de bestuurders worden aangeduid.

7137. Die Farao's aandrijvers over hen gesteld hadden; dat dit diegenen betekent die door de bestokers geïnjecteerd waren, staat vast uit de betekenis van over hen stellen, zijnde geïnjecteerd worden, omdat het door inwerping geschiedt, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de aandrijvers, zijnde zij die bestoken, waarover n. 7111. Hoe het hiermede is gesteld, kan men niet weten tenzij uit ondervinding aangaande dezulken in het andere leven; boven is gezegd, dat met de aandrijvers zij worden aangeduid die van het dichtst nabij bestoken, en met de bestuurders zij die van het dichtst nabij opnemen

en vergemeenschappen; men zie n. 7111; zij die van het dichtst nabij opnemen en vergemeenschappen, zijn rechtschapen eenvoudige geesten, die voor zulk een nut vooral van dienst zijn; dezen krijgen van de zijde der bestokers door kunstgrepen, die in het andere leven alleen bekend zijn, dingen ingeworpen ten opzichte van het gezelschap waarmede zij zich een vergemeenschatting bereiden, en dit geschiedt door hen die bestoken, en die met de aandrijvers worden aangeduid; aldus hebben de hellen vergemeenschatting van haar kant, en hebben zij die bestookt worden, vergemeenschatting van hun kant. Dat het hiermede aldus is gesteld, heb ik honderden malen, zo niet duizenden malen, gezien, en eveneens ondervonden. Hieruit blijkt, dat men niet kan weten wat in den inwendigen zin met deze woorden wordt aangeduid, tenzij door ondervinding aangaande zulke dingen in het andere leven.

7138. Door te zeggen: Waarom hebt gijlieden uw gestelde taak niet voleindigd tot het maken van tichelstenen; dat dit betekent dat zij niet, zoals het was opgelegd, de inwerpen van valse dingen opnemen en vergemeenschappen, staat vast uit de betekenis van de bestuurders, tot wie deze dingen worden gezegd, zijnde zij die van het dichtst nabij opnemen en vergemeenschappen, waarover n. 7111; uit de betekenis van de gestelde taak voleindigen, zijnde dat doen zoals het is opgelegd; en uit de betekenis van tichelstenen maken, zijnde verdichtsel en valse dingen opnemen, waarover n. 7113.

7139. Zoals gisteren en eergisteren; dat dit betekent als in den vorigen staat, staat vast uit de betekenis van gisteren en eergisteren, zijnde de vorige staat, waarover n. 6983, 7114.

7140. Ook gisteren, ook heden; dat dit den staat betekent die daaruit zal zijn, staat vast uit de betekenis van gisteren, zijnde de vorige staat, zoals vlak boven; en uit de betekenis van heden, zijnde het voortdurende, waarover n. 2838, 3998, 4304, 6165, bijgevolg dat wat zal voortduren, en zo het toekomstige zoals vroeger.

7141. En de bestuurders der zonen Israëls kwamen; dat dit hen betekent die van het dichtst nabij opnamen en vergemeenschappen, staat vast uit de betekenis van de bestuurders der zonen Israëls, zijnde zij die de bestokingen van het dichtst nabij opnemen en ver - gemeenschappen, waarover vlak boven n. 7136.

7142. En schreeuwden tot Farao; dat dit de verontwaardiging betekent betuigd voor hen die bestookten, staat vast uit de betekenis van schreeuwen, zijnde hier de verontwaardiging betuigen, namelijk dat zij geslagen zijn, dat is, gekwetst tengevolge van de ingeworpen valse dingen, en dat geen kaf werd gegeven om tichelstenen te maken, dat is, dat zij slechts verdichtsel en valse

dingen opnamen en inwierpen; en uit de uitbeelding van Faraó, zijnde zij die bestoken, waarover n. 6651, 6679, 6683, 7126.

7143. Door te zeggen: Waarom doet gij uw knechten zo; dat dit betekent dat zij zo de hun opgelegde taak niet konden vervullen, staat vast uit de betekenis van den knecht, zijnde hij die bedient en een taak vervult; omdat deze van dienst is, wordt hij knecht genoemd, zoals hier en daar in het Woord; dat hij een knecht wordt geheten die gehoorzaamt, zie men in n. 1713; en dat dienen de beijvering is, n. 3824, 3846; en omdat de nu volgende dingen in zich sluiten dat zij dien dienst niet konden uithouden, zo blijkt dat met waarom doet gij uw knechten zo, wordt aangeduid dat zij zo de hun opgelegde taak niet konden vervullen.

7144. Geen kaf wordt gegeven aan uw knechten; dat dit betekent dat de het ware houdende wetenschappelijke dingen niet langer zouden worden verstrekt, staat vast uit de betekenis van het kaf, zijnde de allermeeft algemene wetenschappelijke dingen, waarover n. 7112; en deze worden, omdat zij gelijk als vaten zijn die met ware dingen kunnen worden gevuld, n. 4345, 4383, 5208, 7131, het ware houdende wetenschappelijke dingen genoemd; uit de betekenis van niet gegeven worden, zijnde niet verstrekt worden; en uit de betekenis van de knechten, zijnde zij die bedienen en een taak vervullen, waarover vlak boven n. 7143.

7145. En de tichelstenen, zeggen zij tot ons, maakt; dat dit betekent dat zij nochtans de ingeworpen valse dingen moeten uithouden, staat vast uit de betekenis van tichelstenen maken, zijnde de verdichtselen en de valse dingen opnemen, die door de bozen worden ingeworpen, waarover n. 7113, hier dezelve uithouden.

7146. En ziet, uw knechten worden geslagen; dat dit betekent dat zo de valse dingen kwetsen, staat vast uit de betekenis van geslagen worden, zijnde door de valse dingen gekwetst worden, waarover n. 7136.

7147. En uw volk heeft gezondigd; dat dit betekent dat zo op hen de schuld is geladen dat zij het boze hebben gedaan, staat vast uit de betekenis van zondigen, zijnde aan het boze schuldig worden, en indien dit het geval is, dat zij naar verdiend loon straf krijgen. Het moet worden gezegd hoe het in het algemeen is gesteld met de dingen die in dit Vers en in de voorafgaande staan: Zij die in de lagere aarde zijn, worden bestookt door de valse en de boze dingen die worden ingeworpen door de hellen die rondom zijn, terwille hiervan dat de boze en de valse dingen worden verwijderd, en de ware en de goede dingen worden ingeboezemd, en dat zij zo tot den staat worden doorgeleid dat zij in den Hemel kunnen worden verheven; men zie n. 7090,

7122; maar dicht aan het einde worden zij harder bestookt dan tevoren, want dan worden de ware dingen aan hen onttrokken, en wordt het toegelaten dat louter valse dingen bestoken, en dit tot aan de wanhoop toe; het is immers krachtens de Goddelijke orde, dat het laatste der bestoking en der verzoeking de wanhoop is; men zie n. 1787, 2694, 5279, 5280; opdat deze staat van hen die van de geestelijke Kerk zijn, door de zonen Israëls zou worden uitgebeeld, is dit gedaan door Farao, en dit toen de bestokingen dicht aan het einde toe waren, namelijk toen zij zouden worden bevrijd, en in het land Kanaän geleid. Men moet weten, dat de bestokingen derwijze geschieden dat in de gedachten valse en boze dingen door de hellen worden ingeworpen, en ware en goede dingen door den Hemel, dat is, door den Hemel heen door den Heer; hetgeen geschiedt omdat de mens en de geest niet denken van zichzelf, maar omdat alle dingen invloeiën; alhoewel dit geheel en al vreemd aan den zin en zo ongelofelijk verschijnt, is het nochtans ten zeerste waar; aangaande deze zaak zie men hetgeen eerder uit ondervinding in n. 2886, 4151, 4249, 5846, 5854, 6189 tot 6215, 6307 tot 6327, 6466 tot 6495, 6598 tot 6626, is aangevoerd en getoond. Uit deze dingen kan men weten, hoe het moet worden verstaan dat de bestokingen geschieden door inwerpen van valse dingen, en dat zij worden vermeerderd tot aan de wanhoop toe.

7148. En hij zeide; dat dit het antwoord betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde het antwoord, waarover n. 7103.

7149. Nalatig zijt gij, nalatig; dat dit betekent dat zij niet genoeg bestreden waren, staat vast uit de betekenis van nalatig zijn, zijnde niet genoeg bestreden zijn, namelijk door de valse dingen, waarover n. 7118.

7150. Daarom zegt gij: Laat ons gaan, laat ons slachtofferen aan Jehovah; dat dit betekent dat vandaar de gedachte over zulk een eredienst is, staat vast uit hetgeen boven in n. 7119 is gezegd, waar eendere woorden staan.

7151. En nu, gaat, dient; dat dit den voortduur van de bestoking betekent, staat vast uit de betekenis van dienen, zijnde bestookt worden door de valse dingen, waarover n. 7120, 7129; vandaar is gaat, dient, de voortduur van de bestoking; zij klaagden immers over den dienst, maar er werd geantwoord dat zij dien zouden voortzetten.

7152. En kaf zal u niet gegeven worden; dat dit betekent zonder zulke wetenschappelijke dingen, staat vast uit de betekenis van het kaf, zijnde de meest algemene wetenschappelijke dingen, en vandaar de samenhouders van het ware, waarover n. 7112, 7144; dat zij zonder die zullen zijn, wordt daarmede aangeduid dat het niet gegeven zal worden.

7153. En het toegemeten deel der tichelstenen zult gij geven; dat dit de valse dingen betekent die in overvloed moeten worden ingeworpen, staat vast uit hetgeen boven in n. 7116 is gezegd, waar eendere dingen staan. Dit nu zijn de dingen die in deze Verzen in den inwendigen zin zijn bevat, welke voor den mens misschien als van weinig belang verschijnen, en eveneens als het ware wijd uiteen gelegen; maar nochtans zijn de afzonderlijke dingen de wezenlijke dingen der zaak waarover wordt gehandeld, en hangen zij op de schoonste wijze samen. Dat het aldus is, doorvatten de Engelen, want die zien de reeks en het verband der dingen in het licht des Hemels, met ontelbare verborgenheden die zijn samengevoegd uit innerlijke ware dingen; daarvandaan is de vorm der dingen allerschoonst en allerbekoorlijkst; hetgeen geenszins door den mens kan worden doorvat, omdat de innerlijke ware dingen voor hem verborgen zijn; vandaar kan hij ze ook niet samenvlechten, maar verschijnt het hem als iets wijd uiteenliggends, en vandaar, zoals gezegd, als van weinig belang.

7154. *Vers 19, 20, 21. En de bestuurders der zonen Israëls zagen zichzelf in het boze, door te zeggen: Gij zult niet wat ook aftrekken van uw tichelstenen op den dag in zijn dag. En zij ontmoetten Moscheh en Aharon, staande hun tegemoet toen zij uitgingen van Farao. En zij zeiden tot hen: Jehovah zie op u, en richte, dat gij hebt doen stinken onzen reuk in de ogen van Farao, en in de ogen zijner knechten, om een zwaard te geven in hun hand om ons te doden.* En de bestuurders der zonen Israëls zagen zichzelf in het boze, betekent dat zij de verdoemenis nabij waren; door te zeggen: Gij zult niet wat ook aftrekken van uw tichelstenen, betekent omdat van de inwerping van de valse dingen niets was verminderd; op den dag in zijn dag, betekent in iederen staat; en zij ontmoetten Moscheh en Aharon, betekent de gedachte aangaande *de Goddelijke Wet* en de Leer daaruit; staande hun tegemoet toen zij uitgingen van Farao, betekent de openbaring dan toen de valse dingen niet aldus bestookten; en zij zeiden tot hen, betekent de doorvatting; Jehovah zie op u, en richte, betekent de Goddelijke schikking; dat gij hebt doen stinken onzen reuk in de ogen van Farao, en in de ogen zijner knechten, betekent dat deswege al degenen die in de valse dingen zijn, zulk een groten afkeer hebben van onze volgzzaamheid; om een zwaard te geven in hun hand om ons te doden, betekent dat vandaar voor hen de gloed zo groot is om door valse dingen de ware dingen der Kerk te vernietigen.

7155. En de bestuurders der zonen Israëls zagen zichzelf in het boze; dat dit betekent dat zij de verdoemenis nabij waren, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde ontwaren, waarover n. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; uit de betekenis van de bestuurders, zijnde zij die van het dichtst nabij de bestokingen

opnemen en vergemeenschappen, waarover n. 7111, 7136; en uit de betekenis van het boze, zijnde de verdoemenis, want het boze in zich beschouwd is de hel, n. 6279, aldus de verdoemenis. Dat in het boze zijn is de verdoemenis nabij zijn, komt omdat zij die van het dichtst nabij de bestokingen opnamen en vergemeenschappen, gekwetst waren, hetgeen daarmee wordt aangeduid dat zij door de aandrij vers geslagen waren, n. 7136, en omdat zij door de aanhoudend ingeworpen valse dingen tot aan de wanhoop toe bestookt waren, n. 7147; vandaar komt het, dat met zij zagen zichzelf in het boze, wordt aangeduid dat zij ontwaarden dat zij de verdoemenis nabij waren; zij die immers in de wanhoop zijn, omdat zij menen dat zij de aanvallen niet langer kunnen uithouden, denken dat zij niet anders kunnen dan zich zoals gevangen aan de valse dingen overleveren, want zodanig is de staat der wanhoop; maar dan vangen zij aan opgebeurd te worden, en geleid te worden als het ware uit de donkerheid in het licht.

7156. Door te zeggen: Gij zult niet wat ook aftrekken van uw tichelstenen; dat dit betekent omdat van de inwerping van de valse dingen niets was verminderd, staat vast uit de betekenis van niet wat ook afgetrokken worden, zijnde niets verminderd worden, zoals ook boven n. 7129; en uit de betekenis van tichelstenen maken, zijnde de ingeworpen valse dingen uithouden, waarover n. 7113, 7145.

7157. Op den dag in zijn dag; dat dit betekent in iederen staat, staat vast uit de betekenis van op den dag in den dag, zijnde in iederen staat, zoals boven n. 7133.

7158. En zij ontmoetten Moscheh en Aharon; dat dit de gedachte betekent aangaande de Goddelijke Wet en de Leer daaruit, staat vast uit de betekenis van ontmoeten, zijnde de gedachte, want hier wordt onder ontmoeten verstaan dat zij hen aantreffen en met hen spraken, zijnde in den inwendigen zin aangaande de dingen denken die zij uitbeelden; dat spreken denken is, zie men in n. 2271, 2287, 2619; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Goddelijke Wet, waarover n. 6752; en uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer van het goede en het ware, waarover n. 6998, 7009, 7089.

7159. Staande hun tegemoet toen zij uitgingen van Farao; dat dit de openbaring dan betekent toen de valse dingen niet aldus bestookten, staat vast uit de betekenis van tegemoet staan, wanneer het wordt gezegd van de Goddelijke Wet en de Leer daaruit, zijnde de openbaring; en uit de betekenis van uitgaan van Farao, zijnde wanneer de valse dingen niet aldus bestookten; dat Farao het bestokende valse is, zie men in n. 7107, 7110, 7126, 7142. En zij zeiden tot hen; dat dit de doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis

van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde doorvatten, waarover meermalen.

7160. Jehovah zie op u, en richte; dat dit de Goddelijke schikking betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zie en richte, zijnde de Goddelijke schikking; hetgeen immers Jehovah ziet en richt, dat schikt Hij; met zien immers wordt de Goddelijke doorvatting aangeduid, eigenlijk het Vooruitzien; en met richten wordt de Goddelijke ordening aangeduid, eigenlijk de Voorzienigheid; omdat die dingen in den inwendigen zin door deze woorden worden aangeduid, was het, wanneer door iemands schuld iets boos gebeurde, gebruikelijk om te zeggen: Jehovah zie en richte.

7161. Dat gij hebt doen stinken onzen reuk in de ogen van Farao, en in de ogen zijner knechten; dat dit betekent dat deswege al degenen die in de valse dingen zijn, zulk een groten afkeer hebben van onze volgzaamheid, staat vast uit de betekenis van doen stinken, zijnde de afkeer, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den reuk, zijnde het perceptieve van het aangename, waarover n. 925, 1514, 1517, 1518, 1519, 3577, 4626, 4628, 4748; en omdat de reuk het perceptieve van het aangename is, is deze het perceptieve van het geloof en van de naastenliefde, want die zijn aangenaam, n. 1519, 4628, 4748; en omdat die aangenaam zijn, is het volgzame het aangenaamst, want het volgzame is het goede zelf des geloofs en der naastenliefde; vandaar komt het, dat met den reuk hier het volgzame wordt aangeduid. Omdat de reuk al datgene is wat den Heer aangenaam is, is aldus de stank dat wat den Heer onaangenaam is; bijgevolg is de stank de afkeer, en eveneens de verafschuwing; ook stemt de stank daadwerkelijk overeen met den afkeer en de verafschuwing, welke die van het valse en het boze zijn. Omdat de stank datgene is wat van den afkeer is, wordt het derhalve eveneens in het Woord voor den afkeer gezegd; zoals bij Samuël: “*Israël is stinkende geworden* bij de Filistijnen”, Iste Boek, Hfdst. XIII: 4. Bij denzelfde: “Achisch aangaande David: *door zich stinkende te maken heeft hij zich stinkende gemaakt* in zijn volk, in Israël”, Iste Boek, Hfdst. XXVII: 12. Bij denzelfde: “Toen de zonen Ammons zagen *dat zij stinkende geworden waren* bij David”, IIde Boek, Hfdst. x: 6. Bij denzelfde: “Achitofel tot Abschalom: Opdat algeheel Israël hore *dat gij stinkende geworden* zijt bij uw vader”, IIde Boek, Hfdst. XVI: 21; in die plaatsen staat stinkend voor den afkeer. Bij Jesaja: “De doorboorden der natiën mogen weggeworpen worden, en *de stank van haar lijken* moge opklimmen, en de bergen mogen smelten van bloed”, XXXIV: 3; de stank voor het afschuwelijke boze; eender bij Amos, Hfdst. IV: 10, en bij David, Psalm XXXVIII: 5, 6. Dat in de ogen van Farao, en in de ogen zijner knechten, is in de doorvatting van al degenen die in de valse

dingen zijn, staat vast uit de betekenis van de ogen, zijnde de doorvatting, n. 4339; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn, waarover n. 6651, 6679, 6683, 7107, 7110, 7126, 7142. Dat er wordt gezegd dat in hun ogen de reuk van hen stinkt, komt omdat allen die in de valse en de boze dingen zijn, afkerig zijn van de goede dingen, en de ware dingen voor hen stinken. Dat zij die in de boze dingen en de valse dingen daaruit zijn, een stank hebben, blijkt duidelijk uit de hellen die de lijkachtige hellen worden genoemd, waar de sluipmoordenaars zijn en zij die het onverzettelijkt in de wraak zijn; en uit de hellen die de drekhellen worden genoemd, waar de echtbrekers zijn, en zij die schandelijke wellusten ten doel hebben gehad; wanneer die hellen worden geopend, zo wasemen daaruit onverdragelijke stanken op, n. 4631; maar die stanken worden niet waargenomen dan alleen door hen wier innerlijke dingen, die des geestes zijn, geopend zijn; maar nochtans ontwaren zij die in die hellen zijn, die stanken als aangenaam, en vandaar hebben zij het lief om in die stanken te leven, n. 4628; zij zijn immers zoals die dieren welke zich ophouden in lijken en drekken, en daar het verkwikkelijke van hun leven hebben; wanneer genen buiten de sfeer van hun stanken komen, zijn de zoete en aangename geuren voor hen lelijk en hoogst onaangenaam. Uit deze dingen kan vaststaan, hoe het moet worden verstaan dat zij die in de valse dingen zijn, zulk een groten afkeer hebben van de dingen die van *de Goddelijke Wet* en van de Leer daaruit zijn, welke worden uitgebeeld door Moscheh en Aharon, van wie het wordt gezegd, dat zij hun reuk stinkend hebben gemaakt in de ogen van Farao, en in de ogen zijner knechten.

7162. Om een zwaard te geven in hun hand om ons te doden; dat dit betekent dat vandaar de gloed zo groot is om door valse dingen de ware dingen der Kerk te vernietigen, staat vast uit de betekenis van het zwaard, zijnde het valse dat strijdt en verwoest, waarover n. 2799, 6353, 7102; en uit de betekenis van doden, zijnde de dingen vernietigen die des geloofs en der naastenliefde zijn, waarover n. 6767; de dingen die des geloofs en der naastenliefde zijn, worden aangeduid met de zonen Israëls, van wie het wordt gezegd dat zij gedood zouden worden; want de wezenlijke dingen der geestelijke Kerk, die met de zonen Israëls wordt aangeduid, n. 6637, zijn de naastenliefde en het geloof.

7163. Vers 22, 23. *En Moscheh keerde weder tot Jehovah, en hij zeide: Heer, waarom hebt Gij dit volk boos gedaan, waarom dit dat Gij mij gezonden hebt? En van toen af dat ik gekomen ben tot Farao om te spreken in Uw Naam, heeft hij dat volk boos gedaan, en door te bevrijden hebt Gij Uw volk niet bevrijd.* En Moscheh keerde weder tot Jehovah, en hij zeide, betekent de klacht uit *de*

Goddelijke Wet; Heer, waarom hebt Gij dit volk boos gedaan, betekent dat zij die in de ware en de goede dingen zijn, al te zeer worden bestookt door de valse dingen; waarom dit dat Gij mij gezonden hebt, betekent terwijl toch de van het *Goddelijke voortgaande Wet* anders schijnt te zeggen; en van toen af dat ik gekomen ben tot Farao om te spreken in Uw Naam, betekent toen het bevel uit de dingen die van *de Goddelijke Wet* zijn, verscheen aan hen die in de valse dingen zijn; heeft hij dit volk boos gedaan, betekent dat toen door de ingeworpen valse dingen zij die in de ware en de goede dingen der Kerk zijn, gekwetst schenen te zijn; en door te bevrijden hebt Gij Uw volk niet bevrijd, betekent dat zij uit den staat der bestokingen door de valse dingen niet zijn weggenomen.

7164. En Moscheh keerde weder tot Jehovah, en hij zeide; dat dit de klacht uit *de Goddelijke Wet* betekent, staat vast uit de betekenis van wederkeren tot Jehovah, zijnde de klacht overbrengen aan het *Goddelijke* aangaande de bestoking van hen die in de ware en de goede dingen zijn, door hen die in de valse en de boze dingen zijn; dat wederkeren tot Jehovah de klacht is, blijkt uit hetgeen volgt; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752, 6771, 6827, 7014; vandaar is het de klacht uit het ware dat van *de Goddelijke Wet* is, dat zij die in de valse dingen zijn, zulk een heerschappij hebben over hen die in de ware dingen zijn.

7165. Heer, waarom hebt Gij dit volk boos gedaan; dat dit betekent dat zij die in de ware en de goede dingen zijn, al te zeer worden bestookt door de valse dingen, staat vast uit de betekenis van boosdoen, zijnde toelaten dat zij al te zeer worden bestookt door de valse dingen, want dit is in den geestelijken zin boosdoen, wanneer het wordt gezegd met betrekking tot hen die in de ware en de goede dingen zijn; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, aldus die in de ware dingen der Kerk zijn, en in de goede dingen ervan, zoals vlak boven n. 7162.

7166. Waarom dit dat Gij mij gezonden hebt; dat dit betekent terwijl toch de van het *Goddelijke voortgaande Wet* anders schijnt te zeggen, staat vast uit de betekenis van waarom dit, zijnde waarom is het aldus, wanneer het anders wordt gezegd; uit de uitbeelding van Moscheh, die deze dingen aangaande zichzelf zegt, zijnde de *Wet* uit het *Goddelijke*, waarover vlak boven n. 7164; en uit de betekenis van gezonden worden, zijnde voortgaan, waarover n. 4710, 683; vandaar wordt met waarom dit dat Gij mij gezonden hebt, aangeduid dat de van het *Goddelijke voortgaande Wet* anders schijnt te zeggen. Omdat dit wordt gezegd door hem die klaagt over de bestoking door de valse dingen, schijnt het alsof de *Wet* uit het *Goddelijke* anders zeide, en daarom wordt

er gezegd dat zij anders schijnt te zeggen, terwijl zij nochtans niet anders zegt; want de Wet uit het Goddelijke is de Wet der orde, en de wet der orde aangaande hen die in den staat der bestokingen door de valse dingen zijn, is deze dat zij moeten worden bestookt tot aan de wanhoop toe, en indien het niet tot aan de wanhoop toe geschiedt, zo ontbreekt het laatste van het nut uit de bestoking. Dat de verzoeking tot aan de wanhoop toe toeneemt, blijkt duidelijk uit de verzoeking des Heren in Gethsemane, Mattheüs xxvi: 38, 39; Markus xiv: 33, 34, 35, 36; Lukas xxi: 44, en eveneens daarna op het kruis, Matth. xxvii: 46, namelijk dat zij tot aan den staat der wanhoop werd doorgevoerd; en de verzoeking des Heren is het toonbeeld van de verzoeking der gelovigen; en daarom zegt de Heer dat wie Hem volgen wil, zijn kruis opneme, Matth. x: 38; Hfdst. xvi: 24; want de Verheerlijking des Heren is het toonbeeld van de wederverwekking des mensen, n. 3138, 3212, 3296, 3490, 4402, 5688; en de wederverwekking geschiedt vooral door verzoeken.

7167. En van toen af dat ik gekomen ben tot Farao om te spreken in Uw Naam; dat dit betekent toen het bevel uit de dingen die van *de Goddelijke Wet* zijn, verscheen aan hen die in de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van komen om te spreken, zijnde het bevel overbrengen, hier verschijnen, want het bevel uit het Goddelijke wordt niet klaarblijkend overgebracht tot hen die in de hellen zijn, maar er geschiedt tot hen een vermaning door geesten; vandaar verschijnt het aan hen zoals een bevel uit het Goddelijke; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn, en bestoken, waarover n. 6651, 6679, 6683, 7107, 7110, 7126, 7142; en uit de betekenis van den Naam van Jehovah, zijnde het al des geloofs en der naastenliefde waarmede de Heer wordt vereerd, waarover n. 2724, 3006, 6674; aldus al wat der *Goddelijke Wet* is, want *de Goddelijke Wet* is niets anders dan hetgeen der naastenliefde en des geloofs is; *de Goddelijke Wet* immers is het van den Heer voortgaande *Goddelijk Ware*, en hetgeen van den Heer voortgaat, is het Goddelijk Goede en Ware, en het Goddelijk Goede is de liefde en de naastenliefde, en het Goddelijk Ware is het geloof.

7168. Heeft hij dit volk boos gedaan; dat dit betekent dat toen door de ingeworpen valse dingen degenen die in de ware en de goede dingen der Kerk zijn, gekwetst schenen te zijn, staat vast uit de betekenis van boosdoen, zijnde kwetsen door de ingeworpen valse dingen; hier gekwetst schijnen, want zij die in de bestoking en in de verzoeking zijn, kunnen niet door ingeworpen valse dingen gekwetst worden; de Heer immers beschermt; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, zijnde zij die in de ware dingen der Kerk en de goede dingen ervan zijn, zoals boven n. 7162.

7169. En door te bevrijden hebt Gij Uw volk niet bevrijd; dat dit betekent dat zij uit den staat der bestokingen door de valse dingen niet zijn weggenomen, staat vast uit de betekenis van bevrijd worden, zijnde uit den staat der bestokingen door de valse dingen weggenomen worden, want over de bestokingen door de valse dingen wordt in hetgeen voorafgaat gehandeld; vandaar is bevrijd worden hier van dezelve weggenomen worden; dat Uw volk degenen zijn die in de ware en de goede dingen der Kerk zijn, en bestookt werden, zie men vlak boven in n. 7165, 7168.

Vervolg over de geesten en de inwoners van den aardbol Mercurius.

7170. *Er verschenen geesten van Mercurius ter linkerzijde in een bol, en daarop in een rol die zich in de lengte uitstreckte; en ik verwonderde mij daarover waar zij heen wilden, of het was naar dezen aardbol, dan wel ergens anders heen, en weldra bemerkte ik dat zij zich terugbogen naar rechts toe, en dat zij door zich te ontrollen, den aardbol Venus naderden, aan de van de zon afgekeerde streek ervan; maar toen zij daar kwamen, zeiden zij dat zij daar niet wilden zijn, omdat het bozen zijn; en daarom bogen zij zich rond tot het andere deel van dien aardbol, waarmede die naar de zon schouwt; en toen zeiden zij dat zij daar wilden vertoeven, omdat zij die daar zijn, goed zijn. Toen dit was geschied, voelde ik in het cerebrum een aanzienlijke verandering, en een sterke werking dientengevolge. Daaruit werd het gegeven te besluiten dat de geesten van Venus die van dat gedeelte der planeet zijn, samenstemmen met de geesten van de planeet Mercurius, en dat genen betrekking hebben op het geheugen van de stoffelijke dingen, samenstemmende met het geheugen van de onstoffelijke dingen dat de geesten van Mercurius samenstellen; vandaar werd een sterker werking gevoeld van de zijde van hen, toen zij daar waren.*

7171. *Men moet weten dat de zon der wereld in het geheel niet aan enigen geest verschijnt, noch iets van het licht daaruit; het licht dier zon immers is voor de geesten zoals dichte donkerheid; die zon blijft alleen in de doorvatting achter bij de geesten uit hoofde hiervan dat zij haar gezien hebben toen zij in de wereld waren, en zij vertoont zich aan hen in de idee zoals iets donkerachtigs, en dit aan den rug op aanzienlijken afstand, in hoogte een weinig boven het vlak van het hoofd. De planeten die binnen de wereld van die zon zijn, verschijnen volgens een zekere ligging in verhouding tot de zon; Mercurius aan den rug een weinig naar rechts; de planeet Venus ter linkerzijde een weinig achterwaarts; de planeet Mars ter linkerzijde naar voren; de planeet Jupiter eender ter linkerzijde naar voren, maar op groteren afstand; de planeet Saturnus geheel en al vooraan op aanzienlijken afstand; de maan ter linkerzijde tamelijk hoog; de satellieten*

eveneens ter linkerzijde ten opzichte van hun planeet; zodanig is de ligging dier planeten in de ideeën der geesten en der Engelen; en eveneens verschijnen de geesten nabij hun planeet, maar buiten dezelve.

7172. *Eens zag ik dat geesten van onzen aardbol bij geesten van den aardbol Mercurius waren, en hoorde ik hen onder elkander spreken; en toen vroegen de geesten van onzen aardbol onder andere dingen aan hen, in Wien zij geloofden; zij antwoordden dat zij geloofden in God; maar toen zij verder navroegen over den God in Wien zij geloofden, wilden zij het niet zeggen, aangezien het naar hun gewoonte is om niet rechtstreeks op vragen te antwoorden. Doch toen omgekeerd de geesten uit den aardbol Mercurius aan de geesten uit onzen aardbol vroegen in Wien zij geloofden, zeiden dezen dat het was in den Heer God; de geesten van Mercurius zeiden toen, dat zij doorvatten dat zij in geen God geloofden, en dat zij tot gewoonte hadden om met den mond te zeggen dat zij geloven, en evenwel niet geloven (de geesten van Mercurius hebben een uiterst fijne doorvatting, uit hoofde hiervan dat zij aanhoudend door middel van de doorvatting uitvorsen wat de anderen weten); de geesten van onzen aardbol behoorden tot hen die in de wereld het geloof uit de Leer der Kerk hebben beleden, maar nochtans niet het leven des geloofs hebben geleefd. Toen zij deze dingen hoorden, verstomden zij, omdat zij uit een hun toen gegeven ontwaring erkenden dat het aldus was.*

7173. *Sommige geesten wisten uit den Hemel, dat het aan de geesten van den aardbol Mercurius eens was beloofd dat zij den Heer zouden zien; en daarom werd aan hen door de geesten rondom mij gevraagd, of zij zich die belofte herinnerden; zij zeiden dat zij het zich herinnerden, maar dat zij niet wisten of het hun derwijze was beloofd dat zij dienaangaande niets van twijfel behoefden te koesteren. Terwijl zij aldus onder elkander spraken, verscheen toen aan hen de Zon des Hemels (de Zon des Hemels, die de Heer is, zien geen anderen dan zij die in den binnensten of derden Hemel zijn; de overigen zien het licht daaruit, en eveneens de Maan, waarover n. 1529, 1530, 1531, 4060). Toen zij de Zon zagen, zeiden zij dat deze niet de Heer God was, omdat zij het aangezicht niet zagen. Doch onderwijl spraken de geesten onder elkander, maar wat zij spraken, weet ik niet; plotseling verscheen toen echter wederom de Zon, en in het midden ervan de Heer, omgord met een zonnecirkel. Toen zij dit zagen, vernederden de geesten van Mercurius zich diep, en zonken zij neder. Toen werd eveneens de Heer uit de Zon gezien door geesten van deze aarde, die Hem, toen zij mensen waren geweest, in de wereld hadden gezien, en van dezen bekende de een na den ander, en zo in volgorde verscheidenen, dat het de Heer Zelf was; en dit bekenden zij voor de ganse menigte. Toen werd eveneens de Heer uit de Zon gezien door de geesten van*

de planeet Jupiter, die met duidelijke stem zeiden dat Hijzelf het was Dien zij op hun aardbol hadden gezien, toen de God des heelals aan hen verscheen.

7174. *Sommigen werden, nadat de Heer gezien was, heengeleid naar de voorste gedeelten naar rechts, en toen zij voortschreden, zeiden zij dat zij een veel klaarder en zuiverder licht zagen dan zij ooit hadden gezien, en dat men nooit een groter licht kan zien; en het was toen hier avondtijd; die dat zeiden, waren er verscheidenen.*

7175. *Na enigen tijd werd mij één vrouw van de inwoners van den aardbol Mercurius getoond; zij was schoon van aangezicht, doch kleiner van aangezicht dan de vrouwen van onzen aardbol; ook was zij slanker, maar van evangelijke grootte; het hoofd was bedekt met een linnen doek, zonder kunst omgedaan, maar toch bevallig. Ook verscheen mij een man van dien aardbol, die ook slanker van lichaam was dan de mannen van onzen aardbol zijn. Degene die mij verscheen, was bekleed met een donkerblauw kleed dat strak om het lichaam paste, zonder plooiën en uitsteeksels hier en daar. Dat echter de inwoners van dien aardbol slechts weinig over hun lichaam denken, stond voor mij hieruit vast dat zij, wanneer zij in het andere leven komen en geesten worden, dan niet als mensen willen verschijnen, zoals de geesten van onzen aardbol, maar als kristallen bollen; dat zij aldus willen verschijnen, is om van zich de stoffelijke ideeën te verwijderen; en eveneens worden de erkentissen van de onstoffelijke dingen uitgebeeld in het andere leven door kristallen.*

7176. *Mij werden eveneens de gedaanten van hun ossen en koeien getoond, die weliswaar niet veel verschilden van die op onzen aardbol, maar kleiner waren, en enigermate de gedaante van binden en herten nabij kwamen.*

7177. *Zij werden ook gevraagd naar de zon der wereld, hoedanig die van hun aardbol uit verschijnt; zij zeiden dat zij groot is; en dat zij daar groter verschijnt dan van andere aardbollen uit; zij zeiden dat zij dit konden weten uit de idee van de andere geesten aangaande de zon. Verder zeiden zij, dat zij een gemiddelde temperatuur hadden, niet al te warm, noch koud; het werd toen gegeven hun te zeggen dat daarin aldus is voorzien door den Heer opdat zij niet al te veel warmte zouden hebben, ter oorzake hiervan dat hun aardbol dichter bij de zon was dan de andere aardbollen, aangezien de warmte niet komt tengevolge van de nabijheid van de zon, maar door de hoogte en vandaar de dichtheid der luchtatmosfeer, zoals blijkt uit de koude op hoge bergen, ook op die welke in hete klimaten liggen; voorts wordt de warmte eveneens gevariëerd naar gelang van de recht of schuin invallende zonnestrallen, zoals blijkt uit de tijden van winter en zomer in elke streek. Dit zijn de dingen die aangaande de geesten en de inwoners*

van den aardbol Mercurius te weten zijn gegeven. Aan het einde van het volgende Hoofdstuk zal gesproken worden over de geesten van de planeet Venus.

Exodus

Zesde Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

7178. Niemand kan weten wat het goede is, in den geestelijken zin verstaan, tenzij hij weet wat de liefde jegens den naaste en de liefde tot God is; en niemand kan weten wat het boze is, tenzij hij weet wat de zelfliefde en wereldliefde is. Noch kan wie ook uit innerlijke erkenning weten wat het ware is dat des geloofs is, tenzij hij weet wat het goede is, en tenzij hij in het goede is; noch kan wie ook weten wat het valse is, tenzij hij weet wat het boze is. Deswege kan niemand zich doorvorsen, tenzij hij weet wat het goede is uit de beide liefden ervan, en het ware uit het goede; en tenzij hij weet wat het boze is uit de beide liefden ervan, en het valse uit het boze.

7179. Er zijn twee vermogens bij den mens, het ene wordt het Verstand genoemd, en het andere de Wil; de wil is den mens gegeven terwille van het goede, dat der liefde is; en het verstand terwille van het ware, dat des geloofs is; want het goede, dat der liefde is, heeft betrekking op den wil, en het ware, dat des geloofs is, heeft betrekking op het verstand; het ene vermogen heeft op wonderbaarlijke wijze gemeenschap met het andere. Zij verbinden zich bij hen die in het goede zijn en daaruit in het ware; en eveneens verbinden zij zich bij hen die in het boze zijn en daaruit in het valse; bij dezen en genen maken die twee vermogens één gemoed. Anders is het gesteld bij hen die in het ware zijn ten aanzien van het geloof, en in het boze ten aanzien van het leven; desgelijks bij hen die in het valse zijn ten aanzien van het geloof, en in een schijnbaar goede ten aanzien van het leven.

7180. Het is den mens niet geoorloofd zijn gemoed te verdelen, en die beide vermogens over en weer van elkander los te trekken, dat is, het ware te verstaan en te spreken, en het boze te willen en te doen. Dan immers zou het ene vermogen omhoog of naar den Hemel schouwen, en zou het andere omlaag of naar de hel schouwen, en zo zou de mens tussen het ene en het andere hangen. Maar laat hij weten dat de wil meevoert, en het verstand begunstigt. Uit deze dingen blijkt, hoe het is gesteld met het geloof en met de liefde, en hoe met den staat van den mens indien zij worden gescheiden.

7181. Niets is meer noodzakelijk voor den mens dan te weten of in hem de Hemel dan wel de hel is; want in den ene of in de andere moet hij tot in het eeuwige leven; om dat te weten is het nodig dat hij wete wat het goede en wat

het boze is, want het goede stelt den Hemel samen, en het boze stelt de hel samen. Elk van beide leert de Leer der naastenliefde.

7182. De liefde tot God wordt er gezegd, en er wordt verstaan de liefde tot den Heer, want niet een ander is God; de Vader is in Hem, Joh. xiv: 9, 10, 11; en de Heilige Geest is uit Hem, Joh. xvi: 13, 14, 15.

Zesde Hoofdstuk.

1. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Nu zult gij zien wat Ik doen zal aan Farao; omdat met een sterke hand hij hen zal zenden, en met een sterke hand hij hen zal uitdrijven uit zijn land.
2. En GOD sprak tot Moscheh, en zeide tot hem: Ik JEHOVAH.
3. En Ik ben verschenen aan Abraham, aan Jischak, en aan Jakob, in GOD Schaddai, en met Mijn Naam JEHOVAH ben Ik hun niet bekend geweest.
4. En ook heb Ik Mijn verbond opgericht met hen, om hun het land Kanaan te geven, het land hunner vreemdelingschappen waarin zij vreemdelingen geweest zijn.
5. En ook heb Ik gehoord het zuchten der zonen Israëls, dat de Egyptenaren hen doen dienen; en Ik heb aan Mijn verbond gedacht.
6. Deswege zeg tot de zonen Israëls: Ik JEHOVAH, en Ik zal ulieden uitleiden van onder de lasten der Egyptenaren, en Ik zal ulieden bevrijden van hun dienstbaarheid; en Ik zal ulieden verlossen door een uitgestrekte arm, en door grote gerichten.
7. En Ik zal ulieden Mij aannemen tot een volk, en Ik zal ulieden tot een GOD zijn, en gijlieden zult bekennen dat Ik JEHOVAH uw GOD ben, uitleidende ulieden van onder de lasten van Egypte.
8. En Ik zal ulieden leiden tot het land waarover Ik Mijn hand opgeheven heb om het te geven aan Abraham, Jischak, en Jakob; en Ik zal het ulieden geven tot een erfenis, Ik JEHOVAH.
9. En Moscheh sprak aldus tot de zonen Israëls, en zij hoorden niet naar Moscheh, vanwege de benauwdheid des geestes, en vanwege de harde dienstbaarheid.
10. En JEHOVAH sprak tot Moscheh, door te zeggen:
11. Kom, spreek tot Farao, den koning van Egypte, en hij zende de zonen Israëls uit zijn land.
12. En Moscheh sprak voor JEHOVAH, door te zeggen: Zie, de zonen Israëls hebben niet gehoord naar mij, en hoe zal Farao mij horen, en ik onbesneden van lippen?
13. En JEHOVAH sprak tot Moscheh en tot Aharon, en Hij gebood hun tot de zonen Israëls en tot Farao, den koning van Egypte, om uit te leiden de zonen Israëls uit het land van Egypte.
14. Deze zijn de Hoofden van het huis hunner vaderen: de zonen van Ruben, den eerstverwekte van Israël, Chanoch en Pallu, Chezron en Carmi; deze de familiën van Ruben.

15. En de zonen van Schimeon: Jemuël en Jamin, en Ohad en Jachin, en Zochar, en Schaul, de zoon ener Kananietische; deze de familiën van Schimeon.
16. En deze de namen der zonen van Levi, naar hun geboorten: Gerschon, en Kehath, en Merari; en de jaren des levens van Levi zeven en dertig en honderd jaren.
17. De zonen van Gerschon: Libni en Schimei, naar hun familiën.
18. En de zonen van Kehath, Amram en Jizhar, en Chebron en Ussiël; en de jaren des levens van Kehath drie en dertig en honderd jaren.
19. En de zonen van Merari: Machli en Muschi; deze de familiën van Levi naar hun geboorten.
20. En Amram nam Jachebed, zijn moei, zich tot een vrouw, en zij baarde hem Aharon en Moscheh; en de jaren des levens van Amram zeven en dertig en honderd jaren.
21. En de zonen van Jizhar: Korach en Naefeg, en Sichri.
22. En de zonen van Ussiël: Mischaël en Elzafan, en Sithri.
23. En Aharon nam Elischeba, de dochter van Amminadab, de zuster van Nachaschon, zich tot een vrouw; en zij baarde hem Nadab, en Abihu, Eleasar, en Ithamar.
24. En de zonen van Korach: Assir en Elkanah, en Abiasaf; deze de familiën der Korachieten.
25. En Eleasar, de zoon van Aharon, nam voor zich van de dochteren van Putiël zich tot een vrouw, en zij baarde hem Pinchas; deze zijn de Hoofden der vaderen der Levieten, naar hun familiën.
26. Deze Aharon en Moscheh, tot wie JEHOVAH zeide: Leidt uit de zonen Israëls uit het land van Egypte, naar hun heiren.
27. Dezen sprekende tot Farao, den koning van Egypte, om uit te leiden de zonen Israëls uit Egypte; deze Moscheh en Aharon.
28. En het geschiedde ten dage als JEHOVAH tot Moscheh sprak in het land van Egypte.
29. En JEHOVAH sprak tot Moscheh, door te zeggen: Ik JEHOVAH; spreek tot Farao, den koning van Egypte, alles wat Ik spreek tot u.
30. En Moscheh zeide voor JEHOVAH: Zie, ik ben onbesneden van lippen, en hoe zal Farao naar mij horen?

De Inhoud.

7183. In het voorgaande Hoofdstuk is gehandeld over hen die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, namelijk dat zij bestookt waren door valse dingen, en tenslotte dat zij vanwege die bestokingen dicht aan de wanhoop toe waren; nu worden zij opgebeurd door de hoop, en door de belofte dat zij stellig moeten worden bevrijd; over deze zaak wordt in den inwendigen zin in dit Hoofdstuk gehandeld; en het wordt aangeduid met de dingen die Jehovah sprak tot Moscheh.

7184. Daarna wordt het geestelijk Rijk des Heren beschreven ten aanzien van het geloof en ten aanzien van de naastenliefde, en daarna ten aanzien van de Leer, voorts ten aanzien van de opneming van *de Goddelijke Wet*. Ruben en Schimeon en hun familiën beelden de dingen uit die des geloofs zijn; Levi en diens familiën de dingen die der naastenliefde zijn; Aharon en diens familiën de dingen die der Leer zijn; en Moscheh de dingen die der *Goddelijke Wet* zijn.

De Inwendige Zin.

7185. Vers 1. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Nu zult gij zien wat Ik doen zal aan Farao; omdat met een sterke hand hij hen zal zenden, en met een sterke hand hij hen zal uitdrijven uit zijn land.* En Jehovah zeide tot Moscheh: betekent het onderricht aangaande *de Goddelijke Wet*; nu zult gij zien wat Ik doen zal aan Farao, betekent de klaarblijkende doorvatting wat er zal gebeuren met hen die bestoken; omdat met een sterke hand hij hen zal zenden, betekent dat zij met alle kracht en macht hen zullen ontvluchten; en met een sterke hand hij hen zal uitdrijven uit zijn land, betekent dat zij met alle kracht en macht hen uit hun nabijheid zullen verjagen.

7186. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit het onderricht aangaande *de Goddelijke Wet* betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, zijnde het onderricht uit het Goddelijke, waarover aanstonds; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752, 7014. Dat Jehovah zeide tot Moscheh, het onderricht aangaande *de Goddelijke Wet* betekent, komt omdat aan het einde van het voorgaande Hoofdstuk krachtens *de Goddelijke Wet* werd geloofd dat het zal gebeuren dat zij die van de geestelijke Kerk waren, van de bestokingen terstond zouden worden bevrijd; terwijl het toch volgens de orde is dat de bozen die bestoken, bij graden moeten verwijderd worden, en dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, bij graden moeten bevrijd worden; de Goddelijke orde is immers geen andere; vandaar is ook *de Goddelijke Wet* geen andere, want de gehele *Goddelijke Wet* is der orde, en wel dermate dat het het zelfde is of gij zegt *de Goddelijke Wet*, dan wel de *Wet der Goddelijke orde*. Over deze *Wet* worden nu diegenen onderricht die van de geestelijke Kerk zijn, en dat het krachtens haar is dat zij stellig moeten worden bevrijd wanneer de tijd en de staat volgens de orde daar is. Dat Moscheh, door wien hier *de Goddelijke Wet* wordt uitgebeeld, zodanig als zij is bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, wanneer zij in den staat der bestokingen zijn, krachtens *de Goddelijke Wet* heeft geloofd dat het zal gebeuren dat zij terstond van de bestokingen zouden worden bevrijd, blijkt uit hetgeen hij sprak aan het einde van het voorgaande Hoofdstuk, namelijk: “Waarom hebt Gij dit volk boos gedaan; waarom dit dat Gij mij gezonden hebt, en door te bevrijden hebt Gij Uw volk niet bevrijd”, waarmede wordt aangeduid dat zij al te zeer werden bestookt door de valse dingen, terwijl toch de van het Goddelijke voortgaande *Wet* anders schijnt te zeggen, en dat zij zo niet uit den staat der bestokingen zijn weggenomen; men zie n. 7165, 7166, 7169. Dat zij die van de geestelijke Kerk zijn en in de lagere aarde zijn,

geleidelijk bij graden van de bestokingen zouden worden bevrijd, en niet terstond, komt omdat de aanklevende boze en valse dingen niet op andere wijze kunnen worden verwijderd, en de goede en de ware dingen in de plaats ervan ingeboezemd; dit geschiedt door verscheidene veranderingen van staat, aldus geleidelijk bij graden. Zij die geloven dat de mens terstond in den Hemel kan worden binnengeleid, en dat dit alleen van de Barmhartigheid des Heren is, vergissen zich schromelijk; indien dit het geval was, zo zouden allen, hoevelen het er ook in de hel zijn, in den Hemel verheven worden, want des Heren Barmhartigheid is jegens allen; maar het is volgens de orde, dat een ieder zijn leven dat hij in de wereld heeft geleefd, met zich meebrengt, en volgens dat zijn staat is in het andere leven; en dat de Barmhartigheid des Heren bij allen invloeit, maar dat deze op verschillende wijze wordt opgenomen, en door hen die in het boze zijn, wordt verworpen; en omdat zij zich hiervan hebben doordrenkt in de wereld, behouden zij dat ook in het andere leven; ook bestaat er in het andere leven geen verbetering; de boom blijft immers liggen waar hij gevallen is. Hieruit blijkt dat het volgens de orde is dat zij die in het goede hebben geleefd, en bij wie eveneens grove en onzuivere dingen zijn, die der liefden van de wereld en van zich zijn, niet vergezelschap kunnen worden aan hen die in de Hemelen zijn, voordat die dingen verwijderd zijn. Hieruit blijkt, dat de bevrijding van de bestokingen geleidelijk bij graden geschiedt.

7187. Nu zult gij zien wat Ik doen zal aan Farao; dat dit de klaarblijkende doorvatting betekent wat er zal gebeuren met hen die bestoken, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde de ontwaring, waarover n. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; hier de klaarblijkende doorvatting, omdat het wordt gezegd aangaande het onderricht uit het Goddelijke; uit de betekenis van wat Ik doen zal, zijnde wat er gebeuren zal; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die door ingeworpen valse dingen bestoken, waarover n. 6651, 6679, 6683, 7107, 7110, 7126, 7142.

7188. Omdat met een sterke hand hij hen zal zenden; dat dit betekent dat zij met alle kracht en macht hen zullen ontvluchten, staat vast uit de betekenis van de sterke hand, zijnde met alle kracht en macht; dat de hand de macht is, zie men in n. 878, 3387, 4931, 5317, 5328, 6947, 7011; en uit de betekenis van hen zenden, zijnde voor hen vluchten. Hiermede is het aldus gesteld: Wanneer de helsen er door bestraffingen van worden afgeschrikt boze dingen te doen, zo onthouden zij zich ten slotte van bestoking, en willen zij hen verlaten en heenvluchten; maar omdat het enige verkwikkelijke van hun leven bestaat in het boze te doen en te bestoken, kunnen zij zich derhalve niet onthouden,

indien zij niet alle kracht en macht aanwenden om zich te verwijderen; dat wat immers het verkwikkelijke van iemands leven is, (omdat het van zijn liefde is, is het van zijn leven, en voert hem mede), dat kan ook niet worden weerstaan, tenzij het onverkwikkelijke der bestraffing de overhand heeft op het verkwikkelijke van het boze te doen; vandaar de bestraffingen van de bozen in het andere leven.

7189. En met een sterke hand hij hen zal uitdrijven uit zijn land; dat dit betekent dat zij met alle kracht en macht hen uit hun nabijheid zullen verjagen, staat vast uit de betekenis van de sterke hand, zijnde met alle kracht en macht, waarover vlak boven n. 7188; en uit de betekenis van hen uitdrijven, zijnde verjagen; en uit de betekenis van zijn land, zijnde de nabijheid; dat het land waar zij die van de geestelijke Kerk zijn, bestookt worden door valse dingen, nabij de hellen is die bestoken, en de lagere aarde wordt genoemd, zie men in n. 7090; uit zijn land is vandaar uit de nabijheid.

7190. *Vers 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. En God sprak tot Moscheh, en zeide tot hem: Ik Jehovah. En Ik ben verschenen aan Abraham, aan Jischak, en aan Jakob, in God Schaddai, en niet Mijn Naam Jehovah ben Ik hun niet bekend geweest. En ook heb Ik Mijn verbond opgericht met hen, om hun het land Kanaän te geven, het land hunner vreemdelingschappen waarin zij vreemdelingen geweest zijn. En ook heb Ik gehoord het zuchten der zonen Israëls, dat de Egyptenaren hen doen dienen; en Ik heb aan Mijn verbond gedacht. Deswege zeg tot de zonen Israëls: Ik Jehovah, en Ik zal ulieden uitleiden van onder de lasten der Egyptenaren, en Ik zal ulieden bevrijden van hun dienstbaarheid; en Ik zal ulieden verlossen door een uitgestrekte arm, en door grote gerichtten. En Ik zal ulieden Mij aannemen tot een volk, en Ik zal u tot een God zijn, en gijlieden zult bekennen dat Ik Jehovah uw God ben, uitleidende ulieden van onder de lasten van Egypte. En Ik zal ulieden uitleiden tot het land waarover Ik Mijn hand opgeheven heb om het te geven aan Abraham, Jischak, en Jakob; en Ik zal het ulieden geven tot een erfenis, Ik Jehovah.* En God sprak tot Moscheh, betekent het nieuwe, maar in voortzetting van het vroegere; en zeide tot hem: Ik Jehovah, betekent de bevestiging uit het Goddelijke, welke onherroepelijk is; en Ik ben verschenen aan Abraham, aan Jischak, en aan Jakob, in God Schaddai, betekent de verzoeken des Heren ten aanzien van het Menselijke, en de verzoeken der gelovigen, en daarna de vertroosting; en met Mijn Naam Jehovah ben Ik hun niet bekend geweest, betekent dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, in den staat der verzoeken niet dachten over de Goddelijke dingen die der Kerk zijn; en ook heb Ik Mijn verbond opgericht met hen, betekent toen nochtans verbinding door het Goddelijk Menselijke des Heren; om hun het

land Kanan te geven, betekent waardoor zij zouden worden verheven in den Hemel; het land hunner vreemdelingschappen, waarin zij vreemdelingen geweest zijn, betekent waar de dingen zijn die des geloofs en der naastenliefde zijn, waarover zij waren onderricht, en volgens welke zij hebben geleefd; en ook heb Ik gehoord het zuchten der zonen Israëls, betekent hun smart vanwege den strijd; dat de Egyptenaren hen doen dienen, betekent met hen die in de valse dingen zijn, die trachten te onderjukken; en Ik heb aan Mijn verbond gedacht, betekent de ontrukking aan genen terwille van de verbinding; deswege zeg tot de zonen Israëls, betekent dat *de Goddelijke Wet* zal geven dat zij die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, ontwaren; Ik Jehovah, betekent de bevestiging uit het Goddelijke; en Ik zal ulieden uitleiden van onder de lasten der Egyptenaren, betekent dat de Heer hen zal ontrukken aan de bestokingen van hen die in de valse dingen zijn; en Ik zal ulieden bevrijden van hun dienstbaarheid, betekent ten volle aan het streven om hen te onderjukken; en Ik zal ulieden verlossen door een uitgestrekte arm, betekent de uitleiding uit de hel vanwege de Goddelijke macht; en door grote gerichten, betekent volgens de wetten der orde uit het Goddelijk Menselijke des Heren; en Ik zal ulieden Mij aannemen tot een volk, betekent dat zij zullen worden toegevoegd aan hen in den Hemel die daar den Heer dienen; en Ik zal ulieden tot een God zijn, betekent dat zij het Goddelijke eveneens zullen opnemen; en gijlieden zult bekennen dat Ik Jehovah uw God ben, betekent dan de ontwaring dat de Heer alleen God is; uitleidende ulieden van onder de lasten van Egypte, betekent Die van de bestokingen door de valse dingen heeft bevrijd; en Ik zal ulieden heenleiden tot het land waarover Ik Mijn hand opgeheven heb om het te geven aan Abraham, Jischak, en Jakob, betekent uit de Goddelijke macht de verheffing tot den Hemel, waar het Goddelijk Menselijke des Heren het al is; en Ik zal het ulieden geven tot een erfenis, betekent het leven daar des Heren tot in het eeuwige; Ik Jehovah, betekent de bevestiging uit het Goddelijke.

7191. En God sprak tot Moscheh; dat dit het nieuwe betekent, maar in voortzetting van het vroegere, staat hieruit vast dat meermalen in een doorlopenden tekst wordt gelezen *Jehovah zeide, en Jehovah sprak*, zoals eveneens in dit Hoofdstuk, Vers 1: *Jehovah zeide tot Moscheh*; in dit Vers *God sprak tot Moscheh*, desgelijks Vers 10, 13, 28, 29; eender elders, welke herhaling niets anders betekent dan een of ander nieuwe dat daar inzet, hetwelk evenwel moet worden vastgeknoopt aan het voorafgaande. Dat *Jehovah zeide* het nieuwe der doorvatting is, zie men in n. 2061, 2238, 2260. Men moet weten, dat het Woord in zijn oorspronkelijke taal afscheidingstekens mist,

en daarom waren er in plaats daarvan zulke uitdrukkingen, en in plaats van kleinere afscheidingen of onderscheidingen was het woordje *En*, weswege dit zo veelvuldig voorkomt; eveneens is het engellijk spreken continu, met afscheidingen weliswaar, maar daar worden de dingen die voorafgaan wonderbaarlijk samengeknoopt met de dingen die volgen; de engellijke ideeën immers zijn overvol van wezenlijkheden, en van ontelbare die onuitsprekelijk zijn, en voor den mens, wanneer hij in de wereld is, onbegrijpelijk; vandaar kunnen de einden der voorafgaande perioden met de aanvangen der volgende perioden ten volle samengeknoopt worden, en zo uit verscheidene reeksen één enkele gevormd worden. Wat verbazingwekkend en ongelooflijk is: in het engellijke spreken wordt de vorm des Hemels uitgebeeld; vandaar is in elk engellijk spreken een welluidend samenklinken zodanig als van gezangen, dat in elke afsluiting eindigt in een eenlettergrepige, aldus in een éne; en het is mij gezegd, dat dit geschiedt ter oorzaak hiervan dat alle en de afzonderlijke dingen in den Hemel betrekking hebben op den énen God, als op hun einddoel. Uit deze dingen kon ook vaststaan, dat het al der gedachte, en vandaar van het spreken, door den Hemel invloeit uit den Heer, en dat vandaar een zodanig welluidend samenklinken in het spreken is, samenvallende tot een éne.

7192. En zeide tot hem: Ik Jehovah; dat dit de bevestiging uit het Goddelijke betekent, welke onherroepelijk is, kan zonder ontvouwing vaststaan; van Jehovah immers, dat is, van den Heer, kan niet iets bevestigd worden dan door Hemzelf; door den Hemel kan het niet, omdat deze ver beneden Hem is, te minder door iets in de wereld; maar opdat er Goddelijke bevestiging zij, die eeuwig en onherroepelijk is, moet zij uit het Goddelijke Zelf zijn; een zodanige bevestiging, namelijk *Ik Jehovah*, leest men vaak bij Moscheh, zoals in Exod. Hfdst. XII: 12; Levit. Hfdst. XVIII: 5, 6; Hfdst. XIX: 12, 14, 18, 28, 30, 32, 37; Hfdst. XX: 8; Hfdst. XXI: 12; Hfdst. XXII: 2, 3, 8, 30, 31, 33; Hfdst. XXVI: 2, 45; Num. III: 13, 41, 45. En bij de Profeten *gezegde van Jehovah*, waaronder eveneens de bevestiging uit het Goddelijke wordt verstaan, zoals in Jes. III: 15; Hfdst. XIV: 22, 23; Hfdst. XVII: 6; Hfdst. XXII: 14, 25; Hfdst. XLIII: 12; Hfdst. LII: 5; Jerem. Hfdst. II: 22; Hfdst. III: 1, 10, 13, 20; Hfdst. VIII: 12; Hfdst. XII: 17; Hfdst. XIII: 25; Hfdst. XXV: 7, 29; Hfdst. XVI: 16; Hfdst. XXIII: 7, 24, 29, 31; en meermalen elders. De bevestiging uit het Goddelijke geschiedt ook door het Goddelijk Menselijke, aldus eveneens door Hemzelf, bij Jesaja: “God heeft gezworen door Zijn rechterhand, en door den arm Zijner sterkte”, LXII: 8.

7193. En Ik ben verschenen aan Abraham, en aan Jischak, en aan Jakob, in God Schaddai; dat dit de verzoeken des Heren betekent ten aanzien van het Menselijke, en de verzoeken der gelovigen, en daarna de vertroosting,

staat vast uit de betekenis van verschijnen of gezien worden, wanneer het van Jehovah wordt gezegd, zijnde de doorvatting uit het Goddelijke, waarover n. 2150, 3764, 4567, 5400; uit de uitbeelding van Abraham, Jischak, en Jakob, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf, en ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, waarover n. 6804, 6847; hier echter wordt, omdat Jehovah spreekt en zegt dat Hij hun verschenen is, de Heer ten aanzien van het Menselijke aangeduid, dat is, het Menselijke voordat het Goddelijk was gemaakt; met Abraham wordt het hemelse in dat Menselijke aangeduid, met Jischak het geestelijke, en met Jakob het natuurlijke. Dat de Heer ten aanzien van het Menselijke hier onder genen wordt verstaan, niet ten aanzien van het Goddelijke Zelf, noch ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, komt omdat over de verzoeken wordt gehandeld, en omdat de Heer ten aanzien van het Menselijke, voordat het Goddelijk was gemaakt, verzocht kon worden, niet echter ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, en te minder ten aanzien van het Goddelijke Zelf; het Goddelijke immers is buiten alle verzoeken. De helsen, die verzoeken, kunnen zelfs niet de hemelse Engelen naderen; wanneer zij immers naderen, zo worden zij door afgripen en angst aangegrepen, en zijn alsof zij ontzield worden; daar zij hen niet kunnen naderen, en dit vanwege het Goddelijke dat bij hen is, veel minder nog kunnen zij het Goddelijke naderen, dat oneindig boven het engelijke is. Uit deze dingen kan vaststaan, dat de Heer een zwak Menselijke van de moeder heeft aangenomen om verzocht te kunnen worden, en door verzoeken alle dingen in den Hemel en in de hel in de orde te kunnen terugbrengen, en tegelijk toen Zijn Menselijke te verheerlijken, dat is, Goddelijk te maken. Dat met God Schaddai de verzoeken worden aangeduid, en daarna de vertroosting, zie men in n. 1992, 3667, 4572, 5628. Er wordt gezegd daarna de vertroosting, omdat het krachtens de Goddelijke orde is, dat na de smarten der verzoeken verzachtingen volgen, niet anders dan als na den avond en den nacht de morgen en de dageraad; zij stemmen ook overeen, want er zijn beurtwisselingen van staten in het andere leven, zoals er beurtwisselingen van tijden in de wereld zijn; de staten der verzoeken en der bestokingen, voorts de staten der verlatingen zijn daar de avond en de nacht; en de staten der vertroosting en der feestelijkheden zijn daar de morgen en de dageraad. Dat met dezelfde woorden, namelijk Ik ben verschenen aan Abraham, aan Jischak, en aan Jakob, ook de verzoeken der gelovigen worden aangeduid, en daarna de vertroosting, komt omdat de wederverwekking van den mens, die door middel van verzoeken geschiedt, een beeld is van de Verheerlijking des Heren, n. 3136, 3212, 3296, 3490, 4402, 5688; daarom worden de dingen

die aangaande den Heer in den hoogsten zin worden verstaan in het Woord, aangaande de gelovigen in den betrekkelijken zin verstaan.

7194. In Mijn Naam Jehovah ben Ik hun niet bekend geweest; dat dit betekent dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, in den staat der verzoeken niet dachten over de Goddelijke dingen die der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van den Naam van Jehovah, zijnde alles in één samenvatting waardoor de Heer wordt vereerd, waarover n. 2724, 3006, 6674, aldus al het Goddelijke in de Kerk; onder den Naam van Jehovah wordt eigenlijk het Goddelijk Menselijke des Heren verstaan, n. 2628, 6887, en omdat door Hetzelve en van Hetzelve het al des geloofs en het al der liefde voortgaat, welke de Goddelijke dingen in de Kerk zijn, is Hetzelve in één samenvatting het al van den Goddelijken eredienst; en uit de betekenis van niet bekend zijn, zijnde niet geweten worden, of niet gedacht worden aangaande die dingen, dat is, aangaande de Goddelijke dingen die in de Kerk zijn, namelijk in den staat der verzoeken, die met God Schaddai worden aangeduid; en daarom wordt er gezegd dat Hij aan Abraham, Jischak, en Jakob bekend is geweest, niet echter met Zijn Naam Jehovah. Dit is de inwendige zin dezer woorden; doch de uitwendige of de historische zin is een andere; uit dezen zin kan vaststaan, dat Abraham, Jischak, en Jakob niet Jehovah hebben vereerd, maar God Schaddai, men zie n. 1992, 3667, 5628, en dat Abraham Jehovah niet heeft gekend, n. 1356, 2559; dat echter in de historische dingen aangaande Abraham, Jischak, en Jakob, Jehovah met name wordt genoemd, komt omdat dat Woord geschreven is door Moscheh, aan wien de Naam van Jehovah was bekend gemaakt, en in die historische dingen Jehovah met name wordt genoemd terwille van den inwendigen zin; want overal in het Woord wordt Jehovah met name genoemd, wanneer er wordt gehandeld over het goede, dat der liefde is, doch God wanneer er wordt gehandeld over het ware, dat des geloofs is, n. 709, 732, 1096, 2586, 2769, 2807, 2822, 3921 einde, 4402.

7195. En ook heb Ik Mijn verbond opgericht met hen; dat dit betekent toen nochtans verbinding door het Goddelijk Menselijke, staat vast uit de betekenis van het verbond, zijnde de verbinding, waarover n. 665, 666, 1023, 1038, 1864, 1996, 2003, 2021, 6804; en uit de uitbeelding van Abraham, Jischak, en Jakob, die hier diegenen zijn met wie het verbond was opgericht, zijnde het Goddelijk Menselijke des Heren, waarover n. 6804, 6847; hieruit blijkt welke de inwendige zin dezer woorden is; de naaste, dat er het één-zijn is van het Goddelijke Zelf met het Goddelijk Menselijke; en de daaruit volgende zin, dat er verbinding is van het Goddelijke Zelf met hen die van de geestelijke Kerk zijn, door het Goddelijk Menselijke; want, zoals eerder enige

malen is getoond, zij die van de geestelijke Kerk zijn, zijn gezaligd door het Goddelijk Menselijke des Heren, men zie n. 6854, 6914, 7035, 7091 einde; *toen nochtans* wordt er gezegd, om het te verbinden met het vlak voorafgaande, namelijk dat er toen verbinding was toen zij in den staat der verzoeking en niet dachten over de Goddelijke dingen in de Kerk, want in den staat der verzoeking is de Heer meer aanwezig dan buiten dien, hoewel het anders schijnt; men zie n. 840.

7196. Om hun het land Kanaän te geven; dat dit betekent door welke zij zouden worden verheven in den Hemel, staat vast uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde het Rijk des Heren in de Hemelen, en zijnde de Kerk, waarover n. 1607, 3038, 3481, 3705, 4447, 6516; dat verheven worden in den Hemel, wordt aangeduid met dat land geven, is duidelijk, want zij aan wie de Hemel wordt gegeven, worden verheven.

7197. Het land hunner vreemdelingschappen, waarin zij vreemdelingen geweest zijn; dat dit betekent waar de dingen zijn die des geloofs en der naastenliefde zijn, waarover zij waren onderricht, en volgens welke zij hebben geleefd, staat vast uit de betekenis van het land, zijnde het Rijk des Heren in de Hemelen en op aarde, waarover vlak boven n. 7196, aldus eveneens de dingen die van het Rijk des Heren zijn, en dat deze het geloof en de naastenliefde zijn, is bekend; vandaar worden deze eveneens met het land Kanaän aangeduid waar gehandeld wordt over het onderricht en het leven, die worden aangeduid met vreemdeling zijn; en uit de betekenis van vreemdeling zijn, zijnde het onderricht en het leven, waarover n. 1463, 2025, 3672; daaruit blijkt dat met het land hunner vreemdelingschappen, waarin zij vreemdelingen geweest zijn, wordt aangeduid waar de dingen zijn die des geloofs en der naastenliefde zijn, waarover zij worden onderricht, en volgens welke zij hebben geleefd. Hiermede is het aldus gesteld: Aan een ieder wordt in het andere leven de Hemel gegeven volgens de dingen die des geloofs en der naastenliefde zijn bij hem, want de naastenliefde en het geloof maken den Hemel bij een ieder; maar wanneer er wordt gezegd dat de naastenliefde en het geloof den Hemel maken, zo wordt verstaan het leven der naastenliefde en des geloofs. Doch men moet wel degelijk weten, dat het leven dat den Hemel heeft, het leven volgens de ware en de goede dingen des geloofs is waarover de mens is onderricht; indien die dingen niet de richtsnoeren en de beginselen zijns levens zijn, verwacht hij den Hemel tevergeefs, hoe hij ook geleefd mag hebben; zonder dezelve immers is de mens zoals een riet dat naar elken wind nikt, want hij wordt evengelijk door de boze als door de goede dingen gebogen, omdat hij niets van het ware en het goede

vastgelegd bij zich heeft, door middel waarvan hij door de Engelen in de ware en de goede dingen gehouden kan worden, en afgeleid van de valse en de boze dingen die de helsen aanhoudend inwerpen; in één woord, het is het leven van het Christelijk goede dat den Hemel maakt, niet het leven van het natuurlijk oede.

7198. En ook heb Ik gehoord het zuchten der zonen Israëls; dat dit hun smart vanwege den strijd betekent, staat vast uit de betekenis van het zuchten, zijnde de smart vanwege den strijd; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, die bestookt zijn door de valse dingen, en vandaar in den strijd zijn.

7199. Dat de Egyptenaren hen doen dienen; dat dit betekent met hen die in de valse dingen zijn, die trachten te onderjucken, staat vast uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen zijn, waarover n. 6692, 7097, 7107, 7110, 7126, 7142; en uit de betekenis van doen dienen, zijnde trachten te onderjucken, waarover n. 6666, 6670, 6671.

7200. En Ik heb aan Mijn verbond gedacht; dat dit de ontrukking betekent aan genen terwille van de verbinding, staat vast uit de betekenis van aan het verbond gedenken, namelijk met Abraham, Jischak, en Jakob, om hun het land Kanaän te geven, zijnde de bevrijding van, of de ontrukking aan de bestokingen, die worden aangeduid met de slavernijen in Egypte, en de verheffing tot den Hemel; en uit de betekenis van het verbond, zijnde de verbinding waarover boven n. 7195. Terwille van de verbinding, wordt er gezegd, namelijk dat zij moeten worden bevrijd en verheven in den Hemel; de verbinding immers met den Heer geschiedt door het geloof en de liefde, want de ware dingen die des geloofs zijn, en de goede dingen die der liefde zijn, gaan voort van den Heer, en de dingen die van Hem voortgaan, zijn van Hem, en wel dermate dat zij Hijzelf zijn; wie dus die dingen opnemen, worden met Hem verbonden, en wie met Hem verbonden worden, kunnen niet anders dan worden verheven tot Hem, dat is, in den Hemel.

7201. Deswege zeg tot de zonen Israëls; dat dit betekent dat *de Goddelijke Wet* zal geven dat zij die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, ontwaren, staat vast uit de betekenis van Moscheh, tot wien het wordt gezegd dat hij aan de zonen Israëls zou zeggen, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752; uit de betekenis van zeggen, zijnde ontwaren, waarover n. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2596, 2515, 2619, 2862, 3509, 5877; hier te ontwaren geven, omdat het van *de Goddelijke Wet* wordt gezegd dat zij zou zeggen; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, waarover n. 6426, 6637.

7202. Ik Jehovah; dat dit de bevestiging uit het Goddelijke betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 7192 is gezegd.

7203. En Ik zal ulieden uitleiden van onder de lasten der Egyptenaren; dat dit betekent dat de Heer hen zal ontrukken aan de bestokingen van hen die in de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van uitleiden, zijnde ontrukken aan; uit de betekenis van de lasten, zijnde de bestokingen door de valse dingen, en de worstelingen, waarover n. 6757, 7104, 7105; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die door ingeworpen valse dingen bestoken, waarover vlak boven n. 7199.

7204. En Ik zal ulieden bevrijden uit hun dienstbaarheid; dat dit betekent ten volle aan het streven om te onderjukkan, staat vast uit de betekenis van de dienstbaarheid, zijnde het streven om te onderjukkan, waarover n. 6666, 6670, 6671.

7205. En Ik zal ulieden verlossen door een uitgestreken arm; dat dit de uitleiding van de hel vanwege de Goddelijke macht betekent, staat vast uit de betekenis van verlossen, zijnde uitleiden van de hel; dat verlossing wordt gezegd met betrekking tot de dienstbaarheid, tot het boze, en tot den dood, waaraan zij worden ontrukkt, aldus met betrekking tot de hel, en dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Verlosser wordt geheten, zie men in n. 6281; en uit de betekenis van den uitgestreken arm, zijnde de Goddelijke macht; dat de arm de macht is, zie men in n. 478, 4931, 4932, 4934, 4935; dat echter de uitgestrekte arm de Almacht of de Goddelijke macht is, komt omdat door een arm wanneer hij uitgestrekt in de Hemelen verschijnt, de macht uit het Goddelijke wordt uitgebeeld; wanneer hij echter niet uitgestrekt maar ingekromd verschijnt, wordt de macht in den algemenen zin uitgebeeld; vandaar nu komt het, dat de Goddelijke macht in het Woord meermalen wordt uitgedrukt met een uitgestreken arm, en met een sterke hand, zoals bij Jeremia: “Ik heb gemaakt de aarde, den mens, en het beest, die op de aangezichten der aarde zijn, door *Mijn grote kracht*, en door *Mijn uitgestreken arm*”, xxvii: 5. Bij denzelfde: “Ach, Heer Jehovih, zie, Gij hebt den hemel en de aarde gemaakt, door *Uw grote kracht*, en door *Uw uitgestreken arm*; niet enig woord is voor U te wonderlijk; en Gij hebt Uw volk Israël uit het land van Egypte uitgeleid door tekenen en wonderen, en door een *sterke hand*, en door een *uitgestreken arm*”, xxxii: 17, 21. Bij Ezechiël: “Ik zal ulieden uitleiden uit de volken, en ulieden vergaderen uit de landen, waarin gij verstrooid zijt geweest, door een *sterke hand*, en door een *uitgestreken arm*”, xx: 34. Bij David: “Hij heeft Israël uitgeleid uit het midden der Egyptenaren, door een *sterke hand* en een *uitgestreken arm*”, Psalm cxxxvi: 11, 12; en bovendien

Deut. Hfdst. iv: 34; Hfdst. v: 15; Hfdst. vii: 19; Hfdst. ix: 29; Hfdst. xi: 2; Hfdst. xxvi: 8; I Kon. viii: 42; II Kon. xvii: 36.

7206. En door grote gerichten; dat dit betekent volgens de wetten der orde uit het Goddelijk Menselijke des Heren, staat vast uit de betekenis van de gerichten, zijnde de ware dingen, waarover n. 2235, 6397; en zijnde in den hoogsten zin, waar het wordt gezegd aangaande den Heer, de ware Goddelijke dingen, welke ware dingen niets anders zijn dan de wetten der orde uit het Goddelijk Menselijke des Heren, want alle orde is uit Hem, aldus alle Wetten der orde; volgens die wetten is de ganze Hemel, bijgevolg ook het heelal. De wetten der orde, of de ware dingen, die van den Heer voortgaan, overeenkomstig welke de ganze Hemel en het heelal is, zijn het die het Woord worden genoemd, waardoor alle dingen zijn gemaakt, bij Johannes, Hfdst. i: 1, 2, 3; want het Woord is het Goddelijk Ware, voortgaande van het Goddelijk Goede van het Goddelijk Menselijke des Heren; vandaar komt het, dat alle dingen in de geestelijke wereld, en eveneens in de natuurlijke wereld, betrekking hebben op het ware, zoals kan vaststaan voor hem die daarover nadenkt. Onder de grote gerichten in den naasten zin hier worden de ware dingen verstaan volgens welke diegenen zullen worden gericht die door ingeworpen valse dingen hebben bestookt, die met de Egyptenaren en met Farao worden aangeduid; en eveneens worden de ware dingen verstaan volgens welke diegenen zullen worden gericht die aan de bestokingen zullen worden ontrukkt, die met de zonen Israëls worden aangeduid; krachtens die gerichten worden diegenen verdoemd die in de valse dingen uit het boze zijn, en krachtens die gerichten worden diegenen gezaligd die in de ware dingen uit het goede zijn; niet dat de ware dingen die van den Heer voortgaan, iemand verdoemen, want alle ware dingen die van den Heer voortgaan, zijn uit Zijn Goddelijk Goede, aldus niet dan der Barmhartigheid; maar omdat zij de Barmhartigheid des Heren niet opnemen, stellen zij zichzelf aan de verdoemenis bloot; zij zijn immers dan in de boze dingen, en de boze dingen verdoemen; ook zaligen de ware dingen niet die van den Heer voortgaan, indien de mens gelooft dat hij wordt gezaligd vanwege de ware dingen des geloofs bij hem, en niet vanwege de Barmhartigheid; de mens immers is in de boze dingen, en uit zichzelf in de hel, maar hij wordt vanwege de Barmhartigheid des Heren afgehouden van het boze en in het goede gehouden, en dit met sterke kracht. Dat met de gerichten het ene en het andere wordt aangeduid, namelijk zowel de verdoemenis van de bozen als de zaliging van de goeden, blijkt uit die plaatsen in het Woord waar gehandeld wordt over het Laatste Gericht, zoals bij Matth. Hfdst. xxv: 31 tot 45, en elders.

7207. En Ik zal ulieden Mij aannemen tot een volk; dat dit betekent dat zij zullen worden toegevoegd aan hen in den Hemel die daar den Heer dienen, staat vast uit de betekenis van tot een volk aannemen, wanneer dit wordt gezegd door Jehovah of den Heer, zijnde aannemen onder hen die in den Hemel zijn, want zij die daar zijn, worden het volk des Heren genoemd; deze zelfden ook terwijl zij in de wereld zijn, want dan zijn zij ten aanzien van hun zielen eveneens in den Hemel; men zie n. 687, 697, 3255, 4067, 4073, 4077. Dat met die woorden wordt aangeduid dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, zullen worden toegevoegd aan hen in den Hemel die daar den Heer dienen, komt omdat zij vóór de Komst des Heren waren vastgehouden in de lagere aarde, en werden verheven in den Hemel toen de Heer wederopstond, en toen toegevoegd aan hen daar die den Heer dienen; men zie n. 6854, 6914, 7090 einde.

7208. En Ik zal ulieden tot een God zijn; dat dit betekent dat zij het Goddelijke eveneens zullen opnemen, staat vast uit de betekenis van hun tot een God zijn, wanneer dit door Jehovah of den Heer wordt gezegd, zijnde het Goddelijke opnemen; want aan al diegenen die in den Hemel zijn, wordt het gegeven het Goddelijke op te nemen, dat is, het Goddelijk Goede en Ware, aldus de wijsheid en het inzicht, bijgevolg de gelukzaligheid des levens krachtens de nutten, die de uitoeffeningen van de naastenliefde zijn; deze dingen worden aangeduid met Ik zal ulieden tot een God zijn.

7209. En gijlieden zult bekennen dat Ik Jehovah uw God ben; dat dit betekent dan de ontwaring dat de Heer alleen God is, staat vast uit de betekenis van bekennen, zijnde ontwaren; dat Ik Jehovah uw God ben, is dat de Heer alleen God is, komt omdat onder Jehovah in het Woord geen ander dan de Heer wordt verstaan, n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6281, 6303, 6905; en omdat zij in den Hemel weten en doorvatten, dat de Heer de Heer des Hemels is, en aldus de Heer des heelals, zoals Hijzelf zegt bij Mattheus “dat Hij alle mogendheid in de Hemelen en op aarde heeft”, xxviii: 18; en dat Jehovah aan geen ander Zijn heerlijkheid geeft dan aan Hemzelf, Jes. Hfdst. xlii: 8; voorts dat Hij één is met den Vader, Joh. Hfdst. xiv: 9, 10, 11; en dat de Heilige Geest het heilige is dat van Hem voortgaat, Joh. Hfdst. xvi: 13, 14, 15, aldus dat de Heer alleen God is.

7210. Uitleidende ulieden van onder de lasten van Egypte; dat dit betekent Die van de bestokingen door de valse dingen heeft bevrijd, staat vast uit hetgeen boven is gezegd in n. 7203, waar eendere dingen staan.

7211. En Ik zal ulieden heenleiden tot het land waarover Ik Mijn hand opgeheven heb om het te geven aan Abraham, Jischak, en Jakob; dat dit

betekent uit de Goddelijke macht de verheffing tot den Hemel, waar het Goddelijk Menselijke het al is, staat vast uit de betekenis van heenleiden tot het land, namelijk Kanaän, zijnde verheffen tot den Hemel; dat het land Kanaän het Rijk des Heren of de Hemel is, n. 7196; uit de betekenis van de hand opheffen, wanneer het wordt gezegd van Jehovah of den Heer, zijnde vanwege de Goddelijke macht; dat de hand de macht is, zie men in n. 878, 4931 tot 4937, 5327, 5318, 6947, 7011; en uit de uitbeelding van Abraham, Jischak, en Jakob, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf, en ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, waarover n. 6804, 6847, hier de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, omdat dit het al in den Hemel is; de oorzaak dat het Goddelijk Menselijke het al in den Hemel is, is deze dat daar niemand, zelfs niet de Engel van den binnensten of derden Hemel enig idee aangaande het Goddelijke Zelf kan hebben, volgens des Heren woorden bij Johannes: “Niemand heeft ooit God gezien”, 1: 18; “Gij hebt noch de stem des Vaders ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien”, v: 37; de Engelen immers zijn eindig, en het eindige kan geen idee hebben van het Oneindige; deswege zouden zij in den Hemel, indien zij aangaande God niet de idee van een menselijke gedaante hadden, er gene hebben, of dan een ongepaste; en aldus zouden zij niet met het Goddelijke kunnen worden verbonden, noch door het geloof, noch door de liefde; daar het derhalve aldus is, doervatten zij in den Hemel het Goddelijke in den Menselijken vorm; vandaar komt het, dat het Goddelijk Menselijke in de Hemelen het al in de aanschouwingen is, en vandaar het al in het geloof en de liefde, vanwaar de verbinding is, door welke de zaliging is, n. 6700.

7212. En Ik zal het ulieden geven tot een erfenis; dat dit het leven daar des Heren tot in het eeuwige betekent, staat vast uit de betekenis van de erfenis, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot den Hemel, zijnde het leven des Heren, waarover n. 2658; en omdat alles wat als erfenis wordt gegeven, voor diengene aan wien het wordt gegeven, een voortdurend bezit is, in den Hemel een eeuwig bezit, omdat zij daar tot in het eeuwige leven, wordt het leven des Heren daar tot in het eeuwige aangeduid. Dat in den Hemel het leven des Heren is, bijgevolg dat zij die daar zijn, in het leven van Hem zijn, komt omdat zij zijn in het ware en het goede die voortgaan van den Heer, en het Goede dat in het Ware is, is de Heer Zelf, en het Ware waarin het Goede is, is het leven uit den Heer, waaruit allen leven. Hieruit blijkt, dat zij die in het goede en daaruit in het ware zijn, zoals allen zijn die in de Hemelen zijn, in het leven des Heren zijn.

7213. Ik Jehovah; dat dit de bevestiging uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de dingen boven in n. 7192, 7202.

7214. Vers 9, 10, 11, 12, 13. *En Moscheh sprak aldus tot de zonen Israëls, en zij hoorden niet naar Moscheh, vanwege de benauwdheid des geestes, en vanwege de harde dienstbaarheid. En Jehovah sprak tot Moscheh, door te zeggen: Kom, spreek tot Farao, den koning van Egypte, en hij zende de zonen Israëls uit zijn land. En Moscheh sprak voor Jehovah, door te zeggen: Zie, de zonen Israëls hebben niet gehoord naar mij, en hoe zal Farao mij horen, en ik onbesneden van lippen? En Jehovah sprak tot Moscheh en tot Aharon, en Hij gebood hun tot de zonen Israëls en tot Farao, den koning van Egypte, om uit te leiden de zonen Israëls uit het land van Egypte.* En Moscheh sprak aldus tot de zonen Israëls, betekent de vermaning door *de Goddelijke Wet*, tot hen die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn; en zij hoorden niet naar Moscheh, betekent dat zij niet opnamen uit het geloof en de gehoorzaamheid; vanwege de benauwdheid des geestes, betekent wegens den staat dicht aan de wanhoop toe; en vanwege de harde dienstbaarheid, betekent door de bestokingen uit louter valse dingen; en Jehovah sprak tot Moscheh, door te zeggen, betekent de voortzetting; Kom, spreek tot Farao, den koning van Egypte, betekent de waarschuwing tot hen die bestoken door louter valse dingen; en hij zende de zonen Israëls uit zijn land, betekent opdat zij heengaan en hen verlaten; en Moscheh sprak met Jehovah, door te zeggen, betekent de Wet uit het Goddelijke, en daaruit de gedachte; Zie, de zonen Israëls hebben niet gehoord naar mij, betekent dat de geestelijken niet de dingen hebben opgenomen die hun aangekondigd zijn; en hoe zal Farao naar mij horen, betekent dat zij die in de valse dingen zijn, niet zullen opnemen; en ik onbesneden van lippen, betekent dat ik voor hen onzuiver ben; en Jehovah sprak tot Moscheh en tot Aharon, betekent opnieuw onderricht uit *de Goddelijke Wet*, en tegelijk uit de Leer; en Hij gebood hun tot de zonen Israëls, betekent aangaande het bevel tot hen die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn; en tot Farao, den koning van Egypte, betekent de waarschuwing tot hen die bestoken door louter valse dingen; om uit te leiden de zonen Israëls uit het land van Egypte, betekent dat zij moeten worden bevrijd.

7215. En Moscheh sprak aldus tot de zonen Israëls; dat dit de vermaning betekent door *de Goddelijke Wet* tot hen die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde de vermaning, want hij sprak tot hen dat wat hem bevolen was door Jehovah; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752; en uit de

uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde het geestelijk Rijk des Heren, waarover n. 6426, 6637.

7216. En zij hoorden niet naar Moscheh; dat dit betekent dat zij niet opnamen uit het geloof en de gehoorzaamheid, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde opnemen uit het geloof en de gehoorzaamheid; dat horen het geloof met den wil en met de daad is, en de gehoorzaamheid, zie men in n. 2542, 3869, 4652 tot 4660, 5017.

7217. Vanwege de benauwdheid des geestes; dat dit betekent wegens den staat dicht aan de wanhoop toe, staat vast uit de betekenis van de benauwdheid des geestes, zijnde de staat dicht aan de wanhoop toe; zij die immers in dien staat zijn, zijn in benauwdheid des geestes; dat die staat wordt aangeduid met den last opgelegd aan de zonen Israëls door Farao, namelijk dat zij zichzelf kaf moesten verschaffen om tichelstenen te maken, is aan het einde van het voorgaande Hoofdstuk getoond. Dat de benauwdheid des geestes de staat dicht aan de wanhoop is, kan hieruit vaststaan dat zij die in een staat dicht aan de wanhoop toe zijn, in inwendige benauwdheid zijn, en dan daadwerkelijk in benauwdheid des geestes; de benauwdheid des geestes in den uitwendigen zin is een beklemming van de borst, en vandaar als het ware een moeilijkheid in het ademen; in den inwendigen zin echter is het een angst wegens de beroving van het ware dat des geloofs is, en van het goede dat der naastenliefde is, en vandaar een staat dicht aan wanhoop toe; dat de staat van beklemming ten aanzien van de ademhaling, en de angst wegens de beroving van het ware des geloofs en van het goede der naastenliefde wederzijds met elkander overeenstemmen, zoals een natuurlijke uitwerking in het lichaam uit een geestelijke oorzaak in het gemoed, kan men zien uit hetgeen getoond is in n. 97, 1119, 3886, 3887, 3889, 3892, 3893. Dat de beroving van het geestelijk ware en goede zulk een angst, en bijgevolg zulk een benauwdheid baart, kunnen diegenen niet geloven die niet in het geloof en de naastenliefde zijn; zij menen dat deswege benauwd worden, een zwakte en een krankheid van den animus is; de oorzaak hiervan is deze, dat zij in het geloof en de naastenliefde niets werkelijks stellen, aldus niet in de dingen die van hun ziel zijn en die des Hemels zijn, maar alleen in welgesteldheid en voorrang, aldus in de dingen die des lichaams en der wereld zijn; zij denken ook: Wat is geloof en naastenliefde? Zijn het niet louter woorden? Wat is zelfs het geweten? Benauwd worden vanwege die dingen is benauwd worden vanwege zulke dingen die de mens tengevolge van het ijlen der fantasie van binnen in zich ziet, en vandaar meent dat zij iets zijn, en toch zijn zij het niet; doch wat welgesteldheid en voorrang zijn, hiervan zien wij

met de ogen, en voelen wij met den wellust dat het is, want het ganse lichaam wordt uitgebreid, en gevuld met vreugde dientengevolge. Aldus denken, en aldus spreken onder elkander de louter natuurlijke mensen; doch anders de geestelijke mensen, want deze hebben het primaire leven in hun geest, aldus in de dingen die des geestes zijn, namelijk in het geloof en de naastenliefde, en derhalve worden zij, wanneer zij menen beroofd te worden van de ware en de goede dingen des geloofs en der naastenliefde, met angst aangedaan zoals zij die in den angst des doods zijn, want zij zien vóór zich den geestelijken dood, dat is, de verdoemenis; dezen verschijnen, zoals boven is gezegd, voor de louter natuurlijke zwak en krank van geest, maar zij zijn sterk en gezond; doch zij die louter natuurlijk zijn, schijnen zich sterk en gezond toe, en zij zijn het ook ten aanzien van het lichaam, maar zij zijn geheel en al onmachtig ten aanzien van den geest, omdat zij geestelijk dood zijn; indien zij zagen hoedanig hun geest was, zouden zij het erkennen, maar zij zien hem niet voordat het lichaam verscheiden is.

7218. En vanwege de harde dienstbaarheid; dat dit betekent door de bestokingen uit louter valse dingen, staat vast uit de betekenis van de dienstbaarheid, zijnde de bestoking door de valse dingen, waarover n. 7120, 7129; aldus is de harde dienstbaarheid de bestoking uit louter valse dingen, want zij die bestookt worden uit louter valse dingen, en niet worden verkwikt door de ware dingen waarmede de valse dingen worden uiteengeslagen, terwijl toch hun leven het leven van het ware is, dat des geloofs is, en van het goede, dat der naastenliefde is, zijn in de grootste beklemdheid, en zolang zij in dien staat zijn, zijn zij als het ware in harde dienstbaarheid; vandaar komt het, dat zulke bestokingen met een harde dienstbaarheid worden aangeduid. Men moet weten, dat het al der gedachte invloeit, maar dat wanneer voor de geesten de staat van den avond en den nacht daar is, dan hun gedachte in een gedwongen staat is; dan worden zij gedwongen over de valse dingen te denken die worden ingeworpen, en zij kunnen zich geenszins van dien dwang losmaken, doch wanneer voor hen de staat van den morgen en den middag daar is, dan is hun gedachte in een vrijen staat, want dan is het hun geoorloofd over de dingen te denken die zij liefhebben, aldus over de ware en de goede dingen des geloofs en der naastenliefde, want deze dingen zijn van hun liefde; dat dit vrije datgene is wat der liefde is, zie men in n. 2870 tot 2893.

7219. En Jehovah sprak tot Moscheh, door te zeggen; dat dit de voortzetting betekent, staat vast uit de dingen boven in n. 7191.

7220. Kom, spreek tot Farao, den koning van Egypte; dat dit de waarschuwing betekent tot hen die bestoken door louter valse dingen, staat

vast uit de betekenis van spreken wanneer het is op Goddelijk bevel, zijnde de waarschuwing; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die bestoken door valse dingen, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142; en omdat het is door louter valse dingen, wordt er gezegd Farao, de koning van Egypte, want met den koning wordt in den echten zin het ware aangeduid, en in den tegengestelden zin het valse, n. 2015, 2069.

7221. En hij zende de zonen Israëls uit zijn land; dat dit betekent opdat zij heengaan en hen verlaten, staat vast uit de betekenis van zenden, zijnde heengaan en verlaten; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover vaak; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde de staat der bestokingen; waaruit blijkt, dat met hij zende de zonen Israëls uit zijn land, wordt aangeduid dat zij hen die van de geestelijke Kerk zijn, mogen verlaten en ook niet bestoken.

7222. En Moscheh sprak met Jehovah, door te zeggen; dat dit de Wet uit het Goddelijke betekent, en daaruit de gedachte, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde de gedachte, waarover n. 2271, 2287, 2619; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Wet uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827.

7223. Zie, de zonen Israëls hebben niet gehoord naar mij; dat dit betekent dat de geestelijken niet de dingen hebben opgenomen die hun aangekondigd zijn, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde de geestelijken, dat is, zij die van de geestelijke Kerk des Heren zijn, waarover n. 6426, 6637; en uit de betekenis van niet horen, zijnde niet uit geloof en gehoorzaamheid opnemen, waarover boven n. 7216; dat het de dingen zijn die hun zijn aangekondigd, dat is, aangaande de bevrijding, is duidelijk.

7224. En hoe zal Farao naar mij horen; dat dit betekent dat zij die in de valse dingen zijn, niet zullen opnemen, staat vast uit de betekenis van niet horen, zijnde niet opnemen, zoals nu boven n. 7223; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn, waarover n. 6651, 6679, 6683, 7107, 7110, 7126, 7142; dat door Farao diegenen worden uitgebeeld die in de valse dingen zijn, en bestoken, aldus verscheidenen, komt omdat de koning het hoofd des volks is, en derhalve met den koning iets eenders wordt aangeduid als met het volk, men zie n. 4789.

7225. En ik onbesneden van lippen; dat dit betekent dat ik voor hen onzuiver ben, staat vast uit de betekenis van met de voorhuid behept of onbesneden zijn, zijnde onzuiver zijn; door de besnijdenis werd immers de zuivering van de vuile liefden uitgebeeld, dat is, van de liefden van zich en van de wereld; men zie n. 2039, 2632, 2799, 4462, 7045; vandaar beeldden zij die niet besneden waren, en met de voorhuid behepten werden geheten, diegenen uit die niet

gezuiverd waren van die liefden, aldus de onzuiveren, n. 3412, 3413, 4462, 7045; en uit de betekenis van de lippen, zijnde de dingen die der Leer zijn, waarover n. 1286, 1288; aldus wordt met onbesneden van lippen aangeduid onzuiver zijn ten aanzien van de dingen die der Leer zijn, want met de voorhuid behept wordt zowel van de Leer als van het leven gezegd; vandaar wordt het *oor onbesneden* geheten, bij Jeremia: “Over wien zal Ik spreken, en getuigen, en zullen zij horen; ziet, *hun oor is onbesneden*, en zij kunnen niet luisteren; ziet, het Woord van Jehovah is tot een smaad geworden; zij willen het niet”, VI: 10. En het hart wordt *onbesneden* geheten bij denzelfde: “Het gehele huis Israëls, zij zijn *onbesneden van harte*”, IX: 26. Bij Ezechiël: “Gij leidt binnen de zonen van den vreemdeling, *onbesneden van hart en onbesneden van vlees*, om in Mijn heiligdom te zijn”, XLIV: 7, 9. Bij Moscheh: “Dan zal hun *onbesneden hart* vernederd worden”, Levit. XXVI: 41. Uit deze dingen blijkt, dat het met de voorhuid behepte of het onbesnedene het onzuivere is; en omdat al het onzuivere is uit onzuivere liefden, zijnde de liefde van de wereld en de liefde van zich, wordt daarom met het onbesnedene datgene aangeduid wat den invloed van het goede en het ware verhindert; waar die liefden zijn, daar wordt het invloeiende goede en ware uitgeblust; zij zijn immers tegenstrijdig, zoals de Hemel en de hel het zijn; vandaar wordt met het onbesneden oor de ongehoorzaamheid aangeduid, en met het onbesneden hart de verwerping van het goede en het ware; hetgeen vooral geschiedt wanneer die lief den zich met het valse zoals met een muur versterkt hebben. Dat Moscheh omdat hij een stotteraar was, zich onbesneden van lippen heet, is terwille van den inwendigen zin, opdat daarmede wordt aangeduid dat zij die in de valse dingen zijn, die door Farao worden uitgebeeld, niet zullen luisteren naar de dingen die hun zullen worden gezegd uit *de Goddelijke Wet*, ter oorzaak hiervan dat zij die in de valse dingen zijn, de ware dingen die der *Goddelijke Wet* zijn, valse dingen noemen, en de valse dingen die zijn tegen de ware dingen die der *Goddelijke Wet* zijn, ware dingen noemen; zij zijn immers geheel en al in het tegengestelde; vandaar worden door hen de ware dingen der Leer niet anders aangemerkt dan zoals onzuivere dingen; zelfs de hemelse liefden verschijnen hun zoals onzuiver; wanneer zij ook enig hemels gezelschap naderen, dan verspreiden zij een zwaren stank, en wanneer zij dezen ruiken, zo menen zij dat zulk een stank uit het hemels gezelschap voortvloeit, terwijl het toch uit henzelf is, want de kwalijkriekendheid wordt niet waargenomen tenzij naast haar tegengestelde.

7226. En Jehovah sprak tot Moscheh en tot Aharon; dat dit betekent opnieuw onderricht uit *de Goddelijke Wet*, en tegelijk uit de Leer, staat vast uit de

betekenis van spreken, zijnde opnieuw onderricht, want in hetgeen nu volgt worden zij onderricht wat zij moeten doen; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752; en uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer van het goede en het ware, waarover n. 6998; hoedanig het onderscheid is tussen *de Goddelijke Wet* en de Leer, zie men in n. 7009, 7010, 7089.

7227. En Hij gebood hun tot de zonen Israëls; dat dit betekent aangaande het bevel tot hen die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, staat vast uit de betekenis van gebieden, zijnde het bevel; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, waarover vaak eerder.

7228. En tot Farao, den koning van Egypte; dat dit de waarschuwing betekent tot hen die bestoken door louter valse dingen, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer het is op Goddelijk bevel tot hen die in de valse dingen zijn, zijnde de waarschuwing, zoals boven n. 7220; en uit de uitbeelding van Farao, wanneer hij de koning van Egypte wordt genoemd, zijnde zij die bestoken door louter valse dingen, waarover boven n. 7220.

7229. Om uit te leiden de zonen Israëls uit het land van Egypte; dat dit betekent dat zij moeten worden bevrijd, staat zonder ontvouwing vast.

7230. Vers 14 tot 25. *Deze zijn de Hoofden van het huis hunner vaderen: de zonen van Ruben, den eerstverwekte van Israël, Chanoch en Pallu, Chezron en Carmi; deze de familiën van Ruben. En de zonen van Schimeon: Jemuël en Jamin, en Ohad en Jachin, en Zochar, en Schaul, de zoon ener Kanaänietische; deze de familiën van Schimeon. En deze de namen der zonen van Levi, naar hun geboorten: Gerschon en Kehath, en Merari; en de jaren des levens van Levi zeven en dertig en honderd jaren. De zonen van Gerschon: Libni en Schimei, naar hun familiën. En de zonen van Kehath, Amram en Jizhar, en Chebron en Ussiël; en de jaren des levens van Kehath drie en dertig en honderd jaren. En de zonen van Merari: Machli en Muschi; deze de familiën van Levi naar hun geboorten. En Amram nam Jachebed, zijn moei, zich tot een vrouw; en zij baarde hem Aharon en Moscheh; en de jaren des levens van Amram zeven en dertig en honderd jaren. En de zonen van Jizhar: Korach en Naefeg, en Sichri. En de zonen van Ussiël: Mischaël en Elzafan, en Sithri. En Aharon nam Elischeba, de dochter van Amminadab, de zuster van Nachaschon, zich tot een vrouw, en zij baarde hem Nadab, en Abihu, en Eleasar, en Ithamar. En de zonen van Korach: Assir en Elkanah, en Abiasaf; deze de familiën der Korachieten. En Eleasar, de zoon van Aharon, nam voor zich van de dochteren van Putiël zich tot een vrouw; en zij baarde hem Pinchas. Deze zijn de Hoofden der vaderen*

der Leviten, naar hun familiën. Deze zijn de Hoofden van het huis hunner vaders, betekent de voornaamste dingen der Kerk; de zonen van Ruben: Chanoch en Pallu, Chezron en Carmi, betekent de dingen die des geloofs in het verstand zijn; deze de familiën van Ruben, betekent de ware dingen ervan; en de zonen van Schimeon: Jemuël en Jamin, en Ohad, en Jachin, en Zochar, betekent de dingen die des geloofs in de daad zijn; en Schaul, de zoon ener Kanaänietische, betekent de dingen die van het ware in de daad zijn buiten de Kerk; deze de familiën van Schimeon, betekent de ware en de goede dingen van hem; en deze de namen der zonen van Levi, naar hun geboorten: Gerschon en Kehath, en Merari, betekent de dingen die der naastenliefde zijn; en de jaren des levens van Levi zeven en dertig en honderd jaren, betekent het hoedanige en den staat; de zonen van Gerschon: Libni en Schimei, naar hun familiën, betekent de eerste klasse der afleidingen van het goede en het ware daaruit; en de zonen van Kehath: Amram en Jizhar, en Chebron en Ussiël, betekent de tweede klasse der afleidingen van het goede en het ware daaruit; en de jaren des levens van Kehath drie en dertig en honderd jaren, betekent het hoedanige en den staat; en de zonen van Merari: Machli en Muschi, betekent de derde klasse der afleidingen van het goede en het ware; deze de familiën van Levi naar hun geboorten, betekent dat die de goede en de ware dingen uit de naastenliefde zijn; en Amram nam Jachebed, zijn moei, zich tot een vrouw, betekent de verbinding van het afgeleide goede met het aanverwante ware; en zij baarde hem Aharon en Moscheh, betekent dat zij daaruit de Leer der Kerk en de Wet uit het Goddelijke hadden; en de jaren des levens van Amram zeven en dertig en honderd jaren, betekent het hoedanige en den staat; en de zonen van Jizhar: Korach en Naefeg, en Sichri, betekent een opvolgende afleiding uit de tweede klasse ten aanzien van het goede en het ware daaruit; en de zonen van Ussiël: Mischaël en Elzafan, en Sithri, betekent de tweede opvolgende afleiding uit de zelfde klasse ten aanzien van het goede in het ware; en Aharon nam Elischeba, de dochter van Amminadab, de zuster van Nachaschon, zich tot een vrouw, betekent de Leer der Kerk, en hoe het goede en het ware daar verbonden zijn; en zij baarde hem Nadab, en Abihu, en Eleasar, en Ithamar, betekent hoedanige afleidingen des geloofs en der naastenliefde; en de zonen van Korach: Assir en Elkanah, en Abiasaf, betekent wederom een afleiding uit de tweede klasse; deze de familiën der Korachieten, betekent hoedanige goede en ware dingen; en Eleasar, de zoon van Aharon, betekent de leerstellige dingen afgeleid van de Leer der naastenliefde zelf; nam voor zich van de dochteren van Putiël zich tot een vrouw, betekent de verbinding van het goede en het ware in die

leerstellige dingen; en zij baarde hem Pinchas, betekent daaruit de afleiding; deze de Hoofden van de vaderen der Levieten, naar hun familiën, betekent de voornaamste dingen der Kerk ten aanzien van de naastenliefde en het geloof aaruit.

7231. Omdat dit louter namen zijn, wordt er van afgezien dezelve afzonderlijk te ontvouwen, ook ter oorzaak hiervan dat het eerder is getoond wat door Ruben, Schimeon, Levi, Aharon, en Moscheh wordt uitgebeeld; hun zonen en kleinzonen, die hier met name worden genoemd, zijn niets anders dan afleidingen. Dat Ruben het geloof in het verstand uitbeeldt, zie men in n. 3861, 3866, 4731, 4734, 4761; dat Schimeon het geloof in den wil en de daad uitbeeldt, n. 3869, 3870, 3871, 3872, 4497, 4502, 4503, 5482, 5626, dat Levi de naastenliefde uitbeeldt, n. 3875, 3877, 4497, 4502, 4503; dat Aharon de Leer der Kerk uitbeeldt, n. 6408, 7000, 7089; en dat Moscheh de Wet uit het Goddelijke uitbeeldt, n. 6771, 6827. Waarom hier Ruben, Schimeon, en Levi, en hun zonen worden vermeld, en niet de overige vaders der stammen met hun zonen, in hun orde, kan men niet weten dan alleen uit den inwendigen zin; dat die opsomming in dit Hoofdstuk werd gedaan opdat men de geboorte van Aharon en Moscheh zou weten, is duidelijk, maar daartoe zou de geslachtstafel van Levi genoeg zijn geweest, want daartoe draagt die van Ruben en Schimeon niets hoegenaamd bij, ook niet die van hun zonen; maar de oorzaak, die alleen uit den inwendigen zin blijkt, is deze dat er wordt gehandeld over de geestelijke Kerk, die door de zonen Israëls wordt uitgebeeld, welke Kerk bij den mens aanvangt met het geloof in de wetenschap en daarop in het verstand, welk geloof wordt uitgebeeld door Ruben en diens zonen; daarna gaat, wanneer de Kerk bij den mens groeit, dat geloof over in den wil en van den wil in de daad; en dan wil de mens het ware dat van het geloof is, en doet hij hetzelfde, omdat het aldus bevolen is in het Woord; dit van het geloof wordt uitgebeeld door Schimeon; ten slotte wordt in zijn wil, die nieuw is, de aandoening der naastenliefde ontwaard, zodat hij het goede wil doen, niet, zoals eerder, uit het geloof, maar uit de liefde jegens den naaste; wanneer immers de mens tot zover wordt wederverwekt, dan is hij een mens der geestelijke Kerk, want in hem is dan de Kerk; het is deze naastenliefde met haar aandoening, die wordt uitgebeeld door Levi. Vandaar nu komt het, dat de familiën van Ruben, en eveneens die van Schimeon, worden opgesomd, en ten slotte de familie van Levi, door welke, zoals gezegd is, de naastenliefde wordt uitgebeeld, welke het geestelijke zelf der Kerk is. Aharon beeldt het Uitwendige der Kerk uit, en Moscheh het Inwendige; het Inwendige der Kerk wordt de Wet uit het Goddelijke genoemd, en het

Uitwendige de Leer daaruit; de Wet uit het Goddelijke, welke het Inwendige der Kerk is, is eveneens het Woord in den inwendigen zin; en de Leer daaruit is het Woord in den uitwendigen zin; dat die dingen door Moscheh en Aharon worden uitgebeeld, zie men in n. 7089.

7232. Vers 26, 27, 28, 29, 30. *Deze Aharon en Moscheh, tot wie Jehovah zeide: Leidt uit de zonen Israëls uit het land van Egypte, naar hun heiren. Dezen sprekende tot Farao, den koning van Egypte, om uit te leiden de zonen Israëls uit Egypte; deze Moscheh en Aharon. En het geschiedde ten dage als Jehovah tot Moscheh sprak in het land van Egypte. En Jehovah sprak tot Moscheh, door te zeggen: Ik Jehovah; spreek tot Farao, den koning van Egypte, alles wat Ik spreek tot u. En Moscheh zeide voor Jehovah: Zie, ik ben onbesneden van lippen, en hoe zal Farao naar mij horen?* Deze Aharon en Moscheh, betekent dat uit die de Leer en de Wet bij hen Goddelijk was; tot wie Jehovah zeide, betekent uit wie het bevel was; leidt uit de zonen Israëls uit het land van Egypte, betekent dat zij die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, zouden worden bevrijd; naar hun heiren, betekent volgens de geslachten en de soorten van het goede in de ware dingen; dezen sprekende tot Farao, den koning van Egypte, betekent uit die de waarschuwing tot hen die door louter valse dingen bestoken; om uit te leiden de zonen Israëls uit Egypte, betekent opdat zij hen verlaten en niet bestoken; deze Moscheh en Aharon, betekent dat dit is krachtens de Wet uit het Goddelijke, en krachtens de Leer daaruit; en het geschiedde ten dage als Jehovah tot Moscheh sprak in het land van Egypte, betekent den staat toenmaals der Kerk, toen het was bevolen door de Wet uit het Goddelijke aan hen die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, toen zij nog in de nabijheid waren van hen die in de hellen zijn; en Jehovah sprak tot Moscheh, door te zeggen, betekent het onderricht uit het Goddelijke; Ik Jehovah, betekent de Goddelijke bevestiging; spreek tot Farao, den koning van Egypte, alles wat Ik spreek tot u, betekent de waarschuwingen tot hen die bestoken door louter valse dingen, uit de dingen die van het Goddelijke invloeiën; en Moscheh zeide voor Jehovah, betekent de gedachte aangaande *de Goddelijke Wet* bij hen die in de valse dingen zijn; zie, ik ben onbesneden van lippen, betekent dat zij onzuiver is; en hoe zal Farao naar mij horen, betekent dat zo niet zullen opnemen zij die in de valse dingen zijn.

7233. Deze Aharon en Moscheh; dat dit betekent dat uit die de Leer en de Wet bij hen Goddelijk was, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer der Kerk, waarover n. 6498, 7009, 7089; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752; deze, namelijk *de Goddelijke Wet* en de Leer, bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, ontstaat

voornamelijk uit het Woord, maar nochtans in aanplooiing aan het geloof en de naastenliefde, die waren bij de oprichters; *uit die* wordt er gezegd, maar niet wordt er verstaan uit Aharon en Moscheh, doch uit de naastenliefde en het geloof, welke worden uitgebeeld door Levi, Schimeon, en Ruben, over wie vlak boven. Wat deze dingen verder aangaat, moet men weten dat de Leer der geestelijke Kerk niet de Leer van *het Goddelijk Ware* zelf is, ter oorzaak hiervan dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, geen doorvatting van *het Goddelijk Ware* hebben zoals zij die van de hemelse Kerk zijn, maar in plaats van die doorvatting hebben zij een geweten, dat wordt gevormd uit het ware en uit het goede die zij hebben erkend binnen hun Kerk, onverschillig hoedanig dat ware en goede zijn; dataij die van de geestelijke Kerk zijn, betrekkelijk in het duister zijn ten aanzien van de ware dingen des geloofs, zie men in n. 86, 2708, 2715, 2716, 2718, 2831, 2935, 2937, 3241, 3246, 3833, 6289, 6500, 6865; vandaar komt het, dat een ieder binnen de geestelijke Kerk datgene als het ware des geloofs erkent wat hun oprichters hebben gedichteerd; ook zoeken zij verder niet uit het Woord na of dat het ware zelf is; en eveneens zouden zij dat, als zij het nazochten, indien zij niet wederverwekt waren en dan op een speciale wijze verlicht, niet vinden; de oorzaak hiervan is deze dat hun verstandelijke weliswaar kan worden verlicht, maar het nieuwe willijke niet door een ander goede kan worden aangedaan dan door dat wat gevormd is door de verbinding met het binnen de Kerk opgenomen ware; want het eigen willijke bij hen is te gronde gegaan, en het nieuwe willijke is gevormd in het verstandelijk deel; men zie n. 863, 875, 1023, 1043, 1044, 1555, 2256, 4328, 5113; en wanneer het eigen willijke gescheiden is van het nieuwe willijke, dat in het verstandelijk deel is, zo is het schijnsel daar zwak, zodanig als het nachtelijk schijnsel uit de maan en de sterren in verhouding tot het daglicht uit de zon; vandaar eveneens komt het, dat onder de Maan in het Woord in den inwendigen zin het goede der geestelijke liefde wordt verstaan, en onder de Zon het goede der hemelse liefde, n. 30 tot 38, 1529, 1530, 1531, 2495, 4060. Omdat het aldus met de geestelijke Kerk is gesteld, is het ook niet te verwonderen dat bij de meesten het geloof het wezenlijke der Kerk is, niet de naastenliefde; voorts dat zij geen Leer der naastenliefde hebben. Dat zij hun leerstellige dingen uit het Woord hebben, maakt niet dat die dingen *Goddelijk Ware* dingen zijn, want uit den zin der letter des Woords kan onverschillig welk leerstellige worden uitgebroed, en kan iets zodanigs worden aangegrepen dat de begerigheden begunstigt, aldus eveneens het valse voor het ware, zoals de leerstellige dingen der Joden, der Socinianen, en van verscheidene anderen; niet echter indien het leerstellige wordt gevormd uit den inwendigen zin; de

inwendige zin is niet alleen die zin welke schuilt in den uitwendigen zin, zoals tot dusver is getoond, maar ook die welke voortspruit uit verscheidene plaatsen van den zin der letter, naar behoren onderling vergeleken, en die wordt ontwaard door hen die ten aanzien van het verstandelijke door den Heer worden verlicht; het verlichte verstandelijke maakt immers onderscheid tussen de schijnbare ware dingen en de ware dingen zelf, vooral tussen de valse dingen en de ware dingen, hoewel het niet oordeelt aangaande de ware dingen zelf in zich. Maar het verstandelijke kan niet worden verlicht, indien men niet gelooft dat de liefde tot den Heer en de liefde jegens den naaste de voornaamste en wezenlijke dingen der Kerk zijn; hij die uit die dingen, erkend zijnde, voortgaat, ziet, als hij slechts zelf in dezelve is, ontelbare ware dingen, ja zelfs zeer vele verborgenheden voor hem ontdekt, en zulks uit een innerlijke erkenning, volgens den graad der verlichting door den Heer.

7234. Tot wie Jehovah zeide; dat dit het bevel betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, zijnde het bevel, waarover d. 7036.

7235. Leidt uit de zonen Israëls uit het land van Egypte; dat dit betekent dat zij die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, zouden worden bevrijd, namelijk van de nabijheid van hen die in de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van uitleiden, zijnde bevrijden; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, waarover n. 6426, 6637, en eveneens n. 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde waar de valse dingen zijn, waaruit de bestokingen komen.

7236. Naar hun heiren; dat dit betekent volgens de geslachten en de soorten van het goede in de ware dingen, staat vast uit de betekenis van het heir, zijnde de ware dingen die des geloofs zijn, waarover n. 3448; de goede dingen echter der geestelijke Kerk zijn in hun wezen niets anders dan ware dingen; deze worden immers goede dingen geheten wanneer dienvolgens wordt geleefd; vandaar worden met het heir, wanneer het wordt gezegd van de wederverwekten binnen de geestelijke Kerk, de goede dingen van het ware aangeduid, of de goede dingen in de ware dingen. Dat er wordt gezegd dat de zonen Israëls moesten worden uitgeleid naar hun heiren, komt omdat het wordt gezegd aangaande hen wanneer zij Egypte zullen uitgaan, in den inwendigen zin wanneer zij uit de worstelingen met de valse dingen zullen komen, aldus nadat zij den geestelijken krijgsdienst hebben uitgeoefend; eigenlijk wordt daaronder dat zij moeten worden uitgeleid naar de heiren, verstaan dat zij moeten worden onderscheiden ten aanzien van de goede dingen in de ware dingen, aldus in klassen volgens de hoedanigheden van het

goede, en dit ter oortake hiervan opdat zij het Rijk des Heren in de Hemelen zouden uitbeelden; daar zijn allen onderscheiden en hebben een plaats in den Grootsten Mens gekregen volgens het hoedanige van het goede, zowel in het algemeen als in het bijzonder. Uit de Hemelen, namelijk daarin dat allen daar zijn onderscheiden volgens de goede dingen, kan vaststaan hoe veelvoudig en hoe verschillend het goede is; het is immers zó verschillend, dat nooit de een in een eender goede is als waarin de ander is; ja zelfs zou, indien myriaden van myriaden werden vermenigvuldigd tot in het eeuwige, niet het goede van den een eender zijn aan dat van den ander; zoals ook niet de een van een eender aangezicht is als de ander; ook vormt het goede in de Hemelen de aangezichten der Engelen. Dat er een voortdurende verscheidenheid is, komt omdat elke vorm uit verschillende onderscheiden dingen bestaat; indien immers twee geheel en al eender waren, zo zouden zij niet twee maar één zijn; vandaar eveneens komt het, dat er in de natuur nooit één ding bestaat dat alleszins eender is aan het andere. Wat het goede zo verschillend maakt, is het ware; wanneer dit wordt verbonden, qualificeert dit het goede; dat het ware zo veelvuldig is en verschillend, zodat het het goede zo zeer kan variëren, komt omdat er ontelbare ware dingen zijn, en de innerlijke ware dingen in een anderen vorm zijn dan de uiterlijke, en omdat de begoochelingen, die van de uitwendige zinnen zijn, zich daaraan toevoegen, en eveneens de valse dingen, die van de begerigheden zijn; daar er dus zo ontelbare ware dingen zijn, kan het vaststaan dat door de verbindingen even zovele verschillende dingen ontstaan, zodat nooit het ene ding het zelfde kan zijn als het andere; dit is duidelijk voor hem die weet dat uit slechts drieëntwintig verschillende letters door verschillende verbindingen de woorden van alle talen kunnen ontstaan, ja zelfs met een voortdurende verscheidenheid indien er duizenden talen waren; wat kan er dan niet ontstaan uit de duizenden en myriaden van verschillende dingen zoals de ware dingen zijn; dit bevestigt eveneens de algemene regel in de wereld: Zoveel hoofden, zoveel zinnen, dat is, dat er even zoveel verscheidenheden van ideeën zijn als er mensen zijn.

7237. Dezen sprekende tot Farao, den koning van Egypte; dat dit betekent uit die de waarschuwing tot hen die door louter valse dingen bestoken, staat vast uit hetgeen boven in n. 7228 is gezegd, waar eendere woorden staan.

7238. Om uit te leiden de zonen Israëls uit Egypte; dat dit betekent opdat zij hen verlaten en niet bestoken, staat vast uit de betekenis van uitgeleid worden, zijnde bevrijd worden, zoals boven n. 7235; aldus opdat zij verlaten en niet bestoken; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van

de geestelijke Kerk zijn, waarover vlak boven n. 7235; en uit de betekenis van Egypte, zijnde het valse waaruit de bestoking is, waarover eerder.

7239. Deze Moscheh en Aharon; dat dit betekent dat dit is krachtens de Wet uit het Goddelijke, en krachtens de Leer daaruit, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Wet uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827; en uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer daaruit, waarover n. 6998, 7009, 7089.

7240. En het geschiedde ten dage als Jehovah tot Moscheh sprak in het land van Egypte; dat dit den staat toenmaals der Kerk betekent, toen het was bevolen door de Wet uit het Goddelijke aan hen die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, toen zij nog in de nabijheid waren van hen die in de hellen zijn, staat vast uit de betekenis van den dag, zijnde de staat, waarover n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850, 6110; hier de staat der Kerk, omdat daarover wordt gehandeld; uit de betekenis van het spreken van Jehovah, zijnde het bevel, hier aan hen die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Wet uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde waar zij die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn, bestookt werden door de valse dingen; dat dit is geweest in de lagere aarde, die nabij de hellen was, zie men in n. 7090; het land van Egypte, waar de zonen Israëls waren en dat Goschen werd genoemd, duidt die lagere aarde aan; maar waar de Egyptenaren waren, dat duidt de hellen rondom aan, waaruit de bestokingen door de valse dingen kwamen.

7241. Jehovah sprak tot Moscheh, door te zeggen; dat dit het onderricht uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van het spreken van Jehovah, zijnde opnieuw onderricht, waarover n. 7226; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Wet uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827.

7242. Ik Jehovah; dat dit de Goddelijke bevestiging betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 7192, 7202 is gezegd.

7243. Spreek tot Farao, den koning van Egypte, alles wat Ik spreek tot u; dat dit de waarschuwingen betekent tot hen die bestoken door louter valse dingen, uit de dingen die uit het Goddelijke invloeden, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer het is tot hen die in de valse dingen zijn, zijnde de waarschuwing, zoals boven n. 7220; uit de uitbeelding van Farao, den koning van Egypte, zijnde zij die bestoken door louter valse dingen, waarover n. 7220, 7228; en uit de betekenis van alles wat Ik spreek tot u, zijnde de dingen die uit het Goddelijke invloeden.

7244. En Moscheh zeide voor Jehovah; dat dit de gedachte betekent aangaande *de Goddelijke Wet* bij hen die in de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van hij zeide, zijnde de gedachte, waarover n.7094; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752; dat het de gedachte aangaande *de Goddelijke Wet* is bij hen die in de valse dingen zijn, blijkt uit de reeks in samenhang met de volgende dingen; wanneer er immers wordt gezegd *hij zeide*, en daarmee de gedachte wordt aangeduid, zo sluit het dat in wat volgt, hier dat *de Goddelijke Wet* onzuiver is voor hen die in de valse dingen zijn.

7245. Zie, ik ben onbesneden van lippen; dat dit betekent dat zij onzuiver is, namelijk *de Goddelijke Wet*, voor hen die in de valse dingen zijn; en hoe zal Farao naar mij horen; dat dit betekent dat zo niet zullen opnemen zij die in de valse dingen zijn, staat vast uit de dingen die boven in n. 7224 en 7225 zijn gezegd, waar de zelfde woorden staan. Dat Moscheh zich onbesneden van lippen heet, betekent in den inwendigen zin, dat *de Goddelijke Wet* onzuiver schijnt voor hen die in de valse dingen zijn, volgens de dingen die in n. 7225 zijn getoond; in den historischen zin echter, waarin Moscheh als hoofd het nageslacht uit Jakob voorstelt, en dat wat der Kerk bij hen is, zoals boven in n. 7041, betekent onbesneden van lippen, dat de Goddelijke eredienst bij die natie zodanig was; de eredienst was immers bij die natie onzuiver, want zij vereerden de uitwendige dingen, en de inwendige dingen verwierpen zij geheel en al, zijnde het geloof en de naastenliefde; ja zelfs versmaadden zij de erkenningen zelf van de inwendige dingen, zoals al de dingen die de rituele dingen betekenden en uitbeeldden; en omdat zij zodanig waren, was de eredienst onzuiver; zij vereerden immers Jehovah uit de zelfliefde en de wereldliefde, niet echter uit de liefde tot Hem, en uit de liefde jegens den naaste; deze eredienst wordt in den historischen zin daarmee aangeduid dat Moscheh zich onbesneden van lippen heet; doch in den inwendigen zin is de betekenis zo als boven in n. 7225. is ontfouwd.

Over de inwoners en de geesten van de planeet Venus.

7246. *Op de planeet Venus zijn twee soorten van mensen, van een met elkander in tegenstelling zijnde inborst; er zijn er die woestaardig en bijna als wilde dieren zijn, en er zijn er die zachtaardig en menselijk zijn; zij die woestaardig en bijna als wilde dieren zijn, verschijnen aan het deel van de planeet dat hierheen uitziet; zij die echter zachtaardig en menselijk zijn, verschijnen aan het tegengestelde deel. Doch men moet weten, dat zij aldus verschijnen volgens de staten van hun leven, want het is de staat des levens die allen schijn van plaats en ruimte vertoont.*

7247. *De planeet Venus verschijnt in de idee der geesten ter linkerzijde, een weinig achterwaarts, op enigen afstand van dezen aardbol. Er wordt gezegd in de idee der geesten, omdat aan geen geest de zon der wereld verschijnt, noch enige planeet, maar de geesten hebben slechts de idee dat zij er zijn, en volgens die idee verschijnen zij, de zon der wereld aan den rug zoals een donkerachtig iets, de planeten niet zoals in de wereld rondzwevend, maar bestendig op haar plaatsen, over welke zaak men zie n. 717.*

7248. *Mij werd gezegd, dat de inwoners van die planeet, die, wanneer zij overlijden en geesten worden, aan deze zijde verschijnen, zich uitermate verlustigen in roverijen, en het allermeeest in het eten van de roverden; de verkwikkelijkheid van hen wanneer zij denken over het eten van de roverijen, werd aan mij vergemeenschap, en het werd ontwaard dat het een toppunt van verkwikkelijkheid was. Dat er inwoners van een zodanige wilde dieren-natuur ook op dezen aardbol zijn geweest, blijkt uit de geschiedenissen van verschillende natiën, voorts uit de inwoners van het land Kanaän, I Sam. xxx: 16; en eveneens uit de Joodse en de Israëlietische natie, ook ten tijde van David, namelijk dat zij jaarlijks tochten maakten, en de natiën uitplunderden, en zich over den buit verblijdden. Wat deze inwoners van de planeet Venus betreft, zij verlustigen zich weliswaar in roverijen, maar nochtans zijn zij niet wreed; zij werpen de mensen die zij uitplunderen, in het water, en ruimen hen op die wijze uit den weg, doch die zij kunnen sparen, die sparen zij; en hen die zij aldus uit den weg hebben geruimd, begraven zij daarna, een aanwijzing dat zij iets menselijks bij zich hebben, anders dan de Joden, voor wie het een verlustiging was om hen die zij hadden gedood, weg te werpen en prijs te geven aan de wilde dieren des wouds en aan de vogels ter verslinding, en somtijds om hen gruwelijk en wreed ter dood te brengen, II Sam. xii: 31. Welk een grote verkwikkelijkheid de Joden uit zulke dingen hebben gehad, werd mij eveneens te doorwatten gegeven uit de met mij vergemeenschapte sfeer van verscheidenen van hen, die schielijk kwamen aangesneld en beenvluchtten.*

7249. *Ook werd er gezegd, dat de inwoners van dien aardbol voor het merendeel reuzen zijn, en dat de inwoners van onzen aardbol slechts tot hun navel reiken; voorts eveneens dat zij die aan dit deel van dien aardbol verschijnen, stompzinnig zijn, niet navragende wat de Hemel, of wat het eeuwige leven is, maar dat zij zich alleen bekommeren om de dingen die van hun land en van hun vee zijn.*

7250. *Omdat zij zodanig zijn, worden zij, wanneer zij in het andere leven komen, daar ten zeerste bestookt door de valse en de boze dingen; de hellen die er voor hen zijn, verschijnen rondom dien aardbol; zij hebben ook geen gemeenschap met de hellen der bozen van onzen aardbol, ter oortake hiervan dat zij van*

een gans anderen gemoedsaard en van een gans andere inborst zijn; vandaar eveneens zijn hun boze en valse dingen van een gans ander geslacht. Zij die echter zodanig zijn dat zij gezaligd kunnen worden, zijn in plaatsen van verwoesting, en daar worden zij tot het laatste der wanhoop gebracht; want de boze en de valse dingen van dat geslacht kunnen niet anders verwijderd worden; wanneer zij in den staat der wanhoop zijn, roepen zij uit dat zij beesten zijn, brute dieren, gruwelen, haatgevoelens, en dat zij zo verdoemd zijn; sommigen van hen schreeuwen ook, wanneer zij in zulk een staat zijn, tegen den Hemel; maar dit wordt hun vergeven, omdat het uit wanhoop is; de Heer regelt het zo dat zij zich in smaaddredenen niet dan tot zekere grenzen uitlaten; dezen worden, wanneer zij de uiterste dingen hebben geleden, omdat de lichamelijke dingen dan bij hen als het ware dood zijn, ten slotte gezaligd.

7251. Aangaande hen werd eveneens gezegd dat zij, toen zij op hun aardbol leefden, in een zekeren hoogsten Schepper hebben geloofd, zonder Middelaar; dezen zijn het die aldus worden verwoest, en ten slotte gezaligd, na eerst onderricht te zijn en opgenomen te hebben dat de Heer de Enige God, Heiland, en Middelaar is. Ik heb hen horen belden dat zij zonder Middelaar nooit gezaligd zouden kunnen worden, omdat zij vuil en onwaardig zijn. Ik zag ook sommigen van hen, nadat zij de uiterste dingen hadden geleden, opgeheven in den Hemel, en toen zij daar waren opgenomen, ontwaarde ik zulk een tederheid van blijdschap uit hen, dat het mij tranen uit de ogen perste.

7252. De inwoners en de geesten van Venus die aan het andere deel van dien aardbol verschijnen, zijn van een bijna tegenovergestelde inborst; zij zijn immers zachtaardig en menselijk; het werd door den Heer toegestaan dat enige van die geesten van daar tot mij kwamen; zij verschenen toen nabij boven het hoofd; terwijl dezen met mij spraken, zeiden zij dat zij, toen zij in de wereld waren, onzen Heer als hun enigen God hadden erkend, en dat zij dit des te meer nu erkennen; zij zeiden, dat zij Hem op hun aardbol hadden gezien, onder hen wandelende, en zij beeldden het eveneens uit hoe zij Hem gezien hadden.

7253. Deze geesten hebben in den Grootsten Mens betrekking op het geheugen van de stoffelijke dingen, overeenstemmende met het geheugen van de onstoffelijke dingen, welk geheugen de geesten van de planeet Mercurius samenstellen; men zie in de beschrijving van de geesten van Mercurius n. 7170.

7254. Aan het einde van het volgende Hoofdstuk zal worden gesproken over de inwoners en de geesten van de planeet Mars.

Exodus

Zevende Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

7255. Omdat het goede den Hemel bij den mens maakt, en het boze de hel maakt, moet men in elk geval weten wat het goede is, en wat het boze; tevoren is gezegd dat datgene het goede is wat der liefde tot den Heer en der liefde jegens den naaste is; en dat datgene het boze is wat der zelfliefde en der wereldliefde is; daaruit volgt, dat men niet dan uit de liefden weet wat het goede, en wat het boze is.

7256. Alle dingen in het heelal, die volgens de Goddelijke orde zijn, hebben betrekking op het goede en het ware; en alle dingen in het heelal die tegen de Goddelijke orde zijn, hebben betrekking op het boze en het valse; de oorzaak hiervan is deze, dat het goede en het ware, die voortgaan van het Goddelijke, de orde maken, en wel dermate dat zij de orde zijn.

7257. Het goede dat der liefde tot den Heer is, wordt het hemels goede genoemd; en het goede dat der liefde jegens den naaste is, wordt het geestelijk goede genoemd; wat en hoe groot het verschil is tussen het hemels goede, dat der liefde tot den Heer is, en tussen het geestelijk goede, dat der liefde jegens den naaste is, moet in hetgeen volgt worden gezegd.

7258. De Leer van het hemels goede, welke die der liefde tot den Heer is, is de omvangrijkste en tevens de verborgenste; de Leer echter van het geestelijk goede, welke die der liefde jegens den naaste is, is eveneens omvangrijk en verborgen, maar minder dan de Leer van het hemels goede, welke die der liefde tot den Heer is. Dat de Leer der Naastenliefde omvangrijk is, kan daaruit vaststaan dat er niet een gelijke naastenliefde is bij den een als bij den ander, en ook dat de een niet een gelijke naaste is als de ander.

7259. Omdat de Leer der Naastenliefde zo omvangrijk was, onderscheidden de Ouden, bij wie de Leer der Naastenliefde de Leer zelf der Kerk was, de liefde jegens den naaste in verscheidene klassen, welke zij ook onderverdeelden, en gaven zij aan de afzonderlijke klassen namen, en leerden zij hoe de naastenliefde moest uitgeoefend worden jegens hen die in de ene klasse waren, en hoe jegens hen die in de andere waren; en zo stelden zij de Leer der Naastenliefde in orde op, en de uitoefeningen der naastenliefde, opdat zij, duidelijk onderscheiden, onder het bereik van het verstand vielen.

7260. De namen die zij gaven aan hen jegens wie zij de naastenliefde hadden uit te oefenen, waren er verscheidene; sommigen noemden zij blinden, sommigen lammen, sommigen kreupelen, sommigen armen, voorts ellendigen en verslagenen, sommigen wezen, sommigen weduwen; in het algemeen echter noemden zij hen hongerigen aan wie zij te eten zouden geven, dorstigen aan wie zij te drinken zouden geven, vreemdelingen die zij zouden opnemen, naakten die zij zouden kleden, zieken die zij zouden bezoeken, en in den kerker Bezetenen tot wie zij zouden komen; over dezen zie men n. 4954 tot 4959.

7261. Deze namen werden uit den Hemel gegeven aan de Ouden die van de Kerk waren, en onder hen die aldus werden genoemd, verstonden zij hen die geestelijk zodanig waren; hun Leer der Naastenliefde leerde wie het waren, en hoedanig de naastenliefde jegens een ieder moest zijn.

7262. Vandaar komt het, dat die zelfde namen in het Woord zijn, en diegenen betekenen die zodanig in den geestelijken zin zijn. Het Woord in zich is niet anders dan de Leer der liefde tot den Heer en der liefde jegens den naaste, zoals eveneens de Heer leert: “Gij zult den Heer uw God liefhebben uit uw ganse hart, en in uw ganse ziel, en in uw ganse gemoed; *dit is het eerste en grote Gebod*; het tweede is daaraan gelijk: Gij zult uw naaste liefhebben zoals uzelf: *in deze twee Geboden hangen de Wet en de Profeten*”, Matth. xxii: 35, 36, 37, 38; de Wet en de Profeten zijn het ganse Woord.

7263. Dat die zelfde namen in het Woord zijn, komt omdat zij die in den uitwendigen eredienst waren, jegens dezulken die aldus werden genoemd de naastenliefde zouden uitoefenen; en zij die in den inwendigen eredienst waren, jegens dezulken geestelijk verstaan, aldus dat de eenvoudigen het Woord eenvoudig zouden verstaan en doen, en de wijzen wijs; voorts eveneens opdat de eenvoudigen door de uitwendige dingen der naastenliefde zouden worden ingewijd in de inwendige dingen ervan.

Zevende Hoofdstuk.

1. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Zie, Ik heb u gegeven tot god aan Farao, en Aharon, uw broeder, zal uw profeet zijn.
2. Gij zult spreken alles wat Ik u zal hebben geboden; en Aharon, uw broeder, zal tot Farao spreken, en hij zende de zonen Israëls uit zijn land.
3. En Ik zal verharden Farao's hart, en Ik zal vermenigvuldigen Mijn tekenen, en Mijn wonderheden, in het land van Egypte.
4. En Farao zal naar ulieden niet horen; en Ik zal Mijn hand geven in de Egyptenaren, en Ik zal uitleiden Mijn heiren, Mijn volk, de zonen Israëls, uit het land van Egypte, door grote gerichten.
5. En de Egyptenaren zullen bekennen dat Ik JEHOVAH ben, wanneer Ik Mijn hand over Egypte uitstrek, en zal hebben uitgeleid de zonen Israëls uit het midden van hen.
6. En hij deed, Moscheh, en Aharon, gelijkerwijs hun JEHOVAH geboden had, aldus deden zij.
7. En Moscheh was een zoon van tachtig jaren, en Aharon een zoon van drie en tachtig jaren, in hun spreken tot Farao.
8. En JEHOVAH zeide tot Moscheh en Aharon, door te zeggen:
9. Dat wanneer Farao tot ulieden zal hebben gezegd, door te zeggen: Geef voor ulieden een wonderteken; en gij zult tot Aharon zeggen: Neem uw stok, en werp hem voor Farao; hij zal zijn tot een waterslang.
10. En hij kwam, Moscheh en Aharon, tot Farao, en zij deden aldus gelijk als JEHOVAH geboden had; en Aharon wierp zijn stok voor Farao, en voor zijn knechten; en hij werd tot een waterslang.
11. En Farao riep ook de wijzen en de tovenaars, en zij deden, ook zij, de magiërs van Egypte, met hun bezweringen aldus.
12. En zij wierpen een ieder zijn stok, en zij werden tot waterslangen; en Aharons stok verzwoeg hun stokken.
13. En Farao's hart was verstokt, en hij hoorde niet naar hen, gelijk als JEHOVAH gesproken had.
14. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Verzwaard is het hart van Farao; hij weigert het volk te zenden.
15. Ga tot Farao in den morgenstond; zie, hij gaat uit tot de wateren; en stel u op tegen hem over aan den oever van den stroom, en den stok die in een slang is verkeerd geweest, neem in uw hand.

16. En gij zult tot hem zeggen: JEHOVAH GOD der Hebreëen heeft mij tot u gezonden door te zeggen: Zend Mijn volk opdat zij Mij dienen in de woestijn; en zie, gij hebt niet gehoord tot nu toe.
17. Aldus zeide JEHOVAH: Hierin zult gij bekennen dat Ik JEHOVAH ben; zie, ik sla met den stok die in mijn hand is, op de wateren die in de rivier zijn, en zij zullen worden verkeerd in bloed.
18. En de vis die in de rivier is, zal sterven, en de rivier zal stinken; en de Egyptenaren zullen moeite hebben om de wateren uit de rivier te drinken.
19. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Zeg tot Aharon: Neem uw stok, en strek uw hand uit over de wateren van Egypte, over hun stromen, over hun rivieren, en over hun poelen, en over alle vergadering hunner wateren, en zij zullen bloed zijn; en er zal bloed zijn in het gehele land van Egypte, en in de houten en in de stenen.
20. En aldus deden Moscheh en Aharon, gelijk als JEHOVAH geboden had; en hij hief den stok op, en hij sloeg de wateren die in de rivier waren, voor de ogen van Farao, en voor de ogen van zijn knechten; en alle wateren die in de rivier waren, werden in bloed verkeerd.
21. En de vis die in de rivier was, stierf; en de rivier stonk, en de Egyptenaren konden het water uit de rivier niet drinken; en er was bloed in het ganse land van Egypte.
22. En de magiërs van Egypte deden aldus met hun bezweringen; en het hart van Farao was verstokt, en hij hoorde niet naar hen, gelijk als JEHOVAH gesproken had.
23. En Farao schouwde om, en kwam tot zijn huis, en hij zette zijn hart ook niet tot dit.
24. En alle Egyptenaren groeven rondom de rivier wateren om te drinken, omdat zij uit de wateren der rivier niet konden drinken.
25. En vervuld werden zeven dagen nadat JEHOVAH de rivier geslagen had.
26. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Kom tot Farao, en gij zult tot hem zeggen: Aldus zegt JEHOVAH: Zend Mijn volk, en dat zij Mij dienen.
27. En indien gij weigert te zenden, zie, Ik zal aantasten uw gehele grens met vorsen.
28. En de rivier zal vorsen doen voortkruipen, en zij zullen opklimmen en komen in uw huis, en in de kamer uwer legerstede, en op uw bed, en in het huis uwer knechten, en in uw volk, en in uw bakovens, en in uw baktroggen.
29. En in u, en in uw volk, en in al uw knechten, zullen de vorsen opklimmen.

De Inhoud.

7264. In den inwendigen zin wordt in hetgeen volgt gehandeld over de verwoesting, en ten slotte over de verdoemenis van hen die in de valse en de boze dingen zijn; het verloop van hun verwoesting wordt beschreven met de elf plagen die den Egyptenaren en hun land werden aangedaan.

7265. In dit Hoofdstuk wordt in den inwendigen zin gehandeld over de drie eerste graden der verwoesting; *de eerste*, zijnde deze dat bij hen louter begoochelingen aanvingen te regeren, waarvandaan de valse dingen, wordt beschreven met de slang waarin de stok van Aharon werd verkeerd; *de tweede*, zijnde deze dat de ware dingen zelf bij hen valse dingen werden, en de valse dingen ware dingen, wordt beschreven met het bloed waarin de wateren werden verkeerd; *de derde* graad, zijnde deze dat zij uit de valse dingen redeneerden tegen de ware en de goede dingen die der Kerk zijn, wordt beschreven met de vorsen uit de rivier.

De Inwendige Zin.

7266. Vers 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Zie, Ik heb u gegeven tot god aan Farao, en Aharon, uw broeder, zal uw profeet zijn. Gij zult spreken alles wat Ik u zal hebben geboden; en Aharon, uw broeder, zal tot Farao spreken, en hij zende de zonen Israëls uit zijn land. En Ik zal verharden Farao's hart, en Ik zal vermenigvuldigen Mijn tekenen, en Mijn wonderlieden, in het land van Egypte. En Farao zal naar ulieden niet horen; en Ik zal Mijn hand geven in de Egyptenaren, en Ik zal uitleiden Mijn heiren, Mijn volk, de zonen Israëls, uit het land van Egypte, door grote gerichtten. En de Egyptenaren zullen bekennen dat Ik Jehovah ben, wanneer Ik Mijn hand over de Egyptenaren uitstrek, en zal hebben uitgeleid de zonen Israëls uit het midden van hen. En hij deed, Moscheh en Aharon, gelijkterwijs hun Jehovah geboden had, aldus deden zij. En Moscheh was een zoon van tachtig jaren, en Aharon een zoon van drie en tachtig jaren, in hun spreken tot Farao.* En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het onderricht; zie, Ik heb u gegeven tot god aan Farao, betekent de *Goddelijke Wet* en haar macht over hen die in de valse dingen zijn; en Aharon, uw broeder, zal uw profeet zijn, betekent de Leer daaruit; gij zult spreken alles wat Ik u zal hebben geboden, betekent de opneming van den *Goddelijken invloed*, en de vergemeenschapping; en Aharon, uw broeder, zal tot Farao spreken, betekent de opneming van den invloed daaruit, en de vergemeenschapping met hen die in de valse dingen zijn; en hij zende de zonen Israëls, betekent opdat zij terugtreden van de bestoking; en Ik zal verharden Farao's hart, betekent de halsstarrigheid van de zijde van het boze van het valse; en Ik zal vermenigvuldigen Mijn tekenen, en Mijn wonderheden, betekent de waarschuwingen van elk geslacht, en ook dat niets zal ontbreken; in het land van Egypte, betekent waar diegenen zijn die bestoken; en Farao zal naar ulieden niet horen, betekent dat zij die in de valse dingen zijn, niet zullen opnemen; en Ik zal Mijn hand geven in de Egyptenaren, betekent dat zij derhalve door de *Goddelijke macht* zullen worden aangedreven; en Ik zal uitleiden Mijn heir, Mijn volk, de zonen Israëls, betekent dat diegenen moeten worden bevrijd die in de goede en de ware dingen zijn; uit het land van Egypte, betekent van de bestokingen; door grote gerichtten, betekent volgens de wetten der orde; en de Egyptenaren zullen bekennen dat i.k Jehovah ben, betekent dat zij vrees voor het *Goddelijke* zullen hebben; wanneer Ik Mijn hand over de Egyptenaren uitstrek, betekent wanneer zij de *Goddelijke macht* in henzelf bemerken; en zal hebben uitgeleid de zonen Israëls uit het midden van hen, betekent en wanneer zij zullen zien dat diegenen bevrijd

worden die van de geestelijke Kerk zijn; en hij deed, Moscheh en Aharon, gelijkerwijs Jehovah geboden had, aldus deden zij, betekent dat de dingen die waren gezegd, ook zijn geschied; en Moscheh was een zoon van tachtig jaren, betekent den staat en het hoedanige der Wet uit het Goddelijke; en Aharon een zoon van drie en tachtig jaren, betekent den staat en het hoedanige der Leer; in hun spreken tot Farao, betekent toen die dingen bevolen waren.

7267. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit het onderricht betekent, hier hoe moest worden voortgeschreden met betrekking tot hen die in de valse dingen zijn en bestoken, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, zijnde het onderricht, waarover n. 7186.

7268. Zie, Ik heb u gegeven tot god aan Farao; dat dit *de Goddelijke Wet* betekent, en haar macht over hen die in de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van u geven tot god, zijnde het Goddelijk Ware, of, wat het zelfde is, de Goddelijke Wet, en eveneens de macht ervan; in het Woord immers wordt, waar over het ware wordt gehandeld, en eveneens over de macht van het ware, gezegd God, doch waar over het goede wordt gehandeld, wordt gezegd Jehovah; men zie n. 300, 2586, 2769, 2807, 2822, 3910, 3921 einde, 4287, 4295, 4402, 7010; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover n. 6651, 6679, 6683. Wat de betekenis van God verder aangaat, moet men weten dat God in den hoogsten zin het Goddelijke is dat boven de Hemelen is; doch God in den inwendigen zin is het Goddelijke dat in de Hemelen is; het Goddelijke dat boven de Hemelen is, is het Goddelijk Goede, doch het Goddelijke in de Hemelen is het Goddelijk Ware; uit het Goddelijk Goede immers gaat het Goddelijk Ware voort, en maakt den Hemel, en rangschikt dien; want dat wat eigenlijk de Hemel wordt geheten, is niets anders dan het Goddelijke daar gevormd, want de Engelen, die in den Hemel zijn, zijn de opnemende menselijke vormen van het Goddelijke, en samenstellende den algemenen vorm, welke die van den Mens is; en omdat het het Goddelijk Ware in de Hemelen is, dat in het Woord van het Oude Testament wordt verstaan onder God, is het daarvandaan dat in de oorspronkelijke taal God wordt geheten Elohim in het meervoud; en eveneens dat de Engelen, die in de Hemelen zijn, omdat zij de recipiënten van het Goddelijk Ware zijn, goden worden geheten, zoals bij David: “Wie in den Hemel zal zich met Jehovah vergelijken, zal met Jehovah worden gelijkgesteld *onder de zonen der goden*”, Psalm LXXXIX: 7, 8, 9; bij denzelfde: “Geeft Jehovah, gij *zonen der goden*, geeft Jehovah heerlijkheid en sterkte”, Psalm XXIX: 1; bij denzelfde: “Ik heb gezegd: *Gij zijt goden*, en zonen des Allerhoogsten gij allen”, Psalm LXXXII: 6. Bij Johannes: “Jezus zeide: Is er

niet geschreven in uw Wet: Ik heb gezegd: *Gij zijt goden*; zo heeft zij diegenen *goden* genoemd tot wie het Woord geschied is”, x: 34, 35; behalve in de plaatsen waar de Heer wordt geheten God der goden en Heer der heren, zoals in Gen. XLVI: 2, 3; Deut. x: 17; Num. xvi: 22; Dan. xi: 56; Psalm CXXXVI: 2, 3. Uit deze dingen kan men zien, in welken zin Moscheh god wordt genoemd, hier god voor Farao en god voor Aharon, Exod. iv: 16, namelijk omdat Moscheh de Goddelijke Wet uitbeeldde, welke het Goddelijk Ware is, en het Woord wordt genoemd; vandaar komt het eveneens, dat Aharon bier zijn profeet wordt geheten, en in de vorige plaats zijn mond, dat is, hij die op een aan het verstand evenredige wijze het Goddelijk Ware uitspreekt dat van den Heer onmiddellijk voortgaat, en dat alle verstand te boven gaat; en omdat een profeet diegene is die het Goddelijk Ware leert en uitspreekt op een aan het verstand evenredige wijze, is de profeet eveneens de Leer der Kerk, over welke zaak in hetgeen nu volgt wordt gehandeld.

7269. En Aharon, uw broeder, zal uw profeet zijn; dat dit de Leer daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van den profeet, zijnde het ware der Leer, aldus de Leer uit het Woord, waarover n. 2554; dat Aharon de Leer der Kerk uitbeeldt, of de Leer van het goede en het ware, die uit het Woord is, zie men in n. 6998, 7009, 7089; omdat de profeet de Leer betekent, betekent hij in den bepaalden zin dengene die leert, volgens de dingen die vlak boven in n. 7268 aan het einde zijn gezegd.

7270. Gij zult spreken alles wat Ik u zal hebben geboden; dat dit de opneming van den Goddelijken invloed en de vergemeenschapping betekent; [en Aharon, uw broeder, zal tot Farao spreken; dat dit de opneming van den invloed daaruit betekent, en de vergemeenschapping met hen die in de valse dingen zijn], staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, die zal spreken, zijnde het Goddelijk Ware; en uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer daaruit, waarover n. 7089; uit de betekenis van spreken, zijnde de invloed en de opneming ervan, waarover n. 5797; en uit de betekenis van gebieden, zijnde ook de invloed, waarover n. 5486, 5732; hier de opneming van den invloed. Uit deze dingen blijkt, dat met spreken de middellijke invloed van het Goddelijk Ware in de Leer wordt aangeduid, dat is, bij hem die leert, want er wordt verstaan dat Moscheh, die het Goddelijk Ware is, dat wat Jehovah zou gebieden spreken zou tot Aharon, die de Leer is of hij die leert, aldus tot hem die zou vergemeenschappen; en dat met gebieden wordt aangeduid de onmiddellijke Goddelijke Invloed in de Goddelijke Wet, die door Moscheh wordt uitgebeeld. Hoe deze dingen moeten worden verstaan, kan vaststaan uit hetgeen eerder in n. 7009, 7010 is gezegd, namelijk dat

Moscheh het ware uitbeeldt dat onmiddellijk van het Goddelijke voortgaat, en dat Aharon het ware uitbeeldt dat middellijk voortgaat. Wie niet weet hoe het gesteld is met de orde in de opeenvolgende dingen, kan ook niet weten hoe het gesteld is met den invloed; derhalve moet het in het kort worden gezegd: het ware dat onmiddellijk van den Heer voortgaat, kan, omdat dit uit het Oneindige Goddelijke Zelf is, geenszins worden opgenomen door enige levende substantie die eindig is, aldus niet door enigen Engel; en daarom had de Heer opeenvolgende dingen geschapen waardoor als middelen het onmiddellijk voortgaande Goddelijk Ware kon vergemeenschap worden; maar het eerste uit dit opeenvolgende is nog te vol van het Goddelijke dan dat het opgenomen kan worden door enige levende substantie die eindig is, aldus door enigen Engel; daarom heeft de Heer nog een navolgende geschapen, waardoor het onmiddellijk voortgaande Goddelijk Ware enigermate opneembaar zou zijn: dit navolgende is *het Goddelijk Ware*, dat in den Hemel is; de beide eerste zijn boven de Hemelen, en zijn als het ware gordels, stralend vanwege een vlamme, welke de Zon omgeven, die de Heer is; zodanig is de opeenvolgende orde tot aan den Hemel toe die den Heer het naast is, zijnde de derde Hemel, waar diegenen zijn die Onschuldigen en Wijzen zijn; van daar is er een voortzetting achtereenvolgens tot aan den laatsten Hemel, en van den laatsten Hemel tot aan het zinlijke en lichamelijke van den mens, hetwelk het allerlaatst den invloed opneemt. Uit deze dingen staat vast, dat er aanhoudende opeenvolgingen zijn van het Eerste, dat is, van den Heer, tot aan de laatsten, die bij den mens zijn, ja zelfs tot de laatsten die in de natuur zijn; de laatsten die bij den mens zijn, zijn, evenals die in de natuur, betrekkelijk genomen traag, en vandaar koud, en her zijn betrekkelijk genomen algemene dingen, en vandaar duister; daaruit blijkt ook dat er door die opeenvolgingen een doorlopend verband is van alle dingen met het Eerste Zijn; volgens die opeenvolgingen gedraagt zich de invloed; want het Goddelijk Ware dat onmiddellijk voortgaat van het Goddelijk Goede, vloeit achtereenvolgens in; en onderweg of rondom elk nieuw opvolgende wordt het algemener, aldus grover en duisterder, en wordt het langzamer, aldus trager en kouder. Uit deze dingen is het duidelijk, hoedanig de Goddelijke orde der opeenvolgende dingen is, en vandaar der invloeden. Maar men moet terdege weten, dat *het Goddelijk Ware* dat invloeit in den derden Hemel, die den Heer het naast is, ook tegelijk zonder opeenvolgende formering invloeit tot in de laatsten der orde, en daar vanuit het Eerste onmiddellijk ook alle en de afzonderlijke dingen regeert en daarin voorziet; daardoor worden de opeenvolgende dingen in hun orde en verband samengehouden. Dat het aldus is, kan ook

enigermate vaststaan uit dezen regel, die ook aan de geleerden in de wereld niet onbekend is, dat er slechts één enige substantie is die substantie is, en dat de overige dingen formeringen daaruit zijn, en dat in de formeringen die enige substantie regeert, niet slechts als vorm, maar ook als niet-vorm, zoals in haar oorsprong; indien het niet aldus was, zou het geformeerde geenszins kunnen blijven bestaan en handelen; maar deze dingen zijn gezegd voor den inzichtsvolle.

7271. En hij zende de zonen Israëls; dat dit betekent opdat zij terugtreden van de bestoking, staat vast uit de uitbeelding van Farao, tot wien die dingen zouden worden gezegd, zijnde zij die door valse dingen bestoken, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142; uit de betekenis van zenden, zijnde dat zij mogen terugtreden; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, zoals in n. 6462, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198.

7272. En Ik zal verharden Farao's hart; dat dit de halsstarrigheid betekent van de zijde van het boze van het valse, staat vast uit de betekenis van verharden, zijnde de halsstarrigheid; dat het is van de zijde van het boze van het valse, wordt aangeduid met het hart van Farao; met het hart immers wordt in den echten zin het goede aangeduid dat der hemelse liefde is, n. 3313, 3887, 3889; vandaar is het in den tegengestelden zin het helse boze; dat het het boze van het valse is, komt omdat door Farao diegenen worden uitgebeeld die in het valse zijn. Het boze van het valse is het boze dat den oorsprong ontleent aan de beginselen van het valse; zoals bijvoorbeeld dat men zou worden geheiligd door de uitwendige dingen, zoals, bij de Israëlieten en de Joden, door de slachtoffers, door de wassingen, door de besprenkeling met bloed, en dat men niet zou worden geheiligd door de naastenliefde en het geloof, en dat men zo heilig was, hoewel men leefde in haatgevoelens, in wraaknemingen, in roverijen, in wreedheden, en in eendere dingen; het zijn deze boze dingen die de boze dingen van het valse worden genoemd, omdat zij den oorsprong aan de beginselen van het valse ontleenen. Diene eveneens als voorbeeld hij die gelooft dat het geloof-alleen zaligt, en dat de werken der naastenliefde niets tot het heil toedoen; voorts eveneens hij die gelooft dat hij ook in het laatste uur des doods wordt gezaligd, onverschillig hoedanig hij den gehelen loop zijns levens had geleefd, en krachtens die beginselen zonder enige naastenliefde leeft, in de verachting van de anderen, in vijandigheid en haat jegens al wie hem niet vereert, in wraakgierigheid, in de begerigheid om anderen van hun goederen te beroven, in onbarmhartigheid, in geslepenheid, in arglist; deze boze dingen zijn eveneens de boze dingen van het valse, omdat hij zich uit het valse overreedt hetzij dat het geen boze dingen zijn, hetzij dat zij, zo

het al boze dingen waren, nochtans worden afgewist, als hij maar vóór het uitblazen van den laatsten adem uit schijnbaar vertrouwen de bemiddeling des Heren zou belijden, en de afwissing van de zonden door Zijn kruislijden. Diene eveneens als voorbeeld zij die met een smeekbede tot dode mensen als heiligen gaan, en zo die aanbidden, ook hun beelden; het boze van dien eredienst is het boze van het valse. Zij die het boze van het valse bedrijven, geloven allen dat het valse het ware is, en bijgevolg dat het boze òf niet boos, òf niet verdoemelijk is. Eender zij die geloven dat de zonden door de mensen vergeven kunnen worden; voorts zij die geloven dat zij in den Hemel kunnen worden binnengeleid, onverschillig in welke zonden zij ook zijn geweest, dat is, in onverschillig hoedanigen geestelijken stank en rotlucht. In één woord, er zijn even zovele boze dingen van het valse als er valse dingen van geloof en eredienst zijn. Deze boze dingen verdoemen, maar niet in die mate als de boze dingen uit den oorsprong van het boze; de boze dingen uit den oorsprong van het boze zijn die welke zijn uit de begeerte oprijzende uit de zelf- en wereldliefde.

7273. En Ik zal vermenigvuldigen Mijn tekenen, en Mijn wonderheden; dat dit de waarschuwingen van elk geslacht betekent, en ook dat niets zal ontbreken, staat vast uit de betekenis van de tekenen en de wonderheden, zijnde de bevestigingen van de waarheid, waarover n. 3900, 6870, 7012, en eveneens de middelen der Goddelijke macht, n. 6910; hier de waarschuwingen, want zo zagen zij niet alleen dat zij in de valse dingen waren, maar zagen zij ook de Goddelijke macht, en werden zij vandaar gewaarschuwd. Dat er wordt gezegd dat hun die in de valse dingen waren, waarschuwingen van elk geslacht geworden, en ook dat niets zal ontbreken, komt omdat de verdoemenis van hen die in de boze dingen zijn, niet in één ogenblik geschiedt, wanneer zij in het andere leven komen, maar nadat zij eerst zijn bezocht, dat is, onderzocht; de onderzoekingen geschieden te dien einde opdat zij zelf ontwaren dat zij niet anders dan verdoemd kunnen worden, omdat zij niet anders hebben geleefd; voorts eveneens opdat de geesten en de Engelen weten, dat zij zodanig zijn geweest; aldus kunnen zij niet langer verontschuldigd worden bij zichzelf, noch bij anderen. De orde volgens welke zij worden onderzocht, is de orde van *het Goddelijk Ware*, die zodanig is dat in het geheel niets ontbreekt. De orde van *het Goddelijk Ware*, die er is voor de bozen die verdoemd worden, verschilt van de orde van *het Goddelijk Ware*, die er is voor de goeden die gezaligd worden; het verschil is dat de orde die er is voor de bozen die verdoemd worden, is van *het Goddelijk Ware* gescheiden van het Goddelijk Goede, aldus van de Barmhartigheid, ter oorzaak hiervan

dat zij het Goddelijk Goede niet opgenomen, en aldus de Barmhartigheid verworpen hebben; deze orde echter die er is voor de goeden die gezaligd worden, is van *het Goddelijk Ware* verbonden met het Goddelijk Goede, aldus met de Barmhartigheid, ter oorzaak hiervan dat zij het Goddelijk Goede hebben opgenomen, aldus des Heren Barmhartigheid. Zoals de bozen bij graden volgens de orde worden onderzocht, aldus worden zij eveneens gericht en verdoemd. Daaruit kan men weten, dat waarschuwingen van elk geslacht geschieden, opdat niets ontbreekt voordat zij tot de hel worden verdoemd. Deze dingen zijn het, die eveneens worden aangeduid met de in Egypte gedane tekenen en wonderen, voordat de eerstgeboorten werden uitgeblust, en de Egyptenaren in de zee Suph vergingen; de zee Suph immers is de hel.

7274. In het land van Egypte; dat dit betekent waar diegenen zijn die bestoken, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde waar diegenen zijn die in de valse dingen zijn, en bestoken, waarover n. 7240.

7275. En Farao zal naar ulieden niet horen; dat dit betekent dat zij die in de valse dingen zijn, niet zullen opnemen, staat vast uit hetgeen eerder in n. 7224 is gezegd, waar eendere woorden staan.

7276. En Ik zal Mijn hand geven in de Egyptenaren; dat dit betekent dat zij derhalve door de Goddelijke macht zullen worden aangedreven, staat vast uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover n. 878, 4931 tot 4937, 5327, 5328, 7011, 7188, 7189, en wanneer Jehovah over Zichzelf spreekt en Zijn hand zegt, zijnde de Goddelijke macht; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover eerder; daaruit blijkt dat met Ik zal Mijn hand geven in de Egyptenaren, wordt aangeduid dat zij die in de valse dingen zijn, door de Goddelijke macht zullen worden aangedreven.

7277. En Ik zal uitleiden Mijn heir, Mijn volk, de zonen Israëls; dat dit betekent dat diegenen moeten worden bevrijd die in de goede en de ware dingen zijn, staat vast uit de betekenis van uitleiden, zijnde bevrijden; uit de betekenis van het heir, zijnde alle geslachten van het goede in de ware dingen; uit de betekenis van het volk, namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot hen die in het geestelijk ware en goede zijn, waarover n. 1259, 1260, 3295, 3581, 4619, aldus zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, n. 2928, 7207; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover boven n. 7271, aldus die in de goede en de ware dingen zijn.

7278. Uit het land van Egypte; dat dit betekent van de bestokingen, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde waar diegenen zijn die

in de valse dingen zijn, en bestoken, waarover n. 7240, 7274, aldus eveneens de bestokingen, want met het land wordt de natie zelf aangeduid, en met de natie in den inwendigen zin dat wat der natie is, hier derhalve de bestoking. **7279.** Door grote gerichten; dat dit betekent volgens de wetten der orde, staat vast uit hetgeen eerder in n. 7206 is gezegd.

7280. En de Egyptenaren zullen bekennen dat Ik Jehovah ben; dat dit betekent dat zij vrees voor het Goddelijke zullen hebben, staat vast uit de betekenis van bekennen dat Ik Jehovah ben, zijnde vrees hebben voor het Goddelijke, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken. Wat de vrees aangaat, die diegenen voor het Goddelijke zullen hebben die in de valse dingen zijn en bestoken, moet men weten, dat de vrees het enige middel is dat de helsen in bedwang houdt en hen in banden houdt; de vrees immers is een algemene band, zowel voor hen die rechtschapen zijn als voor hen die boos zijn; maar voor hen die rechtschapen zijn, is het een inwendige vrees, zijnde die voor het heil, te weten de vrees van te vergaan ten aanzien van de zielen, en deswege van iets te doen tegen het geweten, dat is, tegen het ware en het goede, die van het geweten zijn; bijgevolg hebben zij een vrees van iets te doen tegen het gerechte en het billijke, aldus tegen den naaste; doch deze vrees wordt een heilige vreze voor zoveel als zij wordt verbonden met de aandoening der naastenliefde, en te meer voor zoveel als zij wordt verbonden met de liefde tot den Heer; de vrees wordt dan zodanig als die van de kleine kinderen jegens de ouders die zij liefhebben; voor zoveel als zij dan in het goede der liefde zijn, verschijnt de vrees niet, doch voor zoveel als zij niet in het goede zijn, verschijnt zij, en wordt benauwdheid; zodanig is de vreze Gods, waarover vele malen in het Woord wordt gesproken. Doch de vrees die degenen hebben die boos zijn, is niet enige inwendige vrees, namelijk voor het heil, en vandaar een van het geweten, want in de wereld hebben zij zulk een vrees geheel en al verworpen, zowel door het leven als door de beginselen van het valse die het leven begunstigen; maar in plaats van de inwendige vrees hebben zij een uitwendige vrees, te weten de vrees van beroofd te worden van eerbewijzen, gewin, en de faam deswege, van gestraft te worden volgens de wetten, van beroofd te worden van het leven; voor deze dingen hebben diegenen vrees die in het boze zijn, terwijl zij in de wereld zijn. Wanneer dezen in het andere leven komen, worden zij, aangezien zij niet in bedwang en in banden gehouden kunnen worden door de inwendige vrees, vastgehouden door de uitwendige vrees, welke hun door bestraffingen wordt ingeprent; daarvandaan hebben zij de vrees van het boze te doen; en ten slotte wordt zij voor hen de vrees voor

het Goddelijke, maar een uitwendige vrees, zoals is gezegd, welke zonder enigen wil is om of te laten van het doen van het boze, uit de aandoening van het goede, maar uit den schrik voor de straffen, waarvoor zij ten slotte huiveren. Uit deze dingen nu kan vaststaan, dat de vrees het enige middel is om in banden te houden; en dat de uitwendige vrees, zijnde de vrees voor bestraffingen, het enige middel is om de bozen in bedwang te houden; en dat dit de oorzaak is van de pijniging der bozen in de hel; want de bozen zijn, als zij in het andere leven komen, wanneer hun de uitwendige banden worden afgenomen die zij in de wereld hadden, en aan hun begeerten worden overgelaten, alsdan zoals wilde dieren, en begeren niets liever dan te heersen, en al wie hen niet begunstigen te verderven; dit is het verkwikkelijkste van hun leven; want voor zoveel als iemand zichzelf liefheeft, draagt hij den anderen die hem niet begunstigen, haat toe; en wanneer iemand in den haat is, is hij in het verkwikkelijke van te verderven; maar in de wereld wordt dit verborgen.

7281. Wanneer Ik Mijn hand over de Egyptenaren uitstrek; dat dit betekent wanneer zij de Goddelijke macht in henzelf bemerken, staat vast uit de betekenis van de hand, wanneer het wordt gezegd van het Goddelijke, zijnde de Goddelijke macht, waarover boven n. 7276; daaruit blijkt wat is zitten aan de rechterhand Gods, namelijk de Almacht; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover eerder.

7282. En zal hebben uitgeleid de zonen Israëls uit het midden van hen; dat dit betekent en wanneer zij zullen zien dat diegenen bevrijd worden die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van uitleiden, zijnde bevrijd worden, zoals boven n. 7277; en uit de betekenis van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover boven n. 7271.

7283. En hij deed, Moscheh en Aharon, gelijkerwijs Jehovah geboden had, aldus deden zij; dat dit betekent dat de dingen die waren gezegd, ook zijn geschied, kan vaststaan zonder ontvouwing.

7284. En Moscheh was een zoon van tachtig jaren; dat dit den staat en het hoedanige der Wet uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Wet uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827; en uit de betekenis van tachtig jaren, zijnde de staat en het hoedanige der Wet uit het Goddelijke, namelijk bij hen die van de geestelijke Kerk waren in den eersten tijd der bezoeking; wat in het bijzonder tachtig betekent, kan niet worden gezegd, omdat het den gehelen staat en het gehele hoedanige der Wet uit het Goddelijke alsdan bij hen behelst; dat tachtig de staat der verzoeken is, zie men in n. 1963; maar dan behelst tachtig iets eenders als

veertig; doch omdat het ook is samengesteld uit tien en acht met elkander vermenigvuldigd, moet daaruit eveneens de betekenis van dat getal gezocht worden; wat tien is, zie men in n. 576, 1906, 1988, 2284, 3107, 4638; en wat acht is, in n. 2044, 2866; in het algemeen dat alle getallen dingen betekenen, en wel de staten en het hoedanige der dingen, zie men in n. 482, 487, 575, 647, 648, 755, 813, 1963, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495, 4670, 5265, 5291, 5335, 5708, 6175.

7285. En Aharon een zoon van drie en tachtig jaren; dat dit den staat en het hoedanige der Leer betekent, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer der Kerk, waarover n. 6998, 7009, 7089; en uit de betekenis van het getal drie en tachtig, zijnde de staat en het hoedanige, namelijk dier Leer; maar den staat en het hoedanige in het bijzonder kan men niet weten dan alleen uit de herleiding van dit getal in zijn enkelvoudige getallen, en daarna uit de toepassing ervan op hen bij wie de Leer is; bovendien zie men aangaande de getallen in het Woord vlak boven n. 7284.

7286. In hun spreken tot Farao; dat dit betekent toen die dingen bevolen waren, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde het bevel, waarover n. 7240; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142.

7287. Vers 8, 9, 10, 11, 12, 13. *En Jehovah zeide tot Moscheh en tot Aharon, door te zeggen: Dat wanneer Farao tot ulieden zal hebben gezegd, door te zeggen: Geeft voor ulieden een wonderteken; en gij zult tot Aharon zeggen: Neem uw stok, en werp hem voor Farao; hij zal zijn tot een waterslang. En hij kwam, Moscheh en Aharon, tot Farao, en zij deden aldus gelijk als Jehovah geboden had; en Aharon wierp zijn stok voor Farao, en voor zijn knechten; en hij werd tot een waterslang. En Farao riep ook de wijzen en de tovenaars, en zij deden, ook zij, de magiërs van Egypte, met hun bezweringen aldus. En zij wierpen een ieder zijn stok, en zij werden tot waterslangen; en Aharon stok verzwolg hun stokken. En Farao's hart was verstokt, en hij hoorde niet naar hen, gelijk als Jehovah gesproken had.* En Jehovah zeide tot Moscheh en Aharon, door te zeggen, betekent het onderricht; dat wanneer Farao tot ulieden zal hebben gezegd, betekent, indien zij twijfel hebben aangaande het Goddelijke; door te zeggen: Geeft een wonderteken, betekent, en zij derhalve bevestigd willen worden; en gij zult tot Aharon zeggen, betekent den invloed en de vergemeenschapping; neem uw stok, en werp hem voor Farao, betekent de macht, die getoond wordt; hij zal zijn tot een waterslang, betekent dat daardoor louter begoochelingen en de valse dingen daaruit bij hen zullen regeren; en hij kwam, Moscheh en Aharon, tot Farao, en zij deden aldus gelijk als Jehovah geboden had, betekent

de uitwerking; en Aharon wierp zijn stok voor Farao en zijn knechten; en hij werd tot een waterslang, betekent dat louter begoochelingen en de valse dingen daaruit zouden regeren bij hen; en Farao riep ook de wijzen en de tovenaars, betekent het misbruik van de Goddelijke orde; en zij deden, ook zij, de magiërs van Egypte, met hun bezweringen, betekent aldus naar den schijn iets eenders, door de doelen der orde te verdraaien; en zij wierpen een ieder zijn stok, en zij werden tot waterslangen, betekent de macht uit de orde, namelijk dat zij stompzinnig werden ten aanzien van de ontwaring van het ware; en Aharon stok verzwolg hun stokken, betekent dat hun die macht was afgenomen; en Farao's hart was verstokt, betekent de halsstarrigheid; en hij hoorde niet naar hen, betekent dat zij die in de boze dingen uit de valse dingen waren, niet opnamen; gelijk als Jehovah gesproken had, betekent de voorzegging.

7288. En Jehovah zeide tot Moscheh en tot Aharon, door te zeggen; dat dit het onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, zijnde het onderricht, waarover n. 6879, 6881, 6883, 6891.

7289. Dat wanneer Farao tot ulieden zal hebben gezegd; dat dit betekent, indien zij twijfel hebben aangaande het Goddelijke, staat vast uit hetgeen nu volgt, namelijk: "indien Farao zal hebben gezegd: Geeft een wonderteken"; en dat deze woorden twijfel aangaande het Goddelijke behelzen, is duidelijk; want een wonderteken willen, is twijfelen voordat het zinlijk wordt bevestigd.

7290. Door te zeggen: Geeft een wonderteken; dat dit betekent: en zij derhalve bevestigd willen worden, staat vast uit de betekenis van de wondertekens en de tekens, zijnde de bevestigingen van de waarheden, waarover n. 3900, 6870. Wat de wondertekens en de tekens aangaat, waarover in hetgeen nu volgt wordt gehandeld, moet men weten dat zij geschied zijn bij zodanigen die in den uitwendigen eredienst waren, en van den inwendigen niet weten wilden; zij immers die in een zodanigen eredienst waren, moesten door uitwendige middelen worden aangedreven; vandaar komt het dat er wonderen zijn geschied bij het Israëlietische en het Joodse volk; zij waren immers alleen in een uitwendigen eredienst, en in geen inwendigen; en het was eveneens de uitwendige eredienst waarin zij moesten zijn, daar zij niet in den inwendigen eredienst wilden zijn, ter oorzaak hiervan dat zij in de uitwendige dingen de heilige dingen zouden uitbeelden, en er aldus vergemeenschapping zou zijn met den Hemel zoals door iets van een Kerk, want de overeenstemmingen, de uitbeeldende, en de aanduidende dingen, verbinden de natuurlijke wereld met de geestelijke. Vandaar nu kwam het, dat bij die natie zoveel wonderen zijn geschied. Doch bij hen die in den inwendigen eredienst zijn,

dat is, in de naastenliefde en het geloof, geschieden niet wonderen; zij zijn immers schadelijk voor hen, want wonderen dwingen om te geloven, en het gedwongene is niet blijvend, maar het wordt verstrooid; de inwendige dingen van den eredienst, zijnde het geloof en de naastenliefde, moeten worden ingeplant in het vrije; dan immers worden zij toegeëigend, en de dingen die zo worden toegeëigend, zijn blijvend; de dingen echter die worden ingeplant in dwang, blijven buiten den inwendigen mens in den uitwendigen; want in den inwendigen mens treedt niets binnen tenzij door verstandelijke ideeën, zijnde de redenen; de aardbodem immers die opneemt, is daar het verlichte redelijke; vandaar komt het, dat heden ten dage geen wonderen geschieden. Dat zij ook schadelijk zijn, kan daaruit vaststaan; zij drijven immers aan om te geloven, en hechten in den uitwendigen mens voorstellingen vast dat het aldus is; indien de inwendige mens daarna datgene ontkent wat de wonderen hebben bevestigd, zo geschiedt er een tegenstelling en een botsing van den inwendigen en den uitwendigen mens, en tenslotte geschiedt er, wanneer de voorstellingen uit de wonderen worden verstrooid, een verbinding van het valse en het ware, aldus ontwijf ding. Daaruit blijkt, hoe schadelijk wonderen heden ten dage zijn in de Kerk waarin de inwendige dingen van den eredienst zijn ontdekt geworden; deze dingen worden ook aangeduid met des Heren woorden tot Thomas: “Omdat gij Mij hebt gezien, Thomas, hebt gij geloofd; gezegend zijn zij die niet zien, en geloven”, Joh. xx: 29; aldus eveneens gezegend zij die niet door wonderen geloven. Doch wonderen zijn niet schadelijk voor hen die in den uitwendigen eredienst zonder den inwendigen zijn, want bij hen kan er geen tegenstelling zijn van den inwendigen en den uitwendigen mens, aldus ook geen botsing, deswege ook geen ontwijding. Dat wonderen ook niets tot het geloof bijdragen, kan genoegzaam vaststaan uit de wonderen bij het Israëlietische volk in Egypte, en in de woestijn, namelijk dat zij in het geheel niets bij hen hebben uitgewerkt; hoewel dat volk korten tijd tevoren zoveel wonderen had gezien in Egypte, daarna de zee Suph verdeeld, en daar de Egyptenaren ondergedompeld, een wolkenzuil gaande vóór hen uit overdag, en een vuurzuil des nachts, het manna dagelijks uit den Hemel nederregende, en hoewel zij den berg Sinai hadden zien roken, en Jehovah van daar af hadden horen spreken, behalve andere dingen, vielen zij nochtans, in het midden van zulke dingen, van elk geloof af, en van den eredienst van Jehovah tot den eredienst van het kalf, Exod. xxxii: 1 tot het einde. Daaruit blijkt, wat wonderen uitwerken; nog minder zouden zij heden ten dage uitwerken, aangezien men niet erkent dat er iets uit de geestelijke wereld is, en daar men elk zodanige dat geschiedt en niet aan de

natuur wordt toegeschreven, ontkent; er regeert immers op aarde universeel een ontkennende tegen den Goddelijken invloed en de Goddelijke regering; en daarom zou heden ten dage de mens der Kerk, indien hij de eigenlijke Goddelijke wonderen zelf zag, dezelve eerst tot de natuur naar beneden halen, en ze daar bevuelen, en ze daarna zoals hersenschimmen verwerpen, en ten slotte al diegenen uitlachen die deze dingen aan het Goddelijke en niet aan de natuur zouden toekennen; dat wonderen niets uitwerken, staat ook vast uit des Heren woorden bij Lukas: “Indien zij Mozes en de Profeten niet horen, zo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de doden wederopstond, zich niet laten gezeggen”, XVI: 31.

7291. En gij zult tot Aharon zeggen; dat dit den invloed en de vergemeenschapping betekent, namelijk van *de Goddelijke Wet*, die Moscheh uitbeeldt, met de Leer, die Aharon uitbeeldt, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het geschiedt door Moscheh tot Aharon, zijnde de invloed en de vergemeenschapping, zoals in n. 6291; hier betekent zeggen iets eenders als spreken, namelijk zowel den invloed als de vergemeenschapping; dat spreken dit betekent, zie men in n. 7270; die invloed en vergemeenschapping kan niet anders worden uitgedrukt in de historische dingen des Woords dan door zeggen en spreken. Dat *de Goddelijke Wet*, die Moscheh uitbeeldt, invloede in de Leer, die Aharon uitbeeldt, komt omdat *de Goddelijke Wet* het inwendige ware is, en de Leer het uitwendige ware; en het is een algemene regel dat de inwendige dingen invloeden in de uitwendige dingen, en niet omgekeerd, ter oorzaak hiervan dat de inwendige dingen naar verhouding zuiverder en enkelvoudiger zijn, doch de uitwendige dingen grover, want zij zijn de algemene dingen van de inwendige dingen.

7292. Neem uw stok, en werp hem voor Faraó; dat dit de macht betekent, die getoond wordt, staat vast uit de betekenis van den stok, zijnde de macht, waarover n. 4013, 4015, 4876, 4936, 6947, 7011, 7026; en uit de betekenis van werpen voor Faraó, zijnde tonen, want hetgeen voor de ogen wordt geworpen, dat wordt getoond.

7293. Hij zal zijn tot een waterslang; dat dit betekent dat daardoor louter begoochelingen en de valse dingen daaruit bij hen zullen regeren, staat vast uit de betekenis van de slang, zijnde het zinlijke en het lichamelijke, waarover n. 6949; vandaar de begoochelingen, want het zinlijke en het lichamelijke gescheiden van het redelijke, dat is, daaraan niet ondergeordend, is vol van begoochelingen, en wel dermate dat zij nauwelijks anders zijn dan begoochelingen, men zie n. 6948, 6949. Het is de waterslang die her wordt aangeduid, want in de oorspronkelijke taal wordt hier de slang met het zelfde

woord uitgedrukt als waarmede de walvis wordt aangeduid, welke de grootste vis der zee is, en de walvis betekent het wetenschappelijke in het algemeen; daar dus met de Egyptenaren de valse dingen uit de begoochelingen worden aangeduid, betekent dat woord de slang, namelijk de waterslang, omdat zij voor den walvis staat, die in de wateren is, en omdat de wateren van Egypte de valse dingen zijn. Dat Farao of Egypte een walvis wordt geheten, staat vast bij Ezechië: “Spreek en zeg: Zo zeide de Heer Jehovih: Zie, Ik tegen u, Farao, koning van Egypte, *grote walvis*, die in het midden zijner rivieren ligt” xxix: 3. Bij denzelfde: “Zoon des mensen, hef een weeklacht op over Farao, den koning van Egypte, en zeg tot hem: Gij zijt een jongen leeuw der natië gelijk geworden, *en gij zijt zoals de walvissen in de zeeën*, en gij zijt te voorschijn gekomen met uw stromen, gij beroerdet uw stromen”, xxxii: 2; daar worden met den walvis de wetenschappelijke dingen in het algemeen aangeduid, waardoor, omdat zij uit den zinlijken mens zijn, de dingen die des geloofs zijn, verdraaid worden; dat de walvis het wetenschappelijke in het algemeen is, komt omdat de vis het wetenschappelijke in het bijzonder is, n. 40, 99f; en omdat de walvissen de wetenschappelijke dingen betekenen die de ware dingen des geloofs verdraaien, worden daarmede ook de redeneringen uit de begoochelingen aangeduid, vanwaar de valse dingen komen; deze worden met de walvissen aangeduid bij David: “Gij hebt met Uw sterkte de zee doorbroken; *verbroken hebt Gij de koppen der walvissen op de wateren*”, Psalm LXXIV: 13; eendere dingen ook met den Leviathan bij Jesaja: “Te dien dage zal Jehovah met Zijn hard, en groot, en sterk zwaard bezoeking doen over *Leviathan, de langwerpige slang*, en over *Leviathan, de kronkelige slang*, en Hij zal doden de *walvissen*, die in de zee zijn”, xxvii: 1; en bij David: “*Verbroken hebt Gij de koppen des Leviathans*, Gij hebt hem gegeven tot spijs aan het volk der ziim”, Psalm LXXIV 14. Leviathan staat in den goeden zin voor de rede uit de ware dingen, bij Job, Hfdst. xl: 20 tot 28, en Hfdst. xli: 1 tot 26; de rede uit de ware dingen is tegengesteld aan de redeneringen uit de valse dingen. En omdat met de walvissen de redeneringen worden aangeduid uit de begoochelingen, die de ware dingen verdraaien, zo worden met de waterslangen, die met het zelfde woord in de oorspronkelijke taal worden uitgedrukt, de valse dingen zelf uit de begoochelingen aangeduid, waaruit de redeneringen zijn, en waardoor de verdraaiingen zijn; de valse dingen worden door die slangen in de volgende plaatsen aangeduid; bij Jesaja: “De jim zullen antwoorden in haar paleizen, en de *slangen* in de paleizen der verrukkingen”, xiii: 22. Bij denzelfde: “In haar paleizen zullen doornen opklimmen, netel en distel in haar vestingen, opdat het een *habitakel der slangen* zij, een

voorhof voor de dochteren van den nachtuil”, xxxiv: 13. Bij denzelfde: “In het *habitakel der slangen* haar legerplaats, gras voor riet en bies”, xxxv: 7. Bij Jeremia: “Ik zal Hierosolyma geven tot hopen, een *habitakel der slangen*”, ix: 11. Bij Malachia: “Ik heb de bergen van Ezau gesteld tot woestheid, en zijn erfenis voor de *slangen der woestijn*”, i: 3; in deze plaatsen de slangen voor de valse dingen waaruit de redeneringen zijn; de zelfde dingen worden eveneens aangeduid met de draken, maar de draken zijn de redeneringen uit de lief den van zich en van de wereld, aldus uit de begeerten van het boze, die niet alleen de ware dingen verdraaien, maar ook de goede dingen; welke redeneringen voortgaan uit hen die met het hart de ware en de goede dingen des geloofs ontkennen, maar met den mond dezelve belijden terwille van den lust van heersen en gewinnen, aldus eveneens uit hen die de ware en de goede dingen ontwijden; dezen en genen worden verstaan onder “*den draak, de oude slang*, welke genoemd wordt duivel en satan, die het ganse wereldrond verleidt”, Apoc. xii: 9; en eveneens onder denzelfde, namelijk den draak, die de vrouw achtervolgde die den zoon baarde, die werd weggerukt tot God en tot Zijn troon, aldaar Vers 5; en die uit zijn mond water zoals een rivier uitwierp teneinde de vrouw te verzwelgen, aldaar Vers 13, 15; de zoon dien de vrouw baarde, is het heden ten dage ontdekte Goddelijk Ware; de vrouw is de Kerk; de draak-slang zijn zij die zullen vervolgen; het water zoals een rivier dat de draak uitwierp, zijn de valse dingen uit het boze, en de redeneringen daaruit, waarmede zij zullen trachten de vrouw, dat is, de Kerk, te vernietigen; maar dat zij niets zullen uitwerken, wordt daarmede beschreven “dat de aarde de vrouw te hulp kwam, en de aarde haar mond opende, en de rivier verzwolg die de draak uitwierp”, aldaar Vers 16.

7294. En hij kwam, Moscheh en Aharon, tot Farao, en zij deden aldus gelijk als Jehovah geboden had; dat dit de uitwerking betekent, kan vaststaan zonder ontvouwing.

7295. En Aharon wierp zijn stok voor Farao en zijn knechten; en hij werd tot een waterslang; dat dit betekent dat louter begoochelingen en de valse dingen daaruit zouden regeren bij hen, staat vast uit de betekenis van den stok werpen, zijnde de macht tonen, waarover vlak boven n. 7292; uit de uitbeelding van Farao, en van zijn knechten, zijnde zij die door valse dingen bestoken; en uit de betekenis van de waterslang, zijnde de begoochelingen en de valse dingen daaruit, waarover vlak boven n. 7293. Dit wonderteken betekent de eerste waarschuwing bij hen die bestoken, om af te laten. Met de bozen immers die in het andere leven de rechtschapenen bestoken, is het aldus gesteld: Eerst, wanneer zij daar uit de wereld komen, hebben zij goede

geesten en Engelen die aan hen zijn toegevoegd, evenals toen zij als mensen in het lichaam leefden, want ook de boze mensen hebben eveneens Engelen bij zich, terwille hiervan dat zij zich, indien zij willen, tot den Hemel kunnen keren en daaruit den invloed opnemen, en hervormd worden. Vandaar komt het dat zij, omdat het al des levens den mens volgt, eerst aan Engelen zijn vergezelschap; maar wanneer zij zodanig zijn vanwege het leven in de wereld, dat zij den invloed van het ware en het goede uit den Hemel niet kunnen opnemen, treden alsdan de Engelen en de goede geesten bij graden van hen terug, en naar gelang die terugtreden, worden genen minder en minder redelijk; redelijk zijn is immers door den Hemel uit den Heer; het is de eerste graad van de wegname en de beroving van den invloed van het ware en het goede, welke hier wordt beschreven met den tot een slang verkeerden stok van Aharon, waarmede wordt aangeduid dat louter begoochelingen zouden regeren, en de valse dingen daaruit. De tweede graad wordt beschreven met de wateren van Egypte die in bloed werden verkeerd, waarmede wordt aangeduid dat de ware dingen zelf werden vervalst. De derde graad is dat uit de wateren worsen tevoorschijn kropen, waarmede de redeneringen uit louter valse dingen worden aangeduid, en zo voort; bij zulke graden ook worden de bozen in het andere leven beroofd van het verstand van het ware en het goede.

7296. En Farao riep ook de wijzen en de tovenaars; dat dit het misbruik van de Goddelijke orde betekent, staat vast uit de betekenis van de wijzen, zijnde zij die in de wetenschap van de geestelijke dingen en van de overeenstemmingen ervan met de natuurlijke dingen zijn; zij die deze dingen naspeurden en leerden, werden bij hen wijzen geheten, want het waren mystische dingen; en omdat de Egyptenaren zich op zulke dingen toelagden, noemden zij zich zoon der wijzen, en “der koningen der oudheid”, zoals blijkt bij Jesaja: “Hoe zegt gij tot Farao: *Een zoon der wijzen* ben ik, een zoon der koningen der oudheid”, XIX: II; de Egyptenaren noemden de wetenschappen der dingen wijsheid, zoals eveneens de Chaldeënen deden, Jerem. I: 35; en uit de betekenis van de tovenaars, zijnde zij die de Goddelijke orde verdraaien, aldus die de wetten der orde verdraaien; dat de toverijen en de magieën niets anders zijn, kan vaststaan uit de tovenaars en de magiërs in het andere leven, waar zij er in overvloed zijn; want zij die in het leven des lichaams arglist hebben gebruikt, en tal van kunstgrepen hebben uitgedacht om anderen te bedriegen, en ten slotte vanwege het welslagen alle dingen aan de eigen voorzichtigheid hebben toegekend, leren in het andere leven magische dingen aan, welke niets anders zijn dan een misbruik van de Goddelijke orde, vooral van de overeenstemmingen; want het is volgens de Goddelijke orde, dat alle en de

afzonderlijke dingen overeenstemmen, zoals bij voorbeeld de handen, de armen, de schouders overeenstemmen met de macht, en vandaar eveneens de stok; daarom vormen zij voor zich stokken, voorts vertonen zij eveneens op uitbeeldende wijze schouders, armen, en handen, en zo oefenen zij magische macht uit; aldus in duizend en duizend andere dingen. Misbruik van de orde en van de overeenstemmingen is er wanneer de dingen die der orde zijn, niet worden aangewend tot goede doelen, maar tot boze doelen, zoals tot het doel om te heersen over anderen, en tot het doel om te verderven; het einddoel der orde immers is de zaliging, aldus om allen het goede te doen; daaruit nu blijkt het, wat onder het misbruik van de orde, hetwelk wordt aangeduid met de tovenaars, wordt verstaan.

7297. En zij deden, ook zij, de magiërs van Egypte, met hun bezweringen; dat dit betekent aldus naar den schijn iets eenders, door de doelen der orde te verdraaien, staat vast uit de betekenis van zij deden, ook zij, wanneer het wordt gezegd van de magiërs van Egypte, zijnde iets eenders naar den schijn vertonen, want de dingen die vloeien uit de orde, worden door het misbruik niet gevariëerd, maar verschijnen eender ten aanzien van den uitwendigen vorm, niet echter ten aanzien van den inwendiger vorm, want zij zijn tegen de doelen der orde; en uit de betekenis van de bezweringen, zijnde de kunstgrepen zelf om de orde te verdraaien. Met de toverijen en de bezweringen in het Woord wordt, waar zij vermeld worden, de kunst aangeduid om valse dingen zo voor te stellen dat zij als ware dingen verschijnen, en om ware dingen zo voor te stellen dat zij als valse dingen verschijnen, hetgeen vooral geschiedt door begoochelingen; die dingen worden aangeduid met de toverijen en de bezweringen in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: “Doch die twee dingen zullen u in één ogenblik overkomen, op één dag, beroving van kinderen, en weduwschap; in hun volmaaktheid zullen zij over u komen, *vanwege de veelheid uwer toverijen, vanwege de aanzienlijke grootte uwer bezweringen; houd stand in uw bezweringen, en in de veelheid uwer toverijen*, waarin gij gearbeid hebt van uw jeugd af”, XLVII: 9, 12; daar wordt gehandeld over Babel en de Chaldeën. Bij denzelfde: “Nadert hier toe, gij *zonen der toveres*, gij overspelig zaad, en zij die gehoereerd heeft”, LVII: 3. Bij Nahum: “Wee der stad der bloeden, vanwege de veelheid der hoerijen der hoer, goed in gunst, *der meesteres der toverijen*, verkopende de natiën door haar hoerijen, en familiën *door haar toveren*”, III: 4; de stad der bloeden voor de vervalsing van het ware, de hoerijen voor het vervalste goede van het ware, de toverijen voor de kunstgrepen om valse dingen als ware, en ware dingen als valse voor te stellen. Bij Malachia: “Ik zal tot ulieden ten gerichte naderen, en Ik zal een

haastende getuige zijn *tegen de tovenaars*, en tegen de echtbrekers, en tegen hen die vals zweren”, III: 5. Bij Johannes: “*Door uw bezwering* zijn alle natiën verleid”, Apoc. XVIII: 23; daar aangaande Babylon. Bij Micha: “Ik zal uw paarden uit het midden van u uitroeien, en Ik zal uw wagens verdoen; en Ik zal de steden uws lands uitroeien, en al uw vestingen vernietigen, en *Ik zal de toverijen uit uw hand uitroeien*”, v: 9, 10, 11. Uit deze dingen blijkt, dat met de toverijen de kunstgrepen worden aangeduid om de ware dingen als valse, en de valse dingen als ware voor te stellen, want met de paarden die moeten worden uitgerooid, worden de verstandelijke dingen aangeduid, n. 2761, 2762, 3217, 5321, 6125, 6534; met de wagens die moeten worden verdaan, worden de leerstellige dingen van het ware aangeduid, n. 2760, 5321; met de steden des lands die ook moeten worden uitgerooid, worden de ware dingen der Kerk aangeduid; dat de steden de ware dingen zijn, n. 2268, 2451, 2712, 3943, 4492, 4493; en dat het land de Kerk is, n. 662, 1067, 1262, 1733, 1850, 2117, 2118, 3355, 4447, 4535, 5577; met de vestingen worden de ware dingen aangeduid voor zover zij de goede dingen verdedigen; daaruit nu kan men weten, wat er wordt aangeduid met de toverijen die uit de hand moeten worden uitgerooid, namelijk de kunstgrepen om de ware dingen als valse, en de valse dingen als ware voor te stellen; deze kunstgrepen stemmen ook overeen met de fantasieën waarmede de bozen in het andere leven schone dingen zoals lelijke, en lelijke dingen zoals schone voor de ogen vertonen, welke fantasieën ook een soort van toverijen zijn, want het zijn eveneens misbruiken en omkeringen van de Goddelijke orde.

7298. En zij wierpen een ieder zijn stok, en zij werden tot waterslangen; dat dit de macht uit de orde betekent, namelijk dat zij stompzinnig werden ten aanzien van de ontwaring van het ware, staat vast uit de betekenis van den stok werpen, zijnde het vertoon van macht, waarover n. 7292; en uit de betekenis van de waterslangen, zijnde de valse dingen uit de begoochelingen, waarover n. 7293; hier de stompzinnigheid ten aanzien van de ontwaring van het ware, want naarmate de begoochelingen maken dat de ware dingen niet worden ontwaard, is eveneens stompzinnigheid veroorzaakt; zulk een stompzinnigheid wordt ook veroorzaakt door de magiërs in het andere leven, en dit door een misbruik en een verdraaiing van de orde; zij weten immers den invloed uit den Hemel weg te nemen, en wanneer die is weggenomen, ontstaat er stompzinnigheid ten aanzien van de ontwaring van het ware; en eveneens weten zij begoochelingen binnen te brengen, en die in een licht te vertonen zoals in het licht van het ware, en dan tegelijk de ware dingen zelf te verduisteren; zij weten ook een overredende in te werpen, en zo de

ontwaring van het ware af te stompen; behalve door andere manieren; wanneer de stompzinnigheid daar is, verschijnen de valse dingen als ware dingen, welke valse dingen met de toverijen en de bezweringen worden aangeduid. Uit deze dingen blijkt, hoe de magiërs iets eenders naar den schijn kunnen vertonen. Bovendien moet men weten, dat het volgens de wetten der orde is, dat niemand in één ogenblik aangaande het ware overreed moet worden, dat is, dat het ware in één ogenblik zo bevestigd worde dat niet enige twijfel is overgebleven; de oorzaak hiervan is deze, dat het ware dat aldus wordt ingeprent, een overredend ware wordt, en zonder enige uitbreiding is, en eveneens zonder enige inschikkelijkheid; zulk ware wordt in het andere leven uitgebeeld zoals hard, en zoals iets zodanigs dat het goede niet in zich toelaat, zodat het aanplooibaar wordt. Vandaar komt het, dat zodra zich door een klaarblijkende ondervinding in het andere leven enig ware voor de goede geesten vertoont, zich terstond daarop een of ander tegengestelde vertoont dat twijfel verwekt; aldus wordt het hun gegeven te denken en te overwegen of het zo is, en redenen te verzamelen, en zo dat ware redelijk in hun gemoed binnen te brengen; dientengevolge ontstaat een uitbreiding van het geestelijk gezicht ten aanzien van dat ware, ook tot aan de tegengestelde dingen toe; vandaar ziet en doorvat men met het verstand het gehele hoedanige van het ware, en vandaar kan men uit den Hemel den invloed toelaten volgens de staten der dingen, want de ware dingen nemen verschillende vormen aan volgens de omstandigheden. Dit is eveneens de oorzaak, dat het den magiërs was geoorloofd iets eenders te doen als wat Aharon had gedaan; want zo werd bij de zonen Israëls het wonder in twijfel gebracht of het wel Goddelijk was, en daardoor aan hen de gelegenheid gegeven om na te denken en te overwegen of het wel Goddelijk was geweest, en ten slotte om zich daarin te bevestigen dat het zulks geweest was.

7299. En Aharons stok verzwolg hun stokken; dat dit betekent dat hun die macht was afgenomen, staat vast uit de betekenis van verzwelgen, zijnde afnemen; en uit de betekenis van den stok, zijnde de macht, waarover boven n. 7292; aan de magiërs wordt ook in het andere leven de macht ontnomen om de orde te misbruiken en de wetten ervan te verdraaien, op tweeërlei wijze; de ene is dat de Engelen uit des Heren Goddelijke macht hun magische dingen tenietdoen, en dit wanneer zij die dingen uitoefenen om de rechtschapenen het boze aan te doen; de engellijke macht uit den Heer is zo groot, dat zij in één ogenblik al zulke dingen verstroot. De andere wijze is deze, dat het magische geheel en al aan hen wordt ontnomen, zodat zij niet langer iets zodanigs kunnen vertonen.

7300. En Farao's hart was verstokt; dat dit de halsstarrigheid betekent, staat vast uit de betekenis van het hart verstokt doen worden, zijnde de halsstarrigheid, zoals boven n. 7272.

7301. En hij hoorde niet naar hen; dat dit betekent dat zij die in de boze dingen uit de valse dingen zijn, niet opnamen, staat vast uit hetgeen boven in n. 7224, 7275 is gezegd; door Farao immers, van wien hier wordt gezegd dat hij niet hoorde, worden diegenen uitgebeeld die in de valse dingen zijn en bestoken, en voor zover zij bestoken, in het boze uit de valse dingen zijn, want de bestoking is uit het boze, en geschiedt door de valse dingen.

7302. Gelijk als Jehovah gesproken had; dat dit betekent volgens de voorzegging, staat zonder ontvouwing vast.

7303. Vers 14 tot 24. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Verzwaard is het hart van Farao; hij weigert het volk te zenden. Ga tot Farao in den morgenstond; zie, hij gaat uit tot de wateren; en stel u op tegen hem over aan den oever van den stroom, en den stok die in een slang is verkeerd geweest, neem in uw hand. En gij zult tot hem zeggen: Jehovah God der Hebreë'n heeft mij tot u gezonden, door te zeggen: Zend Mijn volk opdat zij Mij dienen in de woestijn; en zie, gij hebt niet gehoord tot nu toe. Aldus zeide Jehovah: Hierin zult gij bekennen dat Ik Jehovah ben; zie, ik sla met den 6stok die in mijn hand is, op de wateren die in de rivier zijn, en zij zullen worden verkeerd in bloed. En de vis die in de rivier is, zal sterven, en de rivier zal stinken; en de Egyptenaren zullen moeite hebben om de wateren uit de rivier te drinken. En Jehovah zeide tot Moscheh: Zeg tot Aharon: Neem uw stok, en strek uw hand uit over de wateren van Egypte, over hun stromen, over hun rivieren, en over hun poelen, en over alle vergadering hunner wateren, en zij zullen bloed zijn; en er zal bloed zijn in het gehele land van Egypte, en in de houten en in de stenen. En aldus deden Moscheh en Aharon, gelijk als Jehovah geboden had; en hij hief den stok op, en hij sloeg de wateren die in de rivier waren, voor de ogen van Farao, en voor de ogen van zijn knechten; en alle wateren die in de rivier waren, werden in bloed verkeerd. En de vis die in de rivier was, stierf; en de rivier stonk, en de Egyptenaren konden het water uit de rivier niet drinken; en er was bloed in het ganse land van Egypte. En de magiërs van Egypte deden aldus met hun bezweringen; en het hart van Farao was verstokt; en hij hoorde niet naar hen, gelijk als Jehovah gesproken had. En Farao schouwde om, en kwam tot zijn huis, en hij zette zijn hart ook niet tot dit. En alle Egyptenaren groeven rondom de rivier wateren om te drinken, omdat zij uit de wateren der rivier niet konden drinken. En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het Goddelijk onderricht; verzwaard is het hart van Farao; hij weigert het volk te zenden, betekent dat zij halsstarrig daarop stonden hen die zij bestoken niet te verlaten; ga tot*

Farao in den morgenstond, betekent de verheffing tot meer bevestigende dingen; zie, hij gaat uit tot de wateren, betekent dat dan zij die bestookten, in de valse dingen uit de begoochelingen waren; en stel u op tegen hem over aan den oever van den stroom, betekent den invloed volgens den staat; en den stok die in een slang is verkeerd geweest, neem in uw hand, betekent een macht eender aan de vorige; en gij zult tot hem zeggen, betekent het bevel; Jehovah God der Hebreëen heeft mij tot u gezonden, door te zeggen, betekent van het Goddelijke der Kerk tot hen die bestookten; zend Mijn volk, betekent dat zij hen zouden verlaten; en dat zij Mij dienen in de woestijn, betekent den eredienst in het duister; en zie, gij hebt niet gehoord tot hier toe, betekent de niet-gehoorzaamheid; aldus zeide Jehovah: Hierin zult gij bekennen dat Ik Jehovah ben, betekent opdat zij vrees hebben voor het Goddelijke; zie, ik sla met den stok die in mijn hand is, op de wateren die in de rivier zijn, betekent de macht over de valse dingen die uit de begoochelingen zijn; en zij zullen worden verkeerd in bloed, betekent dat zij de ware dingen zullen vervalsen; de vis die in de rivier is, zal sterven, betekent dat het wetenschappelijke van het ware zal worden uitgeblust; en de rivier zal stinken, betekent den afkeer ervoor; en de Egyptenaren zullen moeite hebben om de wateren uit de rivier te drinken, betekent zodat zij dienaangaande nauwelijks iets zouden willen weten; en Jehovah zeide tot Moscheh, betekent de volvoering; zeg tot Aharon: Neem uw stok, en strek uw hand uit over de wateren van Egypte, betekent de macht in de valse dingen die bij de bestokenden zijn; over hun stromen, over hun rivieren, betekent in de leerstellige dingen; en over hun poelen, betekent in de wetenschappelijke dingen die daaraan van dienst waren; en over alle vergadering der wateren, betekent waar enig valse is; en zij zullen bloed zijn, betekent dat zij de ware dingen zullen vervalsen; en er zal bloed zijn in het gehele land van Egypte, betekent de totale vervalsing; en in de houten en in de stenen, betekent van het goede dat der naastenliefde is, en van het ware dat des geloofs is; en aldus deden Moscheh en Aharon, gelijk als Jehovah geboden had, betekent de uitwerking; en hij hief den stok op, en hij sloeg de wateren die in de rivier waren, betekent de geweldige macht in de valse dingen; voor de ogen van Farao, en voor de ogen van zijn knechten, betekent tot de ontwaring van allen die bestookten; en alle wateren die in de rivier waren, werden in bloed verkeerd, betekent vandaar de vervalsing van al het ware; en de vis die in de rivier was, stierf, betekent dat het wetenschappelijke van het ware ook was uitgeblust; en de rivier stonk, betekent den afkeer; en de Egyptenaren konden het water uit de rivier niet drinken, betekent dat zij dienaangaande nauwelijks iets wilden weten; en er was bloed in het ganse land van Egypte,

betekent de totale vervalsing; en de magiërs van Egypte deden aldus met hun bezweringen, betekent dat hun vervalsers iets eenders weergaven door de orde te misbruiken; en het hart van Farao was verstokt, betekent de halsstarrigheid; en hij hoorde niet naar hen, betekent de niet-opneming en de niet-gehoorzaamheid; gelijk als Jehovah gesproken had, betekent volgens de voorzegging; en Farao schouwde om, en kwam tot zijn huis, betekent de gedachte en de bespiegeling uit de valse dingen; en hij zette zijn hart niet tot dit, betekent het verzet uit den wil, en vandaar de halsstarrigheid; en alle Egyptenaren groeven rondom de rivier wateren om te drinken, betekent de doorvorsing van het ware dat zij zouden toepassen op de valse dingen; omdat zij uit de wateren der rivier niet konden drinken, betekent de niet-toepassing vanwege louter valse dingen.

7304. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit het Goddelijk onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van Hij zeide, wanneer opnieuw iets wordt bevolen, zijnde het onderricht, waarover n. 7186, 7267, 7288, hier het Goddelijk onderricht, omdat Jehovah zeide, namelijk het onderricht hoe verder moest worden gehandeld.

7305. Verzwaard is het hart van Farao; hij weigert het volk te zenden; dat dit betekent dat zij halsstarrig daarop stonden hen die zij bestoken, niet te verlaten, staat vast uit de betekenis van verzwaard, voorts van verstokt en verhard van hart zijn, zijnde de halsstarrigheid, zoals boven n. 7272, 7300; en uit de betekenis van weigeren te zenden, zijnde niet verlaten; en uit de uitbeelding van Farao, over wien die dingen worden gezegd, zijnde zij die bestoken, waarover eerder.

7306. Ga tot Farao in den morgenstond; dat dit de verheffing betekent tot meer bevestigende dingen, staat vast uit de betekenis van gaan, of van binnentreden tot Farao, zijnde de vergemeenschapping, waarover n. 7000, hier de vergemeenschapping van de dingen die bevestigen dat het het Goddelijke is dat hen waarschuwt om van de bestokingen af te laten; en uit de betekenis van den morgen of den morgenstond, zijnde de staat van verlichting en onthulling, waarover n. 3458, 3723, 5097, 5740, hier de verheffing, omdat daarvan wordt gesproken met betrekking tot hen die in de valse dingen zijn, die niet kunnen worden verlicht, maar verheven ten aanzien van de oplettendheid; dat zij die in de valse dingen zijn, niet kunnen worden verlicht, komt omdat de valse dingen elk licht dat verlicht, verwerpen en uitblussen; dat licht nemen alleen de ware dingen op.

7307. Zie, hij gaat uit tot de wateren; dat dit betekent dat dan zij die bestookten, in de valse dingen uit de begoochelingen waren, staat vast uit de uitbeelding

van Farao, zijnde zij die bestoken, waarover eerder; en uit de betekenis van de wateren, hier van de wateren van Egypte, zijnde de valse dingen uit de begoochelingen; dat die valse dingen, of de valse dingen daarvandaan, hier worden aangeduid, komt omdat met de slang waarin de stok van Aharon werd verkeerd, die valse dingen worden aangeduid, n. 7293; dat de wateren de ware dingen zijn, en in den tegengestelden zin de valse dingen, zie men in n. 739, 790, 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; dat de stroom van Egypte het valse is, n. 6693.

7308. En stel u op tegen hem over aan den oever van den stroom; dat dit den invloed volgens den staat betekent, staat vast uit de betekenis van zich opstellen tegen over, zijnde de invloed; als immers van *de Goddelijke Wet*, die door Moscheh wordt uitgebeeld, wordt gezegd dat zij zich zou opstellen tegen diegenen over die in de valse dingen zijn en bestoken, die door Farao worden uitgebeeld, zo kan niets anders met zich opstellen tegen over worden aangeduid dan de invloed en daaruit de opneming, en zo de ontwaring; en uit de betekenis van den oever van den stroom, zijnde de staat van het valse waarin diegenen waren die bestookten; dat de stroom van Egypte het valse is, zie men in n. 6693; hier het valse uit de begoochelingen, n. 7307; de oever echter, die als het ware het bevattende is, want hij omringt en sluit in, is de staat van dat valse; ieder ding immers heeft zijn staat, in welken en volgens welken het is.

7309. En den stok die in een slang is verkeerd geweest, neem in uw hand; dat dit een macht betekent eender aan de vorige, staat vast uit de betekenis van den stok, zijnde de macht, waarover n. 4013, 4015, 4876, 4936, 7026; dat het een macht is eender aan de vorige, wordt daarmede aangeduid dat hij den stok zou nemen die in een slang is verkeerd geweest; en uit de betekenis van de hand, zijnde ook de macht, maar de geestelijke macht, waaruit de natuurlijke macht is, die de stok is, over welke machten in n. 6947, 7011.

7310. En gij zult tot hem zeggen; dat dit het bevel betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het is door *de Goddelijke Wet*, die door Moscheh wordt uitgebeeld, tot hen die in de valse dingen zijn, die door Farao worden uitgebeeld, zijnde het bevel.

7311. Jehovah God der Hebreëen heeft mij tot u gezonden, door te zeggen; dat dit betekent uit het Goddelijke der Kerk tot hen die bestookten, staat vast uit de betekenis van de Hebreëen, zijnde de dingen die der Kerk zijn, waarover n. 5136, 6675, 6684, 6738; het Goddelijke der Kerk is Jehovah God der Hebreëen, en Jehovah God is de Heer, Jehovah ten aanzien van het Goddelijk Goede, en God ten aanzien van het Goddelijk Ware; en uit de betekenis van

heeft mij tot u gezonden, zijnde tot hen die bestoken; dat door Farao, tot wien Jehovah heeft gezonden, diegenen worden uitgebeeld die bestoken, is meermalen getoond.

7312. Zend Mijn volk; dat dit betekent dat zij hen mogen verlaten, staat zonder ontvouwing vast.

7313. En dat zij Mij dienen in de woestijn; dat dit den eredienst in het duister betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah dienen, zijnde de eredienst; en uit de betekenis van de woestijn, zijnde dat wat niet bewoond en bebouwd is, waarover n. 2708, 3900, in den geestelijken zin dat wat duister is ten aanzien van het goede en het ware des geloofs; dat hier de woestijn zulk een duistere is, komt omdat in het algemeen zij die van de geestelijke Kerk zijn, die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, in het duister zijn ten aanzien van de ware dingen des geloofs; men zie n. 2715, 2716, 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3833, 4402, 6289, 6500, 6865, 6945, 7233; in het bijzonder omdat zij in het duister zijn wanneer zij uit den staat der bestokingen en der verzoeking oprijzen; zij die immers in de bestokingen zijn, zijn omstroomd van valse dingen, en worden geschud als een riet door den wind, zo van den twijfel in het affirmatieve, en van het affirmatieve in den twijfel; vandaar zijn zij, wanneer zij pas uit dien staat opklimmen, in het duister; maar dat duistere wordt dan bij graden verlicht. Omdat de staat zodanig is voor hen die bestookt worden, werden derhalve de zonen Israëls heengeleid in de woestijn, opdat zij dien staat zouden uitbeelden waarin diegenen zijn geweest die van de geestelijke Kerk waren vóór de Komst des Heren; en eveneens dien staat waarin diegenen zijn die heden ten dage van die Kerk zijn, en ten aanzien van de valse dingen worden verwoest.

7314. En zie, gij hebt niet gehoord tot hier toe; dat dit de niet-gehoorzaamheid betekent, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde de gehoorzaamheid, waarover n. 2542, 3869, 5017, 5471, 5475, 5216; aldus is niet horen de niet-gehoorzaamheid.

7315. Aldus zeide Jehovah: Hierin zult gij bekennen dat Ik Jehovah ben; dat dit betekent, opdat zij vrees hebben voor het Goddelijke, staat vast uit hetgeen boven in n. 7280 is gezegd, waar eendere woorden staan.

7316. Zie, ik sla met den stok die in mijn hand is, op de wateren die in de rivier zijn; dat dit de macht betekent over de valse dingen die uit de begoochelingen zijn, staat vast uit de betekenis van den stok, zijnde de macht, waarover boven n. 7309; en uit de betekenis van de wateren die in de rivier zijn, zijnde de valse dingen die uit de begoochelingen zijn, waarover ook boven n. 7307.

7317. En zij zullen worden verkeerd in bloed; dat dit betekent dat zij de ware dingen zullen vervalsen, staat vast uit de betekenis van het bloed, zijnde het vervalste ware, waarover n. 4735, 6978; het bloed immers is in den echten zin het ware, voortgaande van den Heer, aldus het heilige des geloofs; dit wordt met het bloed in het Heilig Avondmaal aangeduid; doch in den tegengestelden zin is het het Goddelijk Ware aangedane geweld, en omdat dit geschiedt door vervalsingen, is het bloed de vervalsing van het ware. Uit deze en uit de volgende dingen kan vaststaan wie in het bijzonder worden uitgebeeld door Farao, of wie in het bijzonder worden verstaan onder hen die bestoken, namelijk dat het diegenen binnen de Kerk zijn die het geloof hebben beleden, en die zich eveneens hebben overreed dat het geloof zaligt, en toch tegen de geboden des geloofs hebben geleefd; in één woord zij die in het overredende geloof zijn geweest, en in het leven van het boze. Wanneer die in het andere leven komen, dragen zij de beginselen met zich mede dat zij in den Hemel moeten worden binnengeleid omdat zij binnen de Kerk zijn geboren, zijn gedoopt, het Woord hebben gehad, en de Leer daaruit, die zij hebben beleden, vooral omdat zij den Heer hebben beleden, en dat Hij voor hun zonden heeft geleden, en aldus diegenen heeft gezaligd die binnen de Kerk Hem uit de Leer hebben beleden. Wanneer dezen zo pas uit de wereld in het andere leven komen, willen zij niets weten aangaande het leven des geloofs en der naastenliefde; dit achten zij voor niets; zij zeggen dat, omdat zij geloof hebben gehad, alle boze dingen des levens zijn afgewist en afgewassen door het bloed des Lams. Wanneer tot hen wordt gezegd, dat deze dingen tegen des Heren woorden zijn bij Mattheus, waar deze dingen staan: “Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heer, Heer, hebben wij niet door Uw Naam geprofeteerd, en door Uw naam demonische dingen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan; maar dan zal Ik belijden: Ik ken u niet; gaat weg van Mij, gij werkers der ongerechtigheid; een elk die Mijn woorden hoort en dezelve doet, vergelijk Ik bij een voorzichtig man; doch een elk die Mijn woorden horende, maar die niet doende is, vergelijk Ik bij een dwazen man”, VII: 21, 22, 23, 24, 26; en bij Lukas: “Dan zult gij aanvangen buiten te staan en aan de deur te kloppen, door te zeggen: Heer, Heer, doe ons open; maar antwoordende zal Hij tot hen zeggen: Ik ken u niet van waar gij zijt. Alsdan zult gij aanvangen te zeggen: Wij hebben vóór U gegeten en gedronken, en Gij hebt in onze straten geleerd. Maar Hij zal zeggen: Ik zeg u, Ik ken u niet van waar gij zijt; gaat van Mij weg, alle gij werkers der ongerechtigheid”, XIII: 25, 26, 27, zo antwoorden zij hierop dat onder hen geen anderen worden verstaan dan degenen die in het wondergeloof zijn geweest, niet echter in het

geloof der Kerk. Doch deze zelfden vangen na enigen tijd aan te weten dat geen anderen in den Hemel worden binnengelaten dan zij die het leven des geloofs hebben geleefd, aldus zij die de liefde jegens den naaste hebben gehad; en wanneer zij dit aanvangen te weten, vangen zij aan de leerstellige dingen van hun geloof gering te achten, en eveneens het geloof zelf, want hun geloof was geen geloof, maar slechts een wetenschap van zulke dingen die des geloofs zijn, en het was niet terwille van het leven, maar terwille van het gewin en de erbewijzen. Vandaar komt het dat zij de dingen die der wetenschap van hun geloof waren geweest, dan gering achten en eveneens verwerpen; en terstond daarop werpen zij zich in de valse dingen tegen de ware dingen des geloofs; in dezen staat wordt het leven verkeerd van hen die het geloof hebben beleden en een met het geloof strijdig leven hebben geleefd. Dezen zijn het die in het andere leven de rechtschapenen door valse dingen bestoken, aldus diegenen die onder Farao in het bijzonder worden verstaan.

7318. De vis die in de rivier is, zal sterven; dat dit betekent dat het wetenschappelijke van het ware zal worden uitgeblust, staat vast uit de betekenis van den vis, zijnde het wetenschappelijke, waarover n. 40, 991; hier het wetenschappelijke van het ware, omdat er wordt gezegd dat het zal sterven, aangezien de vis in de wateren is die in bloed zijn verkeerd, waarmede wordt aangeduid dat het zal worden uitgeblust door de vervalsing; en uit de betekenis van sterven, zijnde uitgeblust worden. Wat de vervalsing van het ware is, zal met ettelijke voorbeelden worden toegelicht; het ware wordt vervalst, wanneer uit redeneringen de gevolgtrekking wordt gemaakt, en er wordt gezegd dat omdat niemand het goede kan doen van zichzelf, derhalve het goede niets tot het heil toedoet; ook wordt het ware vervalst, wanneer er wordt gezegd dat al het goede dat de mens doet, hemzelf beoogt en geschiedt terwille van de beloning, en dat, omdat het aldus is, de werken der naastenliefde niet moeten worden gedaan; het ware wordt vervalst, wanneer er wordt gezegd dat de mens, omdat al het goede uit den Heer is, niets van het goede moet doen, maar den invloed zal afwachten; het ware wordt vervalst, wanneer er wordt gezegd dat het ware bij den mens bestaanbaar is zonder het goede dat der naastenliefde is, aldus het geloof zonder de naastenliefde; het ware wordt vervalst, wanneer er wordt gezegd dat niemand in den Hemel kan binnegaan dan alleen hij die ellendig en arm is; ook wanneer er wordt gezegd dat niemand het kan dan alleen hij die al zijn dingen aan de armen geeft, en zichzelf in ellenden brengt; het ware wordt vervalst, wanneer er wordt gezegd dat een ieder, onverschillig hoedanig hij had geleefd, in den Hemel kan worden binnengelaten uit de Barmhartigheid; nog meer wordt het ware

vervalst, wanneer er wordt gezegd dat aan den mens mogendheid is gegeven om wie ook maar in den Hemel binnen te laten; het ware wordt vervalst, wanneer er wordt gezegd dat de zonden worden afgewist en afgewassen zoals vuilnissen door water; en nog meer wordt het ware vervalst, wanneer er wordt gezegd dat een mens mogendheid heeft om de zonden te vergeven, en dat zij, wanneer zij vergeven zijn, geheel en al afgewist zijn, en de mens zuiver is; het ware wordt vervalst, wanneer er wordt gezegd dat de Heer alle zonden op Zichzelf heeft overgeleid, en dezelve zo heeft opgeheven, en dat zo de mens kan worden gezaligd, onverschillig welk leven hij heeft; het ware wordt vervalst, wanneer er wordt gezegd dat niemand wordt gezaligd dan alleen hij die binnen de Kerk is; de redeneringen waarmede de vervalsing geschiedt, zijn deze, dat zij die binnen de Kerk zijn, gedoopt zijn, het Woord hebben, aangaande den Heer weten, aangaande de wederopstanding, aangaande het eeuwige leven, aangaande den Hemel, en aangaande de hel, en aldus dat zij weten wat het geloof is waardoor zij kunnen worden gerechtvaardigd. Er zijn talloze dingen die hieraan eender zijn, want er bestaat zelfs niet één enkel ware dat niet kan worden vervalst, en niet één enkele vervalsing die niet met redeneringen uit begoochelingen kan worden bevestigd.

7319. En de rivier zal stinken; dat dit den afkeer ervoor betekent, staat vast uit de betekenis van stinken, zijnde de afkeer, waarover n. 7161; en uit de betekenis van de rivier, hier de rivier van Egypte, in bloed verkeerd, zijnde het vervalste ware. Men moet weten, dat in het andere leven niets afschuwelijker is, en bijgevolg niets zwaarder stinkt dan het ontwijde ware; het is hiermede zo gesteld als met de kwalijkriekendheid van een lijk, die ontstaat wanneer het levende vlees sterft. Het valse immers stinkt niet dan alleen wanneer het naast het ware is gesteld; ook het boze niet dan alleen wanneer het naast het goede is gesteld; ieder ding wordt niet op zichzelf, maar uit zijn tegengestelde waargenomen hoedanig het is; daaruit kan vaststaan in welke grote mate het ontwijde ware stinkt; het ontwijde ware is het valse verbonden met het ware; en het vervalste ware is het valse niet verbonden met maar aangebonden aan het ware, en heersende over het ware.

7320. En de Egyptenaren zullen moeite hebben om de wateren uit de rivier te drinken; dat dit betekent zodat zij dienaangaande nauwelijks iets zouden willen weten, staat vast uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die de ware dingen vervalsen; uit de betekenis van drinken, zijnde onderricht worden in de ware dingen, waarover n. 3069, 3772, 4017, 4018; vandaar is moeite hebben om te drinken, niet onderricht willen worden, aldus nauwelijks iets willen weten, namelijk aangaande de ware dingen; en uit de betekenis van

de wateren der rivier, zijnde de valse dingen, waarover boven n. 7307, hier de vervalste ware dingen. Uit deze dingen blijkt, dat met de Egyptenaren zullen moeite hebben om de wateren uit de rivier te drinken, wordt aangeduid dat zij die in de valse dingen uit de begoochelingen zijn, nauwelijks iets aangaande de ware dingen zouden willen weten, aldus dat zij daarvan een afkeer zouden hebben. De oorzaak van den afkeer is deze, dat de ware dingen die door de valse dingen worden verdraaid, nochtans in het geheim en stilzwijgend strijden en moeite doen om de valse dingen van zich af te schudden, en aldus prikkelen; want indien de valse dingen met het geloof eraan slechts een weinig worden verwijderd, verdoemen de ware dingen ze.

7321. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit de volvoering betekent, staat vast uit de dingen die nu volgen, want *Jehovah zeide* sluit die dingen in.

7322. Zeg tot Aharon: Neem uw stok, en strek uw hand uit over de wateren van Egypte; dat dit de macht betekent in de valse dingen die bij de bestokenden zijn, staat vast uit de betekenis van den stok, zijnde de natuurlijke macht, en uit de betekenis van de hand, zijnde de geestelijke macht, waarover boven n. 7309; vandaar is den stok nemen en de hand uitstrekken, de geestelijke macht uitoefenen door de natuurlijke; en uit de betekenis van de wateren van Egypte, zijnde de valse dingen die bestoken, waarover ook boven n. 7307.

7323. Over hun stromen, over hun rivieren; dat dit betekent in de leerstellige dingen van het valse, staat vast uit de betekenis van de stromen en de rivieren, zijnde de leerstellige dingen; de wateren immers zijn de valse dingen, men zie boven n. 7307; vandaar zijn de stromen en de rivieren, die de verzamelingen daarvan zijn, de leerstellige dingen, hier de leerstellige dingen van het valse; dat de stromen de dingen zijn die van het inzicht zijn, aldus die van het ware zijn, zie men in n. 2702, 3051; vandaar zijn het in den tegengestelden zin de dingen die strijdig zijn met het inzicht, aldus die welke van het valse zijn.

7324. En over hun poelen; dat dit betekent in de wetenschappelijke dingen die daaraan van dienst waren, staat vast uit de betekenis van de poelen, zijnde de wetenschappelijke dingen die van dienst zijn aan de ware dingen die van de leerstellige dingen zijn, en in den tegengestelden zin de wetenschappelijke dingen die van dienst zijn aan de valse dingen der leerstellige dingen. De poelen in het Woord betekenen waar zij worden genoemd, in den geestelijken zin het inzicht uit de erkenningen van het goede en het ware, want de poelen worden daar voor de vergaderde wateren of de meren genomen, en de vergaderde wateren en de meren zijn in een samenvatting de erkenningen waardoor het inzicht is, zoals bij Jesaja: “Uit de woestijn zullen wateren uitbarsten, en rivieren in de vlakke der woestijn; en *de dorre plaats zal tot een*

poel zijn, en de dorstige tot springaders der wateren”, xxxv: 6, 7. Bij denzelfde: “Ik zal rivieren openen op de hellingen, en in het midden der valleien zal Ik bronnen stellen; *de woestijn tot een poel der wateren*, en het droge land tot springaders der wateren”, xli: 18; daar staat de woestijn stellen tot een poel der wateren, voor de erkenenissen van het goede en het ware geven, en vandaar inzicht, waar zij tevoren niet waren. Bij denzelfde: “Ik zal de bergen en de heuvelen verwoesten, en alle gras doen verdorren, en Ik zal de rivieren tot eilanden stellen, en *de poelen uitdrogen*”, xlii: 15; de poelen voor eendere dingen. Desgelijks bij David: “Jehovah stelt de rivieren tot een woestijn, en de uitgangen der wateren tot droogte; *Hij stelt de woestijn tot een poel der wateren*, en het land der droogte tot uitgangen der wateren”, Psalm cvii: 33, 35. Bij denzelfde: “Van voor den Heer verkeert gij in barensnood, gij land, van voor den God Jakobs, *die de rots verkeerde in een poel der wateren*, den keisteen in een bron der wateren”, Psalm cxiv: 7, 8. Bij Jesaja: “Verminderd en uitgedroogd zullen worden de *stromen van Egypte*; derhalve zullen de *vissters* rouwen, en allen die den angel in den stroom werpen; vandaar zullen de fundamenten ervan verbrijzeld zijn; *allen die loon maken uit de poelen der ziel*”, xix: 6, 8, 10; de poelen der ziel voor de dingen die van het inzicht zijn uit de erkenenissen; doch omdat over Egypte wordt gehandeld, zijn de poelen der ziel de dingen die van het inzicht zijn uit de wetenschappelijke dingen der Kerk, want Egypte zijn die wetenschappelijke dingen; wetenschappelijke dingen zijn erkenenissen, maar in een lageren graad. Dat de poelen der wateren in den tegengestelden zin de boze dingen uit de valse dingen zijn, en vandaar waanzin, blijkt bij Jesaja: “Ik zal van Babel uitroeien den naam en het overschot, en den zoon en den kleinzoon, en Ik zal haar stellen tot een erfenis van de eend, en tot *poelen der wateren*”, xiv: 22, 23; en omdat de poelen in den tegengestelden zin de boze dingen uit de valse dingen zijn, en vandaar waanzinnigheden, betekenen zij ook de hel, waar zulke dingen regeren, maar dan wordt de poel een poel van vuur genoemd en een poel brandend van vuur en zwavel, zoals in Apoc. xix: 20; Hfdst. xx: 10, 14, 15; Hfdst. xxi: 8; het vuur en de zwavel voor de zelfliefdede en de begeerten daaruit, want de zelfliefdede en de begeerten ervan zijn niets anders dan een vuur, niet een elementair vuur, maar vuur uit een geestelijk vuur, welk vuur, namelijk het geestelijk vuur, den mens geeft te leven; dat de liefden vitale vuren zijn, is duidelijk voor hem die dit overweegt; het zijn deze vuren die worden verstaan onder de heilige vuren die in de Hemelen zijn, en onder de vuren der hel; elementair vuur bestaat daar niet.

7325. En over alle vergadering der wateren; dat dit betekent waar enig valse is, staat vast uit de betekenis van de wateren, zijnde de valse dingen, waarover boven n. 7307; vandaar is de vergadering der wateren daar waar de valse dingen tezamen zijn.

7326. En zij zullen bloed zijn; dat dit betekent dat zij de ware dingen zullen vervalsen, staat vast uit de betekenis van het bloed, zijnde de vervalsing van het ware, waarover boven n. 7317. Het bloed in den echten zin betekent het heilige der liefde, aldus de naastenliefde en het geloof, want deze zijn de heilige dingen der liefde; aldus betekent het bloed het heilig ware voortgaande van den Heer, n. 1001, 4735 6978; in den tegengestelden zin echter betekent het bloed het de naastenliefde aangedane geweld, en eveneens het geweld dat het geloof is aangedaan, aldus het van den Heer voortgaande heilig ware aangedaan; en omdat hetzelfde geweld wordt aangedaan wanneer het wordt vervalst, wordt vandaar met het bloed de vervalsing van het ware aangeduid; en in een hogeren graad wordt met het bloed de ontwijding van het ware aangeduid; deze werd aangeduid met het eten van bloed, weswege dit zo streng was verboden, n. 1003.

7327. En er zal bloed zijn in het gehele land van Egypte; dat dit de totale vervalsing betekent, staat vast uit de betekenis van het bloed, zijnde de vervalsing van het ware, waarover nu boven n. 7326; en uit de betekenis van het gehele land van Egypte, zijnde overal, aldus totaal. Er vindt een totale vervalsing plaats, wanneer het valse aanvangt te regeren, want de mens leeft dan volgens het ingeboren en het aangeworven boze, en voelt daarin het verkwikkelijke; en omdat de ware dingen des geloofs zulke dingen verbieden, heeft hij dan een afkeer ervoor, en wanneer hij een afkeer ervoor heeft, zo werpt hij de ware dingen, waar zij ook maar zijn, van zich af, en indien hij ze niet kan verwerpen, vervalst hij ze.

7328. En in de houten, en in de stenen; dat dit betekent, van het goede dat der naastenliefde is, en van het ware dat des geloofs is, namelijk de totale vervalsing, staat vast uit de betekenis van de houten, zijnde de goede dingen die der naastenliefde zijn, waarover n. 2784, 2812, 3720; en uit de betekenis van de stenen, zijnde de ware dingen die des geloofs zijn, waarover n. 1298, 3720, 6426.

7329. En aldus deden Moscheh en Aharon, gelijk als Jehovah geboden had; dat dit de uitwerking betekent, staat zonder ontvouwing vast.

7330. En hij hief den stok op, en hij sloeg de wateren die in de rivier waren; dat dit de geweldige macht in de valse dingen betekent, staat vast uit hetgeen

in n. 7316 is gezegd; het geweldige wordt daarmee aangeduid dat hij den stok ophief, en zo sloeg.

7331. Voor de ogen van Farao, en voor de ogen van zijn knechten; dat dit betekent voor de ontwaring van al degenen die bestookten, staat vast uit de betekenis van de ogen, zijnde de ontwaring, waarover n. 4083, 4339; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die door valse dingen bestoken, waarover eerder; *al die* worden aangeduid, wanneer er wordt gezegd voor de ogen van Farao, en voor de ogen van zijn knechten.

7332. En alle wateren die in de rivier waren, werden in bloed verkeerd; dat dit betekent vandaar de vervalsing van al het ware, staat vast uit de betekenis van de wateren die in de rivier waren, zijnde de valse dingen, waarover boven n. 7307; en uit de betekenis van het bloed, zijnde de vervalsing van het ware, waarover ook boven n. 7317, 7326. Dat het wordt toegelaten dat zij die in de valse dingen zijn en bestoken in het andere leven, de ware dingen vervalsen, is ter oorzaak hiervan opdat zij niet door de ware dingen, welke die des geloofs zijn, vergemeenschapping hebben met hen die in den Hemel zijn, en door de boze dingen, die des levens zijn, vergemeenschapping hebben met hen die in de hel zijn, en zij zich vandaar door de ware dingen iets van licht uit den Hemel verwerven, en zo iets van inzicht, en maken dat die dingen de boze dingen, die des levens zijn, dienen, want zij zouden de dingen die van het inzicht zijn, ten gunste van het boze aanwenden, en zo de dingen die des Hemels zijn, bij zich onderwerpen aan de dingen die der hel zijn; en eveneens opdat zij niet de eenvoudige rechtschapen geesten verleiden, met wie zij door de ware dingen vergemeenschapping hebben. Ook weten de bozen in het andere leven, bij wie de ware dingen nog niet vervalst zijn, zich door dezelve heerschappij te verwerven, want de ware dingen hebben macht in, en wel dermate dat zij niet wederstaan kan worden, n. 3091, 6344, 6423, 6948; vandaar zouden zij eveneens de ware dingen misbruiken. Bovendien werken de ware dingen bij de bozen in het geheel niets uit ter verbetering van hun leven, maar de bozen gebruiken ze slechts als middelen om het boze te doen; afgezien van dat gebruik belachen de bozen de ware dingen geheel en al; zij zijn zoals de boze voorgangers, die de ware dingen der Leer zouden bespotten als zij hun niet van dienst waren als middelen om te gewinnen. Dit zijn de oorzaken waarom het den bozen wordt toegelaten om bij zich de ware dingen te vervalsen.

7333. En de vis die in de rivier was, stierf; dat dit betekent dat het wetenschappelijke van het ware ook was uitgeblust, staat vast uit hetgeen boven in n. 7318 is gezegd, waar de zelfde woorden staan.

7334. En de rivier stonk; dat dit den afkeer betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 7319 is gezegd.

7335. En de Egyptenaren konden het water uit de rivier niet drinken; dat dit betekent dat zij dienaangaande nauwelijks iets wilden weten, staat eveneens vast uit hetgeen boven in n. 7320 is gezegd.

7336. En er was bloed in het ganse land van Egypte; dat dit de totale vervalsing betekent, zie men boven in n. 7327.

7337. En de magiërs van Egypte deden aldus met hun bezweringen; dat dit betekent dat hun vervalsers iets eenders weergaven [door de orde te misbruiken], staat vast uit de betekenis der Egyptische magie en der bezweringen, zijnde het misbruik van de Goddelijke orde, waarover n. 5223, 6052, 7296. Wat de wonderen aangaat, moet men weten dat de Goddelijke Wonderen verschillen van de magische wonderen, zoals de Hemel van de hel; de Goddelijke Wonderen gaan voort van het Goddelijk Ware, en zij schrijden voort volgens de orde; de uitwerkingen in laatsten zijn de wonderen, wanneer het den Heer behaagt dat zij zich in dien vorm vertonen; vandaar komt het dat alle Goddelijke Wonderen de staten van het Rijk des Heren in de Hemelen en van het Rijk des Heren op aarde of van de Kerk uitbeelden; dit is de inwendige vorm der Goddelijke Wonderen; aldus is het gesteld met alle wonderen in Egypte, en eveneens met de overige, waarover in het Woord wordt gesproken; ook betekenden alle wonderen die de Heer Zelf heeft gedaan toen Hij in de wereld was, den toekomstigen staat der Kerk, zoals dat de ogen der blinden werden geopend, de oren der doven, de tongen der stommen losgemaakt, dat de lammen liepen, de verminkten en eveneens de melaatsen werden genezen; dit betekende dat dezulken die worden aangeduid met de blinden, doven, stommen, lammen, verminkten, melaatsen, het Evangelie zouden opnemen en geestelijk worden genezen, en dit door de Komst des Heren in de wereld; zodanig zijn de Goddelijke Wonderen in hun inwendigen vorm. Doch de magische wonderen sluiten in het geheel niets in; zij geschieden door de bozen om zich macht te verwerven over de anderen, en zij verschijnen in den uitwendigen vorm eender aan de Goddelijke Wonderen; de oorzaak dat zij eender verschijnen, is deze dat zij uit de orde vloeien, en de orde verschijnt eender in de laatsten waar zich de wonderen vertonen; zo heeft bij voorbeeld het van den Heer voortgaande Goddelijk Ware in zich alle macht; vandaar komt het, dat ook de ware dingen in de laatsten der orde macht in hebben; derhalve verwerven de bozen zich door de ware dingen macht, en heersen zij over de anderen. Diene eveneens dit als voorbeeld: het is volgens de orde dat de staten der aandoening en der gedachte de idee van plaats en van

afstand in het andere leven maken, en dat zij voor even zoveel wederzijds van elkander schijnen af te staan als zij in een van elkander afwijkenden staat zijn; dit punt van orde is uit het Goddelijke, opdat allen die in den Grootsten Mens zijn, wederzijds van elkander zijn onderscheiden; de magiërs in het andere leven misbruiken dit punt van orde; zij brengen immers over de anderen veranderingen van staat, en dragen hen zo over nu eens in de hoogte, dan weer in de diepte, en eveneens werpen zij hen in gezelschappen om hun als subjecten van dienst te zijn; aldus in talloze andere gevallen. Uit deze dingen blijkt, dat de magische wonderen, hoewel zij in den uitwendigen vorm aan de Goddelijke Wonderen eender schijnen, nochtans van binnen in zich een tegengesteld doel hebben, namelijk om de dingen die der Kerk zijn, te vernietigen; doch de Goddelijke Wonderen hebben van binnen in zich het doel om de dingen op te bouwen die der Kerk zijn. Zij verhouden zich zoals twee schone vrouwen, van wie de ene vanwege de hoererij van binnen gans en al verrot is, terwijl de andere vanwege de kuisheid of vanwege de echte echtelijke liefde gans en al van binnen zuiver is; haar uitwendige vormen zijn eender, maar de inwendige verschillen zoals de Hemel en de hel.

7338. En het hart van Farao was verstokt; dat dit de halsstarrigheid betekent, zie men boven in n. 7272, 7300.

7339. En hij hoorde niet naar hen; dat dit de niet-opneming en de niet-gehoorzaamheid betekent, zie men eveneens boven, n. 7224, 7275, 7301.

7340. Gelijk als Jehovah gesproken had; dat dit betekent volgens de voorzegging, ook als boven, n. 7302.

7341. En Farao schouwde om, en kwam tot zijn huis; dat dit de gedachte en de bespiegeling uit de valse dingen betekent, staat vast uit de betekenis van omschouwen, zijnde de gedachte en bespiegeling, want omschouwen in den geestelijken zin is niet met de ogen naar iets schouwen, maar het is schouwen met het gemoed, aldus denken en bespiegelen; en uit de betekenis van het huis van Farao, zijnde het valse; wanneer immers Farao het valse uitbeeldt, zo beeldt zijn huis ook het zelfde uit; vandaar betekent tot zijn huis komen, de valse dingen; en omdat met die woorden de gedachte en de bespiegeling uit de valse dingen wordt aangeduid, volgt derhalve dat hij het hart niet tot dit zette, want hij die uit de valse dingen denkt, zet het hart niet tot het Goddelijke dat waarschuwt.

7342. En hij zette zijn hart niet tot dit; dat dit het verzet uit den wil betekent, en vandaar de halsstarrigheid, staat vast uit de betekenis van het hart niet tot iets zetten, zijnde geen aandacht geven; en omdat de niet-aandacht tot de Goddelijke dingen bij de bozen komt van het verzet uit den wil, wordt

daarom met de zelfde woorden dat aangeduid; en omdat niet het hart tot dat zetten, het zelfde insluit wat verstokt worden insluit, daarom wordt ook de halsstarrigheid aangeduid, zoals eerder in n. 7272, 7300, 7338. Wat het verzet uit den wil aangaat, moet men weten dat het de wil is die den mens regeert; door sommigen wordt geloofd, dat het verstand regeert, maar het verstand regeert niet tenzij de wil geneigd is; het verstand immers begunstigt den wil, want het verstand is in zich beschouwd niets anders dan de vorm van den wil; wanneer wil wordt gezegd, wordt de aandoening verstaan die der liefde is; de wil van den mens is immers niets anders; die aandoening is het, die den mens regeert; want de aandoening der liefde is zijn leven. Indien de mens de aandoening van zich en van de wereld heeft, zo is zijn ganse leven niets anders; ook kan hij haar niet wederstaan, want dat zou gelijk staan met zijn leven zelf te wederstaan; de beginselen van het ware doen niets. Indien de aandoening dier liefden heerst, haalt die het ware naar haar zijde over, en zo vervalst zij dat; en indien het niet ten volle begunstigt, verwerpt zij hetzelfde; vandaar komt het dat de beginselen van het ware des geloofs in het geheel niets uitwerken bij den mens, tenzij de Heer de aandoening der geestelijke liefde inboezemt, dat is, de liefde jegens den naaste; en voor zoveel als de mens deze aandoening opneemt, voor zoveel neemt hij ook de ware dingen des geloofs op; het is de aandoening dezer liefde die den nieuwen wil maakt. Uit deze dingen nu kan vaststaan, dat de mens nooit het hart tot enig ware zet, indien de wil zich verzet. Vandaar komt het, dat de helsen, omdat zij in de aandoening of de begeerte van het boze zijn, de ware dingen des geloofs niet kunnen opnemen, bijgevolg niet kunnen worden verbeterd; vandaar komt het eveneens, dat de bozen de ware dingen die des geloofs zijn, vervalsen zo veel als zij kunnen.

7343. En alle Egyptenaren groeven rondom de rivier wateren om te drinken; dat dit de doorvorsing van het ware betekent dat zij zouden toepassen op de valse dingen, staat vast uit de betekenis van graven, zijnde de doorvorsing, waarover aanstonds; uit de betekenis van de wateren rondom de rivier, zijnde de ware dingen; dat de wateren rondom de rivier de ware dingen zijn, komt omdat die buiten de rivier waren, en niet bloed waren geworden. Dat de wateren de ware dingen zijn, zie men in n. 739, 790, 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; en uit de betekenis van drinken, zijnde op de valse bezwingingen; dat dit betekent dat hun vervalsers iets eenders n. 5709; wie immers drinkt, past op zich toe; maar men moet weten dat de toepassing geschiedt volgens het hoedanige en den staat van hem die het op zich toepast; wie in de aandoening van het ware is, past de ware dingen op zich toe, volgens den

staat en het hoedanige der aandoening; wie in de aandoening van het valse is, verdraait en vervalst de ware dingen wanneer hij ze op zich toepast; hetgeen hieruit kan vaststaan, dat het Goddelijk Ware bij allen invloeit, maar dat het bij een ieder wordt gevariëerd volgens den staat en het hoedanige van zijn leven; en vandaar dat de helsen hetzelfde verkeren in valse dingen; eender verkeren zij het Goddelijk Goede in het boze, de hemelse liefden in duivelse liefden, de barmhartigheid in haat en in wreedheid, de echtelijke liefde in echtbreuken, aldus in tegengestelde dingen, ter oorzaak hiervan dat het hoedanige en de staat huns levens tegengesteld zijn; vandaar komt het, dat met alle Egyptenaren groeven rondom de rivier, de navorsing van het ware wordt aangeduid dat zij zouden toepassen op de valse dingen. Dat het ware in het valse, en het goede in het boze wordt verkeerd bij hen die in de valse en de boze dingen zijn, en eveneens omgekeerd, blijkt uit den algemenen regel, dat voor de zuiveren alle dingen zuiver, en voor de onzuiveren alle dingen onzuiver zijn; dit kan eveneens worden toegelicht uit de dingen die in de natuur zijn; zoals uit het licht dat uit den zon is; dat licht is blinkend wit, doch nochtans wordt het gevariëerd volgens de vormen waarin het invloeit; vandaar de kleuren; en het wordt schoon in schone vormen, en onschoon in onschone vormen; dit kan ook worden toegelicht met de enting van twijgen in bomen; de op den gemeenschappelijken stam geënte twijg draagt haar eigen vrucht, en daarom wordt het sap van den boom zodra het in de geënte twijg invloeit, gevariëerd, en wordt tot sap van de twijg, geschikt om de bladeren en de vruchten ervan voort te brengen. Eender is het gesteld met de dingen die bij den mens invloeiën. Dat graven doorvorsen is, komt omdat met het water, de bron, den put, die uitgegraven worden, de ware dingen worden aangeduid, die niet uitgegraven maar doorvorst worden; en daarom wordt ook in de oorspronkelijke taal met het zelfde woord, wanneer het op de ware dingen wordt toegepast, navorsen aangeduid. In de profetische dingen echter wordt in plaats van het ware òf water, òf bron gezegd, en in plaats van navorsen wordt gezegd graven; zodanig immers is de profetische taal, zoals blijkt bij Moscheh waar gehandeld wordt over de bron Beer, waarover Israël dit gezang zong: “Klim op, bron, antwoord over haar: *De bron die de vorsten gegraven hebben*, de eersten des volks *uitgegraven*, door den Wetgever, met hun stokken”, Num. XXI: 16, 17, 18; daar wordt met de bron de Leer van *het Goddelijk Ware* aangeduid, met graven de navorsing ervan.

7344. Omdat zij uit de wateren der rivier niet konden drinken; dat dit de niet-toepassing vanwege louter valse dingen betekent, staat vast uit de betekenis van niet kunnen drinken, zijnde de niet-toepassing; dat drinken toepassen is,

zie men vlak boven in n. 7343; en uit de betekenis van de wateren der rivier, zijnde de valse dingen, waarover ook boven n. 7307; dat met uit de wateren der rivier niet kunnen drinken, wordt aangeduid dat de ware dingen niet op de louter valse dingen kunnen worden toegepast, dat is, door de louter valse dingen vervalst, volgt ook uit den inwendigen zin der vlak voorafgaande woorden, namelijk wateren om te drinken rondom de rivier graven, zijnde de ware dingen navorsen die zij op de valse dingen zouden toepassen. Dat de ware dingen niet op de valse dingen kunnen worden toegepast door louter valse dingen, komt omdat de ware en de valse dingen volslagen tegengestelden zijn, en tegengestelde dingen kunnen niet op elkander worden toegepast, tenzij er tussenliggende dingen zijn die verbinden; de tussenliggende dingen die verbinden, zijn de begoochelingen der uitwendige zinnen, en het zijn eveneens de dingen die in het Woord volgens den schijn zijn gezegd; diene als voorbeeld dit, dat niets dan alleen het goede is uit den Heer, en nooit enig boze; dit ware wordt vervalst door de begoochelingen dat de Heer het boze kan wegnemen indien Hij het wil, uit de almacht, en dat Hij, omdat Hij het niet wegneemt, de oorzaak ervan is, en dat aldus ook het boze uit den Heer is; uit de dingen die volgens den schijn zijn gezegd in het Woord, dat Jehovah of de Heer toorn, straft, verdoemt, in de hel werpt, terwijl toch zij die in het boze zijn, het zelf zijn die dit zich aandoen, en vandaar het boze der straf over zich brengen, want het boze der straf en het boze der schuld zijn in het andere leven verbonden. Eender in talloze andere dingen.

7345. Vers 25, 26, 27, 28, 29. *En vervuld werden zeven dagen nadat Jehovah de rivier geslagen had. En Jehovah zeide tot Moscheh: Kom tot Farao, en gij zult tot hem zeggen: Aldus zegt Jehovah: Zend Mijn volk, en dat zij Mij dienen. En indien gij weigert te zenden, zie, Ik zal aantasten uw gehele grens met vorsen. En de rivier zal vorsen doen voortkruipen, en zij zullen opklimmen en komen in uw huis, en in de kamer uwer legerstede, en op uw bed, en in het huis uwer knechten, en in uw volk, en in uw bakovens, en in uw baktroggen. En in u, en in uw volk, en in al uw knechten, zullen de vorsen opklimmen.* En vervuld werden zeven dagen nadat Jehovah de rivier geslagen had, betekent het einde van dien staat, nadat de ware dingen waren vervalst; en Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het nieuwe onderricht; kom tot Farao, en gij zult tot hem zeggen, betekent het bevel tot hen die bestoken; aldus zegt Jehovah: Zend Mijn volk opdat zij Mij dienen, betekent opdat zij hen verlaten die van de Kerk zijn, opdat zij in het vrije hun God vereren; en indien gij weigert te zenden, betekent indien zij niet zouden verlaten; zie, Ik zal aantasten uw gehele grens met vorsen, betekent de redeneringen uit louter valse dingen; en de rivier zal vorsen doen

voortkruipen, betekent dat er redeneringen uit die valse dingen zullen zijn; en zij zullen opklimmen en komen in uw huis, en in de kamer uwer legerstede, betekent dat zij het gemoed zullen vullen tot aan de innerlijke dingen ervan toe; en op uw bed, betekent tot de binnenste dingen; en in het huis uwer knechten, en uws volks, betekent alle dingen die in het natuurlijke zijn; en in uw bakovens, en in uw baktroggen, betekent in de verkwikkelijke dingen der begeerten; en in u, en in uw volk, en in al uw knechten, zullen de vorsen opklimmen, betekent dat de redeneringen uit de valse dingen zullen zijn in alle en de afzonderlijke dingen.

7346. En vervuld werden zeven dagen nadat Jehovah de rivier geslagen had; dat dit het einde van dien staat betekent, nadat de ware dingen waren vervalst, staat vast uit de betekenis van zeven dagen, zijnde een volledige periode van den aanvang tot het einde, aldus een volle staat, waarover n. 728, 6508; iets eenders als een week, n. 2044, 3845; aldus zijn de vervulde zeven dagen het einde van die periode of van dien staat; en uit de betekenis van nadat Jehovah de rivier geslagen had, zijnde nadat de ware dingen waren vervalst; dat immers de rivier die geslagen was met den stok van Aharon, en de bloed geworden wateren, wil zeggen dat de ware dingen vervalst waren, zie men in n. 7316, 7317, 7330, 7332.

7347. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit het nieuwe onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, wanneer opnieuw iets wordt bevolen, zijnde het nieuwe onderricht, waarover n. 7186, 7267, 7304.

7348. Kom tot Farao, en gij zult tot hem zeggen; dat dit het bevel betekent tot hen die bestoken, staat vast uit de betekenis van komen, of binnentreden en zeggen, wanneer het vanwege Jehovah geschiedt, zijnde het bevel; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die door valse dingen bestoken, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142.

7349 Aldus zegt Jehovah: Zend Mijn volk, opdat zij mij dienen; dat dit betekent, opdat zij hen verlaten die van de Kerk zijn, opdat zij in het vrije hun God vereren, staat vast uit de betekenis van zenden, zijnde verlaten; uit de uitbeelding der zonen Israëls, die hier Mijn volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; en uit de betekenis van Mij dienen, zijnde hun God vereren; dat het een vereren in het vrije is, komt omdat de eredienst niet kon geschieden waar de valse dingen bestookten, en omdat elke eredienst die waarlijk eredienst is, in het vrije moet zijn, n. 1947, 2875, 2876, 2880, 2881, 3145, 3146, 3158, 4031.

7350. En indien gij weigert te zenden; dat dit betekent indien zij niet zouden verlaten, staat vast uit de betekenis van zenden, zijnde verlaten, zoals nu boven n. 7349; aldus is indien gij weigert te zenden, indien zij niet zouden verlaten.

7351. Zie, Ik zal aantasten uw gehele grens met vorsen; dat dit de redeneringen uit louter valse dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de vorsen, zijnde de redeneringen; dat zij uit louter valse dingen zijn, wordt daarmee aangeduid dat zij uit de rivier voortkropen, zoals vlak daarop volgt; dat de rivier van Egypte het valse is, zie men in n. 6693, 7307, en omdat er gezegd wordt dat de gehele grens daarmee zou worden aangetast. Met die dingen wordt ook aangeduid dat de redeneringen niet zullen zijn uit vervalste ware dingen, maar uit louter valse dingen; de oorzaak hiervan is deze, dat de redeneringen uit de vervalste ware dingen ten slotte worden verkeerd in lasteringen tegen het ware en het goede; en bovendien werpen de ware dingen zelf de vervalsing van zich weg; zij kunnen immers niet tezamen met de valse dingen zijn, en zolang zij het zijn, strijden zij daarmee, en ten slotte maken zij zich daarvan los, en scheiden zij zich af; vandaar komt het, dat de mens nadat hij de ware dingen heeft vervalst, ze ten slotte geheel en al ontkent; anders zouden de valse dingen ook over de ware dingen heersen; vandaar komt het, dat het den bozen in het andere leven, nadat zij in de hel zijn geworpen, niet is geoorloofd te redeneren uit vervalste ware dingen, maar uit louter valse dingen. Dat de vorsen de redeneringen uit de valse dingen zijn, staat vast bij Johannes: “Ik zag *uit den mond van den draak*, en *uit den mond van het beest*, en *uit den mond van den leugenprofeet*, drie onreine geesten, *den vorsen gelijk*; het zijn immers de geesten der demonen, doende tekenen om uit te gaan tot de koningen der aarde, en van het ganse wereldrond, om die te vergaderen tot den krijg van dien groten dag des almachtigen Gods”, Apoc. xvi: 13, 14; dat de vorsen de redeneringen zijn uit de valse dingen tegen de ware dingen, blijkt daar uit de afzonderlijke dingen, want er wordt gezegd dat zij uitgingen *uit den mond* van den draak, *uit den mond* van het beest, en *uit den mond* van den leugenprofeet; voorts dat zij uitgingen tot de koningen der aarde om die te vergaderen tot den krijg; de koningen der aarde zijn de ware dingen der Kerk; dat de koningen de ware dingen zijn, en in den tegengestelden zin de valse dingen, zie men in n. 1672, 1728, 2015, 2069, 3009, 3670, 4575, 4581, 4966, 5044, 5068, 6148; en dat de aarde de Kerk is, n. 662, 1067, 1262, 1733, 1850, 2117, 2118, 3355, 4447, 4535, 5577; dat de krijg de geestelijke strijd is, n. 2686, aldus tegen de ware en de goede dingen des geloofs; daaruit blijkt dat de vorsen de redeneringen zijn uit de valse dingen tegen de ware dingen. Bij David: “Hij verkeerde hun wateren in bloed, en Hij doodde hun vis; *Hij*

deed op hun land vorsen voortkruipen, in de kamers hunner koningen”, Psalm cv: 29, 30; in de kamers hunner koningen, wordt er gezegd, omdat er wordt verstaan de redenering tegen de ware dingen uit de valse dingen; de kamers der koningen zijn de innerlijke ware dingen, en in den tegengestelden zin de innerlijke valse dingen; dat de koningen de ware dingen zijn, en in den tegengestelden zin de valse dingen, zie men vlak boven.

7352. En de rivier zal vorsen doen voortkruipen; dat dit betekent dat er redeneringen uit die valse dingen zullen zijn, staat vast uit de betekenis van de rivier van Egypte, zijnde het valse, waarover n. 6693, 7307; en uit de betekenis van de vorsen, zijnde de redeneringen, waarover vlak boven n. 7351; dat de vorsen de redeneringen zijn, komt omdat zij in de wateren zijn, en daar aan één stuk door kikken en kwaken, en eveneens tot de onreine dingen behoren. Wat de redenering uit louter valse dingen is, dit zal met ettelijke voorbeelden worden toegelicht: Uit louter valse dingen redeneert hij die alle dingen aan de natuur toekent, en nauwelijks iets aan het Goddelijke; terwijl toch alle dingen uit het Goddelijke zijn, en de natuur slechts het instrumentale is waardoor het Goddelijke werkt. Uit louter valse dingen redeneert hij die gelooft dat de mens zoals een beest is, slechts volmaakter, omdat hij kan denken; en zo, dat de mens zoals een beest zal sterven; omdat deze de verbinding ontkent van den mens met het Goddelijke door de gedachte die des geloofs is, en door de aandoening die der liefde is, en vandaar de wederopstanding en het eeuwige leven ontkent, spreekt hij uit louter valse dingen. Eender hij die gelooft dat er geen hel is. Voorts eveneens hij die gelooft dat de mens niet méér heeft dan het verkwikkelijke des levens wanneer hij in de wereld is, en dat hij derhalve daarvan moet genieten, omdat hij wanneer hij sterft, geheel en al sterft. Uit louter valse dingen redeneert hij die gelooft dat alle dingen zijn der eigen voorzichtigheid en der fortuin, niet echter der Goddelijke Voorzienigheid, tenzij van die welke universeel is. Alsmede hij die gelooft dat de godsdienst niets anders is dan om de eenvoudigen in banden te houden. Vooral redeneren diegenen uit louter valse dingen, die geloven dat het Woord niet Goddelijk is. Kortom, al diegenen redeneren uit louter valse dingen, die de *Goddelijk Ware* dingen geheel en al ontkennen.

7353. En zij zullen opklimmen en komen in uw huis, en in de kamer uwer legerstede; dat dit betekent dat zij het gemoed zullen vullen, en tot de innerlijke dingen ervan toe, staat vast uit de betekenis van het huis, zijnde het gemoed des mensen, waarover n. 35318, 4973, 5023; en uit de betekenis van de kamer der legerstede, zijnde de innerlijke dingen des gemoeds; dat de kamers der legerstede de innerlijke dingen des gemoeds zijn, komt omdat zij innerlijk

in het huis zijn. Met de kamers worden de innerlijke dingen aangeduid, en met de kamers der legerstede de nog innerlijker dingen, in deze plaatsen; bij Jesaja: “Ga heen, volk, *treed binnen in uw kamers*, en sluit de deur na u toe, verberg u zoals slechts een klein ogenblik, totdat de toorn overga”, xxvi: 20. Bij Ezechiël: “Hij zeide tot mij: Hebt gij gezien, zoon des mensen, de dingen die de ouderen der zonen Israëls doen in de duisternis, een ieder *in de kamers zijns beelds*”, viii: 12. Bij Moscheh: “Van buiten zal het zwaard beroven, en *uit de kamers* de schrik”, Deut. xxxii: 25. In het Boek II der Koningen: “Elischa de profeet, die in Israël is, geeft den koning van Israël te kennen de woorden *die gij spreekt in de kamer uwer legerstede*”, vi: 12. De Ouden vergeleken het gemoed des mensen met een huis, en de dingen die van binnen in den mens zijn, met de kamers; het menselijk gemoed is eveneens zodanig, want de dingen die daar zijn, zijn nauwelijks anders onderscheiden dan zoals een huis in zijn kamers; die welke in het midden zijn, zijn daar de binnenste; die welke aan de zijden zijn, zijn daar de uiterlijke; deze werden met de voorhoven vergeleken, en de dingen die van buiten met de innerlijke dingen samenhangen, met gaanderijen.

7354. En op uw bed; dat dit betekent tot de binnenste dingen, staat vast uit de betekenis van het bed, zijnde het binnenste; wanneer immers de kamers der legerstede de innerlijke dingen zijn, zo is de legerstede of het bed, dat daarin is, het binnenste.

7355. En in het huis uwer knechten, en uws volks; dat dit alle dingen betekent die in het natuurlijke zijn, staat vast uit de betekenis van het huis, zijnde het gemoed des mensen, en omdat daarvan wordt gesproken met betrekking tot de Egyptenaren en tot de knechten van Farao, is het het natuurlijk gemoed; dat het huis het gemoed is, zie men vlak boven in n. 7353; en uit de betekenis van de knechten en het volk van Farao, zijnde alle dingen die in het natuurlijke zijn; de dingen die daar van dienst zijn om de valse dingen te bevestigen, worden knechten genoemd; dat van volk wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, en in den tegengestelden zin met betrekking tot de valse dingen, zie men in n. 1259, 1260, 3295, 3581, 4619, 6451, 6465; daaruit blijkt, dat met in het huis der knechten en des volks van Farao, wordt aangeduid: in alle dingen die in het natuurlijke zijn.

7356. En in uw bakovens, en in uw baktroggen; dat dit betekent in de verkwikkelijke dingen der begeerten, staat vast uit de betekenis van de bakovens, zijnde, omdat het die dingen zijn waarin het brood wordt bereid, de uiterlijke goede dingen; en de uiterlijke goede dingen zijn de dingen die in het natuurlijke zijn, en gemeenlijk verkwikkelijke dingen worden

genoemd; want de innerlijke goede dingen, die der liefden en vandaar van de aandoeningen zijn, worden, wanneer zij in het natuurlijke invloeien, daar als verkwikkelijke dingen gevoeld; deze dingen worden aangeduid met de bakovens in den goeden zin; doch in den tegengestelden zin, zoals hier, worden met de bakovens de verkwikkelijke dingen der begeerten aangeduid, dat is, de verkwikkelijke dingen uit de liefden der hel, welke liefden de liefden van zich en van de wereld zijn; en uit de betekenis van de baktroggen, zijnde eveneens de verkwikkelijke dingen der begeerten in het natuurlijke, maar nog uiterlijker, omdat de baktroggen vaten zijn waarin het deeg voor het brood wordt bereid. Daaronder dat de redeneringen zullen binnentreden in de verkwikkelijke dingen der begeerten, wordt verstaan dat het het, verkwikkelijke van hun leven zal zijn om te redeneren uit de valse dingen, en aldus de anderen te bedriegen en te verleiden; het behoort ook voor de bozen tot de meer verkwikkelijke dingen om valse dingen rond te strooien, die te bevestigen, de ware dingen te bespotten, vooral om anderen te verleiden. Dat de bakoven het verkwikkelijke der aandoeningen is, die der naastenliefde en des geloofs zijn, en in den tegengestelden zin het verkwikkelijke der begeerten, die der zelf- en der wereldliefde zijn, blijkt bij Hoschea: “Allen zijn overspel bedrijvend, *zoals een bakoven, heet gemaakt door den bakker*; de aanspoorder houdt op van zijn deeg te kneden; wanneer zij den animus keren *zoals een bakoven* in hun achterlage; hun bakker is slaperig den gansen nacht; *des morgens blaakt die*, zoals *het vuur der vlam*, allen zijn verhit *zoals een bakoven*, en zij eten hun rechters; alle koningen ervan vallen”, VII: 4, 6, 7; de bakoven voor het verkwikkelijke van de begeerten, die van de boze dingen zijn; blaken, heet worden, vuur der vlam, voor de begeerten zelf; dat het vuur de begeerte van het boze is, zie men in n. 1297, 1861, 2446, 5071, 5215, 6314, 6832, 7324 einde; zij eten hun rechters, alle koningen vallen, staat daarvoor dat de goede en de ware dingen vergaan; een ieder kan zien, dat men zonder den inwendigen zin, welke zodanig is, niet kan weten wat is allen zijn overspel bedrijvende zoals een bakoven, heet gemaakt door den bakker; allen zijn verhit zoals een bakoven; zij eten de rechters; en de koningen vallen. De bakoven in den goeden zin bij Jesaja: “Gezegde van Jehovah, Die een haard heeft in Zion, en Zijn *bakoven* in Hierosolyma”, xxxi: 9; Zion voor de hemelse Kerk, aldus voor het goede der liefde, dat van die Kerk is; Hierosolyma staat voor de geestelijke Kerk, aldus voor het goede der liefde, zijnde het goede der naastenliefde en des geloofs daaruit; hier staat de bakoven voor het innerlijk verkwikkelijke der aandoeningen van het goede en het ware; de bakoven betekent dat, omdat het brood, hetwelk in den bakoven wordt klaargemaakt,

het goede der hemelse en der geestelijke liefde betekent; dat het brood dat betekent, zie men in n. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5915; en omdat de betekenis van den bakoven daarvandaan is, werd daarom het brood dat voor de slachtoffers werd bereid, en spijsoffer werd genoemd, hetwelk in den bakoven werd bereid, onderscheiden van het spijsoffer dat in een pan werd bereid, en van het spijsoffer dat in een ketel werd bereid, Lev. II: 4, 5, 7; het waren de verscheidenheden van het goede der liefde, welke met die spijsoffers werden aangeduid.

7357. En in u, en in uw volk, en in al uw knechten, zullen de vorsen opklimmen; dat dit betekent dat de redeneringen uit de valse dingen zullen zijn in alle en de afzonderlijke dingen, staat vast uit hetgeen boven in n. 7355 is gezegd; alle en de afzonderlijke dingen die in het land van Egypte zijn, worden aangeduid met Farao, zijn volk en zijn knechten, aldus de valse dingen in alle en de afzonderlijke dingen. Dat met Farao en de Egyptenaren de valse dingen worden aangeduid, is meermalen boven getoond. Men moet weten, dat zij die in de hel zijn, aan wie de ware dingen die zij in de wereld hebben geweten, zijn afgenomen, niet anders kunnen dan valse dingen spreken; vandaar komt het, dat wanneer een zodanig iemand spreekt, hetgeen geschiedt wanneer zij in de wereld der geesten verschijnen, het terstond wordt geweten dat het vals is; dit weten de rechtschapenen in het andere leven uit de algemene ondervinding. Dat zij niets anders dan het valse spreken, blijkt duidelijk uit des Heren woorden bij Johannes: “Gij zijt uit den vader den duivel, en gij wilt de verlangens uws vaders doen; die was een mensenmoorder van den beginne, en in de waarheid stond hij niet, omdat de waarheid niet in hem is; *wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij uit de eigen dingen, omdat hij een spreker der leugen is, en de vader daarvan*”, VIII: 44; een ieder immers spreekt volgens de aandoening zijner liefde, en tegen dezelve kan niemand spreken, tenzij uit veinzing, huichelarij, bedrog, en arglist, zoals de bozen plegen te doen wanneer zij ware dingen spreken; maar deze ware dingen die zij aldus spreken, zijn nochtans bij hen valse dingen; omgekeerd echter kunnen zij die in het ware zijn uit het goede, niet anders dan ware dingen spreken.

Over de inwoners en de geesten van de planeet Mars.

7358. *De planeet Mars verschijnt in de idee der geesten en der Engelen zoals de overige planeten, bestendig op haar plaats, en wel ter linkerzijde naar voren op einigen afstand in het vlak van de borst; en zo buiten de sfeer waar de geesten van onzen aardbol zijn. De geesten van den enen aardbol zijn gescheiden van de geesten van den anderen aardbol, ter oorzaak hiervan dat de geesten van elken*

aardbol betrekking hebben op enig speciaal gebied in den Grootsten Mens, en zij vandaar in een anderen en afwijkenden staat zijn; en de verscheidenheid van staat maakt dat zij wederzijds van elkander of ter rechterzijde, of ter linkerzijde, op groteren of kleineren afstand, gescheiden verschijnen.

7359. Er kwamen geesten van daar tot mij, en zij plooiden zich aan mijn linkerslaap aan, en daar ademden zij mij een spraak toe, maar ik verstond die niet; zij was ten aanzien van de vloeijing heel zacht; een zachtere heb ik, voor zoveel als ik mij herinner, eerder niet waargenomen, zij was zoals de zachtste aura; zij ademde eerst den linkerslaap toe, en het linkeroor van boven af; en de aanblazing ging van daar verder tot het linkeroog, en langzamerhand tot het rechteroog, en vloeiende daarna neder, vooral van het linkeroog af, tot de lippen, en toen zij tot de lippen was nedergevloeid, vloeiende, ging zij binnen door den mond, en langs een weg binnen den mond, en wel door de Eustachiaanse buis, in het cerebrum; toen de aanblazing tot daar gekomen was, verstond ik hun spraak, en het werd gegeven met hen te spreken. Ik nam waar dat, toen zij met mij spraken, de lippen bij mij werden bewogen, en een klein weinig ook de tong; dit vanwege de overeenstemming van de innerlijke spraak met de uiterlijke spraak; de uiterlijke spraak is die van den gearticuleerden klank, die valt naar het uitwendig vlies van het oor, en van daar uit door middel van de orgaantjes, de vliezen, en de vezels, die van binnen in het oor zijn, wordt heengevoerd tot het cerebrum.

7360. Uit deze dingen werd het te weten gegeven, dat de spraak der inwoners van Mars verschillend was van de spraak der inwoners van onzen aardbol, namelijk dat zij niet klinkend was, maar bijna stil, zich in het innerlijk gehoor en gezicht langs een korteren weg inboezemende; en dat zij, omdat zij zodanig was, voller en volmaakter was, voller van denkbeelden, aldus de spraak der geesten en der Engelen dichter nabij komend; de aandoening zelf der spraak wordt bij hen ook uitgebeeld in het aangezicht, en de gedachte ervan in de ogen; want de gedachte en de spraak, voorts de aandoening en het aangezicht, treden bij hen als één op; zij beschouwen het als iets schandelijks om iets anders te denken en iets anders te spreken, en iets anders te willen en iets anders met het aangezicht te tonen; zij weten niet wat huichelarij is, en wat bedriegelijke veinzing en arglist.

7361. Dat de Oudsten op dezen aardbol ook een zodanige spraak hebben gehad, is ook door een gesprek met sommigen van hen te weten gegeven, waarover men zie n. 607, 608; om deze zaak toe te lichten, is het geoorloofd om wederom de dingen mede te delen die aangaande de spraak der Oudsten van dezen aardbol door ondervinding te weten zijn gegeven, zijnde deze dingen die nu volgen: "Het werd mij getoond door een zekeren invloed die ik niet kan beschrijven, hoedanig de spraak was geweest van hen die van de Oudste Kerk waren, namelijk dat zij

niet gearticuleerd was, zoals de spraak der woorden van onzen tijd, maar stil, welke geschiedde niet door de uitwendige ademhaling, maar door de inwendige; ook werd het gegeven te ontwaren hoedanig hun inwendige ademhaling was; zij ging voort van den navel naar het hart toe, en zo door de lippen, zonder een klankgeving wanneer zij spraken; en dat zij niet in het oor van den ander binnenging langs den uitwendigen weg, en aantikte op een zeker iets, dat het trommelvlies van het oor wordt genoemd, maar langs een zekeren inwendiger weg, en wel door een zeker iets daar dat heden ten dage de Eustachiaanse buis wordt genoemd; het werd getoond dat zij met zulk een spraak veel voller de gevoelens van den animus en de denk beelden konden uitdrukken dan ooit kan geschieden door gearticuleerde klanken of klinkende woorden, die desgelijks worden geregeld door een ademhaling, maar door een uitwendige; want er is geen woord, ja zelfs ook niet wat ook in een woord, dat niet wordt geregeld door de aanpassingen van de ademhaling; maar bij genen geschiedde dat veel volmaakter, omdat het door de inwendige ademhaling geschiedde, welke, omdat zij innerlijk is, ook volmaakter is, en meer aangepast aan en gelijkvormig met de denkbeelden zelf; bovendien ook door kleine bewegingen der lippen en overeenstemmende veranderingen van het aangezicht; want aangezien zij hemelse mensen waren, blonk al wat zij dachten uit het aangezicht en de ogen van hen op, welke op gelijkvormige wijze werden gevarieerd: het aangezicht ten aanzien van den vorm en ten aanzien van het leven, en de ogen ten aanzien van het licht; nooit konden zij een ander gelaat vertonen dan volgens de dingen die zij dachten; de veinzing, en nog meer de arglist, was voor hen een ontzaglijke misdaad; omdat zij zulk een spraak hadden, en omdat zij de inwendige ademhaling hadden, konden zij met de Engelen verkeer hebben”, n. 1118.

7362. *De ademhaling van de geesten van de planeet Mars werd ook aan mij vergemeenschap (dat de geesten en de Engelen ademen, zie men in n. 3884 tot 3894); en het werd doorvat dat hun ademhaling innerlijk was, voortgaande uit de streek van de borstkas naar den navel, en van daar zich wentelend opwaarts door de borst, met een onmerkbaaren adem naar den mond toe. Uit deze dingen kon voor mij vaststaan, voorts eveneens uit andere bewijsstukken der ondervinding, dat zij van een hemelsen gemoedsaard waren, aldus niet ongelijk aan hen die van de Oudste Kerk op dezen aardbol waren.*

7363. *Zij spraken met mij over het leven der inwoners op hun aardbol, namelijk dat zij niet onder heerschappijen zijn, maar dat zij zijn onderscheiden in gezelschappen, grotere en kleinere, en dat zich daar zodanigen eergezelschappen die naar den animus overeenkomen; en dat zij dit terstond weten uit het aangezicht en de spraak; en dat zij zich hierin zelden vergissen; zij zijn daar terstond vrienden;*

doch van de overigen hebben zij geen afkeer, want er is geen afkeer, te minder haat. Zij zeiden eveneens, dat hun vergezelschap pingen verkwikkelijk zijn, en dat zij onder elkander spreken over de dingen die in de gezelschappen geschieden, vooral over de dingen die in den Hemel geschieden; want verscheidenen van hen hebben een klaarblijkelijke gemeenschap met de Engelen die in den Hemel zijn. Het is eveneens geloofwaardig, omdat zij zodanig zijn, en aldus vergezelschaft zijn, dat hun gezelschappen, tezamen genomen over dien aardbol, een algemeen engellijk gezelschap uitbeelden; want de gezelschappen daar zijn alle verschillend, maar de Heer verbindt alle door den hemelsen vorm opdat zij één zijn; een éne ontstaat immers uit verschillende dingen, op een passende wijze tot een vorm geschikt.

7364. Zij die in hun gezelschappen aanvangen averechts te denken, en vandaar averechts te willen, worden uit het gezelschap gescheiden; zij laten hen aan zichzelf alleen over, weswege zij buiten het gezelschap een uitermate ellendig leven leiden, in de rotsen of elders; want men bekommert zich niet langer om hen; zekere gezelschappen trachten dezulken op verschillende wijzen tot inkeer te dwingen, maar wanneer dit tevergeefs geschiedt, scheiden zij zich van hen af. Aldus verhoeden zij het, dat de begeerte der heerschappij en de begeerte van het gewin binnensluipen, dat is, dat enigen uit de begeerten der heerschappij het gezelschap waarin zij zijn, en daarna verscheidene andere, aan zich onderwerpen; en dat enigen uit de begeerte van het gewin den anderen hun goederen ontrukken; een ieder daar leeft met zijn goederen tevreden, en een ieder is tevreden met zijn eer dat hij als gerecht en als den naaste lievend geldt; dit verkwikkelijke en kalme van den animus zou vergaan, indien niet zij die boos denken en boos willen, werden uitgeworpen, en indien zij niet voorzichtig en streng optraden in de eerste aanvangen zelf tegen de zelfliefe en de wereldliefde bij hen bij wie deze zijn; deze liefden immers zijn het die gemaakt hebben dat uit de gezelschappen keizerrijken en koninkrijken zijn ontstaan. binnen welke het er weinigen zijn die niet willen heersen, en alle dingen der anderen bezitten; want weinigen zijn het, die het gerechte en het billijke uit het gerechte en het billijke doen, te minder die het goede doen uit de naastenliefde, en het ware uit het geloof; maar men doet het uit de vrees voor de wet, voor de schade, voor het inboeten van het leven, voor het verlies van gewin, van eer, en van de faam deswege.

7365. Het vervolg over de inwoners en de geesten van de planeet Mars aan het einde van het volgende Hoofdstuk.

Exodus

Achtste Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

7366. Boven is gezegd, dat de liefden van zich en van de wereld bij den mens de hel maken. Nu moet het worden gezegd, hoedanig die liefden zijn, ter oorzaak hiervan dat de mens wete of hij daarin is, en bijgevolg of de hel dan wel de Hemel in hemzelf is; want in den mens zelf is of de hel, of de Hemel; dat het Koninkrijk Gods binnen den mens is, leert de Heer bij Lukas, Hfdst. xvii: 21; bijgevolg ook de hel.

7367. De zelfliefde regeert bij den mens, dat is, de mens is in de zelfliefde, wanneer hij in de dingen die hij denkt en doet, niet den naaste beoogt, aldus niet het openbaar welzijn, te minder den Heer, maar slechts zichzelf en de zijnen, bijgevolg wanneer hij terwille van zichzelf en van de zijnen alle dingen doet; en indien hij het doet terwille van het openbaar welzijn en van den naaste, zo zij het slechts om een schijn te geven.

7368. Er wordt gezegd terwille van zich en van de zijnen, omdat hij met de zijnen en de zijnen met hem één maken, zoals iemand wanneer hij iets doet terwille van zijn echtgenote, kinderen, kleinkinderen, schoonzonen, schoondochters, hetzelfde doet terwille van zichzelf, omdat zij de zijnen zijn; desgelijks hij die iets doet terwille van de verwanten, en terwille van de vrienden die de liefde van hemzelf begunstigen, en zich daardoor met hem verbinden, want zij maken door een zodanige verbinding één met hem uit, dat is, zij beschouwen zich in hem, en hem in zich.

7369. Voor zoveel als de mens in de zelfliefde is, verwijdert hij zich van de liefde van den naaste; bijgevolg verwijdert de mens zich voor zoveel van den Hemel als hij in de zelfliefde is, want in den Hemel is de liefde van den naaste; daaruit volgt ook dat voor zoveel als de mens in de zelfliefde is, hij in de hel is, want in de hel is de zelfliefde.

7370. Die mens is in de zelfliefde, die den naaste bij zich vergeleken veracht, die hem als een vijand beschouwt indien hij hem niet begunstigt, en indien hij hem niet vereert; meer nog in de zelfliefde is hij die deswege den naaste haat toedraagt, en hem vervolgt; en meer nog hij die deswege van wraakzucht tegen hem blaakt, en diens ondergang begeert; dezulken hebben het ten slotte lief tegen den naaste te woeden; en de zelfden worden, indien zij eveneens echtbrekers zijn, wreed.

7371. Het verkwikkelijke dat zij in zulke dingen gewaarworden, is het verkwikkelijke van de zelfliefde; dit verkwikkelijke bijden mens is een hels verkwikkelijke. Al wat volgens de liefde geschiedt, is verkwikkelijk, weswege men uit het verkwikkelijke ook kan weten hoedanig de liefde is.

7372. Uit de dingen die nu zijn vermeld in n. 7370, wordt als uit aanwijzingen onderkend wie in de zelfliefde zijn; het komt erniet op aan, hoedanig zij in den uitwendigen vorm verschijnen, hoogmoedig dan wel onderdanig; want zodanige dingen zijn in den innerlijken mens, en de innerlijke mens wordt heden ten dage door de meesten verborgen, en de uiterlijke wordt onderricht om de dingen voor te stellen die der liefde van het openbaar welzijn en van den naaste zijn, aldus het tegendeel; en dit eveneens terwille van zich en terwille van de wereld.

7373. De liefde van de wereld echter bij den mens regeert, dat is, de mens is in de liefde van de wereld, wanneer hij in de dingen die hij denkt en doet, niet dan alleen het gewin beoogt en nastreeft, zich in het geheel niet daarom bekommerende of dit geschiedt met nadeel voor den naaste of met nadeel voor het openbaar welzijn.

7374. Diegenen zijn in de liefde van de wereld die door uitgedachte kunstgrepen, te meer nog zij die door geslepenheden en arglisten de goederen van anderen naar zich begeren toe te halen. Zij die in die liefde zijn, benijden den anderen hun goederen, en begeren daarnaar; en voor zoveel als zij de wetten niet vrezen, roven, ja zelfs plunderen zij.

7375. Deze beide liefden groeien voor zoveel als daaraan de teugels worden gevierd, en voor zoveel als de mens daarin voortvaart; en ten slotte groeien zij bovenmate, zodat zij niet alleen overalle dingen in haar eigen rijk willen heersen, maar ook over de dingen die verder daaroverheen zijn, tot aan de einden der aardetoe; ja zelfs klimmen die liefden, wanneer daaraan de teugels worden gevierd, tot den God des heelals op, dat is, tot zulk een hoogte, dat zij die daarin zijn, op den troon Gods willen klimmen, en als God zelf vereerd willen worden, volgens deze dingen bij Jesaja aangaande Lucifer, onder wien diegenen worden verstaan die in die liefden zijn, en Babel werden genoemd:

“Gij zeidet in uw hart:

Ik zal de hemelen beklimmen, over de sterren Gods zal ik mijn troon verhogen, en ik zal zitten op den berg der samenkomst, aan de zijden van het noorden; ik zal klimmen boven de hoogten der wolk, en den Allerhoogste gelijk worden; maar tot de hel zijt gij vedergelaten”, XIV: 13, 14, 15.

7376. Uit deze dingen nu kan vaststaan dat die beide liefden de oorsprongen zijn van alle boze dingen; zij druisen immers lijnrecht in tegen de liefde jegens

den naaste, en tegen de liefde tot den Heer; aldus lijnrecht tegen den Hemel, waar de liefde tot den Heer en de liefde jegens den naaste regeren; bijgevolg zijn het die liefden, namelijk de zelfliefde en de wereldliefde, welke de hel bij den mens maken, want in de hel regeren deze beide liefden.

7377. Maar in deze liefden zijn diegenen niet, die haken naar ereposten niet terwille van zich, maar terwille van het vaderland; en die haken naar schatten niet terwille van de schatten, maar terwille van de levensbehoefden, zowel voor henzelf als voor de hunnen, voorts terwille van het goede nut, terwille waarvan de welgesteldheid hun vreugde verschaft; de eerbewijzen en de schatten zijn bij hen de middelen om goed te doen.

Achtste Hoofdstuk.

1. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Zeg tot Aharon: Streck uw hand uit met uw stok, over de stromen, over de rivieren, en over de poelen; en doe vorsen opklimmen over het land van Egypte.
2. En Aharon strekte zijn hand uit over de wateren van Egypte, en de vors klom op, en bedekte het land van Egypte.
3. En de magiërs van Egypte deden aldus met hun bezweringen, en zij deden vorsen over het land van Egypte opklimmen.
4. En Farao riep Moscheh en Aharon, en hij zeide: Smeekt tot JEHOVAH, en Hij verwijdere de vorsen van mij, en van mijn volk, en ik zal het volk heenzenden, en laten zij slachtofferen aan JEHOVAH.
5. En Moscheh zeide tot Farao: Heb de eer over mij; tegen wanneer zal ik smeken voor u, en voor uw knechten, en voor uw volk, om uit te roeien de vorsen van u, en van uw huizen? alleen in de rivier zullen zij overblijven.
6. En hij zeide: Tegen morgen; en hij zeide: Naar uw woord, deswege opdat gij weet dat geen is zoals JEHOVAH, onze God.
7. En de vorsen zullen verwijderd worden van u en van uw huizen, en van uw knechten, en van uw volk; alleen in de rivier zullen zij overblijven.
8. En hij ging uit, Moscheh en Aharon van met Farao, en Moscheh riep tot JEHOVAH over het woord van de vorsen die Hij Farao had opgelegd.
9. En JEHOVAH deed naar het woord van Moscheh; en de vorsen stierven uit de huizen, uit de voorhoven, en uit de velden.
10. En zij vergaderden die bij hopen, bij hopen; en het land stonk.
11. En Farao zag dat er verademing was geworden, en hij verzwaarde zijn hart, en hij hoorde niet naar hen, gelijk als JEHOVAH sprak.
12. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Zeg tot Aharon: Streck uw stok uit, en sla het stof des lands, en het zal ziin tot luizen in het gehele land van Egypte.
13. En zij deden aldus, en Aharon strekte zijn hand uit met zijn stok, en hij sloeg het stof des lands, en de luis was in den mens en in het beest; al het stof des lands werd luis in het ganse land van Egypte.
14. En aldus deden de magiërs met hun bezweringen om luizen uit te brengen, en zij konden niet; en de luis was in den mens en in het beest.
15. En de magiërs zeiden tot Farao: De vinger Gons is dit; en het hart van Farao was verstijfd, en hij hoorde niet naar hen, gelijk als JEHOVAH sprak.

16. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Sta op des morgens in de vroegte, en stel u voor Farao; zie, hij gaat uit tot de wateren; en zeg tot hem: Aldus zegt JEHOVAH: Zend Mijn volk, en laten zij Mij dienen.
17. Omdat indien gij geenszins Mijn volk heenzendt, zie, Ik zend in u, en in uw knechten, en in uw volk, en in uw huizen vliegend ongedierte; en de huizen der Egyptenaren zullen vervuld worden met het vliegend ongedierte, en ook het land waarop zij zijn.
18. En Ik zal onderscheiden te dien dage het land Goschen, waarop Mijn volk staat, opdat daar niet zij het vliegend ongedierte, deswege opdat gij weet dat Ik JEHOVAH ben in het midden des lands.
19. En Ik zal een verlossing zetten tussen Mijn volk, en tussen uw volk; tegen morgen zal dit teken zijn.
20. En JEHOVAH deed aldus, en het zware vliegend ongedierte kwam ten huize van Farao, en ten huize zijner knechten, en in het gehele land van Egypte; het land werd verdorven van voor het vliegend ongedierte.
21. En Farao riep Moscheh en Aharon, en zeide: Gaat, slachtoffert aan uw GOD in het land.
22. En Moscheh zeide: Het is niet raadzaam aldus te doen, omdat wij den gruwel der Egyptenaren zouden slachtofferen aan JEHOVAH, onzen GOD; zie, wij zouden den gruwel der Egyptenaren slachtofferen voor hun ogen; zullen zij ons niet stenigen?
23. Den weg van drie dagen zullen wij gaan in de woestijn, en wij zullen slachtofferen aan JEHOVAH, onzen GOD, gelijk als Hij tot ons gezegd heeft.
24. En Farao zeide: Ik zal u heenzenden, en gijlieden zult slachtofferen aan JEHOVAH, uw GOD, in de woestijn; alleen zult gij door ver te maken u niet ver maken om te gaan; smeekt voor mij.
25. En Moscheh zeide: Zie, ik schrijd heen van met u, en ik zal smeken tot JEHOVAH, en Hij verwijdere het vliegend ongedierte van Farao, van zijn knechten, en van zijn volk, morgen; alleen dat Farao niet voortga met te spotten, in zoverre dat hij het volk niet heenzendt om te slachtofferen aan JEHOVAH.
26. En Mozes schreed heen van met Farao, en smeekte tot JEHOVAH.
27. En JEHOVAH deed volgens het woord van Moscheh, en Hij verwijderde het vliegend ongedierte van Farao, van zijn knechten, en van zijn volk; niet één bleef over.
28. En Farao verzwaarde zijn hart ook ditmaal, en hij zond het volk niet heen.

De Inhoud.

7378. In dit Hoofdstuk wordt in den inwendigen zin in voortzetting gehandeld over de verwoesting van hen die in de valse dingen zijn, en de rechtschapenen in het andere leven bestoken. De twee eerste graden van de verwoesting zijn beschreven in het voorgaande Hoofdstuk, voorts eveneens de derde graad voor een deel, welke daarin bestond dat zij niet dan alleen uit louter valse dingen redeneerden; de redeneringen uit louter valse dingen worden aangeduid met de vorsen; over deze wordt in voortzetting gehandeld in dit Hoofdstuk. En daarna wordt gehandeld over den vierden en den vijfden graad der verwoesting van hen die in de valse dingen zijn, en de rechtschapenen in het andere leven bestoken. De vierde graad bestaat daarin, dat zij in de boze dingen waren, die al het goede bij hen verdierven, ook al wat zij uit het natuurlijk goede hadden; deze dingen worden aangeduid met de luizen uit het stof der aarde; de vijfde graad bestaat daarin, dat zij in de valse dingen uit die boze dingen waren, waardoor al het ware werd verdorven; deze dingen worden aangeduid met het vliegend ongedierte.

De Inwendige Zin.

7379. Vers 1 tot 10. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Zeg tot Aharon: Streck uw hand uit met uw stok, over de stromen, over de rivieren, en over de poelen; en doe vorsen opklimmen over het land van Egypte. En Aharon strekte zijn hand uit over de wateren van Egypte, en de vors klom op, en bedekte het land van Egypte. En de magiërs van Egypte deden aldus met hun bezweringen, en zij deden vorsen over het land van Egypte opklimmen. En Farao riep Moscheh en Aharon, en hij zeide: Smeekt tot Jehovah, en Hij verwijdere de vorsen van mij, en van mijn volk, en ik zal het volk heenwenden, en laten zij slachtofferen aan Jehovah. En Moscheh zeide tot Farao: Heb de eer over mij; tegen wanneer zal ik smeken voor u, en voor uw knechten en voor uw volk, om uit te roeien de vorsen van u, en van uw huizen? alleen in de rivier zullen zij overblijven. En hij zeide: Tegen morgen; en hij zeide: Naar uw woord, deswege opdat gij weet dat geen is zoals Jehovah, onze God. En de vorsen zullen verwijderd worden van u, en van uw huizen, en van uw knechten, en van uw volk; alleen in de rivier zullen zij overblijven. En hij ging uit, Moscheh en Aharon van met Farao, en Moscheh riep tot Jehovah over het woord van de vorsen die Hij Farao had opgelegd. En Jehovah deed naar het woord van Moscheh; en de vorsen stierven uit de huizen, uit de voorhoven, en uit de velden. En zij vergaderden die bij hopen, bij hopen; en het land stonk. En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het onderricht; zeg tot Aharon, betekent den invloed der inwendige Wet in de uitwendige Wet; strek uw hand uit met uw stok, betekent de macht van het inwendig ware door het uitwendig ware; over de stromen, over de rivieren, en over de poelen, betekent tegen de valse dingen; en doe vorsen opklimmen over het land van Egypte, betekent de redeneringen uit louter valse dingen; en Aharon strekte zijn hand uit over de wateren van Egypte, betekent de uitwerking der macht van het inwendig ware door het uitwendig ware tegen de valse dingen; en de vors klom op, betekent de redeneringen uit louter valse dingen; en bedekte het land van Egypte, betekent het natuurlijk gemoed, dat het aldus was geworden; en de magiërs van Egypte deden aldus met hun bezweringen, betekent het misbruik van de Goddelijke orde, waarvandaan er iets eenders in den uitwendigen vorm was; en zij deden vorsen over het land van Egypte opklimmen, betekent ten aanzien van de redeneringen uit het natuurlijk gemoed; en Farao riep Moscheh en Aharon, betekent de tegenwoordigheid van *de Goddelijke Wet*; en hij zeide: Smeekt tot Jehovah, betekent uit de verveling de vernedering; en Hij verwijdere de vorsen van mij, en van mijn volk, betekent opdat zij niet zouden worden aangedreven om*

uit louter valse dingen te redeneren; en ik zal het volk heenzenden, en laten zij slachtofferen aan Jehovah, betekent dat zij dan degenen zouden verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat die hun God vereren; en Moscheh zeide tot Farao, betekent het antwoord; heb de eer over mij, betekent dat men moet vertrouwen op *de Goddelijke Wet*; tegen wanneer zal ik smeken voor u, en voor uw knechten, en voor uw volk, betekent de tussenkomst voor hen die in de valse dingen zijn en bestoken; om uit te roeien de vorsen van u, en van uw huizen, betekent opdat de redeneringen ophouden; alleen in de rivier zullen zij overblijven, betekent dat zij zouden terugblijven met de valse dingen, waar die zijn; en hij zeide: Tegen morgen, betekent voor altoos; en hij zeide: Naar uw woord, betekent de bevestiging daarvandaan; opdat gij weet dat geen is zoals Jehovah, onze God, betekent dat één God is, en geen behalve Hij; en de vorsen zullen verwijderd worden van u, en van uw huizen, en van uw knechten, en van uw volk, betekent dat zij niet zouden worden aangedreven om te redeneren uit louter valse dingen; alleen in de rivier zullen zij overblijven, betekent dat zij zouden terugblijven met de valse dingen, waar die zijn; en hij ging uit, Moscheh en Aharon, van met Farao, betekent de afscheiding van hen die uit louter valse dingen redeneerden; en Moscheh riep tot Jehovah over het woord van de vorsen die Hij Farao had opgelegd, betekent de tussenkomst; en Jehovah deed naar het woord van Moscheh, betekent dat aldus is geschied naar het woord des Heren; en de vorsen stierven uit de huizen, uit de voorhoven, en uit de velden, betekent dat bij hen de redeneringen uit louter valse dingen overal in het natuurlijke ophielden; en zij vergaderden die bij hopen, bij hopen, betekent dat die redenerende valse dingen bundelsgewijs in het natuurlijke werden geschikt; en het land stonk, betekent het lelijke vandaar, en het weerzinwekkende.

7380. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit het onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde het onderricht, waarover n. 7186, 7304. Wat *zeggen* in de historische dingen des Woords betekent, blijkt uit de dingen die volgen, want het sluit die in. Dat het hier het onderricht betekent, komt omdat door Jehovah wordt gezegd wat verder moet worden gedaan; Moscheh beeldt ook *de Goddelijke Wet* uit, waardoor uit Jehovah het onderricht geschiedt.

7381. Zeg tot Aharon; dat dit de invloed der inwendige Wet in de uitwendige Wet betekent, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752; en uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer van het goede en het ware, waarover n. 6998, 7089; de Leer van het goede en het ware, welke Aharon uitbeeldt, is niets anders dan de uitwendige

Wet, ontstaande uit de inwendige Wet, dat is, door de inwendige Wet uit het Goddelijke; en uit de betekenis van zeggen, zijnde de invloed, zoals in n. 6152, 6291, 7291. Dat zeggen hier de invloed is, komt omdat Moscheh tot Aharon zou zeggen, en Moscheh is de inwendige Wet, en Aharon de uitwendige, en de invloed uit het Goddelijke geschiedt door het inwendige in het uitwendige. De inwendige Wet is *het Goddelijk Ware* zelf zodanig als het in den Hemel is, en de uitwendige Wet is *het Goddelijk Ware* zodanig als het op de aarde is; aldus is de inwendige Wet het aan de Engelen aangepaste ware, en is de uitwendige Wet het aan de mensen aangepaste ware. Omdat de inwendige Wet, die Moscheh uitbeeldt, het aan de Engelen aangepaste ware is, en de uitwendige Wet, welke Aharon uitbeeldt, het aan de mensen aangepaste ware is, mag daarover hier iets worden gezegd. Het aan de Engelen aangepaste ware is voor het grootste deel voor de mensen onbegrijpelijk; dit staat hieruit vast, dat in den Hemel zulke dingen worden gezien en gezegd die geen oog ooit had gezien, noch een oor ooit gehoord; de oorzaak hiervan is dat de dingen die bij de Engelen worden gezegd, geestelijk zijn, en deze zijn onttrokken aan de natuurlijke dingen, bijgevolg verwijderd van de ideeën en de woorden der menselijke spraak. De mens immers had zijn ideeën gevormd uit de dingen die in de natuur zijn, en wel in de grovere natuur, dat is, uit de dingen die hij in de wereld en op de aarde had gezien, en met den zin aangeraakt, welke dingen stoffelijk zijn. De ideeën van de innerlijke gedachte bij den mens vinden, hoewel zij boven de stoffelijke dingen zijn, nochtans in de stoffelijke dingen haar grens, en daar waar zij haar grens vinden, schijnen zij te zijn; vandaar doorvat hij wat hij denkt. Daaruit blijkt, hoe het gesteld is met het ware des geloofs, en hoedanig het is dat in de gedachte van den mens valt, en dat de uitwendige Wet wordt genoemd, en door Aharon wordt uitgebeeld. Dit worde met een voorbeeld toegelicht; de mens kan geenszins denken zonder de idee van tijd en ruimte; deze idee kleeft bijna aan elk ding afzonderlijk dat de mens denkt. Indien de idee uit tijd en ruimte aan den mens werd ontnomen, zou hij niet weten wat hij denkt, en nauwelijks òf hij wel denkt. Daarentegen hebben de ideeën der Engelen niets uit tijd en ruimte in, maar in de plaats ervan zijn er staten. De oorzaak hiervan is deze, dat de natuurlijke wereld zich van de geestelijke wereld onderscheidt door tijd en ruimte. Dat tijd en ruimte in de natuurlijke wereld is, en daarvoor in de plaats staten zijn in de geestelijke wereld, komt omdat in de natuurlijke wereld de zon door schijnbare rondwentelingen dagen en jaren schijnt te maken, en de dagen te onderscheiden in vier tijden, in nacht, morgen, middag, en avond, en de jaren eveneens in vier tijden, in winter, lente, zomer,

en herfst, en dit eveneens door variaties van licht en schaduw, voorts van warmte en koude; vandaar de ideeën van den tijd, en van de variaties ervan. De ideeën van de ruimte ontstaan uit het meten door tijden, en daarom is daar waar het ene is, het andere. Doch in de geestelijke wereld maakt de Zon des Hemels, waarvandaan het geestelijk licht en de geestelijke warmte is, geen ronddraaiingen en rondwentelingen, en brengt vandaar geen ideeën van tijd en ruimte aan. Het licht dat uit die Zon is, is *het Goddelijk Ware*, en de warmte die uit die Zon is, is *het Goddelijk Goede*; uit deze ontstaan de ideeën van de staten bij de Engelen, staten van inzicht en van geloof uit *het Goddelijk Ware*, en staten van wijsheid en liefde uit *het Goddelijk Goede*. Het zijn de variaties van deze staten bij de Engelen, waarmee in de wereld de staten van licht en schaduw, voorts van warmte en koude, overeenstemmen, die van de zon zijn wanneer zij de tijden maakt, en de ruimten meet. Uit dit voorbeeld kan enigermate vaststaan, van welken aard het inwendig ware, of het aan de Engelen aangepaste ware is, dat de inwendige Wet wordt genoemd; en van welken aard het uitwendig ware, of het aan de mensen aangepaste ware is, dat de uitwendige Wet wordt genoemd; voorts waarvandaan het is, dat de dingen die de Engelen onder elkander spreken, voor den mens onbegrijpelijk en eveneens onuitsprekelijk zijn.

7382. Strek uw hand uit met uw stok; dat dit de macht van het inwendig ware door het uitwendig ware betekent, staat vast uit de betekenis van de hand, zijnde de geestelijke macht, welke die van het inwendig ware is; en uit de uitbeelding van den stok, zijnde de natuurlijke macht, welke die van het uitwendig ware is, waarover n. 6947, 6948; dat alle macht in de geestelijke wereld is van het ware, zie men in n. 3091, 3387, 4931, 6344, 6423, 6948. Omdat Moscheh de inwendige Wet uitbeeldt, welke het zelfde is als het inwendig ware, en Aharon de uitwendige Wet uitbeeldt, welke het zelfde is als het uitwendig ware, en omdat het inwendig ware invloeit in het uitwendig ware, en daaraan de macht geeft, n. 7381, wordt derhalve met het woord van Moscheh tot Aharon: “Strek uw hand uit met uw stok”, de macht van het inwendig ware door het uitwendig ware aangeduid.

7383. Over de stromen, over de rivieren, en over de poelen; dat dit betekent tegen de valse dingen, staat vast uit de betekenis van de stromen en rivieren van Egypte, zijnde de leerstellige dingen van het valse, waarover n. 7323; en uit de betekenis van de poelen, zijnde de daaraan van dienst zijnde wetenschappelijke dingen, waarover n. 7324; aldus zijn het de valse dingen, die met de stromen, de rivieren, en de poelen worden aangeduid.

7384. En doe vorsen opklimmen over het land van Egypte; dit betekent de redeneringen uit louter valse dingen, waarover n. 7551, 7352; die vorsen stemmen ook met de redeneringen uit de valse dingen overeen, want alle en de afzonderlijke dingen die in de natuurlijke wereld zijn, hebben een overeenstemming met de dingen die in de geestelijke wereld zijn; en dit ter oorzaak hiervan, dat het natuurlijke door het geestelijke ontstaat; derhalve is de algehele natuur het uitbeeldende theater van de geestelijke wereld, n. 2758, 3483, 4939.

7385. En Aharon strekte zijn hand uit over de wateren van Egypte; dat dit de uitwerking der macht van het inwendig ware door het uitwendig ware tegen de valse dingen betekent, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de Leer van het ware en het goede, aldus het uitwendig ware, waarover n. 6998, 7009, 7089; uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover n. 878, 4931 tot 4937, hier de macht van het inwendig ware door het uitwendig ware, zoals boven n. 7382; en uit de betekenis van de wateren van Egypte, zijnde de valse dingen, waarover n. 6693, 7307. De uitwerking wordt daarmede aangeduid dat hij zijn hand uitstreckte, en de vors opklim. Uit deze dingen blijkt, dat met Aharon strekte zijn hand uit over de wateren van Egypte, de uitwerking der macht van het inwendig ware door het uitwendig ware tegen de valse dingen wordt aangeduid.

7386. En de vors krom op; dat dit de redeneringen uit louter valse dingen betekent, staat vast uit de dingen die boven zijn gezegd, n. 7384.

7387. En bedekte het land van Egypte; dat dit het natuurlijk gemoed betekent, dat het aldus was geworden, staat vast uit de betekenis van bedekken, hetgeen, omdat het van het natuurlijk gemoed wordt gezegd, wil zeggen dat het overvuld was van valse dingen en van de redeneringen daaruit, aldus dat het zodanig was geworden; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301.

7388. En de magiërs van Egypte deden aldus met hun bezweringen; dat dit betekent het misbruik van de Goddelijke orde, waarvandaan er iets eenders in den uitwendigen vorm was, zie men in n. 7296, 7297, 7337, waar eendere woorden staan.

7389. En zij deden vorsen over het land van Egypte opklimmen; dat dit betekent ten aanzien van de redeneringen uit het natuurlijk gemoed, staat vast uit de betekenis van de vorsen, zijnde de redeneringen uit louter valse dingen, waarover n. 7351, 7352, 7384; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover vlak boven n. 7357.

7390. En Farao riep Moscheh en Aharon; dat dit de tegenwoordigheid der *Goddelijke Wet* betekent, staat vast uit de betekenis van roepen, zijnde de tegenwoordigheid, waarover n. 6177; dat roepen de tegenwoordigheid is, komt omdat roepen is met iemand willen spreken, en met hem de dingen vergemeenschappen die men denkt; en in het andere leven is het krachtens de wet der orde, dat diegene zich tegenwoordig vertoont met wien iemand wil spreken, en aan wien hij de dingen die hij denkt, verlangt te vergemeenschappen; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover vaak eerder; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de inwendige Wet, en uit de uitbeelding van Aharon, zijnde de uitwendige Wet, waarover boven n. 7381.

7391. En hij zeide: Smeekt tot Jehovah; dat dit uit de verveling de vernedering betekent, staat vast uit de betekenis van smeken tot Jehovah, zijnde de vernedering, want wie smeekt, is in de vernedering; eender hij die verzoekt dat een ander voor hem smeke. De oorzaak dat smeken de vernedering is, is deze dat de Engelen niet letten op de smeking, maar op de vernedering waarin de mens is wanneer hij smeekt; een smeking immers zonder de vernedering is slechts een klinkend woord, dat niet tot het gehoor en de doorvatting der Engelen komt. Dat de verveling de oorzaak is, namelijk de verveling om uit louter valse dingen te redeneren, zal in hetgeen nu volgt worden gezien.

7392. En Hij verwijdere de vorsen van mij, en van mijn volk; dat dit betekent opdat zij niet zouden worden aangedreven om uit louter valse dingen te redeneren, staat vast uit de betekenis van verwijderen, zijnde niet aangedreven worden, want de oorzaak van de smeking was de verveling, uit hoofde hiervan dat zij werden aangedreven om uit louter valse dingen te redeneren; en uit de betekenis der vorsen, zijnde de redeneringen uit louter valse dingen, waarover n. 7351, 7352; en uit de uitbeelding van Farao, voorts van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover meermalen. Wat de verveling aangaat, ter oorzake waarvan de smeking of de vernedering is van hen die bestoken, moet men weten dat dit onverkwikkelijk voor hen is, want door de redeneringen uit louter valse dingen kunnen zij niet boosdoen; om de louter valse dingen immers, welke de ontkenningen van het ware zijn, lachen de rechtschapenen, hier zij die van de geestelijke Kerk des Heren zijn, die zij bestookten; doch door de valse dingen die uit begoochelingen en uit schijnbaarheden zijn, waardoor de ware dingen worden vervalst, welke werden aangeduid met het bloed waarin de wateren in Egypte werden verkeerdt, n. 7317, 7326, hebben zij kunnen boosdoen, omdat de begoochelingen en de schijnbaarheden verleiden; zij zijn immers zoals een overschaduwing en

een sluier voor de ware dingen; en omdat zij niet kunnen boosdoen door redeneringen uit louter valse dingen, dat is, uit volstreckte ontkenningen van het ware, was het onverkwikkelijk voor hen, en zoeken zij het derhalve door bidden af te wenden; niets immers verlustigt de helsen dan het boze te doen, onverschillig op welke wijze dit kan geschieden; boosdoen immers is het verkwikkelijke zelf van hun leven, en wel dermate dat het hun leven zelf is; weswege zij, wanneer het boosdoen niet wordt toegelaten, in de verveling zijn. Dit is de oorzaak, waarom Farao door bidden het boze der vorsen zocht af te wenden, niet echter het boze des bloeds, waarover boven is gehandeld, noch het boze der luizen, waarover beneden; want met het boze der vorsen wordt de bestoking door de redeneringen uit louter valse dingen aangeduid, waardoor zij niet kunnen boosdoen; met het boze echter des bloeds wordt de bestoking door de valse dingen uit begoochelingen en schijnbaarheden aangeduid, welke bestoking voor hen verkwikkelijk is, omdat zij door haar kunnen boosdoen; en met het boze der luizen worden de boze dingen aangeduid die voor hen verkwikkelijk zijn, omdat het boze dingen zijn. Al diegenen worden in het boosdoen in het andere leven een verkwikkelijke gewaar, die in de wereld den naaste niet weldoen terwille van den naaste, niet het vaderland terwille van het vaderland, noch de Kerk terwille van de Kerk, maar terwille van zichzelf; deswege die niet het ware en het goede doen terwille van het ware en het goede. Dat boosdoen voor hen verkwikkelijk is, komt in de wereld niet aan den dag, omdat de uitwendige mens dat verbergt. Doch in het andere andere leven, wanneer de uitwendige dingen worden afgenomen, en de mens aan zijn innerlijke dingen wordt overgelaten, treedt dan dat verkwikkelijke te voorschijn en openbaart het zich; vandaar komt het dat zij in de hel zijn; zij immers die daar zijn, hebben allen het boosdoen lief; zij die echter in den Hemel zijn, hebben allen het weldoen lief.

7393. En ik zal het volk heenzenden, en laten zij slachtofferen aan Jehovah; dat dit betekent dat zij dan diegenen zouden verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat die hun God vereren, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten, zoals in n. 7312, 7349, 7350; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, zoals in n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; en uit de betekenis van slachtofferen aan Jehovah, zijnde hun God vereren; dat de slachtoffers allen eredienst in het algemeen hebben aangeduid, zie men in n. 6905; aldus hier vereren.

7394. En Moscheh zeide tot Farao; dat dit het antwoord betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, omdat het gericht is tot Farao die nu gesproken had, zijnde het antwoord, zoals eveneens in n. 7103.

7395. Heb de eer over mij; dat dit betekent dat men moet vertrouwen op *het Goddelijk Ware*, staat vast uit de betekenis van de eer hebben, zijnde vertrouwen; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752, deswege zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover n. 6771, 7014, 7382.

7396. Tegen wanneer zal ik smeken voor u, en voor uw knechten, en voor uw volk; dat dit de tussenkost betekent voor hen die in de valse dingen zijn en bestoken, staat vast uit de betekenis van smeken, omdat het voor een ander is, zijnde de tussenkost; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142, 7317; en omdat die door Farao worden uitgebeeld, zo worden, wanneer daaraan ook zijn knechten en zijn volk worden toegevoegd, allen en de afzonderlijken verstaan; de knechten immers zijn zij die van een lageren stand zijn en bedienen, het volk zijn de afzonderlijken. Keizerrijken en koninkrijken worden in den Hemel uitgebeeld zoals een mens, en de gezelschappen die daarin zijn, worden uitgebeeld zoals de leden van dien mens; de koning echter zoals het hoofd. Dit uitbeeldende ontleent de oorzaak hieraan dat de algehele Hemel één Mens uitbeeldt, en de gezelschappen daar diens leden uitbeelden, en dit volgens de functies. Daaruit kan vaststaan, hoe schoon en verkwikkelijk de uitbeelding van een keizerrijk, een koninkrijk, en een gezelschap zou zijn in den Hemel, indien zij onderling door de naastenliefde en het geloof eender verbonden waren. De Heer verbindt ook de gezelschappen aldus overal waar dit maar mogelijk is; het Goddelijk Ware zelf immers dat van den Heer voortgaat, voert die orde binnen overal waar het maar wordt opgenomen; daarvandaan is die orde in den Hemel; zij is er eveneens op aarde, maar de gezelschappen die haar samenstellen, zijn verspreid over het ganse wereldrond, en het zijn zij die in de liefde tot Hem, en in de liefde jegens den naaste zijn; maar die verspreide gezelschappen zijn door den Heer verzameld, opdat zij eveneens één mens uitbeelden, zoals de gezelschappen in den Hemel. Deze gezelschappen zijn niet slechts binnen de Kerk, maar ook buiten haar, en tezamen genomen worden zij de Kerk des Heren genoemd, verspreid en verzameld uit de goeden in het algehele wereldrond, welke eveneens de gemeenschap wordt genoemd. Deze gemeenschap, of deze Kerk, is het Rijk des Heren op aarde, verbonden met het Rijk des Heren in de Hemelen, en aldus verbonden met den Heer Zelf.

7397. Om uit te roeien de vorsen van u, en van uw huizen; dat dit betekent opdat de redeneringen ophouden, staat vast uit de betekenis van de vorsen, zijnde de redeneringen uit louter valse dingen, waarover n. 7351, 7352, 7384;

uit de betekenis van uitroeien, zijnde ophouden; van uitroeien immers wordt gesproken met betrekking tot de vorsen, doch van ophouden met betrekking tot de redeneringen; uit de uitbeelding van Farao, van wien de vorsen zouden worden uitgeroeid, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover vlak boven n. 7396; en uit de betekenis van de huizen, zijnde de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn; dat het huis het natuurlijk gemoed is, zie men in n. 4973, 5023, 7353; vandaar zijn de huizen in het meervoud de dingen die daar zijn.

7398. Alleen in de rivier zullen zij overblijven; dat dit betekent dat zij zullen terugblijven met de valse dingen, waar die zijn, staat vast uit de betekenis van de rivier, hier van de rivier van Egypte, zijnde het valse, waarover n. 6693, 7307; en uit de betekenis van overblijven, zijnde terugblijven. Hiermede is het aldus gesteld: alle dingen, welke dan ook, die bij den mens binnentreden, blijven bij hem terug, vooral die welke uit de aandoening worden opgenomen; men gelooft dat de dingen die binnentreden, geheel en al vergeten en uitgeworpen zijn wanneer de mens zich die niet langer herinnert, maar zij zijn niet vergeten of uitgeworpen, doch blijven vastkleven, òf in het innerlijk geheugen, òf in het uiterlijk geheugen tussen de dingen die vertrouwd zijn geworden; de dingen immers die vertrouwd worden, zijn zoals de natuurlijke dingen die uit eigen beweging vloeien en niet door een bewuste wederoproeping uit het geheugen worden ontboden; zoals de spraak van den mens, welker woorden uit eigen beweging uit de gedachte aanvloeien, ook de gebaren en de handelingen, ja zelfs de stappen; zoals eveneens het denken; deze dingen treden van de kindsheid aan achtereenvolgens binnen, en worden mettertijd vertrouwd, en dan vloeien zij uit eigen beweging; uit welke dingen, zoals uit andere dergelijke, vaststaat dat alle dingen die bij den mens binnentreden, terugblijven, en dat van die welke de gewoonte hebben aangenomen, dat is, van die welke vertrouwd zijn geworden, niet meer wordt bemerkt dat hij ze inheeft, terwijl hij ze toch inheeft. Aldus is het gesteld met de valse en de boze dingen die bij den mens binnentreden; en eveneens met de ware en de goede dingen; zulke dingen zijn het die hem vormen, en maken dat hij zodanig is. Dat alle dingen die de mens heeft gezien, gehoord, gedacht, gesproken, en gedaan, zijn ingeschreven, zie men in n. 2474, 2489. Uit deze dingen nu blijkt hoe het moet worden verstaan dat de redeneringen zouden terugblijven met de valse dingen, waar die zijn; de valse dingen immers krijgen, nadat zij verwijderd worden, hun plaatsen ergens anders in het natuurlijke, en met de valse dingen het streven en de begeerte van te redeneren; maar niet zoals tevoren in het midden rechtstreeks onder den blik van het gemoed. Vandaar

komt het, dat, zoals in hetgeen volgt wordt vermeld, de vorsen bij hopen werden vergaderd, en dat het land ervan stonk, waarmede wordt aangeduid dat die redenerende valse dingen bundelsgewijze in het natuurlijke werden geschikt, en dat daarvandaan het lelijke en het weerzinwekkende kwam; zie beneden n. 7408, 7409.

7399. En hij zeide: Tegen morgen; dat dit betekent voor altoos, staat vast uit de betekenis van tegen morgen, zijnde voor altoos en tot in het eeuwige, waarover n. 3998.

7400. En hij zeide: Naar uw woord; dat dit de bevestiging daarvandaan betekent, staat zonder ontvouwing vast.

7401. Opdat gij weet dat geen is zoals Jehovah, onze God; dat dit betekent dat één God is, en geen behalve Hij, staat hieruit vast dat wanneer in den historischen zin wordt gezegd dat geen is zoals Jehovah God, in den inwendigen zin wordt verstaan dat er geen God is behalve Hij, en dat er, omdat er geen is behalve Hij, één God is. In het Woord wordt ettelijke malen gezegd dat geen is zoals Jehovah God, voorts eveneens dat er geen God is zoals Hijzelf; het werd aldus in het Woord gezegd, omdat zij te dien tijde in het land waar de Kerk was, zoals ook in de landen waar de Kerk niet was, meerdere goden vereerden, en een ieder zijn god voortrok boven den god van den ander; zij onderscheidden hen door namen, en de God der Israëlieten en der Joden door den naam van Jehovah. De Joden en de Israëlieten zelf geloofden ook dat er meerdere goden bestonden, maar dat Jehovah groter dan de overigen was, vanwege de wonderen; weswege zij ook toen de wonderen ophielden, terstond tot den eredienst van andere goden vervielen, zoals blijkt uit de historische dingen des Woords. Dat er één God is, en geen behalve Hij, zeiden zij weliswaar met den mond, maar met het hart geloofden zij het niet; vandaar nu wordt in het Woord gezegd dat Jehovah groter is dan de overige goden, en geen zoals Hij; zoals bij David: “*Wie is een groot God zoals Gij; Gij God doende wonderlijk*”, Psalm LXXVII: 14, 15. Bij denzelfde: “*Wie is zoals Jehovah, onze God*”, Psalm CXIII: 5; bij denzelfde: “*Een grote God is Jehovah, en een Koning groot boven alle goden*”, Psalm XCV: 3; bij denzelfde: “*Groot is Jehovah, en zeer geprezen; te vrezen is Hij boven alle goden*”, Psalm XCVI: 4; derhalve wordt eveneens Jehovah “*de God der goden, en de Heer der heren*” genoemd, Psalm CXXXVI: 2, 3; Dan. II: 47; dat dit evenwel in den inwendigen zin wil zeggen dat er één God is, en geen behalve Hij, blijkt bij Jesaja: “*Gedenk der eerste dingen van de eeuw af, omdat Ik God ben, en er is geen God verder, en geen zoals Ik*”, XLVI: 9.

7402. En de vorsen zullen verwijderd worden van u, en van uw huizen, en van uw knechten, en van uw volk; dat dit betekent dat zij niet zouden worden aangedreven om te redeneren uit louter valse dingen, staat vast uit de betekenis van het verwijderd worden van de vorsen, zijnde niet aangedreven worden om te redeneren uit louter valse dingen, waarover boven n. 7392; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover eerder; uit de betekenis van de huizen, zijnde de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, waarover n. 7397; en uit de betekenis van de knechten en het volk van hem, zijnde allen en de afzonderlijken die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover ook boven n. 7396.

7403. Alleen in de rivier zullen zij overblijven; dat dit beekent dat zij zouden terugblijven met de valse dingen, waar die zijn, staat vast uit hetgeen boven in n. 7398 is gezegd, waar de zelfde woorden staan.

7404. En hij ging uit, Moscheh en Aharon, van voor Farao; dat dit de afscheiding betekent van hen die uit louter valse dingen redeneerden, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde afgescheiden worden; uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, zijnde *de Goddelijke Wet*, Moscheh de inwendige Wet, en Aharon de uitwendige Wet, waarover n. 7381; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover boven n. 7396; hier zij die bestoken door de redeneringen uit louter valse dingen.

7405. En Moscheh riep tot Jehovah over het woord van de vorsen die Hij Farao had opgelegd; dat dit de tussenkomst betekent, staat vast uit hetgeen voorafgaat, aldus zonder verdere ontvouwing.

7406. En Jehovah deed naar het woord van Moscheh; dit betekent dat aldus is geschied naar het woord des Heren, want wat Moscheh smeekte, was weliswaar uit den mond van Moscheh, maar nochtans van den Heer; want al wat de mens denkt en vandaar spreekt, en al wat de mens wil en vandaar doet, vloeit in; de mens is slechts een opnemend orgaan, men zie n. 6189 tot 6215, 6307 tot 6327, 6466 tot 6495, 6598 tot 6606, 6613 tot 6626; aldus is het gesteld met deze dingen die Moscheh sprak en deed; daarom wordt hier met Jehovah deed naar het woord van Moscheh, aangeduid dat aldus is geschied naar het woord des Heren; dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6303, 6281, 6905.

7407. En de vorsen stierven uit de huizen, uit de voorhoven, en uit de velden; dat dit betekent dat bij hen de redeneringen uit louter valse dingen overal in het natuurlijke ophielden, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde ophouden; uit de betekenis van de vorsen, zijnde de redeneringen uit louter valse dingen, waarover boven; uit de betekenis van de huizen, zijnde de

dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, waarover boven n. 7397, hier de dingen die de innerlijke dingen daar zijn; uit de betekenis van de voorhoven, zijnde de uiterlijke dingen van het natuurlijk gemoed; dat het natuurlijke innerlijk en uiterlijk is, zie men in n. 3293, 3294, 4570, 5118, 5497, 5649; en uit de betekenis van de velden, zijnde de meer algemene dingen, aldus die welke nog uiterlijker zijn, want de velden zijn buiten de huizen en de voorhoven; aldus wordt met de vorsen stierven uit de huizen, uit de voorhoven, en uit de velden, aangeduid dat de redeneringen uit louter valse dingen overal in het natuurlijke ophielden.

7408. En zij vergaderden die bij hopen, bij hopen; dat dit betekent dat die redenerende valse dingen bundelsgewijs in het natuurlijke werden geschikt, staat vast uit de betekenis van vergaderd worden bij hopen, bij hopen, zijnde bundelsgewijs geschikt worden. Dat bij hopen vergaderd worden die dingen zijn, komt omdat alle dingen die in het gemoed des mensen zijn, in reeksen en als het ware in bundels zijn geschikt, en in reeksen binnen reeksen, of in bundels binnen bundels; men zie n. 5339, 5530, 5881. Dat de schikking zodanig is, blijkt uit de schikking van alle dingen in het lichaam; daar verschijnen de vezels in bundels, en de klieren in kluwens geschikt, en dit overal; nog volmaakter in de zuiverdere dingen, die niet voor het blote gezicht verschijnen; die bundeling vertoont zich vooral zichtbaar in het cerebrum, in de beide substanties daar, waarvan de ene de bastachtige, en de andere de mergige wordt geheten; niet oneender is het gesteld in de zuiverdere, en ten slotte in de zuiverste dingen, waar de vormen welke die opnemen, de vormen zelf des levens zijn. Dat er opnemende vormen of substanties van het leven zijn, kan vaststaan uit de afzonderlijke dingen die verschijnen in de levende wezens; voorts dat de opnemende vormen of substanties op de meest gepaste wijze zijn geschikt voor den invloed des levens; zonder de opneming van het leven in de substanties, die de vormen zijn, zou er niet enig levende in de natuurlijke wereld zijn, noch in de geestelijke wereld; het zijn reeksen van de zuiverste draden, naar de gelijkenis van bundels, welke die vormen samenstellen; eender is het gesteld met de dingen die daarin op eminente wijze worden gemodificeerd; de modificaties immers ontvangen haar vorm van de vormen die de substanties zijn, waarin zij zijn en waaruit zij vloeien, want de substanties of de vormen zijn de bepalende subjecten. Dat de geleerden de dingen die van des mensen leven zijn, zoals de dingen die van zijn gedachte en wil zijn, hebben opgevat zonder opnemende substanties of vormen, was ter oorzaak hiervan, dat zij van het leven of de ziel hebben geloofd dat het òf een vlammig iets, òf een aetherisch iets was, aldus iets zodanigs dat na den dood

wordt verstrooid; vandaar de waanzin van verscheidenen hunner, dat er geen leven na den dood is. Uit deze dingen kan vaststaan, hoe het moet worden verstaan dat de redenerende valse dingen bundelsgewijs in het natuurlijke werden geschikt.

7409. En het land stonk; dat dit het lelijke vandaar en het weerzinwekkende betekent, staat vast uit de betekenis van stinken, zijnde dat wat lelijk en weerzinwekkend is, waarover n. 4516, 7161, 7319; en uit de betekenis van het land, hier het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301.

7410. *Vers II, 12, 13, 14, 15. En Farao zag dat er verademing was geworden, en hij verzwaarde zijn hart, en hij hoorde niet naar hen, gelijk als Jehovah sprak. En Jehovah zeide tot Moscheh: Zeg tot Aharon: Strek uw stok uit, en sla het stof des lands, en het zal zijn tot luizen in het gehele land van Egypte. En zij deden aldus, en Aharon strekte zijn hand uit met zijn stok, en hij sloeg het stof des lands, en de luis was in den mens en in het beest; al het stof des lands werd luis in het ganse land van Egypte. En aldus deden de magiërs met hun bezweringen om luizen uit te brengen, en zij konden niet; en de luis was in den mens en in het beest. En de magiërs zeiden tot Farao: De vinger Gods is dit; en het hart van Farao was verstijfd, en hij hoorde niet naar hen, gelijk als Jehovah sprak. En Farao zag dat er verademing was geworden, betekent dat de verveling had opgehouden; en hij verzwaarde zijn hart, betekent de halsstarrigheid; en hij hoorde niet naar hen, betekent de niet-gehoorzaamheid; gelijk als Jehovah sprak, betekent volgens de voorzegging; en Jehovah zeide tot Moscheh, betekent opnieuw onderricht; zeg tot Aharon, betekent den invloed van de inwendige Wet in de uitwendige Wet; strek uw stok uit, betekent opdat hij de Goddelijke macht zou tonen; en sla het stof des lands, betekent dat hij de dingen in beroering zou brengen die verdoemd zijn in het natuurlijke; en het zal zijn tot luizen, betekent dat daaruit boze dingen zullen oprijzen; in het gehele land van Egypte, betekent door het ganse natuurlijke gemoed; en zij deden aldus, betekent de uitwerking; en Aharon strekte zijn hand uit met zijn stok, betekent de macht van het inwendig ware door het uitwendig ware; en hij sloeg het stof des lands, betekent dat de verdoemde dingen in beroering werden gebracht; en de luis was in den mens en in het beest, betekent de innerlijke en de uiterlijke boze dingen der begeerten daaruit; al het stof des lands werd luis in het ganse land van Egypte, betekent dat die uit de verdoemde dingen waren; en aldus deden de magiërs met hun bezweringen om luizen uit te brengen, betekent het streven om de Goddelijke orde te verdraaien, en om eveneens iets eenders in deze dingen af te beelden; en zij konden niet, betekent dat het tevergeefs*

was; en de luis was in den mens en in het beest, betekent de innerlijke en de uiterlijke boze dingen der begeerten; en de magiërs zeiden tot Farao, betekent de doorvatting en de vergemeenschapping ervan met hen die in de boze dingen zijn; de vinger Gods is dit, betekent dat de macht uit het Goddelijke was; en het hart van Farao was verstijfd, betekent de halsstarrigheid; en hij hoorde niet naar hen, betekent de niet-gehoorzaamheid; gelijk als Jehovah sprak, betekent volgens de voorzegging.

7411. En Farao zag dat er verademing was geworden; dat dit betekent dat de verveling had opgehouden, staat vast uit de betekenis van er was verademing geworden, zijnde dat er niet langer het onverkwikkelijke was, aldus dat er niet langer de verveling was; dat het vervelend en onverkwikkelijk voor hen was om uit louter valse dingen te redeneren, zie men boven in n. 7392; het verkwikkelijke laat den mens vrij en vol ademen, het onverkwikkelijke echter niet vrij, noch vol; vandaar komt het, dat met er was verademing geworden, wordt aangeduid dat het onverkwikkelijke of de verveling had opgehouden.

7412. En hij verzwaarde zijn hart; dat dit de halsstarrigheid betekent, staat vast uit de betekenis van het verzwaard, voorts van het verhard en verstijfd worden van het hart, zijnde de halsstarrigheid, waarover n. 7272, 7300, 7305.

7413. En hij hoorde niet naar hen; dat dit de niet-gehoorzaamheid betekent, zie men boven in n. 7224, 7275, 7310, 7339, waar eendere woorden staan.

7414. Gelijk als Jehovah sprak; dat dit betekent volgens de voorzegging, zie men boven in n. 7302, 7340.

7415. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit opnieuw onderricht betekent, zie men in n. 7186, 7226, 7267, 7304, 7380.

7416. Zeg tot Aharon; dat dit den invloed betekent van de inwendige Wet in de uitwendige Wet, zie men boven in n. 7381.

7417. Strek uw stok uit; dat dit betekent opdat hij de Goddelijke macht zou tonen, staat vast uit de betekenis van uitstrekken, zijnde uitoefenen en tonen, zoals eerder; en uit de betekenis van den stok, zijnde de macht, waarover boven n. 4013, 4015, 4876, 4936, 6947, 7011, 7026; welke macht Goddelijk was, omdat Aharon niets van macht had, te minder in den stok, maar de macht door Aharon en diens stok werd uitgeoefend; dat zij met den stok werd uitgeoefend, was ter oorzaak hiervan dat de dingen die binnen de Kerk op Goddelijk bevel geschieden, door uitbeeldende dingen geschieden; dit vóór de Komst des Heren; aldus door de uitstrekking van de hand en den stok, omdat de arm en de hand overeenstemmen met de macht, en vandaar eveneens de stok. De oorzaak dat vóór de Komst des Heren de dingen die

binnen de Kerk op Goddelijk bevel geschieden, door uitbeeldende dingen geschieden, was deze dat alle en de afzonderlijke dingen den Heer, en Zijn Rijk in de Hemelen, en Zijn Rijk op aarde of de Kerk uitbeeldden; dat het aldus is, kan ook vaststaan uit het Woord, waarin alle en de afzonderlijke dingen in den hoogsten zin handelen over den Heer, en in den inwendigen zin over Zijn Rijk en de Kerk.

7418. En sla het stof des lands; dat dit betekent dat hij de dingen in beroering zou brengen die verdoemd zijn in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van slaan, zijnde in beroering brengen; uit de betekenis van het stof, zijnde het verdoemde, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het land, hier van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover boven n. 7409. Dat het stof het verdoemde is, komt omdat de plaatsen waar de boze geesten zijn, aan de zijden onder de voetzolen, als land verschijnen, en wel als een onbebouwd en dor land, onder welk land zekere hellen zijn; dat land is het, dat het verdoemde land wordt genoemd, en het stof aldaar betekent het verdoemde; het werd ettelijke malen te zien gegeven, dat boze geesten daar het stof van hun voeten afschudden, wanneer zij iemand aan de verdoemenis wilden overgeven; dit werd gezien ter rechterzijde een weinig naar voren, in het grensgebied nabij de hel der magiërs, waar de geesten in hun hel worden afgeworpen die, toen zij in de wereld leefden, in de wetenschap des geloofs waren geweest, en nochtans het leven van het boze hadden geleid. Vandaar nu komt het, dat met het stof het verdoemde wordt aangeduid, en met het afschudden van het stof de verdoemenis. Omdat dit werd aangeduid, werd het door den Heer aan de discipelen bevolen dat zij het stof van de voeten zouden afschudden indien zij niet werden ontvangen, waarover aldus bij Mattheus: “Indien iemand u niet zal hebben ontvangen, noch uw woorden zal hebben gehoord, uitgaande uit dat huis of die stad, *schudt het stof uwer voeten af*; voorwaar zeg Ik u: Het zal den lande van Sodom en Gomorrha verdragelijker zijn in den dag des Gerichts, dan dezelve stad”, x: 14, 15; Markus vi: 11; Lukas ix: 5; Hfdst. x: 10, 11, 12; onder de discipelen worden daar niet de discipelen verstaan, maar alle dingen der Kerk, aldus alle dingen des geloofs en der naastenliefde, n. 2089, 2129 einde, 2130 einde, 3354, 3858, 3913, 6397; met niet ontvangen en niet horen, wordt aangeduid de ware dingen verwerpen die des geloofs zijn, en de goede dingen die der naastenliefde zijn; met het stof der voeten afschudden wordt de verdoemenis aangeduid. Dat het Sodom en Gomorrha verdragelijker zal zijn dan die stad, komt omdat onder Sodom en Gomorrha diegenen worden verstaan die in het boze des levens zijn, maar die aangaande den Heer en aangaande het Woord niets hebben geweten,

en aldus ook niet hebben kunnen opnemen. Daaruit kan vaststaan, dat niet een huis of een stad, die de discipelen niet zouden opnemen, wordt verstaan, maar zij die binnen de Kerk zijn, en niet het leven des geloofs leven; een ieder kan zien, dat een ganse stad niet verdoemd kon zijn omdat zij de discipelen niet opnamen, en terstond de nieuwe Leer erkenden die zij predikten. Het verdoemde wordt ook aangeduid met het stof dat zij oudtijds op het hoofd strooiden, wanneer zij in smart en boetedoening waren; zoals bij Jeremia: “Zij zitten op *het land*, zij zwijgen, de ouderen der dochter Zions; zij *hebben stof doen opklimmen op hun hoofd*; zij hebben zich met zakken gegord, zij hebben *tot het land* haar hoofd doen nederdalen, de maagden van Hierosolyma”, Klaagl. II: 10. Bij Ezechiël: “Zij zullen bitterlijk schreeuwen, *en stof op hun hoofden doen opkomen*; zij wentelen zich in de as”, xxvii: 30. Bij Micha: “Door te wenen weent niet in het huis van Afra; *wentelt u in het stof*”, I: 10. Bij Johannes: “Zij *wierpen stof op hun hoofden*, en zij schreeuwden, wenende en rouw bedrijvende”, Apoc. xviii: 19; en eveneens in de historische dingen des Woords hier en daar. Door het stof op de hoofden, en door de nederwerping van lichaam en hoofd ter aarde, en de wenteling daar in het stof, werd de vernedering uitgebeeld, welke, wanneer zij echt is, zodanig is dat men erkent en doorvat dat men verdoemd is, maar uit de verdoemenis is opgenomen door den Heer; men zie n. 2327, 3994, 4347, 5420, 5957. Met het stof tot hetwelk het gouden kalf dat zij in de woestijn hadden gemaakt, werd gestampt en vermalen, wordt ook het verdoemde aangeduid, waarover aldus bij Moscheh: “Uw zonde die gij gedaan hebt, *het kalf nam ik*, en verbrandde het met vuur, *en stampte het door het terdege te vermalen, totdat het verdund was tot stof*, en *het stof* ervan wierp ik in de beek die uit den berg nederdaalt”, Deut. ix: 21. Met het stof wordt ook het verdoemde aangeduid in de volgende plaatsen; in Genesis: “Jehovah God zeide tot de slang; Op uw buik zult gij wandelen, en *stof zult gij eten* al de dagen uws levens”, III: 14. Bij Micha: “Weid Uw volk naar de dagen der eeuwigheid; de natiën zullen zien, en blozen vanwege al hun macht; *zij zullen het stof lekken zoals de slang*”, VII: 14, 16, 17. Bij Jesaja: “Voor de slang, *stof tot brood*”, LXV: 25. Bij denzelfde: “Daal af, en *zit op het stof*, gij maagd dochter van Babel”, XLVII: 1. Bij David: “*Onze ziel is in het stof nedergebogen*, onze buik kleeft aan net *land*”, Psalm XLIV: 26. Bij denzelfde: “*Mijn ziel kleeft aan het stof*, maak mij levend”, Psalm CXIX: 25. Het stof duidt in het Woord ook het graf aan, voorts het nederige, alsmede het talrijke.

7419. En het zal zijn tot luizen; dat dit betekent dat daaruit boze dingen zullen oprijzen, staat vast uit de betekenis van de luizen, zijnde de boze dingen; welke boze dingen het echter zijn, en uit welken oorsprong, kan vaststaan uit

de overeenstemming van de boze dingen met zulke dingen, namelijk dat het vooral de boze dingen zijn die in den zinlijken, of in den volstrekt uitwendigen mens zijn; de overeenstemming is daarvandaan dat de luizen in de uiterste huid zijn, en daar tussen vuilnissen en onder de schurft; het zinlijke van hen die in de wetenschap des geloofs zijn geweest, doch in het leven van het boze, is eveneens zodanig; wanneer aan hen die wetenschap wordt afgenomen, zoals met dezulken in het andere leven geschiedt, zo zijn zij grof en log van gemoed; zij zijn ettelijke malen verschenen; zij zijn lelijk en weerzinwekkend. De bestokingen door de boze dingen worden daarmede aangeduid dat zij bijten. Dat de luizen die dingen betekenen, kan niet uit andere plaatsen in het Woord worden bevestigd, want zij worden alleen vermeld bij David, waar over Egypte wordt gesproken, Psalm cv: 31.

7420. In het gehele land van Egypte; dat dit betekent door het ganse natuurlijke gemoed, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301.

7421. En zij deden aldus; dat dit de uitwerking betekent, staat zonder ontvouwing vast.

7422. En Aharon strekte zijn hand uit met zijn stok; dat dit de macht van het inwendig ware door het uitwendig ware betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 7382 is gezegd, waar eendere woorden staan.

7423. En hij sloeg het stof des lands; dat dit betekent dat de verdoemde dingen in beroering werden gebracht, staat vast uit hetgeen boven in n. 7418 is gezegd.

7424. En de luis was in den mens en in het beest; dat dit de innerlijke en de uiterlijke boze dingen der begeerten daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van de luizen, zijnde de boze dingen, waarover n. 7419; uit de betekenis van den mens, zijnde het goede, waarover n. 4287, 5302, aldus in den tegengestelden zin het boze; en uit de betekenis van het beest, zijnde de aandoening van het goede, en in den tegengestelden zin de aandoening van het boze, of de begeerte, waarover n. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 719, 776, 2179, 2180, 3218, 3519, 5198; maar wanneer de mens en het beest wordt genoemd, dan wordt met den mens het innerlijk goede aangeduid, en in den tegengestelden zin het innerlijk boze, en met het beest het uiterlijk goede, en in den tegengestelden zin het uiterlijk boze. De oorzaak dat met den mens het innerlijk goede of boze wordt aangeduid, komt omdat de mens een mens is krachtens zijn inwendigen mens en diens hoedanige, niet echter door den uitwendigen mens, want de uitwendige mens is niet een mens zonder den inwendigen; en opdat de uitwendige mens ook een mens zij, moet hij geheel

ondergeordend zijn aan den inwendigen, dermate dat hij niet uit zichzelf maar uit den inwendigen handelt. Dat met het beest het uiterlijk goede wordt aangeduid, en in den tegengestelden zin het uiterlijk boze, komt omdat er aan de beesten niet zulk een inwendige is gegeven als bij den mens; het inwendige dat zij hebben, is ondergedompeld in het uitwendige, dermate dat het één met hetzelfde is, en tegelijk naar beneden of naar de aarde schouwt, zonder enige verheffing naar de innerlijke dingen. Het worden boze dingen der begeerten geheten, omdat alle boze dingen der begeerten zijn, omdat de begeerten der liefden zijn. De innerlijke boze dingen worden daardoor van de uiterlijke boze dingen onderscheiden, dat de innerlijke boze dingen die zijn welke der gedachte en des wils zijn, en de uiterlijke boze dingen die zijn welke der daad zijn. Dat er innerlijke boze dingen kunnen zijn en geen uiterlijke, blijkt hieruit dat de mens boos kan zijn, en toch in den uitwendigen vorm zoals een rechtschapen man verschijnen, ja zelfs zoals een man van geloof en geweten; sommigen weten zich ook als engelen voor te doen, terwijl zij toch innerlijk duivels zijn; in zulk een grote mate kan de innerlijke vorm, welke des geestes is, afwijken van den uiterlijken vorm, welke des lichaams is.

7425. Al het stof des lands werd luis in het ganse land van Egypte; dat dit betekent dat die dingen uit de verdoemde dingen waren, staat vast uit de betekenis van het stof des lands, zijnde het verdoemde, waarover boven n. 7418; uit de betekenis van de luizen, zijnde de boze dingen, waarover n. 7419; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover ook boven n. 7420.

7426. En aldus deden de magiërs met hun bezweringen om luizen uit te brengen; dat dit et streven betekent om de Goddelijke orde te verdraaien, en om eveneens iets eenders in deze dingen af te beelden, staat vast uit de betekenis van zij deden, zijnde het streven om iets eenders te verrichten, want er volgt dat zij het niet konden; uit de betekenis van de magiërs en van de bezweringen, zijnde de Goddelijke orde verdraaien, en iets eenders in den uitwendigen vorm afbeelden, waarover n. 7296, 7297, 7337; en uit de betekenis van luizen uitbrengen, zijnde de boze dingen voortbrengen die met de luizen worden aangeduid, waarover n. 7419.

7427. En zij konden niet; dat dit betekent dat het tevergeefs was, staat zonder ontvouwing vast.

7428. En de luis was in den mens en in het beest; dat dit de innerlijke en de uiterlijke boze dingen betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 7424 is gezegd, waar eendere woorden staan.

7429. En de magiërs zeiden tot Farao; dat dit de doorvatting betekent en de vergemeenschapping met hen die in de boze dingen zijn, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover n. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3509, 5743; dat het ook de vergemeenschapping is, n. 3060, 4131, 6228, 7291, 7381; uit de betekenis van de magiërs, zijnde zij die de Goddelijke orde verdraaien, en iets eenders afbeelden in den uitwendigen vorm, waarover vlak boven n. 7426; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn en bestoken, waarover n. 6651, 6679, 6683, 7107, 7110, 7126, 7142, 7317; hier zij die in de boze dingen zijn, omdat zij nu in den staat van het boze zijn, nadat de redenerende valse dingen zijn weggenomen, zoals blijkt uit de dingen die voorafgaan.

7430. De vinger Gods is dit; dat dit betekent dat de macht uit het Goddelijke was, staat vast uit de betekenis van den vinger Gods, zijnde de macht uit het Goddelijke; dat de vinger de macht is, komt omdat de vingers van de handen zijn, en met de hand de macht wordt aangeduid, n. 878, 4931 tot 4937, 6344, 6424, 6948. Dat de vinger de macht is, staat ook vast uit deze plaatsen: “Wanneer ik de hemelen aanschouw, *het werk Uwer vingers*, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt”, Psalm VIII: 4. Bij Lukas: “Jezus zeide: Indien Ik *door den vinger Gods* de demonische dingen uitwerp, zo is dan het koninkrijk Gods tot u gekomen”, XI: 20. Dat Jezus “een dove, die zwaarlijk sprak, van het volk afzonderlijk nam, en *Zijn vinger in diens oren* instak, en gespogen hebbende, diens tong aanraakte”, Markus VII: 32, 33, was ook een uitbeeldende van de Goddelijke macht. Dat de vinger de macht uitbeeldt, blijkt eveneens uit de rituele dingen der Kerk bij de Joden, namelijk dat bloed zou gedaan worden op den duim, en dat de priester bloed met den vinger zou sprenkelen, waarover aldus bij Moscheh: “Gij zult den ram slachten, en *van het bloed geven op den duim der rechterhand van Aharon en van zijn zonen, en op den groten teen zijns rechervoets*”, Exod XXIX: 20. “De priester zal van het bloed des schuldoffers nemen, en de priester zal geven op het lapje van het rechteroor desgenen die van melaatsheid moet worden gereinigd, en *op den duim zijner rechterhand, en op den groten teen zijns rechervoets*. Daarna zal de priester indopen zijn *rechtervinger* in de olie die op zijn *linkerhandpalm is*, en van de olie *op zijn vinger* zevenmaal sprengen voor Jehovah; van het overige der olie die op zijn handpalm is, zal de priester geven op het lapje van het rechteroor desgenen die moet worden gereinigd, en *op den duim zijner rechterhand, en op den groten teen zijns rechervoets*”, Levit. XIV: 14, 16, 17. “Gij zult nemen van het bloed des vars, en geven op de hoornen des altaars *met uw vinger*”, Exod. XXIX: 12; bovendien ook Levit. IV: 6; Hfdst. IX: 9. Dat al

die dingen verborgenheden des Hemels, en heilige dingen hebben aangeduid, staat hieruit vast dat het Woord uit het Goddelijke is, en dat het geïnspireerd is ten aanzien van ieder haaltje, Lukas xvi: 17; aldus ook deze dingen. Dat de duim en de vinger de macht van het goede door het ware is, blijkt daar uit den inwendigen zin. Ook wordt de macht met den vinger aangeduid bij David: “Gezegend zij Jehovah, die *mijn handen* den strijd leert, en *mijn vingeren* den oorlog”, Psalm cxliv: 1; en bij Jesaja: “Hij zal niet omschouwen tot de altaren, *het werk zijner handen*, en *hetgeen zijn vingeren gemaakt hebben*”, xvii: 8; de altaren voor den eredienst in het algemeen, n. 4541; het werk der handen en hetgeen de vingeren gemaakt hebben, voor zulke dingen die uit het eigene zijn, aldus die uit hun eigen macht zijn.

7431. En hij hoorde niet naar hen; dat dit de niet-gehoorzaamheid betekent, zie men boven in n. 7224, 7275, 7301, 7339.

7432. Gelijk als Jehovah sprak; dat dit betekent volgens de voorzegging, zie men eveneens boven in n. 7302, 7340, 7414.

7433. Vers 16, 17, 18, 19, 20. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Sta op des morgens in de vroegte, en stel u voor Farao; zie, hij gaat uit tot de wateren; en zeg tot hem: Aldus zegt Jehovah: Zend Mijn volk, en laten zij Mij dienen. Omdat indien gij geenszins Mijn volk heenzendt, zie, Ik zend in u, en in uw knechten, en in uw volk, en in uw huizen, vliegend ongedierte; en de huizen der Egyptenaren zullen vervuld worden met het vliegend ongedierte, en ook het land waarop zij zijn. En Ik zal onderscheiden te dien dage het land Goschen, waarop Mijn volk staat, opdat daar niet zij het vliegend ongedierte, deswege opdat gij weet dat Ik Jehovah ben in het midden des lands. En Ik zal een verlossing zetten tussen Mijn volk, en tussen uw volk; tegen morgen zal dit teken zijn. En Jehovah deed aldus, en het zware vliegend ongedierte kwam ten huize van Farao, en ten huize zijner knechten, en in het gehele land van Egypte; het land werd verdorven van voor het vliegend ongedierte.* En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent wederom een onderricht; sta op des morgens in de vroegte, betekent de verheffing tot een nog groter teken van macht; en stel u voor Farao, betekent de verschijning van het Goddelijke aan hen die in de boze dingen zijn; zie, hij gaat uit tot de wateren, betekent dat zij uit die boze dingen wederom valse dingen denken; en zeg tot hem: Aldus zegt Jehovah, betekent het bevel; zend Mijn volk, opdat zij Mij dienen, betekent dat zij hen zouden verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat die hun God in het vrije vereren; omdat indien gij geenszins Mijn volk heenzendt, betekent indien zij hen niet zouden verlaten; zie, Ik zend in u, en in uw knechten, en in uw volk, en in uw huizen vliegend ongedierte, betekent dat zij het booswillig valse in alle en de afzonderlijke dingen zouden

hebben; en de huizen der Egyptenaren zullen vervuld worden met het vliegend ongedierte, en ook het land waarop zij zijn, betekent dat de valse dingen der booswilligheid alle dingen van het natuurlijk gemoed in beslag zullen nemen; en Ik zal onderscheiden te dien dage het land Goschen, waarop Mijn volk staat, opdat daar niet zij het vliegend ongedierte, betekent dat zij door de valse dingen der booswilligheid niet hen die van de geestelijke Kerk zijn, zullen kunnen bestoken, hoewel zij dicht bij hen zullen zijn; deswege opdat gij weet dat Ik Jehovah ben in het midden des lands, betekent de ontwaring vandaar dat de Heer alleen de God der Kerk is; en Ik zal een verlossing zetten tussen Mijn volk, en tussen uw volk, betekent de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, van hen die zijn in de hellen nabij; teken morgen zal dit teken zijn, betekent de openbaring van de Goddelijke macht vandaar voor altoos; en Jehovah deed aldus, betekent zoals het is gezegd, aldus is geschied; en het zware vliegend ongedierte kwam ten huize van Farao, en ten huize zijner knechten, en in het gehele land van Egypte, betekent dat de booswillige valse dingen overal vandaan bij hen losbraken; en het land werd verdorven van voor het vliegend ongedierte, betekent dat het natuurlijk gemoed ten aanzien van het ware werd bedorven.

7434. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit wederom een onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door Jehovah tot Moscheh geschiedt, zijnde het onderricht, waarover n. 7186, 7226, 7267, 7304, 7380, 7415; hier wederom een onderricht, omdat er werd gezegd wat wederom zou worden gedaan.

7435. Sta op des morgens in de vroegte; dat dit de verheffing betekent tot een nog groter teken van macht, staat vast uit de betekenis van des morgens opstaan, zijnde de verheffing; dat opstaan de verheffing is, zie men in n. 2401, 2785, 2912, 2927, 3171, 4103; en eveneens dat des morgens de verheffing is, n. 7306; eigenlijk wordt met des morgens opstaan de staat der verlichting aangeduid, n. 3458, 3723; maar omdat de verlichting, die geschiedt van het Goddelijke door den invloed van het goede en het ware, niet bestaat bij de bozen, die worden uitgebeeld door Farao en de Egyptenaren, maar een verheffing tot oplettendheid, wordt derhalve met opstaan des morgens in de vroegte, hier een zodanige verheffing aangeduid; dat het is tot een nog groter teken van macht, blijkt uit de dingen die volgen, waar over een nog ander nieuw teken wordt gehandeld.

7436. En stel u voor Farao; dat dit de verschijning van het Goddelijke betekent aan hen die in de boze dingen zijn, staat vast uit de betekenis van zich stellen voor iemand, zijnde de tegenwoordigheid, hier de verschijning

van het Goddelijke, omdat Moscheh zich zou stellen, die het Ware uit het Goddelijke is, waardoor het Goddelijke verschijnt; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen zijn, hier zij die in de boze dingen zijn, zoals boven n. 7429.

7437. Zie, hij gaat uit tot de wateren; dat dit betekent dat zij uit die boze dingen wederom valse dingen denken, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde de gedachte uit de boze dingen aan valse dingen; want van hen die in de boze dingen zijn, wordt wanneer zij uit dezelve aan valse dingen denken, gezegd dat zij uitgaan; het boze immers is, omdat het des wils is, het binnenste; buiten hetzelfde is het valse, omdat het valse des verstands, bijgevolg der gedachte is; dit wordt met uitgaan in den geestelijken zin aangeduid, en eveneens de boze handeling uit den bozen wil, zoals bij Markus Hfdst. VII: Vers 20, 21, 22, 23; en uit de betekenis van de wateren, zijnde de ware dingen, en in den tegengestelden zin de valse dingen, waarover n. 739, 790, 2702, 3058, 3424, 4676, 5668; en dat de wateren van de rivier van Egypte, tot welke Farao uitging, de valse dingen zijn, n. 7307. Wat de gedachte uit de boze dingen aan de valse dingen aangaat, moet men weten, dat zij die in de boze dingen zijn, niet anders kunnen dan uit die aan valse dingen denken, want de boze dingen zijn des wils en vandaar van hun liefde, en de valse dingen zijn der gedachte en vandaar van hun geloof; dat wat de mens immers wil, heeft hij lief, en dat wat hij liefheeft, bevestigt en verdedigt hij, en de boze dingen kunnen niet dan door valse dingen worden bevestigt en verdedigd; vandaar worden in het Woord, waar het boze met een stad wordt vergeleken, de valse dingen met de vestingwallen rondom de stad vergeleken. Dat zij die in de boze dingen zijn, aan de valse dingen denken waardoor zij de boze dingen verdedigen, komt omdat de boze dingen de verkwikkelijke dingen zelf van hun leven zijn, en wel dermate, dat zij hun leven zelf zijn; weswege zij, wanneer zij uit anderen gaan begrijpen dat het boze dingen zijn, opdat die boze dingen niet als zodanig verschijnen, valse dingen uitdenken waardoor zij maken dat de boze dingen niet voor boze dingen worden gehouden; indien de boze dingen echter niet durven te verschijnen door de valse dingen, zo worden zij in de innerlijke dingen verborgen, en openbaren zij zich ook niet dan alleen wanneer de vrees voor de wet, of eveneens de vrees voor het verlies van den goeden naam terwille van het gewin, of terwille van het dingen naar ereposten, ophoudt; dan breken de boze dingen òf door kunstgrepen, òf door vijandigheden los. Uit deze dingen kan vaststaan, dat zij die in de boze dingen zijn, niet anders kunnen dan uit de boze dingen aan valse dingen denken. Aldus is het eveneens gesteld met hen die in den staat

van het goede zijn, namelijk dat zij niet anders kunnen dan uit het goede aan de ware dingen denken; het goede en het ware zijn immers verbonden, en eveneens het boze en het valse, en wel dermate dat hij die weet dat iemand in het goede is, kan weten dat die in het ware van zijn goede is; en dat hij die in het boze is, in het valse van zijn boze is; en dat hij voor zoveel in het valse is als hij over de gave van redeneren en verdraaien beschikt, en als hij dan in de vrees is voor het verlies van den goeden naam terwille van gewin en erbewijzen, en als hij in het vrije wil zijn om het boze te doen; dezulken, wat wonderlijk is, overreden zich nadat zij een tijd lang de boze dingen door valse dingen hebben verdedigd, daarna dat de boze dingen goede dingen, en dat de valse dingen ware dingen zijn.

7438. En zeg tot hem: Aldus zegt Jehovah; dat dit her bevel betekent, zie men in n. 7036, 7310.

7439. Zend Mijn volk, opdat zij Mij dienen; dat dit betekent dat zij hen zouden verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat die hun God in het vrije vereren, staat vast uit de betekenis van zenden of heenzenden, zijnde verlaten; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier Mijn volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; en uit de betekenis van Jehovah dienen, zijnde vereren; dat zij zouden vereren in het vrije, blijkt uit de dingen die volgen in Vers 21, 22, 23; voorts hieruit dat elke eredienst die waarlijk eredienst is, in het vrije moet zijn. Dat de zonen Israëls het volk van Jehovah worden geheten, was niet omdat zij beter zouden zijn dan de andere natiën, maar omdat zij het volk van Jehovah zouden uitbeelden, dat is, hen die uit het geestelijk Rijk des Heren zijn. Dat zij niet beter waren dan de andere natiën, blijkt uit hun leven in de woestijn, namelijk dat zij in het geheel niet hebben geloofd in Jehovah, maar dat zij in hun hart hebben geloofd in de goden der Egyptenaren, zoals vaststaat uit het gouden kalf, dat zij voor zich maakten, en dat zij hun goden heetten die hen uit het land van Egypte hadden uitgeleid, Exod. xxxii: 8. Het blijkt ook uit hun leven daarna in het land Kanaän, waarover in de Historische dingen des Woords; voorts eveneens uit de dingen die in de Profetische dingen over hen zijn gezegd, en ten slotte uit de dingen die door den Heer over hen zijn gezegd. Vandaar komt het ook, dat weinigen van hen in den Hemel zijn, want zij ontvingen in het andere leven een lot volgens hun leven. Wilt dus niet geloven, dat zij boven de anderen tot den Hemel waren uitverkoren; zij die geloven dat genen boven de anderen tot den Hemel waren uitverkoren, geloven niet dat een ieder zijn leven wacht; ook geloven zij niet, dat de mens gedurende zijn ganse leven in de wereld tot den Hemel moet

worden voorbereid, en dat dit geschiedt uit de Barmhartigheid des Heren, en dat men niet in den Hemel wordt toegelaten uit blote barmhartigheid, onverschillig hoe men in de wereld heeft geleefd. Zulk een mening aangaande den Hemel en aangaande de Barmhartigheid des Heren wordt aangebracht door de leer aangaande het geloof-alleen, en aangaande de zaliging door hetzelfde zonder de goede werken; want dezen bekommeren zich niet om het leven; vandaar geloven zij ook, dat de boze dingen kunnen worden afgewist zoals vuilnis door water; en dat de mens zo in één ogenblik kan worden overgebracht in het leven van het goede, bijgevolg toegelaten in den Hemel, niet wetende dat de bozen, indien hun het leven van het boze werd afgenomen, in het geheel niets van leven zouden hebben; voorts dat zij die in het leven van het boze zijn, indien zij in den Hemel werden toegelaten, de hel in zich zouden voelen, en deze des te zwaarder naarmate zij innerlijker in den Hemel werden toegelaten. Uit deze dingen nu kan vaststaan, dat de Israëlieten en de Joden in het geheel niet uitverkoren waren, maar alleen aangenomen om de dingen uit te beelden die des Hemels zijn; en dat dit in het land Kanaän heeft moeten geschieden, omdat de Kerk des Heren daar van de oudste tijden aan was geweest, en vandaar alle plaatsen daar uitbeeldend waren geworden voor de hemelse en de Goddelijke dingen; aldus kon eveneens het Woord worden geschreven, waarin de namen zulke dingen zouden aanduiden die van den Heer en van Zijn Rijk zijn.

7440. Omdat indien gij geenszins Mijn volk heenzendt; dat dit betekent indien zij hen niet zouden verlaten, staat vast uit de betekenis van heenzendend, zijnde verlaten; en uit de betekenis van het volk van Jehovah, zijnde zij die van de geestelijke Kerk des Heren zijn, zoals nu boven n. 7439.

7441. Zie, Ik zend in u, en in uw knechten, en in uw volk, en in uwe huizen, vliegend ongedierte; dat dit betekent dat zij het valse der booswilligheid in alle en de afzonderlijke dingen zouden hebben, staat vast uit de betekenis van Farao, van zijn knechten, en van zijn volk, zijnde alle en de afzonderlijke dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, waarover n. 7396; wanneer daaraan ook wordt toegevoegd, in de huizen, wordt aangeduid dat het ook is in de innerlijke dingen van dat gemoed, zoals boven n. 7407; en uit de betekenis van het vliegend ongedierte, zijnde de valse dingen van dat boze, hetwelk door het wonderteken dat voorafgaat, is aangeduid, aldus de valse dingen der booswilligheid; welke valse dingen het dus zijn, en van welk geslacht, die hier met het vliegend ongedierte worden aangeduid, blijkt duidelijk uit de boze dingen waaruit zij zijn; dat die boze dingen de boze dingen waren die in de uitersten van het natuurlijk gemoed zijn, aldus die in het zinlijke zijn,

zie men boven in n. 7419; de valse dingen die daaruit zijn, zijn van het zelfde geslacht; het zijn deze valse dingen die eveneens met de vliegen van Egypte worden aangeduid bij Jesaja: “Het zal te dien dage geschieden, *Jehovah zal de vlieg toesissen die aan het uiteinde der rivieren van Egypte is*, en de bij die in het land van Aschur is, welke zullen komen, en zij allen zullen rusten in de rivieren der verlatingen, en in de kloven der rotsen”, VII: 18, 19; de vlieg aan het uiteinde der rivieren van Egypte, zijn de valse dingen die in de uitersten van het natuurlijk gemoed zijn, aldus die in het zinlijke zijn, het lichaam het dichtst nabij; deze dingen worden met zulk een insect vergeleken, omdat de dingen die daar zijn, zich niet anders gedragen dan zoals insecten die in de lucht vliegen en de innerlijke dingen verduisteren, en dezelve eveneens schade berokkenen; de dingen die daar zijn, zijn immers voor het merendeel ingebeeld, en het zijn begoochelingen, en de redeneringen daaruit zijn zoals zulke dingen die op lucht gefundeerd zijn. Het vliegend ongedierte van dit geslacht wordt alleen vermeld bij David, Psalm LXXVIII: 45, en Psalm CV: 31, waar eveneens van Egypte sprake is. Men moet weten, dat alle vliegende dingen in het Woord verstandelijke dingen betekenen, en vandaar ware dingen, en in tegengestelden zin valse dingen, n. 40, 745, 776, 778, 866, 988, 3219, 5149; maar de vliegende dingen van de laagste soort, welke de insecten zijn, betekenen de ware dingen, en in den tegengestelden zin de valse dingen die onedeler en donkerder zijn, zoals de dingen zijn die aan het zinlijke eigen zijn, want indien die niet door de innerlijke dingen worden verlicht, zijn zij geheel en al in het donkere en duistere; zij zijn immers het lichaam het dichtst nabij, en vandaar dicht bij de aardse dingen, waar de hemelse dingen hun grens vinden, en in dikke duisternis worden ondergedompeld.

7442. En de huizen der Egyptenaren zullen vervuld worden met het vliegend ongedierte, en ook het land waarop zij zijn; dat dit betekent dat de valse dingen der booswilligheid alle dingen van het natuurlijk gemoed in beslag zullen nemen, staat vast uit de betekenis van vervullen, zijnde in beslag nemen; uit de betekenis van het huis der Egyptenaren, zijnde de innerlijke dingen van het natuurlijk gemoed, waarover boven n. 7407; uit de betekenis van het vliegend ongedierte, zijnde de valse dingen der booswilligheid, waarover vlak boven n. 7441; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed in het algemeen, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301. Hoe het hiermede is gesteld dat ook de innerlijke dingen van het natuurlijk gemoed door de valse dingen van het boze, die in de uitersten van dat gemoed zijn, in beslag zullen worden genomen, dit moet in het kort worden gezegd; de dingen die door den Hemel van den Heer bij den mens invloeden, vloeien

in de innerlijke dingen van hem in, en zij gaan voort tot aan de laatsten of de uitersten, en daar vertonen zij zich voelbaar aan den mens; bijgevolg vloeien zij tot in het zinlijke, en door dit in de dingen die des lichaams zijn; indien het zinlijke is opgevuld met fantasieën uit begoochelingen en schijnbaarheden, en te meer indien uit valse dingen, dan worden de ware dingen die invloeiën, daar in dergelijke verkeerd, aangezien zij daar worden opgenomen volgens den aangebrachten vorm; men zie n. 7343; voor zoveel als ook de ware dingen in valse worden verkeerd, worden de innerlijke dingen, waardoor de doorgang geschiedt, gesloten, en ten slotte is er verder geen opening meer over dan alleen om dat te laten doorvloeien wat slechts her vermogen kan geven van redeneren en van de boze dingen door valse dingen te bevestigen. Omdat her aldus bij den mens is gesteld, is het nodig dat als hij wordt wederverwekt, het natuurlijke van hem tot aan het zinlijke toe wordt wederverwekt; want indien dat niet wordt wederverwekt, is er geen opneming van het ware en het goede, aangezien, zoals boven is gezegd, het invloeiende ware daar wordt verdraaid, en dan de innerlijke dingen worden gesloten; weswege wanneer de uiterlijke dingen zijn wederverwekt, de ganse mens is wederverwekt. Dit is aangeduid door des Heren woorden tot Petrus toen Hij diens voeten wies, bij Johannes: “Simon Petrus zeide: Heer, was niet alleen mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd. Jezus zeide tot hem: Die gewassen is, heeft niet van node dan dat hij ten aanzien van de voeten gewassen worde, en hij is geheel rein”, XIII: 9, 10; met de voeten worden de natuurlijke dingen aangeduid, n. 2162, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952; met wassen wordt zuiveren aangeduid, n. 3147, 5954 einde; met de handen worden de innerlijke dingen van het natuurlijke aangeduid, en met het hoofd de geestelijke dingen; daaruit blijkt, wat daaronder wordt verstaan dat hij die gewassen is, niet van node heeft dan dat hij ten aanzien van de voeten gewassen worde, en geheel rein is; te weten, dat de mens dan is wederverwekt wanneer hij ook is wederverwekt ten aanzien van de uiterlijke dingen, welke van het natuurlijke zijn; wanneer dus de mens ook ten aanzien van her natuurlijke is wederverwekt, zo zijn alle dingen daar ondergeordend aan de innerlijke dingen, en wanneer de innerlijke dingen daar invloeiën, zo vloeien zij als in hun algemene dingen, door welke zij zich voelbaar aan den mens vertonen; wanneer het aldus bij den mens is, dan wordt door hem de aandoening gevoeld van het ware, dat des geloofs is, en de aandoening van het goede, dat van de naastenliefde is. Doch het zinlijke zelf, dat het laatste van het natuurlijke is, kan bezwaarlijk worden wederverwekt, ter oorzaak hiervan dat het geheel en al is opgevuld met stoffelijke ideeën uit aardse, lichamelijke, en wereldlijke dingen; daarom wordt de mens die wordt wederverwekt,

vooral heden ten dage, niet wederverwekt ten aanzien van het zinlijke, maar ten aanzien van het natuurlijke dat het dichtst boven het zinlijke is, waartoe hij van her zinlijke door den Heer wordt verheven wanneer hij over de ware en de goede dingen des geloofs denkt; het is het vermogen der verheffing uit het zinlijke, waarmede de mens wordt begiftigd wanneer hij door den Heer wordt wederverwekt; aangaande het zinlijke, hoedanig het is, en aangaande de verheffing van de gedachte boven hetzelfde, zie men in n. 5084, 5089, 5094, 5125, 5128, 5767, 6183, 6201, 6310, 6311, 6313, 6314, 6316, 6318, 6564, 6598, 6612, 6614, 6622, 6624, 6844, 6845, 6948, 6949.

7443. En Ik zal onderscheiden te dien dage het land Goschen, waarop Mijn volk staat, opdat daar niet zij her vliegend ongedierte; dat dit betekent dat zij door de valse dingen der booswilligheid niet hen die van de geestelijke Kerk zijn, zullen kunnen bestoken, hoewel zij dicht bij hen zijn, staat vast uit de betekenis van onderscheiden, zijnde afscheiden zodat er geen vergemeenschapping is; uit de betekenis van den dag, zijnde de staat, waarover n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850; vandaar is te dien dage onderscheiden, afscheiden in dien staat; uit de betekenis van het land Goschen, zijnde het midden of het binnenste in het natuurlijke, waarover n. 5910, 6028, 6031, 6068; en omdat de zonen Israëls in Goschen waren, zijnde ook de Kerk, n. 6649; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier het volk van Jehovah zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover boven n. 7439; en uit de betekenis van het vliegend ongedierte, zijnde het valse der booswilligheid, waarover boven n. 7441; aldus wil opdat daar niet zij het vliegend ongedierte, zeggen dat zij niet zullen kunnen invloeien, bijgevolg niet bestoken door die valse dingen. Dat zij door die valse dingen niet konden bestoken, komt omdat die valse dingen de valse dingen uit de boze dingen in de uitersten van het natuurlijk gemoed of in het zinlijke zijn, van welk zinlijke, aldus van de valse dingen daar, degenen die in het goede en het ware zijn, verheven kunnen worden, volgens de dingen die vlak boven in n. 7442 zijn gezegd; en wanneer zij worden verheven, dan worden zij eveneens afgescheiden van hen die in de valse dingen daar zijn.

7444. Deswege opdat gij weet dat Ik Jehovah ben in het midden des lands; dat dit de ontwaring betekent dat de Heer alleen de God der Kerk is, staat vast uit de betekenis van weten, zijnde de ontwaring; en uit de betekenis van het midden des lands, zijnde waar het ware en her goede is voor hen die van de Kerk des Heren zijn; her binnenste is waar her ware uit her goede is, n. 3436, 6068, 6084, 6103; aldus wordt met het midden des lands de Kerk aangeduid, iets eenders als met het land Goschen, waarover vlak boven, n.

7443; met Ik Jehovah wordt aangeduid dat Hij alleen is Ik Ben, aldus dat Hij alleen God is. Dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6303, 6905, 6945, 6956; daaruit blijkt, dat opdat gij weet dat Ik Jehovah ben in het midden des lands, de ontwaring betekent dat de Heer alleen de God der Kerk is.

7445. En Ik zal een verlossing zetten tussen Mijn volk, en tussen uw volk; dat dit de bevrijding betekent van hen die van de geestelijke Kerk zijn, van hen die in de hellen nabij zijn, staat vast uit de betekenis van de verlossing, zijnde de uitleiding van de hel, waarover n. 7205; en zijnde in het bijzonder gezegd van hen die uit de verwoesting worden bevrijd, n. 2959; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier Mijn volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover boven n. 7439; en uit de uitbeelding van de Egyptenaren, die hier uw volk zijn, zijnde zij die in de hellen nabij zijn en bestoken, waarover n. 7090; daaruit blijkt dat met Ik zal een verlossing zetten tussen Mijn volk, en tussen uw volk, de bevrijding wordt aangeduid van hen die van de geestelijke Kerk zijn, van hen die in de hellen zijn.

7446. Tegen morgen zal dit teken zijn; dat dit de openbaring van de Goddelijke macht vandaar voor altoos betekent, staat vast uit de betekenis van morgen, zijnde voor altoos, waarover n. 3998; en uit de betekenis van het teken, zijnde de bevestiging van de waarheid, en aldus de erkenning, waarover n. 6870; bijgevolg de openbaring van de Goddelijke macht; want door tekenen werd oudtijds de waarheid geopenbaard, en tegelijk werd de Goddelijke macht geopenbaard.

7747. En Jehovah deed aldus; dat dit betekent zoals het is gezegd, aldus is geschied, staat zonder ontvouwing vast.

7448. En het zware vliegend ongedierte kwam ten huize van Farao, en ten huize zijner knechten, en in het gehele land van Egypte; dat dit betekent dat de booswillige valse dingen overal vandaan bij hen losbraken, staat vast uit de betekenis van het vliegend ongedierte, zijnde de valse dingen der booswilligheid, waarover boven n. 7441; en uit de betekenis van het huis van Farao, van het huis zijner knechten, en van het gehele land, zijnde alle en de afzonderlijke dingen in het natuurlijke, waarover n. 7396, 7441, 7442, hier uit alle en de afzonderlijke dingen, of overal vandaan, omdat worth aangeduid dat die valse dingen losbraken. Dat het vliegend ongedierte tot het huis kwam, betekent het meest nabijliggend dat de valse dingen binnentraden waar de boze dingen zijn, en dat zij zich verbonden met de boze dingen; maar wanneer de valse dingen verbonden zijn met de boze dingen, dan breken de boze dingen door de valse dingen los; vandaan komt het, dat met het vliegend

ongedierte kwam ten huize van Farao, en ten huize zijner knechten, en in het gehele land van Egypte, wordt aangeduid dat de booswillige valse dingen losbraken, en wel overal vandaan.

7449. En het land werd verdorven van voor het vliegend ongedierte; dat dit betekent dat het natuurlijk gemoed ten aanzien van al het ware werd bedorven, staat vast uit de betekenis van verdorven worden, zijnde bedorven worden; uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; en uit de betekenis van het vliegend ongedierte, zijnde het valse der booswilligheid, waarover n. 7441; er wordt gezegd dat het bedorven werd ten aanzien van al het ware, aangezien het ware door het valse uit het boze geheel en al wordt bedorven.

7450. Vers 21 tot 28. *En Farao riep Moscheh en Aharon, en zeide: Gaat, slachtoffert aan uw God in het land. En Moscheh zeide: Het is niet raadzaam aldus te doen, omdat wij den gruwel der Egyptenaren zouden slachtofferen aan Jehovah, onzen God; zie, wij zouden den gruwel der Egyptenaren slachtofferen voor hun ogen; zullen zij ons niet stenigen? Den weg van drie dagen zullen wij gaan in de woestijn, en wij zullen slachtofferen aan Jehovah, onzen God, gelijk als Hij tot ons gezegd heeft. En Farao zeide: Ik zal u heenwenden, en gijlieden zult slachtofferen aan Jehovah, uw God, in de woestijn; alleen zult gij door ver te maken u niet ver maken om te gaan; smeekt voor mij. En Moscheh zeide: Zie, ik schrijd heen van met u, en ik zal smeken tot Jehovah, opdat Hij het vliegend ongedierte verwijdere van Farao, van zijn knechten, en van zijn volk, morgen; alleen dat Farao niet voortga met te spotten, in zoverre dat hij het volk niet heenzendt om te slachtofferen aan Jehovah. En Moscheh schreed heen van met Farao, en smeekte tot Jehovah. En Jehovah deed volgens het woord van Moscheh, en Hij verwijderde het vliegend ongedierte van Farao, van zijn knechten, en van zijn volk; niet één bleef over. En Farao verzwaarde zijn hart ook ditmaal, en hij zond het volk niet heen. En Farao riep Moscheh en Aharon, betekent de tegenwoordigheid der *Goddelijke Wet*; en zeide: Gaat, slachtoffert aan uw God in het land, betekent dat zij hen niet zouden verhinderen hun God te vereren, maar in de nabijheid bij hen; en Moscheh zeide, betekent het antwoord; het is niet raadzaam aldus te doen, omdat wij den gruwel der Egyptenaren zouden slachtofferen aan Jehovah, onzen God, betekent dat het helse lelijke en vuile zou invloeien; zie, wij zouden den gruwel der Egyptenaren slachtofferen voor hun ogen, betekent dat indien het geschiedde in hun tegenwoordigheid, de *Goddelijke eredienst* door zulke dingen zou worden bestookt; zullen zij ons niet stenigen, betekent dat zij zo de ware dingen des geloofs, welke van den eredienst zijn, zouden uitblussen; den weg van drie dagen zullen wij gaan in*

de woestijn, betekent dat zij zich geheel en al ver zouden maken om in het vrije te zijn; en wij zullen slachtofferen aan Jehovah, onzen God, betekent dat er zo eredienst zou zijn; gelijk als Hij tot ons gezegd heeft, betekent zoals Hij had geboden; en Farao zeide: Ik zal u heen zenden, en gijlieden zult slachtofferen aan Jehovah, uw God, in de woestijn, betekent dat zij hen zouden verlaten, en niet bestoken, opdat zij hun God in het vrije vereren; alleen zult gij door ver te maken u niet ver maken om te gaan, betekent hoewel zij in de nabijheid zijn; smeekt voor mij, betekent opdat zij tussenkomst verlenen; en Moscheh zeide: Zie, ik schrijd heen van u, betekent de verwijdering van de verschijning van *het Goddelijk Ware* bij hen; en ik zal smeken tot Jehovah, betekent de tussenkomst; en Hij verwijdere het vliegend ongedierte van Farao, van zijn knechten, en van zijn volk, betekent dat er een einde zij van dien staat ten aanzien van de valse dingen der booswilligheid; morgen, betekent voor altoos; alleen dat Farao niet voortga met te spotten, in zoverre dat hij het volk niet heen zendt om te slachtofferen aan Jehovah, betekent als hij maar niet door leugen bedriegt, en hen niet verlaat om in het vrije hun God te vereren; en Moscheh schreed heen van met Farao, betekent de verwijdering van de verschijning van *het Goddelijk Ware* bij hen die in de valse dingen der booswilligheid zijn; en smeekte tot Jehovah, betekent de tussenkomst; en Jehovah deed volgens het woord van Moscheh, betekent dat aldus is geschied volgens het woord des Heren; en Hij verwijderde het vliegend ongedierte van Farao, van zijn knechten, en van zijn volk, betekent het einde van dezen staat van het valse; niet één bleef over, betekent de volledige verwijdering; en Farao verzwaarde zijn hart ook ditmaal, betekent de halsstarrigheid wederom; en hij zond het volk niet heen, betekent dat zij hen die van de geestelijke Kerk zijn, niet verlieten.

7451. En Farao riep Moscheh en Aharon; dat dit de tegenwoordigheid der *Goddelijke Wet* betekent, staat vast uit de betekenis van roepen, zijnde de tegenwoordigheid, waarover n. 6177, 7390; en uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, zijnde *de Goddelijke Wet*, Moscheh de inwendige Wet, en Aharon de uitwendige Wet, waarover n. 7381, 7390.

7452. En hij zeide: Gaat, slachtoffert aan uw God in het land; dat dit betekent dat zij hen met zouden verhinderen hun God te vereren, maar in de nabijheid bij hen, staat vast uit de betekenis van hij zeide: Gaat, zijnde dat zij niet zouden verhinderen; uit de betekenis van slachtofferen, zijnde vereren, waarover boven n. 7393; en uit de betekenis van in het land, namelijk in het land van Egypte, zijnde in de nabijheid; dat in het land is in de nabijheid, blijkt uit het antwoord van Moscheh: Dat het niet raadzaam was aldus te

doen, omdat zij den gruwel der Egyptenaren zouden slachtofferen voor hun ogen, maar dat zij den weg van drie dagen zouden gaan in de woestijn, en aan Jehovah hun God zouden slachtofferen; voorts uit het antwoord van Faraó, dat “zij zich niet door zich ver te maken, ver zouden maken om te gaan”, vers 21, 22, 23, 24; aldus wordt onder het land daar in den inwendigen zin verstaan waar degenen zijn die in de valse dingen zijn en bestoken, aangaande wier nabijheid men zie n. 7090.

7453. En Moscheh zeide; dat dit het antwoord betekent, zie men eerder in n. 7103, 7394.

7454. Het is niet raadzaam aldus te doen, omdat wij den gruwel der Egyptenaren zouden slachtofferen aan Jehovah, onzen God; dat dit betekent dat het helse lelijke en vuile zou invloeden, staat vast uit de betekenis van het is niet raadzaam aldus te doen, zijnde dat aldus niet kan geschieden; uit de betekenis van den gruwel, zijnde het helse lelijke en vuile; en uit de betekenis van aan Jehovah God slachtofferen, zijnde hun God vereren, waarover boven n. 7452; vandaar wordt met den gruwel der Egyptenaren aan Jehovah God slachtofferen, aangeduid dat zij God zouden vereren met een eredienst welken diegenen zouden verafschuwen die in de valse dingen zijn uit een helse gericht tegen dien eredienst, welk helse dien eredienst zou bestoken. Hoe het hiermede is gesteld, blijkt ook uit de dingen die zich openbaren in her andere leven; iedere geest, en te meer ieder gezelschap, heeft rondom zich de sfeer van zijn geloof en van zijn leven, welke sfeer een geestelijke sfeer is; daaraan wordt de geest onderkend, en te meer het gezelschap, hoedanig het is, want het wordt doorvat door hen die in de doorvatting zijn, somtijds op tamelijk groten afstand; en dit hoewel zij in het verborgene zijn, en ook niet gemeenschap hebben door de gedachte of door de spraak. Deze geestelijke sfeer kan worden vergeleken met de stoffelijke sfeer die het lichaam van den mens in de wereld omgeeft, welke sfeer de sfeer is van de aan hem ontgolvende uitvloeelingen, en door beesten met een scherpen reuk worden gebroken; over de geestelijke sfeer, die de geesten omgeeft, zie men n. 1048, 1053, 1316, 1504, 1519, 2401, 2489, 4464, 5179, 6206 einde. Uit deze dingen kan vaststaan, dat de boze geesten, indien zij dicht nabij aanwezig waren waar degenen zijn die in den Goddelijken eredienst zijn, hen door hun sfeer zouden bestoken, want zo zouden zij die in den Goddelijken eredienst zijn, het lelijke en gruwelijke doorvatten. Uit deze dingen kan men weten, hoe het moet worden verstaan dat het helse lelijke en vuile zou invloeden indien zij God in de nabijheid zouden vereren. Uit de dingen die zijn gezegd aangaande de geestelijke sfeer, of de sfeer des geloofs en des levens, die van iederen geest, en

des te meer die van een gezelschap van geesten uitwasemt, kan ook vaststaan dat volstrekt niets verborgen is, maar dat al wat de mens in de wereld heeft gedacht, gesproken, en gedaan, open aan den dag ligt, want het zijn deze dingen welke die sfeer samenstellen. Zulk een sfeer ontgolft ook aan den geest van den mens, wanneer hij in het lichaam is in de wereld; daaruit wordt het eveneens gekend hoedanig hij is. Geloof dus niet, dat de dingen die de mens in het verborgene denkt, en die hij in het verborgene verricht, verborgen zijn; zij zijn in den Hemel even openbaar als de dingen die in het middaglicht verschijnen, volgens des Heren woorden bij Lukas: "Er is niets verborgen dat niet zal onthuld worden, of verheeld, dat niet zal gekend worden; daarom, al wat gij in de duisternis zult hebben gezegd, zal in het licht gehoord worden; en wat gij in het oor zult hebben gesproken in de binnenkamers, zal op de daken gepredikt worden", XII: 2, 3.

7455. Zie, wij zouden den gruwel der Egyptenaren slachtofferen voor hun ogen; dat dit betekent dat indien het geschiedde in hun tegenwoordigheid, de Goddelijke eredienst door zulke dingen zou worden bestookt, staat vast uit de dingen die nu boven in n. 7454 zijn ontvouwd.

7456. Zullen zij ons niet stenigen; dat dit betekent dat zij zo de ware dingen des geloofs, die van den eredienst zijn, zouden uitblussen, staat vast uit de betekenis van stenigen, zijnde de valse dingen uitblussen en verdelgen, doch in den tegengestelden zin, wanneer het door de bozen geschiedt, zijnde de ware dingen, welke des geloofs zijn, uitblussen en verdelgen; indien de helse lelijke en vuile dingen, waarover boven n. 7454, invloeiden bij hen die in het heilige van den eredienst zijn, zo zou het heilige van den eredienst worden uitgeblust; de oorzaak hiervan is deze, dat de mens, wanneer hij in het heilige van den eredienst is, van zulke dingen wordt afgehouden, en zij die in het goede des geloofs en des levens zijn, van het zinlijke waar zulke dingen zijn, worden verheven; doch wanneer zulke objecten invloeien, zo worden de vuile dingen opgewekt die in het zinlijke zijn, waarvan de mens, wanneer hij in het heilige van den eredienst is, als gezegd, wordt afgehouden, en waarvan zij die in het goede zijn, worden verheven; vandaar wordt het heilige van den eredienst uitgeblust; dit kan ook blijken uit de ondervinding; wanneer immers een vuil object verschijnt en niet wordt verwijderd, wanneer de mens in den Goddelijken eredienst is, vergaat zolang de eredienst, en wordt die uitgeblust. Het zijn deze dingen die daaronder worden verstaan dat zij die in de valse dingen uit de boze dingen zijn, als zij in de nabijheid waren, de ware dingen des geloofs, die van den eredienst zijn, zouden uitblussen. Wat de betekenis van het stenigen aangaat, moet men weten dat er twee doodstraffen

bestonden bij de Israëlieten en de Joden, bij wie het uitbeeldende van een Kerk was ingesteld; de ene doodstraf was de steniging, de andere was het ophangen aan het hout; de steniging vond plaats, indien iemand de ware dingen van den eredienst die bevolen waren, wilde vernietigen; en het ophangen vond plaats, indien iemand het goede des levens wilde vernietigen. Dat diegenen werden gestenigd die de ware dingen die van den eredienst waren, wilden vernietigen, kwam omdat de steen het ware betekende, en in den tegengestelden zin het valse, n. 643, 1298, 3720, 6426; en dat diegenen aan het hout werden opgehangen die het goede dat des levens is, wilden vernietigen, kwam omdat het hout het goede betekende, en in den tegengestelden zin het boze der begeerten, n. 643, 2784, 2812, 3720. Dat de straf der steniging plaats vond, indien iemand de ware dingen die van den eredienst zijn, vernietigde, blijkt uit deze plaatsen; bij Ezechiël: “Ten slotte zullen zij over u de gemeente doen opkomen, en *zullen u met steen stenigen*, en u met hun zwaarden doorsnijden”, xvi: 40; daar wordt gehandeld over het verdraaide Hierosolyma, en over de vernietiging van het ware des geloofs door de valse dingen; vandaar wordt er gezegd dat zij met steen zullen stenigen, en eveneens dat zij met de zwaarden zullen doorsnijden; het zwaard betekent immers het ware dat strijdt en het valse vernietigt, en in den tegenovergestelden zin het valse dat strijdt en het ware vernietigt, n. 2799, 4499, 6353, 7102; eender elders bij denzelfde: “Doe tegen haar de gemeente opkomen, *opdat zij haar stenigen met steen, de gemeente*, en haar met hun zwaarden nederhouwen”, xxiii: 47; daar aangaande Hierosolyma en Samaria, waarmede de Kerk wordt aangeduid, met Hierosolyma de hemels-geestelijke Kerk, met Samaria de geestelijke Kerk; en in dat Hoofdstuk wordt beschreven, hoe in haar de goede en de ware dingen des geloofs zijn vernietigd. Bij Moscheh: “Indien een os een man of een vrouw met den hoorn zal hebben gestoten, zodat hij sterft, *door te stenigen zal de os gestenigd worden*”, Exod. xxi: 28; met den hoorn een man of een vrouw stoten, betekent het valse dat strijdt en het ware en het goede vernietigt; de hoorn immers is het strijdende valse, en eveneens de macht van het valse, n. 2832; met den man en de vrouw wordt in het Woord het ware en het goede aangeduid. Daaruit blijkt, welke de inwendige zin van dat bevel is, en wat de oorzaak is dat de os zou worden gestenigd. Bij denzelfde: “Wie den Naam van Jehovah lastert, zal door te doden gedood worden; *door te stenigen zal hem de gehele vergadering stenigen*”, Levit. xxiv: 16; den Naam van Jehovah lasteren, betekent door booswillige valse dingen de ware en de goede dingen die van den eredienst zijn, geweld aandoen; dat de Naam van Jehovah alles in één samenvatting is, waardoor Jehovah wordt vereerd, zie men in n.

2724, 3006; aldus dat deze het al des geloofs en der naastenliefde is, n. 6674; vandaar eveneens “werd de zoon ener Israëlietische vrouw, die den Naam van Jehovah lasterde, *uitgeleid buiten het legerkamp, en gestenigd*”, Levit. xxiv: 11, 14, 23. Ook was het bevolen dat “*zij die andere goden dienden, zouden worden gestenigd*”, Deut. xvii: 3, 5; voorts “zij die zouden aansporen *om andere goden te dienen*”, Deut. xiii: 7 tot 11; met andere goden dienen, wordt de profane eredienst aangeduid, waardoor de ware eredienst wordt uitgeblust. Dat een uitgehuwelijkt meisje, indien de maagdelijkheden bij haar niet gevonden werden, *zou worden gestenigd*, omdat zij een dwaasheid in Israël heeft gedaan, “*door te hoereren in haars vaders huis*”, Deut. xxii: 20, 21, kwam, omdat met de hoerij de vervalsing van het ware werd aangeduid, aldus de vernietiging ervan, n. 2466, 4865. Dat “indien een man in de stad zal hebben gelegen met een meisje, een maagd, die verloofd is met een man, *beiden gestenigd zouden worden*”, Deut. xxii: 23, 24, was om de zelfde oorzaak, namelijk vanwege de hoerij, want de geestelijke hoerij is de vervalsing van het ware. Bij Lukas: “Zij overleiden bij zichzelf, dat indien zij zouden zeggen dat de doop van Johannes uit den Hemel was, Hij zou zeggen: *Waarom hebt gij hem niet geloofd*; indien zij echter zouden zeggen: *Uit de mensen, zo zou al het volk hen stenigen*”, xx: 5, 6; hier wordt eveneens steniging gezegd, omdat het tegen het ware was. Dat “de Joden Jezus wilden *stenigen*, omdat Hij zeide dat eer Abraham was, Hij was”, Joh. viii: 58, 59, kwam omdat die natie geloofde, dat dit vals was. Eender dat zij Jezus wilden *stenigen*, omdat Hij zeide dat “Hij en Zijn Vader *één* waren”, Joh. x: 30, 31, 32, 33; zij geloofden immers, dat dit een lastering was, zoals eveneens daar wordt gezegd. Uit deze dingen nu blijkt, wat de steniging is, en waarom zij bevolen was, en eveneens dat de straf der steniging van de oude tijden aan, omdat zij in Egypte bestond, was afgeleid van de uitbeeldende dingen der Oude Kerk.

7457. Den weg van drie dagen zullen wij gaan in de woestijn; dat dit betekent dat zij zich geheel en al ver zouden maken om in het vrije te zijn, staat vast uit de betekenis van den weg van drie dagen gaan in de woestijn, zijnde zich geheel en al ver maken; dat dit wordt aangeduid, volgt uit de dingen die boven in den inwendigen zin zijn bevat, namelijk dat zij God niet konden vereren in de nabijheid en de tegenwoordigheid van hen die uit de hel waren, waarover boven n. 7452, 7454, 7455, 7456; aldus dat zij zich ver zouden maken om in het vrije te zijn.

7458. En wij zullen slachtofferen aan Jehovah, onzen God; dat dit betekent dat er zo eredienst zou zijn, staat vast uit de betekenis van aan Jehovah

slachtofferen, zijnde de eredienst, waarover boven n. 7393, 7452; en dat er eredienst is, wanneer men in het vrije is, n. 7349.

7459. Gelijk als Hij tot ons gezegd heeft; dat dit betekent zoals Hij 'had geboden, staat zonder ontvouwing vast.

7460. En Faraó zeide: Ik zal u heenwenden, en gijlieden zult slachtofferen aan Jehovah, uw God, in de woestijn; dat dit betekent dat zij hen zouden verlaten, en niet bestoken, opdat zij hun God in het vrije vereren, staat vast uit de betekenis van heenwenden, zijnde verlaten, aldus niet bestoken; en uit de betekenis van aan Jehovah God slachtofferen, zijnde hun God vereren, waarover boven n. 7458; dat het in het vrije is, volgt, want er wordt gezegd dat zij zouden slachtofferen in de woestijn, vandaar niet aldus in de nabijheid, zoals eerder; dat in de nabijheid is in het niet-vrije, zie men in n. 7454, 7456.

7461. Alleen zult gij door ver te maken u niet ver maken om te gaan; dat dit betekent hoewel zij in de nabijheid zijn, staat vast uit de betekenis van zich niet ver maken, zijnde niet veraf zijn, of niet in de verte, van het land van Egypte.

7462. Smeekt voor mij; dat dit betekent opdat zij tussenkomst verlenen, staat vast uit de betekenis van voor hen smeken, wanneer het door Faraó tot Moscheh wordt gezegd, zijnde de tussenkomst, zoals boven n. 7396.

7463. En Moscheh zeide: Zie, ik schrijd heen van met u; dat dit de verwijdering betekent van de verschijning van *het Goddelijk Ware* bij hen, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752; aldus ook *het Goddelijk Ware*, n. 7014, 7382; en uit de betekenis van heenschrijden, zijnde de verwijdering, zoals boven n. 7404; want daarmee dat Faraó Moscheh en Aharon riep, wordt de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware* aangeduid, n. 7451; vandaar wordt hier met het heenschrijden weg van hem, de verwijdering aangeduid. Wat de tegenwoordigheid en de verwijdering van *het Goddelijk Ware* bij de bozen aangaat, moet men weten, dat somtijds aan hen het Ware uit het Goddelijke verschijnt, en dit door de tegenwoordigheid van een Engel nabij hen; doch het Ware uit het Goddelijke vloeit bij hen niet in door de innerlijke dingen, zoals bij de goeden; de innerlijke dingen immers zijn bij hen gesloten; maar het doet slechts de uiterlijke dingen van hen aan; wanneer dit geschiedt, zijn zij in de vrees, en vandaar in de vernedering; want de tegenwoordigheid van het Ware uit het Goddelijke verplettert hen, en jaagt hun een vrees als het ware van den dood aan; doch wanneer het Ware uit het Goddelijke zich verwijdert, komen zij in hun voormaligen staat terug, en zijn zij zonder vrees. Deze dingen worden verstaan onder de tegenwoordigheid van de verschijning van *het Goddelijk*

Ware, en onder de verwijdering ervan. Dit werd eveneens uitgebeeld door Farao, namelijk dat hij toen Moscheh bij hem aanwezig was, zich vernederde en beloofde dat hij het volk zou heenzenden, opdat zij zouden slachtofferen aan Jehovah; maar dat hij, toen Moscheh van hem was heengeschreden, zijn hart verzwaarde, Vers 28 e.v. Moscheh immers beeldde, zoals boven is getoond, *de Goddelijke Wet* of *het Goddelijk Ware* uit. Dat *de Goddelijke Wet* het zelfde is als *het Goddelijk Ware*, komt omdat *de Goddelijke Wet* het Woord betekent, en aldus *het Goddelijk Ware*. Dat de *Wet* het Woord betekent, en aldus *het Goddelijk Ware*, staat vast uit de volgende plaatsen; bij Johannes: “Jezus zeide: *Is er niet geschreven in uw Wet*: Ik heb gezegd: Gij zijt goden; indien zij hen goden heeft geheten, tot wie het Woord is geschied, en de Schrift niet kan worden ontbonden”, x: 34; geschreven in de *Wet*, staat voor in het Woord, want het is geschreven bij David. Bij denzelfde: “De schare zeide: *Wij hebben uit de Wet gehoord* dat Christus blijft tot in het eeuwige”, xii: 34; dit is eveneens bij David geschreven. Bij denzelfde: “Jezus zeide: *Opdat het woord zou vervuld worden dat in de Wet geschreven is*: Zij hebben Mij zonder oorzaak gehaat”, xv: 25; ook dit bij David. Bij Lukas: “*Het is geschreven in de Wet des Heren* dat alle manlijke die de baarmoeder opent, den Heer heilig genaamd moest worden; en opdat zij slachtoffer gaven, *naar hetgeen geschreven is in de Wet des Heren*, een paar tortelduiven, of twee jongen van duiven”, ii: 23, 24, 39; dit staat bij Moscheh. Bij denzelfde: “Een wetgeleerde, Jezus verzoekende, zeide: Wat zal ik doen opdat ik de erfenis van het eeuwige leven ontvang? Jezus zeide tot hem: *Wat is in de Wet geschreven*, hoe leest gij?”, x: 25, 26. Bij denzelfde: “*De Wet en de Profeten* tot op Johannes; van dien tijd af wordt het Koninkrijk Gods geëvangeliiseerd; het is gemakkelijker dat de hemel en de aarde voorbijgaan, *dan dat één haaltje der Wet valle*”, xvi: 16, 17; behalve op plaatsen waar het Woord *de Wet en de Profeten* wordt genoemd, zoals in Matth. v: 18; Hfdst. vii: 12; Hfdst. xi: 13; Hfdst. xxii: 40. Bij Jesaja: “Bind de getuigenis samen, *verzegel de Wet* voor hen die door mij onderwezen moeten worden”, viii: 16; de *Wet* voor het Woord. Bij denzelfde: “Leugenachtige zonen, zonen die *de Wet van Jehovah* niet wilden horen”, xxx: 9. Bij denzelfde: “Hij zal in het land het gericht stellen, *in Zijn Wet* zullen de eilanden hopen”, xlii: 4, hier aangaande den Heer; *Zijn Wet* staat voor het Woord. Bij denzelfde: “Jehovah zal *Zijn Wet* groot maken”, xlii: 21. Bij Jeremia: “Zo zeide Jehovah: Indien gij Mij niet zult gehoorzaamd hebben *om te gaan in Mijn Wet*, die Ik voor uw aangezicht heb gegeven, en gij moogt horen *het Woord Mijner knechten, de profeten*”, xxvi: 4, 5; daar staat de *Wet* voor het Woord; behalve in verscheidene andere plaatsen; daaruit blijkt dat de

Wet het Woord is, en omdat zij het Woord is, is zij *het Goddelijk Ware*; zoals bij Jeremia: “Dit is het verbond hetwelk Ik zal sluiten met het huis van Israël na deze dagen, gezegde van Jehovah: *Ik zal de Wet geven in het midden van hen, en zal die op hun hart schrijven*”, xxxi: 33; daar staat de Wet van Jehovah voor *het Goddelijk Ware*. Dat de Wet in den brede zin het ganse Woord is, in minder brede zin het Historische Woord, in nog minder brede zin het Woord dat door Moscheh is geschreven, en in den strikten zin de geboden van den Decaloog, zie men in n. 6752. Hieruit kan nu vaststaan, waarom er wordt gezegd dat Moscheh zowel *de Goddelijke Wet* uitbeeldt als ook *het Goddelijk Ware*.

7464. En ik zal smeken tot Jehovah; dit betekent de tussenkomst, zoals in n. 7396, 7462.

7465. En Hij verwijdere het vliegend ongedierte van Farao, van zijn knechten, en van zijn volk; dat dit betekent, dat er een einde zij van dien staat ten aanzien van de valse dingen der booswilligheid, staat vast uit de betekenis van het vliegend ongedierte, zijnde de valse dingen der booswilligheid, waarover n. 744; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen uit de boze dingen zijn en bestoken, waarover eerder; en uit de betekenis van diens knechten en diens volk, zijnde allen en de afzonderlijker, waarover n. 7396, 7441; die valse dingen der booswilligheid verwijderen van allen en de afzonderlijken die bestoken, is een einde maken aan dezen staat. Men moet weten, dat ieder in Egypte gedaan wonder een specialen staat betekent, waarin diegenen komen die in de valse dingen zijn en bestoken in het andere leven. Het zijn tien staten waarin zij achtereenvolgens komen, voordat zij geheel en al van elk ware worden ontdaan, aldus voordat zij in de hel worden geworpen; zij immers die in de wetenschap van het geloof zijn, doch in het boze des levens, worden na den dood niet terstond in de hel gevoerd, maar geleidelijk; eerst worden zij daarvan overtuigd dat zij in het boze zijn, en daarna wordt hun de wetenschap van het geloof afgenomen, en ten slotte worden zij overgelaten aan het boze van hun leven. Dit geschiedt door verscheidene opeenvolgende staten heen; het zijn deze staten die worden beschreven met de in Egypte gedane wonderen, bijgevolg met de boze dingen die den Egyptenaren overkwamen, voordat zij in de zee Suph werden ondergedompeld. Deze verborgenheden kan men niet weten zonder onthulling; voor de Engelen behoren zij tot de welbekende dingen.

7466. Dat morgen betekent voor altoos, zie men in n. 3198, 7399.

7467. Alleen dat Farao niet voortga met te spotten, in zoverre dat hij het volk niet heen zendt om te slachtofferen aan Jehovah; dat dit betekent, als hij maar

niet door leugen bedriegt, en hen niet verlaat om in het vrije hun God te vereren, staat vast uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen uit de boze dingen zijn en bestoken; uit de betekenis van spotten, zijnde door leugen bedriegen; uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn; en uit de betekenis van slachtofferen aan Jehovah, zijnde hun God vereren, waarover n. 7393, 7452, 7458; dat het in het vrije moet geschieden, zie men in n. 7454, 7456. Uit deze dingen blijkt, dat met alleen dat Farao niet voortga met te spotten, in zoverre dat hij het volk niet heenzendt om te slachtofferen aan Jehovah, wordt aangeduid, als hij maar niet langer door leugen bedriegt, en hen die van de geestelijke Kerk zijn niet verlaat om in het vrije hun God te vereren.

7468. En Moscheh schreed heen van voor Farao; dat dit de verwijdering betekent van de verschijning van *het Goddelijk Ware* bij hen die in de valse dingen der booswilligheid zijn, staat vast uit de dingen die boven in n. 7463 zijn gezegd.

7469. En smeekte tot Jehovah; dit betekent de tussenkost, zoals boven in n. 7396, 7462.

7470. En Jehovah deed volgens het woord van Moscheh; dat dit betekent dat aldus is geschied volgens het woord des Heren, staat vast uit hetgeen boven in n. 7406 is ontvouwd.

7471. En Hij verwijderde het vliegend ongedierte van Farao, van zijn knechten, en van zijn volk; dat dit het einde betekent van dien staat van het valse, staat vast uit hetgeen boven in n. 7465 is gezegd, waar eendere woorden staan.

7472. Niet één bleef over; dat dit de volledige verwijdering betekent, staat zonder ontvouwing vast.

7473. En Farao verzwaarde zijn hart ook ditmaal; dat dit de halsstarrigheid wederom betekent, staat vast uit de betekenis van het hart verstijven, verharden, en verzwaren, zijnde de halsstarrigheid, waarover n. 7272, 7300, 7305.

7474. En hij zond het volk niet heen; dat dit betekent dat zij hen die van de geestelijke Kerk zijn, niet verlieten, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223. Wat de geestelijke Kerk aangaat, die hier door de zonen Israëls wordt uitgebeeld, moet men weten, dat die inwendig en uitwendig is; en dat diegenen in de inwendige Kerk zijn, die in het goede der naastenliefde zijn, en dat diegenen in de uitwendige Kerk zijn, die in het goede des geloofs zijn; zij die in het goede der naastenliefde

zijn, zijn degenen die uit de liefde jegens den naaste de ware dingen zien die des geloofs zijn; doch zij die in het goede des geloofs zijn, zijn degenen die uit het geloof de naastenliefde schouwen, aldus die het goede doen niet uit de aandoening der naastenliefde, maar uit de gehoorzaamheid des geloofs, dat is, omdat het aldus bevolen is; dezen zijn het, die hier eigenlijk door de zonen Israëls worden uitgebeeld; want dezen zijn het, die in het andere leven worden bestookt door hen die in de valse dingen zijn; zij immers die in de aandoening der naastenliefde zijn, kunnen niet aldus bestookt worden, want de geesten die in de valse en de boze dingen zijn, kunnen niet toetreden op hen die in dat goede zijn, omdat de Heer in dat goede is; indien dezen worden bestookt, zo geschiedt het alleen ten aanzien van de begoochelingen en de schijnbaarheden, waardoor zij hebben geloofd dat waar te zijn wat niet waar is, voorts ten aanzien van zulke dingen die de Leer hunner Kerk als ware dingen heeft geleerd, welke evenwel geen ware dingen zijn; dezen verwerpen in het andere leven bereidwillig de valse dingen, en nemen de ware dingen op, ter oorzaak hiervan dat het goede der naastenliefde de recipiënt van het ware is, omdat het dat lief heeft, en dat verlangt. Omdat er zo vaak van bestokingen wordt melding gemaakt, moet het worden gezegd wat zij zijn en hoedanig; de bestokingen geschieden door inwerpen van het valse tegen het ware, en die valse dingen worden door een invloed uit den Hemel, dat is, door den Hemel van den Heer, bij hen die worden bestookt, weerlegd; in zulk een staat worden diegenen gehouden die in de verwoesting zijn ten aanzien van de valse dingen, totdat zij zich doordrenkt hebben van de ware dingen die des geloofs zijn, en bij graden van de innerlijke ware dingen; en voor zoveel als zij zich van deze ware dingen hebben doordrenkt, worden zij van de bestoking bevrijd. De bestokingen zijn niet verzoeking, want de verzoeking geschieden met gewetensangst; zij die immers in de verzoeking zijn, worden in den staat der verdoemenis gehouden; vandaar hebben zij angst en smart. Uit deze dingen blijkt, hoedanig de verwoestingen in het andere leven zijn, in welke diegenen zijn die in het goede des geloofs zijn; deze verwoestingen zijn de verwoestingen van het valse; doch de verwoestingen bij hen die niet in het goede des geloofs zijn geweest, maar wetenschappelijk in een of ander ware des geloofs, doch in een leven van het boze, zijn verwoestingen van het ware. Zij die worden verwoest ten aanzien van de valse dingen, doordrenken zich geleidelijk van de ware en de goede dingen des geloofs en der naastenliefde; doch zij die worden verwoest ten aanzien van de ware dingen, leggen geleidelijk de ware dingen af, en trekken de boze dingen aan die van hun leven zijn geweest.

Uit deze dingen kan vaststaan, wat in het Woord wordt verstaan onder de verwoestingen en de verlatingen.

Vervolg over de geesten en de inwoners der planeet Mars.

7475. De geesten van Mars verschijnen aan zichzelf zoals mensen, zodanige als zij in de wereld waren geweest; weswege zij ook eender aan de anderen verschijnen, want een ieder verschijnt in het andere leven zo aan de anderen als hij aan zichzelf verschijnt, omdat de doorvatting wordt vergemeenschaft. Toen ik mij hierover verwonderde, zeiden zij dat zij niet anders kunnen verschijnen, omdat zij, toen zij in de wereld leefden, hadden geweten dat zij geesten waren met een lichaam bekleed, en omdat zij toen maar weinig over hun lichaam hadden gedacht, slechts over het leven van hun geest in het lichaam; vandaar weten zij, wanneer zij in het andere leven komen, bijna niet dat de staat des levens veranderd is, en aangezien zij dan eveneens over het leven van hun geest denken, eender als in de wereld, verschijnen zij derhalve dan aan zichzelf eender. Alle geesten zijn weliswaar in den menselijken vorm, maar niet in zulk een sterk naar voren komenden als waarin de geesten van Mars zijn; want bij dezen blijft de idee zodanig als zij die in de wereld gehad hebben. Bovendien neemt ook bij hen die, wanneer zij in de wereld zijn, weten en in het geloof zijn dat zij in het andere leven in den menselijken vorm zullen zijn, naarmate het lichaam afneemt, die gedachte toe; weswege zij, wanneer zij het lichaam afleggen, hetwelk hun tot nut in de wereld had gestrekt, krachtens de ingeprente idee aan zichzelf eender blijven.

7476. De geesten van Mars zijn onder de geesten die uit de aardbollen dezer zonnewereld zijn, de allerbeste; zij zijn immers voor het merendeel hemelse mensen, niet ongelijk aan hen die van de Oudste Kerk op dezen aardbol zijn geweest, over wie in n. III4 tot II25, en elders. Wanneer zij worden uitgebeeld zodanig als zij zijn, zo worden zij uitgebeeld met het aangezicht in den Hemel, en met het lichaam in de wereld der geesten; en diegenen van hen die Engelen zijn, met het aangezicht naar den Heer, en met het lichaam in den Hemel.

7477. Zij erkennen en aanbidden onzen Heer meer dan de andere geesten; zij zeggen dat Hijzelf de Enige God is, en dat Hijzelf èn den Hemel èn het heelal regeert; en dat al het goede uit Hem is; zij zeiden dat het de Heer is Die hen leidt, en dat Hij ook bij hen op hun aardbol meermalen verschijnt. Dat de Heer èn den Hemel èn het heelal regeert, weten ook de Christenen op dezen aardbol uit des Heren woorden bij Mattheus: "Mij is gegeven alle mogendheid in den Hemel en op de aarde", xxviii: 18, maar dit geloven zij niet zoals zij die uit den aardbol van Mars zijn.

7478. *Eens toen de Heer werd genoemd, zag ik dat die gees-ten zich zo binnenst en diep vernederden, dat het niet kan worden beschreven; in hun vernedering immers hadden zij de gedachte dat zij uit zichzelf in de hel zijn, en zij zo volslagen onwaardig zijn om tot den Heer te schouwen, Die het Heilige Zelf is. Zij waren in die gedachte uit het geloof zo diep, dat zij als het ware buiten zichzelf waren, en in dezelve bleven zij op de knieën totdat de Heer hen ophief, en toen als het ware van de hel uittrok; wanneer zij zo uit de vernedering oprijzen, zijn zij vol van het goede en de liefde, en vandaar van de vreugde des harten. Wanneer zij zich aldus vernederen, keren zij het aangezicht niet tot den Heer; dit immers durven zij dan niet, maar keren het af. De geesten die rondom mij waren, zeiden dat zij zulk een vernedering nooit hadden gezien.*

7479. *Ik sprak met enigen uit dien aardbol over het geloof van hen die daar zijn; zij zeiden dat zij daar geloven dat bij hen niets dan alleen het vuile en het helse is, en dat al het goede des Heren is; zelfs zeiden zij verder, dat zij uit zichzelf duivels zijn, en dat de Heer hen van de hel uittrekt, en aanhoudend daarvan afhoudt. Zij waren verwonderd dat er rondom mij zoveel boze geesten waren, en dat die niet mij eveneens spraken; maar het werd gegeven te antwoorden dat hun dit wordt toegelaten, ter oortake hiervan dat ik vandaar zou weten hoedanig zij zijn, en waarom zij in de hel zijn, en dat dit is volgens het leven van hen. Ook werd het gegeven te zeggen dat er verscheidenen onder hen waren die ik had gekend toen zij in de wereld leefden, en dat zij toen in grote waardigheid waren aangesteld geweest, en dat hun toen niets dan alleen de wereld ter harte was gegaan; maar dat nooit enige boze geest, ook de meest helse niet, mij schade kan berokkenen, omdat ik aanhoudend ben beschermd door den Heer.*

7480. *Ik ben daarom trent onderricht dat de geesten van Mars betrekking hebben op iets dat innerlijk in den mens is, en wel midden tussen het verstandelijke en het willijke, aldus op de gedachte uit de aandoening, en zij die de besten van hen zijn, op de aandoening der gedachte; vandaar komt het, dat hun aangezicht één maakt met hun gedachte, en zij ook niet voor iemand kunnen veinzen, over welke zaak eerder is gehandeld waar van hen sprake was, n. 7360, 7361.*

7481. *En omdat zij daarop in den Grootsten Mens betrekking hebben, stemt dat middelste gebied, dat tussen het cerebrum en het cerebellum ligt, met hen overeen; want bij hen zijn cerebrum en cerebellum verbonden ten aanzien van de geestelijke werkingen; bij hen maakt het aangezicht één met de gedachte zodat uit het aangezicht de aandoening zelf der gedachte opblinkt, en uit de aandoening, met enige tekenen die eveneens uit de ogen voortgaan, het algemene der gedachte. Deswege ontwaarde ik, toen zij dicht bij mij waren, voelbaar een terugtrekking*

van het voorste deel van het hoofd naar het achterhoofd, aldus van het cerebrum naar het cerebellum.

7482. *Eens, toen geesten van Mars bij mij waren en de sfeer van mijn gemoed in beslag hadden genomen, kwamen geesten uit onzen aardbol aan, en wilden zich eveneens in die sfeer storten; maar toen werden de geesten van onzen aardbol als het ware waanzinnig, ter oorzaak hiervan dat zij in het geheel niet overeenkomen; de geesten van onzen aardbol immers beogen zichzelf en de wereld; aldus zijn zij in een idee die naar henzelf is gekeerd; de geesten van Mars echter beogen den Hemel, aldus den Heer en den naaste; vandaar zijn zij in een idee die van henzelf is afgekeerd; daarvandaan is de tegenstrijdigheid. Maar toen kwamen engellijke geesten van Mars aan, en tengevolge van hun komst werd de vergemeenschap ping weggenomen; en zo trokken de geesten van onzen aardbol zich terug.*

7483. *Er vertoonde zich een inwoner van dien aardbol aan mij; hij was van een aangezicht dat eender was aan het aangezicht van de inwoners van onzen aardbol, maar het lagere deel van het aangezicht was zwart, niet vanwege een baard, welken zij niet hebben, maar vanwege de zwartheid in de plaats ervan; dit is eveneens vanwege de overeenstemming; die zwartheid strekte zich aan weerskanten uit tot onder de oren toe; het bovendeel van het aangezicht was geelachtig, zoals het aangezicht der inwoners van onzen aardbol die niet geheel en al blank zijn.*

7484. *Zij zeiden, dat zij zich voeden met vruchten van bomen, en vooral met een zekere ronde vrucht die uit hun aarde opspruit; bovendien ook met groenten.*

7485. *Zij kleden zich daar met klederen die zij vervaardigen uit de schorsvezels van zekere bomen, welke vezels zulk een stevigheid hebben dat zij samengeweven kunnen worden, en eveneens samengeplakt door een soort van gom die er bij hen is.*

7486. *Behalve andere dingen zeiden zij ook, dat zij daar vloeibare vuren weten te maken, waarvan zij licht hebben in de tijden van avond en nacht.*

7487. *Het vervolg over de inwoners en de geesten van Mars aan het einde van het volgende Hoofdstuk*